

Incipit tabula p̄ alphabetū d̄ omni mat̄ia
p̄ncipali in hac expositiōe libri canticorū
memorata fm̄ reuerēdissimū. D. Jaco/
bū ep̄us x̄popolitanum.

Abel s̄ fuerit p̄m̄ martir: nō tñ fuit p̄i
m̄ ciues ī ciuitate d̄i s̄ adā. cātico p̄mo.
Adam cum sua posteritate in fide et spe
x̄pi futuri saluabatur. ibidem.

Adam fuit creatus cū q̄ttuor bōis nase.
In questione finali. articulo secundo.

Adā fuit creat⁹ cū gr̄a gratifica. ibidem.

Adam carnem corruptam in omnes po
steros per generationē transmisiit. ibidē.

Aduentus cristi adē et sue posteritati: ne
desperarent promissus fuit. can. p̄mo.

Amor triplex inuēit. can. ij. doctr̄na. vij.

Amor karitatiuus decem et nouez vires
habet et effectus producit quos cristus
ecc̄lie sue sp̄ose ostendit. ibidem in fine.

Alia marie x̄ginis nō fuit creata ī puris
naturalib⁹ sicut aīe aliorū sc̄orū sed simul
fuit creata et sanctificata et gratificata ⁊
infusa. ibidem. doctr̄na secunda.

Arbor palme arbor victorie appellatur.
can. nono. parte prima. in fine

Archa federis: x̄pi humanitatem signifi
cabat. can. sc̄do. doctr̄na sc̄da ⁊ quarta.

Balaam et moyses fuerunt duo qui p̄ui
derūt ornatū ecc̄lie et x̄pi posteritatē per
ornatū ⁊ p̄spitatē peregrinatiōis per de
sertum cum archa. can. v. doct̄. prima.

Balaas s̄ cēt mag⁹: tñ in sacrificio septē
vitulorū et arietū ī mōte fago: nō sacrifi
cauit demōibus sed deo isrl̄: cui et multi
gentiles sacrificauerunt. ibidē ī dubio.

Balaas ex parte dei assumpta parabola
x̄pm̄ b̄ndixit in illo populo. ibidem.

Baptism⁹ añ x̄pi passiōez p̄ merita passi
ōis sue dabat q̄ ad p̄dicādū et baptisādū
discipulos suos iā mifac. can. ij. doc. iiii.

Baptism⁹ tria bona opaf: in quo nobis

dant̄ fides / spes / caritas. can. v. p̄te. ij.

Baptism⁹ licz tollat peccatū ⁊ absoluat
ab omni debito: tñ non tollit concupias
nec cetas penalitates. q. fi. ar. sc̄io.

Baptism⁹ licet nō tollat p̄alitates cor
porales: tñ confert meritum resurgendi
in nouissimo die. q̄stiōe finali. ar. q̄rto.

post Bap̄m̄ relinquit nob̄ penalitates
corporales p̄p̄t mai⁹ bonū nr̄s. q. fi. ar. iiii.

Bersabe nō legitur fecisse coronas salo
moni filio suo. sed de x̄pi b̄ūanitate siue
carne scrip̄ta illa vere itelligit. can. iiii.

Bonū est triplex. s. bonū nature: gr̄e et
glorie. ī questione finali. argum̄to p̄mo.

Bonū nature est quadruplex. s. sp̄etiei/
modi / ordinis et finis. ibidem.

Canticū canticorū salonis nō fuit p̄mia
tiōis q̄d ysaias cātavit. ī p̄ncipio p̄logi.
Canticus canticorū nō de filia pharaonis
sed de ecc̄lia verificatur. ibidem in respō
sione ad secundum argumentum.

Canticū cāticoꝝ ī quo ecc̄lia tāq̄ sponsa
ex duplici p̄plo p̄gregata ad loq̄ndū cū
x̄po tāq̄ sp̄oso itroducatur: duplici stilo
scilicet bucolico et georgico procedit. can
tico primo. p̄te p̄ma. petitiōe. vj. et. vij.

Cā hui⁹ libri q̄druplex eē assignaf. ī p̄n.
Cayn diuisus est a ciuitate dei et cū suis
sequacibus ciuitatem diaboli constituit.

cantico p̄mo. parte p̄ma. doctr̄na p̄ma.
Cerimonie antique tria in se includebāt
scilicet officium / fidem / et finem. cantico
sc̄io. parte sc̄cia. ī r̄nsiōe ad sc̄dus argu.

Ciuitas dei et p̄gregatio fidelium x̄pm̄ ven
turū credētium et expectātium fuit x̄pi sp̄osa
appellata et ī ei⁹ fidē et p̄fectiōe p̄ succes
sus tēporis nouas p̄missiones et nouos
modos colendi deum suscepit. cantico p̄
mo. parte prima. doctr̄na prima.

Conceptus x̄pi fuit purissimus et omni
odore plen⁹. cantico sc̄do. doctr̄na quita.

¶

Cōuersio spōtanea pp̄i gētilis in sb̄ mu-
 lieribus. s. thamar/roab/et ruth fuit p̄ci-
 pue figurata. can. i. petitiōe quarta.
 Corpus xp̄i in illo triduo cum oib̄ suis
 accidentib̄ fuit substantialit̄ idē numero
 cum uiuo. can. vi. q. ij. dubio. ij.
 Crux xp̄i ē arbor qua xp̄s uere de diabo-
 lo triūphauit. et ex ea fruct̄ dulcissimi s̄t
 germiati. can. ix. p. p̄. i. si. et can. x. p. ij.
 Desideriū insitum manet oib̄ hoib̄ re-
 cupādi imortalitatē et totū p̄mi hois fe-
 licem statū. canticō primo. parte prima.
 Desponsatio xp̄i et eccl̄ie sc̄ta fuit p̄ s̄ba
 de futuro in absentia sponsi. et ideo non
 poterat cōfirmari nisi p̄ eius presentiam
 et incarnationem. ibidem.
 Desponsatio xp̄i et eccl̄ie nō solū mani-
 festa fuit in populo isrl̄itico carnali: sed
 etiam populo gentili. ibidem.
 Deus q̄nq; pp̄t bonū eoz quosdā pec-
 care pmittit. i. q. plo. in r̄n. ad p̄mū ar.
 Deus maiora et plura amoris signa in
 nouo testō q̄ i veti oñdit. can. sc̄do. i. q.
 Diuitie et redditus eccl̄ie s̄ sint bona tē-
 poralia: t̄n bonis sp̄n̄alibus s̄nt annexa.
 canticō primo. parte secunda in fine.
 Doctores scripturā utriusq; testamenti
 exponētes p̄ maiori pte fuerunt de pp̄lo
 gentili cōuersi. ibidem. petitiōe q̄rta.
 Doctores et p̄dicatores et p̄lati porte ec-
 cl̄ie dicunt: qui si boni eccl̄ie ministri esse
 volūt: q̄ttuor i se h̄ere debēt. cā. x. p. iij.
 Duplex sensus i oib̄ libris et dictis salo-
 mōis ē p̄siderandus. i. plo. cap̄lo sc̄do.
 Dyalogus secūdi canticī inter sp̄suz et
 sponsas nihil aliō ē nisi dyaloḡ qui fuit
 inter gabrielem et virginē mariam i mi-
 sterio icarnatiōis. canticō sc̄do. doct. ij.
 Eccl̄ia xp̄o fuit despōsata. can. i. p. p̄.
 Eccl̄ia xp̄i spōsa tanto uehemētius eius
 aduentum desiderabat accelerari quāto

uenire p̄ntialit̄ differabat. ibidem.
 Eccl̄ia xp̄i spōsa sub q̄das methasora qui
 q; noib̄ appellat xp̄m spōsū suū. ibidē.
 Eccl̄ia xp̄i sponsa ex populo isrl̄itico et
 gentili est confecta sub uno uero deo et
 uno capite xp̄o. ibidem. petitiōe q̄rta.
 Eccl̄ia ex unguēto odorifero passionis et
 sanguis xp̄i erat pungēda. cā. ij. et q̄rto.
 Eccl̄ia ē tabernaculū mysticū in quo xp̄s
 habitat per fidem et gr̄as. ibidem.
 Eccl̄ia p. lx. regna toto orbe diffusa per
 ppl̄s sexcētū milia uiroz armatoz archā
 federis ambientū uere fuit significata et
 figurata. can. iij. p. ij. et can. v. pte. ij.
 Eccl̄ia dicit̄ ferculum et lectulus et taber-
 naculum q̄d sibi xp̄s fabricauit et orna-
 uit et decorauit. ibidem in fine.
 Eccl̄ia aliq̄n corp̄ xp̄i: aliq̄n uxor xp̄i: ali-
 q̄n xp̄i spōsa appellat̄. s; xp̄i spōsa dupli-
 ci rōe noiat̄. can. v. p. p̄ma. doc. p̄ma.
 Eccl̄ia h̄t duo ubera quibus lactat et nu-
 trit duos filios gemellos ex utroq; po-
 pulo conuersos. ibidem in fine.
 Eccl̄ia xp̄i contra quinq; p̄tates pugna-
 uit de quib̄ gl̄iose triūphauit. ibidē. p. ij.
 Eccl̄ia est tota pulchra et sine macula: q̄
 uis aliq̄ eius mēbra sint peccatis et macu-
 lis deturpata. ibidem. dubio p̄mo.
 Eccl̄ia ita fuit uirtualit̄ in xp̄i corpore et
 uētre ante passionē et in passione realit̄
 exiuit sicut eua tota fuit in illa costa ade.
 cantiuo septio. pte p̄ma. doc. p̄ma.
 Eccl̄ia xp̄i nouem p̄secutiones passa est.
 canticō octauo. parte sc̄da. doctrina. v.
 Eccl̄ia de populo gētili successiue habuit
 quattuor status. canticō nono.
 Eccl̄ia ad pugnandum fuit multipliciter
 armata. ibidem. pte p̄ma. per totum.
 Eccl̄ia quadruplici exercitu pugnatoruz
 munita ascendit in palmam. i. in campū
 victorie et pugne ad pugnādū cōtra tyriā

nos et infideles p fide xpi ⁊ cōtra carnē
 et mundū et cōtra hereticos. Ibidem. p.
 scda p totū. et parte scia. doctrina scia.
 Ecclesia post pstatini persionē fuit i paci
 fico statu et oēs iperatores et reges suo
 dñio subiugavit et est dotata tā bonis tē
 poralib⁹ q̄ spūalib⁹. can. x. parte pma.
 Eccleie pncipales in toto orbe sunt ad bo
 nozem marie virginis dedicate. cantico
 quinto. parte secunda. dubio secundo.
 Esdras fuit scriptor et r̄staurator scripse
 legis pphetay. i. q. plo. i ar. i p̄mū sc̄o.
 Exhortatio xpi ad plebē isrliticā directa
 ut a iugo legis et cerimoniaz egrediet et
 baptizetur in re postq̄ in figura fuit bap
 tizata in mari rubio et ad plebē gētilem
 ab ydolatria et cultu falsoy deoy et deal
 betur per baptismus et ornes ornamētis
 gr̄ay. cantico pmo. parte scda. p totus.
 Expō h⁹ libri. vij. pncipioy ⁊ decē reglay
 siue clauis notitiā p̄suppōit. i expo. trac.
 Finis hois i aliquo arduo p̄sistit. i pro.
 Forma i hoc libro duplex ānotaf. i. for
 ma tradēdi ⁊ forma tractat⁹. i plo. c. iij.
 Bene hois sunt nūtle et speculus cordis
 et iterioris intentionis quo ad gaudū et
 leticiā et tristitiaz et timoris et audaciā et
 veritatem in quibus ossēditur veritas ⁊
 honestas. cantico quinto. parte pma.
 B̄ra q̄ virgo maria i pmo instanti sui eē
 sc̄ificata fuit p quā fuit p̄servata ab ori
 ginali pctō traxit virtutē ex passiōe xpi.
 cantico sexto. parte pma. doctrina. vij.
 Gratia est duplex. i. gratum faciens et
 gratia data. i. q. finali. argumēto pmo.
 Gratia ē duplex. i. habitualis et actualis
 siue motiva. Ibidem.
 Dine gr̄a xpi n̄ opabāf fideles vetis testa
 mētī n̄c p̄bi n̄c gētiles ⁊ tuosi. q. fi. a2. iij.
 B̄ra actualis motiva. ē liberi arbitrij au
 xiliatiua et roboratiua et ⁊ tutū b̄tualiū

excitatiua et p̄servatiua. et sensualitatis
 corrupte ⁊ paionū r̄freatiua. q. fi. ar. iij.
 Hō errare non potest viuēdo fm diuina
 p̄cepta. q. finali. argumēto sc̄o. ⁊ i plo.
 Hō p pctm tract⁹ a sensualitate non pōt
 ab ea suo ip̄o se trahē nisi iuuef auxilio
 di et xpi gr̄a. cā. i. p. p̄. pet. ij. q. fi. ar. ij.
 Hō p pctis i septē mala tēdit. cā. v. p. ij.
 Hūanitas xpi d̄r q̄i ferculū siue feretuz
 i q̄ fert et portaf de⁹. can. q̄rto. pte scda
 Hūilitas et simplicitas ē fūdamētū oīus
 virtutuz. cantico. v. parte scda. du. sc̄o.
 Hūilitas et caritas virginis vulneraue
 runt dei filiū ad incarnandum. Ibidem.
 Ieiunius dēt fieri cū paciētia et puritate
 mētis ⁊ cū oīoe et elina. cā. vj. q. i. ix. x.
 Iudī sub umbra legis manentes nō dili
 gūt itrare i celaria xpi. can. pmo. pet. iij.
 Iudei sub iure iurando et maledictiōib⁹
 in lege contentis se obligauerūt ad xpm
 audiendū in lege pmissum declaratorē ⁊
 legis interpretē. cantico sc̄o. p. sc̄ia.
 karitas est amor et nō oīs amor est car
 itas. cantico secundo. doctrina. vij.
 karitas est amor ordinans voluntatē ad
 diligendum deum et pximum seruando
 sp̄em: modum: et ordinem. Ibidem.
 karitat⁹ p̄cepta ad duo r̄ducūt. cā. x. p. 5
Latria vera et p̄fecta fuit deo exhibita in
p̄ma etate i signū xpi fusi. cā. pmo. p. i.
 Latria ⁊ seruitus erga dñm est quedam
 mutua reciproca bonoy retributiō. can.
 nono. parte secunda. doctrina quarta.
 Lex euāgelica et totū nouū testamētū ni
 bil aliud ē q̄ d̄itas ⁊ vetis testamēti p̄fia
 matio. i p̄pha. toti⁹ opis. et. cā. iij. p. iij.
 Lex euāgelica ita latebat i lege sicut for
 me latitant i matia ⁊ fructus in arboze.
 cantico terciō. parte pma. doctrina. iij.
 Lex antiq̄ nō erat eterna quo ad officiū
 et significatū s̄ quo ad fidem et finem et
 Al. ij.

vey significatum. ibidem. in fine.
 Liber canticū canticorū: excedit oēs alios
 libros salomonis. in prolo. c. ij.
 Liber pñs pcedit sub triplici methasora
 et triplici nomine denominatus: per de-
 cem cantica diuiditur. ibidem. c. tercio.
 Lib pñs duplicē finē p̄tiet. ibid. c. iij.
 Liber pñs cū totus sit methasoric⁹ et p̄-
 abolicus salon vocabula reꝝ t̄p̄raliꝝ ad
 sp̄ualia: et ptes sexus feminini ad mascu-
 linus p̄ quādam similitudines transfert.
 cantico primo. parte prima. pet. p̄ma.
 Maria x̄go p̄ma p̄ph̄ssa: tympanista ⁊
 euāḡlista noui testamēti p̄posuit breuissi-
 mū cāticū q̄b̄ veri⁹ meret̄ dici cāticū cāti-
 corū q̄ oīꝝ p̄phetarū cātica. i expo. tituli.
 Maria virgo despos̄ationē xp̄i ⁊ eccl̄ie p̄-
 cetis clari⁹ p̄uidit et desiderabat et pete-
 bat p̄tegi s̄b̄ vmbra mali. can. p̄mo. p. j.
 Maria x̄go q̄tū ad carnē p̄ lignū sethin
 significata h̄ eēt traducta et ex adā p̄pa-
 gata: tñ ei⁹ caro fuit p̄ x̄tutē. s. sc̄i sc̄ifica-
 ta et ab oī fomite mūdāta et sc̄ta et ipu-
 sibilis et icōbustibilis. can. ij. doc. liij.
 Maria x̄go duplici rōe ñ potuit mor̄di
 a sp̄ete ñc suo venēo originali ifici. ibides.
 Maria x̄go fuit p̄mordiū et exordiū ec-
 cl̄ie et p̄mū mēbrū xp̄i in qua xp̄s p̄ gr̄as
 p̄mo hitauit et tāq̄ p̄mū eccl̄ie mēbrū p̄
 se ip̄a loq̄t ⁊ p̄ tota eccl̄ia. ibid. doc. q̄ta
 Maria virgo p̄ xp̄m et passionem suam
 fuit redempta sicut ceteri fideles. ibides.
 doctrina. v. et cantico. vj. p. p̄ma. doc. vj.
 Maria x̄go p̄ fuit sp̄osa q̄ m̄ xp̄i. ibid.
 Maria x̄go h̄ lilijs p̄p̄et rōe x̄ginitatis
 tñ magis p̄p̄ie p̄p̄at rōe imunitatis
 a peccato. ibidem. doctrina octaua.
 Maria x̄go taliter xp̄m filium suum et
 sponsum diligebat vt tota in eius amore
 langueret. ibidem. doctrina nona.
 Maria virgo fuit ferculus et lectul⁹ quē

salon rex ornauit et in quo fecit septē co-
 lūnas argēteas septē donorū. s. s. cā. iij.
 Maria x̄go dicitur mediatrix inter nos
 et xp̄m. cantico quinto. parte secunda.
 Maria x̄go h̄ ño fuerit sacerdos ad eu-
 charistiā p̄ficiendā: tñ h̄uit aliquis equi-
 ualens et supercedēs quod nūq̄ h̄uit sa-
 cerdos ⁊ p̄ p̄ns in se h̄uit hoc modo totā
 eccl̄ie pulcritudinē. ibid. dubio sc̄do.
 Maria x̄go triūphauit de diabolo et de
 capite amana et de vertice samyr. nec ī
 sn̄ia ade p̄ph̄ensa sed absq̄ originali pctō
 to fuit concepta. ibidem per totum.
 Maria virgo pugnauit contra quinq̄
 montes et finaliter triūphauit. ibidem.
 Maria x̄go et jobānes euāḡlista stātes
 iuxta crucē tāq̄ p̄curatores p̄ tota eccl̄ia
 et etiam maria magdalena longe a cruce
 audierunt cantilenam et oīa verba que
 xp̄s in cruce cantauit et dixit. cātico. vj.
 parte prima. doc. quita et. vj. p̄ totū.
 Maldictiōes et p̄nitōes p̄ iudōs ī cāpe
 stris moab iux̄ iordanē p̄ moysen p̄cte
 p̄seuerāt hodie ī toto illo p̄p̄lo. cā. v.
 Moyses dux p̄p̄i israel cui oīa contin-
 gebant in figura cristi: duos actus inter-
 cetos ante mortē suaz opatus ē. ibidem.
 Moyses p̄dixit finalē obstinationē et in-
 fidelitatē et p̄nitōem et dāpnationē iu-
 deorū et finaliter populi gentilis substi-
 tutionem et conuersionem. ibidem.
 Mulier ex quattuor. s. mēbrorū disposi-
 tiōe/eloq̄ntie et faciēdie suauitate: vestius
 apparatu ⁊ ornatu: et odorū redolentia:
 p̄lra et amabilis et desiderabilis sponso
 reddif. ibidē. p̄ticula sc̄da. partis sc̄de.
 Multitudo ap̄lorū erat sub vno pastore
 xp̄o ordinata. et eorū erat aīa vna et cor
 vnū in deo. atq̄ igne et caritatis ardore
 rubentes et feruentes tales erāt īterius
 q̄les ext̄i appebāt. ibidē. p. p̄ma p̄ totū

Natura hūana semp hūit duos oculos.
 i. oculum fidei et oculum naturalem et
 carnalem. cantico quinto. parte secūda.
Nomen iesus dī oleū aromaticū p totū
 mūdum effusum. cātico pmo. pet. pma.
Nomē xpī nō sufficit portare ī solo cordē
 s; etiaz in ore et ope ip̄s publice p̄fitendo
 et p̄dicando sicut ip̄e publice pro nobis
 ī cruce passus ē et sic eū diligere debem⁹
 corde: ore et ope. cātico. x. parte secūda.
Nomina p̄riarchaz et p̄phetaz fuerunt
 eis ip̄osita diuina p̄uidencia et ispiratōe
 p̄phetica i q̄tū fuerūt figura xpī et i q̄tū
 xp̄s fuit figuratus in eis. in expo. tituli.
Nubes que tabnaculū obūbrauit et sup
 illud incubabat xp̄m significabat ī ecclia
 sua tanq̄ caput cubare et sedere. cantico
 pmo. peti. vj. et. vij. et. can. ij. doc. q̄rta.
Opatio iusti bona in triplex bonus et in
 triplicem fructum cedit. cantico decimo
 particula sc̄da. ptis terciē. q̄stioe vnica.
Oido n̄re redemptionis fuit necessarius
 necessitate cōgruentie ad vincendam dia
 boli astutiā. can. vj. q. pma. p̄clusioe. ix.
Oido heremitz et monachoz incepit a
 paulo heremita qui p̄pter tormenta que
 martires patiebāt ex timore deisti antra
 et nemoza petijt quē et nō nulli xp̄iani se
 cuti sunt. can. ix. p. ij. doc. iiii. et. p. sc̄cia.
Ouis p̄dita et peregrina et erratica petit
 pasci ⁊ p̄tegi ⁊ dirigi a xp̄o vero pastore.
 cantico primo. petitiōe sexta et septia.
Oactū seu sedus int̄ deū et ppl̄m sc̄s nō
 potat cōfirmari n̄c adīpleri et ratificari
 nisi p p̄ntiā dei veni i carnē. in fi. plo.
Oassio xpī p onguentus p̄ciosissimus ex
 quinq; aromaticis liquoribus a moysen
 confectum fuit figurata. can. ij. doc. iiii.
Oassio xpī fuit actus iustitie et punitiōis
 pro peccato primozū parentus et raptu
 cibi prohibiti. can. vj. p. pma. doc. iij.

Oassio xpī fuit necessaria ad cōplendam
 volūtātē p̄ris et adequandas iustitiā cus
 misericordia. ibidē. q̄stioe pma. p̄cl. pma.
Oassio xpī fuit necessaria ad p̄firmandū
 testamentū vetus. ibidem. cōclusioe. ij.
Oassio xpī fuit necessaria ad soluēduz p
 oib⁹ debitum. ibidem. p̄cl. quarta.
Oassio xpī fuit necessaria ad pugnādū ⁊
 mūdādū hoiez a macula ⁊ sorde pcti. ibid.
Oassio xpī fuit necessaria nō solū ad re
 dimendū totū hoiez: s; etia ad recupādū
 regnū celoꝝ p mēbris xpī. ibidez. p. vij.
Oassio xpī fuit necessaria ad roborādos
 et adequandos et p̄dignificandos oēs ac
 tus hūanos erga deū vt essent fructiferi
 ⁊ digni grā ī p̄nti et glia ī fuso. ibid. p. x.
Oater eternus quadruplici osculo eccliaz
 sponsā osculatus est. can. pmo. pet. pma.
Oater p osculum oris sui naturam hu
 manam osculatus est. ibidem.
Oatres vetis testamēti dei faciē minime
 viderūt nec cū deo locuti sūt. ibidē. p. j.
Ores ve. testi. xp̄o venfo exhibebant la
 triā fuitutē p figuras sacrificioꝝ. ibid.
Oriarche et p̄phete desiderauerūt suge
 re lac sapie et grē vbez xpī. ibid. pet. iij.
Oriarche ex ml̄ierib⁹ ppl̄i gētilis fuerūt
 generati. ibidē. petitione q̄rta et quita.
Oriarche p capreas: et p̄phete p ceruos
 intelliguntur. cantico sc̄do. doctrina. x.
Petr⁹ et tota societas illoꝝ cētus viginti
 nō simpliciter p̄viderūt fidē nec fuerūt be
 retici. can. vj. q. iij. per totū.
Persona cristi ex tribus aromatibus est
 confecta. cantico pmo. pet. pma.
Plebs gētilis petit sociari cū plebe isrl̄i
 tica et fideliz: et simul cū ea recipere xp̄m
 sp̄sum suū: ut ex utroq; poplo fiat vna
 ecclia et sp̄sa xpī. ibidē. peti. iiii. ⁊. v.
Plebs gētilis t̄plici ifirmitate laborabat
 s. ydolatria/ falsitate doctne/ spurcicia et

carnis scōitate. cātico octauo. p. scōda.
 Predicatio apłoz et doctoꝝ et religiosoz
 vita fuit euident p diuersas mēbzoz simi
 litudies a salone pūisa. cā. v. p. j. p totū.
 .nō. Remiū siue merces etna scōm q̄ntitatē
 laboz et fructuū mēsuraf. cā. x. p. tica. ij.
 Primi parētes lz nō fuerit puati virib⁹
 aīe que sunt bona speciei. tñ fuerūt expo
 liati oib⁹ bonis modi ordinis et finis et
 gratie et manserunt obligati ad debitum
 eozuz. in questiōe finali. argumēto scōdo.
 Primi parētes nō solū fuerūt expoliati
 bonis sup̄dictis lz etiā fuerūt sauciati in
 oib⁹ potentijs aīe quia partes inferiores
 fuerūt rebelles et insurrexerūt cōtra sup̄
 oꝝes. s. caro aduersus spūm et spūs fuit
 conuersus et inclinatus ad sensualitatē.
 ibidem. et can primo. i. p̄n. et. pet. ij.
 Promissio xp̄i v̄turi facta est in monte
 oreb simul cuz datioe legis et multiplici
 signo et pacto. cātico primo. pte p̄ma.
 Quattuor voluntates p q̄ttuor uentos
 significate: cōcurrerunt in mortē et passi
 onē xp̄i. can. vj. pte. j. doc. ij.
 Regeneratio toti⁹ ecclie p arche federis
 fabricationē fuit figurata. cā. ij. doc. iij.
 .nō. Recapitulatio toti⁹ libri ualō necessaria
 habetur. can. x. in fine.
 Salomon fecit decē cantica iuxta decem
 p̄ncipalia misteria n̄re redēptōis et ita i
 singulo cātico vnū misteriu euangelicu
 demonstratur. In diuisione libri.
 Salon tribus noib⁹ appellaf. i. p. c. ij.
 Salon manifeste fatetur habuisse a deo
 spūm p̄p̄hecie. ibidem in questione.
 Salon appellatur sc̄tissimus. ibidem.
 Salon in hoc libro nominat⁹ sc̄d⁹ iudōs
 est ip̄e d̄us rex pacificus. can. iij. doc. ij.
 Sexaginta reges cū regnis suis t̄p̄re cō
 stantini uenerūt ad fidē xp̄i. ibid. doc. i.
 Sexaginta p̄lati p̄ncipales ecclie ambiūt

xp̄m ei⁹ fidē defensando et sexaginta doc
 toꝝes p̄ncipales ecclie ex fortibus ecclie
 ambiunt xp̄m omnes tenentes gladios
 euangelice doctrine. ibidem.
 Sexaginta ḡnationes p̄putant ab adam
 vsqz ad uirginem mariam. ibidem.
 Societas apłoz et xp̄i discipuloꝝ p qui
 quaginta tres dies latuit p̄fuga. lz spūs
 sci ḡra recepta: publice corā iudis et gen
 tib⁹ xp̄m p̄fitebant. cātico. vij. p totū.
 Societas apłoz iudeis reprobatis iuxta
 dictū p̄p̄heticū incepūt gentiles ad xp̄m
 p̄uertī. can. viij. p. p̄ma p totū. et p. tica.
 Tabernaculū uirginē mariam figurabat
 p̄p̄t xp̄s sc̄tas et n̄ eꝝuerso. cā. ij. doc. ij.
 Testamentus confirmatur per mortem
 testatoris. in diuisione libri.
 Testamentum uetus non uere dicitur te
 stamentum. sed nouum. ibidem.
 Tria millia pabolaz et quinqz millia ca
 mina salon locutus est. in prolo. c. ij.
 Uerbu eternū patris osculum nomina
 tur. cātico primo. pet. p̄ma.
 Uerbu diuinū existens i archa humani
 tatis iohāne baptistā in ventre m̄ris loq
 batur per os matris sicut ante locutum
 fuerat p oia p̄p̄hetaz. can. ij. doc. iij.
 Ueritas euangelica latebat sub umbra et
 thalamo et uelo et cortina cerimoniarū
 antiquarū. cātico primo. pet. tertia.
 Uinea d̄ni quo ad omēs status utriusqz
 testamenti ecclia dei dicitur. in principio
 prolo. et cātico. x. p̄ticula. ij. p. iij.
 Uincenti⁹ martir et ceteri martires nō
 solū merebantur p̄pter martiriū quod
 p̄pter xp̄m patienter tollerabant lz etiā
 iam meruerūt in uita p̄pter oia que eis
 post mortē sc̄ta sunt. cātico. vi. q. ij.
 Unio t̄plex sc̄ta fuit in x̄bi d̄i icarnatōe
 p accubitu et aplexū figurata. can. ij.
 Uoluntas rōnalis lz ut plurimū a sensua

litate trabatur non tñ per violentiam s; p cōplacentiā et sic voluntas non trahit coacta s; allecta. in questiōe finali. ar. ij. Voluntas s; nō trabatur a sensualitate coacta s; cōplacens et allecta ad male agēdū: tñ volūtas nūq̄ trahit sensualitatē ad bñ opandum nisi coactam et in seruitutem violenter redactam. ibidem. Unguēta decē effudit x̄ps ad sanitates et reparationē hūane nature. can. p̄mo. X̄ps fuit in vetī testamēto multiplicif figurat⁹ atq; p̄missus. can. p̄mo. p. p̄ma. X̄ps nobis erat quadrupliciter vniēdus ibidem. petitione p̄ma. X̄ps sp̄sus duplici vberē et lacte nutrit ecclesiam suam sponsam. ibidem. X̄pi duo v̄ba duo testamēta vet⁹. s. et nouū significant. ibidē. et can. v. p. p̄ma. X̄ps expectabatur vt esset collator oīum bonorū et norma et regula humanorum actuū. ibidem. petitiōe sc̄da. et in. q. fi. X̄ps decē unguēta aromatica et odorifera qb⁹ oēs trahēbat ī suo aduentu effudit. ibi. X̄ps introduxit ap̄los et doctores ī celaria secretorū aromatu sacre scrip̄se altissima eis reuelādo misteria. ibidē. pet. iij. X̄ps ecclesie sponsus hēt duo celaria ī que sponsa introduci petit. ibidem. X̄ps ante passionē suā et ante icarnatiōs jam dispensabat gratiam et sue passionis merita. cantico. ij. p. p̄ma. doctrina. v. X̄ps sponsus introduxit ecclesiam suam sponsam in triplicem cellam vinariā ordinando in ea caritatē. ibidē. doc. vij. X̄ps triplex osculū dedit. ibidē. doc. viij. X̄ps tāq̄ in suo tabnaculo triplicif hītat in nobis et nos cū eo. ibidē. in. fi. X̄ps ecclesiam suā p̄mo multiplicif despōsavit. can. iij. p. p̄ma. doc. p̄ma. X̄ps in suo aduentu reperies scripturas legis et p̄phetarū deſuatā p̄ falsas tradi-

tiōes: et expositiōe scribarū et p̄hariseorū et saduceorum extirpauit et eradicauit. ibidem. doctrina quinta. X̄ps licet fuit generalis redēptor virtualit. tñ non participant redēptiōes nisi qui p̄ baptismū regenerāf. q. fi. ar. iij. X̄ps fuit finis legis et p̄phetarū et declarator et interpres eorū. ibidē. parte sc̄ia. in questiōe. et cantico p̄mo. parte p̄ma. X̄ps tāq̄ caput influit totā virtutē ī totū corpus ecclesiasticū et singlarif ī oīa mēbra ad opādū sp̄ualif et meritoze. cā. v. p. i. X̄ps patiebat ī cruce nō tāq̄ fili⁹ nafalis marie et tāq̄ hō p̄claris: s; tāq̄ sp̄sus ecclesie et redēptor vniuersalis. Ideo nō dicit virgini mater s; mulier ecce fili⁹ tu⁹ et. ibidem. et can. vj. p. p̄ma. doctrina. vj. X̄ps p̄ moysen fuit multipliciter figuratus. ibidem. parte sc̄da. et cantico sexto. X̄ps s; esset vere mortu⁹ semp tñ opaba f̄ opa n̄re redēptionis. can. vj. q. ij. X̄ps tale gen⁹ mortis necessario passus est vt verificaret totā scripturas legis et p̄phetarū et vt ei⁹ passio esset metrum et mēsurā oīus virtutū et exēplū patie nob ī oib⁹ aduersitatib⁹. ibi. q. p̄ma. p̄clu. iij. X̄ps tale genus mortis necessario passus ē et passiōis vt nō solū potētia s; iustitia diabolus viceret. ibidē. p̄cl. viij. et. ix. X̄ps hūit triplicem actū. s. grām vniōis et p̄siderationē n̄re redēptionis et actualē redēptiōis n̄re opationē. ibidē. q. ij. X̄ps s; in triduo nō fuerit nafalis homo q; erat vere mortuus tñ tunc erat caput ecclesie. ibidem. X̄ps p̄ corpus patiebat et p̄ aiām merebatur. ibidem. dubio quarto. X̄ps est caput ecclesie hoīum et angelorū. cantico septimo. p̄ totum. X̄ps pp̄lo gentili triplici rōne p̄ntialiter noluit p̄dicare. can. viij. p. ij. in. q.

Χρ̄ς sponsus eccl̄iam suā sponsas triplici
āplexu amplex⁹ fuit. cā. ix. p. iij. doc. iij.
Χρ̄s ppter tria rex pacific⁹ appellatur.
cantico decimo. pticula sc̄da. parte sc̄cia.
Χρ̄s sponsus vocat eccl̄iam sponsam ad
recipiendus premiū vltimatū sui laboris
et pegrinatiōis. s. p̄miū gl̄ie. ibidē. p. iij.
Χρ̄s duplices nuptias cum eccl̄ia sua sp̄o/
sa celebrauit. ibidē. doctrina tertia.
Χρ̄s fuit perfectus et sufficiens reparator
humane ruynae. q̄stiōe finali. articulo. iij.
Yesus χρ̄s in triduo fuit marie virginis
filius. cantico sexto. q̄stiōe. ij. du. sc̄cio.

Explicit tabula.

Hec ex tue dñationis scripto sup canticis
canticorū dignissime p̄sul dicta sub breui/
bus ego fr̄ jacob⁹ jañ. collegi: et lectores
ad tantū opus p̄scutandū faciliores red
dantur. Siquis. n. ordines tui indignissi/
mi fuulī p̄fatum ai aduerterit: nō solū
que posuerim: sed et multo plura altissi/
ma inueniet. que vsq; modo nō nisi per
tuam admirabilem sapientiā sunt colla/
ta mortalibus. Quamobres delectabile
ac diuinū opus letissimo animo legentes
imortali deo gr̄as agite. qui sua gr̄a sacre
scripture pelagus p̄ antistitē splendidissi/
mū in fine seculorū nobis aperuit. Canta
uit profecto in canticis canticorū dñatio
tua reuerēdissima. qñ eorū sensus ac intel
ligentiam altius atq; clarius pie ceteris
explanauit. per alfabetum more scolasti/
co p̄libata tabula se oibus offert.

Illustrissimo dño dño alfonso de aragonia miseratione diuina archiepo cesaragustano.
 Jacobus epus xponopolitanus suo dño metuendo salutē cū pspitate plurimam optat. Su-
 pioribus diebus dñe illustrissime plurimorum religiosorum ceterorumque literatorum viro-
 rum vehemēti exhortatione fui vexatus ac discruciatus. vt cantica canticorum salomonis quae intellectu difficili-
 ma et iextricabilia sunt et habent: in lucē apperire vellēs: ad hoc vt illi fierent doctiores.
 Ipse vero hoc aīo p̄iectans quod magnas puinciā humeris meis imponerem et pene mihi
 difficile laboriosūque videres. tū ob munus publicū quo fūgo. tū ob pluriās occupatiōes
 tā familiares quā domesticas quibus obuios. tū ob ingrauescētē etatē meas. quae laboribus iuue-
 tutis minie rñdet: hoc eis spōdere recusauī. Nouissime autē venit ad me sapientissimus
 sacre theologie interpres et p̄fessor magister michael figuerola tue illustrissime dñatiōis
 p̄ceptor qui tua vice et noīe me vnice rogauit p̄cibusque p̄tendit: vt aliquis ex illo vasto
 sacre scripture agro: cui operā et studiū dare expetis: rimari conarer quod doctrina et sciē-
 tia cumulātū eēt: et tue excellētis dignū haberes. Ego autē summa cupiditate ductus inser-
 uendi illustrissime dñationi tue ac parēdi tuis ipeijis. Alid faciendū quod iubebas illico me
 accinxi oī vite mee discrimini obociendo. Quā ob rē cū toti sacre scripture vniuersum
 campus e vestigio peragrasssem. Nil mihi magis decoꝝ atque vtile neque tua amplitudine
 dignū vt mea fert opinio visus est: quod ipsa salomonis cantica canticorum. In quibus salomō
 in xpm et eccliam sponsam suā mutuū explicat amorē vniūquēque fidelē xpianū incitās
 et intendens: vt scripturā sacrā i sponsam ducat suā. Eas igitur ob res aīo institui meo
 ne tam p̄ciosa supellex icognita extaret. neminē nisi dñationē tuā illustrissimā dignam
 existimaui: et cui satis dicare deberē. Cū sit tibi optima in dōles/nobilissimū p̄spicacissi-
 mūque ingenius. humanitas. liberalitas ingens. aī magnitudo. ac studioꝝ sacre scripture
 voluptas vehemēs et oblectatio. tū eī quia i hac tempestate nra in oēs ex clara familia
 natos aut regio sanguis creatos qui docti sint atque beant p̄ illustrissimā dñationē tuā
 mihi occurrat nemo. tū eī ob summā dignitatē quae existis et munus ecclasticū: quo fūgeris
 et vices regias quas i toto regno aragōle geris. iō sacrā scripturā te minime latere aut
 fugere existimaui. Verū. n. vero cogitās mecum hoc opus intuentū in tanta eruditissimorum
 lratissimorumque viroꝝ ipi vrbis et regni nec nō tui senatus canonicoꝝ concione et copia quae
 maxima est qui ingenio et prudentia pollent singulari. Et quod nō sit ita cōptū atque expo-
 litū ea eloquentia: eo dicendi ornatu: vt par est et sibi p̄scribit ratio. vereor ne illud par-
 ui faciant. Atque eo nō in minorē animi incertitudinē. hesitationēque coniectus sum. quod fuit
 noster cicero: cū librum de officijs: quē ad marchū filiū dedit: qui athenis sub cratipo p̄se-
 ueraret auditor. In quibus ginasijs et p̄boꝝ et eloquentissimorum viroꝝ frequentia erat.
 Vextū volens ac expetens tue inclite dñationi morē gerere: hoc opus expressi vt rectius
 valui. et eo stilo scolastico et pingui minerva/ vt sic dixerim/ quo oēs tās docti quae medio-
 cres ac etiā simplices religiosi et clerici ceterique fideles capere p̄p̄dereque valeāt. Quod
 quidē opus clarus decorabit animū quā splendida purpura. aut pene dixerim si oppulē-
 tissima vrbe dñationē tuam illustrissimam donare. Quare sacre scripture per amplitu-
 dinem tuam incumbendum esse censeo. in qua qui docti euaserūt. etiā si ex humili loco
 nati sint. sibi vendicarūt nomen/ famam/ laudē/ et gl̄iam. Et ad tantā dignitatem subli-
 mantur: vt i terris quasi dij habeantur. Quod facile dñatio tua attingere valebit atque
 nancisci. Nam vbi animū intenderis: ingenium valet. Contempletur ergo dñatio tua:

ponatq3 ante oculos et emuletur fame inuictissimi regis Ferdinandi amplitudinis tue genitoris cristianissimi. qui ob exaltationem / laudem / et gloriā / summi maximeq3 iesu cristi ac fidei catholice honorem et ampliacionem ad delendos fugandosq3 mauros ex agro betico yspanie. non formidauit neq3 exterritus est personam suam aduersus illos bellando manusq3 conserendo strenuo prestantiq3 animo sese maximis discriminibus obijcere. Et tandem suo ductu dexteritate vigilātia / atq3 solertia illos debellauit / vicit / fugauit. Et in suam dictionem redegit. Alfamam. alozam. cartamas. Roudam. morbellam. ac famosissimas et bello insuperabilem ciuitatem loxam. Et cambille inaccessibleē opidū atq3 vicinis cūctis quondā formidabile asillū. Quāplurimaq3 alia opida et municipia que multoz sentētia inexpugnabilia habebant. Itaq3 vt ex regno omni granate parum reliquū est. cui prope diem dñabitur. Qui si ventri et somno atq3 lasciuie deditus fuisset: et in ocio marcere voluisset: nunq̄ tantam tanq3 immensam imortalemq3 laudem sibi suisq3 vendicasset. Et qđ potissimum duco. vt qđ exacti yspanie reges qđq̄ id facere attentassent: adimplere non valuerunt. patez vero inclite dñationis tue non p̄ territus nec victus labore neq3 precio corruptus breui temporis curriculo peregit: et presertim in sui tenera etate. Quod miraculi loco profecto censendum est. Et nō ab re literis gesta illius mandanda sunt. vt extremum nomen extet. et semper viuere censeatur. Et idcirco domine illustrissime nulla potentia. nulla uis tā magna esse potest: quin maior potiorq3 sit per diuturnum studium / et vigilantiam circa vnamq3 rem siue bellicam siue literariam. Quare per dñationem tuam illustrissimam conandum atq3 innitendum est: ut non minori gloria atq3 laude ob literarum sacrarum studia in ecclesia excellas. q̄ parēs tuos in armis excelluit. S; hec actenus. nam satis et plusq̄ decuit i bis. peruagata est epistola nostra. Cantica canticorum vero legamus.

Et ultio granada.
 año dñi. 1571. ccccxxi.
 .17. die mēsis January.

**Antabo dilecto
meo canticuz vi
nee sue. ysa. v. Li**

cet ysaias cātauerit can-
ticū cominatiois cōtra vineā dñi. q̄ erat
dom⁹ isrl̄ fm̄ illū statum. tñ ml̄to cōue-
niēt⁹ salom̄ in b̄ libello canticorū cātavit
cāticū vinee dñi. q̄ ē eccl̄ia dei quo ad oēs
stat⁹ vtriusq̄ testamēti. qd̄ quidē cāticū
nō dī canticuz cominatiois. s̄ cāticū le-
ticie ⁊ gr̄e. eo q̄ i eo p̄dicif totū misteriu
nr̄e redēptiois et salutis p̄pletū in nouo
testamēto. vt patebit. In quib⁹ v̄bis p̄-
positis tāgunf et notantur q̄tuor cause
hui⁹ libri cāticorū salomōis. **Pr̄mo** p̄-
notaf causa efficiēs ⁊ actor hui⁹ li-
bri p̄ hoc p̄nomē ego p̄intellctū i li cāta-
bo. Quasi dicat. ego salomon cantabo.

Secūdo notaf causa formalis p̄ li cā-
tabo. qz ostēdit se velle p̄cedere in hoc o-
pere p̄ moduz cātillene. **Tercio** notaf
causa final⁹ p̄ li dilecto meo. p̄ qd̄ ostēdif
q̄ hoc op⁹ dirigit deo/ qui ē finis noster
in cui⁹ dilectioe p̄sistit finis nr̄ ⁊ b̄tudo

Quarto notaf materia hui⁹ libri i li
canticū vinee sue. qz tot⁹ iste liber ē de ec-
clesia q̄ dī vinea dñi. vt patebit p̄ singla.
Et idō anteq̄ p̄cedamus ad expositioes
hui⁹ libri/ est vidēdū de vnaq̄qz p̄dictaz
quatuor causaz. Quātuz ad p̄mū est
dicēdū. q̄ nemo hebreorū nec catholicorū
xp̄ianorū dubitauit vsqz ad p̄sentē diē sa-
lomonē edidisse tres libros sapientiales
s. p̄ueroiborū. et eccl̄iastes. ⁊ cāticorū.

Sed multi hebreorū antiquorū dubita-
runt an salomō fuerit illustratus a spū
sc̄to i cōpositioe horū librorū. Qui moue-
bant tñ ratiōe. naz salomon fuit dep̄ua-
tus i senectute. ⁊ declinauit ad ydola. ut
patet. iij. r̄. xj. et etiā declinauit ad artes

3. Regi //

magicas. ergo nunq̄ habuit sp̄m sc̄t̄s. qz
nō p̄misisset ip̄m i talia scelera incidere.

Itē b̄ idēz p̄bāt singulariter de quo
libet libro. nā p̄im⁹ liber q̄ dicif p̄ouer-
bioz siue parabole ē tot⁹ de doctria mo-
rali. q̄ potest haberi absqz spū sc̄to. sicut
habuit socrates ⁊ aristoteles ⁊ plato ⁊ c̄

Itē in toto libro eccl̄iastes nō loq̄tur
nisi de his q̄ sunt sub sole. et nō de rebus
diuinis. vt patet ibidē. Itē in eodem
libro licet aliquō memoret b̄ nomē de⁹
tamē nusq̄ noīatur nomē dñi tetragra-
maton. s. quatuor litteraz qd̄ est hoc no-
men dñs. sine quo nomē nichil ē factuz
nec spūale nec a spū sc̄to traditū in sacra
scriptura. Itē liber cāticorū minus vi-
detur traditus a spū sc̄to. eo qz in eo nō
solū tacef nomē dñi tetragramatō. sed
etiā nec b̄ nomē de⁹. qz in nulla eius pte
reperitur dñs: nec deus. Ex quib⁹ omnib⁹
concludebāt isti. q̄ sup̄dicti tres libri sa-
lomōis nullo modo p̄tinebāt ad sacram
scripturā. qz salom̄ nō spū sc̄to illustrat⁹
s̄ ex p̄po ingenio. et nō de reb⁹ diuinis:
s̄ d̄ r̄b⁹ hūanis p̄fecerat hos tres libros
p̄pter rōes sam̄ dictas. Alij aut̄ iudeorū
dixerūt q̄ licet p̄im⁹ liber. s. p̄ueroiborū
aliquō loquat de rebus diuinis tñ liber
eccl̄iastes nō loquit nisi de reb⁹ hūanis.
que sūt sub sole. et idō nō memoraf i eo
nomen dñi tetragramaton. Et sic ml̄ti
illoz effecti sunt heřtici dicētes nihil esse
sup̄ solē: sed aīaz hūanas esse mortalem.

Itē isti dixerūt etiā q̄ salomō nō fe-
cit libru cāticorū. nisi in comedatōez filie
pharaōis vxoris sue. cui⁹ pulchritudinē
comedat i illo libro. Et sic ml̄ti iuuenes
laciui ⁊ mūdani sumebāt ⁊ vsurpabant
aliq̄ carmīa ex illo libro. et applicabant
ea domicellis amasīs suis. Et sic abute-
bant illo libro. Sed oppositus oñdit

3

escribas scriptor et restaurator scripture legis et prophetarum: qui collocavit supradictos tres libros salomonis in canone sacre scripture. Et sic synagoga iudeorum non solum ante adventum sed etiam post adventum christi recepit hos tres libros in canone in numero xxij. librorum iuxta numerum. xxij. litterarum hebraicarum. sed collocaverit eos inter agiographas. ut patet in prologo galeato beati hieronimi. Primo dicit hieronymus in prophetatione quatuor omelias: quas edidit super cantica que facta sunt constitutio inter hebreos sui temporis ne quis iudeus plebeyus et popularis presummeret legere istum librum canticorum salomonis. nec tria prima capitula libri genesios. nec primum capitulum ipsius ezechielis. nec totam illam partem a. xliij. capitulo. usque ad finem eiusdem libri. eo quod in his quattuor partibus continentur misteria et secreta profundissima et ineffabilia. Ideo solis pitissimis magistris conceditur huius studium et lectio. Sed hoc magis confirmat translatio caldayca. que in titulis istorum librorum appellat salomonem prophetam. spatium in hoc libro ubi dicit. Incipit liber canticorum salomonis prophete. Item hoc magis autorizat salvator. jobis. vi. dicens. Si credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque vive. Que quidem scriptura reperitur in puer. v. ubi sunt translationes nostras dicit. Bibe aquam de cisterna tua: et fluent putei tui. Item hoc idem confirmat tota ecclesia. que in concilio niceno recepit hos tres libros in canone simul cum ceteris libris sacris. Et sic origenes et clemens alexandrinus et eusebius cesariensis in ecclesiastica historia et augustinus primo de doctrina christiana enumerant hos tres libros inter ceteros libros sacre scripture. Est verum: quod quidam catholici dixerunt. quod hi isti tres libri sint de rebus divinis et traditi a spiritu sancto. et pertineant ad sacras scripturas: tamen salomon non habuit hoc immediate

a spiritu sancto: sed a deo patre suo. qui tradidit sibi exemplar et descriptiones templi: quam acceperat a deo. et intellexerat omnia opera exemplaris. ut patet primo palipo. xxvij. Et sic secundum istos salomon locutus est in istis libris ea que fuerant revelata deo patri suo. Deo probant per ea que ipsemet salomon asserit puer. iij. capitulo. ubi ait. Ego filius fui patris mei tenellus et unigenitus coram matre mea. Et docebat me atque dicebat. Suscipiat verba mea cor tuum etc. Et sic procedit salomon in illo libro prout didicerat a patre suo deo. ut patet intuitu. Et sic videtur. quod quicquid dixit salomon dixit ex doctrina patris sui revelata prout ipse videtur ibi profiteri. Item hoc idem confirmant. quia salomon habuit magistros. scilicet eman. et ethan. et calcal. et dordan. qui docuerunt eum omnia secreta libri psalmodiarum. prout didicerat a deo. Et sic concludunt istis quod hi omnia tradita in his tribus libris sunt a spiritu sancto: sed non fuerunt revelata immediate ipsi salomoni: sed ipsi deo patri suo. Sed cum instatur contra istos. quod deus dedit salomoni cor docile et intelligens in tantum quod nullus fuit ante nec post filius sibi etc. ut patet iij. re. iij. Item hoc videtur. quod scientia quas postulavit et habuit salomon a deo. nec fuit de rebus divinis et spiritualibus: sed tantum de rebus temporalibus ad regendum illum populum. ut patet ibidem. Sed contra trarius dicit ipsemet salomon sap. vij. ubi ait. propter hoc optavi: et datus est mihi sensus: et invocavi. et venit in me spiritus sapientie etc. Item puer. xxx. verba aggregationis filii vomentis. visio quam locutus est vir cuius quo est deus. qui deo secum morante confortatus ait etc. ubi manifeste profitemur salomonem se immediate a deo habuisse spiritus prophetie per infusionem spiritus sancti. et ostendit se esse prophetam et locutum fuisse prophetice de divinis misteriis. Et sic patet quod hi salomon sit actor instrumentalis horum trium librorum: tamen spiritus sanctus est actor

notat Synagoga. numerus librorum sacrorum 22.

recongruunt.

salomon propheta //

et concilio niceni

Salomon propheta fuit

principalis. Sed nunc restat respondere ad rationes in principio in strarium adductas. Ad primum ergo dicitur quod Salomon in senectute fuerit deprivatus: et declinaverit ad ydola ex suavis mulierum et ad magicas artes et sortio sacerdotum ydolorum: tamen cum hoc stat quod in iuventute fuerit illustratus spiritu sancto. quo spiritu edidit prophetice illos libros de mysteriis divinis. ut patebit. Imo dicit ambrosius quod Salomon in fine egit penitentiam de peccato suo. Item dicit ambrosius quod ex divinationa providentia premissus est Salomon cadere. quod aliter reputatus fuisset deus: aut messias a iudeis propter stupendam eius sapientiam et prosperitatem. Imo dicit Augustinus quod deus quibus permittit quosdam peccare propter bonum eorum. ne putent se ex propriis viribus iustificari. Nec cum deo in iudicium intrare presumat. et ex propria iusticia supbire. Ideo permittit deus eos cadere: ut vehementer penitentiam ad fortiora referant. Et sic beatus ambrosius et Hieronymus. et Chrysostomus Salomonem frequenter appellat sanctissimum in scripturis suis. Ad aliud quod dicitur quod Salomon in libro pueri non loquitur nisi de rebus moralibus. dicendum quod primo loquitur prophetice de rebus divinis per parabolas morales ut infra patebit. Item cum dicitur quod in libro ecclesiastes sic in canticis non ponitur nomen domini tethragramaton. Respondetur quod non scribat ibi illud nomen: tamen ponitur ibi deus et Christus sponsus ecclesie: qui per illud nomen significabatur in lege et prophetis. ut dicitur in psalmo. viii. quod illud verbum incarnatus et illa persona Christi est verum nomen dei per illud nomen tethragramaton significatum. Ad aliud cum dicitur quod Salomon fecit librum canticorum in comendationem filie pharaonis uxoris sue: manifeste patet oppositio in littera. nam si hec que ibi memoratur dicerentur de aliqua muliere: potius cederet in vituperium et irrisionem quam in laudem. puta quod dicitur nasus

tuus sicut turris libani que respicit contra damascum. et veter tuus sicut acerus tritici etc. Item ista sponsa manifeste quod dicitur dicitur ortus conclusus. et quod dicitur vinea. et quod dicitur pastorissa. et quod dicitur grex. que omnia soli ecclesie conveniunt. ut patebit. et hec sunt dicta quo ad actorem huius libri. Quatuor autem ad finem de causa materiali. scilicet de materia libri canticorum est advertendum finem Hieronymus in prefatione librorum sapientialium quod Salomon tria opera scripsit que non sunt sine dubio nota. scilicet librum puerbiorum. et ecclesiastes. et canticorum. Et hoc fecit finem tres statim siue etates hominis. Primum ad primam flagitia et passiones hominis que maxime regnant in iuventute fecit librum puerbiorum. in quo traduntur homini precepta correctiva viciozum Sed quod in statu virili appetit tendit ad ardua puta ad scientias humanas aut ad divicias congregandas: aut ad honores: aut dignitates adipiscendas. Et sic unusquisque constituit suum finem in aliquo arduo in quo putat se esse felicem. in tamen quod homines relicto vero fine qui est deus convertunt se ad ista mundana corruptibilia et transitoria et deceptoria. Et ideo Salomon ad tollendam homini ignorantiam et deceptions fecit librum ecclesiastes: in quo ostendit quod vera felicitas non potest consistere in aliquo predictorum temporalium et mundanorum: cum omnia sint transitoria. Et ideo homo in hac vita non potest attingere felicitatem. sed bene potest tenere et repere viam per quam tendit ad veras felicitates que datur a deo post hanc vitam. que quidem via est observantia divinarum preceptorum. in quorum observantia consistit spes vere felicitatis. cum primam observantiam talium preceptorum sit vita eterna. Et sic concludit in fine illius libelli dicens. Deum time. et mandata eius. Hec est omnia homo. Cuncta que sunt adducet deus in iudicium pro omni errato. siue bonum siue malum sit. Ex quibus verbis vult concludere

lymni gume

lomo in cog nany

no

Quis ad vitium ingredi et r...

...

Fi

. Nasus tuus

.a.ij.

salon. qd si oēs opationes nre debēt duci ante tribunal iudicis. et ibi discuti et examinari an sint bone vel male. et fm eas est nō dādū pmiū. Ergo nō possum⁹ errare viuēdo fm diuina pcepta. postq̄ p obfuarātiā eoz pmittit nō vera bñtudo. Et ideo salon fecit sup̄dictū libzū eccliaſtes ad retrahēdos hoies ab iordiato appetitu p̄dictoz. et ad incutiēdū eis timorē cōminādo futurū iudiciū. Et qz i senectute homo ias pperat ad interitus et finē post quē ē aptus ad capeſcēdā vltiaz felicitatē: ideo oblit⁹ oīus mūdanoz iam nō debet cogitare niſi de celeſtib⁹. et quo modo iūgatur ſuo ſpōſo xp̄o. ideo ſalon fecit libzū cāticoz. in dat doctriaz hui⁹ modi. Et ſic dicit hiero⁹. qd ſalon fecit libzū puerbioz p iuuenib⁹. et libzū eccliaſtes p viris. et libzū cāticoz p ſenibus. Alij aut̄ dñt. qd p̄mū libzū fecit p incipiētib⁹. ſecūdū p̄o pficiētib⁹. tercius aut̄ p profectis. Alij aut̄ dñt. qd in p̄mo tradit nobis ethicā et bonos mores. et i ſecūdo p̄hificā. et i terciō theologiā. Et iſ itelligētia bñ hiero. et alioz ſit vera et catholica et vtilis: tñ ad huc nō videt̄ euacuare et diſſerere totā intelligētiā ſup̄dictoz libzoz. Quia nō ſolū tradūtur nō ſu pradicta ad vtilitatē et doctriaz ſup̄dicta rū triū etatū hoīuz: ſz etiā p̄betice tradunt̄ nō in eis futura miſteria de xp̄o et ecclia. Et ſic oēs tres libri ſunt p̄betici ſine p̄betales et ſacri. Et ſic ititulant̄ in trāſlatiōe caldayca. ſ. libri ſalonis p̄betice: vñ iſ ſalon i puerbijs p̄mat iuuenef et i libro eccliaſtes retrabat viros a mūdanijs: et i cāticoz puocet ſenes ad amoz rez del: put dicit hiero⁹. tñ ſalon i oīib⁹ dictis ſuis ſemp currit duplici ſenſu dādō duplicē doctriaz. eo qd i oīibus ſuis libris et dictis locut⁹ eſt parabolice.

Et i libro puerbioz ſumēdo pabolaz ex doctrina morali tradit nō futura miſteria de xp̄o. qui ē vera ſapia. et de ecclia quā erat redēpturus. Hoc idē facit in libro eccliaſtes ſumēdo parabolas ex reb⁹ naturalib⁹ q̄ ſunt ſub ſole. In libro aut̄ cāticoz ſumēdo pabolā ex toto diſcurſu veteris teſ. p̄dicat totū diſcurſus ecclie xp̄i ab icarnatiōe vſqz ad p̄ſp̄itatem eius. put patebit. Ex quib⁹ p̄z. qd ſalon i hoc libro p ſcripturas pabolicas veteris teſtamēti intēdit deſcribere amorē et caritatē cū oīibus effectib⁹ eius quos xp̄s oñdit erga ſpōſas ſuā poſt oīa opa nre redēptiōis et ecōuerſo. Ex quibus etiā p̄z qd i oīibus libris et dictis ſalonis ſemp eſt p̄ſiderādus dupplex ſenſus vtilis et ſcientificus. ſ. ſenſus parabolice moralis aut naturalis / aut hiſtoricus ex quibus ſumit pabolaz. et ſenſus theologicus et p̄phetic⁹. quē iportare itēdit p illas parabolas. Eſt aut̄ itēz ad maiorē euidentā aduertēdū. qd ſalon i ſuis opib⁹ p̄ceſſit more ſatirico. Et ideo liber puerbioz nō hēt materiā determinatā: nec dī p̄prie vn⁹ liber determinat⁹. qz ſalon nō ordinavit eū: eo modo quo iacet. Quia ille liber nō ſunt niſi q̄daz recollectiōes p̄gregate ex dictis ſalonis: put repiebātur diſp̄ſa et ſcripta i diuerſis locis et mēbranis. prout auditozes qui veniebāt ex diuerſis ptib⁹ ſcribebāt ei⁹ dicta ſapiētiffima et reponēbāt ea i ſuis bibliothecis. Et poſtea reges hierl⁹ ſucceſſozes ei⁹ recollegerūt oīa illa dicta i vno voluie. Et ideo i libro puerbioz repiūtur q̄tuoz recollectiōes facte ex dictis ſalonis. quaz ſecūda incipit a. x. caplo. cui⁹ titulus ē. De parabole ſalonis. terciā incipit a. xxv caplo. cui⁹ titulus ē. De quoqz pabole ſalomōis q̄s trāſtulerūt viri ezechie regio

hieronimus scripsit.

libri salomonis p̄pheticus in lingua caldayca.

iuda. quarta autem recollectio incipit a. xxx caplo. cuius titulus est. Verba congregatio filij vomētis etc. quā recollectiōes addidit iosias / aut ipse esdras. qui oēs quatuor recollectiōes collocavit i vno voluie. q̄ dē liber puerbioꝝ. In quo quidē libro nō p̄cise tradit doctrina moralis. s; p̄ doctrinā moralē parabolice salom̄ p̄dicat futura misteria de xp̄o et ecclia. Quod maxime manifestat in. viij. et i. ix. caplo vbi dicit se loqui de reb; magnis et altis / simis. s. de misterio incarnationis et ecclie fundatiōis. q̄ facta ē p̄ diuiaz sapias icar / natā qui ē xp̄s. vt p; ibidē. Itē i. xxx. ca pitlo. manifeste p̄dicat misteriu incarnationis et refrectiōis et ascēsiōis p̄ illa tria aut quatuor difficilia. Et i. xxxi. caplo. p̄di cit totū discursus ecclie et solitudines ei; circa fideles filios suos. et hoc per para bolam sapientis et diligentis mulieris. Et sic p; q̄libet salom̄ semp̄ ē satiric;. et sem p̄ loquit parabolice et metaphorice i verb; suis. Et sic sep̄ ē attendend; duplex sensus i co. Itē salomō nō solū edidit ea q̄ scripta sunt et recollecta in b̄ libro. nec oīa dicta sapiētialia salonis fuerūt congregata i eo. naz t̄p̄e aploꝝ surrexit quidā sapiētissi / mus iude; atbenis nutrit; et i lingua gre ca et caldayca pitissim; vocat; p̄bilon. q̄ m̄lta dicta alia salonis repijt p̄ diuersa lo ca dispsa et i lingua greca scripta. put di uersi sapiētes audierāt a salone et in suis bibliothecis reposuerāt. Que quide; dicta ipse p̄bilō s; vno voluie oīa rededit et congregauit. et redolenti eloq̄ntia greca p̄scripsit. q̄s libru sapias salonis appella uit. quē libru beatus hiero;. latinū fecit

Et scilicet nicenū inter libros sacros annotauit. i cui; secūdo caplo nō solū p̄ p̄betice: s; q̄i historice p̄dicat et narratur passio xp̄i. et i tercio p̄di victoria marti

philon iudeus: copulauit / libris sapientie / ex multis dictis Salomo nis dispersis p̄ diuersa salom̄: //

rū. Et i. v. et. vi. tot; ordo finalis iudicij Et i. vii. et. viii. et. ix. de dono sapie et p̄ p̄betie. q̄d ex orōne et petitiōe salom̄ ade / ptus ē. Et i. x. caplo. p̄fitef qualr de; ele git ip̄s i regē: vt regeret illū populū et e / dificarer sibi tēplū. Et exide vsq; in fines libri narrādo discursus illi; populi p̄di cit totū discursus ecclie xp̄i. vt p; p̄tepla ri volenti. Ex quib; p; q̄ tot; ille liber ē de doctrina p̄phetica ip̄i; salonis de xp̄o et ecclia. Et sic p̄t dici quita recollectio et additio ad libru puerbioꝝ. et ido po / nitur inter sapiētiales. Secūdo autē liber salonis appellat eccliastes. Ad cui; itel / lectū ē notādū. q̄ salom̄ trib; nōib; ap / pellat. p̄mo appellat salom̄. q̄d nomē im / posuit sibi p̄ su; dō i sua natiuitate et cir cūcisiōe. q̄d interpretat pacific;. et s; ex di a inspiratiōe fecit dō. inq̄ntū p̄uidit i spū qualr iste debebat regere popl; et regna re i magna pace et q̄ete et p̄spitate. et in q̄ntū erat figura veri salonis. s. xp̄i. Et sic dō tradidit ip̄s nutritiōū et educādu; ip̄i p̄phete nathan. S; nathan p̄uidēs i spū futurā p̄spitate regni ei;. et quō dō debebat esse sibi fauorabilis i cūctis et p̄ p̄iti;: ido appellauit ip̄s yuida. i. dilectū siue amabilem deo. vt patet. ij. rē. xij. Itē postea ip̄emet salom̄ appellauit seip̄s eccliastes. i. p̄cionatorē siue congregatorē. Eo q̄ in se congregauit scias oīus p̄iarcha rum et p̄phetay et oīus maḡoꝝ suorū et oīum oriētaliū et egyptioꝝ. et p̄ q̄nō oēs scias diuinas et hūanas. vñ dī tercio rē. q̄rto. q̄ p̄cedebat sapia salonis sapiam omniū oriētaliū et egyptioꝝ. Et erat sa / piētior cūctis hōimib;. et sapiētior ethan. esrayce. et emā. et calcal. et doroda. et erat noiat; vniuersis gētibus p̄ circuitū. Lo / cut; ē quoq; salom̄ tria milia pabolae et quinq; milia carmina. Et disputauit su /

summus liber. Salom̄

p̄mi nomi salom̄

// sc̄i /

// xxviii //

.a. iij.

per lignis a cedro q̄ est in libano vsq; ad
 yfopus q̄ egredit de pariete. Et differtit
 de iumentis et volucibus et piscibus. et ve
 niebāt de cunctis populis ad audiēdū sa
 piētā saloniā etc. Et idō q; in se cōgre
 gauerat oēs scias hic ē q; se ecclesiastes. i.
 cōgregatorē appellauit. Ido puer. xxx.
 de se ipō dicit. Verba cōgregatiōis filij vo
 metis etc. Quasi dicat. q; p̄ cōgre
 gavit ab alijs siue a spū sc̄to scias q̄s itē
 dit dicere. et postea euomuit et manifesta
 uit et eructauit eas. q; oīa illa cōgrega
 uerat ex dictis p̄iarchay et maxie ex li
 bro psaloz dō p̄is sui. Itē p̄ eūdez mo
 dū i libro ecclesiastes dicit i p̄ncipio. Ver
 ba ecclesiastes filij dō regis isrl. Vanitas
 vanitātū dicit ecclesiastes etc. Itē i fine il
 li libri dicit. Cūq; eēt sapiētissim⁹ ecclia
 stes docuit popl̄s. et enarrauit q̄ fecerat.
 et inuestigās cōposuit pabolās mltas. q̄
 fuit verba vtilia. et scripsit smōes rectif
 simos et v̄itate plenos. Verba sapiētuz
 sicut stimuli et q̄i clauis i altū p̄fixi. q̄ per
 magistroz consiliuz data sunt a pastore
 vno. Ex quib⁹ oīib⁹ p̄s. q; salon nō solū
 se nomiāt ecclesiastes. i. cōcionatorē / eo q; docebat popl̄s i libello illo. s; etiā se no
 minat ecclesiastes. i. cōgregatorē inq̄ntū i
 illo libro et ceteris cōgregauit dicta sapi
 entū. s. p̄iarchay et p̄phetay maxie dō
 p̄is sui. quā doctriaz hūerūt ab vno so
 lo deo pastore et rectore oīuz p̄ reuelatio
 nez et inspiratiōez. Ex quoz dictis cōpo
 suit illū libellū. in quo refutat oēs falsas
 opioēs hoīuz mūdanoz de hūana felici
 tate. oñdēdo q; nō cōsistit in possessione
 hūanay sciaz nec diuitiaz nec honoz nec
 dignitatū: s; i obfuātia diuīoz p̄ceptoz
 Ex sup̄dictis sequit. q; ille liber ecclesiastes
 nō ē p̄cise de reb⁹ hūanis: s; etiā diuinis
 nec hec doctria ē hūana s; diuina et diui

ni⁹ inspirata: inq̄ntū dicit se ista cōgre
 gasse ex dictis sapiētū que data sunt a pa
 store vno. Et inq̄ntū oīa q̄ dñr in h̄c
 libro referūtur ad deū. et inq̄ntū relictis
 oīib⁹ mūdanis exhortat et cōsulit ad di
 uina p̄cepta obfuāda. Secūdo sequitur
 etiā esse falsas opionē quozūdā iudeoz
 et multoz p̄uoz diuīū xpianoz: qui pu
 tāt salonem nō curasse nisi de his q̄ sunt
 sub sole / et putasse aīaz hūanā esse mo
 talē et nullā esse futurā vitā p̄ter p̄sentē

Et accidit eis ex recitate et supbia
 et obstatiōe q; vnusquisq; q̄lis ē talia di
 cit et opat et talis finis vidē ei p̄mo et bi.
 Has salon i h̄ libello māifeste oñdit ani
 mā hūanā esse imortalē et p̄petuā. cū ait
 in vltio caplo. Memēto creatoris tui in
 dieb⁹ iuuetutis tue / anteq̄ veiat t̄ps af
 flictiōis tue etc. et ante q̄ reuertat pul
 uis i terrā suā / vñ erat. et sp̄s redeat ad
 deū qui dedit illū etc. Et sic cōcludit di
 cēs. deū time et mādata ei⁹ sua: h̄c ē oīs
 homo. cūcta q̄ fuit adducet de⁹ iudiciuz.
 Ex quib⁹ p̄s. q; salon p̄fitef aīaz hūanay
 esse imortalē et p̄petuā et a deo creatay.
 et quō post mortez debet apparere ante
 deū qui creauit eas. et quō ē iudicāda et
 premiāda / aut puniēda fm opa q̄ hic gef
 sit. Qd̄ quidē iudiciū chris⁹ de⁹ et ho
 mo ē factur⁹. Et sic p̄s q̄r ille liber ecclī
 astes ē p̄pheticus de xpō et tota ecclesia
 vtriusq; testamēti. Et sic p̄inet ad sacrā
 scripturā. q; finis ei⁹ ē dirigere hoīez in
 deū iustū iudicē. Terci⁹ autē liber qui
 dicit cātica cāticoz / quē p̄ manib⁹ hēm⁹
 excedit oēs alios libros. et obtinet prin
 cipatū inter oīa opa saloniā: eo q; altio
 ri et ampliori et sup̄tiliori modo p̄pheti
 ce p̄dicat oīa misteria n̄re redēptionis et
 totū discursus ecclie. Et sic ē p̄sideranda
 duplx materia i h̄ libello. p̄mo materia

manifestat in quo
 consistit

proverbialis et pabolica ex qua salom accepit pabolam et in quibus prouidit in spiritu ministeria futura de christo et ecclesia. Et ista est tota scriptura veteris testamenti. et totus discursus ab adama usque ad fundationes primi templi et usque ad prosperitatem sui regni. Secunda materia principaliter itata est totum misterium nostre redemptionis et totus discursus ecclesie ab incarnatione christi usque ad prosperitatem ecclesie factas per uersiones magni constantini. ut per singula patebit. Et sic patet quod salom loquitur in hoc libro de christo et ecclesia. Iste per uocabula methasorica per infra patebit. Quatum ad terciu capitulo huius prologi in quo queritur de causa formalis huius libri est primo notandum quod duplex annotat forma in hoc libro. scilicet forma tradendi siue tractandi et forma tractatus. Forma autem tradendi dicitur methasorica et decantatiua in quantum procedit metrica et decantatiua. scilicet metro sacro aut pindarico et generaliter lyrico. Et sic totum hoc opus denominatur canticum siue cantica. Item quod in toto isto opere procedit methasorice seu parabolice: id est dicitur canticum methasoricum seu pabolicum. Quod procedit sub triplici methasora secundum triplicem conditionem personarum que introducitur ad loquendum. Ideo istud opus siue carmen triplici nomine denotatur et appellatur secundum quod sub triplici methasora introducitur christus et ecclesia. que sunt persone principales ad loquendum introducte. Nam in quantum introducitur christus et ecclesia sub pabola et methasora sponsi et sponse: tunc dicitur carmen siue canticum epithalamium. et totum opus dicitur epithalamium. id est canticum nuptiale. In quantum describitur amor christi ad sponsas suas quam sibi per fidem desponsauit hic per gratiam et in futuro per gloriam: in quo canticum nuptiale explicatur omnis effectus amoris quos christus ostendit erga ecclesiam sponsas suas in opere nostre redemptionis et glorificationis. per singula

cantica. Quod in quantum quodammodo introducitur christus et ecclesia sub methasora pastoris et gregis: tunc dicitur carmen bucolicum. id est carmen pastorale. Et totum opus dicitur quedam bucolica et quedam egloga ad modum bucolicorum theocriti et uirgilij. Quod in quantum introducitur christus et ecclesia ad loquendum sub methasora agricolae et vinee aut orti aut agri. tunc potest dici quedam methasorica georgica. Et sic patet quod triplici modo methasorico procedit salom in hoc opere. scilicet modo epithalamico et bucolico et georgico. Et sic istud opus partitur dicitur epithalamium et partitur bucolica et partitur georgica secundum diuersitatem conditionum personarum introductarum ad loquendum siue personarum de quibus fit sermo. Et hoc pertinet ad formas libri eo quod denotatio fit a forma. Secundo modo consistat in hoc libro forma tractatus in quantum totum habet rationem forme respectu partium. et per se proponitur ex suis partibus aut diuiditur in eas. Et sic totum istud opus duplex potest diuidi. uno modo per decem cantica poetica. Alio modo per dramata uel drama dramaticis grece. id est est quod iterrogatio siue petitio latine. Quod quod istud opus procedit quodammodo per modum petitionis et interrogationis. ut ibi. Que est ista que ascendit per defertus etc. aut ibi. Qualis est dilectus tuus. aut quo abiit dilectus tuus etc. Ideo dicitur etiam canticum dramaticum. id est dialogicum et interrogatiuum. Et ideo quot sunt iterrogationes: tot dicitur esse dramata. Et sic origenes et hieronymus. diuidebant totum istud opus per dramata. Quod satis mihi uidetur. ut diuidatur per cantica. per se in procedendo patebit. Quatum ad quartu capitulo de fine huius libri est aduertendum. quod salom duplicem finem assignat et notat in hoc libro. scilicet unum propheticum et alterum anagogicum. Primum finis et imediatum erat ut ecclesia per illo statu. scilicet populus israel recipet christum in sponsus et uerum messiam et

carmin pastorale

carmin georgici

drama quid est

cantum dramaticum

duplex est finis huius libri

omnis iste textus est in libro

.a. iiii.

redēptorē i suo primo aduētū qño veni-
ret ⁊ apperet in carne. Qd̄ notat caplo
tercio. i q̄to cātico cū dī. Egredimini fi-
lie syō ⁊ videte regē salonē i dyademate
quo coronauit eū mater sua i die despō-
satiōis illi⁹ ⁊c. Quasi dicat / O isrl̄ite et
iudei cū videritis xp̄s deū icarnatū veni-
entē in carnē ⁊ p̄dicatē vob: egredimini
a iugo legis. et relinquitē ceremonias et
oīa legalia. et recipite xp̄s in regē ⁊ mes-
syā ⁊ redēptorē: ⁊ recipite doctrīas ⁊ le-
ges ei⁹ euāgelicā. Secūdo vero finis vlti-
mat⁹ ⁊ anagogicus e. vt vnaqueq; aīa fi-
delis postq̄ est iā p xp̄s redēpta / relinq̄t
ista mūdāna trāsitoria: et iūgatur spōso
suo xp̄o p caritatē ⁊ anelet ad sup̄iorem
patriā / et cupiat disolui ⁊ esse cū xp̄o.
Et tādē vt tota ecclīa in fine mūdi intro-
ducatur ad nuptias celestis gl̄ie et p̄ie cū
spōso suo xp̄o. Qd̄ notat in fine toti⁹
libri. cū spōsus vocat spōsas dicens. Que
hitas i ortis fac me audire vocē tuā. Et
īp̄a respōdēs dicit. Fuge dilecte mi. esto
similis capree hymnuloq; ceruoꝝ super
mōtes aromatu. Quasi dicat. Fugiam⁹
ab hoc miso mūdo: et duc me tecū in pa-
triā celestē. Et fm̄ istū finē moralē ⁊ ana-
gogicū oēs sacri doctores antiqui expo-
suerūt istū libru. vñ sicut toti erāt sc̄i et
seruētēs caritate / nō curabant de sensu
pph̄etico huius libri. naz p̄suposita fide
postq̄ iā eram⁹ redempti: nō laborabāt
nisi deducere aīas ad amorē sui sponsi et
creatoris ⁊ redēptoris. Et sic origenes ⁊
b̄tus hiero⁹. ⁊ aug⁹. ⁊ greg⁹. ⁊ b̄s ber-
nard⁹ et venerabilis beda magis attēde-
rūt i b̄ libro ad sensus morales ⁊ anago-
gicū q̄ ad pph̄eticū ⁊ l̄rales. intm̄ q̄ vix
apud modernos intelligit. et hētur sen-
sus pph̄eticus hui⁹ libri ppter causas iā
dīctas. Et ideo q; nō solus caritas s; etiā

fides icipit frigescere i mūdo. et studius
sacre scripture et eius fidelis intelligētia
multū minui: hinc ē q̄ postq̄ deo fauētē
exposui libru p̄saloz dō iux̄ sensus l̄rales
et pph̄eticū. ⁊ deo i p̄nti conabor cū dei
adiutorio et auxilio fm̄ mihi gr̄as desup
datā detegere ⁊ refare itellectū ⁊ sensus
pph̄eticū sub methaforis et parabolis i
hoc libello latētes ⁊ clausus. Verūtāmē
valde mihi difficile videt opus tā arduū
aggredi velle tētare. tm̄ ppter difficulta-
tes materie. q; de reb⁹ altissimis ⁊ ineffa-
bilib⁹ misterijs. s. incarnatiōis ⁊ redem-
ptiōis. Tūz ppter latitudies materie. q;
de toto discursu ecclīe ab adā vsq; ad iū-
diciū. Tū ppter formā tradēdi ⁊ tractā-
di hui⁹ libri. q; p̄cedit modo methafori-
co multiplici. s. epitalamico. et bucolico
et georgico. Tūz ppter defectū humani
auxilij. nā oēs sacri doctores antiqui re-
licto sensu pph̄etico ⁊ litterali p̄ maiori
parte exposuerūt istū libru tm̄ quo ad
sensus morales ⁊ anagogicū. Itē q; ori-
genes qui p̄m⁹ post aplos attētavit expo-
nere istū libru. tm̄ fecit duas omelias.
q̄s b̄tus hiero⁹. trāsulit ex greco in lati-
nū. It̄n quib⁹ vix absoluit primū caplm̄
hui⁹ libri. It̄ez b̄tus hiero⁹ fecit q̄ttuor
omelias q̄b⁹ vix absoluit sc̄d̄ capl̄s hui⁹
libri. It̄ez b̄tus bernardus edidit. lxxx.
omelias siue fmoēs i quib⁹ vix attingit
et explet terciū capl̄s huius libri. Solus
aut̄ venerabilis beda ⁊ b̄tus greg⁹ expo-
suerūt ⁊ expleuerūt totū libru. s; solū
fm̄ sensus morales ⁊ anagogicū / sicut ce-
teri doctores. Et ideo cū gr̄adi veneratio-
ne suscepta et p̄suposita doctrīa sup̄dic-
toꝝ sacroꝝ doctoꝝ. et cū gr̄adi hūilitate
semper iuocato diuino auxilio / quid sibi
velit iste libellus iux̄ sensus pph̄eticus et
litteralē expiri conabor. Et ideo in noīe

¶ In vltimo auctor huius conuentionis ⁊ expo-
sitionis libri Canticoꝝ iuxta sensum l̄te-
ralē ⁊ p̄ph̄eticū:
p̄ph̄eticū //

iesu ad ei⁹ expositiōem accedā⁹. Et p^omo
ad expositiōez titli. deinde ad expositiōez
tractat⁹. Unde huic libello fm latinos
p^oponit talis titulus. I. Cātica cāticoꝝ sa
lomonis. scōs vero hebreos. cāticu cāti
coꝝ ipi saloni. Et sic videt⁹ dñia iter nos
et hebreos i positiōe et p^onūtiatiōe huius
titli. quē p^oposuit esdras huic libro. nam
n^{ra} trāslatio sonat m^lta cātica cōtineri
in h^o libro. Et l^{ra} hebrayca sonat esse tm̄
vnū canticū. Qu^o i h^o nulla ē difficultas
q^o totus iste liber pōt dici vnus canticus
vniuersale. et m^lta particularia cantica.
put patebit i diuisiōe et p^osecutiōe libri.
Qu^o ē valde notāda dñia. nā p^o n^{ra}z trāsla
tiōez denotaf. q^o salon fecit istū librū. Et
p^o l^{ra}m hebraycā notaf. q^o totū istud cā
ticū dirigit ipi saloni. Et sic videt⁹. q^o sa
lomō fecerit h^o cāticu p se ipō et sibi ipi.
Et sic nullū eēt q^oredū misteriu nec spua
le sacramētū nē aliq^o p^ophetia in h^o libro.
q^o eēt erroneū et hereticū. Quia tūc
iste liber nō eēt anumerand⁹ iter libros
sacri canonis. Qu^o eēt q^o dicta i p^omo
cap^o. huius plogi. et ideo p^o huiusmōi
errore vitādo et dñia trāslatiōis h^o titli
declarāda ē p^omo notandū: sicut dictum
fuit i plogo expositiōis libri psalōꝝ trac
tatu. iiii. q^o oia noia p^oriarchaz et p^oph
etaz fuerūt eis iposita p^ophetice ex diuina
p^ouidētia et inspiratiōe p^ophetica scōs of
ficia et proprietates eoꝝ inq̄ntū fuerunt
figura xp̄i futuri. et inq̄ntū xp̄s fuit figu
rat⁹ in eis. Et sic dicit aug⁹ et leo papa.
q^o xp̄s fuit occisus in abel. et liberauit ec
clesiā figuraliter in noe. Et fuit figurat⁹
pater gētū in abraas. et imolat⁹ in ysach
et bñdicit⁹ in iacob. et libauit ecc^lias siue
gen⁹ hūanū de captiuitate diaboli i moy
se. et introduxit fideles in terrā viuētius
in iosue. Et passus ē et refrexit in dauid

Attende donominibus p^oph^orum &
patriarchaz:

Et edificauit ecc^lias in salone etc. Et
sic xp̄s fuit ver⁹ abel/et ver⁹ noe/et ver⁹
dō/et ver⁹ salon. Et q^o illi nō fuerūt nisi
figura et pictura xp̄i. Et ideo xp̄s mathei
xii. iudeis q̄rētib⁹ signū de celo i q̄ p^olate
faciebat mirac^la. r̄ndit dicēs. Generato
p^oria et adultera signū q̄rit. et signū nō
dabit ei nisi signū iōne p^ophete. q^o sicut
ionas stetit i vētre ceti trib⁹ dieb⁹ et tri
bus noctib⁹: ita erit fili⁹ homis in vētre
terre. Et subdit. Ecce plus q̄ iona hic.
Ite regia auster vēit audire sapiētiā sa
lomōis a finib⁹ terre. et ecce plus q̄ salo
mō hic. q̄i dicat. q^o ille fuit ionas i figura
s⁹ xp̄s fuit plus q̄ ionas et verus ionas
q^o tertia die refrexit de sepulchro. Ite
xp̄s fuit ver⁹ et plus q̄ salon. q^o ille acce
pit sciam ad mēsurā. et solū venit regia
austri et quidā finitimi ad audiēdā sapiē
tiaz ei⁹. sed xp̄s accepit gr̄as et scias sine
mensura. et ad ei⁹ doctrias et legē euāge
licā venerūt oēs gētes a solis ortu et occa
su: et ab aquilone et austro. Et ideo xp̄s
fuit ver⁹ salon. ille aut⁹ fuit solū figura et
pictura hui⁹. Et ita pariter est dicēdū. q^o
ille salon dicit⁹ est deo amabilis solū figu
raliter respectu xp̄i. q^o ille fuit amabilis
deo solum i iuuetute. s⁹ in senectute fuit
deprauat⁹ et deo sc̄s odiosus. s⁹ xp̄s fuit
semp deo p^ori dicit⁹ in quo sibi semp com
placuit. et cui semp fuit obediēs vsq^o ad
mortē crucis. Ite salon fuit figuraliter
intm̄ dicit⁹ ecc^lastes inq̄ntū p^ogregauit in
se p^o studiū et doctrias scias hūanas crea
tas et diuinas. Qu^o xp̄s dicit⁹ est ver⁹ et
plus q̄ ecc^lastes. et q^o ip̄e fuit lux vera
que illuminauit salonē/ et locut⁹ ē p^o om̄s
p^oriarchas et p^ophetas. Et postea locut⁹ ē
nō in carne. Et illuminauit oēs hoīem
veniētē i hūc mūdū. Et sic p^o qual⁹ xp̄s
est ver⁹ salon et ver⁹ deo dicitus/ et ver⁹

Mathei xii //

iona 3

Christus fuit uerus sal
& uerus Ionas: //

ecclesiastes. et quare salomō nō fuit sortitus
huiusmodi nōia/nisi inquātus fuit figura
xpi. Et sic ergo est dicēdū. qd qz ille salom
tporalis et terrenus fuit figura xpi veri
salonis. Ideo pposuit istū librum de xpo
salone spūali: dirigēdo ipz ipi saloni spi
rituali/ qui ē vere deo pzi dilectus et verus
ecclesiastes et verus cōgregator omniū dissi
patarū. et verus cōgregator oīus virtutū
et veritatū. Est ergo sensus huius tituli. qd
salom terrenus et figuratiuus fecit hūc li
brū directū vero saloni spūali/ qui ē xps
deus et homo spōsus ecclie. Sed nūc restat
querēdū. qre dī cātica cāticoꝝ. i. qre ad
ditur li cāticoꝝ. Ad hoc breuiter rñdes
qd hz genitiuus pluralis addit sup nōia
tiuus seu quēcūqz obliquoꝝ comuniter
denotet aliqz excellētiā seu excessus sup
oīa eiusdē generis. vt ppheta pphetarū.
philosophus philosophoꝝ. hz bene istō cā
ticū salonis excedat oīa cātica moysi/ et
alioꝝ pphetarū i sublimitate et pfundita
te ppheticē: tñ nō excedit cātica dauid. cū
pbatū sit i plogo libri psalmoꝝ dō suis/
se eximū omniū pphetarū in pfunditate
pphetie de xpo et ecclia. Et ideo ille
genitiuus plralis nō denotat excellētiā al
titudinis pphetie i salone. hz dicit excellen
tiaz i pprehēsiōe multitudinis sentētie sub
breuitate sūmōis. eo qd salom cōprehēdit
in istis paruis decē cāticis sentētiarū to
tū discursus legis ab abraā et moysi vsqz
ad xpm. et exide vsqz ad magnū pstatū
nū. Et etiā inqntū in his decē cāticis cō
prehēdit supficialr oīa cātica dō pzi sui
et omīa cātica moysi et alioꝝ. Et sic dī
cāticū cāticoꝝ. i. cōtinēs oīa alia cātica.
qz hz dō in. c. l. psalō cōprehēderit totam
legē et pphetas et totū nouū testamētū
tñ salom i breuiori sūmōe fuit abreuiator
sentētie pncipalis ipoz psaloz dō. Et sic

hē opus dī cāticū qī abreuiatoriū psaloz
et canticoꝝ dō. vñ sicut ypochrās pple
xus ē totū corp⁹ medicine i breuib⁹ cāti
cis/ qui dicuntur amphorismi. Et etiam
auicēna postea voluit abreuiare magis
cātica ypochratis sub pantiōib⁹ et bre
uioꝝ cāticis. Ita pariter salom sub
decē cāticis voluit pprehēdere et abreuiare
oēs psalōs dō. ymo totus discursus
legis et pphetarū. Itē hec ē causa quare
esozas intitulauit istū librum cātica cātico
rū. Sed postea venit virgo maria/ q fuit
prima pphetissa et tympanistria et pma
euangelista noui testamēti. que pposuit
illud breuissimū cāticū. i. Magnificat
aīa mea dñs. i. quo sub decē versibus cō
plexa est totas legē et pphetas et totum
nouū testamētū. in quo simul fuit pphe
tissa et euangelista vt p3. Et ideo istō cāti
cū virgīs meret dī cāticū cāticoꝝ. et
psalteriū decē cordaz. qz supat oīa cāti
ca et oēs psalmos. Et ideo pntue cantat
ipm ecclia in officio vespoꝝ. put decla
ratū est i expositiōe illi⁹ cāticū virginis
marie. Ex supdictis p3 qualiter iste liber
dī cātica cāticoꝝ. et quo salom terrenus
fecit ipm de salone spūali sponso ecclie.

Declarato igitur titulo deueniēdū est
ad tractatū. et primo ad eius diuisionē.
secūdo ad eius expositiōes. Quē quidem
tractatū quidā antiquoꝝ diuiserūt per
octo capla. alij aut. i. origenes et hiero
diuiserūt ipz p dramata. Et sic quot sunt
petitiōes et interrogatiōes: in tot parti
tiones diuiserūt euz in suis expositiōib⁹.
Sed satius et cōmodius mihi videt. vt di
uidamus ipm p cātica. et p cōsequē p
misteriaz: eo qd in quolibet cātico cantat
et explicat aliqz distinctū misteriū euan
gelicū. Et sic quot sunt cātica i hō libro
tot erūt pncipales ptes ei⁹ i exponēdo.

Quia dictum est quod materia principalis scripturae in libro sunt mysteria euangelica et totus discursus ecclesie christi ab incarnatione usque ad iudicium et maxime usque ad prosperitatem ecclesie datae tempore constantini usque ad iustitiam antiochiae put salomon praevitit in spiritu contemplando totum discursus veteris testamenti usque ad suum tempus. Ideo est advertendum quod decem principalia mysteria praevitit et contemplatus est salomon in veteri testamento in quibus praevitit in spiritu tanquam in speculo decem mysteria futura in novo testamento de quibus fecit decem cantica in libro. Et ideo ante quod accedatur ad expositiones et divisiones huius libri sunt praesupponenda et praenotanda illa septem principia quae ego posui in expositione libri psalorum tractatu. ii. cum illis decem regulis siue clavis ad aptenda mysteria novi testamenti quae latebant sub figuris et gestibus et promissionibus et generaliter sub littera veteris testamento. Quorum principiorum primum est istud. scilicet quod tota sacra scriptura utriusque testamenti est ab ipso deo tradita et revelata. puta in primo testamento per patriarchas et prophetas. Et in secundo testamento per verbum incarnatum. Et quoque per quod sacra scriptura non potest mentiri nec sibi aliquo falsus subesse. Secundum principium quod in divinitus est trinitas personarum cum unitate et simplicitate substantiae. scilicet quod licet pater et filius et spiritus sanctus sint tres personae relative. tamen sunt unus deus et una substantia. Tertium quod verbum divinum filius patris assumpsit veram carnem animatam ex virgine maria in unitate suppositi. itaque quod christus est verus deus et verus homo. Quartum quod christus in illa humanitate assumpta propria receptio fuit vere passus et mortuus et resurrexit. Et cuius passio virtute habet virtutes et efficaciam omnia ecclesiastica sacramenta. Et a quo tanquam a capite descendit derivant omnia genera gratiarum et donorum.

De plenitudine enim d' omni accipim?
Jo. 1. //

specialium in tota ecclesia. Quintum principium quod non solum christus est caput et spiritus ecclesie. sed etiam est finis et terminus et veritas totius legis veteris et prophetarum. Et per omnia tota scriptura legis et prophetarum nihil aliud fuit nisi via in christum et signus et figura et umbra. itaque nihil fuit dictum nec gestum in veteri testamento gratia sui. sed in figuris et prophetias christi quae erat finis legis et prophetarum. quae omnia fuerunt completa et verificata per christum. puta ibi fuit ostensum. Sextus principium quod christus non solum fuit et est caput et spiritus ecclesie et finis et terminus legis et prophetarum. in quo finiuit cursus legis et prophetiae. Sed et christus est mediator dei et hominum. Nam sicut deus pater per filium verbum suum omnia creavit: ita per eundem filium suum in carnatu generis humani recreavit et reparavit. Et sic christus est mediator propitiator et advocatus et procurator et fidei iustus et interpretis et iuxta litteras nos et patres et mediis dispensator omnium bonorum. ut ibi fuit probatum. Septimum principium est quod sicut christus est metrum et principium et mensura et fons omnium bonorum effectivus. ita dyabolus est principium et causa omnium malorum et peccatorum persuasivus. Item non solum praenotanda supposita septem principia. Sed etiam ille decem regle et claves quae fuerunt assignatae in eodem tractatu ad aptendas scripturas sacras et enigmata earum. Quae prima est de essentia et persona. Secunda de christo deo et homine. Tercia de christo capite et ecclesia sponsa sua siue corpore mystico. Quarto de natura et gratia. Quinta de spiritu et littera. Sexta de sensu verborum in quo fiunt et non quomodo que faciunt. Septima de seculis et aetatibus divinae legis et veteris ecclesie ab aedificatione usque ad iudicium. Octava regle de dyabolo et eius corpore. Nona de specie et genere. siue de toto et parte tam in numeris

5.

corolario.

no

6.

Analogia pulchra

7.

claves. xi.

no non g'asf'm

¶ in locis et nationibus. Decima regla de figuris et tropis gramaticalibus. put ibi ad logum fuit explicatum. Quequidem septem principia et decem regle maxime sunt necesse ad apienda misteria sacra que sub metaphoris et enigmatibus latent in libro in quo salomon sub metaphora sponsi et sponse et pastoris et gregis et agricultoris et orti et vinee predicat omnia misteria christi et ecclesie. et nostre redemptionis. Sumendo parabolas ex gestis et promissionibus et vaticiniis scripture veteris testamenti. sicut fecit dominus in libro psalorum. Quia salomon considerando et contemplando misteria sacre scripture veteris testamenti: ibi tanquam in speculo preuidit in spiritu prophetico futura decem misteria christi et ecclesie et totius nostre redemptionis.

¶ Primo contemplatus est omnes promissiones de christo futuro redemptore sanctas patriarcharum et prophetarum veteris testamenti et specialiter desiderium filiorum israel exitum in egipto petentium liberari de illa captiuitate. in quibus preuidit in spiritu totum desiderium patriarcharum et prophetarum et omnium fidelium tam uiuorum quam mortuorum existentium in limbo inferni expectantium christum ut veniret ad redimendum genus humanum de captiuitate peccati et de limbo. Secundo contemplatus est salomon totam fabricam arche et tabernaculi quod deus precepit fabricari ipsi moysi. per quas fabricas salomon preuidit in spiritu totum misterium incarnationis. Tercio contemplabat salomon qualiter deus intravit in archam et loquebatur et docebat moysen de tabernaculo. Per quod misterium preuidit predicaciones christi in humanitate. et dationem legis euangelice.

¶ Quarto contemplatus est peregrinaciones ipsius arche per desertum a cuius facie mota est terra et facta sunt multa miracula. Per quod preuidit in spiritu totam peregrinacionem christi per terram promissionis facienda stupenda mi-

racula multo maiora. Quinto considerauit ascensus moysi in montes abarin et falgazum prospexit totam terram promissam et considerauit diuisiones et partes eius put deus ostendebat sibi. ut patet deuterio. xxxiiiij. Per quod misterium preuidit salomon qualiter christus lustrata tota terra promissionis debebat ascendere hierosolimam ad predicandum et crucifigendus etc. Sexto considerauit et contemplatus est salomon qualiter moyses post multos labores et vexaciones sibi illatas ab illo duro populo mortuus est in vertice falgazum. nec amplius visus est corpus eius illi populo. Per quod preuidit salomon qualiter christus erat mortuus in monte crucis in iherosolimis. que iudei ceci amplius nunquam erant visuri. Septimo considerauit salomon qualiter iosue fuit substitutus dux per moysen. et introduxit illum populum in terram promissionis. Per quod misterium preuidit refectionem christi. et qualiter christus per refectionem debebat in trodudere in terram uitium omnes fideles veteris testamenti. quos eduxit de inferno et de captiuitate diaboli.

¶ Octauo considerauit salomon qualiter iosue elegit. xij. duces. cum quibus adeptus est totam terram promissionis cum signis et portentis. Per quod misterium preuidit in spiritu qualiter christus per refectionem debebat mittere. xij. apostolos ad predicandum euangelium omni creature. qui totum populum gentilem subiecerunt iugo christi diabolo foras eiecto. Nono considerauit totum discursus illius populi usque ad tempora domini. et omnes afflictiones quas passus est a finitimis tempore iudicij. et omnes victorias que de eis obtinuerunt. et finale contemplatus est victorias ipsius domini. et quomodo subiecit sibi non solum totam terram israel. sed etiam omnes populos infidelium finitimorum fecit sibi tributarios. Per quod preuidit salomon in spiritu decem et etiam quattuordecim persecuciones impatorum et tyrannorum ecclesiam

quattuordecim fuerunt persecutiones impatorum & tyrannorum contra ecclesiam

De fidei filiorum israel. expectantium in egipto quod significat.

Archa tabernaculi.

tp̄e martir̄. et quō ecclesia debebat sibi
subiscere totū populū gētilē. Decio
contēplabatur salōn p̄spitatez sui regni
et pacē ⁊ multitudīez diuitiaz. ⁊ quō ex
p̄cepto dō edificauerat illō tēplū ma/
gnificū ⁊ ampliauerat ⁊ ditauerat illā
ciuitatē et regnū ⁊c. Per quō misterium
p̄uidit in spū q̄r ecclia xp̄i post mltas
persecutiōes multo sanguīe martir̄ effu
so debebat p̄spari. ⁊ p̄ totū orbēz libere
ampliari ⁊ quietari post p̄uersiōez cōstā
tini. De sup̄dictis ergo decē misterijs
euāgelicis q̄ erāt faciēda i tota discursu
nouī testamēti / salōn fecit decē cātica
in hoc libro sumendo parabolaz ex sup̄/
dictis misterijs veteris testamēti. Et sic
in vnoquoqz cātico cātat vñū misterium
euāgelicū. Nam i primo cātico cā
tat totū desiderium oīuz fidelium veteris
testamēti xp̄m expectatiū. In sc̄do cā
tico cantat misterium incarnationis xp̄i.
In tercio cātat misterium vocationis
ap̄loz p̄ xp̄m ⁊ electiōis eoz. In q̄r/
to cantat ostēsiōez xp̄i in carne et pere
grinationem et operationem miraculo
rum. In quinto cātat eius ascensū.
in ib̄s et exhortatōez ei⁹ ad iudeos et do
tatiōez ecclie in bonis sp̄ualibus. In. vi.
cantat xp̄i mortē et passiōez et mysterium
nr̄e redēptiōis. In. vii. cantat q̄litez apl̄i
post receptōz spūs sc̄ti predicarūt cr̄stū
esse verū messyā pp̄lo iudayco et i ib̄s.
In. viii. cātat missiōez ap̄loz ad predicā
dum p̄ vniuersū orbē. In. ix. cātat cōfli
ctum et pugnam et victoriā martyruz.
In. x. cātat p̄spitatē et pacē ecclie datas
p̄ cōstantinū. Primū canticū incipit
ibi. Osculet me osculo oris sui. Sc̄dm
ibi. Dū eēt rex i accubito suo. Tertium
ibi. Vox dilecti mei iste venit saliens in
mōtib⁹. Quartū ibi. Que est ista que

ascendit p̄ deftus. Quintū ibi. Quā
pulchra es amica m̄a. Sextū ibi. Sua
ge aquilo. et veni auster. Septimum
ibi. Adiuuro vos filie hier̄s. si inueneritis
dilectū meū. Octauū ibi. Quo abist
dilectus tuus. Nonū ibi. Quid vide
bis in sunamite ⁊c. Decimum ibi.
Que ē ista que ascendit de defto delictis
affluens. Ad maiore aut euidētiā eoz
que defta sunt et dicēda est aduertēdū. q̄
sacra scriptura veteris testamēti duob⁹
nominibus generaliter nūcupat. Nam
primo dicitur testamentum dei inq̄ntū
deus promisit illi populo bona futura.
et inq̄ntum illa p̄missio erat p̄firmāda
et p̄plenda p̄ mortē testatoris. Unde te/
stamētum d̄ de testō testaris. q̄ idē est
q̄ cōfirmare et ratificare. Et sic inq̄ntus
dicit testamētū inq̄ntus est cōfirmatus p̄
ultimā volūtātē testatoris. sed q̄ ultima
voluntas ē illa q̄ p̄ solas mortē testatoris
terminat et finitur. Ideo nunq̄ d̄ testa
mentū ratum vsqzquo ē cōfirmatus per
mortē testatoris. q̄ p̄ totū t̄p⁹ aū pote
rat ip̄e testator mutare volūtātē. Et ideo
heres nunq̄ accipit nec possidet heredita
tem nisi p̄ mortē testatoris. q̄ tūc ē vali
dus testamētū. Ex quib⁹ sequit̄ q̄ scripta
veteris legis n̄ fuit vere testamētū. s̄z dispo
sito testamēti. n̄c d̄ testamētū nisi inq̄ntū ē
cōfirmandū p̄ mortem dei testatoris. Et
p̄ q̄s oportebat vt de⁹ moreret ad h̄ q̄
testamētū cōfirmaret. q̄ aliter mansis
set caducū et vanum. S̄z q̄ deus ē essen
tialiter immortalis et infallibilis et etern⁹
q̄ ineternū p̄manet idem. et anni sui nū
q̄ deficient. psal̄o. c. i. Et ideo oportuit
vt deus fieret personaliter homo. vt ille
homo assumptus p̄sonalr̄ de⁹ moreretur
ad confirmāduz testamētus dei. et vt cō/
pleret oia promissa. Et sic per mortē et

¶ Marc. sarra script⁹
Legis testamēti dicitur

Att. de testamento:

corolam.:

sanguinem xpi fuit confirmatum totus
 vetus testamentus. vt p3 ad hebre. ix. et
 x. Et ideo patres et fideles veteris testa/
 menti non potuerunt adipisci re-promissio/
 nes nisi simul nobiscum p mortem xpi. ad
 hebre. xi. Et sic p3 qualiter scriptura le/
 gis et pphetarum intm dicebatur testa/
 mentus dei inqntu erat p mortem et san/
 guinem xpi confirmandus. Et ideo dixit xps
 Hic calix nouu testamtu est in meo san/
 guine. i. nouiter in meo sanguine confir/
 matus. p ad cor. xi. Secdo modo scri/
 ptura legis et pphetarum dicebat pactum
 siue pbedus despofale. inqntu de9 elegit
 sibi illud populu in populu peculiarem
 et ppius. et ille populus accepit deu in
 deus et dnm et pastores spualem: et pro/
 misit obfuare leges eius. vt p3 exo. xix.
 et. xx. et. xxiiij. et p totu discursus legis
 et pphetarum. vn exo. xix. dicit de9. Si au/
 dieritis vocem meam et custodieritis pactu
 meum: eritis mihi in peculiū de cunctis
 populis. Dea est eniz ois terra. et vos
 eritis mihi in regnu sacerdotale. et gens
 sancta etc. Cui respondit populus. Cūc
 ta que locutus est dominus faciemus.
 Item hoc idem respodit totus populus
 quado moyses legit eis volumē legis. vt
 patet. exo. xxiiij. Ideo tūc moyses ad cō/
 firmationē illius despofatiōis et pmissi/
 onis imolauit. xij. vitulos. et effudit vnā
 partem sanguinis sup altare/et alteram
 partē super populu dices. Hic ē sanguis
 pbederis. qd pepigit vobiscum dñs super
 cunctis sermōib9 his etc. Ad denotandus et
 significandus qd illud testamētum et illud
 pbedus de spofale nō poterat cōfirmari
 nisi p sanguinē xpi spofi huius ppli. Ex
 quib9 p3 qd sicut illud testamētus nō po/
 terat confirmari et adimpleri nisi p mor/
 tem et sanguinem xpi testatoris: Ita illa

despofalia siue despofatio facta inter dnm
 et pplm nō potat pfirmari nec adimpleri
 et ratificari nisi p presentia dei venturi i
 carne. Eo qd talis despofatio facta fuerat
 per verba de fuso. et p spofum in carnes
 familiariter ventur et cū spofa locutus
 et pueraturum. Ex supdictis p3. et put/
 dictū fuit in plogo expositiōis libri psal/
 moy. qd vna lex et vnus testamentum dē
 totus discursus sacre scripture et totius
 ecclie ab adam vsqz ad iudiciū. Et hoc
 scdm sbam et etiaz rōe vni9 xpi crediti.
 Sed totus iste discursus diuidit princi/
 paliter in duo tpora. i. ante aduentus xpi
 et post aduentus eiusde. Temp9 eniz ante
 aduentu respectu dei dicebat tpus dispo/
 nendi et pmittēdi/inqntu deus pmitte/
 bat futuras redemptionē et glorificatiōz
 et restauratiōem toti generi humano. et
 disponebat illud populu p illa legalia ad
 recipiēdu xps i suo aduentu. S3 respectu
 earum rerum que gerebant et fiebat: dicebat
 tpus figurandi et significādi. qd oia illa
 fiebant et contingebant illis in signū et
 figurā fusoz. S3 respectu pziarcharū et
 pphetarum quib9 fiebat pmissiōes: dicebat
 tpus desiderandi et expectādi et petēdi.
 quia omnes desiderabant et expectabāt
 et petebant xpm futurum redemptorē
 et glificatiōez tanq spofum et saluatorē
 Et sic p3 qliter tempus ante aduentus xpi
 fuit temp9 pmittēdi et disponēdi et figu/
 rādi et significādi et desiderādi et petēdi
 et expectādi. Totus aute temp9 aduent9
 xpi et totus discursus noui testamenti
 fuit tpus adimplēdi pmissa et confir/
 mandi disposita et verificādi signa lega/
 lia et figuras/ siue ea que erant figurata
 et significata. Et respectu omniū fidelium
 fuit et est tpus colligēdi et recipiēdi.
 Quia p aduentu xpi oēs fideles veteris

factu: pbedus:

testamenti simul nobiscū recepunt pmissiōnes. s. fructus oīus pmissiōnum. vt ait apłus ad hebreos. xj. Et nos collegimus et messuimus messes quas p̄res veteris testamēti seminarūt. vt ait saluator. Jo iiii. Ex quib⁹ oīib⁹ p̄s qualr xp̄s adimpleuit et verificauit oīa que fuerūt in veteri testamēto disposita et p̄issa et figurata. Et sic etiā p̄firmavit tes. ab initio institutus. Et p̄pleuit et cōfirmavit sp̄salia antiqua. Et ideo lex enāgelica et totū nouū testamentum nil aliud est nisi veritas et confirmatio veteris testamēti/ in quo tēpore omnes fideles receperūt omīa que fuerūt p̄missa et desiderata et petita in veteri testamēto. Et sicut totū illud tēp̄s fuit tempus desiderandi et petendi et significandi. ita istud dicitur tēp̄s recipiēdi et faciēdi. vñ nō solum xp̄s verificauit oīa que in lege veteri fuerūt p̄missa et figurata: s; adhuc nos verificā⁹ et implemus oīa illa seruando legem euangelicā et exercendo ecclesiastica sacramēta. que nil aliud sunt: nisi quedam veritates illoꝝ signoz legalium. Et sic faciēdo et operando recipimus fruct⁹ p̄missiōnum Omnia ergo sup̄dicta considerās et p̄uidens in sp̄u salon fecit istum libellus. in quo voluit ostendere totus ingenium suum. quia sub breuib⁹ et difficilib⁹ et obscuris verbis descripsit totum discursum vtriusq; testamenti. Et ideo iste libellus reddidit difficil⁹ ad itelligēdū. eo q̄ oīa q̄ scripta sunt i vtroq; tes. de xp̄o et ecclia. et oīa q̄ dō cātavit i. cl. psalō. voluit salon p̄plecti i b̄ libello sub t̄plici methafora. s. sub methafora sp̄si et sp̄se. Et sub methafora pastoris et gregis. Et sub methafora agricolę et vinee siue orti. Et ideo istō opus siml vocat epithalamū et bucolicū. et georgicum. Et p̄pter hoc

redditur difficilimū ad itelligēdus. s. rōe snli et rōe breuitatis. nam in. x. canticis p̄plectit totū discursus vsusq; testamēti. sub sup̄dicta triplici methafora. Cū nō in primo cātico cātat totū desiderium et omīs petitiōes patrū veteris testamēti. et sic explicat tēpus desiderādi et petēdi et expectādi. Et i nouē cāticis subsequētib⁹ cātat totū discursus ecclie ab incarnatōe xp̄i vsq; ad tēp̄a p̄stantini et iustiniani et etiā vsq; ad finem mūdi. vbi erit genral̄ gloriificatio. In quibus nouem canticis cantantur nouē misteria de xp̄o et ecclia p̄ut patebit. In quib⁹ satisfacit et ānuūt desiderio et petitiōib⁹ p̄iuz veteris testamēti p̄ singla. Procedēdo ergo ad expositiōes hui⁹ libri fuabz iste ordo. nā p̄io ponet text⁹ cuiuslibz cātici per versus distinctus. Deo ponetur eius expositio. Incipit ergo canticum primum.

**Sculetur me of
culo oris sui.**

Quia meliora

sunt vbera tua uino.

fragrātia vnguētis optis.

Oleū effusum nomē tuū.

Ideo adolescentule dilexerunt te.

Trabe me post te.

Curremus in odorem vnguentorum tuorum.

Introduxit me rex in cellaria sua.

Exultabim⁹ et letabimur in te.

150 ps̄s danyel.

Memores vberum tuorum
super vinum.

Recti diligunt te.

Nigra sum sed formosa fi-
lie hierusalem.

Sicut tabernacula cedar.

Sicut pelles salomonis.

Nolite me considerare quod
fusca sum.

Quia decoloravit me sol.
filii matris mee pugnaue-
runt contra me.

Posuerunt me custodes in
vineis.

Vineam meam non custodiui.

Judica mihi quem diligit
anima mea.

Ubi pascas.

Ubi cubes in meridie.

Ne vagari incipiam.

Post gregem sodalium tuorum.

Si ignoras te o pulchra in-
ter mulieros.

Egredere et abi post vesti-
gia gregum.

Et pasce edos tuos iuxta
tabernacula pastorum.

Equitatum meo in curribus
pharaonis.

Assimilavi te amica mea.

Dulchre sunt gene tue si-
cut turturis.

Collum tuum sicut mouilia.

Munerulas aureas facie-
mus tibi.

Uermiculatas argento.

Sculetur me oscu-
lo oris sui.

Hoc est pri-
mus canticum huius libri
in quo introducitur ecclesia pri-

oris testamenti tanquam sponsa. et christus tanquam
eius sponsus ad loquendum. Et ideo primo cantico
cum habet duas partes principales. nam in prima
ponitur et explicatur sponse diu desiderata
petitio. Secundo sponsi gratiosa responsio. ibi
Si ignoras te o pulchra. Quatum ergo
ad primum per fundamentum totius huius libri est
valde notandum. quod indigentia et carentia ali-
cuius boni amissi est causa desiderij recti-
pandi ipsius: sed firma promissio est causa firme
et vehementis fidei et spei reipromisse.
Et ita accidit in adam. quia cum ipse ante lap-
sum fuisset creatus in illa oppulencia et felici-
tate nullas patiens indigentiam: tamen cum sta-
tuit et tetrauit descendere ab hiis in hierico
transgrediendo diuinum preceptum. tunc incidit
in latrones: qui expoliaverunt eum omnibus
bonis gratuitis. et vulneraverunt et sau-
ciauerunt. et plagis in corpore et anima affe-
cerunt et semivivum reliquerunt. Et sic ille
qui erat oppulencus et felix et dominus illius
civitatis. Cui etiam post longam vitam temporalis
erat promissa alia nobilior felicitas eterna
in celesti patria: propter talem ergo ingrati-
tudinem fuit privatus presentis et futura felicitate
et expulsus ab illa civitate. et factus
exul per hanc vallem lacrimarum et separatus
a facie dei. Et sic factus est miser et indigens

De primo cantico.

et facie ad faciem sibi locutus est etc. Item
 hec desponsatio fuit magis in ipso iacob con-
 firmata gen. xlix. quoniam benedicens filio suo
 iuda dixit. Iuda te laudabunt fratres tui
 etc. et non auferet sceptrum de iuda etc. Item
 ista desponsatio christi et ecclesie iam fuit magis
 confirmata et manifesta in plebe israelitica
 quoniam eduxit ipsas de fuitute egyptiaca. et
 fecit ipsas populum sibi peculiarem et dedit
 sibi legem speciale. exo. xix. quoniam moyses ex-
 posuit populo omnes sermones legis. Et res-
 pondit omnis populus dicens. Omnia que locutus est
 dominus faciemus. Item ista desponsatio christi et
 ecclesie fuit iam magis manifesta et explicita
 in eodem populo. exo. xxiii. quoniam moyses con-
 gregavit totum populum et legit sibi totum
 volumine legis. et occidit. xij. victimas iuxta
 numerum tribuum filiorum israel. unde totus popu-
 lus respondit dicens. Omnia que locutus est dominus fa-
 ciemus. et erimus obediens etc. Et tunc moy-
 ses ad confirmationem talis pacti et promissio-
 nis et desponsationis sparsit unam partem san-
 guinis super populum et alteram super altare.
 Per quod misterium fuit figuratum qualiter illa
 desponsatio debebat impleri et confirmari
 per sanguinem christi futuri. per quem sanguines
 illud testamentum erat confirmandum. Et sic per
 tale pactum ille populus promittebat se rece-
 pturum christum venturum. Ideo moyses effun-
 dendo illum sanguinem super populum dixit. Hic
 est sanguis pederis. quod pepigit vobiscum
 dominus super cunctis sermonibus his. Item ista des-
 ponsatio fuit iam magis explicita et confirma-
 ta in eodem moyse et populo. exo. xxxij. cum
 dominus de tabernaculo loquebatur moyse facie ad
 faciem: sicut solet loqui amicus ad amicum
 Cui moyses dixit. Domine si iuveni gratiam coram
 oculis tuis: mitte quem missurus es etc. Cui
 dominus finaliter misterium incarnationis promisit
 cum dixit. Posteroz. i. humanitatem meam vi-
 debis. quam humanitatem vidit postea moy-

ses cum belia in monte thabor in transfiguratione
 christi. Mathei. xvij. Item ista desponsatio
 incarnationis christi et ecclesie iam fuit magis
 explicita et manifesta ipsi moyse. deuto.
 xvij. Cui deus dixit. Prophetam suscitabo
 de medio fructuum tuorum similem tui: et ponam
 verba mea in ore suo. loqueturque ad eos omnia
 que dixerint illi etc. Ex quo patet quod christus in
 lege promissus debebat esse similis moy-
 si in humanitate. et debebat esse deus ymo
 verbum dei. quia deus debebat ponere verbum
 suum in illa humanitate et personaliter non loqui
 et ecclesiam sibi per legem euangelicam mystice
 unire et personaliter et presentiter osculari. Ita
 legit. exo. xx. quod cum cunctus populus audiret
 voces et lapides. et sonitum bucinę mon-
 temque fumigantem. Qui perterriti ac pauore
 percussis steterunt procul dicentes moyse. non
 loquamur non dominus ne forte moriamur. Tunc
 autem dominus promisit mittere filium suum in carnes
 qui tanquam verum spiritum absque terrore fami-
 liariter loqueretur eis. et declararet eis le-
 gem datam dicens. Prophetas suscitabo eis
 de medio fructuum suorum similem tui. ponam ver-
 ba mea in ore eius. loqueturque ad eos quicunque
 dixerint illi. Et qui verba eius que loquitur: non
 audierint: ultor existam etc. ut patet deuto. xvij
 Ex quibus patet quod illa desponsatio non fuit fac-
 ta per verba de presenti in presentia spiritus sancti: sed per verba
 de futuro in absentia spiritus sancti per moysen
 tanquam procuratorem christi futuri. Et patet
 illa desponsatio nunquam fuit confirmata nisi
 per presentiam christi: qui per verba de presenti familiari-
 ter locutus est illi plebi. et desponsavit sibi
 ipsas declarando legem et prophetas. Item se-
 quitur scilicet. quod simul cum lege data fuit pro-
 missus christus interpretes et declarator legis in
 monte sinay. Item sequitur tercio. quod sub ea-
 dem pena qua se obligavit totus ille populus
 ad observandum legem dei datam in monte sinay:
 sub eadem pena se obligavit ad audiendum et

fig. 1

desponsata fuit cum
2. p. verba de fut.

Posteriora mea videbis
fig. Bona

.b. ij.

De primo cantico.

sequēdū xpm̄ i suo aduētū tanq̄ verū in
terp̄tes et declaratorē legis et p̄phetay.
p̄ b̄ qd̄ ait. Qui v̄ba q̄ loq̄tur audire no
luerit: vltor existā r̄c. qz̄ siml̄ cū lege fuit
p̄missus xps̄ de' incarnat' interpres et
declarator legis. s; p̄ hoc posset aliq̄s ista
re dicēs. q̄ p̄missio hui' p̄phete nō facta
est in mōte sinay siml̄ cū datōe legis:
s; in cāpestris moab cū moyses resume/
ret legē. vt p̄ deuto. xviii. Ad b̄ respōdē
q̄ si bene r̄ distince volum' attēdere ver
ba moysi deuto. xviii. videbimus mani/
feste q̄liter de' p̄misit illum p̄phetam in
mōte oreb siml̄ cum datōe legis. vñd̄ ait
moyses ad ppl̄m. p̄phetas de gente tua
et de s̄ibus tuis sicut me suscitabit tibi
dñs. ip̄s audies. vt petisti a dño deo tuo
in mōte oreb. qñō cōcio p̄gregata ē. atqz̄
dixisti. vltra nō audiam vocē dñi mei. et
ignēs hūc maximū amplius nō videbo.
ne moriar. Et ait dñs mibi. Bene omnia
sunt locuti. p̄phetas suscitabo eis de me
dio fratrū suorū s̄iles tui r̄c. Ex quib' p̄
q̄ ista p̄missio de xpo fuo sc̄ta est i mō/
te oreb siml̄ cū datōe legis. qz̄ s; moyses
omisit scribere ullā p̄missiōez exo. sc̄do
tñ sup̄ledo explicat ip̄as deuto. xviii. vbi
repetunt ea q̄ ibi dicta sunt et sup̄lentur
ea q̄ ibi fuerūt omīssa. Ex quo p̄ q̄ i da
tiōe legis sc̄ta fuit despōsatio dei cum illa
plebe in p̄sona oīus successorū. Et p̄ qñō
illa despōsatio facta fuit p̄ verba de fuo
in absentia sp̄sī. et idō nō potat p̄firma
ri nisi p̄ eius p̄ntias. et p̄ incarnatōz sp̄o
sī qui i ore ad os erat p̄plo familiariter
locutus. et legē et p̄phetas declaratus.
et sp̄salia cōfirmatur' r̄ cōpletur'. vñd̄
sicut p̄ mortē et sanguinē erat testamētū
cōfirmatur'. Ita p̄ p̄ntias erat sp̄salia
cōpletur'. Et b̄ est osc̄m p̄ntie sponsi qd̄
petit sp̄sa dicēs. Oscl̄etur me osc̄lo oris

sui r̄c. Itē qz̄ nō solū illa plebs isrl̄tica
sc̄bz carnē erat xps̄ susceptura et sibi des
ponsanda i aduētū suo. s; etiā plebs gēti
lis. Ideo despōsatio xpi r̄ eccl̄ie nō solū
fuit manifesta et sc̄ta in populo isrl̄tico
carnali: s; etiā i poplo gētili. nā melchiz
sedech rex salem qui erat de poplo gētili
tanq̄ sacerdos dei altissimi i fide xpi fu
turi obtulit panē et vinū deo p̄ abiaā in
toto corpore mystico. vt p̄ gen. xiiii. Itē
iob nō de genere iacob. sed de esau expec
tauit xpm̄ i carne v̄turū cū dixit. Credo
q̄ redēptor me' vivit: et in carne mea vi
debo deū saluatorē meū r̄c. Jobā. xix.
Itē multi de poplo gētili exierūt de egip
to. et s̄ucti sunt cū filiis isrl̄ et cepit legē
simul cū eis. Itē Ruth moabita de po
pulo gētili exiit de terra et cognatione
et iūcta ē populo isrl̄tico dicēs. Popul'
tu' popul' me' r̄c. Et sic i p̄sona r̄ fi
gura totū poplū gētilis ad fidē xpi v̄tu
ri fuit xpo despōsata. Itē ista despōsatio
iā fuit magis explicita et manifesta i ob
cui sc̄ta ē de xpo multipliciter rep̄missio
vt p̄. ij. r̄. vij. et. primo. paralipō. et p̄
totus lib̄rū psalmoz. Itē ista despōsatio
incarnatiōis. et xpi r̄ eccl̄ie iā fuit magis
explicita in ysa. r̄ hier. et ceteris p̄phe
tis. quib' sc̄ta fuit reuelatio. Et maxime
in daniēle. Cui nō solū misteriū incarna
tionis r̄ passiōis xpi fuit reuelatū. s; etiā
locus r̄ t̄p'. vt p̄ dani. ix. Ultimo autē
de p̄p̄quo ista despōsatio sc̄ta fuit r̄ ma
nifesta ip̄i zacharie. cui dictū ē ab angelo
Exaudita ē oīo tua. Luce. primo. Itē
fuit facta et reuelata ip̄i symeoni qui re
sponsū accepit a spū sc̄to nō v̄strū se
mortē nisi p̄ri' videret xps̄ dñi. Luce. ij.
S; p̄re ceteris clarius fuit reuelata talis
despōsatio ip̄i virgini marie p̄ mltas epi
phanias r̄ reuelatiōes ante diē incarna

Dñe nris fuit reuelata incarnatio
ignoravit sicut p̄solvit r̄ J.

De primo cantico.

tiōis: licet ignoraret psonas de qua esset fili⁹ dei carne assumptur⁹. qz solū b̄ dicitur cit virgo maria expimētalr qñō gabriel āgelus fuit ad eā missus dicēs. Ave grā plena ꝛc. Luce primo. vñō l̄ ante non ignoraret futurz misterīū incarnationis tamē ignorabat modū ꝛ psonā. put ip̄a respōdēs angelo dixit. quō fiet istō ꝛc.

Corol. Ex toto sup̄dicto discursu sequit̄ primo. qz tota ecclia fidelīū ab adā vsqz ad virginē marias inclusiue fuit despōsata x̄po futuro p̄ fidē. Sc̄do sequit̄. qz t̄lis despōsatio nō fuit sc̄ta p̄ v̄ba de p̄nti: s̄ p̄ verba de futuro. qz sicut x̄ps nōdus erat incarnat⁹ n̄c p̄missus de p̄nti: s̄ de fuso. Ita p̄mittebat̄ ip̄m recipe i suo aduētū. Unde l̄ fides x̄pi eēt eis bitualr et actuali p̄nti: t̄n ei⁹ obiectū erat futurz. iō sub t̄li fide ꝛ spe iustificabāf ꝛ saluabāf. Tercio sequit̄. qz talis despōsatio nō fuit sc̄ta illis p̄ib⁹ et fidelib⁹ p̄sonalr et p̄ modus p̄sone p̄nti: s̄ p̄ p̄curatorē et p̄ modus p̄sone absentis. Sicut multe mulieres qñōqz despōsant̄ alicui viro absentī per p̄curatorē. q̄ quidē despōsatio cōfirmat̄ postea p̄ p̄ntiā spōsi: qñō ip̄a p̄sonalr et p̄sentialr videt spōsuz. et p̄sonalr recipit eū. et osc̄latur ab eo. Ita ergo simili modo factū ē in illa despōsatiōe ecclie veteris testamēti. nā nullus eoz potuit essentialr deū videre. nec locutus ē cū deo nisi p̄ substātiā mediā et p̄ angeli representātē deū. vt ait aug⁹. sup̄ gen. Et si dī qz moyses loquebat̄ deo facie ad faciem. exo. xxxij. Dicedū qz ibi nō sumit̄ facies p̄ diuina eētia: qz talis visio facialis fuit negata ip̄i moyfi. vt p̄z ibidē: s̄ sumit̄ ibi facies equiuoce p̄ anglo p̄ quē de⁹ loquebatur. ꝛ i quo de⁹ tanq̄ in facie ꝛ p̄ facie representabat̄ et noscebat̄. vt ait aug⁹. ij. d̄ trinitate caplo. xvij. nā de⁹ p̄ anglos loq̄t̄. *q̄ h̄c moyses vidit̄ deum facie ad faciem.*

quebat̄ et dedit leges moyfi. vt ait ap̄tus ad heb̄. p̄io. et b̄tus stephanus act. vi. Quō aut̄ intelligit̄. qz moyses vidit̄ deū facie ad facie: iā declaratū ē i p̄logo libri psaloz tractatu. ij. Hūc autē sufficit scire. qz fideles veteris testamēti nō viderūt x̄ps nisi p̄ fidē et per figuras ꝛ p̄ promissioēs ꝛ reuelatioēs. Et tanq̄ v̄turo promiserunt fidem sibi. Et in suo futuro aduētū promiserunt ip̄sum recipere. Et sic tanq̄ futurū promittebant ip̄sum recipere Et sic iam exhibebant sibi lateriam seruitutes per figuras sacrificioruz. Et sic p̄z qz illa despōsatio erat p̄ modus verborū de fuso. et p̄ modū p̄curatoris. qz mediantib⁹ angelis. et p̄ modū p̄sone absentis. Tercio sequitur qz q̄nto magis tardabat venire x̄: magis crescebat desiderium illius spōse vidēdi p̄sonaliter et p̄ntialr spōsus suū x̄ps. et sic vehementius desiderabat accelerari aduētū spōsi. vt eā repararet et liberet de māib⁹ inimicorū. et eam sanaret. et nobilib⁹ vestamētis diuersaz grāz ornaret et decoraret. et sacris āplexib⁹ ei⁹ frueref. et oscul̄ ei⁹ p̄solaref. Hoc ergo desiderīū h⁹ spōse ꝛ has petitiōes explicat ꝛ cātat spōsa i hac prima parte hui⁹ primi cātici salonis i persona eius fidelīū veteris testamēti cū dicit. Osculetur me osculo oris sui. In quo cātico septē petit ista spōsa ab ip̄o spōso. Nā primo petit p̄ntialr et p̄sonalr p̄ incarnatioēs osc̄lari. Sc̄do petit trahi a spōso per p̄sonalē p̄dicatioēs et vite sc̄titate. Tercio petit i thalamū spōsi introduci. Quarto plebs gētilis petit cūz plebe isrl̄itica in aduētū sponfi sociari. Quinto petit a nigredie ydolatrie dealbari. Sexto petit pasci p̄b̄lo sacramentoz et fidei articuloz. Septio petit sub vmbra spōsi quiescere ꝛ p̄tegi. Sc̄do ibi .b. iij.

Vide p̄logo. / 2. tractatu. 1.

M.

7. Corol.

Sponsa.

- 1°
- 2°
- 3°
- 4°
- 5°
- 6°
- 7°

Trabe me post te. Tercia ibi. Intro
duxit me rex in celaria sua. Quarta
et Quinta ibi. Nigra sum: sed formosa
Sexta et Septia ibi. Indica mihi q̄s
diligit aia mea. Quantū ergo ad pri-
mū ē aduertēdū. q̄ oscūm dicit q̄ndā vni-
onē. s; q; xp̄s q̄dupliciter erat n̄b vni-
duo. s. p̄ incarnatiōez ⁊ per p̄uersationē
et familiarē doctriaz. et per mysticā i-
corporatiōz. et per gl̄ificatiōz: put̄ p̄missus
fuerat in veteri testamēto. Ideo sponsa
hoc q̄dupl̄x osculū petit a xp̄o sponso.
Et q̄duplici osculo petit osculari. s. osculo
incarnatiōis. Secūdo osculo euāgelice doc-
trine et familiaris conuersatiōis. Tercio
osculo mystice incorporatiōis et redēpti-
ōis. Quarto osculo gl̄ificationis. Quia
ergo vt sup̄dictū ē ista sp̄sa p̄ mltas re-
promissioēs fuerat xp̄o p̄ p̄curatores et
verba de futuro in veteri testamento de
sponsatā p̄ longā morā et discursus t̄po-
ris sp̄sus suū xp̄m expectauerat. Ideo
cōtracta longa morā desiderās presentīā
sp̄si petit ab eo p̄ntial̄r et p̄sonal̄r oscu-
lari. et posita ī tali cōtēplatiōe dicit ītra
se. Utinā sp̄sus me⁹ xp̄s osculet me
osculo oris sui p̄ v̄ba d̄ p̄nti/ ⁊ p̄sonaliter
et presential̄r p̄ se ip̄m: et nō p̄ p̄curato
res. s; loquatur ip̄e mihi p̄ se/ et nō per
moysen et per patriarchas et p̄phetas:
nec p̄ ānglos. Sicut locut⁹ est ī toto ve-
teri testamēto. Sed veniat ip̄e p̄sonaliter
ī carne. et osculetur me primo illo oscu-
lo incarnatiōis et accipiat carnē de mea
generatiōe: sicut p̄misit in principio ipsi
ade/ q̄no eiecit ip̄m de paradiso. et sicut p̄-
misit noe p̄ signū arc⁹ p̄bederis gen. viij.
⁊ sicut p̄misit abrae gen. xv. et xxij. dicēs
⁊n semine tuo benedicetur oēs gentes.
⁊ tē osculetur me illo osculo incarnatio-
nis q̄d petiuit ysaac in p̄sona iacob. q̄no

dixit. Da mihi osculus filii tui gen. xxvj.
Et sicut promisit ip̄i iacob gen. xxvij. p̄
visionem scale. et gen. xxxij. q̄no luctat⁹
est euz angelo. ⁊ tē osculet me illo osculo
incarnatiōis q̄d p̄misit ip̄i dō. ij. s̄k vij
dicēs. Suscitabo semē tuū post te egredi
etur de utero tuo. Et stabiliam regnum
eius ī eternū. et ille erit mihi in filium.
et ego ero illi in p̄ies. ⁊ tē psal̄o. lxxxvij
Semel iuravi dō/ et nō mentiar. semen
eī⁹ ī eternū manebit. ⁊ tē psal̄o. c. xxxj.
De fructu vētris tui ponam sup̄ sedem
tuā ⁊c. ⁊ tē ysa. vij. Ecce v̄rgo p̄cipiet
et p̄iet filiū et vocab̄i nomē eius emanu-
el ⁊c. ⁊ tē hier. xxxi. Magnū faciet dñs
sup̄ fr̄ā. semina circūdabit v̄rū. ⁊ tē za.
ij. Ego ip̄e venias. et h̄itabo ī medio v̄ri
⁊c. ⁊ tē sp̄sus me⁹ nō solū osculet me
osculo icarnatiōis: s; etiā osculo familiaris
p̄dicatiōis et legis euāgelice vitōis. sicut
deus p̄misit moysi. deut. xvij. dicens.
p̄phetam suscitabo de medio fr̄uz simile
tui in hūanitate. et ponam verba mea ī
ore eius loq̄turq; ad eos oīa q̄ dixerō illi
⁊ tē osculetur me illo osculo doct̄ne euā-
gelice de quo dixit ysa. ij. Venite ascēdā⁹
ad montem dñi et ad domū dei iacob. et
docebit nos vias suas et ambulabim⁹ in
semitis suis. q; de syō exhibit lex. ⁊ verbū
dñi de hier. ⁊ tē ysa. ij. p̄pter b̄ sciet
p̄p̄s me⁹ nomē meū ī die illa. q; ego qui
loq̄bar ecce assus ⁊c. q; oculo ad oculus me
videbūt ⁊c. ⁊ tē hier. xxxi. Dabo legē
meā in cordib⁹ hoīuz et ī viscerib⁹ eoruz
scribā eam ⁊c. ⁊ tē nō solū osculetur me
osculo icarnatiōis ⁊ euāgl̄ice doct̄ne: sed
etiā osculo redēptiōis faciēdo me p̄cipez
sue passiōis sicut p̄misit ip̄i abraā ī sacri-
ficio ip̄i⁹ ysaac. q̄no dixit ī mōte b̄ dñs v̄l
debi⁹ immolari p̄o oīb⁹ successive. gen.
xxij. et sic patet per totum discursum l̄i

scilicet: ~ 1

precedentibus ~
M

sensus prophetico
habetur in opulo &
I: ~

M

huius psalmodi. et ysaie. l. Propter scelus
 populi mei percussit eum etc. Item hoc
 idem patet per totum discursus legis et p
 prophetarum. Item non solum osculetur me osculo
 incarnationis et doctrine et redemptionis: sed
 etiam osculo glorificationis et sue finitionis si
 cut promisit ipsi de psalmo. xc. Protegā eū
 et glorificabo eū. Item psalmo. lxxxiii. Beati
 qui habitant in domo tua dñe. Et sic p
 q̄r ista sponsa isto quadruplici osculo petit
 a sposo suo xpo osculari in suo aduentu. s.
 osculo incarnationis. et euāgelice p̄dicatio
 nis: et redemptionis: et glorificationis. Et
 nota q̄ non solum xps osculat̄ ē sponsas suā
 ecclesias isto quadruplici osculo: s; etiā pater
 s; aliter et aliter. Nam xps fili⁹ dei oscula
 tus est naturā hūanā p̄sonaliter p̄ incar
 nationē. q; sola p̄sona filij fuit incarnata
 ad quā illa unio personalis fuit termina
 ta. s; p̄ intātū osculat̄ est hūanā naturā
 in quantum ipse uniuertit uerbum suū illi hu
 manitati. quia tota trinitas operata est
 illam benedictas incarnationem. Et sic
 illud uerbum eternū dicitur osculum oris
 patris. q; est eterna sapia q̄ ex ore altissimi
 p̄diit. Et sic p̄ illud uerbum et osculū
 oris sui osculat̄ ē hūanas natus. Et p̄ illō
 met uerbum et osculū pater nob̄ locut̄ ē.
 et dedit legē euāgelicas. et redemit et glo
 rificauit nos. et sibi nos reconciliauit. Et
 ipse xps dicit osculum patris et osculū inter
 nos et patres. q; nos p̄ grām et adoptiōes
 patri reconciliauit et reuiuert. Hoc ergo
 osculo oris patris. s. uerbo eterno ista spon
 sa petit osculari. Item petit osculari p̄ hūa
 nitatē xp̄i p̄ quā nō fuit uniuert. et p̄ quā
 nō p̄dicauit. et p̄ quā nos redemit x⁹. et
 pat̄i reconciliauit. et ultimo nos glorificabit
 Ideo p̄uidēs lector cōtemplet h̄ q̄d̄u
 plex osculū/quo tam pater q̄ filius/ licet
 nō eodē modo osculatus ē sponsas suā. Re

ferendo ergo ad patrem: est iste sensus. uti
 nam pater osculetur me osculo oris sui. s.
 mittendo uerbum quod procedit de ore suo et
 de tota substantia sua. quod uerbum sumat car
 nem in unitate suppositi de mea genera
 tione et natura. Per quem filium me doceat
 et mihi loquitur/et me sibi reconciliet et gli
 ficet. Referendo autem ad filium/ sensus est iste
 utinam filius dei sponsus meus ueniat in car
 nem et osculetur me osculo. s. doctrina euāge
 lica oris sui. et p̄sonaliter in hūanitate loquitur
 mihi. et me reconciliet sibi et pat̄i p̄ mortē
 et passiōes. et glorificet me p̄ refrectiōes.
 Quatuor ergo petit sponsa p̄ t̄e osculū. s.
 uniri deo per incarnationē. et doceri p̄ p̄so
 nalem p̄dicatōes. et reconciliari p̄ mortē
 et passiōes. et glorificari p̄ refrectōes. Quia
 istis quatuor modis de⁹ osculat̄ ē nos et uniuert
 nos sibi. Et iō xps in quantum assumpsit
 carnē ex hūana nasa et ex ista generatiōe
 uocat eā matrē. sed in quantum docuit eā: uo
 cat eā filias. sed in quantum redemit eā et uniuert
 uit eam sibi p̄fidē in unitatē mysticā. uocat
 eam sponsas. et etiā in quantum uniuert eā p̄ gli
 am. Ista ergo sponsa dicit. utinam osculetur
 me sponsus meus x⁹ mihi p̄missus osculo o
 ris sui. eo modo quo dictū ē. Deinde
 sponsa uersa ad sponsus alloquitur eius apo
 strofando dicens. Meliora sunt ubera
 tua uino. q̄i dicat. iō desidero osculari o
 sculo oris tui/ o xpe sponse: q; meliora sūt
 ubera tua uino. Ad cuius intellectus
 est notandum. q̄ cum totus iste liber sit
 metaphoricus et parabolicus. sicut salo
 mon usurpat uocabula rex tēporalium
 trāfferēdo ad sp̄ualia: ita etiam transfert
 partes sexus feminini ad masculinū per
 quādā similitudinē. Et sic ubera q̄ p̄tinet
 ad mulieres: attribuit xpo p̄ quādā simi
 litudinē. nam sicut mulier nutrit filium
 duplici ubere et lacte materiali: ita xps
 b. iiii.

humanitas p̄t̄ dicitur
 modo misericordie
 Mater.
 filia
 sponsa.

Meliora sunt ubera
 tua. & c.

Pater osculatus est carnem suam
 M

Item non totus iste liber metaphoricus est & parabolicus

nutrit ecclesiam duplici vberere et lacte .s. lacte doctrine articuloꝝ ⁊ lacte gr̄e sacra mentoꝝ ecclesiasticoꝝ. ⁊ qz ista duo vbera hoc duplici lacte nō solū nutriūt ⁊ reficiunt spūalr̄ spōsam ⁊ oēs fideles: s; etias inebriāt eā in amore spōsi et delectāt in odore virtutum: Ideo cōparat ea vino. Ideo dicit. O spōse iō peto osculari psona lit̄ et pñtiaꝝ osculo oris tui: qz vbera tua emittētia lac doctrine fidei articuloꝝ et gr̄e sacramentoꝝ. Meliora sunt om̄i vino. qz magis inebriāt fideles i amore tuo q̄ vinū materiale inebriat hoīes. qz trāsfor mant fideles amātes i deū amatū ⁊ desi deratū/se ⁊ mūdū obliuiscētes. quia aīa magis ē vbi amat: q̄ vbi animat. ⁊ infoꝝ mat. Ideo vbera tua meliora ⁊ fortiora sunt ad inebriādū q̄ vinū materiale. Et nō solus ista duo vbera tua sunt meliora vino ad inebriādū i amore tuo: sed etias sunt magis fragrātia ⁊ fragrātiora unguētis optimis: eo qz docēt oēs virtutē. ⁊ p̄hibēt oē viciū. ⁊ extingūt om̄e p̄c̄m

Quib⁹ virtutib⁹ fideles redolet iter oēs natiōes ⁊ populos: magis q̄ vnguē ta aromatica materialia. Et sic vbera tua nutriūt ⁊ inebriāt ⁊ redolet ⁊ delectant Et nomē tuū ē p̄ciosissimū et odoriferus sicut oleū aromaticū effusus ⁊c. Ad cui⁹ intellectū ē notādū. q̄ ex mirra et cina momo ⁊ nardo ⁊ balsamo ⁊ ceteris aro matib⁹ fit et cōficiť q̄ddā oleū aromati cus valde p̄ciosissimus. Est eis p̄c̄o valde odoriferū ⁊ delectabile ex cōpositiōe oiuz istoz aromatu. ⁊ ē valde penetratiuū ra tiōe balsami. et valde attractiuus ratiōe nardi. et ab om̄i corruptiōe p̄suatiuū et etiā curatiuū ratiōe myrre. qd̄ quidem oleū q̄nto magis diffundit: magis opaf et penetrat et trahit et delectat. Ita ergo pp̄rie illa psona xp̄i p̄fecta ex trib⁹ aro

istud nō est in rigore verborū. Sed accipiendū set in sensu figuratiuo fit ⁊ nō quem fuit

matib⁹ .s. ex vbo diuino et aīa ratiōali et carne. que quidē psona xp̄i ē nomē dei si gnificatus p̄ illas quattuor lras veteris testamēti put dictū fuit psal̄o. viij. Et si gnificatū p̄ istō nomē iesus noui testamē ti/illud p̄fecto nomē dei. .s. verbū icarna tū et hūanatu diffusus p̄ totū mūdū fuit penetratiuū et p̄suatiuū ⁊ sanatiuū et odorifer⁹. sicut oleū aromaticus effusum sup capita regū ⁊ sacerdotū. Hāc primo illud nomē p̄seruauit virginē matrē suā ab om̄i culpa tā origiali q̄ vefali q̄ actu ali. s; oēs alios fideles sanauit et curauit ab origiali. s; quosdā p̄suauit ab actua li: s; oēs alios sanauit ⁊ curauit ab origi nali ⁊ veniali ⁊ actuali. Et sic illō nomē fuit p̄suatiuū ⁊ curatiuū. Fuit etiā pe netratiuū: qz totū mūdū penetrat. Et fuit attractiuū: qz oīa traxit ad se sp̄s/ et totū populū gētilē ad fidē p̄ ap̄los p̄uer tit. Et fuit odorifer⁹ ⁊ delectabile: qz oēs virgīes ⁊ viri p̄tēplatiui currebāt i odo rez sue sc̄itatis ⁊ virtutis. Et fuit inebri atiuū: qz martires illo nose iesu inebria ti. sue vite corporalis et huius mundi o/ bliti et i xp̄m transformati/ vitis tormē tis sua corpora tradiderūt. Et ideo dicit sponsa/ o xp̄e sponse ideo desidero oscu lari osculo oris tui: quia nō solū vbera tua sunt meliora vino ad inebriādū. et magis fragrātia unguētis optis ad dlec tandū: s; etiā qz nomē tuū ē suauissimus et penetratiuū et p̄suatiuū et sanatiuū et linitiuū et attractiuū et odoriferum/ sicut oleū aromaticū effusum sup capita regū et sacerdotus et sup iſt̄mos et sup capita amātium. Et ideo adoloscētule. .i. plebs et pp̄s gentilis nouit dilexerūt et secute sunt te. Itēz p̄ ista duo vbera xp̄i possunt intelligi duo testamēta. .s. vetus ⁊ nouū. a quib⁹ ecclesia sponsa xp̄i ingiter

Imoz
ad ad Romi sensu
et intelligens

mirra/
Cinamomū/
nardus/
Balsami/

fugit lac doctrine salutis. Itē multi solū per vbera xpi intelligūt solā doctrinam euāgelicā. et p vinū intelligūt scripturā veteris testamenti vt sit sensus. s. q me/lins est lac noui testamenti/ q̄ scriptura vinaria ceremoniarū veteris testamēti. s; hoc videt̄ improprie dictū. Nā scriptura veteris testamēti nunq̄ fuit dicta vinum s; vinea. que nunq̄ fuit matura nec ptu lit vinū nisi p xpm i nouo testamēto. Et sic doctrīa xpi euāgelica nō solū dicitur lac s; etiā vinū. vt patuit p totā exposi tionē libri psaloz. et patebit etiā inferi cātico sexto. vbi dicit xps. Bibi vinū cū lacte meo: inebriamini amici r̄c. Sic et go doctrina xpi nō solū dicit lac delecta/ bile r̄ nutritiuū: s; etiā vinū inebriatiuū et vnguētū odoriferū. Et nomē eius dicit oleū aromaticū effusus p totum mūdus

In cuius virtute apli demonia eiecerunt. r̄ sp̄tes pctoz extinxerūt. r̄ vena mortifera nō eis nocuerunt. Et ydolīs cōminutis et principe huius mūdi foras eicctoz: oēs reges r̄ impatores cū populo gētili iugo fidei subiecerunt. Est tñ aduertēdū. q̄ inter cetera que reddūt materiā hui⁹ libri difficilē ad exponēdus et intelligēdū est diuersitas translationū qz in mltis nra trāslatio differt a littera hebrayca. vñ vbi nra trāslatio hēt. oscu/ let me osclo oris sui: qz meliora sūt vba tua r̄c. lra hebrayca modo pūctuata hēt sic. Utinā osclet̄ me osclo oris sui. qz meliores sunt amores tui odoramentis optimis. sicut oleū effusus nomē tuū. iō domicelle dilexerūt te. Que quidē lra nō differt in snia in hac petitiōe. Que quidē diuersitas trāslatiōis accidit ex e/ quinocatōe vocabloz hebraycoz ppter defectū lraz vocaliū. vt dictū fuit i plo/ go libri psaloz. tractatu. vi. Unde qz di

ctio hebrayca poita in B loco ē equiuoca ad vbera et ad amores. vel qz vbera ma/ xime trabūt hoīes ad amorem. Itō nra trāslatio secuta ē vnā significatōis illius vocaboli r̄ magis expmētēs veritatē rei.

Nam sicut pueri ponūt totū suū a/ more et delectatōes i vberib⁹ matris: Ita fideles in p̄templatōe doctne xpi euāge/ lice r̄ totius sacre scripse. Itē sicut vinū maticale abūdāter et copiose sumptū ine bria hoīes trahens ipm ex se: Ita piter ymo mltō forti⁹ p̄templatio doctne xpi et iuge studiū sacre scripse p xpm declara te extrahit hoīes ex se trāsfōrmādo ips i amorē xpi spōsi sui. Et sic bene pprie et accomodate doctna euāgelica et gīa sacra mētoz dī vinū inebriatiuū. et lac nutriti uū extortū et exhaustum ex vberib⁹ xpi. Et dī vnguētus odoriferū et oleum aro/ maticum/ vt magis patebit infra. Et itō aduertat fidelis lector ad p̄petates voca buloz. q̄ pabolice et metabofoice ponūt in B libro. Deinde cū dicit. Trabe me post te r̄c. ponit scōas petitiōs. nam p̄ q̄ explicuit et exposuit causam sui desiderij et petitiōis. s. q̄e petiuit osculari psonalē a spōso: eo qz meliora sūt vbera sua vino et fragrātia vnguētis optimis r̄c. Itō in hac scōa petitiōe petit trahi ad amorē spōsi/ r̄ post spōsū p illa vnguēta fragrā tia doctne xpi euāgelice et p p̄dicatiōis et sc̄titatē ei⁹. vt possit sugere lac euāgelicū r̄ gīas sacramtoz ex vberib⁹ ei⁹. Et iō ait o xpe spōse mi. trabe me p̄ te p gīam et legem tuā euāgelicā. Et omīs fideles currem⁹ in odorē vnguētoz tuoz euāge licoz/ et in odorē tue bone p̄uersatiōis et exempli tue vite et doctne et sc̄tatis. vt sim⁹ bon⁹ odor xpi p bonā famā r̄ sc̄ti/ tatem. Ad cui⁹ intellectū ē notāndus q̄ tota iusticia et p̄fectio in q̄ fuit adas crea

Dicho hebrayca equuoca

f

Attende diuersitatem translationum huius libri: De qua in prologo psalmoz. h. j. tractat

t^o p̄sistebat i q̄dā cōfōrtate volūtatis ei⁹ ad dīnas volūtātē. et sic tota ei⁹ scītās et debīt⁹ ordo p̄sistebat in q̄dā rectitudīe ⁊ subalēnatiōe et obediētia p̄tīū īferioꝝ ad sup̄ioꝝ. ⁊ vniuersalē sensualitatē ad rōes. Et isto mō aīa ipsius adam hēbat imp̄rium absolutū sup̄ corp⁹. ⁊ spūs sup̄ carnem. et ratio sup̄ sensualitatē. Et iō erat dñs suoꝝ actūū tā ī effectū q̄ ī affectū. eo q̄ rō trahēbat sensualitatē ad libitū suū. et spūs carnē. Et b̄ hēbant et possidebant p̄imi p̄entes in p̄miū iusticie originalis. Hāz int̄m partes inferiores et om̄s alie creature obediēbāt eis. Et ipsi hēbant liberū impiū sup̄ eas: inq̄ntūz ip̄i obediēbāt deo. ⁊ fuerūt voluntates eoꝝ p̄formes diuīe volūtati. Sed q̄no ip̄i peccauerūt et deuiarūt a diuīa volūtate: illi co caro eoꝝ inflexit aduersus sp̄s. et sensualitas fuit rebellis et p̄tradixit rōi. et fuit corrupt⁹ ⁊ p̄uersus tot⁹ ordo īterioꝝ et corrupta nasa et sauciata et vulnerata in suis potētīis. Et p̄uersus appetitū sensitīū et auersus ab om̄i bono et conuersus ad om̄e malū. Et sic ratio trahēbat sensualitatē ad se āte lapsus: ita post lapsum p̄uerso modo sensualitas vt plurimum attrahit ad se rationem. Et sic homo māsīt subiect⁹ sensualitati et carni et mundo ⁊ diabolice suggestioni. Nam postq̄ sensualitas fuit corrupta facilliter trahit a mūdo et diabolo. Et p̄ q̄ ratio p̄didit impiū sup̄ sensualitatē. facillē trahitur ab ea. Et sic trahit sua quēq̄ voluptas. puta ad sup̄biā. auariciā. et luxuriam et cetera flagicia et vicia. Nec pōt hō ex p̄p̄rijs viribus ab his se retrahere: nec eis resistere p̄ q̄ p̄didit liberū impiū. nisi iuuet̄ auxilio dī et grā p̄ iesuz xp̄s. quē deus p̄stituit mediatoꝝ et auxiliatoꝝ et iustificatoꝝ oīuz hoīuz. Qui erat ven-

tur⁹ ad trahēdum oīa ad se ip̄m p̄ odore vnguetōꝝ suoꝝ euāgelicoꝝ. Et iō dicit trabe me p̄ te ⁊ c. Sed ad maiorē euidētiā ē notādū sc̄dm aristo. x. methaficice. q̄ in vnoquoq̄ genere ē dare vnū quod est metrū et mēsurā oīum illi⁹ generis. Sicut ē ignis ī genere calidoꝝ. ⁊ album ī genere coloꝝ. Ita ergo p̄ter ī genere maloꝝ moraliū datur diabolus tāq̄ metrū et cā p̄suasīua oīuz maloꝝ. Ita ergo etiam p̄ter p̄ oppositū de⁹ pater p̄stituit filium suū xp̄m deū et hoīes vt eēt metrū et mēsurā et causā effectīua oīuz bonoꝝ gr̄e et gl̄ie et oīum meritoꝝ et p̄mioꝝ et oīuz virtutū ⁊ actūū m̄ritoꝝ. In quē xp̄m oēs hoīes hērent īspicere tāq̄ ī exēplar ⁊ speculū oīuz virtutū ⁊ tāq̄ ducē ⁊ directorē in via virtutū. Quē oēs iusti debebant sequi quocūq̄ iret. Et sic xp̄s inq̄ntū metrū ⁊ mēsurā oīuz bonoꝝ gr̄e ⁊ gl̄ie debebat dare oībus gr̄am et gl̄iam psalmo. lxxiij. gr̄am et gl̄iam dabit dominus. Et inq̄ntū dux debebat oēs ducere et vocare. Sed inq̄ntum exēplar oēs debebāt ip̄m sequi p̄ imitatiōes in odore vnguetōꝝ suoꝝ. i. sequēdo ei⁹ scītātē ⁊ doctrīnas ⁊ gr̄am sac̄mētoꝝ. ⁊ sic expectabat xp̄s vt eēt collatoꝝ oīuz bonoꝝ. ⁊ dux ⁊ tractor oīuz fidelium. Et norma et r̄la oīuz actūū hūanoꝝ. p̄ q̄ tota hūana nasa fuerat corrupta in adam. Ut sicut om̄s hoīes antea seq̄bant̄ fetore corruptōis: quē serpēs ātiquus īsufflauerat in adam. Ita p̄ ea xp̄s traheret om̄s ad se: vt seq̄rent̄ odore sue integritatis ⁊ scītatis et doct̄ne ⁊ veritatis. Et iō dicit sp̄sa / o xp̄e sp̄se veni ⁊ osculare me osculo oris tui veniēdo ī carnes. Et q̄ vbera tua sunt meliora vino et fragrātia optimis vnguetis scītatis. Et q̄ nomē tuū est diffusus p̄ mūdus sicut oleū

odoriferū. Et qz ꝛ nomē tuū ē odoriferꝛ
sicut oleū aromaticū effusus. Et iō adolef
cētē. s. plebs gētiliū dilexerūt te recipiē/
do fidē odorādo tuā potētā i miraculis.
ꝛ tuā sapiētā in doctria. ꝛ tuā scitātē i
vita ꝛ humilitate ꝛ miā. Ideo trabe me
post te. Et oēs curremꝛ in odorē vnguen
torū tuorū. s. grē sacramētorū. ꝛ fidei ar
ticularū. ꝛ donorū sp̄s sc̄i ꝛ oīuz aliarū
virtutū ꝛ bonorū. Itē est aduertēdū
qꝛ sicut adā rapiēs cibū p̄hibitū ex arbo
re totū genꝛ hūanū traxit ad pctm suū.
ita pariter xp̄s ascēdens i arborē crucis
oīa traxit ad se ip̄m. iobānis. iij. Ideo
dicit sp̄osa : trabe me post te. ꝛc. Ad
maiorē intelligētias huius particlę ē no/
tāduꝛ. qꝛ decē vnguēta aromatica et odo
rifera effudit xp̄s in suo aduētū: quibus
reparauit totū genus hūanū. et sanauit
oēs infirmitates n̄ras: ꝛ restaurauit to/
tas ruynā et defectꝛ n̄ros. Ad quorū vn
guētōrū odorē cucurrerūt et currūt oēs
fideles cuiuscūqꝛ sexꝛ ꝛ etatis ꝛ p̄ditōis
et sequūtur agnuz quocūqꝛ ierit. Unde
p̄rio effudit vnguētuz fidei. Ad cuius
odorē currebāt oēs fideles veteris testa/
mētī: ꝛ currūt oēs xp̄iani. Secūdo vnguē/
tum fuit doctrine p̄ceptoruz et p̄silioꝛuz
euāgelicoꝛuz. Ad cuius odorē currebant
oēs apli ꝛ discipuli ꝛ turbe sequētes xp̄s
vt p̄ Math. xij. ꝛ p̄ totū discursuz euā
gelicū. Tercio effudit vnguētuz sc̄itatis
ꝛ oīuz virtutū in exēpluz oīuz iustoruz.
ad cuius odorē currunt oēs aīe iuste ꝛ de
uote ꝛ oēs status ꝛ p̄ditōes hoīuz puta
pueri innupteqꝛ puele iuuenes et virgi
nes ꝛ senes ꝛ p̄tinētes et vidue ymitan
tes eius sc̄itātē. Quarto effudit vnguē/
tum stupēdoꝛ miraculoꝛ sanādo egros
et demoniacos ꝛ suscitādo mortuos ꝛc.
Ad cuius odorē currebat multitudo ma

gna languētū / qz virtꝛ de illo exibat. Et
qz videbāt signa q̄ faciebat super his qui
infirmabātur. iobā. vj. Quinto effudit
vnguētuz mortis ꝛ passiōis ꝛ patiētie in
suis laboribꝛ ꝛ p̄secutiōibꝛ. Ad cuiꝛ odo
rez oēs pctores vt sanētur / et oēs miseri
vt p̄solētur in suis tribulatiōibꝛ / vt pate
bit in sexto cātico. Et currebāt oēs maz
tires / et currunt oēs afflicti. Sexto effu/
dit vnguētū septē sacramētoꝛ i remediū
oīuz sp̄ualīuz infirmitatū. Ad cuiꝛ odo
rez currūt oēs fideles cuiuscūqꝛ sexus ꝛ
cōditōis. Septio effudit vnguētuz septē
donorū sp̄s sancti i die p̄thecostes super
ap̄los ꝛ discipulos. vñ receperūt oīa do/
na grāꝛ et genera liguarꝛ et intelligētias
sacre scripture ꝛc. Ad cuiꝛ odorē currūt
oēs doctores ꝛ vniuersaliter oēs xp̄iani.
Octauo effudit vnguētum virtutis noīe
iesu. qd̄ ē nomē oīpotētie ꝛ sapie et mie
et salutis. p̄ qd̄ apli demōes effugabāt et
mira signa facibant et tādē oīa ydola de
leuerūt / ꝛ totū orbē fidei ꝛ iugo xp̄i sub
iecerūt. Ad cuius odorē currimus om̄s
indifferenter. Nonno cōtinue xp̄s effudit
vnguētuz bonarꝛ internarꝛ inspirationuz
et grē actualis ad auxiliandū ꝛ roboran
dū libeꝛ arbitriū et ad mouēdam volun
tatem ad bene agēduꝛ ꝛ maluz vitādum
et adīplēda diuina p̄cepta. Ad cuiꝛ odorē
currit tota hūana natura in adā viciata
et infirmata. vt in fine patebit. Decimo
effudit xp̄s vnguētū gl̄ificatiōis ꝛ vltie
p̄fectiōis p̄ suā refectionē gl̄iosaz quā
iam comunicauit quibusdā sc̄tis / qui cuz
eo refectionē ad gl̄iam. et comunicauit
virgini matri sue: et comunicabit om̄ibꝛ
iustis in fine mūdi. p̄ qd̄ vnguētum sana
bimur ab oībꝛ defectibꝛ et infirmitatibꝛ
corporalibꝛ / ꝛ b̄fificabimur in corpore ꝛ
aīa. ꝛ recipiemus vltimaz p̄fectionē. Ex

quib' omnib' p' q' x'p's est metrū et mēsa
et principiū et fons oīus grāy et bonorū
et p'fectionū. Hoc ergo p'uidēs in spū
spōsa veteris testamēti q' p'uidebat qua/
liter x'p's erat effusus supradicta deces
vnguēta in reparationē totius hūane na/
ture lapse. Ideo cupiēs trahi et currere
post ista vnguēta dicit. Trabe me post te
curremus i odorē vnguētorū tuorū. Itē
est aduertēdū. q' sicut de' ex'ns in archa
ligna testamēti v'fio trahēbat totū illū
popl' p' defrū et totus ille ppl'us seque/
batur archā in odorē timiamatis et alio
rum vnguētorū. ita pariter x'p's figurat'
per illā archā de' ex'ns in carne et in ar/
cha hūanitat' trahēbat popl'os i odorē
sue p'dicatiōis et sc'itatis et miracolorum.
Hoc ergo p'uidēs illa spōsa in spū dicit.
Trabe me o x'p'e post te: sicut illa archa
trahēbat illū ppl'm. Et curremus i odo
rem vnguētorū: sicut popl'us isrl' curre/
bat post illā archā et tabnaculū odorife/
rum. Deinde etiā subdit terciō. In/
troduxit me rex in celaria sua etc. Petit
spōsa introduci in thalamū secretorum
spōsi sui x'pi vt ibi doceat eas p'funda se/
creta misteria q' latent sub thalamo et ve/
lo sacre scripture. quia x'pm spōsas i tha/
lamū et celaria sua introducere: nil aliud
est nisi fidelib' suis sacre scripture secre/
ta reuelare. Et sic est dicēdū q' x'p's intro/
duxit ap'l'os et doctores. s. augustinus et
hieronimū et ambrosiū in celaria et apo/
thecas secretorū aromatū sacre scriptur'
reuelando eis altissima misteria. Littera
aut' hebraica hēt. Introducat me rex in
domos secretas suas. Et sic l'ra ē magis
clara. q' ista petitio est optatiua. s'z fre/
quēter trāslatio. lxx. ponit p'teritū p' fu/
turo et p' optatiuo p'pter certitudinem
p'phetie. vt sepius dicit' ē in psalmis. Di

cit ergo spōsa. Utinā spōsus me' intro/
ducat me in celaria sua. i. ad cellas et ca/
meras secretas sacre scripture. et ad tha/
lamū suū. vbi ip'e latet. et ad celaria aro/
matū vbi reponū' et latēt secreta miste/
ria noui testamēti velata i veteri testamē
to sub vmbra cerimoniarū. Quia veritas
euāgelica latebat sub vmbra et thalamo
et velo et cortina illarū cerimoniarū. quas
veritatē spōsa desiderabat scire in aduen/
tu spōsi. in quorū intelligētia et gustu ex/
pectabat et petebat spōsa letari cū spōso
ideo subdit. Exultabimus et letabimur i
te. q' dicat. o sponse x'pe si tu introduce/
ris me in celaria tua reuelādo mihi diui/
na misteria et exhibēdo mihi lac euāgeli/
cū et vnguēta sacramētorū: tūc oēs fideles
memores vberū tuorū ex'tabim' corpore
et letabimur mēte et tota aīa in te. sugē/
do lac sapie et gr'e vberū tuorū. q' quidez
lac desiderarūt sugere oēs p'iarche et p/
phete. Et iō recti et iusti et oēs fideles di/
ligūt te sup' omne vinū materiale p'pter
tale lac euāgelice doctrine et gr'e sacramē/
torū. Cui lacti nullus sapor corporal' ē
cōparandus. Et nota q' li. sup' vinū. pōt
etiā ordiari cū li. memores vberū tuorū.
vt sit sensus. s. nos memores vberū tuo
rū ex'tabim' et letabimur i te: sup' omne
vinū corporale. et iō recti et iustes gustā
tes lac vberū tuorū diligūt te. S'z miseri
et ceci iudei et obstinati i sua malicia/ quia
nolūt gustare lac vberū tuorū: s'z currūt
post bona t'poralia. Ideo nō diligunt te
manētes i vmbra legis/ nō desiderantes
intrare in celaria tua: et comedētes vina/
tium et murcā et paleas. a quib' x'p's ex/
pressit vinū et oleum et granū euāgelicū
Et reposuit i celario et orreo suo: vt fre/
quēter in expositiōe psalmoz dictus est.
In bec ergo celaria vini et olei euāgelici

De primo cantico.

et in apothecas aromatum. Et in oreum frumeti euangelici seperati a paleis legis perit introduci ista sponsa ut ibi fruatur et letetur cum sposo. Ex oibus ergo supradictis patet quod huc usque tria petit sponsa. Primo osculari per incarnationem et familiariter doctrinam et conuersationes et redemptiones et glorificationes. Secundo petit trahi per predicationes sponsi et aromata euangelica. Tercio petit introduci in secretum thalamum et celaria sponsi ut cum eo fruatur bonis spiritualibus ut patet. Et notate petit introduci in celaria sponsi et non in solus vnus celarium: eo quod christus sponsum suum ecclesie habet duo celaria. scilicet vnus bonorum gratie in libro scripto. in quo reponuntur bona gratie sacramentorum et secreta sacre scripture. Et habet alterum celarium. scilicet gratie in quo reponuntur omnia bona gratie et fructus et eterne beatitudinis. Et ideo sponsa petit introduci in hec duo celaria successiue dicens. Introducat me rex in celaria sua. Item etiam dicit sponsa. utinam introducat me sponsus meus christus in thalamum suum et celaria sua ut ibi reuelet et doceat me misteria sacre scripture sicut deus quondam introduxit moysen in tabernaculum phederis et ibi loquebatur sibi familiariter tanquam amicum ad amicum etc. Ex supradictis patet qualiter sponsa sub quadam metafora quibus nominibus appellatur christus sponsum suum. Nam primo vocat ipsum osculum dei propter misterium incarnationis. scilicet unionis humanitatis ad verbum. Secundo vocat ipsum verba dei in quantum ex eo totus mundus debet surgere copia sapientie et lactis euangelici. Tercio vocat ipsum nomen dei. nam sicut nomen vocale vel scriptum notificat conceptum interiore et notificat proprietates vniuersales cuius rei. ita christus verbum incarnatum notificauit mundo omnipotentiam et sapientiam et iusticiam et misericordiam dei patris. prout fuit declaratum psalmo vii. Item quarto vocat ipsum oleum effusum

odoriferum ratione scitatis vite et doctrine que predicatio apostolorum per totum orbem fuit diffusa. Quinto vocat ipsum unguentum aromaticum odoriferum ratione passionis et misericordie. in quantum per unguentum sue passionis iras patris erga nos placauit et mollificauit et vulnera nostra sanauit et in ecclesiastica sacramenta odores et virtutem unguenti passionis inspirauit. que quidem ecclesiastica sacramenta sunt unguenta passionis christi per que unguenta christus nos trahit ad se. ad quorum odorem omnes fideles ipsum sequuntur. et in celaria sua introducuntur. Ex quibus oibus sequitur quod christus est principium et metrum et mensura omnium bonorum humane nature.

Rigra suz sed formosa. etc.

Hec est quarta pars principalis huius primi cantici in qua salomon introducit plebem gentilem petentem sociari cum plebe israelitica et fidelibus. et simul cum ea recipere christum sponsum suum ut ex utroque populo fiat vna ecclesia et sponsa christi. Ad cuius intellectum est notandum. quod multi de populo gentili fuerunt sociati populo dei in veteri testamento. tamen inter ceteros tres mulieres sponte fuerunt sociate populo dei

In quibus precipue fuit figurata spontanea conuersio populi gentilis ad fidem christi.

Et fuerunt figura que ex conuersis de populo iudayco et gentili debebat fieri vna ecclesia sub vno rege et capite christo. Quare prima fuit thamar. vnde legitur genese xxxviii. quod post venditionem ioseph iudas descendens a fratribus suis venit in chanaan. Et ibi diuertit ad codolamitas. et vidit ibi filiam hois cananei nomine sue. et accepit eam in uxorem. ex qua genuit tres filios. quorum primo nomine her tradidit thamar in uxorem. Ex qua patet quod thamar erat de filiabus chanaan et de populo gentili. Sed mortuo primo filio iunxit eandem thamar filio secundo nomine onam in uxorem. quo mortuo absque liberis

restituit eam iudas in domum patris sui: ut ibi
viveret in viduitate expectando selam filium
suum in virum. tunc ipsa thamar videns quod
sela non libenter volebat / ymo fugiebat ac-
cipe eam in uxorem. Et providens thamar in
spiritu qualiter christus in lege promissus non poterat
descendere nisi de tribu iuda: tunc similitudo
bitu meretricali posuit se in bivium dum
iret iudas socer suus ad tondendas oves.
Quam videns iudas putans esse meretricem
concubuit cum ea. ex qua genuit phares et zarah.
ex quo phares descendit secundum carnem.
Et sic phares fuit mixtus ex duobus populis.
scilicet israelitico et gentili. Per quod misterium fuit
figurata ecclesia christi congreganda ex illis duo-
bus populis. thamar ergo figuravit populum
gentilem sponte ad fidem christi venturum. et phares
figuravit ecclesiam ex utroque populo congregan-
dam. Et figuravit etiam phares qualiter christus
ab eo descendens secundum carnem debebat
utrumque populum redimere et salvare.
Secunda vero mulier ex populo gentili que fuit
sponte iuncta populo israelitico fuit Raab. que
recepit et salvavit exploratores / que sola
cum domo sua fuit libata et resuata in va-
stitione hierico. ut patet per iosephum. vii. que quidem
raab postea fuit iuncta in uxorem ipsi salmone
principi tribus iuda: ex qua genuit booz.
Et sic patet qualiter etiam ipsa raab fuit figura
populi gentilis ad fidem venturi. Sed multo
clarius fuit figura huiusmodi ipsa ruth.
moabita unde legitur ruth in primo ca-
pitulo. quod orta fame in terra iuda: quidam vir
appellatus belimelech impulsus in eadem
perfectus est in terram moab cum noemi uxore
sua et duobus filiis. scilicet malaon et cheliom
Et factum est cum moreretur belimelech in terra
moab: mansit noemi orbata viro vidua
cum duobus filiis. qui acceperunt singu-
las uxores de populo moabitum. qui post
decennium ab eo mortui sunt. Tunc autem noemi

videns se orbatam viro et ambobus filiis
decrevit redire in bethleem patriam suam. ruth
autem una ex nuptis suis vehementi affectu
statuit non dimittere socrum suam: ymo venit
cum ea in bethleem iude. unde cum noemi diceret
sibi ut reverteretur ad populum suum / et ad deos
suos: ipsa respondit dicens. Populus tuus
populus meus et deus tuus deus meus. Et quo-
cumque prexeris: ibo. Et ubi morata fueris
ego pariter morabor. Et sic tandem ruth
moabita venit cum noemi in bethleem vivere
cum ea secundum legem moysi in magna humilitate
et paupertate. Tunc autem accidit quod tempore mes-
sis ruth abiit ad agrum ipsius booz viri
effrathei. et sequebatur messores colligendo
spicas cadentes de manibus messorum pro vita
sustentanda. Videns autem booz honestatem
et humilitatem mulieris precepit sibi: ne abi-
ret ad alium agrum: sed colligeret spicas in
agro suo. Et voluit ut commoderet et bibet
simul cum messoribus et ancillis suis. Que
cum fuit satiata reversa est ad noemi socrum
suam. et narrauit sibi omnia beneficia que booz
fecerat erga eam. Tunc vero noemi narrauit
sibi qualiter iste booz erat consanguineus viri
sui abimelech. Et sic precepit sibi ut redi-
ret iterum ad agrum eius ad colligendas spicas.
Et cum booz dormiret de nocte in area ac-
cederet ad pedes eius. et coopiret se pa-
lio eius. et faceret omnia que sibi booz diceret
Cum autem ruth fecisset omnia iuxta consilium noemi
surgens booz a somno et reperiens ruth ad
pedes eius quesivit que nam esset. illa autem re-
spondit dicens. Ego sum ruth ancilla tua.
Expande paliolum tuum super ancillam tuam. quia
propinquus es. Tunc inquit ille: benedicta es tu
a domino filia. quia prioribus meis posteriore su-
perasti. et non es secuta iuvenes pauperes
sive divites. Et tunc booz facto discursu
propinquitatis ipsius belimelech soceri ipsius
ruth: accepit eam in uxorem. Ex qua genuit

obeth. qui genuit iesse. qui genuit dō pa-
 trē saloniē. Et sic p̄s qualr̄ ista ruth mo-
 abita de populo gētili cū magno affectu
 iūcta fuit populo dei. Et q̄ cupiebat esse
 ancilla: sc̄ta ē vxor: et dñā in domo ip̄ius
 booz: ex qua xp̄s descēdit fm̄ carnē. per
 qd̄ misteriū p̄uidit salon̄ i sp̄u totū mi-
 steriū p̄uersiōis toti⁹ ppl̄i gētilis ad fidē
 xp̄i. eo qz salon̄ erat p̄nepos hui⁹ ruth.
 Et iō frequēter p̄teplabat huiusmōi mi-
 steriū. vñ p̄ hoc q̄ ruth cū tāta hūilitate
 et instātia adhesit ip̄i noemi/et secuta est
 eas dicēs. Quocūqz p̄rexeris: ibo. et vbi
 cūqz morata fueris: morabor. populus
 tuus ppl̄us me⁹. et deus tuus de⁹ meus
 et c. Per hoc p̄uidit salon̄ in sp̄u qualiter
 populus gētilis dimissa ydolatria et om̄i
 ritu sup̄stitioso cū magna hūilitate debe-
 bat venire ad fides xp̄i. et recipe eius le-
 gē euāgelicā. Et debebat adherere cū cō-
 uersis de plebe isrl̄itica/ et cum eis simul
 fieri vnus populus xp̄ianus et vna eccl̄ia
 sub vno x̄o deo et vno capite xp̄o. Et p̄
 hoc q̄ ista ruth cū sua hūilitate et magna
 perseuerātia ea q̄ colligebat sp̄icas post
 messorēs. et desiderabat esse ancilla: sc̄ta
 est dñā domus et copulata i vxores ip̄ius
 booz. Per hoc p̄uidit salon̄ i sp̄u. qualr̄
 plebs gētilis que nunq̄ hūerat leges nec
 p̄phetas. s; desiderabat colligere sp̄icas
 post ap̄los: postea p̄ suā hūilitatē et fides
 iūcta fuit i sp̄osam xp̄o sp̄oso suo. et fuit
 dñā principalis i eccl̄ia: synagoga repro-
 bata. et ip̄a que cupiebat colligere sp̄icas
 sacre scripture post ap̄los: sc̄ta est postea
 dñā totius mellis scripture sacre. Quia
 p̄ maiori parte oēs doctores qui exposu-
 erūt sacra scripturā vtriusqz testamenti
 fuerūt p̄uersi de ppl̄o gētili. vt p̄ de euse-
 bio et ambrosio et augustino et hieronimo
 et c. Itē per hoc q̄ Ruth sole denigrata

lauit faciē suā et expoliāuit se vilib⁹ vesti-
 mentis et induit se nouis vestimētis qñō
 venit de nocte ad lectū ip̄si⁹ booz: p̄ hoc
 p̄uidit salon̄ i sp̄u q̄litez plebs gentilis
 sorde et estu ydolatrie denigrata lota et
 dealbata a nigredine ydolatrie/ et expoli-
 ata ab om̄i falsa sup̄stitiōe p̄ fides/ debe-
 bat indui nouis vestimētis fidei/ et iungi
 sp̄oso suo xp̄o. et debebat renouari vesti-
 bus nuptialib⁹ in domo xp̄i sp̄osi sui. et
 debebat vngi baptismo et chrismate salu-
 tis/ et lauari et dealbari a nigredine pctō-
 rū et sorde ydolatrie. Et sic tota eccl̄ia ex
 istis duob⁹ populis p̄ fidē p̄gregata debe-
 bat viuere sub vno sp̄oso et pastore xp̄o.
 Itē p̄ h̄ ides p̄uidit xp̄m ex vtroqz ppl̄o
 nascitur⁹. Et p̄ h̄ q̄ xp̄s ex vtroqz ppl̄o
 erat fm̄ carnes nascitur⁹/ p̄uidit i sp̄u q̄l̄
 vtrūqz ppl̄m xp̄s erat saluator⁹. Pre-
 uides ergo salomō in sp̄u sp̄otaneā p̄uer-
 sionē ppl̄i gētilis et vniōnē eius cū con-
 uersis de ppl̄o isrl̄itico sub vno sponso
 et pastore xp̄o in vna eccl̄ia. p̄ oia mister-
 ia sup̄dicta et maxime p̄ misteriū ip̄ius
 ruth moabite. in qua maxime et clarius
 fuit figurata p̄uersio gētiū. Ideo in hac
 q̄ta pte hui⁹ p̄mi cātici introducit plebē
 gētilem sorde ydolatrie denigratā veniē-
 tem tanq̄ oues p̄ditā et pegrinā: cupiētē
 et petētē cū plebe isrl̄itica et fideli soci-
 ari ad recipiendū sp̄osus suū et pastorem
 xp̄m. Vbi duo facit. naz primo facit qd̄
 dictū est. sc̄do p̄uersa ad xp̄m petit ab eo
 tanq̄ a x̄o pastore pasci. et sub eius um-
 bra quiescere et p̄tegi. ibi. Indica mibi
 quē diligit aīa mea. Quātus ergo ad
 primū vidēs ista plebs gentilis/ q̄ plebs
 fidelis et isrl̄itica fuerat iam diu ab adā
 vsqz ad salomonē p̄ verba de futuro xp̄o
 desp̄osata. et videns q̄ ip̄a quōdā deuia-
 uerat a fide vni⁹ dei ad ydola per ch̄as et

nemroth et zoroastē et ninus et alios qui inceperūt ydola colere. et videns se tali sorde et estu denigratā. et vidēs q̄ plebs fidelis petebat a xp̄o sp̄so personaliter osculari et trahi. et ad thalamū eius intro duci. Ideo rogat filias hirm. s. plebē fideles. ne despiciat eas in tali expeditione s̄ recipiat eam in sua societate ad recipiendū xp̄m. quia h̄ ip̄a plebs gētilis esset denigrata foris p̄ ydolatriā: tamē ip̄a ita erat pulchra quo ad naturas sicut plebs fidelis. q̄ ita erat ad ymaginē dei creata et p̄ cōsequēs ita erat capax fidei et b̄ritudinis sicut ip̄a. Itē q̄ xp̄s ita erat ex ip̄a plebe gētili nascitur⁹ sicut de isrlitica. et p̄ cōsequēs ita erat ip̄am redemptus. Ideo dicit ista plebs gētilis o filie hirm. s. plebs isrlitica et fidelis que videtis d̄m p̄ fidē recipite me ī v̄ia societate ut christ⁹ sp̄sus osculetur me siml̄ vobiscus osculo suo p̄ icarnatiōes. et trahat me p̄ legis euāgelice p̄dicatiōes. et introducat m̄ in celaria sua p̄ redēptionē et secretorū reuelationes quia ita est nascitur⁹ ex me sc̄s carnes. sicut ex vob̄. Et nolite me cōsistere q̄ fusca sim. nam h̄ sim nigra per pecc̄s. t̄n̄ sus formosa p̄ naturas. q̄ ad ymaginē et similitudinē dei sū creata q̄ cūcta qui fecit d̄s erāt valde b̄a. s̄ postea ofuscavit et decoloravit me sol. s. est⁹ pecc̄i et ydolatrie. eo q̄ nō vixi sub umbra et fide vni⁹ dei. Et post h̄c sol effective p̄ estu cōburente et denigrante. Et sic ponif cā p̄ effectu. et iō sui denigrata p̄cedo albedinē fidei quā h̄uit adā et Seth et Enos et Noe et ceteri p̄es mei. v̄n̄ ista nigredo accidit mihi ex infidelitate. q̄ filij eue matris m̄e pugnaverūt q̄ me isto modo. nā ip̄e chā et nemroth et nin⁹ et ceteri ydolatrie qui fuerūt filij eue matris m̄e q̄ oēs descendimus ab vna matre eua et ab vna ge-

neratiōe ip̄ius noe. et etiā om̄s moabite filij loth et oēs hismaelite et ydumei descendūt a thare et vxore sua matre abrae et aram. Et sic om̄s isti filij matris mee pugnaverūt cōtra me decipiēdo aīas meam et denigrādo eam p̄ ydolatriā. Isti eīz filij matris mee eue vel melche posuerūt me custodē. i. cultorē in vineis ydolatrie. i. cōmouerūt me et docuerūt me falsos ritus ydolorū. et coegerūt me custodire et obfuarē detestabiles ritus et superstitiones ydolorū. Et sic vineam meas nō custodiui. i. nō colui. i. legē nature quas deus tradidit ip̄i adam et noe et melchisedech et abrae et ip̄i job et ceteris fidelibus non custodiui nec seruavi. Quia illa erat vinea mea pp̄ria quā de⁹ tradiderat patrib⁹ meis sup̄dictis colēdas. In cui⁹ cultura sub fide xp̄i v̄turi fuerūt saluati s̄ venerūt sup̄dicti filij matris mee et relicta d̄a vinea dei declinarūt ad falsas vineas ydolatrie. et illā docuerūt me seruire. Et sic in tali sorde et estu pecc̄orū posita extra umbra fidei vni⁹ dei sui denigrata et abominabilis facta q̄ntū ad extra. s̄ nō restat quin maneat ymago dei ī aīa. s̄m̄ q̄ sum capax fidei et gr̄e redēptionis. Et iō h̄ sim nigra ad extra sicut tabnacula cedar que sunt nigra et scalica p̄pter ardorē solis: t̄n̄ ego sus formosa naturalit̄ ab intra. in q̄ntū sum ad ymaginē dei. Et sic sum formosa ab intra sicut pelles. i. cortine tēpli salomōis. nā sicut tēplū salomōis ab intra est totū ornatū et pulcherrimū cortinis sericis et aureis et diuersorū colorū. ita de⁹ ornavit aīam meā donis nature. s. quinque sensib⁹ corporalib⁹ et tribus sp̄ualib⁹ potētis et incorruptibilib⁹. s. in intellectu et memoria et volūtate quib⁹ sus capax ad gr̄am et redēptionem et gl̄iam. p̄c̄ pulsa nigredine ydolatrie et peccati.

Ergo o filie hierusalē nec me despiciatis n̄c recusetis me i v̄ia societate recipe ad osculādū sp̄sum i suo aduētū. vt simul viuamus sub vno sponso ⁊ pastore x̄po. et sub vna lege et fide et baptismo. Ex sup̄dictis ps. q̄ Ruth moabita cum thamar et raab tanq̄ p̄curatrix totius plebis ⁊ popl̄i gētilis venit figura ad plebē isrl̄iticā petēs simul cū ea sociari sub eodē diuino cultu ⁊ fide x̄pi futuri. vt simul populus gētilis saluaret̄ in x̄po cū ea plebe isrl̄itica et fieret vnus ppl̄us cū ea Et sic Ruth i p̄sona toti⁹ populi gētilis dicebat. Nigra sum s̄ forma. Nota⁹ tādus ē etiā. q̄ nō solū sup̄dicte tres mulieres erāt de populo gētili: s̄ etiā om̄s xij. p̄iarche fuerūt filij mulierū de poplo gētili. Vñ iacob qui et isrl̄ p̄mo genuit sex p̄iarchas ex lya filia laban hominis gētilis. Sc̄do genuit duos. s. Joseph et benjamin ex rachel filia eiusdē labā. Tercio genuit duos ex celsa ⁊ duos ex valaque ambe erāt ancille ⁊ de poplo gētili. Et sic ps̄ qual̄r oēs. xij. p̄iarche erāt filij mulierū de poplo gētili. que libenter adheserūt ip̄i isrl̄i. Et etiā ps̄ qual̄r isrl̄ ex mulierib⁹ alienigenis de poplo gētili genuit oēs. xij. p̄iarchas. ex quib⁹ fuit multiplicatus tot⁹ poplus isrl̄. Ex sup̄dictis ergo sequit̄. q̄ plebs iudayca moderna falso ⁊ stulte ⁊ inaniter gl̄iat̄ de natura sua. Nam ⁊ si vult incipe naturā suā ab abraa. ip̄e erat ex pentib⁹ dijs alienis et ydolis fuitib⁹. vt ps̄ Josue vltimo. Si aut̄ vult incipe nasas suas a iacob et duo decim p̄iarchis. ip̄i erant oēs filij fuitutis et ml̄ierū de poplo gētili. Unde iacob precio fuitutis emit duas vxores. s. lya et rachel. Unde ip̄e dixerunt. Mater n̄r v̄didit nos et comedit p̄cius n̄r. vt ps̄ gen. xxxij. Et sic ps̄ ql̄itez om̄s sunt filij

fuitutis. Item fuitus istoꝝ magis patuit i captiuitate egyptiaca. vbi fuit sub onerib⁹ dorsum ei⁹. et man⁹ eius i copbino fuierūt. Item magis patuit in terra p̄missiois t̄p̄e iudicū vbi decies fuerunt traditi fuituti finitimoz. Itē legis. p̄. p̄. ali. Sc̄do q̄ salon q̄siuit et nūerauit oēs proselitos in terra israel numero. L. liij. et. dc. de numero quoz destinauit. lxx. q̄ humeris onera portaret. Et lxxx. qui lapides de mōtib⁹ cederēt. Ex quo sequit̄. q̄ om̄s illi erāt aduēticij de gētilitate ad iudaysmuz. ex quib⁹ maxia ps̄ iudeoz descendit. Ex quo sequit̄ q̄ tot⁹ popls̄ iudeorum est filius fuitutis sc̄dm carnē et de poplo gentili. Et sic nō hēt vnde gl̄ietur de nasa sua s̄ magis vñ vilipēdat̄. De inde cū dicit. Indica mihi quē diligit aīa mea ⁊c. Pet̄it ista pegrina. s. plebs gentilis siml̄ pasci cū sp̄sa et p̄tegi sub vmbra sp̄si. Ad cui⁹ itellctū ē primo notādum. q̄ salon sumit pabolam ex misterio nubis obūbrātis tabnaculz. vñ legis exo. vltio. q̄ p̄ q̄ tabnaculz dñi fuit fabricatū et erectū. et archa testamēti īposita i fra tabnaculz. ilico q̄dā nubes obūbrauit et i cubabat sup̄ tabnaculū. q̄ quidem nubes q̄tuoz faciebat. Nā p̄mo p̄ totaz noctē illūiabant totū tabnaculz circūq̄qz in die aut̄ obūbrabat ip̄m p̄tegedo ab ardore solis et caumatib⁹. Sc̄do dirigebat totū exercitū p̄bendo sibi ducātū p̄ totū deftus. q̄ ad motū illi⁹ nubis mouebat̄ et dirigebat totus exercitus. Tercio illa nubes pluebat māna ad refectōez et nutritiōz tot⁹ exercit⁹. quo cibo tot⁹ exercitus pascebat̄. Illa ergo nubes illuminauit et p̄tegebat et dirigebat et pascebat illum. Per quod misteriu p̄uidit salomō ql̄it x⁹ fili⁹ dei debebat cubare i tabnaculo eccl̄ie tanq̄ caput et sedere in thalamo ei⁹

c

tanq̄ sp̄sū. Et q̄l̄ sp̄sū sc̄s̄ debebat i
 cubare sup̄ totā eccl̄ias et obūbare eam
 et illūinare et p̄tegere et regere et pasce
 re eā pabulo eccl̄iasticorū sacramētorū.
 Quia sp̄sū sc̄s̄ iugiter pluit sup̄ eccl̄iam
 māna sacramētorū et gr̄arū et donorū. Ex
 sup̄dicto ergo misterio accepit salōn pa
 bolam ad petendum pasci et quiescere et
 p̄tegi et dirigi in eccl̄iam xp̄i sub umbra
 sp̄sū sc̄i. Sc̄do ē notāduz q̄ sicut sup̄ius
 salōn introduxit plebē isrl̄iticā et fidelem
 ad loq̄ndūz s̄b methasora sp̄se. Ita hic
 introducit plebes gentilez sub methasora
 pegrine et gregis erratis. Et cā huius di
 uersitatis est. nam plebs fidelis semper
 māsit colona et ciuis in ciuitate dei ifra
 muros fidei xp̄i futuri ab adam vsq̄ ad
 aduētum xp̄i. Et sic semp fuit sp̄sa xp̄i
 per fidē. S̄z plebs gētilis postq̄ deuiāue
 rat a fide vni⁹ dei post noe et declinaue
 rat ad ydola: semp errauerat ex ciuitatē
 dei tanq̄ pagana ⁊ pegrina ⁊ tanq̄ ouis
 q̄ pierat sine pastore vero et p̄po. ducta
 p̄ diabolū ⁊ denigrata sorde ydolatrie et
 oīuz vicioz. Et iō salōn in h̄ p̄mo cātico
 introducit plebē isrl̄iticā et fideles tanq̄
 sp̄sas ad loquēdū cū sp̄so suo xp̄o. cui
 ab initio fuit desp̄sata p̄ v̄ba de futuro
 vt dictū ē. S̄z plebē gētilis introducit ad
 loquēdū tanq̄ pegrinā ⁊ ouē p̄ditā que
 rentes pastores qui pascat eam et p̄tegat
 sub umbra sua ⁊ dirigat et illuminet eaz
 Unde sicut illa petit p̄sonalr̄ osculari et
 trahi ⁊ introduci in thalamū tanq̄ spon
 sa a sp̄so: Ita ista ouis p̄dita ⁊ pegrina
 et erratica petit pasci ⁊ p̄tegi ⁊ dirigi a
 xp̄o vero pastore. Et iō iste libellus pt̄is
 dī epithalamū. i. cātico sp̄sale siue nup
 tiale inq̄ntū eccl̄ia introducif ad loq̄ndū
 tanq̄z sp̄sa et x̄⁹ tanq̄z sp̄sus. Et pt̄im
 dī bucolica q̄das inq̄ntū eccl̄ia introducif

tanq̄z ouis siue tanq̄z grex ouū et tanq̄z
 pegrina ad loq̄ndū pastori suo xp̄o. Et et
 dī q̄dā georgica inq̄ntū eccl̄ia introducif
 s̄b methasora vinee aut agri aut orti. S̄z
 oīa ista possunt cōp̄hendi sub methasora
 bucolica et cantico bucolico. Unde can
 ticus bucolicum dicit cātico pastorale.
 in quo itroducūtur pastores ad loq̄ndū
 de ouib⁹ et armētis et de pascuis et fruc
 tibus et florib⁹ et arborib⁹. vt p̄s̄ i buco
 licis theocriti et virgilij. Ita ergo p̄ter
 facit salōn i isto libro. nam sicut virgili⁹
 introducit i bucolicis poetas tāq̄ pasto
 res loq̄ntes de regibus s̄b methasora al
 tissimarū arborū et magnorū leonū. Et lo
 q̄ntes de populis sub methasora arbusta
 rum et miricarū. cū dicit i quarta egloga
 Sicilides musī paulo maiora canamus.
 Si canimus siluas silue sint consule di
 gne ⁊c. Ita pariter salomon in hoc li
 bro itroducit xp̄m nō solū tanq̄ sp̄sus
 sed tanq̄ pastore et arborē altissimā p̄be
 tem umbrā et refrigeriū toti eccl̄ie. Et
 p̄ capream et ceruos capoz intelligit pa
 triarchas et p̄phetas. Et p̄ pastore q̄nos
 intelligit ap̄los. Et p̄ mala gramata in
 telligit m̄ies. et p̄ poma et cetos fruct⁹ i
 telligit doctores et p̄fessores. Et p̄ lilia i
 telligit virgines. ⁊ p̄ vineā ⁊ ortū ⁊ agrū i
 telligit totā eccl̄iā f̄dliū. Et p̄ custodes vi
 nee intelligit reges ⁊ p̄latos. vt lati⁹ pate
 bit p̄ totū istū librū in quo in magnā p̄te
 p̄cedif mō bucolico et georgico. vnde q̄
 salōn loquit̄ dī eccl̄ia cōgregata ex duob⁹
 p̄p̄tis. i. isrl̄itico et gentili. iō loquit̄ in h̄
 libro sub duplici stilo. nā q̄z plebs isrl̄iti
 ca venit ad xp̄m tanq̄z sponsa q̄ diu ante
 fuerat sibi p̄ fidē p̄ verba de suo despon
 sata. iō itroducit ip̄am tanq̄z sp̄sam.
 Sed q̄z plebs gētilis venit ad xp̄m tanq̄z
 ouis p̄dita et pegrina et exnea: iō in eius

petitiōe pcedit modo bucolico mutādo
 stilū: vt satisfaciāt vtriq; populo. Unde
 sicut virgilius i prima egloga itroducit
 ad loqndū. Titirū ⁊ Delibeū. Delibe⁹
 enī reputabat titirū felicē. eo q; quiesce
 bat sub vmbra et fauore octouiani augu
 sti. Ideo cupiens cu; eo quiescere dicit.
 Titire tu patule recumbās sub tegmine
 fagi. Siluestre tenui musas meditaris an
 eua. Nos patrie fines et dulcia linqui/
 mus arua. Nos prias fugim⁹. tu titire lē
 tus i vmbra. Formosa resonare doces a
 mari lida siluas ⁊c. Ita ergo pī ista ple
 be gētilis que tanq; ouis perdita erra/
 uerat venies estu ydolatrie sordida ⁊ de
 nigrata vidēs plebē isrlitica venietes ad
 pascendū ⁊ quiescēdū cū spōso: petijt si/
 bi sociari vt dictū ē. S; cōuersa ad xpm
 petit pasci ⁊ ptegi sub vmbra ei⁹ siml cū
 plebe isrlitica dicēs ad xpm verū pasto/
 rem. o xpe quē diligit aīa mea: indica mi
 bi vbi ⁊ in quo agro et in quib⁹ pascuis
 pascas oues tuas fideles. Et indica mi/
 bi quibus pascuis et quo pabulo sacra/
 mentorum et gratiarū ⁊ donorum pas/
 cas eas: vt simul pascas me cu; eis. Itē
 indica mibi ecclesiam nube spiritus sc̄i
 obūbratā et protectā et directas vbi cu/
 bes in meridie. i. in ardore solis ⁊ i estu
 b⁹ mūdi. quā ecclias tu ptegis s; tua vm
 bra ab imbrib⁹ et caumatib⁹ psecutionū
 hui⁹ mūdi. Et etiā indica mibi illā celestē
 māsiōnē vbi tu cubas p gl̄ias in meridie
 eternitatis sine nocte. vbi pascis beatos
 illa celesti fructiōe sine aliquo defectu cū
 omī securitate. vñ o xpe de pastor deus
 ego peto vt pascas me in tua ecclia. ⁊ p
 tegas ⁊ regas me sub tua vmbra: ne va/
 gari incipiā post greges. i. post populos
 sodalium tuorū. s. regū ⁊ principū de po/
 pulo gētili. vñ oēs reges ⁊ principes di/
 c. ij.

cūtur sodales ⁊ socij dezinqntū cōmisit
 eis vices suas in mūdo vt regāt poplos
 et regna. Quia oīs potestas a dño deo ē
 Et sic reges tanq; vicarij ⁊ sodales dei re
 gūt mūdū. Et sic reges et p̄cipes et iu/
 dices dicūtur dij terre. vt ps̄ exo. xxij. et
 ps̄al'o. xlvj. ⁊. lxxxj. Et etiā dij gentiū. s.
 ydola dicebātur sodales dei qntū ad exi
 stimatiōes ⁊ opinionē vulgi gētilis. qui
 ydola deos putabāt et socios magni dei
 toti⁹ nature. dicit ergo ista plebs gētilis
 o xpe quē diligit aīa mea: indica mihi vbi
 pascas ⁊ vbi cubes in meridie. et recipe
 me simul cū plebe isrlitica: ne tanq; ouis
 p̄dita vagari et errare incipiam post gre
 ges principū sodaliū tuorū. nec post gre
 ges ydolorū ⁊ post deos gētiū/ qui repu/
 tāf dij ap̄d vulgus. nā sicut tu diceris d̄s
 isrl: ita ip̄i dñr dij gētiū. Et sic dñr dij so
 lo noie: s; nō re vera. Et iō decepūt me
 et denigrauerūt me mltiplici sorde pcti
 cum sua detestabili superstitione.

Si ignoras te o pulchra ⁊c.
 Hec est sc̄da pars principalis hui⁹ primi
 cantici in qua xps sp̄sus et pastor p̄bet
 gratiosus r̄nsus p̄fate pegrine annuēdo
 petitiōib⁹ suis. pcedēdo modo bucolico.
 Ad cui⁹ itellectū ē notādū. q; sicut i p̄ma
 egloga virgilij tytirus annuit precibus et
 petiōib⁹ melibei petētis quiescere ⁊ pas/
 ci s; tegmie fagi cū eo. dicēs i fin̄ egloge
 Dic tñ hac mecū poteris requiescere noc
 te. Frōde sup viridi sūt n̄b micia poma.
 Castaneq; molleset pressi copia lactis.
 Et iā summa p̄cl villarū culmia fumāt.
 Maioresq; cadūt altis d̄ mōtib⁹ vmbre.
 Ita ergo pariter xps pastor annuit peti/
 tionib⁹ hui⁹ pegrine et sp̄se petēti pasci
 et quiescere sub vmbra ei⁹. q; recipit eas
 vt pascat in ecclia sua. et quiescat sub ei⁹
 c. ij.

umbra. ut patebit in tercio cático. ubi di-
 cit. *Dilectus meus mihi et ego illi. qui pasci-
 tur inter lilia: donec aspiret dies et incli-
 netur umbra eius.* Annuens ergo Christus spon-
 sus et pastor petitioni huius peregrine dicit.
 O plebs gentilis tu dicitis quod venis denigra-
 ta estu ydolatrie. et quod filij matris tue po-
 suerunt te custodem in vineis ydolatrie. Et
 iam petis dealbari et sociari cum plebe israheli-
 tica sponsa mea. Et petis pasci et protegi et
 dirigi sub umbra ecclesie mee. ne incipias
 ymo ne precedas vagari et errare ultra per
 vestigia regum et principum mundi et falsorum
 deorum. Ideo dico tibi. quod si ignoras te. et
 ponis si per. id est. quod huc usque ignorasti te: non
 cognoscendo creatorem tuum et verum deum
 ambulando post falsos deos. et quod igno-
 rasti legem et prophetas. iam egredere ab ydola-
 tria et falsa substitutione ydolorum. et abi post
 vestigia gregum meorum fidelius sequendo le-
 gem evangelicam et pasce eos et filios tu-
 os in ecclesia mea iuxta tabernacula pastorum. id est.
 patriarcharum et prophetarum et apostolorum. quos po-
 sui pastores in ecclesia mea. unde patriarche
 docebunt te aduentum meum per figuras et pro-
 missiones. et prophete per vaticinia. et apostoli
 annuntiabunt tibi aduentum meum et misterium
 incarnationis et redemptionis per predicationes
 evangelicam. Ergo abi per vestigia. id est. per predi-
 cationes eorum. et imitatio vitam eorum. et egredere a
 cultu et ritu falsorum deorum. Quia iam assimilavi
 te o amica mea equitatum meo in currum
 pharaonis. nam sicut libavi exercitum meum
 et plebem israheliticam sponsam meam a currum et
 exercitu pharaonis in mari rubro. quod popu-
 lus meus transiit illesus. et pharao fuit
 submersus et perit cum currum et exercitu
 suo. Ita ego pariter libabo te de parte
 diaboli et de fuitate peccati in qua fuisti. et
 eiciam diabolum foras. et comminuam omnia ydo-
 la eius. et submergam diabolum et peccatum in mari

rubro sanguine Christi et in aquis baptismali-
 bus. Per quas aquas baptismi ego te deal-
 babo et lauabo a nigredine ydolatrie et
 peccati. Et sic tu qui eras nigra et sordida
 eris pulchra inter mulieres de plebe israheli-
 tica. Et tunc cum fueris tali aqua baptismi
 abluta: gēne conscientie et facies anime tue
 erunt pulchre pulchritudine innocentie. id est. erunt
 honeste et pulchre sicut gēne turturis. et
 collum tuum erit sicut monilia. id est. ornatum
 monilibus spiritualibus. quia baptismus abluit
 et dealbat animam lauando eam a culpa et resti-
 tuendo eam in statum innocentie ad modum turtu-
 ris. et ornat eam virtutibus theologalibus et
 donis gratiarum spiritus sancti. Quia quia maxime dona
 spiritus sancti conferuntur in confirmatione ad intelligē-
 das et predicandas scripturas. Ideo sub-
 dit murenas aureas faciemus tibi ver-
 miculatas argento. id est. faciemus tibi auricu-
 laria aurea ex auribus pendentia argento
 punctuata et depicta et celata. Littera autem
 hebraica habet. Pulchre sunt gēne tue in
 ordinibus siue in auricularibus. et collum
 tuum cum moniliis. Auricularia aurea
 faciemus tibi punctuata argento. Et tunc lira
 est magis plana. Eo quia baptismus et ec-
 clesiastica sacramenta ornant animam varietate
 virtutum et gratiarum quo ad omnes potentias. Et
 sic per qualiter Christus pastor satisfacit plebi gen-
 tili petenti dealbari a nigredine ydolatrie.
 et pasci et protegi sub umbra eius. Est verum
 quod ista responsio et exhortatio Christi potest referri
 et dirigi tam ad plebem israheliticam quam ad plebes
 gentiles peregrinas. nam plebem israheliticam exortat
 et monet ut egredias a iugo legis et ceri-
 moniarum. Et baptizet in re postquam in figura
 fuit baptizata in mari rubro. Et recipiat
 legem evangelicam sequendo spiritum suum. Et plebes
 gentiles exortat ut egredias ab ydolatria
 et cultu falsorum deorum. et dealbes per bap-
 tismum. et ornentur ornamentis gratiarum. Quia

redēptio ista fuit pmissa pplo gētili sicut
isrlitico. Itē sponsas ex vtraq; plebe in
vna fide pgregatā pmittit assimilari eq̄/
tatu suo i currib' pharaonis. Nā sicut
equitatus ⁊ exercitus dei tūc triūphauit
de currib' pharaonis in egypto et i ma/
ri rubro: Ita p' ea ecclesia xp̄i ex vtroq;
populo cōgregata triūphauit de tyrānis
et hereticis ⁊ de diablo. vt patebit i. ix.
cātico. Itē sicut de' mūnuit ⁊ ornauit et
ditauit illā plebē isrliticā monilib' et io
calibus q̄ mutuo ab egyptijs accepant:
ita pariter xp̄s ornauit et ditauit ecclias
suā primo monilib' spūalib' gr̄az ⁊ vir/
tutū: postea monilib' et bonis t'poralib'
p reges et ipatores de pplo gētili ad fidē
cōuersos. vt patebit i cātico vltio. Et h̄
est qd̄ pmittit sp̄sus ecclie sp̄se sue cur
ait. Equitatu suo i currib' pharaonis assi
milauit te ⁊c. Et cū p' ea subdit. Pulchre
sunt gene tue ⁊ murenulas aureas faciē'
tibi ⁊c. Que oia cōpleuit x' i suo aduētū
successiue prout patebit. Ex sup̄dictis pa
tēt septē petitiōes sc̄te in isto primo cāti
co/ q̄s plebs isrlitica sponsa xp̄i cū plebe
gētili de futuro faciebat et petebat conti
nue p p̄iarchas ⁊ pphetas et oēs fideles
in veteri tes. ante aduētū xp̄i cū desiderio
Nā primo petebat osculari p incarnatione
nez. Secūdo petebat trahi p odores sc̄tita/
tis ⁊ doctrine ⁊ psonalis predicationis.
Tercio petebat introduci in cellas sp̄si
per gr̄as sacramētoꝝ et p intelligētiā sa/
cre scripture. Quarto petebat plebs gē
tilis sociari cū plebe isrlitica. et per p̄ns
simul trahi ⁊ introduci. Quinto petebat
dealbari a nigredie ydolatrie et ois p̄fi
per cādozem baptismalē. Sexto petebat
pasci pabulo bonoꝝ gr̄e in p̄nti ⁊ gr̄e in
futuro. Septimo petebat quiescere et p
regi sub vmbra sp̄si. hic p gr̄as ⁊ et i celo

per gr̄as. Quib' septes petitiōib' annuit
sp̄sus ⁊ p̄misit cōplere sub tali p̄ditiōe
s. q̄ plebs isrlitica egrediat a iugo legis
et cerimōijs i aduētū xp̄i. ⁊ plebs gētilis
egrediat ab ydolatria et sequat aplos et
doctores xp̄i. cui sp̄se p̄mittit dare triū
phus ⁊ victoriā p̄tra oēs infideles ⁊ p/
mittit ⁊ eā ornare ⁊ ditare bōis spūalib'
et etiā t'poralib'. Unde nota q̄ diuitie ⁊
reditus ecclie h̄ sint bōa t'poralia: tamē
sunt annexa bōis spūalib'. Et iō p mure
nulas aureas intelligit bōa ecclie mee
spūalia. sicut sunt gr̄e sacramētoꝝ et do/
noꝝ. Sed p x̄miculata siue p puncta ar
gētea intelligit bōa t'poralia annexa spūa
lib' quib' ditata fuit ecclia p p̄ncipes mū
di. Et sic sp̄sus p̄mittit ecclie sp̄se sue
murenulas aureas x̄miculatas argēto. i.
bona spūalia ānexa bōis t'poralib'. Itē
etiā p murenulas aureas intelligit vir/
tutes theologales et dona sp̄s sc̄ti. s; p
picfas argēteas intelligit virtutes mora
les put sunt annexe virtutib' ⁊ dōis su/
pernaturalib'. ⁊ put p̄ficiunt per dona
sp̄s sc̄ti. sicut argētū p̄ficiunt ⁊ colorat p
aurū. An bōa naturalia ⁊ t'poralia com
parātur ad sup̄naturalia sicut argētū ad
aurū. Et hoc de primo cātico.

Incipit secundū cāticū.

**Et esset rex in
accubitu suo.**

**Rard' mea de
dit odorem suū.**

**fasciculus myrrhe dilect'
meus mihi.**

**Inter vbera mea commo
rabitur**

c. iij.

Botrus cypri dilectus me
 us mihi
 In vineis engadi.
 Ecce tu pulchra es amica
 mea.
 Ecce tu pulchra.
 Oculi tui columbarum.
 Ecce tu pulcher es dilecte
 mi et decorus.
 Lectulus noster floridus.
 Ligna domorum nostrarū
 cedrina.
 Laquearia nra cypressina.
 Ego flos campi et lilium
 conuallium.
 Sicut liliū inter spinas.
 Sic amica mea iter filias
 Sicut malum inter ligna
 siluarum
 Sic dilect⁹ meus iter filios
 Sub umbra illius quem de
 siderabam sedi.
 Et fructus eius dulcis gu
 turi meo.
 Introduxit me rex in cel
 lam vinariam.
 Ordinavit i me caritatē.
 Fulcite me floribus.
 Stipate me malis.
 Quia amore languero.

Vena eius sub capite meo.
 Et dextera illius amplexa
 bitur me.

Adiuro vos filie hierusalē
 Per capreas ceruosqz cā
 porum.

Ne suscitatis.

Ne euigilare faciatis di
 lectam.

Donec ipsa velit

Am esset rex in
 accubitu suo. ꝛc.

Hoc est scōs cāticū hui⁹
 libri in quo salom cantat

misterium incarnationis xpi. Ad cui⁹
 intellectū est notāduz. q̄ postq̄ salom in
 primo cātico cātavit desiderū p̄iarcha
 rū ꝛ p̄phetaz ꝛ oīuz fidelīuz veteris tes
 de xpo futuro. Et exposuit et explicauit
 petitiōez plebis isrlitice petētis osculari
 p̄ incarnationē ꝛ trahi p̄ legis euāgelice
 predicationē. ꝛ introduci ꝛ recōciliari p̄
 redēptionē ꝛc. Et exposuit etiā petitiōz
 plebis gētilis petētis sociari ꝛ dealbari
 a nigredine. et pasci et p̄tegi sub umbra
 xpi. Et explicauit etiā respōsionē xpi an
 nuctis petitiōib⁹ vtriusqz plebis. Hunc
 aut̄ i nouē cāticis sequētib⁹ salom cantat
 effectū ꝛ executiōez ꝛ adīptionē supra
 dictaz petitionū ꝛ p̄missionū. Cū post
 q̄ in p̄mo cātico cātavit desiderū ꝛ fidē
 spōse p̄ totū discursus veteris tes. ab adā
 vsqz ad xpm. nūc aut̄ in nouē cāticis se
 quētib⁹ satisfaciēdo votis et petitiōibus
 spōse cātāt totū misterium nre redēptiōis
 ab icarnatiōe vsqz ad ascēsiōē. ꝛ exinde

câtat totū discursus ecclesie noui tes. vsq3
ad scōs aduētū xpī et finē sc̄li. An̄ duo sa
cit spōsus i sequētib⁹ cāticiis. Nā primo
satisfacit plebi isrl̄itice spōse sue. adiplē
do osculū et misterīū incarnatiōis et n̄re
redēptiōis. eo q2 de illo poplo erat car
nē assumptur⁹ et in illo poplo crucifigen
dus et. Sc̄do satisfacit poplo gētili ipm
dealbādo et ad pascuā vocādo. et cū ple
be fideli satiādo iux̄ sui petitionē. Sc̄da
pars incipit in cantico octauo. ibi. Duo
abijt dilectus tuus. In isto ergo sc̄do cā
tico cātāf misterīū incarnatiōis figuratū
p osculū spōsi et spōse. Quod quidē mi
sterīū p̄uidit salōn i spū p fabricatiōē
arche et tabnacti p̄bederis: qd̄ de⁹ p̄cepit
fabricare ipi moysi. exo. xxvj. An̄ salōn
assumpsit pabolā ad faciēdū istō cāticiū.
Ad cui⁹ itellctū ē p̄mo notādū. q̄ quīq3
p̄siderauit et p̄tēplatus ē salōn i fabrica
tiōe illi⁹ arche p̄bederis. Primo materi
am ex q̄ sc̄ta ē. q2 ex lignis sethym et etiā
cedrinis. Sc̄do p̄siderauit vnctionē sc̄tas
ex p̄fectione myrrhe et cynamomacis et
cetoz aromatū. Tercio cōsiderauit ea q̄
fuerūt reposita i archa. s. duas tabulas
lapideas legis et vna māne et virgā sa
cerdotalē ipi⁹ aarō. Quarto cōsiderauit
duo cherubin sup q̄ archa sedebat. Qui
to p̄siderauit et cōtēplatus ē tabnact⁹
ifra qd̄ archa illa fuit īposita. In quib⁹
quīq3 misterijs bñ p̄sideratis et p̄tēplatis
p̄uidit salōn i spū p̄phetico totū misteri
us incarnatiōis x̄bi. Nā p̄ b̄ q̄ illa archa
sc̄ta fuit ex lignis sethym q̄ sunt ligna al
bissima et īputrefactibilia et icōbustibilia
et ex lignis cedrinis q̄ sūt ligna odorifera
et oīs veneni fugatiua: p̄uidit salōn q̄r
illud corp⁹ xpī h̄ eēt formādus ex genere
ipius adā. tñ nō p̄ semiales generationē.
h̄ p̄ sp̄s sc̄ti opationē ex puris sanguibus

virginis absq3 oīmi labe et vestigio pcti.
ymo debebat fugare oīme venenū pcti et
extinguē et sanare morsus atiqui sp̄ctis
Itē p̄ b̄ q̄ illa archa fuit puncta et p̄fusa
illo oleo et vnguēto ex mirrha et ceteris
p̄ciosis aromatis p̄fecto: p̄uidit salōn
qualr illa bñaitas siue ille xp̄s iesus erat
vngēdus p̄e p̄fortib⁹ suis oleo donoz
sp̄s sc̄ti nō ad mēsuras. vñ et a quo et de
cui⁹ plenitudie oēs eram⁹ accepturi gr̄as
p̄ gr̄a. Itē p̄ ea q̄ fuerūt reposita in illa
archa p̄uidit qualr xp̄s erat futur⁹ de⁹ et
homo. rex et sacerdos. nā ligna sethyma
et cedrina ex quib⁹ sc̄ta ē archa figurabāt
humanitatē xpī ex corpore et aīa. Virga
autē sacerdotalis figurabat sacerdotiū xpī
Et vna māne qd̄ de celo descēdebat figu
rabat diuinitatē. Et tabule legis figura
bāt regnū xpī. Et sic p̄uidit qualr xp̄s
erat futur⁹. de⁹ et homo. rex et sacerdos
et iudex. Per illa autē duo cherubin i quo
sedebat archa dñi p̄uidit qualr xp̄s debe
bat esse medius inter duo testamēta et se
dere sup ea. Per b̄ autē q̄ illa archa fuit
reposita infra tabnaculus. p̄uidit salōn
qualr xp̄s x̄us de⁹ et homo erat reponē
dus in utero virgis marie et ferēd⁹ in eo
p̄ nouē mēses et reponēd⁹ in ecc̄sia ieter
nus. eo q̄ illō tabnact⁹ figurabat p̄mo
p̄sonā et vter⁹ virgis marie et ex p̄nti to
tā ecc̄siaz i qua bitat x⁹. Q3 itet⁹ ē ad
uertēdus. q̄ sic illa archa figurabat bñā
nitatē xpī. ita tabnactū figurabat virgi
nē mariā et ecc̄siaz. i quo tabnactō salōn
cōsiderauit septē misteria. p̄mo q2 h̄ de⁹
p̄mo p̄cepit fieri archa: tñ tabnact⁹
p̄ius sc̄t⁹ est. Sc̄do cōsiderauit materiā
ipius tabnacti. q2 ex lignis sethym. et ce
drinis. et etiā cyprissinis. Tercio cōsidera
uit vnctiones tabnacti: q2 ex vnguēto ex
quinq3 aromatis. s. ex mirrha et cyna
E. iiii.

momio et chalamo et casia et oleo. Quarto consideravit ornatum. quod ex cortinis et diversis floribus. Quinto consideravit qualiter archa fuit reposita infra tabernaculum tanquam in proprio habitaculo. Sexto consideravit illum populum qui sequebatur et circumdabat tabernaculum. Septimo consideravit illam nubem operientem et cooperientem tabernaculum et totum exercitum. Que quidem nubes quatuor faciebat. Nam primo protegabat tabernaculum et totum exercitum in die ab aestu et ardore solis et a frigiditate et caumatibus et ventis. Secundo in nocte illuminabat tabernaculum et totum exercitum. Tercio dirigebat totum exercitum procedendo sibi ducatum. ut patet ex octavo. Quarto pluebat manna super exercitum pro quotidiano alimento. Per quod quidem misteria prouidit saltem totum misterium fabricationis et constructionis ecclesie. et totum ornatum et omnia dona que ecclesia recepit a christo. et totum misterium nostre redemptionis et salutis. Nam per primum. scilicet quod deus per primum precepit fabricari archam. tunc tabernaculum fuit primum sanctum in executione: pro hoc prouidit saltem. quod virgo maria et tota ecclesia figurata per tabernaculum fuit sancta et fabricata propter christum et non conuerso. Secundo quod illud tabernaculum materiale figurabat duplex tabernaculum christi. scilicet tabernaculum maternum et virgineum. in quo christus debebat habitare secundum carnes. Et ex omni figurabat tabernaculum ecclesie mysticum. in quo christus debebat habitare per fidem et gratiam. Quod tabernaculum mysticum est tota ecclesia. Ideo per fabricam illius tabernaculi materialis prouidit saltem qualiter christus in suo aduentu primo debebat fabricare tabernaculum maternum. scilicet virginem mariam matrem suam. ut ex ea carnem assumeret. Sed pro hoc quod illud tabernaculum materiale sanctum est ex lignis sethim bene mundatis a spinis et leuigatis. et ex lignis cedrinis. prouidit saltem: qualiter christus debebat fabricare

matrem suam ex duobus. scilicet ex carne sethyma et anima cedrina. Ad cuius intellectum est notandum. quod sethim est arbor spinosa non multum alta. cuius lignum postquam est mundatum a spinis et leuigatum a pelle fit albidissimum et imputribile et incobustibile. pro quod lignum figurabat caro beatissime virginis marie. que habet tractata et propagata ex adama: tamen ante animationem fuit mundata a spinis ipsius adama per virtutem spiritus sancti. quod in ventre matris fuit sanctificata illa caro: antequam animata: ut per maiori pretenet doctores. que quidem sanctificatio non oportuit quod fieret per gratiam gratificationem cum illa caro inanimata non esset capax gratie: sed fuit facta per virtutem mundatiua spiritus sancti: sicut ex origina aqua et oleum consecrat in christum: habet res inanimata. Ita pariter caro virginis fuit per virtutes spiritus sancti sanctificata et ab omni fomite mundata et facta alba et imputribilis et incobustibilis: ne anima in eius consortio posset fedari: sed in ea anima cedrina absque omni labe et iniuria posset creari et infundi. Ad cuius intellectum est iterum notandum. quod cedrus est arbor altissima que maxime crescit in libano. et est arbor valde odorifera omnis veneni fugatiua. Et ideo in monte libano et ubicumque crescit illa arbor nullus potest viuere spiritus nec vipa nec animal venenosus. Per quod lignum figurabat anima cedrina virginis marie. Hanc eius animam filius dei creauit et in creando sanctificauit et gratificauit. et in creando et gratificando in illam carnem iam primo sanctificata et mundata a fomite aduenit infudit. Et ideo antiquus spiritus non potuit ipsas mordere nec suo originali veneno inficere. Et sic duplici ratione illa sanctissima anima non potuit ex consortio carnis contaminari nec culpam originalem trahere. Primo quia illa caro ante fuit mundata que animata. Et ideo non potuit animam inficere. Secunda ratio est. quod illa anima non fuit creata in puris naturalibus

// De carne virginis nota. /
De anima virginis nota. /
quod non fuit creata puris /
naturalibus. /

sicut aie oīus alioꝝ. s; simul fuit creata
 ⁊ sc̄ificata ⁊ gratificata ⁊ infusa. Que q̄
 dē sanctificatio nō fuit pcti purgatiua. s; oīe
 gen̄is gr̄aꝝ infusua ⁊ collatiua ⁊ cō/
 firmatiua. Et sic fuit ab oīi labe pcti p̄f
 uatiua. Et iō antiquo serpēs nullo pacto
 valuit ip̄as mordere. nec suo antiquo ve
 neno originali inficere. Ex quib; ps. q̄ il
 la originalis culpa quā adā transulit ex
 sua p̄sona in naturā n̄as p̄ libidinofam
 gen̄ationē. a cui; natura p̄ carnē libidi/
 nosas trāsiuit p̄sonat̄ in oēs posteros;
 nō potuit trāfire in p̄sonā virgīs. P̄rio
 p̄pter sc̄ificationē carnis sc̄am ante aīa
 tionē: Sc̄do p̄pter gr̄as p̄ueniētē ⁊ grati
 ficationē sc̄am in creatiōe aīe ⁊ aniatōe
 carnis. q; ut sic pctm nature nō potuit
 transire in p̄sona virginis. Quia q̄ndiu
 fuit indiuiduū et p̄sona būana semp fuit
 in gr̄a ⁊ deo grata ⁊ accepta. Et per con
 sequēs in p̄mo īstati sui esse fuit tabnac̄s
 dei effecta. Et sic aug. in p̄mo s̄mone de
 natuitate virgīs dicit. q̄ ip̄a fuit p̄moꝝ
 diū ⁊ exordiū ecclie. ⁊ p̄mū mēbrum xp̄i
 quo ad ecclias noui testamēti. in q̄ xp̄s p̄
 gr̄as bitauit p̄rio. Itē dicit aug. i eodē
 sermōe. Quis iusticie / quis sc̄itatis hec
 virgo indigere potuit. q̄ adinstar celi cō/
 tinētis oīa gr̄e plenitudinem accepit. aut
 quis vnq̄ in ei; corpore aut aīa locus po
 tuit inueniri pcti: q̄ adinstar tabnac̄s: tē
 plū dñi ē effecta. Hec ē p̄fecto illa dom̄
 de qua p̄ salonē dī. Sapia edificauit sibi
 domū. ⁊ excidit colūnas septē r̄c. Hanc
 p̄fecto domū diuina sapia edificauit. vñ
 et ex qua carnē assumeret ⁊ in q̄ bitaret
 Cui nullus p̄iarchay nullus p̄phetay ē
 cōferēdus r̄c. Ex quibus ps. q̄ de mēte
 aug. fuit. q̄ virgo maria nunq̄ fuit ob/
 noxia culpe originali. n̄c aliquod pctz po
 tuit hēre locus in ea. Et hoc p̄uidit salon

in sp̄u cōsiderādo ⁊ cōtēplando fabricas
 illi; materialis tabnac̄s moysi sc̄i ex li/
 gnis sethynis ⁊ cedrinis. Tercio cōtē
 plando salon vnctiōz tabnaculi p̄uidit
 sc̄ificatioēz virgīs marie ⁊ totius ecclie
 Ad cui; intellectū ē valde notandū. q̄ de;
 p̄cepit moysi exo. xxx. ut p̄ficeret q̄sdā
 vnguentus p̄ciosissimū ex quib; aroma/
 ticiis liquoribus. s. ex mirrba prima et
 electa. et ex cinamomo et calamo et ca/
 sia ⁊ oleo oliueti. ⁊ ex tali vnguento per
 ungeret totam archam et tabernaculū.
 Per q̄d misteriu p̄uidit salon sc̄ificatio
 nē virgīs marie. et ex p̄nti sc̄ificatioēz et
 regeneratioēz toti; ecclie fufas p̄ passioēz
 xp̄i et eccliasica sacramēta. inq̄ntum isti
 quib; liquores significabāt virtutes sac̄/
 mētoꝝ fluētes ex passioē xp̄i. Unde ē ad
 uertēdus sc̄dm p̄statinus et iacobū de p̄/
 prietatib; rez. Quod myrrba est q̄dam
 būilis arbor i arabia. q̄ cum agitat a duo
 bus rētis p̄trarijs maxie ab aquilone et
 austro incipit sudare i vere / et ex rimulis
 factis i cortice ramoꝝ exit ⁊ emanat qui
 dam liquor odorifer⁹ et p̄ciosissim⁹ et vīz
 tuosissim⁹. Et ille liquor dī myrrba pri/
 ma. Sed q; p̄ tales rimulas nō pōt exire
 mltus liquor: tūc agricole vulnerāt arbo
 rem in late faciēdo p̄gruētē scissurā. et
 tūc emanat copia liquoris. Et tūc totus
 ille liquor qui emanat i mēse martij ⁊ a/
 prilis tā ex incissura lateris q̄ ex sudore
 et rimlis ramoꝝ dī myrrba p̄ma et elec
 ta et p̄batissima ad dīas sc̄de myrrbe q̄
 emanat i mētib; seq̄ntib; q̄ n̄ ē tāte virtus
 Que quidē myrrba prima optinet p̄cipa
 tū inter oēs liquores in virtute. Hāz p̄i
 mo ip̄a s; sit amara: tñ ē valde odorifera
 Sc̄do ē ab oīi corruptione p̄seruatiua.
 Tercio ē oīs mali humoris desicatiua ⁊
 purgatiua. Quarto ē oīs incissure ⁊ vul

De
 Myrrba att

Myrrba att

neris curatiua: et ois doloris remediativa. Per qua myrrhā figurabat virtus passionis xpi. nam h̄ illa passio fuit amara et dolorosa: tñ fuit n̄b suavis et odorifera. Quia odor ei⁹ totū orbes penetrauit et fuit in virgīe maria ab omni corruptione pcti p̄seruatiua. Et i multis fuit purgatiua pcti originalis: et p̄seruatiua ab omni actuali pcto: sicut i iohāne baptista et b̄o nicolao. et in quibusdā fuit purgatiua t̄as actualis q̄ originalis. Et sic fuit oīus vulnēz n̄roz pctoz sanatiua. et n̄ro rū doloꝝ remediativa. q̄ lāguores n̄ros ipe tulit. et dolores n̄ros ipe portauit. cuius liuore sanati sumus. Un̄ bene p̄ illā myrrhā intelligit passio et sanguis xpi. Nam sicut illa myrrha materialis non sudat nec emanat nisi p̄ agitatiōez v̄toꝝ p̄trarioꝝ et p̄ rimulas ramoꝝ et p̄ scissuras sc̄tam in latere illius arboris: ita xps nō emisit merita sue passiōis. Un̄ oīa sacramēta h̄ent virtutē nisi ex sc̄siōe et agitatiōe et p̄secutiōe duoz v̄toꝝ p̄trarioꝝ s. populi iudayci et ḡtilis. Nam ad executionē sue passiōis cōcurrit cet⁹ et senatus scribarū et phariseoz popli iudeoz. et pilat⁹ cū suis ministris: qui erāt de populo ḡtili. Et sic ex tali p̄secutiōe duoz v̄toꝝ p̄trarioꝝ fuit xps agitatus p̄ alapas et p̄cussiones et flagella et clauatione manuz et pedū. vñ exiuit sanguis tanq̄ prima myrrha. S̄ postea p̄ incissurā et vulnē lateris exiuit maior abūdātia myrrhe in remissionē pctoz et virtutē et medelā sacramētoꝝ. vt lati⁹ patebit i sexto cātico. Ideo d̄b in psalmis et salon in b̄ libro. p̄ myrrhā semp̄ intelligūt passiōez et sanguinē xpi. Itē cinnamomū ē spēs aromatica sapida et odorifera et et a corruptione p̄seruatiua. Et calam⁹ siue nard⁹ ē herba valde odorifera et oīs fetoris fu-

gatiua. Et casia ē dulcis et lenitiua et purgatiua. Et oleus est oīs doloris mitigatiuū. Et sic q̄ ex his quinqz liquoribus cōficit vnū vnguentū p̄ciosissimū et odoriferum h̄ns sup̄dictas pp̄rietates. s. q̄ tale vnguentū ē odoriferū h̄ sit aliq̄ntulū amarū: tñ efficit dulce p̄pter amixtionē cynamomi et casie. Et sic tale vnguentū est odoriferū et sapidū et salutiferū et ab omni corruptione p̄seruatiuū et omnis doloris mitigatiuū p̄ qd̄ figurabatur passio xpi facientis oīs p̄dictos effectus spirituales in nobis. Et ideo mystice et figuratiue p̄cepit de⁹. vt ex tali vnguento vngetur tabnaculū p̄figurādo myrrhā et vnguentū passiōis xpi. quo x̄go maria et tota ecclia erat perungēda. Et figurabat illud oleū cathecuminoꝝ et infirmoꝝ. et ch̄isma qd̄ p̄ficit ecclia ad liniēdos fideles p̄ sacramētū baptisimi et p̄firmatiōis et extremeunctiōis. quo quidē vnguento passiōis xpi nō solū fuit puncta ecclia et oēs fideles. s̄ etiaꝝ ip̄a x̄go maria in sua creatiōe et in primo instāti sui esse: vt dictum est. Quia illa gracia sanctificatiōis qua fuit sanctificata non fuit sibi collata nisi per merita passionis christi. Sed p̄ aliū modū. nā in oib⁹ n̄b fuit purgatiua pcti. s̄ in x̄gīe maria fuit illa grā ab omni pcto p̄seruatiua vt dictū est. Ex quo p̄ q̄ x̄go maria ita fuit redēpta p̄ xpm̄ et suas passiōez sicut ceteri fideles. Nam illa grā ita traxit virtutes ex passiōe xpi. sicut grā q̄ fuim⁹ oīs nos baptizati. sed illa eadē grā q̄ nos purgauit a pcto subueniēdo: virginē autē mariā p̄seruauit p̄ueniēdo. put dictū ē. Et si q̄s vult obstare q̄ in p̄ceptōe virginis x̄ nōdū fuerat passus. R̄ndet sc̄dm̄ hieronimū in s̄mōe de assumptōe virginis et sc̄dm̄ augustinum yponosticō p̄ pelagianos. q̄ xps nō solū

ante suā passiōez. sed etiā ate suā icarna/
 tionez iam dispēfabat grāz et merita sue
 passiōis. unde anteq̄ pateret iam misat
 discipulos ad p̄dicāduz et baptizādū. cui?
 baptis̄m? dabat p̄ merita sue passiōis. qz
 xp̄s heri et hodie et ī sc̄la. ad hebre. vltio
 de q̄ matia satis dictū ē. psal̄o. xlv. Et in
 expōe sup̄ māgis. Per ornatū aut̄ ta/
 bernaculi ex varietate cortinarū et florum
 p̄uidit salom̄ ornamēta diuersarū virtutū
 quib? xp̄s ornavit matrem suam. de qua
 debebat carnem assumere et in qua non
 solus tanq̄ in tabernaculo sponsali. sed
 s; etiā tanq̄ in tabnaclo materno debe/
 bat specialr humanare. Quia vgo ma/
 ria prius fuit sp̄sa q̄ mater xp̄i. qz pri?
 cōcepit xp̄m mēte per grām/q̄ carne. ut
 inquit aug? in libro de sc̄ta virginitate.
 Itē p̄ b̄ q̄ illa archa p̄bedēis fuit posita
 in illo materiali tabnaclo veteris legis:
 p̄vidit salom̄ qualr xp̄s de? et homo de
 bebat reponi et p̄ nouez menses carnalr
 portari in vfo virginali ipsius b̄e marie
 mat̄s sue. Itē p̄ b̄ q̄ deus sedēs in
 archa p̄bedēis sup̄ cherubin et īfra tab/
 culum. et de tabnaclo loq̄bat moysi et p̄
 moysen toti populo. p̄uidit salom̄ qualr
 vbu diuinuz ex̄ns in archa hūanitat̄is et
 infra vterz virginis debebat sc̄tificare io/
 hānez baptistā in v̄tre matris sue. et idē
 xp̄s ex̄ns in vtero matris fecit eā euāge/
 lizare q̄no dixit. Magnificat aīa m̄a dñz
 et c. qz fili? loquebat p̄ os matris sicut an
 te fuerat locutus p̄ ora p̄phetaz. Itē
 per b̄ q̄ illa nubes p̄tegebat illō tabna/
 culū ī die ab estu et ardoze solis/ et ī noc/
 te illuminabat tabernaculū/ et dirigebat
 et ducebat totum exercituz et pluebat iu/
 giter illud manna ad cibū et refectionem
 illius populi p̄uidit salom̄ qualr sp̄s sc̄s
 debebat obūbrare virginē mariaz in sua

anūtiatiōe/ et qualr vgo maria debebat
 recipe vbu diuinū missuz a p̄e tanq̄ pa/
 nem viuum et māna absconditū ad vitam
 et salutem et refectionē oīuz fidelīū. Que
 quidē vtuus sp̄s sc̄i formavit corp? xp̄i ī
 vtero vginis ex puris sanguinib? et p̄ser/
 uauit vginē ab om̄i corporali corruptio
 ne et eas in p̄fecta et itegra vginitate ser/
 uauit. Et sic mansit xp̄s in illo taberna/
 culo vginali carnalr p̄ nouē menses. et
 sp̄naliter inppetūū. Et etiā p̄ qualr il/
 lud tabernaculū moysi non solum p̄figu
 rabat tabernaculum xp̄i maternuz. que
 fuit virgo maria. sed etiam tabernaculū
 mysticum que est tota ecclesia. Et idō si/
 cut salomon per illam fabricam arche et
 tabernaculi p̄uidit fabricatōez corporis
 virginis marie ī sua p̄ceptōe et creatiōe
 et p̄uidit misterīū icarnationis. et p̄uidit
 om̄s dignitates virginis marie sup̄dictas
 Ita p̄ter p̄uidit totā fabricatōez et rege
 neratōez toti? ecclie. p̄vidit eis q̄l̄r istā
 eccliam x? ex duob? lignis. s. sethymis et
 cedrinis. i. ex duob? populis. s. ex isrliti/
 co et gētili debebat fabricare. Secūdo q̄l̄r
 vnguento sue passiōis myrrhino debebat
 p̄ sacramēta pungere. Tercio diuersitate
 donoz et grāz et v̄tutū decorare et ornat̄
 Quarto xp̄s dēbat se ī hac ecclia tanq̄ ī
 tabnaclo mystice iccludere p̄ fidē et grām.
 Itē p̄uidit q̄l̄r sp̄s sc̄s debebat super
 istā eccliam icubare et illaz illuminare et
 p̄tegere et regere et dirigere. et sup̄ eā fru
 ctus grāz et donoz et manna sacramen
 torum iugit̄ plueret ad nutritōez et refectionē
 et sanitatē fidelīū. Et sic p̄ fabricā et
 misterīū illi? arche et tabnaculi p̄uidēs sa/
 lom̄ misterīū icarnatōis et ecclie fabri/
 catiōis fecit hoc canticum in quo cantat
 et explicat omnia sup̄dicta. Et idō istud
 canticum p̄mo verificatur de misterio in

carnatiōis et de bēa xgīe maria que fuit tabernaculū xpī maternū. Ex q̄nti autē x̄ificaf de tota ecclīa. que est tabnaculus mysticū. in quo xp̄s bitat p̄ fides et grām vñ q̄ plebs isrlitica desponsata per x̄ba de futuro petebat in p̄mo cantico a xp̄o sp̄oso suo p̄sonalr̄ et p̄ntialr̄ p̄ incarnatiōnē osculari et trahi et in thalamū introduci. Et plebs gētilis petebat cū altera sociari et dealbari. et vtraq̄s plebs facta vna sp̄osa petebat siml̄ a xp̄o pasci et sub vmbra illi⁹ p̄tegi et quiescere etc. Et q̄ spon sus p̄misit vtriusq̄s petitiōib⁹ annuere et satisfacere. Ideo in b̄ sc̄do cātico exequit̄ de adīpletiōe p̄missi. Et sic salōn intro ducit sp̄osas ad loquēdū agendo grās/q̄ recepit osculū et beñficiū incarnatiōis a sp̄oso. S̄ est aduertēdū. q̄ in illa beñdic ta incarnatiōe que denotaf et intelligitur p̄ accubitū et amplexū in b̄c cantico: fuit sc̄ta triplex vnio. Pr̄mo vnio p̄sonalis verbī cui⁹ illa hūanitate assumpta. Sc̄do vnio maternalis xpī cū maria matre sua Tercio vnio mystica et sp̄osalis xpī cū ecclīa. Et sic de qualib⁹ istay vnionū verif icatur istud sc̄d⁹ cātīcū. Et iō iste dyalo gus potest esse p̄mo itez hūanitatē as sumptā et x̄bū. Sc̄do itez virginē mari am et xp̄m filiū suū. Tercio inter ecclīas et xp̄m sp̄osus suū. S̄ q̄ ista triplex vnio fuit celebrata in p̄sona virginis marie in q̄ntū ex puris sanguinib⁹ ei⁹ x̄bū assum psit carnē et in ip̄a maria primo xp̄s de sp̄osauit ecclīas. Ideo in toto isto cātico ip̄a potest loqui p̄ hūanitate xpī assump ta et p̄ se ip̄a et p̄ tota ecclīa. Et sic virgo maria primo in p̄sona sui/q̄ recepit xp̄s in vtero suo p̄ carnem et fides. et ex q̄nti agit grās in p̄sona ecclīe. cui⁹ ip̄a est mē brū p̄mū. Et agit grās i p̄sona sui: inq̄n tū meruit esse mater dī elēcta itez oēs mu

lieres. et singlaris i p̄cipiēdo xp̄s et portā do et pariēdo ip̄s vltra legē aliax mulieꝝ Ad cui⁹ intellectū ē notādu⁹ sc̄d⁹ aug⁹. in sermone p̄mo de ānunciatiōe q̄ i illa benedicta incarnatiōe et p̄ceptu filij tota maledictio eue mutata ē in bñonē marie nam eue dū est. Quia obedisti sp̄eti etc. mltiplicabo erūnas tuas et i dolore paries p̄ceptus tuos etc. S̄ marie dictū est. Que grā plena dñs tecū. benedicta tu in mulierib⁹. Et sp̄s sc̄t⁹ supueniet i te etc. Itē p̄ belisabeth dictū ē sibi. Bñedictus fruct⁹ vētris tui etc. Vñ q̄ eue cū ceteris om̄ib⁹ alijs mulierib⁹ dictum ē vt p̄cipet p̄cept⁹ suos cū feditate libidīs et corrup tiōe et portarēt eos cū grauedine et mlti plici misia et parerēt cū dolore et maiore corruptiōe. tamē sola virgo maria p̄cepit xp̄m sine feditate et fetore libidinis ex so lo ope sp̄s sc̄ti et portauit cū gaudio sine grauedine et misia et pepit sine dolore et cū itegritate x̄ginitatis. Et sic ille p̄cept⁹ et fruct⁹ benedict⁹ nō attulit matri male dictiōes aliax mulieꝝ imo abstulit om̄s illas maledictiones et attulit sibi p̄rias bñedictiones. Dicit ergo virgo maria. Bñas ago deo meo qui adīpleuit deside riū meū et totius ecclīe fidelīū. nam ego petebam in persona totius ecclīe osculari et trahi a sp̄oso et itroduci i thalamū ei⁹. S̄ totū hoc impletum est in me. q̄ vētrē meus virginalem fecit thalamus/in quo voluit bitaret in sua incarnatiōe. q̄ ex me voluit carnē assumere et i me tanq̄ i suo tabnaculo et accubitu et lectulo bitare p̄ carnis assumptiōes. cuius cōceptus nō fuit mibi cū maledictiōe sc̄d⁹ legē alia rū mulieꝝ. ymo cū om̄i beñdictiōe vltra legē aliax. Vñ cū xp̄s rex sp̄osus me⁹ eēt in accubitu suo. s. i thalamo virginali vteri mei: nō cōcepi ip̄m cū feditate libi

diuis: nec ex virili semine: s; mistico spi-
 ramie et ope sps sc̄ti. et sic dū ip̄e rex xp̄s
 eēt et p̄cipet̄ i accubitu suo nard⁹ mea .i.
 x̄ginitas mea dedit odore suū. quia non
 p̄cepit cū libidine feditatis: s; cū pudore
 et odore virginitatis et integritatis. Itē
 dilect⁹ meus xp̄s fuit mihi tanq̄ nardus
 fugans om̄es fetores et feditatē. Itē fuit
 mihi tanq̄ facic⁹ myrrhe p̄suās ab om̄i
 corruptiōe. vñ sicut myrrha posita infra
 corpora mortuorū nō pmittit illa corrū-
 pi. Ita xp̄s p̄cept⁹ i vtero m̄o nō pmisit
 me corrūpi a virginitate imo fuauit inte-
 gritatē. Et iō dilect⁹ me⁹ tanq̄ faciculus
 myrrhe it̄ vbera mea cōmorab̄ p̄seruās
 me ab om̄i corruptiōe. Itē dilect⁹ meus
 nō solū fuit in accubitu et v̄to meo sicut
 nard⁹ et faciculus myrrhe. s; etiā sicut bo-
 trus cypri i vineis engadi. vbi crescit ar-
 bor balsami. q̄ dicitur cyprus. quasi di-
 cat qd xp̄s fuit sicut balsamū in v̄to m̄o.
 Nā balsamū ē liquor p̄ciosissim⁹ pen̄tra-
 tiu⁹. nā balsamū positū in vola et palma
 penetrat totā manū absq; incisiōe et lesi-
 one. ita pariter xp̄s in concipiēdo et nas-
 cendo fuit tanq̄ balsamū. q; introiuit et
 exiuit p̄ clausas portā claustrī virginalis
 p̄ferēdo plem et fecūditatē nō auferēdo
 virginitatē. Fuit ergo x⁹ in v̄to virginali
 ip̄sius mat̄s marie tāq̄ nard⁹ odorifera
 pellens oēs fetorem libidinis et feditatē.
 Et fuit tāq̄ faciculus myrrhe p̄seruās ab
 om̄i corruptiōe. Et fuit tanq̄ bot⁹ cypri
 siue tanq̄ balsamū intrās et penetrans
 claustrū virginis afferēdo fecūditatē non
 auferēdo virginitatē. Unde salon p̄parat
 misteriū incarnatiōis et p̄ceptiōis xp̄i ad
 archas p̄cederis existētis in tabnaclo in-
 ter illa aromata odorifera absq; oī fetore
 et corruptiōe. s. in illo tabnaculo ex li-
 gnis sethinis et cedrinis incorruptibilib⁹

fabricato et p̄ciosissimis vnguentis illico
 et p̄incto et nobilib⁹ cortinis et ornamē-
 tis decorato. q̄i dicat virgo maria. qd sic
 de⁹ rex regū et dñs dñantius erat in illo
 accubitu et tabnaculo cū illis aromatib⁹
 materialib⁹ odoriferis. ita pariter spon-
 sus pellēs oēm fetore feditatis erat sicut
 myrrha p̄seruans ab om̄i corruptiōe. et
 sicut botrus cypri. i. sicut balsamū pene-
 trās absq; lesione p̄bens fecūditatē nō
 auferens integritatē virginitatis. Et no-
 ta qd vbi translatio nostra dicit faciculus
 myrrhe dilect⁹ me⁹ et. In hebreo b̄etur
 glob⁹ musci dilect⁹ me⁹. Et b̄ accidit. q; i
 istud nomē/mor/positū in hebreo ē equi-
 uocū. Quia vno modo significat odores
 siue rē odoriferam. alio modo significat
 amaritudinē siue rē amarā. Et iō hebrei
 moderni sumētes vnā significatiōes semp
 p̄mor/intelligūt et p̄ nūciant muscus in
 hoc libro. Lxx. at quos sequit̄ biero⁹. in
 hac pte transtulerūt b̄ nomē myrrha in
 vtraq; significatiōe. eo qd vtraq; significatiō
 cōuenit ip̄i myrrhe. q; simul ē amara et
 odorifera hñs plures p̄fectiōes et pprie-
 tates q̄ muscus. Hec q̄s pprietates ipsa
 myrrha maxie significabat passiōes xp̄i et
 ecclīastica sacramēta. vt dicit̄ ē. Et signifi-
 cat virtutes tā morales q̄ theologales.
 q̄ sanāt om̄e viciū et p̄seruāt ab oī pctō.
 Et iō m̄lto melius interpretati sunt. lxx.
 q̄ ip̄i moderni hebrei cū suis falsis p̄nc-
 tis et sua falsa p̄ncuatōe. Itē ē notā-
 dum. qd illa arbor ex q̄ nascit̄ balsamum
 d̄ cyprius ap̄b grecos. quā salon trāstu-
 lit ex assyria i iudeā. et plātavit vineā ex
 ea i engadi iux̄ mare mortuū. et crescit ad
 modū viminalis p̄ modū vitis et iō d̄ vñs
 Que quidē arbor nō patitur ferrū. q; si
 tāgitur aut scindit̄ ferro: illico aret et sic
 catur. s; cū scindit̄ lapide vel osse accutos

tūc emittit succū siue liquorē p̄ciosissimū
q̄d̄ dicit̄ balsamū. Et iō hic ponit̄ botrus
p̄ liquorē illi⁹ vitis. Et d̄ balsamū a ciui
tate balsera. vbi āt̄quit⁹ crescebat. Bre
ci aut̄ appellabāt etiā ip̄m cypriū. q̄ ali
quādo creuit illa arbor in cyprio insula.
Et facit grana ad modū botri aut v̄ue. s̄
ille liquor p̄ciosus qui d̄ balsamū/nō fit
nec exit de botro: s̄ ex calamo siue r̄ga
illius vitis in scise distillando illū liquorē
Et d̄ cyprius q̄ interpretat̄ res amena: et
etiā interpretat̄ mixtura: eo q̄ ille liquor
amenissimus ⁊ p̄ciosissimus ⁊ dignissim⁹
⁊ penetratiu⁹ quo oēs reges v̄ngēbātur.
Per q̄d̄ balsamū significat̄ xp̄s et passio
eius ⁊ refrectio. a cuius v̄nctōe oēs dicū
tur xp̄iani. i. v̄ncti. Dicit ergo virgo ma
ria. q̄ xp̄s sp̄s⁹ ⁊ filius me⁹ ⁊ dilectus
du⁹ erat in accubitu suo. i. in v̄tero meo
fuit mihi sicut botrus cypri. i. sicut balsa
mū in vineis engadi nascēs. nā sicut bal
samū penetrat carnē absq̄ lesiōe et isci
sione ⁊ p̄seruat a corruptiōe ⁊ cōseruat
in integritate ⁊ p̄petuat odorē i vase suo
in quo semel stetit ⁊ dignificabat hoīem
v̄nctū ex eo/q̄ nō v̄ngūtur ex eo nisi re
ges ⁊ sacerdotes ⁊ incliti p̄pter ei⁹ p̄ciū
et dignitatē: ita pariter dilect⁹ me⁹ pene
trauit claustrū meū i p̄ceptiōe et natiui
tate absq̄ lesiōe virginitatis m̄e. q̄ s̄ ex
me accepit carnis veritatē: tñ f̄uauit vir
ginitatis integritatē ⁊ p̄petuā dignitatē.
Quia etiā post partus semp̄ appellabor
virgo ⁊ mater dei. ⁊ b̄am me dicēt om̄s
generatiōes. Ex quib⁹ p̄s q̄ v̄terus virgi
nis marie fuit accubitus et thalam⁹ xp̄i
nardo odorifera oīus virtutū ⁊ gr̄az pe
fusus. Et fuit capsula myr̄the electe ⁊ bal
sami p̄ciosi ip̄i xp̄i. Et ip̄e xp̄s fuit i v̄te
ro virgiali tanq̄ nardus odorifera oīus
virtutū. ⁊ fasciculus myr̄the sue virgini

tatis p̄seruatiu⁹: ⁊ tanq̄ botrus cypri. i.
tanq̄ balsamū penetrās absq̄ lesione ⁊
dignificās et v̄ngēs eam tanq̄ reginā ho
minū ⁊ angeloz. Et ideo sunt valde no
tanda ista tria aromata/hic methaforice
posita ratiōe suaz p̄petatū ⁊ p̄fectionis
que p̄ quandā excellentiaz cōueniūt xp̄o
et virgini marie matri sue. qui loquūtur
in h̄ cātico. H̄az sicut de⁹ in figura p̄ce
pit moysi vt pungeret illō tab̄naculū in
quo archa sua erat reposita v̄nguēto isto
ruz aromatu. Ita implēdo illā figuram
voluit illā matrē/de qua carnes erat as
sumpturus ⁊ in ei⁹ v̄tero quietur⁹ pun
gere ⁊ ornare v̄nguēto diuersaz gr̄az su
p̄dictaz. H̄do aduertat l̄ctor ⁊ querat
sed q̄ virgo maria mater et sp̄sa xp̄i e
git gr̄as de beneficijs receptis a sp̄so et
maxime q̄ faciēdo ip̄am matrē dei f̄ua
uit in ea virginitatē. x⁹ sp̄sus et fili⁹ reo
dendo vices r̄ndet p̄mēdando eā in p̄so
na sui inq̄ntū mater. et i p̄sona eccl̄ie in
q̄ntus sp̄sa et p̄mus mēbrū eccl̄ie. et cō
mēdat eā de m̄ltiplici p̄chritudine. Vñ
ē aduertēdū q̄ xp̄s matrē suā aut eccl̄ias
p̄mēdare. idē ē q̄ ip̄as virtutib⁹ et gratijs
decorare et ornare et vitare q̄ dicere dei
est facere. H̄deo tot⁹ iste dyalog⁹ hui⁹ se
cūdi cātici inter sp̄sum et sp̄sam nil a
liud est nisi ille dyalog⁹ qui fuit inter ga
brielem et virgines mariā i misterio in
carnatiōis. luce p̄rio q̄no anḡlus gabriel
missus a d̄o dixit. Ave maria gracia ⁊c.
Quod misteriu ⁊ dyalogū p̄phetice cā
tat salōn in h̄ cātico. put p̄pbice p̄uidit
in sp̄u. Dicit ergo x⁹ ad virginē matrē et
sponsam suam. O amica mea tu dicitis. q̄
ego su⁹ nard⁹ odorifera ⁊ fasciculus myr
r̄the itez v̄bera tua ⁊ sicut botr⁹ cypri. Et
ecce ego dico tibi. q̄ tu es p̄chra. i. te feci
pulchram quo ad aīas p̄chritudine oīus

grax et virtutū. Et et tu es pulchra quo ad corp^o extius. q^o pura et hūilis et bone stissima. q^o oculi tui sunt sicut oculi colūbarum oñdentes i se oēs honestatē et puritatem et hūilitatē absq^o amaritudine et felle et omni labe. Qui rñdet spōsa. Ecce tu pulcher es dilecte mi et decor^o. et speciosus forma p̄ filijs hoīus. q^o tu es pulcher et bon^o p̄ eēntias. ego aut p̄ pticipatōes. vñ si quid p̄chritudinis hēo: illō recepi a te. q^o me voluisti x̄tutib^o et plēitu die grax ornare. et plenā grā appellare et facere. et me voluisti i tuū tēplū et bita ctū matnū eligere et fabricare et scificari et p̄secrare et ex meis puris sāguinib^o carnē assumere. Et iō q^o tu voluisti ornare h̄ tabnaculū tuū. inde ē q^o lectulus n̄r ē florid^o. i. varietate virtutū et grax ornatus et amenus et delectabilis quo ad ornatū. S^o q̄ntū ad materiā ex q̄ fecisti hanc domū tuā et tabnaculum. dico tibi q^o tigna domoz n̄raz sunt cedrina. q^o fecisti istud tabnaculū p̄sone mee ex duabus tabulis cōpletis et coniūctis. s. ex carne sethina mūdissima et pura. et ex aīa cedri impu tribili et fugatiua oīs veneni et oīs pcti. Et iō antiquus spens nō potuit me morderē nec inficere suo dēte et veneno pesti fero: sicut dictū ē. q^o tigna huius domus sunt cedria. Vñ tigna dicūtur table siue trabes adinuicē colligate sustinētes domū. Et laquearia n̄ra. s. trabes maiores sunt cypressina et icorruptibilia. q̄i dicat q^o sic moyses fecit illō tabnaculū materiale ex lignis cyp̄sinis et cedrinis odoriferis et icorruptilib^o fugatiuis oīs veneni. Ita tu spōse fabricasti me i domū et tabnaculū tuū maternale ex carne cypressina et aīa cedria: ne venenū pcti me valeret cōtingere. nec spens ātiqu^o morderē. q^o ante aīatiōez carnē meā mūdasti

et scificasti: et in aīatiōe aīam meā simul creasti et scificasti et cōsecrasti et gratificasti et infudisti et i me p̄ grām habitasti. Et sic fui immunis ab omni pctō ab istāti creatiōis: intātū / q^o ego possum dicere q^o ego sum pulcherrimus flos cāpi et liliū cōuallū q̄ntū ad puritatē et mūdiciā q̄i dicat / q^o tu me creasti et fecisti mūdā et purā et pulchrā sicut florē in cāpo et liliū i cōuallib^o. Qui rñdet spōsus. Benedicis o spōsa / q^o tu es flos cāpi et liliū cōuallū. nā sicut liliū inter spinas: sic tu amica iter filias. Ad cuius intellectū est aduertēdū. q^o dictio posita i hebreo ē eq̄ uoca ad rosas et spinas. Et iō h̄s hiero^o i h̄ libro et i psalterio semp trāstulit illō vocabulū ad lilia. hebrei aut ad rosas. s^o forsan i h̄ melius ē in hebreo. q^o lilia nō p̄sueuerūt nasci iter spinas. s^o rosa nascitur i arboze spinosa. Ita s^o x̄go maria cōparet lilijs rōe virginitatis: tñ magis p̄pe p̄parat rose rōe immūitatis a pctō. Nā sicut ex arboze spinosa nascitur illa rosa p̄cherrima et odorifera sine spinis: ita sola virgo maria inter oēs naturales filios adā nata fuit ex illa arboze spinosa ade absq^o aliqua spina originali. et p̄ p̄nō absq^o spina pcti. Et iō dicit sibi xp̄s q^o sicut rosa nascit absq^o spinis iter spinas et ex arboze spinosa: Ita sola tu spōsa et amica mea nata es inter filias oēs ipius adā absq^o aliq̄ spina pcti. Et sic nata es et cōcepta et aīata absq^o spina originali. Ita semp vixisti absq^o aliqua spina actuali et veniali. Qui rñdet spōsa / o spōse beñ dicis. q^o ego suz sicut liliū aut rosa iter spinas. q^o rosa nascit ex arboze parua et hūili. s^o tu es arbor altissima et fructifera et frōdosa de cuius plenitudie oēs accepimus fruct^o grē. et sub cui^o umbra oēs viuimus. et iō sicut malus ē arbor al

tissima et fructifera inter silvas et ligna sil-
 uarum. sic tu dilectus meus inter filios dei. s.
 inter omnes angelos et homines. quia illi sunt fi-
 lij per adoptionem et creationem. tu autem per na-
 turam. Ideo omnes excedis in omnipotentia et sa-
 pientia et misericordia et largitate. Et nota quod ista
 arbor est lignum vite quod perdidit adam: in cuius
 supplementum datus est nobis Christus qui est verus
 lignum vite ut dictum est. psalmo. primo. sub cui-
 us umbra desiderabatur quiescere patres ve-
 teris testamenti. Sub cuius umbra primo
 quieuit virgo maria et ex omni tota ecclesia
 Et ideo dicit virgo maria simul cum tota ec-
 clesia. o Christe sponsa. sicut malus. i. lignum
 vite erat nobilissimum et saluberrimum inter omnia li-
 gna paradisi: ita dilectus meus inter filios
 dei. obtinet principatum in potentia et scientia
 et sapientia et bonitate. inter omnes filios dei
 s. inter omnes angelos. et eminent super omnes cre-
 aturas. Et ideo virgo maria simul cum tota
 ecclesia. se. desiderabat et petebat pro-
 tegi et sedere sub umbra huius arboris in
 primo cantico. Sed postquam Christus venit in carne
 iam sponsa gaudet sedisse sub umbra huius
 arboris diu per omnes fideles. se. optate
 Et iam gaudet in comedendo fructus eius di-
 cendo. Sub umbra illius quem desiderabas
 sedi. Item est aduertendum. quod salomon per illam
 nubem que obumbrabat tabernaculum in die et
 illustrabat de nocte: prouidit in spiritu quare
 Christus debebat obumbrare et protegere virgines
 matrem suam spiritu sancto. et ex omni tota ecclesia
 et plueret super eam manna gratiarum et donorum et
 sacramentorum. sub cuius umbra et protectione
 ne debebat refici et pasci et quiescere et pro-
 tegi. Et ideo subdit sponsa. intantum est arbor
 altissima et fructifera et suavis iste filius
 quod sub umbra illius quem desideraba sedi.
 Nam in primo cantico ego desiderando pe-
 tij pasci et quiescere sub umbra eius. sed ipse ad-
 impleuit desiderium et petitionem meam. nam post-

quam accepit carnem et factus est caput ecclesie. ego
 sedi sub umbra eius desiderata. et pascor in
 pascuis eius intantum quod fructus eius est dulcis gu-
 turali modo. unde tunc sedi sub umbra sponsi
 et filij mei Christi quoniam angelo nunciante spiritus
 sanctus superuenit in me. et uixit altissimi obum-
 brauit michi disponendo me ad recipiendum
 filium dei in uero meo. et formando illud cor-
 pus sanctissimum ex puris sanguinibus meis.
 Et tunc fuit fructus dulcis gutturali meo. quoniam
 reuera cepi in me filium dei. quia quod conceptum et
 natum fuit in me sanctum: uocatus est filius dei.
 Et ideo dixit michi helisabeth. Bene tu in
 mulieribus et bene fructus uentris tui. Unde
 ille fructus qui erat in uentre meo tantum erat
 michi dulcis. quod continue fruebar eius collo-
 quio et in spirationibus et consolationibus spiritali-
 bus. Nam ille fructus uentris mei impulit
 me. ut irem ad uisitandum helisabeth. ubi
 Christus fructus uentris mei sanctificauit iohannem
 baptistam in uentre matris sue. Item ille fruc-
 tus spirauit in me spiritum propheticum et euange-
 licum. quoniam exultans in spiritu cantauit illud can-
 ticum. Magnificat anima mea dominum. In quo
 cantico ego fui euangelista annuncians sal-
 uatorem diu patribus expectatum esse in uero
 meo. et israel iam suscepisse puerum suum. Et fui
 prophetissa predicando omnia que factus erat Christus
 filius meus. quia debebat deponere potentes
 reges et principes infideles mundi. et exal-
 tare humiles fideles. et debebat impleere pau-
 pes bonis spiritualibus. et diuites iudeos di-
 mittere inanes in sua ignorantia et cecitate.
 Deinde cum dicit. Introduxit me rex
 in cellam uinarias. Est aduertendum quod in
 triplicem cellam uinariam introduxit Christus spou-
 sam suam ecclesiam ordinando caritatem in ea.
 Et quod unumquodque istorum cellariorum ordiat
 caritatem in homine fidei. Unde primum cella-
 rium uinarium ipsi Christi est sacra scriptura ve-
 te. in qua latebat uinum euangelicum noui te-

stamēti tanq̄ in vegetib⁹. Nam misteria
ve. te. erāt q̄i vegetes misterioꝝ noui te.
In hoc cellariū introduxit x⁹ ecclias sp̄o
sam suā. q̄no apuit aplis sensus vt intel/
ligerent scrip̄as oēs. quomodo oīa q̄ er
ant scripta in lege et p̄phetis et psalms.
fuerāt p̄pleta i eo. vt p̄ Luce. xxiii. Et
q̄no misit eis sp̄s sc̄m vbi recepunt do
na gr̄aꝝ r̄c. Et sic ordinauit i eis carita/
tem. Nam sacra scrip̄a docet ordinē ca
ritatis puta q̄litez de⁹ est diligēdus super
oīa et p̄ se et p̄pter se. et p̄xim⁹ in deo. et
p̄pter deū. q̄ finis legis et oīs p̄cepti est
caritas. p̄. ad thi. i. Sc̄m cellariū xp̄i
est p̄ns ecclia. in qua sunt septē vegetes
sacramentorum in quibus reponitur et
a quibus hauritur gr̄a xp̄i que datur per
sacramēta eccliasica. Que quideꝝ gr̄a v̄l
est ip̄a caritas vel ei⁹ radix. q̄ caritas v̄l
ē ip̄a gr̄a v̄l nō s̄m gr̄a sibi ānexa. q̄ q̄dē ca
ritas ē amor regulat⁹ voluntatis ad dili/
gēdū deū r̄ p̄ximū s̄m specie/modū r̄
ordinē. Et sic caritas ē illa q̄ ordinat vo/
lūtate ad diligēdus deū r̄ p̄ximū. Que
quidē caritas p̄parat vīno: eo q̄ inebriat
aīam et transformat amantem in ama/
tum et extasim facit. vt inquit dionisius
Imo anima caritate informata magis ē
vbi amat: q̄ vbi animat r̄ informat.
Tercium cellariū xp̄i est ecclesia sup̄na
celestis in quo p̄fertur vinū gl̄ie vbi cari
tas est in sua p̄fectōe. vbi voluntas b̄oꝝ
hēt quicquid vult. et nichil mali vult. et
volūtās oīus b̄oꝝ p̄ caritates p̄firmata
total̄ est p̄uersa in deū et p̄formis eius
voluntati. Et sic p̄ q̄litez ē triplex cella/
rium et triplex vinū ordinās et inebriās
voluntate h̄oīs. ad q̄d triplex cellariū x⁹
introduxit ecclias sp̄oꝝ eius ordinādo
in ea caritates. Ista ergo sponsa p̄ statu
ve. te. petebat aduētus sp̄oꝝ vt introdu/
ceret eā in hoc triplex cellariū. eo q̄ per
alium nō potat introduci. vt p̄ in p̄o
canto. Sed q̄ xp̄s sp̄oꝝ ei⁹ introdu/
xit eam in cellaria sup̄dicta: ideo gr̄as a/
gendo euz gaudio dicit. Introduxit me
rex in cellam vinariā et ordinauit in me
caritate. Et ē aduertēdus q̄ ista sp̄oꝝa in
p̄mo cātico petit introduci in sup̄dicta
tria cellaria. sed in b̄ sc̄o cātico dicit q̄
sp̄oꝝus solum itroduxit eā in vnā cellas
vinariam. s. in p̄imū cellariū sacre scrip
ture in q̄d itroduxerat virgines mariam
matrē suam reuelando sibi secreta sacre
scrip̄e. vt p̄ in cātico suo. s. p̄ ea intro
duxit totā ecclias sp̄oꝝam in alia cellaria
q̄no instituit eccliasica sacmēta. et apuit
n̄b viā ad regnū celoꝝ p̄ passioꝝ r̄ ref̄ec
tioꝝ et ascēsiōꝝ. Ad maiorē aut̄ euidētiā ē
etiā notādus. q̄ is oīs caritas sit amor.
t̄n nō oīs amor ē caritas. Vñ triplex est
amor. puta vnus qui dī naturalis. q̄lis ē
p̄ns ad filium. r̄ poete ad sua poemata.
Sc̄dus dī amor p̄uersus p̄cedēs ab inor
dinato appetitu quo p̄erse auar⁹ amat
pecunias. r̄ sup̄bus honores. r̄ voluptu
osus mulieres. Tercius dī amor ordiā/
tus quo ordiāte diligimus deū r̄ p̄ximū
et iste dī caritas. eo q̄ ordiāte voluntatem
ad diligēdū deum r̄ p̄ximū fuādo sp̄em
modū r̄ ordiēs. Vñ sp̄es diligēda ē. s. so
lus de⁹ r̄ ei⁹ ymago. s. h̄o r̄ āglus. eo q̄
sola ista triplex sp̄es est quoddam bonus
felicicans aut felicitabile et fruibile. Vñ
solut de⁹ est p̄ se fruibilis i se. et h̄o et an
gelus solus in deo. Unde ait paulus ad
p̄bili. Fruar te in dño fr̄. Modus aut̄ di
ligēdi bonū est vt diligat res eo mō quo
est. Et sic q̄ de⁹ ē p̄ se bonus sup̄ oīa et a
quo oīa. Ideo ē diligēd⁹ a nob̄ p̄ se et in
se sup̄ oīa. Et q̄ tam h̄o q̄ āglus ē yma
go dei et a dō: idō ē diligēd⁹ in dō cui⁹ est

ymago et a quo ē. Istes ordo diligēdi su-
mitur a fine. s; q; d; est ppter se et non
ppf aliud bonuz. ymo oīa alia sunt ppf
deum et ordinant in deū tanq; in finē vl/
timatū. q; ē finis oīuz. Istes d; est diligē-
dus ppter se. et hō et oīa alia ppter dñm.
Totū aut istum ordinē diligēdi facit cari-
tas in nra volūtate. Et iō caritas diffinif
q; est amor ordinās volūtate ad diligēdū
deum et pximuz seruādo spēm modū et
ordines. s. ad diligēdum dñm sup oīa et p
se et in se et ppf se. et pximū in dō et p/
pter deū. Ex quib; p; q; qui diligit deus
nō ppter se s; ppf aliquā vtilitatē: errat
in ordine. et qui diligit magis se q; deus:
errat i modo. Et iō dī q; diabolus i prin-
cipio errauit i modo et ordine. eo q; dile-
xit se i se et ppter se. et nō in dñm et ppter
deū. ymo icēpit ab amore sui vsq; ad cō/
tēptum dī ptenendo ei; legē et deuiando
ab ei; volūtate. vt dēt; ē sup ps. lxxxj. et
sup Te deū laudam;. Caritas ergo ē illa
viri; ifusa ordinatiua volūtatis ad diligē-
dum deū et pximū. Et hāc caritatē ordi-
nauit x; spōsus p;io i virgine maria ma-
tre sua et ex pnti in tota ecclia spōsa sua.
vt p; p totū discursus euāgelicus. Unde
p;mo oñdit hāc caritatē faciēdo et postea
docēdo. Et iō dicit virgo maria i hoc cā-
tico in psona sui et totius ecclie. Intro-
duxit me rex spōsus me; in cellas vinari-
am. i. in cellam sacre scripture et in cellā
sacramētoꝝ ecclie. et ordiāuit in me cari-
tatē. i. docuit me ordinē caritatis p leges
euāgelicā quō diligā deus et pximū. eo
modo et ordie quo dictū ē. Et cōtulit mi-
bi caritatē p eccliaistica sacmēta. q; ordina-
te diligo deum et pximū. Hoc aut dī q;
in omni sacramēto dat; grā: que ē ipa ca-
ritas aut nō sine caritate. Et iō dicit spō-
sa q; fruct; illius magne arboris sub cui;

umbra sedebas: semp fuit dulcis gutturi
meo. intātū q; filius me; itroduxit me i
cellam vinariā. s. in camera; penetralis
secretor; et p;fundoꝝ misterioꝝ euāgeli-
coꝝ multa misteria secreta reuelādo. Et
sic ordinauit in me caritatē et dilectionē.
Et iō fui mota ad cātanduz illud cāticū.
Magnificat aīa mea dñs. ex nimio amo-
re pcepto. vñ spōsus me; et fili; qñō itro-
duxit me i suā cellas vinariā: intātū vul-
nerauit et inebriauit me vino sue carita-
tis et amoris et dilectiois. q; totaliter fui
oblita huius mūdi et mei ipi;: et fui pue-
sa et tracta in eius amorē. q; amor trās-
format amātes in amatum. Et sic fui fac-
ta q; languida absq; memoria hui; mun-
di et suor; bonor; tporaliū. Et iō vos an-
geli sodales sponsi et filij mei xpi; fulcite
me et ornate me florib; huius agri et orti
filij mei. et stipate et circūdate me malis
et pomis huius arboris filij mei. q; amo-
re eius languo. q; nō possuz edere aliū
cibū nec frui alio fructu. nec alius fruc-
tus est dulcis gutturi meo pter fructus
sapidissimos huius arboris. quiqdē fruc-
tus et poma nutriūt fideles: et dāt vitas
mūdo. Istem nō miremini q; langueam
amore huius filij et spōsi mei xpi;. nā ipē
introduxit me in cubiculū suū. et ample-
xatus est me: sicut mater amplectif filiū.
et spōsus spōsam. nā leua eius. i. brachiū
et manus eius sinistra posita ē sub capi-
te meo. et dextera illi; amplexabitur me
Nam qñō mater amplectitur filiū par-
uū: sustinet eum cū sinistra posita sub ca-
pite. et cum dextera coopit corpus eius.
Ista pariter spōsus et fili; me; xps quo-
das spūali amplexu amplexat; est me. cū
leua eius sub capite sustentando. et cū dex-
tera sue potētie et amoris et fauoris me
p;texit ab omni malo p;fuādo. et i dī bono

pfimado. Et sic tenet me amplexa tamquam la-
 guida et ebria in cella vinaria sue caritatis
 et amoris et dilectionis. Sed hic est valde
 aduertendum. quod cum in hoc cantico sponsus satis-
 faciat et annuat petitionibus et desiderio spon-
 se. et ipsa sponsa agat gratias eo quod sponsus ad-
 impleuit desiderium et petitiones suas. pu-
 ta quod osculatus est eam osculo incarnationis.
 Et traxit eam in odorem unguentorum suorum. Et
 introduxit eam in cubiculum suum et cellam
 vinariam reuelando misteria et secreta sua.
 Et iam sedit sub umbra illius quem desidera-
 bat. Et refecta est cibus et fructibus illius arboris
 dulcissimis. Item quod tale osculum dicit
 quodam unitatem inter sponsum et sponsam: Et
 quod in illa beata incarnatione facta fuit
 triplex unio. quod primo verbum assumpsit illam
 humanitatem in unitate personali et supposita
 li. Secundo christus elegit et uniuert sibi specialiter
 et singulariter virginem matrem suam in quodam
 unitate matris. quod facta est spiritalis templus et
 tabernaculus maternum ipsius christi. Tertio
 christus in sua matre desponsauit sibi totam eccle-
 siam in quantum ipsa fuit primum membrum ecclesie christi
 et exordium eius: ut inquit augustinus. Et hanc
 ecclesiam desponsauit et uniuert sibi christus
 quadam unitate mistica. Et sic est dicen-
 dum. quod triplex osculum dedit christus.
 Nam primo osculatus est illam humanita-
 tem assumptam osculo incarnationis et osculo
 personali. Secundo osculatus est virginem mariam
 osculo filiali siue matris. Tertio osculatus
 est totam ecclesiam osculo mistico et sacramentali
 Et sic ergo est dicendum. quod totum istud canti-
 cum potest verificari de isto triplici osculo. scilicet
 incarnationis et matritatis. et desponsatio-
 nis ecclesie. Et sic possunt primo esse verba hu-
 manitatis christi. puta quod illa humanitas christi
 agat gratias deo. quod verbum diuinum oscula-
 ta est eam osculo et unitate personali. et quod ver-
 bum commoratur inter vbera humanitatis. et

quomodo illud verbum diuinum fuit illi humani-
 tati assumpte tamquam nardus et fasciculus myr-
 rube et botrus cypri. et quomodo illa humani-
 tas assumpta fuit tamquam lilius et rosa inter
 spinas. et quomodo fuit fauorata sub um-
 bra verbi et amplexata et personata et suppo-
 sita per verbum etc. Item totum istud canticum
 verificatur de ipsa virgine per in amplexu
 et vultu eius christus accubuit et recubuit tamquam in
 suo thalamo. et quomodo christus exiit in eius vultu
 fuit sibi tamquam nardus odorifera et sicut
 fasciculus myrrube perfuans eam ab omni cor-
 ruptioe. et fuit sibi tamquam botrus cypri et
 tamquam balsamum penetrans claustrum virgini-
 tatis absque violatioe: ipsam virginem et itac-
 tam relinquendo. Et quomodo christus introduxit
 eam in cellam vinariam ordinando in ea
 caritatem et dilectionem transformando eam in
 se. et altissima secreta sibi reuelando. Item
 hanc virginem maria contineret christum secundum carnem
 in utero suo in quantum mater. tamen ipsa sedebat
 sub umbra christi in quantum sponsa. Item ipsa vir-
 go mater christi sedit sub umbra illius quem
 desiderabat. quomodo spiritus sanctus venit super eam et
 obumbravit eam. Luc. primo Et tunc christus
 filius suus amplexus est eam. quomodo ipsa in
 persona totius ecclesie sibi desponsauit. Et
 sic per quatuor totum hoc canticum de ipsa verificatur.
 Sed ultimate verificatur totum istud canticum
 de tota ecclesia christi. quam christus sibi desponsa-
 uit et uniuert in unitate mistica. Et ideo hoc can-
 ticum est exponendum singulariter et spiritaliter de to-
 ta ecclesia. Ad cuius intellectum est notandum
 et peraduertendum. quod ecclesia in primo cantico
 petit osculari et trahi a sponso et introdu-
 ci in cellaria eius et pasci et sedere et protegi sub
 umbra eius. Item dicitur est qualiter sicut per illam ar-
 chas phebais figurabat christus deus et homo rex et
 sacerdos: ita per illud tabernaculum in quo ar-
 cha fuit reposita figurabat primo maria
 tamquam tabernaculus maternum. sed ultimate
 .d. ij.

figurabat ecclesia. in qua christus modo habitat per fidem et gratiam tanquam in tabernaculo mystico. Et dicitur est quod virgo maria fuit primum membrum ecclesie noui testamenti. in qua primum habitauit per gratiam quam per carnes. Et ideo primum fuit sponsa quam mater christi. Et primum fuit tabernaculum spirituale et mysticum christi. quod tabernaculum maternum. Et sic ista ecclesia noui testamenti. incepit a virgine maria. et in ea incepit desponsari christo. Et ideo ipsa loquitur in hoc cantico tanquam sponsa in persona totius ecclesie noui testamenti. Et etiam in persona totius ecclesie veteris testamenti. quia in ea incepit compleri desiderium et petitio sancta in primo cantico. quia illa ecclesia continuatur cum ista per virginem mariam et christum ab adama usque ad iudicium: sed per diuersos status. ut pluries dictum est. Deinde cum dicit. Adiuro vos filie hierusalem. concludit istud secundum canticum. Unde postquam sponsus christus conpleuit desiderium huius sponsae: et iam intro duxit eam in thalamum et cellarium suum: et iam tenet eam in amplexu suo et ipsa iam se reputat felicem quiescendo sub umbra sponsi et fruendo bonis spiritualibus eius. et iam dormit inebriata in eius amore et amplexu. Ideo ut christus reddat ipsam securam ostendit istam desponsationem et unionem esse firmam et ratam et perpetuam. et istud osculum esse inseparabile. Et hoc intelligitur de supradicto triplici osculo. scilicet incarnationis et maternitatis virginis marie et desponsationis et amplexus ecclesie. Unde dicit christus. o filie hierusalem. laetate si deles. Ego adiuro vos per capreas. id est per patriarchas. ceruosque capros. id est per prophetas nec suscitatis nec euigilare faciatis istas dilectas a dormitione et a sono et ab amplexu meo donec ipsa velit. quia dicat. quod nullus credat: quod postquam ego assumpsi istam humanitatem in unitate suppositi quod aliquando dimittam. ymo nunquam amplius dimittam quod semel assumpsi. Ideo dico uobis. quod non suscitatis nec separetis eam: nec putetis eam separari a meo

amplexu: quia nunquam dimittam. Item nec suscitatis virginem mariam matrem meam a meo amplexu maternali. quia nunquam dimittam eam. quia in eternum erit mater mea et dilecta et in gratia confirmata. Item adiuro vos ne suscitatis nec euigilare faciatis sponsam meam ecclesiam ab amplexu et amore meo nec putet aliquis eam unquam a me separari. quia postquam semel desponsaui eam et uniuersi mihi per fidem et caritatem in unitate mystica nunquam eam abdicabo nec relinquam nec defamam. Nam si aliquando permittam eam pati temporaliter a tyrannis: tamen semper eam libabo de manibus eorum. et finaliter ipsa dominabitur eis et conseruabo et protegam eam in amplexu fidei usque ad diem iudicii. Quia licet continue fluctuet: tamen non submergetur nec peribit nauicula peccati. Quia ego rogabo patrem pro petro et grege suo ne deficiat fides eius. Et hoc permittit sponsus cum adiurat de capris ceruorumque capros. Ad cuius intellectum est aduertendum. quod per capras intelligit patriarchas. et per ceruos intelligit prophetas. qui in veteri testamento preduxerunt aduentum christi et perpetuam desponsationem christi et ecclesie et quibus facta est de christo firma re promissio. Unde patriarche domini capree in scriptura. eo quia omnes fuerunt pastores. Et per prophetas domini cerui propter similitudinem et velocitatem. nam sicut cerui semper discurrunt de monte in montem et a termino in terminum. Ita prophetes saltant velociter ex una materia in aliam. et ab uno tempore in aliud. Et ideo patriarchas appellat capreas. et prophetas ceruos. Item adducit eos in testes firmos eo quia eis sancta fuit de christo firma re promissio de regno christi perpetuo. Unde sub pacto eterno per signum arcus proberis facta est de christo re promissio christi ipsi noe gene. ix. Item sub iuramento et signo perpetuo sancta est eadem re promissio ipsi abrahe gen. xv. et xxij. Item hoc ideo ipsi iacob in visione scale

gen. xxviii. et qño luctatus est cū angelo
 gen. xxxij. Hoc ides pmissum est moyfi
 exo. xxxij. et de vtero. xvlij. Itē regnū
 perpetuū xp̄i et ecclie pmissum ē ip̄i dō
 sub iureiurādo et pacto firmissimo. ij. re
 vij. et xxij. et psalō. lxxxviii. et. c. xxxj.
 Itē hoc idem p̄ p̄ ysayam et oēs p̄phe
 tas. maxime hiere. xxxij. vbi dicit deus.
 Si irritum fieri potest pactū meū cum
 die et cū nocte. vt nō sit dies et nox i t̄p̄e
 suo. ita pactū meū irritum esse potest cū
 dō suo meo: vt nō sit ex eo fili⁹ q̄ regnet
 in throno eius etc. Et sic p̄ q̄liter sub iu
 reiurādo et pacto firmissimo p̄misit dō
 p̄riachis et p̄phetis regnū xp̄i eternū su
 per ecclias p̄ grām i p̄nti/et gl̄ias i fuo.
 Et p̄ q̄ntis ecclia sp̄osa xp̄i nunq̄ sepabit
 ab ei⁹ amore et āplexu i toto isto sc̄lo per
 grām nec i fuo p̄ gl̄iam. nam quis sepa
 bit nos a caritate xp̄i vt iquit ap̄tus: sub
 tali ergo adiurātōe dicit x⁹. Ne suscitetis
 nec euigilare faciatis dilectam donec ip̄a
 velit. et ponif li donec i dēfminate et infi
 nite. sicut d̄r ps. lxxj. Erit abūdantia pa
 cis donec auferat lūa. Sed q̄ luna nunq̄
 auferet. ergo nunq̄ pax deerit vl̄ deficiet
 Ita p̄ter hic. Quia sp̄osa nunq̄ volet se
 parari ab amplexu et amore sp̄osi. ergo
 nunq̄ sepabit. Ex quib⁹ p̄ q̄ sicut nunq̄
 dissoluet vinc̄s i carnatiōis: ita nunq̄ fuit
 dissolutū vinc̄s mat̄nitatis virginis ma
 rie. q̄ semp erit mater d̄i. nec vnq̄ dissol
 uetur vinc̄s dēspōsatiōis xp̄i et ecclie in
 hoc sc̄lo p̄ grām et fidē et caritatē. et in
 futuro p̄ gl̄ias et et̄nas felicitatē. vbi xp̄s
 introducet sp̄osam ad et̄nas nuptias a/
 gni apo. xxj. vbi xp̄s erit oīa i oib⁹. p̄ ad
 cor. xv. Dicit ergo x⁹ i filie h̄ialz adiuro
 vos p̄ capreas ceruosq̄ cāpor. i. p̄ p̄riach
 chas et p̄phetas. i. sicut p̄missum fuit et
 p̄riachis et p̄nunciatū p̄ p̄phetas. ne su

scitetis neq̄ euigilare faciatis. i. ne pute
 tis nec credatis dilecti hūanitatē esse sep
 andā a verbo/nec virginē matrē a filio /
 nec ecclias a xp̄o sp̄oso suo donec. i. duz
 ip̄a velit. q̄i dicat. nunq̄ credat̄ ēe sepāda
 ymo p̄dicare et ānūciare nunq̄ ēe sepādas

Ex dictis aut̄ in hoc cantico sc̄do i sur
 git dubium: nam dictus est in principio.
 q̄ xp̄s quiescit in ecclia sp̄osa sua tanq̄ i
 accubitu suo. Et in fine cātici d̄r q̄ ecclia
 quiescit inseparabilr in amplexu xp̄i sp̄o
 si sui inter eius brachia. Et sic vnus qui
 escit in amplexu alteri⁹ et ecōuerso q̄d vi
 det̄ i possibile rōe positiōis ad locū et cōti
 nēs. Ad hoc respōdet. q̄ sacra scriptura
 vtrūq̄ affirmat. i. q̄ xp̄s bitat in ecclia
 sp̄osa sua: et ecclia in xp̄o sp̄oso suo. vñ
 d̄r iohānis p̄mo. q̄ v̄bū caro fct̄s ē/ et ha
 bitauit in n̄b. et psalō. xc. Qui bitat in
 adiutorio altissimi: i p̄tectione dei celi cō
 morabit̄. Itē saluator. io. vj. Qui mādu
 cat meā carnē in me manet et ego in eo.
 Itē. p̄. iohā. De⁹ caritas ē: et qui mañt
 in caritate/in deo manet: et de⁹ in eo. Et
 sic p̄ qualr xp̄s bitat in n̄b/ et nos i dō
 absq̄ p̄rietate: quā p̄trarietatē tollit a/
 mor caritati⁹/ qui tollit oēm p̄trarieta
 tē et causat vnionē. Vñ si p̄siderem⁹ vi
 res et p̄p̄tates amoris caritatiui de quo
 salon loquit̄ in hoc cātico. videbimus b̄
 esse possibile/ ymo necessariū. vñ. xviii.
 sunt vires et effect⁹ et p̄p̄tates amoris
 caritatiui. Quos effectus oñdit xp̄s ec
 clie sponse sue: et ecōuerso. Nā p̄mo. a/
 mor caritati⁹ causat zelū bonū. q̄ non
 patif malū in amato. Sc̄do nō patif mo
 ras absentie ip̄i⁹ amati. Tertio trahit a/
 mātē ad amatū. Quarto liquefacit a/
 mantē. Quinto liquefacit ip̄s. Sexto vul
 nerat cor eis. Septio inebriat amātē er
 ga amatū. Octauo inflammat euz. Nonno
 .d. iij.

vrit ipm. Decimo facit inherere amâtes
 amâti. Undecimo vnit et pcciat vnū cū
 altero. Duodecimo fortiter tenet. Ter
 ciododecimo caritas ordinat volūtātē amâ
 tis erga rem amatā. Quartodecimo qz ca
 ritas nō querit q̄ sua sunt / s; q̄ amâti.
 Quindecimo qz oīa sustinet p̄ amato.
 Sextodecimo qz magis amans ē in amato
 q̄ i se ip̄o. Decimo septimo qz trāsformat
 amâte i amatū. Decimo octavo qz extasis
 facit in amâte. Decimo nono qz nō vult
 separi / s; in eo in eternū quiescere. Hos
 ergo. xviii. effectus cāt amor caritativus
 in amâte. Et hos oēs effectus amoris oñ
 dit xp̄s erga ecclīas sp̄sam suā. vt p̄ p̄
 oīa ista docē cātica: et i toto discursu euā
 gelico. S; qz iste amor caritativus est reci
 procus inter xp̄m et ecclīam. 3do eisdē
 effectus amoris oñdit ecclīa erga xp̄m sp̄
 sum suū iuxta possibilitatē et facultatem
 suā. vt p̄ in istis eisdē cāticis. Et iō sicut
 xp̄s trāsformatus i sp̄sam suā p̄ amorē
 facit i eo extasis: et quiescit et vult quiescē
 inseparabilr in eternū i ea. ita ecōuerso
 ecclīa trāsformata in sp̄sus facit extasis
 et vult quiescere i eo inseparabilr i eter
 nū. Et sic sp̄sus habitat in sponsa: et quie
 scit i eius accubitu in eternum. Et ecclīa
 quiescit in amplexu sp̄si. Est dux q̄ alr
 xp̄s habitat in nō. et alr nos i eo. Nā nos
 habitat in xp̄o sicut sp̄sa in amplexu sp̄si
 per grām / et fidē / spem / et caritatē in p̄nti
 et in p̄ia p̄ gl̄ias. Et sic amplexus eius gra
 tificat et p̄tegit in p̄nti / et in futuro gl̄ifi
 cat nos. Christus autē habitat in nō tanq̄ i
 tabnaculo et accubitu suo. Et hoc triplici
 ter. nam p̄mo habitat in nō tanq̄ in suo ta
 bernaculo p̄sonali. et sic habitat solus et
 quiescit in illa humanitate assumpta in
 athomo ex n̄a natura. Secdo habitat in
 nō tanq̄ in suo tabnaculo et accubitu

materno. Et sic habitat in solo utero vir
 ginis marie p̄ noues mēses. Tertio habita
 uit et habitat in nob tanq̄ in suo tabnaculo
 et accubitu mistico et sc̄ificato et sic accu
 bit et habitat et quiescit in tota ecclīa toto
 orbe diffusa p̄ ecclīastica sacramēta et do
 na gr̄arū eam gratificādo et sc̄ificādo.
 Et eodem modo habitat in vnoquoqz iusto
 et fideli / p̄t ē mēbrū huiusmōi sp̄se. cu
 ius xp̄s est sponsus et caput. Ex quibus
 oib; p̄ dignitas et excellētia huius sponse
 in statu noui testamēti sup̄ status ve. tes.
 Quia plura et maiora signa amoris oñ
 dit sibi de; in no. tes. q̄ i veteri. Primo
 qz tūc de; habitat in illo populo i illa ar
 cha lignea et tabnaculo ligno. s; nūc habitat
 in tabnaculo carneo ex n̄a nasa hūana
 p̄sonalr assumpto. et habitat i tabnaculo
 materno p̄ nouē mēses. et habitat i eternū
 in n̄o tabernaculo mistico. Secdo qz de;
 habitabat in illo tabernaculo ligno tan
 tū figurāl. s; i n̄o tabnaculo habitat realr
 nam verbum eternū realr et inseparabilr
 et p̄sonalr quiescit in illa hūanitate assūpta
 in vnitate suppositi. Et realr x̄bū incar
 natus quiescit i tabnaculo materno p̄ noues
 mēses. Et realr et inseparabilr inhabitat et quie
 scit i tota ecclīa sp̄sa sua tanq̄ in tabna
 culo mistico p̄ ecclīastica sacramēta. Nam
 verbū incarnatū realr p̄tinet in sacramēto
 altaris. et nō solū figurāl sicut in sacrifi
 cijs vetis legis. Item virtus passiōis xp̄i
 realr p̄tinet in baptismo et p̄firmatōe et
 p̄ntia et cetis sacramētis. Et nō solū figura
 liter et tanq̄ in signo federis et signaculo
 fidi. sicut i circūcisōe et ceteris sacramētis
 vetis legis. Et iō ecclīastica sacramēta in
 mediate p̄ferūt gr̄as quā significāt. sicut
 dētū fuit in expōe psalmi. xxxix. et in trac
 tatu q̄ iudeos quēstioe p̄. Ex quib; p̄ q̄
 maiora signa amoris oñdit de; nō q̄ illis

Inpt. x. Habitat in
 nob:

q̄ d̄s solum dedit illis i suo tabnaclo li-
gneo illas duas tabulas lapideas. et vir-
gam aarō cū vna māne. Et hoc dedit i
figurā xp̄i fusi dei/et hoīs/regis/et sacer-
dotis. Sed d̄s dedit seipm nob̄ reāl̄ d̄m
et hoīs/regem/et sacerdotē. Et sic d̄s de-
dit illis vmbra et figuraz. nob̄ aut̄ dedit
veritatē et verā lucē. Ex quo p̄ q̄ p̄fecti⁹
xp̄s deus ⁊ homo habitat i nob̄/ q̄ in illis
et nos p̄fectius habitam⁹ ⁊ quiescim⁹ in
amplexu xp̄i: q̄ illi. Isti ergo duo modi
quiescēdi explicātur in b̄ cātico. Itaq̄ in
p̄ncipio cātici explicat̄ misteriū incarna-
tionis per quam s̄bum diuinus habitat
et accubat in sponsa: cum dicit. Dū esset
rex in accubitu suo nardus mea dedit o-
dore suū ⁊c. S̄ misteriū n̄re gratificatio-
nis et salutis per quam nos quiescimus
in amplexu xp̄i explicatur in fine cantici
cuz dicitur. Leua eius sub capite meo: et
dextera illius amplexabitur me. S̄ inse-
parabilitas eterna tam accubitus xp̄i in
nob̄: q̄ n̄ri amplexus in xp̄o explicatur
cum clauditur in cātico. Adiuo vos fi-
lie hierl̄m ne excitetis nec euigilare facia-
tis dilectam/ donec ip̄a velit. S̄ mutus
amor recipuus cū suis effectibus inter
sp̄sus ⁊ sp̄sas explicatur in medio dia-
logi huius cātici: cū sp̄sus dicit. Sicut
lilium inter spinas: sic amica mea iter fi-
lias. et cū sp̄sa dicit. Sicut malus inter
ligna siluaz: sic dilect⁹ meus iter filios
Et fulcite me floribus/ q̄ amore lāgueo
⁊c. Et p̄ b̄ p̄s itelligētia hui⁹ sc̄bi cātici ⁊
respōsio ad dubiū. Et b̄ de sc̄do cātico.

Incipit tertiū canticum.

**Or dilecti mei.
Ecce vēit iste sa-
liens in mōtib⁹.**

Transiens colles.

**Similis est dilectus meus
capree.**

Hymnuloq̄z ceruorū.

En ipse stat p̄ parietē n̄r̄z

Respiciēs per fenestras.

Prospiciēs per cācellos.

**En dilectus meus loquitur
mibi.**

Surge propera āica mea.

Formosa mea et veni.

Jam eiz hyems trāsijt.

Imber abiit et recessit.

Flores aparuerūt i terra.

Temp⁹ putatōis aduenit.

**Vox turturis audita est in
terra n̄ra.**

Ficus protulit grossos suos.

**Vinee florentes dederunt
odorem suum.**

Surge propera āica mea.

Speciosa mea et veni.

**Colūba mea in forāinibus
petre.**

In cauernis macerie.

Distēde mibi faciem tuā.

**Sonet vox tua in auribus
meis.**

Vox enim tua dulcis.

Et facies tua decora.

.d. iiii.

**Capite nobis vulpes paruu-
las.**

Que demoliuntur vineas.

Nam vinea nra floruit.

Dilectus meus mihi.

Et ego illi.

Qui pascitur inter lilia.

**Donec aspiret dies et incli-
nentur vmbre.**

**Reuertere. similis esto di-
lecte mi.**

**Capree hymnuloqz ceruo-
rum.**

Super montes bethel.

Ex dilecti mei.

Ecce venit salies

in montibus. r̄c.

¶ **I**stud e tertiu canticu in quo salon catat vocatoz aploz siue voca-
tiones ecclie in aplis. Et io prius videndu
est vñ salon supsit pabolaz. Scdo exeqn-
dum e de catico et ei? expoe. Quatus ad
primu e aduertendum. q salon ex duob?
assumit pabolaz. Primo ex figura. Se-
cudo ex pmissioe. Nam prio p b qd de?
loqbas moysi facie ad facie. exo. xxxiiij. i.
p angelu mediu. puidit salon in spu qlr
deus debebat loqui mudo p huanitates
psonalr assumpta. vñ sicut de? dedit illa
lege moysi p illu angelu: figurabat q de?
in huanitate debebat explanare illa eade
lege aplis i mote thabor put fuit imple-
tum. Math. v. r̄ vj. r̄ vij. Ites p hoc q
qno archa fuit reposita ifra tabernaculz
et iam deus loquebat moysi de archa et

tabernaculo r̄ declarabat sibi oia r̄ dispo-
nebat de omnib? agendis vt p3 exo. vltio
per hoc puidit salon qualr xbu diuinus
debebat introire in archaz huanitatis p
incarnatione r̄ totus xps incarnatus de-
bebat intrare in tabernaculu ecclie p fi-
dem r̄ gram. r̄ de illa archa huanitatis
debebat loqui fidelibus suis r̄ declarare
lege r̄ pphetas. Itē hoc idē puidit salon
per pmissioes scas / maxime deuto. xvij
cu dixit deus. Prophetam suscitabo de
medio frum tuoz similes tibi. et ponam
xba mea in ore eius. loqueturqz ad eos
quecuqz dixerō illi. vbi puidit salomō
qualr deus debebat assumere carnes de
illo poplo r̄ loqui aplis r̄ toti illi poplo
per illam huanitate assumpta. et decla-
rare lege r̄ pphetas. Et sic p3 qualr sicut
in pcedenti cantico cantauit osculu i car-
natiois: ita in hoc tercio cantat osculus
familiaris pdicatiois r̄ legis declaratiois
et sic satisfacit prime petitiōi spose. Hoc
ergo puidēs salon in spu assumens para-
bolam ex supdictis fecit b tertiu canticu
in quo introducit xpm spōsus loquentē
et vocatem eccliam in aplis r̄ declarate
eis leges r̄ pphetas put fuit impletum.
Mathei. v. r̄ vj. et p totu discursus ena-
gelicu. Sz precipue catat ppheticē salo-
mon in hoc tercio catico totu illu fmo-
nem que fecit xps i mote declarado lege
et pphetas. Mat. v. In quo catico tria
facit: naz primo facit qd dictu est. Scdo
catat acceptatione legis et doctrine xpi
r̄ gaudiu ecclie acceptatis lege euaglica
Tertio p̄dicat r̄ catat stabilitate r̄ ppetui-
tate legis euagelice. scda ibi. Dicit? me?
loquitur mihi et ego illi. textia ibi. Adiu-
ro vos r̄c. Quatum ergo ad primu e ad-
uertendu. q xps primo despōsavit eccliaz
in maria r̄ in ioseph sicut dets e. sz exide

quō maria abiit cū festinatiōe ī mōtana iude: ibi vocauit iohāne baptistā de ventre matris. et despōsauit eccliam in eo et in helysabeth matre sua. qz vterqz pfesus est xpm incarnatū. vt p3 Luē. pmo. Itē cū eet incipiēs annoꝝ triginta. ilico post baptisimū et ieiuniū vocauit aplos. et ascēdit in mōtē: et dedit eis legē euāgelicā: que nil aliud est nisi declaratio legis et pphetay. vt inquit aug⁹. Vñ xps qui ante locut⁹ fuerat p̄iarchis et pphetis per angelos: et locutus fuerat mūdo p oia pphetay. et dederat moysi legē p angelū mediū. tūc ascēdit in mōtē et apies os suū declarauit aplis leges et pphetas dicēs. Nō veni soluere legē aut pphetas s; adimplere. Et sic p os p̄riū et p illas hūanitatē assumptas locut⁹ est aplis et declarauit eis legē et pphetas dādo verā itelligētias/ vt p3 p totus discursus euāgelicū. Spōsa ergo q̄ diu desiderauerat et petierat osculari osculo spōsi p verā declaratōis legis et pphetay. audiēs spōsus iā sibi loqntes p os p̄riū: cū magno gaudio dicit in pncipio h⁹ cātici. Vox dilecti mei. et spōsi xpi audita est mihi suple. i. grās ago qz iam osculat me osculo oris sui/ et loquit⁹ mihi iā nō p āgelos/ nec per p̄iarchas aut pphetas. s; p os p̄riū. vñ sicut iste spōsus me⁹ quondā pegrinabat posit⁹ in illa archa p mōtes et colles et loq̄batur moysi de tabnaclo phederis Et illō faciebat sub q̄dā figura. Ita nūc implēdo illam figuram posit⁹ et latēs in hūanitate iam loquit⁹ mihi. et ecce iste ias venit salies in mōtib⁹ galilee et iudee vocando aplos et p̄dicādo. et iā venit trāsiliens colles. primo quō exns in vto matris venit in mōtana iude ad salutādum helysabeth. et ad sc̄rificādus iohānes baptistam. et p⁹ ea quō venit et portauit ip̄s

mat⁹ ad p̄sentādum ī tēplo. et quō fugit in egyptum. Et reuersus ē in terrā iuda. et tandē quō vocauit aplos et c. Et iō dilect⁹ me⁹ ī tali pegrinatōe filis est capree hymnuloqz ceruoz ī velocitate. Hāz sicut caprea cū velocitate currit ad lactandum filiū/ et cerua hymnulū: ita x⁹ cum velocitate q̄siuit aplos et oēs fideles per mōtes et cāpos ad lactādos eos lacte diuine doctine et sapie. S; ad maiorē euidētiā ē aduertēdum. put sup̄dictū est. q̄ in isto toto libro p capreas itelligunt⁹ p̄iarche qui fuerūt pastores quib⁹ facte fuerūt repmisiōes de xpo et ecclia. Et p ceruos hymnulosqz ceruoz itelligunt⁹ pphete. qui fuerūt veloces in saltando de vna matia ī alias. sicut faciūt satirici. qui quidē pphete p̄nunciauerūt oia misteria xpi et ecclie cū magna velocitate saltādo de vna matia et de vno misterio in aliud et de vno t̄p̄e ī aliō. Sed qz x⁹ adimpleuit oia q̄ fuerūt p̄missa p̄iarchis et vaticinata p pphetas. Ideo d̄r filis illis. i. p̄sotis p̄missiōib⁹ et vaticinijs et pphetis eoz. qz nō venit soluere legē: s; adimplere oēs p̄missiōes et vaticinia eoz. ergo xps non fuit dissimilis. ymmo similis illis. Et hoc est qd̄ dicit et intēdit dicere spōsa cum ait. Similis ē dilectus meus capree hymnuloqz ceruozū. i. conformis ē toti legi et pphetis. qz oia q̄ ī p̄iarchis sunt p̄missa et figurata. et in pphetis vaticinata adimpleuit. Hāz en. i. ecce ip̄e iam stat post parietē n̄m. i. latēs in n̄ra hūanitate. sicut fuit p̄missus p̄iarchis et pphetis et fuit figuratus p archā et tabernaculū et p illos angelos p quos de⁹ loq̄batur in forma hūana. Et iam stat aspiciēs p fenestras et cācellos hūanitatis. i. iam h̄ns oculos hūanos et os carneū et hūanus loquitur mihi familiarit⁹ dilect⁹

meus deus et homo. Et vocando me dicit. Surge amica mea etc. Ad cuius intellectum est notandum quod sicut populus israel erat in egypto sub illo iugo captiuitatis. ita per sponsa erat sub iugo legis et peccati. sed sic tempore veris deus eduxit per moysen illum populum de captiuitate. ita in eodem tempore in mense aprilis siue martij christus desponsauit et eduxit sponsam suam de iugo legis et captiuitate peccati per mortem et passionem. Unde sicut homo in hyeme latet rigidus et balbus in domo non audeo exire domum propter frigus intensus et propter crebros imbres et pluuias et obscuritatem nubium: ita pariter sponsa erat latens sub frigore et obscuritate et nube legis. Item sicut in hyeme arbores non faciunt fructus nec flores propter frigiditatem frigoris et propter defectum caloris: ita lex moysi exiit sub frigore et nube ceremoniarum sine calore et presentia christi: qui est sol iusticie nec florebat nec fecit fructus. Sed oriente sole iusticie in mundo: qui est christus: ilico causauit tempus vernum: et fugauit noctem et hyemem et tenebras legis. Et incepit florescere et facere fructus vinea legis per christum. Et sic christus fugata nocte et hyeme legis veteris cum suis nubibus ceremoniarum portauit veterem euangelicum: in quo floruit vinea legis. Et hoc est quod dicit sponsus: et loquitur etiam more amantius. Nam sicut amasius fugit de nocte quando in aurora et venit ad domum amasie et ornat portam eius diuersis floribus tempore veris et cantando vocat eam: ut fugat de lecto ad audiendas cantilenas eius. quam cantat amore sui. et ut sibi loquat et correspondeat: et reddat vices amoris sibi. Ita pariter christus venit in mundum et repit sponsam suam iacentem in lecto legis. et in nocte frigidam propter frigus legis. Ideo venit christus ad excitandam eam. et ad vocandum ipsam. ut surgeret a lecto et nocte legis. et

reddet sibi vices amoris. cuius portauit flores et fructus euangelicos. Christus ergo sponsus vocat sponsam suam ut surgat a sono legis dicens: o amica mea et sponsa et forma mea et columba mea que diu iacuisti sub iugo et lecto et nocte legis surge a iugo legis. et veni ad me. et faciam te formosam per dona gratiarum. et faciam te simplicem sicut columbam per baptismum. Nam eis hyemem et frigiditas et nox et obscuritas legis veteris. transijt et imber peccatorum iam recessit propter ventum solis iusticie. qui iam aperuerunt flores in terra nostra. Nam sicut recedente hyeme et adueniente vere omnes arbores et vinee florent et ficulnee incipiunt prouocare sic propter accessum et fauorem et calorem solis: Ita adueniente christo vinea legis et ager et ficulnea legis incepunt florescere et fructificare per christum. Unde iam venit tempus putationis vinee. in quo omnia ceremonialia sunt amputata. ut noui tirsii et pampini euangelici valeant pullulare. Item sicut in xpe auditur vox et cantus turturis per siluas: ita transacta hyeme legis: et adueniente plenitudine temporis quando deus misit filium suum. audita fuit vox turturis euangelice que fuit virgo mater dei quando dixit. Magnificat anima mea dominum etc. qui iam annuntiauit deum in carne aduenisse etc. Et sic vox euangelica incepit tunc audiri in terra nostra. Sed magis audita fuit vox turturis quando christus ascendit in montes et incepit declarare legem apostolis. Mat. v. Item tunc ficus legis amputatis ceremonialibus folijs tunc incepit prouocare ficus et grossos euangelicos per quam intelligentias. Nam sicut fructus latet in arbores in hyeme: et ficus in ficulnea: et vine in vite. eo quia fructus tantum est ibi in potentia tanquam in suis causis materialibus. sed in xpe sol et celestis influentia educit fructus ex arboribus de potentia in

Signum de vinea euangelica in

2.
Sponsa
Legis

actus. ita pariter oia misteria et veritates euangelice latebat sub lra legis. sed venit cristus sol iusticie et eduxit oia illa misteria et veritates in actum et in lucem. et sic aparuit veritas euangelica que latebat in lege. sicut forme latitat in materia et fructus in arboze. et ideo subdit quod vinee legis dederunt odorem suum flozendo. Et nota quod quando vinee flozentes oes fructes fugiunt. eo quod odor floz vineaz interficit fructes: ita ergo pariter quando christus venit et incepit fugare hyemem et frigiditatem ceremoniarum legis. et incepit flozere vinea propter calorem solis in de euangelico: tunc fructus antiquus incepit fugere propter odorem vinee euangelice. quia ille odor et virtus floz sacramentorum euangelicorum interficit diabolus et extinguit peccata. Et ideo dicit spiritus quod vinee legis iam dederunt odorem suum fugando diabolum et extinguendo peccata. Et ideo subdit. Surge amica mea et sponsa quia diu per totam hyemem legis veteris iacuisti absconsa sicut columba in caverna macerie et parietis et in foraminibus petre. ita tu latuisti absconsa sub umbra legalium per totam hyemem et noctem legis. o ergo columba mea exi a caverna et foramine legis. Et incipe cantare canticum euangelicum. et sonet vox tua in auribus meis confitendo me esse deum et messiam et redemptorem tuum. Et ostende mihi faciem pacis tue per fidem et caritatem. Et sonet vox tue confessionis in auribus meis. Quia vox tua erit mihi dulcis: cum audiero a te confessionem de fide euangelice per quam fides eris mihi personaliter et presentiter desponsata Quia iam non loquor tibi per angelos nec per prophetas: sed personaliter et presentiter loquor tibi per me ipsum. Profer ergo fidem articuloz et fidem euangelicam per os tuum. Et eris mihi vera sponsa per verba de presentibus. quia dicat. Sequere me per fidem euangelicam et recipe bap-

tismum fidei confitendo. Et tunc vox tue confessionis erit mihi dulcis et acceptabilis. Et facies anime et conscientie tue erit mihi decora et grata et amabilis. Deinde cum dicit. Capite non vulpes parvas etc. spiritus auisat sponsam ut sit cauta ne sequatur falsas doctrinam scribarum et phariseorum. Ad cuius intellectum est advertendum. quod quando christus venit iam repertis scripturam legis et prophetarum deservatam per falsas traditiones et expositiones scribarum et phariseorum et saduceorum. Cuius causa fuit. nam ut ait iosephus. xviii. libro antiquitatum. et secundo libro de bello iudayco. qui per xl. annos ante adventum christi inter ceteras sectas prexerunt due precipuales secte in hiis. quarum prima fuit secta saduceorum dicta a quodam dicto sadoch principe et inventore illius secte. Illi autem negabant angelos esse et alios spiritus. et negabant reffectores corporum. et per omnia procedebant mortales esse animas hominum. Ite recipiebant solum quinquaginta libros moysi. Et negabant totum residuum veteris testamenti. et sic ex tali errore committebant multa turpia. Sed tunc ex zelo legis et prophetarum prexit altera secta pharisaeorum. qui incepit a quodam dicto phares de tribu symeon. et ideo sui sectatores dicti sunt pharisei qui contra saduceos et a ceteris poplaribus divisi in vita et moribus et in habitu. Iste fingebant se zelare legem et prophetas. Et ideo habitus sunt in maxima veneratone apud populum et in maxima opinione sanctitatis propter apparentiam exteriorum. Et isti dabant opera studio legis et prophetarum preter ceteris. Et ideo propter assiduitatem et continuum studium facti sunt periti preter ceteros in lege et prophetarum intantum: quod accepit auctoritatem a summis sacerdotibus sedendi in cathedra moysi ad declarandas scripturas legis et prophetarum et ad iudicandas et discernendas causas civiles et iudicia civilia exer-

- vi. lxxv

cenda. Et sic facti sunt de numero illoꝝ
 lxx. iudiciū quos moyses instituit ad discer
 nendas causas ⁊ iudicia. exo. xviii. Et iō
 dicebātur sedere sup cathedrā moysi. Et
 ideo isti rōe riligiois dicebātur pharisei.
 Is rōe iuditiarie potestatis et rōe auctori
 tatis glosandi ⁊ exponēdi ⁊ declarādi sa
 cras scripturas legis ⁊ pphetaz dicebā
 tur scribe. Est veruz: q̄ multi ex tribu si
 meon ppter p̄tiaz scripturaz Is nō eēt
 ex religioe ⁊ bitu phariseoz. tñ similiter
 assumebātur ad p̄tatem iudicādi et auto
 ritatem glosandi. et isti dicebātur scribe
 tātū. Ista ergo secta ⁊ religio phariseo
 ruz et etiā societas scribarz fuit deuotior
 ppter simulationē sc̄tatis. Et creuit in
 tātū apud vulgares et ciues ⁊ plebeyos
 q̄ oēs ciues relinquebāt eos executores
 testamētoꝝ ⁊ tutores viduaz ⁊ pupillo
 rum. Et sic regebāt poplos in t̄poralib⁹
 ⁊ sp̄ualib⁹. Et sic incepunt comedere et
 expoliare domos viduaz. et diripe bona
 pupilloꝝ ⁊ impiguare domos suas intā
 tū q̄ oēs diuitie pueniebāt ad man⁹ eoꝝ
 et simplices populares ex ignorātia obe
 diebāt ⁊ credebāt eis. S; avaritia ⁊ cu
 piditas simul creuit et exarsit in eis cum
 pinguedīe diuitiarū. Unde tunc incepūt
 ordīare nouas traditiōes in poplo ⁊ glo
 sare oēs sacras scripturas et deducēe ad
 lucrum suū t̄porale et ad multiplicādas
 oblationes ⁊ decimas et p̄mitias. Et sic
 sc̄ti publici cāpsores et mercatores p se
 vel p interpositas psonas parauerūt i tē
 plo mēsas numlarioꝝ: et i porticu tēpli
 vendebāt oues ⁊ agnos pro sacrificijs ⁊
 oblatiōib⁹. et sic vsurpabāt sibi oīa lucra
 Et vt Is nō reputaret illicitū apd popluz
 glosabant scripturas ad suū intētū oñdē
 tes populis: q̄ ea q̄ faciebāt erāt de mē
 te legis postq̄ oīa erāt ad cultū diuinuz.

Et sic deprauarūt totā leges et pphetas
 trabētes oīa ad intētū et lucrū suū t̄pora
 le. negantes omnes sensum spiritualem.
 Et iō x̄ps repiens scripturas depraua
 tas p falsam doctrinā ⁊ traditiōes istaz
 sectarū. s. saduceoz ⁊ scribarū et phari
 seoz. statuit extirpare fermētū ⁊ falsam
 doctrinā eoꝝ. et apire x̄uz sensum sacre
 scripture. Ideo ascēdēs i mōtes incepit
 auisare discipulos dicēs. Nisi abundauerit
 iusticia v̄ia plusq̄ scribarū ⁊ phariseorū
 nō intrabitis in regnuz celozū ⁊c. Et sic
 x̄ps pcedit in toto illo fmōe declarādo
 x̄am intelligētiaz legis ⁊ pphetarū ⁊ ex
 tirpādo falsam doctrinā scribarū ⁊ pha
 riseorū. Et Is iōe facit p totuz discursum
 euāgelicū. vñ Math. xv. Auifans disci
 plos dixit. Lauete a fermēto saduceoz
 ⁊ fariseozū ⁊c. Item. xxiii. dicit. Supra
 cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei
 ⁊c. et in toto illo caplo exprobat avari
 ciaz ⁊ simulationē ⁊ praua opa eoꝝ. Et
 iō vidētes x̄pm totalr esse p̄trariū mori
 bus et avaritie et prauis operationibus
 eozum: statuerunt ipsum interficere ne
 gantes x̄pm esse messyā in lege p̄missuz
 vnde sicut erāt totaliter mūdani et car
 nales: ita declarabāt totā scrip̄faz t̄pora
 liter et carnalr expectādo bona t̄poralia
 Et hāc sectaz scribarū et phariseorū ser
 uant hodie iudei moderni. eo qz sunt suc
 cessores illorū in vita et doctna et p̄ficia
 et odio. put dcm est. psal. ij. et psal.
 lxxj. Et sic p̄ q̄litez scribe ⁊ pharisei co
 nati sūt dissipare vineā legis p flaz doc
 trinā ⁊ intelligētā. Quos salon b appel
 lat vulpes ppter simlatōz et fictōz vite.
 Et appellat eos vulpes puas ppter sc̄ti
 tatem et hūilitatē fictaz et simlataz. v̄ a
 puitate x̄itatis. et et a puitate potētie et
 effect⁹. Nam Is fuerint conati destruere

vineam sacre scripte. tñ nō potuerūt. qz
 veritas scripte p̄tinuata et p̄seruata est ī
 euangelio. et ip̄i manēt in sua cecitate et
 obstinatōe et mēdatio et captiuitate. **Di**
 cic ergo sp̄sūs ad ap̄lōs. nolite seq̄ doc/
 trinas vulpinā et fermētum istarū vulpi
 um. s. scribarū et p̄bariseorū. s. capite nob̄
 istas vulpes paruas. s. scribas et p̄bari/
 seos q̄ demoliūnt et destruere et dissipare
 nitunt vineas sacre scripte cū suis falsis
 doctriis et traditiōib⁹ iniquis. et eijcite
 eos ex vineas n̄ras tāq̄ obceratos ī mali/
 cia eorū: ne itelligāt sacramēta dī et ne co
 medant de fructib⁹ hui⁹ vinee postq̄ ne/
 gant aduētum xp̄i agricolē huius vinee.
 qm̄ vinee n̄re iā flourerūt p̄ aduētū xp̄i:
 s. ipsi nō expectēt tales fructū sp̄ualē ex
 ea. s. bona t̄poralia. Et iō ne iste vulpes
 parue in valore et in potētia et itelligētia
 veritatis dissipēt flores hui⁹ vinee. capite
 eas et p̄ijcite extra vineam postq̄ se indi
 gnos fecerūt. vñ ego expectabam vt ip̄i
 iudei colligerēt vvas ex ista vinea: et ip̄i
 collegerūt lambuscas amaras p̄ eis. S. vos
 fideles colligite vvas dulces misteri/
 orū euāgelicorū. **Intēdit** ergo dicere sp̄o/
 sus ad sp̄sam ī apl̄is. o amica mea et co
 lumba mea sp̄sa oñde mibi faciē tuas p̄
 puritatē baptis̄mi. et sonet vox tua ī au
 rib⁹ meis p̄ p̄fessionē x̄e fidei. et non seq̄
 ris falsam doctrinā et vocē vulpinā scri
 barū et p̄bariseorū: qui conant destruere
 vineas sacre scripture. s. capite has vul
 pes et p̄ijcite extra vineas: quoniā vinea
 mea iam flourit et c̄.

Dilect⁹ me⁹ mibi et ego illi
 Hec ē sc̄da pars hui⁹ cātici in q̄ introdu
 citur sp̄sa ad loquēdū. que audita voce
 sp̄si quam voces diu desiderauerat. ideo
 agit gracias dicēs. **Gracias** ago quoniā

dilect⁹ me⁹ p̄sentiār et familiarit̄ loquif
 mibi et ego illi. et ias docet me familiarit̄
 misteria et secreta legis. Et iā pascif̄ inter
 lilia: qz ias recipit a me cultū late ī apl̄is
 et discip̄is et fidelib⁹ seq̄ntibus euz. **Uñ**
 sicut ip̄e pascit me pabulo doct̄ne: ita ip̄e
 pascitur a me pabulo cult⁹ late/acceptā/
 do meā fidē et p̄fessionē fidei et laudis et c̄.
 Et iste cult⁹ late durabit donec. i. dū aspi
 ret et p̄seruet dies gr̄e vsqz ad iudiciū
 et vsqz iclinētur ombre. **Uel sic.** **Dilect⁹**
 me⁹ loquif mibi et ego illi. et iā pascif̄ in
 ter lilia siue rosas fidelis p̄ cultū lat̄rie
 postq̄ iam spirauit dies gr̄e et finita et fu
 gata ē umbra legis. Quasi dicat nolo au
 dire nec sequi vulpes p̄bariseos nec doct̄
 nam eorū falsam. s. volo sequi xp̄m sicut
 ip̄e loquif mibi. **Deinde** cū dicit. **Re**
 uertere postq̄ ista sponsa recepit fides et
 euāgelicam et veritatē legis a sp̄so in a
 pl̄is et discip̄is ī illo mōte desidans h̄re
 copiam ī sua societate. et sciēs q̄ xp̄s ve
 nerat ad redimēdū p̄ncipal̄ populū isrl̄.
Uñ exortat sp̄sūs vt lustret in girū et
 circūdet totā terrā isrl̄ p̄ oēs trib⁹ et p̄
 ea reuertat ī h̄rl̄. vt ibi p̄ oibus patiat̄.
Dicit ergo sp̄sa/o dilecte p̄q̄ vocasti et
 docuisti me ī apl̄is et discip̄is. et iam pa
 sceris int̄ lilia p̄ lat̄am et iam apl̄i recep
 unt et sequūtur te. **Uñ** vade et lustra et
 circūda ī girum totā terrā p̄missiōis vo
 cando oēs filios isrl̄ ad fidem. p̄q̄ p̄nci/
 palit̄ et p̄sonal̄ venisti ad oues q̄ pierāt
 dom⁹ isrl̄. Et p̄q̄ lustraueris totā terrā
 p̄missiōis. reuertere in terram iuda et
 in hierusalem. vt ibi pro nobis patiaris.
Uñ nota q̄ vbi trāslatio n̄ra dicit. **Re**
 uertere. in hebreo habetur circūda siue
 lustra. et ē mos et p̄suetudo amātius qui
 lustrāt in girū domus et vicū amasie. vt
 frequēter eā possint videre et alloqui. ita

ergo eodē modo dicit ista spōsa / o dilecte mi plustra et circūda frequēter domum meas. i. totā terrā promissiōis. et postea reuertere ad me. et finalit̄ reuertere i terram iuda: vbi in bethlees fuisti nat⁹ / et in hierl'm in tēplo presentat⁹. vt ibi patiaris p̄ olbus. et refgas et finias cursus tuus. Et in tali cursu et officio sis velocis et similis in velocitate capree hymnuloq; ceruorum. i. expedias cursus tuū reuertēdo super mōtes bethel. i. sup montes dei: qui sunt mōtes iudee vbi est hierl'm sita i mōte syō et in mōte moria qui dicuntur mōtes bethel. i. mōtes domus dei. eo q; in eis ē fundata domus dei. et in vno illoꝝ mōtiū vidit scalam iacob. et i altero abraham voluit immolare filiū. et i altero melchisedech obtulit panē et vinū vt dictū ē psalmo. xlviij. Intēdit ergo dicere spōsa / o dilecte lustra totā terrā isrl' et reuertere sup mōtes bethel. s. in hierl'm ad patiēdū et plēdū misterii redēptiōis. et esto similis capree hymnuloq; ceruorum. i. esto similis et p̄formis legi et p̄phetis. s. imple officii redēptiōis in hierl'm sicut p̄misisti p̄iarchis et vaticinatū ē p̄ p̄phetas p̄ dictū ē et magis patebit. In hebreo autē hētur. sup mōtes bathet. i. sup mōtes diuisos. Et tūc eēt sensus. lustra terrā velocit̄ sicut capra et hymnulus velocit̄ currit sup mōtes diuisos siue diuersos. Et nra trāslatio videt̄ magis p̄pria. Ad maiorē euidentia ē notādū. q; caprea siluestris habet quattuor p̄petates et cōditōes. primo q; fugit vebemēter venatores. sc̄do quia est velotior ceteris animalibus in fugiēdo. Tercio q; semp petit ardua et cacumina mōtiū inaccessibleia vt ibi saluet̄. Quarto q; semp trahit et ducit filiū secū vt saluetur. nec vnq; dimittit n̄c deficit eū. Has etiā quattuor p̄petates hēt ip̄e ceruus in

fugiēdo venatores. Et has quattuor p̄petates suauit̄ xp̄s cōtra vulpes phariseos et scribas qui sua venenata et vulpina doctrina nitebatur vulnerare populos et dissipare vineā dñi. Et iō xp̄s fugit / ymo in crepauit et extirpauit velociter falsas doctrinā scribarū et phariseorū. Et ascēdit in montem crucis ducens et trahens secus omnes fideles filios suos. vt eos ibi saluaret et liberaret. Et ideo dicit sponsa / o sponse dilecte mi perlustra totam terrā israel et reuertere ad montes bethel. i. dom⁹ dñi q̄ est hierl'm et ad mōtes crucis vbi nos debes saluare. Et iō esto similis capree hymnuloq; ceruorum. i. sicut caprea et ceruus velocit̄ fugiūt venatores et dicūt et trahūt secum hymnulū. s. filius vt saluet̄ eus sup ardua mōtiū. Ita tu trahet nos tecū sup mōtem crucis et sup mōtes hierusalem vt salues nos ibi. Et sup montē celestem vt ibi fruamur.

Secūda pars tertij cānici.

¶ lectulo meo
quesui quē diligit
anima mea

¶ Quesui illū et nō inueni.
Surgam et circuibo ciuitatem per vicos et plateas.

¶ Querā q̄z diligit aīa mea

¶ Quesui illū et nō inueni.

¶ Inuenerūt me vigiles qui custodiunt ciuitatem.

¶ Num quez diligit anima mea vidistis.

¶ Saululus cum pertransis

sem eos.

Inueni q̄z diligit aīa mea

Tenui eū nec dimittam.

Donec intromittam illum.

In domū matris mee.

Et i cubiculū gēitricis mee

Adiuro vos filie hierusalē

per capreas ceruosqz cam

porum.

Ne suscitatis nec euigilare

faciatis dilectam.

Donec ipsa velit.

Deinde cū dicit, In lectulo meo per noctē q̄siui quē diligit aīa mea etc. Vidēs spōsa q̄ p totā noctē legis nunq̄ poterat repire spōsus suū xpm̄ in tabnaclo moy si nec i tēplo primo nec scdo/qz in archa phederis nō erat realr̄ incarnat⁹ nisi in sola figura. Ideo postq̄ repijt ipm̄ i car ne: agit gr̄as dicēs. Ego quesui quē diligit aīa mea in lectulo meo. i. i tabnaclo moy si. et ipm̄ quesui p totā noctē legis. Et tñ nō potui ipm̄ ibi inuēire. qz tantū erat ibi i figura. et sic dixi i me ip̄a. Ego circuibō p vicōs et plateas. i. discurrā p oēs p̄iarchas et ppbetas q̄endo xps̄ qz diligit aīa mea. et quesui illū s; nunq̄ ibi inueni i toto testamēto veteri. Et dū circuibā p totū vet⁹ tes. querēdo quē diligit aīa mea: inuenerūt me qui custodiūt ciuitatē. s. summi sacerdotes et scribe et pharisei qui erāt doctores et p̄elati positi ad custodiā populi et tēpli. quos interrogaui dicēs. Quis quē diligit aīa mea vidistis qui nō oñderūt mibi illū p legē et ppbetas. ymo negarūt eū dicētes. Hūc nescim⁹ vñ sit. Et nō hēm⁹ regē nisi cesares.

ymō negarūt talē messiā deū et hoīes ēē in lege pmissus. Nec voluerūt recipe eū nec leges eius euāgelicā/nō bona sp̄ualia cum tanq̄ carnales expectarēt t̄poralia. S; ego spernēs eoz cecitatē et falsas doctrinā paululū cū p̄trāssem eos: inueni xpm̄ deū incarnatū spōsus mibi pmissus quē valde diligit aīa mea. Et t̄do ilico ad primā vocationē tenui eū p fidē firmā et caritatē indissolubiles. Et t̄do nō dimittā eū/ donec intromittas illū in domū matris mee et in cubiculus genitricis mee. q̄ est plebs isrl̄itica fidelis. vñ postq̄ synagoga eiecit ipm̄ a se: ego recepi ipm̄ intātū q̄ nemo me separabit a caritate eius. q̄i dicat postq̄ nō repij ipm̄ in tabnaclo moy si nec in tēplis p̄mo et scdo. tñ inueni ip̄s i tabnaclo et tēplo hūaitatis assumpte. Et sic tenui et recepi eū i verū messias nec dimittas eum. licet scribe et pharisei tanq̄ vulpes dissuadeant mibi cum comminatione. et cum suo falso fermento. Mo maiorem aut̄ euidentiam est notandū q̄ ista spōsa q̄siuit spōsum p totā noctes legis i lectulo suo. s. in tabnaculo ligneo qd̄ fabricauerat moyses. s; cum ipm̄ ibi nō repisset/ eo qz ibi nō erat nisi i figura: Ideo interrogauit custodes. s. scribas et phariseos vt oñderent sibi spōsus. s. mes siam in lege pmissus. eo q̄ sacerdotes et scribe et pharisei erāt positi tāq̄ custodes et speculatores dom⁹ isrl̄. vt cū veniret xps̄ ostēderēt eū populo p sacram scriptam. Sed cum sacerdotes et scribe et pharisei nō oñdissent sibi xpm̄ fuisse messias. ymo tanq̄ vulpes dissipantes vineā dñi negauerūt eū et pseqbant. Ideo ista spōsa nō acquiescēs false doctrine eoz p̄trāsuit i. p̄tēpsit eos. s; cū p̄trāsisset eos: repijt xpm̄ spōsus suus non i tabnaclo ligneo ip̄ius moy si. s; in lectulo et tabnaclo car

nis et humanitatis. Et tunc postquam ista sponsa cognouit sponsum: tenuit eum fortiter per fidem et secuta est eum usque ad mortem. Et introduxit eum in domum matris sue. scilicet in plebem iudaeorum. quia apostoli multos de plebe israelitica conuerterunt ad fidem christi. quoniam misit eos ad predicandum per terras israel. ut patet Mat. x. et Luce. x. Et etiam conuertit multos in die pentecostes ut patet Act. ij. et. iij. Et ideo dicit. In lectulo meo etc.

Adiuuro vos filie hierusalē

etc. Hec est tertia pars huius cantici ubi predicat firmam stabilitatem ecclesie et indissolubile vinculum inter ipsam et sponsum suum unde ait. o filie hierusalem. id est anime fideles obtestor. et adiuuro vos per capreas hymnosque ceruorum. id est per patriarchas et prophetas. quibus scita est de christo repromissio. ne suscitetis inimicis enigilare faciatis dilectam a fide et caritate dei sui sponsi donec ipsa velit. id est adiuuro vos ne putetis unquam ipsam esse a suo sponso separandam in eternum sicut promissus est patriarchis et prophetis prout dictum est. qui dicat. ne timeatis: nec seducat vos falsa doctrina scribarum et phariseorum. nec aliquis hereticus aut tyrannus separet vos a caritate sponsi vestri christi. Sed quia dictus est in expone huius tertij cantici. quod in aduentu christi vinea legis dedit fructum suum aputatis ceremonialibus. et ficus legis dedit grossos suos euangelicos. Et quod christus tanquam interpres legis amputauit omnia ceremonialia. Hec dicitur quod utrum christus potuerit hoc facere. et videtur quod non. Et primo arguitur sic. nam christus qui uenerat ad implendam voluntatem patris nec debuit nec potuit venire contra mentem dei patris qui obligauit illum populum sub multiplici maledictione et firmissimo iure iurando ad seruandam totam legem. non solum quo ad precepta moralia: sed etiam quo ad omnia ceremonialia

et hoc phedere efno. ut patet de uero. xxvii. et. xxix. Et sub eisdem maledictionibus et iure iurando se obligauit populus. ut patet ibidem Ergo nec christus potuit venire contra mentem patris nec absoluere illum populum a ceremonialium obsequia eterna. Secundo arguitur sic. nam sub eadem pena deus prohibuit ne quis presumeret addere nec minuere aliquid preter id quod est scriptum in lege data moysi. ut patet deuterio. iij. ergo sequitur quod christus nec debuit nec potuit amputare ceremonialia puta sabbatum etc. nec addere diem dominicam et cetera precepta et euangelica sacramenta. In oppositum autem est tota veritas huius tertij cantici. ubi dicitur tempus putationis aduenit. Item Mathei et luce. iij. securis ad radicem arboris posita est: Item ibidem. Qui uentilabrum in manu eius. Et mundabit aream suam. Et congregabit triticum in horreum suum. paleas autem comburet igni inextinguibili. per quam arbor et paleas inter ceremonialia legis uel. Respondet quod ista questio satis est explicata et soluta per totam expone libri psalorum et precipue in tractatu per iudeos per totum. Sed breuiter respondebitur prefatis duobus argumentis. per quorum responsio est primo notandum quod cum tota lex ceremonialium fuerit data in signum fedis et pacti. ut patet de circumcissione et de ceteris sacramentis et sacris et sacrificijs et obsequijs. ergo sequitur quod omnia illa ceremonialia erant signa alicuius fuisse ueritatis. Et per quos tendebat in illam ueritatem significatam tanquam in finem et terminum. Et per quos officium omnium illorum ceremonialium non celebrabatur nisi sub fide et preestimatione illius fuisse ueritatis quam significabant et ad quam tendebat omnia illa ceremonialia tanquam in finem et terminum. sed ueritas et finis et terminus totius legis et prophetarum fuit christus in quem tendebat tota lex et prophete. ut super dictis et probatum est in primo cantico. ergo sequitur quod tota lex

et pphete finierūt officium et cursum suū in xpm. Et p pñs fideles ve. te. nō obligant obſuare ceremonialia niſi vſq; ad xpm / qui fuit veritas et finis legis et pphetaꝝ. nec illa mltiplex maledictio nec illud iurandū potuit eos obligare niſi vſq; ad xpm. Itē ſcdo ē notandū qd xps nō ſolū fuit pmiſſus in ve. te. tanq; finis legis et pphetaꝝ. ſed et tanq; intpres et declarator eoz. vt pbatū eſt i primo cātico p id qd ait dñs deuto. xviii. ſ. ppheta ſuſcitabo de medio frūm tuoz ſiles tui. ponā vba mea i ore ei. loq̄turq; ad eos quecumq; precepero illi. Qui autē verba eius q loq̄tur audire noluerit ego vltor exiſtā. Que quideꝝ verba dixit deº i oreb qno dedit legē ipi moyſi. put p; i textu illiº capli. Nam rā deº q moyſes refert iſta verba ad illū tpo. qno deº dedit leges Nam qno populus audiebat voces et videbat lapides et mōtes ſumātē. tūc oēs pfriti et pauore ꝑcuſſi dixerūt moyſi. loq̄re tu nob. et audiemº. nō loq̄tur nobis dñs. ne forte moriamur et. vt p; exo. xx. Tūc dñs dixit moyſi verba ſupdicta. ſ. pphetaꝝ ſuſcitabo eis et. Et ſic p; qlit. h; moyſes nō ſcripfit iſta verba ibi exo. xx. vbi fuerūt dicta. tñ ſcripſit ea deuto. xviii. referēdo ad tempº datōis legis. vt p; in textu. Ex quo p; qd xps intpres et declarator legis ſiml fuit pmiſſus cū datione legis. Et p pñs qno ille poplus ſe obligauit ad ſeruādas legē dicēs / omia q pcepit dñs faciemº et. Tūc et ſe obligauit ad audiēdū illū pphetaꝝ intpres et declaratorē legis i ſuo aduetu. Et p pñs ſe obligauit ad ſeruādas leges ſm intpretatōꝝ et declaratōꝝ illiº pphete pmiſſi. Et p pñs ſub eiſdem maledictōib; et iureiurando ſe obligauit totº poplus ad credēdū illi pphete et eiº intpretatōi et

doctne. Sed ille ppheta pmiſſus fuit ſolus xps vt pluries pbatū ē. Quia debebat eſſe maior q moyſes et ioſue et danio et yſaias et. Ergo ſequitur qd ille poplus non obligabatur obſeruare illam legem. niſi vſq; ad xps intpres eius. Et p pñs ſub eadē coicatione et iureiurando obligabatur ad ſeruandā intpretatōes et declarationē legis et pphetaꝝ faciēdā p xpm. S; tota lex euāgelica nil aliud ē. niſi vritas et declaratio legis et pphetaꝝ ſcra p xps. Quia lex p moyſen data / grā aut et vritas p xps ſcra eſt. vt p; iohānis pmo. qui non venit ſoluere legē: ſ; adimplere. q; vnū ſota nō vnus apex pteriuuit a lege quin dictis aut ſcra fuit p xps impletū. vt p; Mat. v. Ergo ſequitur qd ſub hōde maledictōib; et iureiurando obligabat ille poplus ad obſeruandā euāgelicā legē p xpm ſerēdā. et ad relinquēda ceremonialia p ipm abolēda. Ex ſupradictis ergo p; ſolutio ad pmiº argumētum. qd xps in auferēdo ceremonialia nō venit ꝑmentē pñs. ymo declarauit et roborauit mentes pñs. nec violauit nec ſoluit leges ſ; vificauit et adimpleuit eas. Et apli et ceteri fideles ſequētes xpm et reliquētes ceremonialia et obſuātes legē euāgelicā nō violarūt legē nec iurandū. ymo ad impleuerūt legem et iurandū. et p pñs euaserūt illas maledictiones ſcriptas in libro deuto. Et p pñs ſcribe et phariſei et oēs iudei moderni ſequaces eoz incurrūt oēs illas maledictiones tanq; violatores illius pmiſſōis et iurandū. Et p hoc p; reſpōſio ad primū argumētum.

S; p reſpōſiōe ſcra argumēti ē aduertēdū. qd tria erāt cōſiderāda in illis ceremonialib;. ſ. officium qd celebrabat. Scdo fides ſub qua celebrabat. Tercio xps futurus ſub cuius fide et ad quē finē et cuiº

grā oīa illa officia fiebāt. Et iō qz illa ce-
rimonialia et officia nō fiebāt grā sui. s; in fide et grā xp̄i futuri: binc ē q nō erāt de essentia legis. qz sola fides cristi cum suo fine quē oīa illa ceremonialia intēde bant erat de essentia legis. Et iō illa oīa ceremonialia quo ad officiū erāt quedāz accidētia. et p p̄ns poterāt ad esse vel ab esse p̄ter subiecti corruptōz. Et p p̄ns nō erāt de integritate essentiali ip̄ius legis: sed fides xp̄i et misteria euangelica p illa ceremonialia significata. qz erāt de essen- tia legis. iō māserūt post aduētū xp̄i am putatis ceremonialib⁹. Ex quibus p̄s. q xp̄s abdicādo et repellēdo ceremonialia: et declarādo eoz x̄itatē p legē euāgelicā n̄c abstulit n̄c addidit aliud essentialē ip̄i legi. s; solum manifestauit veritatē late- tem sub vmbra legis. vñ sicut sol in ortu suo nō minuit nec addit aliud s; manife- stat et patefacit oīa que latebāt sub vmbra noctis super facies terre. ita pariter xp̄s i suo aduētū nullū essentialē minuit nec addidit legi. s; solū patefecit totā x̄i- tatē et oīa misteria euāgelica que latebāt sub vmbra illoz ceremonialiuz. vñ nihil fuit i lege et p̄phetis figuratū et vaticina- tum quin fuerit impletū et declaratus p xp̄m dictis aut factis. Et nil fuit dictum aut factū p xp̄m: quin fuerit in ve. tel. fi- guratū aut vaticinatū. Et sic p̄s qualiter vnū jota nō fuit additū nec dīminutus a lege p xp̄m. s; oīa fuerūt impleta et pa- tefacta que sub vmbra legis latebāt. Et sic nos xp̄iani fuādo legē euāgelicā non addimus n̄c auferimus aliud essentialē a lege moysi et p̄phetis. ymo x̄ificam⁹ et implemus eius significatū. Et sic sunt in- telligēda illa x̄ba dei deutēo. iiii. s. nō ad- detis ad x̄bus qd̄ ub̄ loquor n̄c auferetis ex eo. s. aliud qd̄ sit de essentia sui veri si-

gnificati. Ex quib⁹ p̄s. q illa lex nō erat eterna quo ad officiū et significatū. sed quo ad fidē et finē et x̄bus significatū. Et p̄ B p̄s x̄a itelligētia hui⁹ tertij cānici. Et p̄s solutio ad scdm̄ argumētum iudeoz. Et hoc de tertio cānico.

Incipit quartū canticū.

**ve ē ista que ascē-
dit per desertū.**

Sicut virgula fu-

mi ex aromatibus.

**Myrrhe et thuris et vni-
uersi pulueris picmētarij.**

En lectulū salomonis.

Sexagita fortes ambiunt.

**Ex fortissimis israel omēs
tenentes gladios.**

Et ad bella doctissimi.

**Aniuscuiusqz ensis super
femur suum.**

**Propter timores noctur-
nos.**

**Ferculus fecit sibi rex salo-
mon de lignis libani.**

Colūnas ei⁹ fecit argēteas

Reclinatorium aureum.

Ascensum purpureum.

Media caritate cōstrauit.

Propter filias hierusalem

Egredimini et videte filie

syon.

Regē salōez i dyademate.
Quo coronauit eū mat̄ sua
In die despōsatōis illius.
Et i die letitie cordis eius .

**He est ista que
ascendit per de
sertum** .

He est quartum canticum in quo cantat p̄gressum x̄pi p̄ totā terrāz p̄missiōis vocādo filios isrl̄ ad fidē. Quod misterium p̄uidit salōn i sp̄u p̄gressus et p̄grinationem et ascēsus arche p̄ederis et tabnacti p̄ desertū. Ad cuius intellectū ē aduertēdum q̄ quinqz p̄templatus ē / et p̄siderauit salomō in illa archa p̄ederis cū sua p̄grinatione. Primo materiā ex qua fuit facta. qz ex lignis sethym et etiā ex lignis cedriis que maxie abundāt et crescūt i libano. Secūdo p̄siderauit eius vnctionē. qz ex vnguēto cōfecto ex mirrha et cinamomo et balsamo. vt p̄ exo. xxx. et ultimo. Tercio p̄siderauit ornatū eius qz ex cortinis diuersoz colorū. Quarto cōsiderauit custodias eius. qz sex centū tria milia quingēta quiq̄gita viroz custodiebāt tabnaculū et archā dñi. Quinto p̄siderauit peregrinationē et ascēsus illius tabnacti p̄ totūz desertū euz signis et miraculis et prodigijs. a cuius facie mota ē terra a facie dei iacob. In quibz quinqz misterijs p̄uidit salōn totā p̄grinationē x̄pi p̄ terrā p̄missiōis ostēdēdo se esse deū p̄ signa et miracula. vñ p̄ hoc q̄ illa archa fuit fabricata ex lignis sethymis et cedris p̄uidit salōn hūanitatē x̄pi. s. qualr illō corp⁹ erat formādū ex puris sanguinibz virgīs ope sp̄s sc̄ti. et tota illa hūanitas

debebat p̄stare ex carne sethyma imputribili et incorruptibili et ex aīa cedria nulli p̄cto obnoxia nō solū i p̄sona / s̄ n̄c et in natura. Et p̄ hoc q̄ i illa archa fuit repositum māna et virga moyfi et table legis p̄uidit qualr x̄ps debebat esse deus et homo / rex et sacerdos / put dictū ē i sc̄do cātico. Et p̄ hoc q̄ illa archa fuit p̄icta illo preciosissimo vnguēto diuersoz aromatum p̄uidit salomō qualr aīa x̄pi erat vngēda vnguēto aromatico sapiētie et intellectus et oīuz donoꝝ et virtutū nō ad mēsurā. vt posset oībz sua dona coicare tanq̄ caput. Itē etiā possumus dicere q̄ p̄ illā vnctionē p̄uidit oīa dona sp̄s sc̄ti et vnguēta oīuz sacramētoꝝ q̄ debebāt fluere a x̄po i corp⁹ mysticū. Itē p̄ ornatum cortinaz tabernaculi p̄uidit ornatum perfectionum et virtutū et graciā x̄pi. Itē p̄ illos sex centū tria milia quingēta quinq̄gita qui custodiebant tabnactū et archā euz gladijs. ensibz p̄uidit. lx. reges cū suis regnis qui venerūt ad fidem x̄pi defēdentes nomē ei⁹ cū gladijs et armis t̄poralibz. et p̄uidit et. lx. p̄latos euz gladijs et ensibz eccl̄stice p̄tatis fidē x̄pi defēdētes et. lxx. doctores p̄ncipales eccl̄ie s. augustinū / abrosiū / hieronimū eusebiū et basilium et ceteros defēdētes fidem x̄pi cū gladijs sacre scrip̄te v̄tūsqz te. Itē p̄ h̄ q̄ illa archa p̄gredebāt p̄ desertum ascendendo i terrā p̄missiōis i qua dicebatur de⁹ sede sup duo cherubin a cui⁹ facie tota terra mota ē p̄pter signa et prodigia. p̄uidit salōn q̄liter x̄ps d̄s i illa hūanitate tanq̄ i archa p̄sonalr̄ latens et sedēs sup duo testamēta debebat exire i desertū galilee. et plustrare totā terrā euz signis et miraculis. put p̄ totū discursus euāgelicum. Hoc ergo p̄uidēs salōn i sp̄u fecit hoc cāticum i quo introducit filias hierl̄

c. ij.

primo ad loquendum admirantes sup pntia
 xpi et ppt mirabilia opa ei. In quo duo
 facit. Na prio facit qb dicit e. Secdo po-
 nitur sodaliu sponsi rnsio. Secda ibi. En
 lectulus salonis. Quatum ergo ad pmu
 qz sposa i catu superiori rogauerat spousus
 et lustraret tota terra isrl vocado ea ad
 fidem. Ibo x' spousus qui ant no fuerat
 cognit' nisi ap'is et discip'is descēdēs de
 mote incepit pabulare fram galilee et on-
 dit se i publicu faciedo signa et miracula
 vt pz. Mat. viij. et p totu discursus euā-
 gelicum. et sic oēs populi seqbant et mi-
 rabant sup doctna et mirac'is ei. Ad mi-
 rantes ergo filie hily vidētes illas archā
 hūanitatē xpi dicūt. Que ē ista archa q
 ascendit et p'gredif p desertu galilee odo-
 rifera sicut virgula sumi ex ornatibus
 myrthe et thuris et vniuersi plueris pic-
 metarij. In hebreo hēf. sic vapores sumi
 Et tūc lra ē magis plana. q' dicat. Que ē
 ista hūanitas siue iste de' i hūanitate qui
 ascendit in carne hūana p deftus odorife-
 rus sicut vapor sumi mirthe et thuris et
 vniuersi pulueris apotecarij. quasi dicat
 Ita procedit odoriferus enaporas ex se
 odores virtutū et doctrine et scitatis et
 miraculoz sicut archa phederis: cui' o-
 dorē sequebatur filij isrl. Quasi dicat q
 ita sequuntur istu xps oēs populi p deser-
 tum galilee: sicut oēs filij isrl sequebatur
 illā archā et tabernaculū odorifery p def-
 tus arabie. Totū etiā hoc potest referri
 ad totā societate xpi et ap'oz et toti' ml-
 titudinē q sequebat xpm. vñ populi ga-
 lilee vidētes xpm cum tota illa societate
 admirātes dicūt. Que ē ista societas que
 sequit istu iesus xpm sicut populus isrl
 sequebat archā dñi. nā sicut ille populus
 currebat post odorē et i odorē vnguetoz
 illius arche: ita tota ista societas sequit

xpm i odorē suaz virtutū et sue scitatis
 et signoz: qz sequebat eū multitudo ma-
 gna ppter signa q faciebat. iohānis. vj.
 Ad hoc rñdet chorus sodaliū xpi. i. cho-
 rus ap'oz et etiā angeloz dicēs. En. i. ec-
 ce lectulū salonis. q' dicat. Aspice: qz ista
 hūanitas quā vidētis est lectulus magni
 salonis. i. regis pacifici. qui est xps. nā
 sicut de' ibat et latebat i illa archa ve. te.
 figuratiue. ita de' latet nūc in hac hūani-
 tate psonalr tāq' i sua archa et tabnacto
 Et iō sicut tūc ambiēbāt archā dñi. sexcē-
 tū triamilia quīgēta quinqgita cū armis
 corporalib' ad defensionē tabnacti: Ita
 nūc. lx. reges cū suis regnis ambiūt xps
 et defendūt fidē euāgelicā oēs tenentes
 gladios et doctissimi ad bella: et isti sunt
 ex fortib' isrl. i. toti' ecclie toto orbe dif-
 fuse. qz. lx. reges cū suis regnis venerūt
 ad fidē xpi post puerionē magni cōstāti-
 ni. qui oēs defendebāt ecclias et fidē euā-
 gelicā cū armis et gladijs et ensib' t'pora-
 libus. Itē. lx. prelati principales ecclie
 toto orbe diffuse tenentes gladios ecclie
 potestatis ambiūt xpm defendēdo fidem
 eius. Itē. lx. principales doctores ecclie
 ex fortibus ecclie ambiūt xpm oēs tenen-
 tes gladios euāgelice doctrine et doctissi-
 ma tela spūalia ambiunt xpm. Et ensis
 doctrine vtriusqz testamenti scindens ex
 vtraqz parte est sup femur vniuscuiusqz
 ad defensionē xpi ppter timores. i. cōtra
 timores et incursum nocturnos. i. p noc-
 turnos et cecos incursum iudeoz et here-
 ticoz et oīus infidelū. vñ oēs incursum iu-
 deoz et infidelū et hēticoz dñe noctur-
 ni/eo qz pcedūt ex cecitate et ignorantia
 affectata et perpetrata et ex malicia q ob-
 cecauit eos ne intelligāt sacramenta deis
 que latent in sacra scriptura. Quasi di-
 cat: q illa humanitas cristi est archa et

tabernaculū dei figurata p archā. ve. tes.
Et tota ecclesia dei toto orbe diffusa fuit
figurata p illos sexcēta tria milia quingē
ti quināginta. qui seq̄batur archā. Nam
sexcēta tria milia. sūt. lxx. decies. x. milia.
Et sic ille numer⁹ figurabat nūerum. lx.
regnoz xp̄ianoꝝ qui venerūt ad fidē xp̄i
t̄p̄e cōstāntini. et figurabat nūerum. lxx. pla
toꝝ aut doctoꝝ eccl̄ie. Et pōt etiā dici q̄
ponit nūerus determinat⁹ p indeterminato
sicut q̄nos fit i scripta. Et etiā p illos. lxx.
fortes possunt itelligi. lxx. generatōes que
p̄cesserūt ab adam vsq; ad xp̄m. in quib⁹
xp̄s fuit figurat⁹ vt p̄ i libro generatōis
xp̄i. Nam ab adam vsq; ad abraā inclu
siue fuerūt. xx. generatōes. et abraā vsq;
ad virgines mariā p̄cesserūt. xl. generati
ones. vt p̄ i Mat. Et sic p̄putant. lxx.
generationes ab adā vsq; ad virginē ma
rias in quib⁹ xp̄s fuit figurat⁹. nā vnus
quisq; illoꝝ qui ponuntur in illo ordine
generatōis figurabat xp̄m scdm aliquā
virtutē. Et sic oēs illi. lxx. ambiūt lectum
salon̄is. s. hūanitatē xp̄i. tenētes singlōs
gladios aut enses virtutū ad defendēdū
xp̄m p̄tra timores nocturnos iudeoꝝ et
hereticoꝝ et oīus infideliū. q; p̄ figuras
et misteria aut vaticinia oīus illoꝝ p̄ban
tur misteria xp̄i et eccl̄ie: et maxie mister
rium incarnationis ⁊ n̄re redemptiōis.

Deinde cū dicit. Ferculum fecit sibi
rex salon de lignis libani ⁊c. explicat mi
steriū incarnationis et informationis cor
poris xp̄i ex puris sanguinib⁹ virgine ma
rie. Ad cuius intellectū ē aduertēdū. q̄ i
hoc p̄ueniūt oēs iudei nobiscū: q; i toto
isto libro p̄ salonē intelligūt deū. Dicūt
enī oēs magistri iudeoꝝ: q̄ iste salon q̄
noīatur i hoc libro ē ip̄e de⁹ rex pacific⁹
Et iō est vidēdū quis ē iste lectulus ⁊ fer
culus q̄ fecit sibi deus de lignis libani.

Ad hoc dicūt misī et ceci et nocturni iu
dei moderni. q̄ ille lectulus ⁊ ferculum
q̄ fecit sibi de⁹ est sola illa archa et illud
tabnaculū q̄ de⁹ p̄cepit sibi fieri p̄ moy
sen/ in qua archa de⁹ ferebat p̄ deftū. Et
sic exponūt totū istō cāticū. s; manifeste
apparet eoꝝ cecitas ⁊ deceptio. Nam illō
tabnaculum aut archa non fuit facta
ex lignis libani. sed ex lignis sethym ma
terialibus et spinosis. vt dictum est.
Nec fuit p̄strata et ornata media carita
te p̄pter filias hīl̄s. Quia tūc hīl̄s erat
bitata p̄ gentiles ydolatrae et sceletra
tos. Nec ē dicēdum q̄ mater sua corona
uerit deū i illa fabricatōe tabnaculi ma
tialis. Et iō ē dicēdum p̄ut dcm ē. q̄ salon
matialis p̄ditōr h⁹ libri p̄ illam fabricam
illius tabnaculi et arche matialis p̄uidit i
spū totū misteriū incarnationis et despōsa
tōis eccl̄ie cū xp̄o. Nam p̄ illā archā sc̄tas
ex lignis sethym et ex lignis cedrinis sili
libus illis q̄ crescūt i libano p̄uidit et in
tellexit salon hūanitates xp̄i p̄stitutā ex
carne sethyma ⁊ aia cedrina omis veneni
pcti fugatiua. Et p̄ vnctiōz arche et tab
naculi itellexit totū misteriūz passiōis. s. q̄
liter x⁹ erat vnguentus vnguento myrrbe
passiōis. Et p̄ ornatū cortinaꝝ intellexit
ornatū virtutū et donoꝝ xp̄i. Et p̄ popu
lum sexcētum milia viroꝝ armatoꝝ am
biētium archā intellexit eccl̄ias toto orbe
diffusas p̄. lxx. regna. Et p̄ illam coronā q̄
circūdabat archā intellexit hūanitates et
carne q̄ virgo maria coronauit ⁊ vestiuit
verbū diuinū filiū suū in die despōsatiōis
et incarnationis. Et h̄ est q̄ cātat salon p̄
phetice i hac pte. vñ ait/ o filie hīl̄s ⁊ aie
fideles vos admiramini dicētes. Que est
ista q̄ ascendit p̄ deftum ⁊c. Ego dico vob
q̄ iste ē lect⁹. s. hūanitas in q̄ residet p̄so
naliter rex salon dō tanq̄ i archa et tab
c. iij.

naculo. quē reges salones. s. xpm deū et
 boīes ambiūt. et colunt cultu late. lxx. for
 tes. i. lxx. reges fideles cū suis regnis. Et
 lxx. prelati et. lxx. doctores oēs tenētes gla
 dios doctrine euāgelice et enses sacre scri
 pture utriusq; testamēti ad defendēdum
 tabernaculū ecclie xpi q̄ timores et icur
 sus nocturnos iudeorum et hereticorū et
 oīus fidelis. vñ iste rex salon de^o fecit et
 fabricauit sibi istā hūanitatē tanq̄ fercu
 lus et currū siue archā in q̄ fertur verbū
 diuinū. Illa enī hūanitas dē q̄i ferculū
 siue feretrū in q̄ fertur et portatur deus.
 Et hāc hūanitatē fecit de^o ex lignis libāi
 albissimis et mūdissimis. s. ex carne sethi
 na quā ex puris sanguinib⁹ virginis ope
 sp̄s sc̄i formauit i utero. et ex aīa cedria
 quā in illa carne creauit et infudit. ex qui
 bus resultat hūanitas quā psonaliter et
 suppositalr assumpsit simul t̄p̄e. i. q̄ hūa
 nitate fecit colūnas argēteas septē dono
 rū sp̄s sc̄i nō ad mēsurā. Et fecit sibi re
 clinatoriū aureus hūilitatis. q̄ hūiliauit
 se ipm formā sui accipiēs. Itē fecit in ea
 ascēsus et thalamū purpureum varietate
 grāy et virtutū. Et etiā fecit ascēsus pur
 pureū diuersorū graduū pfectionū sc̄ita
 tis. quā domus sue hūanitatis cōstrauit
 et ornauit media caritate et dilectione. q̄
 nō solū parietes: s; etiā pauimentū hūi
 tatis psonauit et ornauit media ca
 ritate. Et oīa ista fecit ppter filias hierl̄m
 qui sunt oēs fideles deus p fidē videntes
 Mas ppter fideles iste rex pacificus xps
 accepit istā hūanitatē. ut in ea pateret ad
 saluādos et liberandos fideles. Et ppter
 nos fecit illas septē colūnas argēteas. ut
 nō dona sp̄s sc̄i comunicaret. Et ppter
 nos fecit sibi reclinatoriū aureū hūilita
 tis ut sua passio esset nō meritoria. Et fe
 cit ascēsus purpureū et media caritate cō

strauit ut oēs ad ipm aspicerem⁹. et cū p
 caritatē et ceteras virtutes imitaremur
 et sequeremur. Et sic p̄ q̄ oīa q̄ accepit
 et fabricauit xps in illo ferculo et archa
 hūanitatis: accepit ppter filias hierl̄m. s.
 ppter aīas fideles ad redēptionē et vtili
 tatē n̄as. Quia xps nō solū fuit n̄ra re
 demptio. s; etiā spec̄s et exēplū vite n̄re
 Et ideo subdit exortādo plebē isrl̄iticā et
 oēs fideles: ut recipiāt istū reges xpm in
 messiam et redēptorē cū viderint ip̄s ve
 niētem in carnes. vñ ait. O filie syon. i. o
 plebs isrl̄itica et plebs hierosolimitana
 et oēs aīe p̄tēplatiue egredimini a iugo le
 gis et vmbra cerimoniarū. et o vos gētilis
 egredimini a falsa supstitiōe et spurcitia
 ydolorū. et nolite vos iudei ampli⁹ respi
 cere cerimonialia nec archā materialem
 ve. tes. nec vos gētilis velitis respicere et
 adorare falsos deos. s; videte reges salo
 monē xps i dyademate hūanitatis et car
 nis. quo dyademate carnis coronauit et
 induit eū virgo maria mater sua i die de
 spōsatiōis illi⁹. s. i die incarnationis xpi.
 q̄nō hūanitas illa fuit verbo despōsata et
 psonalr assumpta et vnita i vnitate sup
 positali et psonali. q̄ quidē incarnatio et
 despōsatio sc̄ta fuit i die leticie cordis ei⁹
 s. marie virginis. q̄ inter septem gaudia
 virginis marie illō fuit p̄mū. Propter
 aut ista verba q̄ dicta sunt ē maria alter
 catio iter maḡos hebreorū vñ legis i me
 dias syrastrim. i. in glosa cāticorū. q̄ di
 cit Rabi Jobanan. Quesiuius totam
 scrip̄tam et nō inuenim⁹ q̄ bezabe fece
 rit coronā filio suo saloni. Ido mirādū
 est quid vult dicere. In dyademate quo
 coronauit eū mater sua. Alō q̄ r̄ndet. q̄
 rabi symeō q̄siuit s̄ dubiū a rabi eleazar
 dicēs. Audisti vnq̄ a p̄re tuo rabi yucef.
 qui erat sapiens bō. que fuit illa corona

quã bezsabe iposuit saloni filio suo: Cui
 eleazar rñdit dicēs. q̄ ille rex salon ē de⁹
 qui i p̄ncipio dilexit mltus plebes isrliti/
 cam. et vocauit eā filiam put legis p̄o. xl
 iiii. Audi filia r̄c. Itē dilexit eā magis
 et vocauit eā sororē. Canticoꝝ. iij. Aperi
 mibi soror mea r̄c. Itē dilexit eā multo
 magis et vocauit eā matrē. ysayae. l. At
 tendite ad me populo me⁹ et trib⁹ mea et
 mī mea. Et sic iste salon est d̄s. et ista mī
 dei est plebs isrlitica q̄ eū coronauit put
 dicit salon i b̄ cārico. Quo audita rabi sy
 meō osculat⁹ ē rabi eleazar dicēs. tñ hoc
 mibi placet q̄ nolo āplius hodie a te au/
 dire. Ex quib⁹ p̄s q̄ isti rabini tacite ꝓce/
 dunt deū accepisse carnes ex plebe isrliti/
 ca. q̄ lz d̄s vocet illā plebē filiam p̄ crea
 tionem et adoptōs. et sororē p̄ despōsati/
 ones: tñ nllō mō pōt eā matrē appellare
 nisi p̄ carnis assumptōs. Et sic hec caro ē
 illa corona q̄ virgo maria mī dei corona
 uit et vestiuit et circūdedit i die icarnati/
 onis et letitie cordis sui. Sed est iterum
 aduertendū put dcm ē in sc̄do cārico. q̄
 sicut illa archa q̄ reposita fuit i tabnaclo
 moyfi figurabat xpm deū et hoies incar
 natum. Ita illō tabnac̄s i quo reposita
 est archa figurabat primo virginē mariā
 in q̄ et in cui⁹ vfo fuit x⁹ reposit⁹. et ex q̄
 carnē assumpsit. ex p̄nti aut figurabat to
 tam eccl̄ias. in q̄ x⁹ bitat p̄ fidē. Et sic vir
 go maria d̄r tabnac̄s mat̄nus ip̄i xpi et
 tota eccl̄ia d̄r tabnac̄s misticū in q̄ deus
 bitat p̄ fidē. et iō tota eccl̄ia d̄r spōsa xpi
 in cui⁹ thalamo inbitat. Et etiā quelibet
 aia fidelis dicitur tabernaculum et tem
 plum cristi in qua habitat per grāciam.
 Et iō tota fabrica sup̄dicti lectuli et feru
 li salonis potest exponi et verificari p̄mo
 de virgine maria. sc̄do de tota eccl̄a. ter/
 cio de aia cuius lz fidelis. Itē rex salon

et pacificus xps fecit sibi lectulū et feru
 lus et tabernaculū maternū ex lignis cā/
 didissimis et purissimis libani. s. ex carne
 sethyna incorruptibili. quā ante aiatiōes
 sc̄tificauit. et ex aia cedrina veneni spen/
 tis fugatiua. quā i illa carne creādo sc̄ti
 ficauit. et oib⁹ gratijs et virtutibus orna
 uit. Et totā illā psonā in eodē instāti cre
 ationis unguento myrrbe sue passionis
 peruncxit. q̄ illa grā qua aia virgō fuit
 in principio sui esse sc̄tificata et infusa: si/
 bi data ex meritis passionis xpi. Et ideo
 p̄ctm nature nō potuit i psonā virginis
 marie trāsire. q̄ per grām illa fuit p̄uen
 ta. et p̄ p̄ns nunq̄ culpe originali fuit p/
 sonalr obnoxia. Et sic fuit maxima d̄ia
 inter marias et xpm. nam xps fuit solus
 inter mortuos liber. nō solū in psona: s̄
 etiā i natura. q̄ nō ex ope adā cōceptus
 est. s̄ ope sp̄s sc̄ti. S̄ q̄ virgo maria fuit
 cōcepta ex ope adā naturali generatiōe
 Ideo fuit obnoxia et obligata simul cuz
 ceteris in natura. s̄ q̄ fuit p̄ueta p̄ grās
 sc̄tificantē i sua creatiōe et aiatiōe: iō nū/
 q̄ fuit obnoxia nec obligata in psona. q̄
 q̄diu fuit indiuiduū et psona huana. sem
 per fuit i grā. et semp fuit sp̄uale tabna/
 culū dei et spōsa xpi. q̄ ante fuit spōsa q̄
 mater. Et ante ꝓcepit xpm mēte: q̄ car/
 ne vt inquit augu⁹. Itē virgo maria fuit
 illō ferculū et lectus q̄ salon ornauit
 et i quo fecit colūnas argēteas septē do/
 noꝝ sp̄s sc̄ti. Et reclinatoriū aureū hūili
 tatis. in qua xps reclinauit: quā hūilita/
 tē de⁹ respexit. et p̄ quā hūilitatē i ea vo/
 luit reclinari. et i ea fecit xps ascēsū pur/
 pureū oius virtutū. Et totā illā aias vir
 ginis ꝓstrauit media caritate et dilectiōe
 Et oia illa ornamenta dedit xps virgini
 matri sue p̄pter filias h̄rl̄s. i. p̄pter oēs
 animas fideles et deuotas vt aspiciāt in
 e. iiii.

Indicatio aduē q̄
 dicitur eā v̄m cōm
 habuit

XX

virginem mariam tanq̄ in speculum. Et imitetur ⁊ psequantur eam p̄ oēs virtutes et in sc̄titate vite ⁊c̄. Et iō salōn ī isto c̄tico nō solū exortat filias h̄ilz vt egrediant̄ ad videndū x̄pm īcarnatū et seq̄nt̄ et recipiāt eū: sed etiā vt videāt virginēz matrē q̄ coronauit et vestiuit eū carne et in q̄ reclinauit x̄p̄ p̄pter suā h̄ilitates et caritatē. H̄o monet vt eaz imitent̄ ⁊c̄. H̄tes p̄ b̄ fercl̄z et lectulū quē salōn fecit ex lignis libani int̄ligit etiā eccl̄ia x̄pi toto orbe diffusa. quā x̄ps ex duob̄ lignis libani. s. ex duobus populis adunauit et myrriba et vngūeto odorifero sue passionis punxit. In q̄ fecit septē colūnas argenteas ī die p̄thecostes. quib̄ tota eccl̄ia sustentatur et in ea reclinat̄ p̄ h̄ilitatem. et eā media caritate p̄strauit. Et ascensus purpureū septē eccl̄iasticor̄ sacramentor̄ ordinauit. q̄ quidē septē eccl̄iastica sacramenta d̄nr̄ purpurea. eo q̄ sanguine x̄pi sunt purpurata a cui⁹ passiōe h̄nt totā virtutē et merita. Tota ergo eccl̄ia x̄pi d̄r lectulus et fercl̄z et tabnac̄lz q̄d̄ sibi x̄ps fabricauit et ornauit et decorauit. Et hec dicta sint de quarto c̄tico.

Incipit quintū canticum.

Elam pulchra es
amica mea.

Quā pulchra es.

Oculi tui colūbarum.

Absq̄ eo q̄ intrinsec⁹ latet
Capilli tui sicut greges caprarum.

Que ascendunt de monte
galaath.

Detes tui sicut greges ton

farum.

Que ascēder̄t de lauachro
Dēs gemellis fetibus.

Et sterilis nō est iter eas.

Sicut vitta coccinea labia
tua.

Et eloquiū tuū dulce.

Sicut fragmē mali panici

Hta et gene tue.

Absq̄ eo q̄ intrinsec⁹ latet.

Sic turreis dauid collū tuū.

Que edificata est cuz pro
pugnaculis.

Mille clipei pendēt ex ea.

Dis armatura fortium.

Duo vbera tua sicut duo
hynnuli gemelli capree.

Qui pascūtur in lilijs.

Donec aspiret dies et incli
nentur vmbre.

Elam pulchra es

⁊c̄. Hoc ē quintū c̄ticus ī
quo salōn c̄tat p̄mōniū
et dotē īp̄ius eccl̄ie sp̄se

x̄pi. quo x̄ps dotauit eccl̄iam sp̄sā suā. Unde postq̄ in supiori q̄to c̄tico c̄tat salōn pulchritudines x̄pi sp̄si eccl̄ie. Ideo in hoc quinto c̄tico c̄tat pulchritudinē eccl̄ie sponse sue put̄ p̄uidit in sp̄u p̄ p̄betias balaas. Numeri. xxiii. Ex q̄ quidē p̄betia assumpsit salōn p̄positio nes et parabolā ad faciendū istō quintus c̄ticus. Ad cuius intellectū ē notādū q̄

duo fuerunt qui prouiderunt ornatum et pspitatem ecclesie xpi p ornatum et pspitatem illius populi pegrinatōis per desertum cum archa. Quorum primus fuit balaam / scilicet moyses. Ideo ambo benedixerunt illum populum in figura et persona ecclesie xpi. vñ legit inueneri xxiiij. et. xxiiij. q̄ videns balac rex moabitarum multitudinem populi isrl̄ venientem ad terram suam: fecit venire balaam ariolum et magum ad maledicendum illum populum. Sed cum balaam imolasset septem vitulos et septem arietes in monte fagor: facta fuit sibi reuelatio a dño de toto discursu et pspitate illius populi usque ad xpm̄ ex illo populo nasciturus. An p pspitatem et ordinem illius exercitus cum archa pegrinatōis p defectus prouidit futuram pspitatem et ornatum et pulchritudinem spuales ecclesie xpi et eius victorias et triumphos et vniuersale regnum xpi. Ideo in persona et figura xpi et ecclesie benedixit illum populum et exercitum dicens. Quam pulchra tabernacula iacob / et tentoria tua isrl̄. ut valles nemorose. ut orti iuxta flumina irrigui. ut tabernacula que fixit dñs. Quasi cedi ppe aquas fluet aqua de silua eius. Semen eius erit in aquas multas. Item infra subdit. Oriens stella ex iacob. Et consurget virga de isrl̄. Et percussit filios moab. vastabitque omnes filios seth. Et erit ydumea possessio eius. Hereditas seyr cedet inimicis suis. Israel vero fortiter aget. De iacob erit qui dñes. Et prodat reliquias ciuitatis etc. In quibus verbis balaam prouidit totum discursus et pspitatem illius populi. et futurum regnum xpi ex illo populo nascituri. put sibi fuerat a deo reuelatum in illo sacrificio. An p hoc quod dicit. Quam pulchra tabernacula etc. prouidit qualiter ille populus debebat cape totam terram moab et transire iordanem et capere totam terram promissionis etc. Item p hoc quod ait. Videbo il

lum: sed non modo. Intuebor illum: sed non prope. Oriens stella ex iacob etc. prouidit prophetice ortum xpi ex illo populo secundum carnem. Et prouidit eius regnum vniuersale et triumphos et victorias eius futuras de populo iudayco et gentili. Et omnia ista prouidit balaam in illa benedictione. Sed tunc insurgit grande dubium. nam quomodo potuit balaam tam grande misterium videre ex diuina reuelatione. cum ipse esset ariolus et magus et nigromanticus et sacrificaret demonibus. Ad hoc respondet quod balaam esset magus: tamen in illo sacrificio non sacrificauit demonibus sed deo israel. An mos et consuetudo erat apud magos et sacerdotes gentilium quomodo erant in terra aliena sacrificare dijs indigenis et illius patrie. ut patet per totum virgilius Et sic legit. quod multi gentiles inuocabant deum isrl̄ in aliqua necessitate. An legitur Jone primo. quod quomodo naute laboraret in periculo tempestatis accessit gubernator ad Jonam dicens Surge et inuoca deum tuum si forte recogitet deus de nobis ne peramus etc. Item nabucodonosor expertus mirabilia que fecerat deus israel in eo inuocauit ipsum. et confessus est ipsum esse super omnes deos Item cyrus multa donaria dedit ipsi serobabel et esore pro fabrica templi ut ille populus oraret deum isrl̄ pro eo in illo templo etc. Ita ergo pater audies balaam mirabilia que fecerat deus isrl̄ in egypto et in mari rubro et in toto deserto pro illo populo suo. Unde est quod volens prius scire voluntatem dei isrl̄ antequam malediceret. Ideo sacrificauit deo isrl̄ illos septem vitulos et arietes. Sed audita voluntate domini et reuelata sibi pspitate et discursu illius populi. et quomodo erat figura regni xpi ex illo populo nasciturus: ideo assumpta parabola dixit. Quam pulchra es etc. Ex quibus patet quod balaam non sacrificauit demonibus nec quasiuit ab eis ritibus in illo sacri

ficio. sed dō isrl. Et sic a dño deo isrl hñit
 reuelatōez de xpō suo et de pspitate ec/
 clesie. Et sic ex pte dei benēdixit xp̄m et ec/
 clesiaz ī illo poplo assumpta parabola. Et
 iō dixit balaā ad balac. Non potero pre/
 fire finōez dñi dī mei. ut vlt boni vlt ma/
 li qd pferam ex corde meo. S; quicquid
 dñs dixerit. B pferā rē. Et ponit ibi no/
 men dñi thetbragramatō. qd soli dō xō
 puenit. Ex quo p; q; verus dō est ille qui
 reuelauit ipi balaā futurū regnū xp̄i et ec/
 clesie. Ite; B idē p; deuto. xxiij. qño ait
 moyses ad poplū. Et q; pduxerūt q̄ te
 balaā beoz de mesopotamia syrie. ut ma/
 lediceret tibi. Et noluit dñs dō tu? audi/
 re balaā. x̄titq; maledictō; ei? in bñonē
 tuas. eo q; diligeret te rē. Ex quib? p; q;
 balaam p̄suluit dñm dñm isrl ī illo sacrifi/
 cio an malediceret illi poplo. Sed q; de?
 reuāuit sibi pspitatē r̄ discursū illi? p̄p̄i
 vsq; ad xp̄s. et exīde reuāuit sibi vniuer/
 sale regnū xp̄i et pspitatē r̄ p̄chritudē;
 eccle; iō p̄p̄etice benēdixit illū exercitū
 dicēs. Quā p̄chra tabnacula iacob rē.
 S; salon multo p̄fecti? et clariū p̄ eādē
 benēdictionē r̄ v̄ba ipius balaā p̄uidit in
 sp̄u totā pspitatē r̄ pulchritudē; r̄ orna/
 tum eccle; xp̄i in bonis sp̄ualib?. Et ideo
 fecit istud quitū canticū assumēdo para/
 bolam p̄mo ex bñone balaā sc̄tas ī mōte
 phagor. Sc̄do ex bñone moysi sc̄ta ī mō
 te abarim anteq; morerē. eo q; vtraq;
 bñō fuit figura bñonis r̄ pspitatis r̄ do/
 tationis eccle; xp̄i. Et iō salon p̄mo can/
 tat decorē et dotationē eccle; sp̄se xp̄i su/
 mēdo parabolas et bñonē ipius balaā.
 Sc̄do ex bñone ipi? moysi. sc̄da ibi. Ua/
 dam ad mōtes mirrbe. Et B facit sub me/
 tapora pulchre mulieris decēter ornate
 et dotate. Ad cui? intellectum ē notādū.
 q; q̄ttuor sunt q; reddūt m̄liē; p̄chram

et amabile; sponso. Primo p̄chritudo
 corporis q; p̄sistit ī optima dispositōe mē/
 bro; . Sc̄do suauitas eloq̄ntie et faciēdie
 Tercio decētia apparat? r̄ ornat? que cō/
 sistit ī decētia vestiū et moniliū. Quarto
 ī suauitate et redolētia odoramētō; aro/
 maticō; : ista ergo q̄ttuor sup̄dicta reddūt
 m̄liē; p̄chra et amabile r̄ sp̄so deside/
 rabilē. Sed itē; ē aduertēdū q; B sp̄sus
 mūdanus possit dotare r̄ ditare sp̄sam
 suā in duob? vltimis. s. in copia ornāmē/
 to; r̄ copia odoramētō; : eo q; sūt bona
 fortune. tñ nō potest eam dotare de duo/
 bus p̄mis. s. in pulchritudē; corporis et
 suauitate eloq̄ntie. eo q; sunt bona natu/
 re. S; xp̄s sp̄sus sp̄ualis eccle; ī oibus
 q̄ttuor sup̄dictis dotauit r̄ ditauit et de/
 corauit eccle; sp̄sas suā. eo q; ipas rege/
 nerauit r̄ ex suo latere pepit. Et sic non
 solū ipas ornauit vestib? sp̄ualib? : s; etiaz
 p̄ singula mēbra disposuit r̄ regenerauit.
 Et iō salon introducit xp̄m in hoc cātico
 alloquētē r̄ decorātes r̄ dotantē eccle; iam
 sp̄sas suā p̄mēdādo eā de q̄ttuor bonis
 sup̄dictis. S; q; deū aliquē p̄mēdare nil
 aliud ē nisi ipm cōmēdatū r̄ bonū facere
 q; dicere dei ē facere. Iō xp̄s cōmēdan/
 do eccle; suā dotat r̄ ditat r̄ pulchri/
 cat et ornat eā in bonis sup̄dictis. Duo
 ergo facit xp̄s p̄ncipalr ī hoc cātico. Nā
 p̄mo cōmēdādo eccle; sp̄sam suā do/
 tat r̄ benificat ipam in duob? p̄mis. s. in
 pulchritudē; corporis q; cōsistit ī optima
 r̄ decēti dispositōe mēbro; r̄ ī suauitate
 eloq̄ntie. Sc̄do dotat eā in duobus vlti/
 mis. s. ī ornatu vestiū r̄ moniliū et ī su/
 uitate odoramētō; . Secūda pars icipit
 ibi. Uadam ad montē myrre. Quā/
 tus ergo ad primum est aduertēdū se/
 cūdū aplm. p̄. ad cor. xij. r̄ ad ephe. iij.
 q; sicut vnus homo naturalis constat ex

diuersitate mēbroꝝ officialiū sub vno ca-
 pite a quo totū corp⁹ recipit oēs sēsus et
 motus p̄ spūs aīales : ita p̄iter vniuersa
 xp̄iana religio siue tota eccl̄ia p̄stat ex di-
 uersitate statuū et p̄ditōis oīus fidelium
 s̄b vno capite xp̄o a quo recipit oēs virtu-
 tē ⁊ vitā ⁊ opatōs spūales. Vñ sic caput
 naturale influit in totū corpus ⁊ vniuer-
 sa mēbra sensus et motus ad oēs opatio-
 nes naturales. Et dirigit ⁊ regit totum
 corpus siml̄. Et p̄ticularit̄ oīa membra:
 Ita pariter xp̄s influit suā virtutē i to-
 tum corpus eccl̄asticū. Et singulariter in
 oīa mēbra ad opādus spūal̄ ⁊ meritorie
 Et s̄ in tātū. q̄ sicut mēbra hoīs natura-
 lis nihil possunt facere nec opari sine ca-
 pite ⁊ virtute eius. ita pariter eccl̄ia et
 quodlibet ei⁹ mēbrū nullas opationē spūa-
 les potest exercere sine xp̄o: a quo habet
 oēm spūales virtutē intātū q̄ nemo po-
 test dicere iesu: nisi i spū sc̄o. i. nisi inspi-
 ratus p̄ xp̄m. Itē dicit rursus ap̄l̄s ibi-
 dē. q̄ sicut mēbra hoīs naturalis sunt ad
 inuicē p̄nexa ⁊ cōnecessitata: ita q̄ vnus
 quodlibet mēbrus officialē indiget opa ⁊ offi-
 cio alteri⁹ ad p̄fectionē sui officij et opa-
 tionis. nā manus indiget officio pedis.
 et pedes officio manus. ⁊ pedes et ma-
 nus officio v̄tris. ⁊ sic de singulis. s̄ to-
 tū corp⁹ indiget officio ocl̄oꝝ ⁊ auris et
 toti⁹ capitis. Et tñ vnūquodlibet istoz mēbro-
 rū hēt suū officiū p̄p̄riū. q̄ quidē mēbra
 vnificātur in vno corpore sub vno capi-
 te. Ex quib⁹ oīb⁹ resultat vnus homo na-
 turalis. ita pariter xp̄s caput eccl̄ie talē
 disposuit eccl̄ias suā in diuersitate mēbro-
 rū. q̄ alios fecit ap̄l̄os/alios p̄phetas/a-
 lios euāgl̄istas/alios doctores/alios vir-
 gines/alios p̄tinētes/alios p̄iugatos/ali-
 os p̄latos ⁊ ep̄os/alios p̄sbiteros/alios
 diaconos ⁊c. Et sic vnus cr̄istus vnus

operatur omnia in omnibus istis. Et p̄
 omnes istos tanq̄ p̄ sua mēbra m̄stica.
 Et sic ap̄l̄i dñr pedes xp̄i inq̄ntus xp̄s p̄
 ip̄os pagrauit totū orbē ad p̄dicādū euā-
 gelium. Et dñr oēs etiā lingua xp̄i inq̄n-
 tum p̄ ip̄os p̄dicauit. vt patebit. vnde x⁹
 erat ille qui loq̄batur i ore ap̄l̄oꝝ. et qui
 dabat eis os ad loq̄ndum et ocl̄os ad vi-
 dendum et itellectū ad itelligēdas sacras
 scriptas. put dixit eis. Mat. x. Quis ste-
 teritis ante reges et p̄sides nolite cogita-
 re quomō aut quid loq̄mini. Dabit̄ eīm
 vob̄ in illa hora quid loq̄mini. Non eīs
 vos estis qui loquimini. s̄ spūs p̄ris v̄ri
 qui loquit̄ in vob̄ ⁊c. Ex quib⁹ oīb⁹ p̄clu-
 dit ap̄l̄s. q̄ sicut oīa mēbra corporis na-
 turalis non sunt vnū membrum: s̄ mul-
 ta se iuicē adiuuātia nec eūdē actū h̄ntia
 s̄ plures se coexbigētes s̄ oīa sunt vnū:
 ita nos sumus adiuuicē mēbra. Et ita to-
 ta eccl̄ia p̄stans ex diuersitate mēbroꝝ
 ⁊ diuersoz statuū ⁊ officioꝝ ē vnus xp̄s
 m̄sticus. eo q̄ viuificat ⁊ regitur ab vno
 capite xp̄o. Et q̄ vnus xp̄s vnus ē qui
 opat̄ oīa in oīb⁹ mēbris eius. vñ sicut sol
 p̄ suū influxū et virtutē opat̄ i oīb⁹ istis
 inferiorib⁹. ita xp̄s in oīb⁹ mēbris eccl̄ie
 Et sic ista eccl̄ia sortitur diuersa noīa sub
 xp̄o. Vñ inq̄ntū recipit oēm virtutem a
 xp̄o ⁊ xp̄s opat̄ ⁊ exercet virtutes suas
 in ea ⁊ p̄ eā dicit̄ corpus xp̄i. ⁊ quilibet stā-
 tus et quilibet fidelis dī mēbrū xp̄i. Et oēs
 simul dicuntur mēbra xp̄i. Vñ inq̄ntū to-
 ta eccl̄ia exiuit de latere xp̄i sicut Eua ex
 Adā. et sumus os ex ossibus xp̄i. et caro
 ex carne eius. vt iquit ap̄l̄us ad ep̄be. v.
 et maxime q̄ xp̄s quotidie regenerat fili-
 os et m̄t̄plicat p̄lem spūalem ex eccl̄ia
 p̄ baptismū. Et eccl̄ia nutrit eos p̄ eccl̄ia-
 stica sacramēta: iō dī vxor xp̄i. Vnde dī-
 cit ap̄l̄us ibidē. q̄ xp̄s valde diligit eccl̄iā

suam tanq̄ uxorem. q̄ est os ex ossibus eius et caro ex carne ei⁹: sicut eua ex adā. Nam illō qd̄ dī gen. iij. Hūc os ex ossibus meis et caro ex carne mea. p̄pter b̄ dimittet homo pat̄rē et matrē et adheret uxori. et erūt duo in carne vna et c̄. Is fuerit carnaliter cōpletū in eua. tñ fuit magnus sacramentus: qd̄ postea fuit spūaliter cōpletum in xp̄o et ecclia. Quia ex latere xp̄i exiuit sanguis et aqua. vñ hñt efficaciam et virtutē oīa sacramēta eccliaistica: per q̄ regenerāt fideles et nutriunt cōtinue. et multiplicata ē tota ecclia. Et sic tota ecclia dī os ex ossib⁹ xp̄i q̄ntū ad firmos et p̄fectos fideles. et dī caro ex carne xp̄i q̄ntus ad infirmos et ibecilles. S̄z sati⁹ dī os ex ossib⁹ q̄ntū ad fidē articulorū. et caro ex carne quo ad grām sacramētorū. Nā tā fides articulorū q̄ grā sacramētorū exiuit ex latere xp̄i: q̄no exiuit sanguis et aqua ut ait iohānes in sua canonica p̄. cap̄lo. v. dīcēs. Tres sunt qui testimoniū dāt in trā. sp̄s. aqua. et sanguis. Ista enī tria p̄buerūt n̄b̄ testimoniū fidei. q̄ xp̄s erat ver⁹ homo et fuit p̄e passus et mortuus pro ecclia sua sp̄sa. Ite ibidē in cruce xp̄s dimisit patrē q̄ntū ad apparētā: q̄ q̄i derelictus a p̄e voluit pati et mori. et dimisit matrē cōmēdatā discip̄lo. Et iō nō appellauit matrē s̄z mulierē. notificādo q̄ nō erat ibi nec patiebat in cruce tanq̄ filius naturalis marie. et tanq̄ homo particularis s̄z tanq̄ sp̄sus ecclie et redemptor vniuersalis. Et sic dicit ap̄tus et aug⁹. q̄ xp̄s ibi reliquit patrē et matrē. et adhesit ecclie uxori sue. quā ex suo latere edidit. Et sic facti sūt duo in carne vna quadā mīstica et sacramētali et indissolubili vniōe. Ex qua uxore xp̄s continue regenerat et multiplicat et nutrit et sanat p̄lem suay p̄ eccliaistica sacramēta. Et isto modo ec-

clia dī uxore xp̄i valde dilecta fm̄ ap̄tm̄ et augustius. Tercio at̄ mō tota religio xp̄i ana siue ecclia dī sp̄sa xp̄i dilecta. Et hoc dupliciter. Primo inq̄ntū xp̄s eam sibi in baptismo desponsauit. Et ip̄a sibi integram et incōcussam fidē p̄misit. Sc̄do inq̄ntū xp̄s eā vitauit et varietate ornamētorū spūaliter decorauit. Vñ de primo dicit ap̄tus sc̄da ad cor̄. xj. Despōdi enim vos vni viro virginē castā exhibere xp̄o. De sc̄do aut̄ dī psal̄o. xliiij. Misit regia a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Ite psal̄o. lxvij. Rex virtutū dilecti dilecti et speciei dom⁹ ei⁹ diuidere spolia et c̄. Ite ysa. lxj. Gaudebo in dño. et exultabit aīa mea in dō meo. q̄ induit me vestimētis salutis. Et indumēto iusticie circumdedit me. q̄i sponsas decorauit me corona. et q̄i sp̄sas ornatā monilib⁹ suis. Ex oib⁹ sup̄dictis p̄ qualiter ecclia inter cetera sortitur ista tria noīa. q̄ dī corp⁹ xp̄i inq̄ntū ē cōstituta et pulchra et hñe disposita varietate mēbro-rū officialiū. sc̄do put̄ p̄cessit ex latē xp̄i et xp̄s cōtinue ex ea regenerat p̄lez: dī uxore xp̄i. sed dī sp̄sa inq̄ntū xp̄s ip̄as summe diligit et eā magnis ornamentis decorauit et vitauit. Omnia ergo sup̄dicta p̄uidēs salōn in spū maxie contēplando psalmū xliiij. et. lxvij. et ceteros psal̄os dō p̄ris sui cōfecit hoc canticū quintū et cetera seq̄ntia in quib⁹ dotat et cōmēdat eccliam sponsam suam in pulchritudine et optia dispositiōe mēbro-rū et in pulchritudine et varietate ornatus. et p̄fusiōe odoramētorū. Ite ē aduertēdū. q̄ xp̄s sicut successive ornauit et decorauit ecclias sp̄sas suā s̄z diuersos stat⁹ et gradus. ita p̄ter successive cōmēdat eam in residuo hui⁹ libri fm̄ diuersos status et gradus. sc̄do in b̄ qui to cātico cōmēdat eam p̄ statu ap̄lorū et

discipulorum ante passionem suam. In octavo autem cantico comedat eam pro statu apostolorum et eius fidelium immediate post resurrectionem. In nono autem comedat eam pro statu pugne martium et religiosorum et doctorum. In ultio autem cantico comedat eam pro statu prosperitatis et pacis post conversiones constantini. Item rursus est advertendum. quod Christus bis ornavit ecclesias suas. Primo in principio sue ostensionis: quando elegit singillatim omnes apostolos et discipulos et misit eos ad predicandum. Secundo immediate ante passionem quando instituit sacramentum eucharistie et dedit apostolis potestatem perficiendi illud sacramentum. Et ideo duo facit salomon in hoc cantico. Nam primo introducit Christum decorantem ecclesiam suam in principio sue ostensionis. Secundo introducit eundem Christum ornantes eandem ecclesiam suam immediate ante passionem suam. ibi. *Vadit ad montes.* Quantum ad primum est advertendum. quod Christus non solum ornavit ecclesias suas: sed etiam primo formavit eas et parturivit. et produxit eas de latere suo. et regeneravit per baptismum. et disposuit et distinxit eas in varietate membrorum. quando in principio elegit apostolos et discipulos et baptizavit eos. Et tunc ornavit eam et decoravit quando tradidit potestatem discipulis. Et misit eos ad baptizandum. ut per matthei. x. Et luce. ix. et x. Tunc enim Christus dedit ecclesie sue in apostolis et discipulis oculos. et capillos. et dentes. et labia et collum. et vbera et cetera membra. Hoc ergo providens salomon memorat in hac parte octo membra spose Christi. Et introducit Christus comedantem ecclesiam sponsam suam in optima dispositione istorum octo membrorum que sunt ista. scilicet. oculi. capilli. dentes. labia. eloquium. genc. collum. vbera. per que quidem membra intelligit octo statum siue officia ecclesie. Unum per oculos intelligit apostolos et prelatos ecclesie. quibus Christus revelavit secreta sua. per quos

quidem apostolos ecclesia videt misteria sacre scripture tanquam per oculos. et per capillos intelligit populos. Nam sicut capilli descendunt et procedunt et dependent a capite et multiplicatur in magnum numerum: ita populi fideles descendunt et dependent a Christo capite ecclesie. et multiplicatur in magnum numerum per regenerationem baptismalem. Item per dentes intelligit eosdem apostolos et prelatos et doctores et predicatores ecclesie. per quos ecclesia masticat et rumiat et digerit intelligentiam sacre scripture tanquam cibos spirituales ipsius anime. Item per labia intelligit primo eosdem apostolos et doctores qui predicantur et predicant populis doctrinam evangelicam. Et ex omni intelligit populos fideles qui confitentur fidei articulos et veritatem evangelicam. Et per eloquium dulce intelligit ipsa veritas evangelica quam apostoli predicaverunt. et per ut ipsa ecclesia catholica confiteatur. Item etiam per eloquium dulce intelliguntur officia ecclesiastica et orationes fidelium que fiunt in ecclesia. Item per genas intelliguntur viri religiosi et virgines et continentes in quibus consistit honestas ecclesie. Item per collum intelliguntur prelati ecclesie qui positi sunt in turri ecclesie tanquam super turrim domus ad speculandum: ne veniant inimici ecclesie ad invadendum eam. de quibus dicitur eze. iij. et xxxij. Fili hominis: speculatore dedi te domui israel. Item per duo vbera ecclesie similia duobus gemellis capree: intelliguntur duo testamenta: quorum lacte et doctrina nutriuntur fideles. Et etiam per unum vber intelligit fides articulos siue doctrina sacre scripture. Et per aliud intelligit gratia sacramentorum. quibus duobus vberibus tota christiana religio fruitur et crescit et nutritur in hac peregrinatione. Sub tali ergo dispositione membrorum decoravit et formavit Christus ecclesiam sponsam suam. Item per eius Christum dedit oculos tolubinos spose sue: quando dixit apostolis. Estote prudentes sicut

serpentes / et simplices sicut columbe
 mathei. x. Itē ipse dedit sibi copiam capil-
 loꝝ quō dixit ibidē. Messis quidē multa
 oparij autē pauci. Et iobā. iiii. quō dixit
 Videte regiones: quia albe sunt ad messes
 Itē tūc dedit xp̄s dentes eccl̄ie ad rumi-
 nādum et suggerendū quō dixit. Veniet
 sp̄s veritatis et docebit vos oēm v̄itatē.
 et suggeret v̄b̄ oīa que dixi vob̄. iō. xiiii.
 Itē quō aperuit eis sensum vt̄ intellige-
 rent scripturas. luce. xxiiii. Itē tunc de-
 dit eis labia coccinea ad loquēdū eloqui-
 um dulce quō dixit eis. Dū steteritis an-
 te reges et p̄sides nolite cogitare quō aut
 quid loq̄mini / dabī eis v̄b̄ in illa hora quō
 loquamini. mat. x. Itē tūc dedit xp̄s ec-
 cl̄ie genas rubeas ad p̄bendū bona exē-
 pla honestatis populo. quō dixit ap̄tis.
 vos estis sal t̄re: quia si sal euauerit: i quo
 saliet. Et vos estis lux mūdi p̄bēdo sup̄le
 exēplū vite et doctrine. Itē tunc xp̄s de-
 dit eccl̄ie collus et turrim fortitudinis ad
 tolerādos et repellēdos incursus inimicōꝝ
 quō dixit. Ecce ego mitto vos sicut
 agnos in medio lupōꝝ. Nolite timere
 eos qui occidūt corpus et̄. Itē tūc xp̄s
 dedit eccl̄ie duo vbera ad lactādos fide-
 les quō dixit petro. Pascue oues meas
 et̄. iobā. xxi. Et sic p̄s qualr xp̄s dispo-
 suit et decorauit sp̄sam eccl̄iam varia-
 te mēbroꝝ fm̄ exbigētias suā. et q̄l̄r re-
 dit ip̄am pulchram et sufficiētem nec de-
 ficiētem in necessarijs. Et de hac pulchri-
 tudie et sufficiētia et optia dispositione
 p̄mēdat eā xp̄s in hoc quinto cātico dicēs
 Quia pulchra es amica mea sponsa in di-
 spositiōe mēbroꝝ sup̄le. Et quia pulchra
 es i aparatu et ornatu vestimētōꝝ et odo-
 ramētōꝝ sup̄le. Et notanter dicit. bis. quia
 pulchra es. i. ut vnū referat ad dispositi-
 onē mēbroꝝ: et alterū ad ornatū vestimē-

toꝝ et odoramentōꝝ. ut patebit. Et itō
 quo ad p̄mū subdit. oculi tui colūbarū. i.
 p̄spicaces et penetrantes mysteria sacre
 scrip̄te sicut oculi colūbarū. q̄si dicat. quia
 ap̄ti et p̄lati et doctores p̄ quos vides tā
 quā p̄ oculos sunt p̄spicaces et penetratiui
 sicut oculi colūbarū. quia quecumq̄ audi-
 ui a p̄re meo nota feci eis. Et ista scia qm̄
 dedi eis nō ē inflata et sup̄ba et leonina:
 sed hūilis et colūbina. et non dedi ap̄tis
 et doctorib̄ meis oculos leonū sup̄borū
 sed oculos simplicium columbarū. Sed quia
 ista simplicitas et hūilitas latebat in mē-
 te et p̄scia ap̄toꝝ. quia scia eoz̄ erat nō ifla-
 ta: sed cū interiori humilitate et bona itē-
 tione et caritate: itō subdit. Absq̄ eo quō
 intrinsecus latet q̄i dicat. Oculi tui intel-
 lectuales sunt subtiles et p̄spicaces sicut
 columbe: nō cū tumore sup̄bie: sed cū hu-
 militate et caritate in cōsciencia latente.
 Et itō nolui eligere ad ap̄latū philosophos
 et impatores: sed simplices et piscatores.
 vt̄ n̄ p̄ philosophos lucraret piscatores
 sed p̄ piscatores lucraret philosophos et
 impatores. Et infima et abiecta et humi-
 lia huius mūdi elegi. vt̄ fortia et superba
 queq̄ p̄funderē et vicerē. Deinde cū dicit
 Capilli tui et̄. comparat capillos. i. po-
 pulos eccl̄ie sp̄ose xp̄i gregib̄ capraris
 que generant et multiplicantur i mōte ga-
 laath. Mo cuius intellectū ē notādū sicut
 dictū ē i expoīone cātici moysi et legitur
 numeri. xxxij. quia in monte galaath et i to-
 ta t̄ra basan quā adiacet iux̄ montē galaath
 generant et multiplicant magis greges
 cap̄ꝝ quā alibi: sicut accidit quia vna r̄gio aut
 t̄ra ē magis apta ad ḡnatōes quorūdam
 aīaliū quā alia. Itā illa regio ē apta et v̄b̄
 rima pascuis p̄ aīalib̄ alēdis et generan-
 dis: itō petierunt eā filij ruben in fortem
 tanq̄ maiores. vt̄ p̄s numeri. xxxij. iōeo

sponsus cōparat capillos. i. p̄p̄os eccl̄ie sponse sue gregib⁹ caprū q̄ ascenderūt de monte galaath. Unde ē aduertēdū q̄ in hebreo ponit̄ vnū verbū q̄ significat calefieri in generatione. vbi d̄r. Capilli tui sicut greges caprū que calefiūt de mōte galaath. q̄i dicat q̄ populi tui sunt multiplicati ī magnū numerū p̄ totū orbem terrarū p̄ regenerationē baptismalē sicut greges caprarū p̄ calores coy⁹ carnalis multiplicātur ī mōte galaath. et idē sensus est. Nā populus xp̄ianus ascēdit et multiplicat⁹ est ī magnū numerū p̄ baptismū. sicut capre ascēderūt ⁊ creuerunt ī magnū numerū in mōte galaath p̄ generationē carnales. Deinde cū dicit. Dētes tui sicut greges tōsaz. cōparat dētes huius sponse qui sunt ap̄li et p̄dicatores et euangeliste et doctores gregib⁹ ouium eiusdē regiōis. Unde ē aduertendū q̄ q̄ illa regio ē calida: greges ouium balneant et lauant in aquis illi⁹ planiciei basan. et dū oues sunt lote ascēdūt ad mōte galaath et ceteros montes circūadiacētes. ⁊ sic fiūt albiſſime ⁊ p̄gues. et sic tā oues q̄ capre sunt valde generatiue. et sic multiplicāt p̄lem ⁊ generationē in magnū numerū. intātū q̄ nulla ē sine p̄le. ymo dicit q̄ parūt geminos fetus vltra consuetudinē ouium ⁊ caprarū aliarū regionū Et iō in duobus p̄parat dētes eccl̄ie gregib⁹ caprarū ⁊ ouium illius regiōis. P̄rio in albedie ⁊ mūdicia. Secūdo ī fecūditate et vbertate prolis. dicit ergo. Dētes tui qui sunt ap̄li et euangeliste et doctores et p̄dicatores sunt albiſſimi ⁊ mūdi sicut greges tōsaz. i. ouium. que ascenderūt de lauachio et balneo in estate in illa regione. et sunt fecūde in gñone intātū q̄ oēs sunt fecūde duob⁹ gemellis. q̄ quelz earum parit duos gemellos. et nulla ē ste-

rilis sine prole inter illas. q̄i dicat. q̄ ita fuerūt ap̄li et euangeliste ⁊ doctores et p̄dicatores in p̄mitiua eccl̄ia. s. mūdi ⁊ purificati p̄ xp̄m ex lauachio baptismali. ⁊ ita fecūdi p̄ dona gr̄az: q̄ nullus fuit sterilis ⁊ sine fructu inter eos. q̄ vnusquisq̄ eorū non solum conuertit vnā puīciā p̄ suā p̄dicatiōez: s; etiā duas ⁊ tres. Ad cui⁹ intellectū ē aduertēdū q̄ sicut in boie naturali sunt dentes anteriores qui d̄nt incisorijs ad scindēdū. et sunt alij collaterales qui d̄nt molares ad molendū et terendū et ruminandū cibū mat̄ialem Ita p̄t eccl̄ia sponsa xp̄i hūit dentes anteriores in p̄ncipio. s. ap̄los et euangelistas qui insciderunt nobis sacrā scriptas in q̄ttuor euangelia et ep̄las et canōicas et act⁹ ap̄loz et apocalipsis. Sed postea dati sunt eccl̄ie dentes posteriores et molares. s. doctores et p̄dicatores qui p̄triuertunt et digesserunt et glosarūt ⁊ declararūt et ruminarunt nobis totā doctnā euangelicā ⁊ aplicā quā illi p̄t insciderāt. Et sic nullus illoz fuit sterilis s̄n fructu ymo quilibz illoz talētū sibi a xp̄o traditū geminauit. ⁊ oēs reuersi sunt ad xp̄m portantes manipulos suos. sicut x⁹ dixit eis Ego misi vos vt eatis et fructū afferatis ⁊c. jo. xv. Sed q̄ ip̄i ap̄li et euangeliste et doctores ⁊ p̄dicatores ⁊ p̄lati non solū sunt dētes eccl̄ie ad scindēdas ⁊ ruminandas sacras scripturas: s; etiā sunt labia ad loquēdū et p̄dicādū doctrinā euāgelicā ⁊ aplicā populis fidelib⁹. jdo subdit. Sicut vitta coccinea labia tua. vñ labia ap̄loz ⁊ euāgelistarū et oīuz doctorum dicuntur coccinea. q̄ nunq̄ fuerunt sine rubedine et ardore et igne caritatis. q̄ finis totius legis est caritas. Et sic oēs loq̄bant̄ cū rubedie caritatis. Jdo d̄nt habere labia coccinea. vñ sicut

rubedo cocci siue alquermes decorat labia pulchre mulieris: Ita rubedo caritatis decorat totam sacram scripturam. nec potest esse aliquis bonus nec eius opus meritorium nisi fundetur et procedat a caritate et tendat in caritatem. Et ideo eloquium talium labiorum dicitur dulce. et generat dulcedinem in animo audientium cum fide et caritate attendentium. Et quia tota sacra scriptura procedit a talibus labijs et inter talia labia consumatur et ruminatur. ideo dicit dominus psalmo. c. xviii. Quam dulciter faucibus meis eloquia tua super mel ori meo. Item psalmo. xviii. Desiderabilia super aurum et dulciora super mel et sanum. et bene intendit innuere spiritus cum ait. Sicut vitula coccinea labia tua. et eloquium tuum dulce. Deinde cum dicit. Sicut frugum mali punici: ita et gene tue. Commendat spiritus sanctus ecclesias quo ad statum religionis et honestatis. siue de religione et honestate quam debet nitere et polere principaliter omnis prelatatus et religiosus et ex parte omnia fidelis. quam quidem religio et honestas maxime ostendit in genis et in erubescencia genarum. Ad cuius intellectum est notandum. quod gene sunt ille partes vultus que sunt immediate sub oculis tenentes nasum in medio. Et sic sunt partes anteriores et nude. que partes nasa pilis non cooperit sicut ceteras partes capitis. nam natura cooperit verticem capitis capillis: et texit tempora et maxillas pilis barbe in viris: et tamen dimisit solas genas nudas sine pilis. ut per barbam ostendat fortitudo et gravitas et autoritas in viro. et per genas circumquaque siue ad latera cōtectas ostendat veritas et honestas in eo quo ad conversationes. Nam gene sunt nuncie et quasi speculorum cordis et interioris intentionis quo ad gaudium et letitiam et tristitiam. et timorem et audaciam et veritatem. Nam quomodo quis gaudet in corde rideo ostendit gaudium in genis. et quomodo tristat demissio genis inci-

pit flere. et sic ostendit in genis dolorem cordis. et quomodo timet mortem ilico gene hominis pallescunt. eo quod sanguis fugit ad tegendum et subveniendum cordi. sed si timet infamiam. tunc gene erubescunt quodam leni rubore. eo quod sanguis exit ad superficiem genarum volens quasi eas cooperire: ne ledatur aliqua infamia. Item quomodo quis nil timet et loquitur veritatem: tunc loquitur vultu sereno non mutato. cuius oppositum facit quomodo loquitur mendacium. Et sic patet qualiter gene sunt speculum honestatis et veritatis totius hominis. Et ideo natura reliquit eas nudas. sed circumtexit eas pilis capitis et barbe in viris sed quia femine non habent barbam: ideo nutriunt comas et crines capitis ut possint tegere tempora et maxillas ad circumtegendas genas Et postquam sunt nupte: consuetudo et nasa docet quod velent et tegant caput et collum et maxillas artificialiter cum pannis lineis aut sericis: ut solus vultus. scilicet oculi et gene et os maneat nudus ad exercenda officia eorum puta oculi ad videndum/et os ad loquendum et gustandum/ et nases ad odorandum/et gene ut sint speculum supradictorum. scilicet veritatis et honestatis. Et ideo dicit salomon in persona christi in hac parte. quod sicut ista sponsa christi habet oculos qui sunt apostoli et prelati et doctores: ita similiter habet genas qui est prelatos statum et religiosos in quibus tanquam in speculo ostendit veritas et honestas christiane religionis. et debet esse speculum religionis et honestatis et veritatis in vita et doctrina ut exemplo et doctrina eorum ceteri moveantur ad credendum et bene operandum. De quibus dicit christus mat. v. Vos estis sal terre/et vos estis lux mundi etc. Et ideo comparat statum prelatos et religiosos et totam christiane religionis ad frugum mali punici siue granati per medium secti. primo multa grana sub quodam ordine congregata et situata. Secundo quia omnia illa

grana sunt vniuersae vna pelle contexta p̄ter illam partem mediam. Tercio q̄ illa grana ostendunt faciem rubeam. Quarto q̄ talia sunt intrinsecus sicut extrinsecus, quo ad rubores et saporēs q̄ talia sunt illa que latet sicut illa que apparet in superficie fragminis. Talis ergo erat illa sponsa x̄pi. s. ecclesia ap̄loꝝ in principio. et talis debet esse ois p̄latus et quilibet religio. Nam primo tota illa multitudo erat sub vno pastore x̄po ordinata et postea sub petro Secundo ois erat aia vna et cor vnus in deo vt patet in actibus ap̄loꝝ. Item tertio q̄ oēs rubebat et feruebat rubore et igne caritatis. Quarto q̄ quales erant in vultu et ore exterius: tales erant interius in corde et euerſo. Et ideo ibat gaudens a prospectu contumeliam pati non timens minas principum dicentes. Magis oportet obedire deo q̄ hominibus. Act. v. Et sic p̄lati et religiosi debent esse sicut fragmen mali granati. s. viuere sub vna comunitate et ordinata religione et ostendere honestates in facie et veritatem in ore ad exemplum aliorum. Et debent rubere non solum rubore caritatis non ficto. s. etiam rubore erubescencie et veritatis in facie. i. debent cauere et erubescere peccare ne oculos diuine maiestatis offendant. et ne proximis et inferioribus exemplum peccandi et scandalum prebeant. eo q̄ sunt positi tanquam speculum et lumen super candelabrum. quibus dixit x̄ps. Sic luceat lux v̄ra coram hominibus: vt videant opera v̄ra et glorificent patrem v̄rum qui in celis est. mat. v. Et sic etiam non solum p̄latus et religiosus s. etiam quilibet xp̄ianus debet erubescere peccare. non solum ne offendant deum. sed etiam proximum ipsum scandalizando. Quod maxime est in p̄latis et religiosis et ecclesiasticis attendendum. Ideo dicit aug. in sermone de vita clericorum: q̄ bona opa

sunt facienda propter nos et conscientias nostras. s. bona fama obſcuanda est propter vos et exemplum v̄rum. Et sic patet quare stat p̄latus et religiosus sunt gene ecclesie sponse x̄pi. et quare sunt sicut fragmen mali punici. Et ideo x̄s volens commendare sponsam suam ecclesiam quo ad religionem et honestatem que maxime viguit in ap̄lis et doctoribus et martyribus et sacerdotibus in primitiua ecclesia. dicit o sponsa sicut fragmen mali punici est bene ordinatum et rubicundum ita et gene tue. s. ap̄li et euangeliste/p̄lati et religiosi et oēs xp̄iani sunt rubicundi rubore caritatis et erubescencie et honestatis et veritatis. Quod q̄ talis honestas non est ficta nec palliata: s. vera et intrinseca. talis in corde qualis in facie. Ideo subdit. Absque eo quod intrinsecus latet. s. ultra rectam intentionem et affectum caritatis latentes in corde. Deinde cum dicit. Sicut turris in collum tuum etc. Comparat statum p̄latus et ap̄loꝝ et doctorum ipsi turri in collum. Ad cuius intellectum est notandum vt legitur. ij. re. q̄ de edificauit turrim altissimam in monte syon. vt esset specula ad prouidendum de longe inimicos venientes contra ciuitates babiloniam. et munivit ipsam copia armorum et propugnaculorum in defensionem ciuitatis. et vt oēs confugerent ad eas. et saluarentur tempore necessitatis et belli. Hec quare quod turri figurabat statum ap̄loꝝ et p̄latus et doctorum et predicatorum qui sunt positi altiores in gradu dignitatis et scie tanquam speculatores ad prouidendum inimicos ecclesie. s. infideles et hereticos. Et ideo armavit eos x̄s armis et propugnaculis spiritualibus que sunt arma virtutum et dona spiritus sancti ad repellendum incursum infidelium et hereticorum. Et ideo dicuntur collum ecclesie. nam sicut collum est altior pars corporis sub capite: pro quod descendunt oēs vires capitis et sensus et motus a capite ad oia membra inferiora. Ita sunt ap̄li et p̄lati altiores

immediate sub capite xpo: p quos descendit
oīs pias et vires spūales a xpo capite in
cetera mēbra corpis ecclesiastici et mistici. Et
sicut speculator erigit collū ad vidēdū de
longe et speculandus inimicos: et res lō/
ginquas: ita pariter ecclesia tanq̄ erigens
collus p prelatos et p̄dicatores p̄videt
ut caueat mala futura. Et sicut caput i
quo sunt oculi ponit sup̄ collū: ut p̄vide
at lōginqua. ita oculi ecclesie sunt sup̄ prela
tos et p̄dicatores ad p̄vidēdus mala futu
ra et p̄cauēdū nocua. Et sic p̄s qualr pre
lati et doctores et p̄dicatores sunt collus
ecclesie altiores in scia et dignitate et p̄ate
similes turri dō ad p̄videndas et p̄cauen
das insidias et incursum inimicorū et infi
deliū et hereticorū. De quib⁹ dī eze. xxx.
Fili hoīs: speculatorem dedi te domui is
rael. Et iō dicit xps. O spōsa collū tuus
est altissimū et fortissimū in eminentia di
gnitatis et scie et sapie et potestatis. et mu
nitissimū sicut turris dō in armis spūali
bus virtutū et donorū. que quidē turris
est edificata in ppugnaculis ad ppugnā
dū cōtra inimicos. et oīs armatura hui⁹
turris ecclesie est armatura nō debiliū: s̄
fortiū. q̄ armatura ecclesie non timet eos
qui solū occidunt corpus. s̄ tantū timēt
dñm qui potest aiā occidere et mittere
in gebēnas. iō apli et martires nō time
bant reges et p̄sides mūdi. nec verbera
carnificū. eo q̄ armatura eorū erat arma
tura fortiū: et inexpugnabilis turris.
que quidē armatura sunt dona spūs sc̄i
Deinde cū subdit. Duo vbera tua et c̄
Ostēdit qualr ecclesia spōsa xpi nō solū est
turris inexpugnabilis: et hēt armaturā
fortiū ad repellēdos incursum et insidias
inimicorū: s̄ etiā hēt duo vbera ad alēdos
et nutriēdos et lactādos fideles filios
Que quidē vbera sunt duo testamēta. s̄.

nouū et vetus. Duorū lacte lactat et nu
trit duos hynmulos gemellos. s̄. duos
populos sub vna fide xpi cōgregatos. s̄.
ecclesiam ex utroq̄ populo / iudayco. s̄. et
gentili sub vna fide p̄uersam. Et etiā
hēt ecclesia duo vbera. s̄. vber et mamillas
doctrine sacre scripture: et vber gr̄e sa
cramētorū. Ex quorū vno sugunt fideles
lac fidei articulorū. et ex altera lac gr̄e sa
cramētorū. Et ista sunt duo vbera ecclesie
quib⁹ lactat et nutrit duos filios gemel
los. s̄. ex utroq̄ populo p̄uersos. Et etiā
lactat duos hynmulos gemellos. s̄. p̄fec
tos et infirmos. vñ i p̄imitiua ecclesia isti
duo gemelli. s̄. pars populi iudayci et ma
ior pars populi gētilis venerūt ad fides.
qui lactati sunt et nutriti isto duplici vbe
Et iō dicit. Duo vbera tua sicut duo hyn
mulū gemelli capree. i. abundantia in lacte
sicut duo vbera capree duos gemellos
lactantia et nutriētia. Et cōparat vbera
ecclesie vberib⁹ capree. eo q̄ inter cetera a
nimalia maxime abundant lacte. et cōpa
rat et appellat istos duos populos gemel
los. eo q̄ antiquitus descendunt ab vna
matre eua / et ab vna vxore noe. Et nunc
sunt regenerati ex vna caprea. s̄. ex vna ec
clesia p̄ xpm et regenerationē baptismales
Et q̄ iste modus nutriēdi filios ecclesie
p lac fidei articulorū et gr̄e sacramētorū
durat p totū diem et tēpus gr̄e. s̄. a p̄mo
aduētū xpi i quo incepit ista dies aspirare
et durabit vsq̄ ad fines mūdi in quo de
sinet iste dies gr̄e. et succedet dies etern⁹
gl̄ie: q̄ quidē dies gr̄e finiet i vepe mūdi.
cuius finis dī nox. eo q̄ amplius nō erit
temp⁹ opandi. nec merēdi. sed p̄mius re
cipiēdi. ut ait saluator. jo. ix. Oportet o
perari dū dies ē. veniet aut nox qñō nō
possit opari. Et dicit spōsus q̄ isti duo
gemelli pascū in lilijs et rosis sacre scri

pture. et in lilijs gr̃e sacram̃torũ. nō in eternũ. s; donec aspiret dies. i. dũ daret iste dies gr̃e : et inclinẽtur vmbre finalis iudicij. q; postea pascẽtur isti duo gemelli pabulo eterne fruitionis et gl̃ie. Et sic p; pulchritudo et optima dispositio m̃e/ b;orũ hui; sp̃ose xp̃i: de qua pulchritudie cōmẽdat eam in hac prima parte.

Secũda pars cãtici quinti

Adam ad montez myrrbe.

Et ad collũ thuris

Tota pulchra es aĩca mea

Et macula nō est in te.

Veni de libano sp̃osa mea.

Veni de libano veni.

Coronaberis de capite a mana.

De vertice sanir et hermō

De cubilibus leonum.

De montibus pardorum.

Vulnerasti cor meum soror mea sponsa.

Vulnerasti cor meum.

In vno oculorum tuorũ.

Et in vno crine colli tui.

Quã pulchre sũt mamme tue. Soror mea sponsa.

Pulchriora sũt vbera tua vino. Et odor vnguẽtorũ

tuorũ super oĩa aromata.

Fauus distillans labia tua

sp̃osa. Mel et lac sub lingua tua. Et odor vestimẽtorũ

tuorũ. Sicut odor thuris.

Hort; cōclusus soror mea

sponsa. Hortus conclusus

fons signat;. Emissiões tue

Paradisus malorum gra

natorũ. Cum pomorũ fruc

tibus. Lypri cũ nardo.

Nardus et crocus.

Fistula et cinnamomũ.

Cũ vniuersis lignis libani.

Myrrbe et aloẽ.

Cũ oĩbus primis vnguẽtis.

Fons hortorũ puteus aqua

rum viuẽtiuz. Que fluũt

impetu de libano.

Adã ad mōtẽ myrrbe

Hec est sc̃da pars hui; quinti can/ tici. in qua xp̃s dotat et decorat ecclesias sp̃osam suam ornamentis spiritualibus et odoramentis aromaticis: Et hoc put salon p̃uidit in sp̃u contẽplãdo misteria que fecit moyses ante mortem suã in fi/ gura xp̃i. Ad cuius intellectus ẽ valde aduertẽdũ. q; moyses dux illius populũ cui oĩa p̃tingebãt i figura xp̃i. duos act; inter ceteros fecit imediate ante mortẽ suam dũ fuit p̃pinquus morti in fine sui ducatus. vt p; in deut̃o. Nã primo cō/ gregauit maiores natũ illius populũ i cã pestrib; moab iux; iordanez. Et recitauit ⁊ rememorauit eis oĩa bñficia ⁊ mirãda que deus eis fecerat i illis q̃draginta an/

.f. ij.

nis p totā illā pegratiōis ab exitu egipti
 vsq; ad illuz locus. Et cōmemorauit eis
 oēs rebelliones ⁊ ingratitudies quas cō
 miserāt cōtra deū. et cōmissuri erāt suc
 cessiue in futurū vsq; ad extremū temp^o
 in qua infidelitate ⁊ malicia erāt māsuri.
 et iō cōminatiue p̄dixit eis p multas ma
 ledictiones eoz obstinatoz finales puni
 tionem. Et cōfecit illud cāticū. s. Audite
 celi que loquor. In quo p̄dixit eoz fina
 lem obstinationē ⁊ punitionē ⁊ damna
 tionē et finalē populi gētilis substitutiōis
 et cōuersionē. vt p̄ i fine cāticū cū dixit.
 Laudate gētes populū eius. put ibi fuit
 declaratū. Hoc autē sc̄to: moyses ex dei
 p̄cepto ascēdit in mōtes abarim. et exi
 de speculatus est totā terrā promissiōis
 vt p̄ deutēo. xxxij. qua cōsiderata ⁊ visa
 benedixit duodeciz tribub⁹ predicēdo eis
 bōa futura. vt p̄ cap̄lo. sequēti. s. xxxiij.
 De quibus duob⁹ actib⁹ cōtrarijs valde
 admirati sunt et admirātuz magistri he
 breoz. Admirantē enī q̄ moyses cū tāta
 uehementia maledixerit illuz populū. et
 cōminatus fuerit tam grauem punitiō
 nem et bonoz priuationē in illo cātico.
 Et postea imēdiate cū tanto affectu bene
 dicat eis p singulas tribus in cap̄lo seq̄n
 ti. Ad q̄d respōdet q̄ q̄ moyses p̄ui
 dit rebelliones ⁊ apostasias eoz ⁊ ydo
 latriā futurā. idō p̄mo cōminatur malis
 et ydolatriis. s; finalē benedixit bonis et
 fidelibus p̄sentib⁹ et futuris. s; iste i
 tellectus est manifeste falsus et insufficientis
 nam in fine cāticū maledictis isrl̄itis be
 nedicit populū gētilē. Item ille maledic
 tiones oēs et punitiones p̄seuerāt hodie
 in toto illo populo qui putat suare legē
 moysi ⁊ abominatur oēm ydolatriam
 Que quidē punitiō oēs eos cōprehendit
 tam bonos q̄ malos. q; oēs p̄seuerant i

hac captiuitate et miseria per. D. cccc.
 lxxxvj. annos post xpm. Et iō est dicēdū
 q̄ cecitas ⁊ malicia eoz impedit eos ne
 intelligāt sacramēta dei in illis misterijs
 clausa. vñ moyses qui fuit ver⁹ p̄p̄beta
 nō solum p̄uidit infidelitatē crebā illius
 populi: quā debebant cōmittere contra
 deus adorādo ydola. s; etiā p̄uidit vltias
 obstinationē ⁊ rebellionē futurā: contra
 xpm verū messyā quē principes sacerdo
 tum ⁊ pharisei debebant crucifigere. et
 successores eoz in eadē obstinatione per
 manere in extremo tpe vsq; ad iudiciuz.
 Et ideo moyses hoc p̄uidēs in spū nō
 soluz cōminat eis maledictionē t̄porales
 p̄pter ydolatriā: quā cōtinue cōmiserūt
 vsq; ad destructionē primi tēpli. s; etiā
 cōminatur eis maledictiones ⁊ penā taz
 t̄porales q̄ eternā p̄pter infidelitatē: q̄
 cōmiserāt contra xpm messiam suū in ex
 tremo tpe. in qua erāt p̄seueraturi vsq;
 ad iudiciuz. et hoc p̄ hoc q̄d dicit moy
 ses deutēo cap̄lo. xxxj. i fine maledictio
 num ⁊ anteq̄ p̄nūciat cāticū vñ ait. Do
 ui enī q̄ post mortē meā iniq; agetis ⁊
 declinabitis cito de via quā p̄cepi vobis
 Et occurrēt vob mala in extremo t̄pore
 q̄no feceritis malum in cōspectu dñi. vt
 irritetis eū p opa manuū v̄raz. Ex qui
 bus p̄. q̄ ista captiuitas et punitiō: quā
 patiūtur in h̄ extremo t̄pore ⁊ vltia eta
 te post destructionē secūdi tēpli. nō inest
 eis p̄pter ydolatriā: s; q; irritarūt deus
 occidēdo xpm messyā suū. et semp irri
 tant eū manēdo in eadē obstinatiōe. s;
 q; p̄mulgata ista sentētia moyses ascen
 dit in mōtem abari ex p̄cepto dei et spe
 culatus est. et cōsiderauit totā terrā pro
 missiōis vsq; ad montem libani/et her
 mon/et amana/ ⁊ sanir/ ⁊ galaat/ ⁊ vsq;
 ad mare n̄m. et vsq; ad mare mortuuz.

In quo spatío erāt collocāde oēs tribus per sortes suas. Et p̄uidit qualr in extremo t̄pore. s. in vltia etate xp̄s messias illas terram totam debebat peragrarē. p̄dicādo et miracula faciēdo. puta p̄ totā terram zabulon/et neptalim vsq; ad radicē libani. et trās iordanē p̄ terrā gad/et manasse. et per terrā iuda/et effraym. Ex quibus .xij. tribubus xp̄s debebat regenerare. .xij. ap̄los et .lxxij. discipulos per quos erat multiplicanda tota ecclia toto orbe diffusa p̄ regenerationē baptismalē. que quidē ecclia erat futura dñs isrl̄ fm̄ sp̄m/et p̄missionē. Dñs ergo ista p̄uidēs moyses in sp̄u p̄siderādo illam terram de mōte abarim benedixit in sp̄u p̄phético. .xij. tribubus isrl̄ sp̄ualib⁹ qui ex illis. .xij. ap̄lis erant in xp̄o regenerādi. Et sic p̄s qualr moyses i figura xp̄i i illo cantico et capitulis p̄cedētib⁹ cōminatuz maledictionē/et t̄porales punitionem filiis isrl̄ fm̄ carnē et infideles et xp̄i crucifixores. S; cap̄lo. xxxiiij. benedixit tribubus et filiis isrl̄ fm̄ sp̄m p̄ xp̄m et ap̄los regenerādis. put moyses p̄uidit i sp̄u p̄phético. Et sic ilico post hec moyses mortuus ē i illo monte. vt patebit i cātico sequēti. Et sic tollit et soluit cōtrarietas que videt̄ in illis duob⁹ actib⁹. Et iō moyses nō p̄ncipalr benedicebat illam terraz p̄missionis materialē: quā oculis carneis distinctā p̄ sortes videbat: s; benedicebat eccliam xp̄i p̄ illā terrā figuratā quā oculis p̄pheticis et mētālib⁹ toto orbe diffusam cernebat. vñ moyses aspiciēdo versus aquilonē ex monte abarim videbat qualr altissim⁹ mōs libani terminabat tanq̄ caput totā terraz p̄missionis. ex cuius latere emanabat flui⁹ iordanis qui irrigabat totā terrā p̄missionis. et secūdabat eam vsq; ad mare mor

tuū: p̄ qd̄ p̄uidit in sp̄u qualr xp̄s messias in lege p̄missus erat futurus caput et principium ecclie. ex cuius latere debebat emanare flui⁹ baptismalis et virtus oīuz sacramētōz. qui debebat secūdare et irrigare totā eccliam xp̄i ad regenerādos fideles. Itē p̄ b̄ q̄ illa tra erat tota circūdata ab oriente monte amana et sanir/et hermon/et cubilib⁹ leonuz/et montib⁹ pardoꝝ. p̄uidit qualr ecclia xp̄i debebat angustiari et infestari in p̄ncipio a iudeis et infidelib⁹ et tyrānis et impatoribus ydolatriis et hereticis. Et p̄ hoc q̄ videbat eam obsessam a meridie deserto arabie: p̄uidit qualr i medio t̄poris ab arabib⁹ et sarracenis erat affligēda. S; p̄ hoc q̄ videbat illā fram ab occasu obsessam mari n̄ro mediterrāno: p̄uidit in sp̄u qualr in fine t̄poris et in occasu mūdi ecclia erat affligēda p̄ antixpm̄. S; q; de⁹ dixit moyse q̄ ip̄e viuus nō poterat introire terram illam: s; post mortē ei⁹ ioseph debebat introire cū toto illo populo. et obtinere illam terraz et c. Per b̄ p̄uidit moyses in sp̄u qualr ante mortē xp̄i nullus poterat introire terraz viuētium. s; post mortem et resurrectionē xp̄s debebat introducere totū populū fideles i terrā viuētium. et finalr etiā p̄ ap̄los et martires et doctores debebat tūphare d̄ iudeis et ipatorib⁹ et hereticis et oib⁹ infidelib⁹. Sub tali igif̄ r̄spectu p̄siderauit moyses totā illā fras p̄missionis et cōsiderādo bñ dixit. s. q; p̄ illā bñdixit eccliam xp̄i fufam quā illa tra figurabat. Sed nūc restat applicare figurā figurato. Ad cui⁹ intellectū ē aduertēdū q̄ x̄ p̄ moyse figurat⁹ qui non venit legē soluere: sed adimplere et verificare oīa gesta et dicta p̄iarchaz et p̄phetarū eodē modo p̄cessit in sua p̄grinatiōe hui⁹ vite sicut moyses. Nam .f. iij.

sicut moyses p. xl annos duxit et minavit illum populū p defectus cum signis et potentis vsqz ad mortē suā. ita pariter xp̄s p. xl menses duxit populū suū. s. eccliam ap̄loy et discipuloy ī hoc mūdo cōputando a die ostensiois sue. s. baptismi vsqz ad passiōē. Nam p tres annos et quatuor mēses predicavit et pegrinatus est post baptismum fm eos qui tenēt: q̄ p̄ma vel terciā aprilis fuit passus. Et sic xp̄s p. xl. menses fuit pegrinatus p totā terrā pmissiois faciendo multo maiora miracula q̄ moyses. s. mortuos suscitādo et infirmos curādo et demones fugādo et ventis imperando. que fuerūt multo maiora signa et miracula q̄ moysi: vt dictum fuit in expositiōe psal. xxviii. Et in tractatu cōtra iudeos. Item sicut moyses in fine sue pegrinatiois cōgregavit maiores natu corā toto populo: et retulit totā legē narrando oīa beneficia q̄ deus fecerat illi populo. Et cōminatus est futuras maledictiones et punitiones p̄uicatorib⁹ et transgressoribus legis sicut dictū est. ita pariter xp̄s in fine sue peregrinationis ante mortem suā ascendit hierosolimā et vidēs civitatem sacrilegam et sui messie homicidaz cōminādo eius futurā ruinā fleuit sup illas et c. Et postea īgressus ī tēplū eiecit emētes et vēdentes. et altera die p̄gregatis maiorib⁹ natu. s. scribis et phariseis et principib⁹ sacerdotū. exprobavit eis iniquitates eorū. et cōminatus est eis futurā punitiōis t̄poralem et eternam p̄pter infidelitates et īgratitudinē et homicidiū. vt p̄ mat. xxij. et. xxij. et. xxiii. Item sicut moyses post datā maledictiones et p̄nūciatas futurā punitionē illius populi rebellis ascendit in montē abarim et cōsiderata tota terra p̄missionis benedixit. xij. tribu

b⁹ fm sp̄m et p̄missionē anteq̄ moreretur sicut dictū est. Ita pariter xp̄s īplendo illā figurā et totā legē postq̄ cōminatus est. et p̄nūciauit futurā dannatiōes suoy crucifixoy: et oīus successoroy obstinatoroy: ascendit ī mōtes syon. et sc̄ta cena cū discipulis surrexit a mensa: et lauit pedes eoy. et recūbens instituit sacramētū eucharistie: et tradidit se ip̄s eis sacramentaliter. Et postea habuit longum s̄monē cū discipulis benedicēdo eis p̄mittēdo et dādo eis bona sp̄ualia. s. pacem et caritātē: et sc̄lam in hac vita. et p̄mittēdo futuram felicitatem. vt p̄ jo. a. xiiij. caplo vsqz ad. xvij. inclusive. Ex quib⁹ oīb⁹ p̄ q̄l̄r oīa que fecit moyses: fecit in figura xp̄i. Et qual̄r xp̄s p̄ oīa p̄pleuit. et s̄ificavit oīa gesta moysi et oīum p̄phetay.

Valon ergo p̄uidēs in sp̄u oīa ista misteria xp̄i figurata p̄ sup̄dicta gesta moysi fecit istud cāticū introducēs xp̄m ad loquēdū in hac sc̄da parte cantici. in q̄ xp̄s dotat et decorat sp̄saz suā eccliaz ī apl̄is et discipulis p̄gregatā ī die iouis sc̄ta. q̄no cena sc̄ta lauit pedes discipuloy suoy. vbi ostēdit eos pulchros et mūdos ī aīa ab omni inquinamēto post recessus iude quibus tradidit sacramētus eucharistie tanq̄ mūdis. Et postea in suo testamēto legavit eis suam pacē et caritates et oīa bona gr̄e. vt p̄ illū longū s̄monē. vbi oīditur q̄l̄r dotavit et decoravit eccliaz sp̄saz suā bonis sp̄ualib⁹ p̄ vestimēta et odoramēta et fruct⁹ pomoy intellectis.

¶ Dicit ergo x⁹ sponsus ecclie. Vadam ad montē myrrhe: et collē thuris. i. ascēdam in hier̄m qui d̄r montē myrrhe et thuris eo quia ibi fiebant sacrificia et offeriebant oblationes et adolebant in altari thuris et mirrha et tymiamata et cetera odoramenta significantia passiones xp̄i.

Et iō appellat xps hierlm montē myrrbe
 ⁊ turris. i. passionis ⁊ sacrificij. In be/
 breo autē hētur. Vada ad mōtē moza
i. ad montem vbi abraam sacrificauit fi-
lius suū ysaac in voto. ⁊ arietē in effectū
ques montē appellauit i mōte dñs vide-
bitur. s. sacrificij. et imolari suple. put
fuit declaratū in expositōe psalmi. xlvij.
et in plerisq; locis. Dicit ergo xps. Va-
dā ad mōtes myrrbe: et colles thuris. i.
ad montes mee mortis et passionis que
est hierlm. Hoc pfecto dixit xps post suā
pegrinationem qñō assumpsit. xij. disci-
pulos secreto ⁊ dixit illis. Ecce ascēdim⁹
hierosolimā: ⁊ fili⁹ hoīs tradet ad flagel-
lādū ⁊ crucifigēdū mat. xxij. ⁊ luc. xvij.
Deinde cū dicit. Tota pulchra es amica
mea. Lōmēdando sponsam suam dotat
et decorat et pulchrificat ipas x⁹ mūdicia
et pulchritudine spūali reddēs ipas purā
et mundas nō habentē rugā neq; macu-
lā. Ad cui⁹ intellectū ē notandū qd x⁹ in
die souis sc̄a cena sc̄a: surgēs a cena an-
teq̄ institueret eucharistiā ⁊ traderet eā
discipulis: lauit pedes eoz vt ostenderet
mūdiciā ⁊ puritatē eoz. ⁊ quō nemo de-
bet accedere ad tantū sacramētū: nisi mū-
dos ab omni macula et labe pcti. nō so-
lum mortalis: sed etiā venialis. Et nō so-
lum ab omni pcto in effectū: s; etiā i af-
fectu ⁊ cogitatiōe. Et iō lauit pedes eoz
p quos sensualitas ⁊ affect⁹ ⁊ cogitatio
significat. Et iō dixit eis qui mūdus est a
peccato suple in effectū: non indiget nisi
vt pedes lauet. i. sensualitatis affectus et
cogitationē. S; q; solus iudas scarioth
manebat in suo malo pposito tradendū
xpm quem iam vendiderat. iō subdit x⁹.
Et vos mūdi estis s; nō oīs. vt ps io. xiiij.
Et iō postq̄ iudas fili⁹ pditionis recessit
ab illa societate tanq̄ mēbrū descisum et

alienū ab ecclia. tūc mansit illa societas
 et ecclia tota pulchra sine aliqua macula
 vel ruga. Et iō recedente illo dixit xps
 Hunc clarificatus est filius hoīs: et de/
 clarificatus est i eo. vt ps ibidē. q̄i diceret
 xps. Hunc ista societas. s. ecclia sponsa
 mea manet clara ⁊ pura ⁊ pulchra sine
 macula. Et hoc dicebat cristus. q; tota
 ecclia psistebat in. c. xx. personis iustis ⁊
 mundis. cuius ecclie xps erat caput. Et
 virgo maria pmū mēbrū in puritate. et
 exinde ap̄li ⁊ discipuli cū maria magda/
 lena et ceteris mulierib⁹. et sic tota erat
 pulchra ecclia sine macula. Et iō dicit x⁹
 i hoc cātico. Tota pulchra es amica mea
 quo ad dispositiōē membrorū fm gra/
 dus dignitatis ⁊ officiorū sicut dictū est.
 Et tota es pulchra quo ad ornatū virtu/
 tū: et macula peccati nō est i te. Hā xps
 caput huius ecclie fuit immunis et liber
 non solum in psona: s; etiā in natura ab
 omni labe pcti. Virgo autē maria fuit
 p̄seruata in psona p grām ante lapsum.
 Ceteri autē oīs fuerāt mūdati p circūci/
 siōs in signū: ⁊ p baptismū i re: put dic/
 tum fuit in tractatu s iudeos. Et sic illa
 societas erat tota pulchra sine macula.
 Deinde cū dicit. Veni de libano. Expli/
 cat pulchritudinē hui⁹ spōse. Ad cui⁹ in/
 tellectū est notandū fm qd dictū est. qd to/
 ta illa terra pmissiōis erat figura ecclie
 cristi secundū omnes suas partes: quas
 continet. et quibus clauditur. Hāz liba/
 nus qui ē in capite terre pmissiōis:
 significabat cristus qui est caput ecclesie.
 Et flum⁹ jordanis fluēs et emanās ex la/
 tere libani ⁊ discurreōs ⁊ irrigās ⁊ fecū/
 dans totā terrā pmissiōis: figurabat
 baptismū et cetera sacramēta ecclie irrigā/
 cia et fecundancia totā eccliaz in fructib⁹
 et bōis spūalib⁹. Et iō sicut oīa bona ter
 .f. iiii.

1. tota ecclia

Judas //

Tota pulchra es amica mea.
 eius Expositio //

re pmissiōis pueniūt ex libano et maxie p illam aquā fluij iordanis: Ita oīa bona spūalia pueniūt ecclie ex latere xpī. a quo fluxit sanguis et aqua in virtutē ecclēsiasticorū sacramētōrū. Itē tria bona faciebat illa aq̄ iordanis vtilia in illa terra. Nam primo mūdabat et lauabat sordes: q̄ sine aqua nulla sordes mūdāf bene. Scōdo refrigerabat et refocillabat et fortificabat bibentes. Tercio secūdabat terram in copia fructuū et pomorū et arborū. Ita ergo pariter aqua baptisimi et virtus aliorū sacramētōrū tria bona faciunt in ecclia spōsa xpī. Nā primo mūdāt ab omni sorde pcti. s. originalis venialis et mortalis. Scōdo roborant et fortificant ad resistēdū et pugnādū ptra carnem et mūdū et diabolu. Tercio generāt fructus virtutū et meritōrū in anīa.

De istis ergo trib⁹ bonis spūalib⁹ cōmēdat xp̄s eccliam spōsaz suā irrigatam flumine sanguinis sui lateris. et cōmēdat eā de mūdicia et puritate q̄s adepta ē p baptisimū et cetera sacramēta ab oī pctō Scōdo cōmēdat de fortitudine et victoriā quā adepta ē p sacm cōfirmatōis et alia sacramēta. Tercio p mēdat eā de fructib⁹ meritōrū et virtutū quos adepta ē p oīa sacramēta. Scōda ibi. Coronaberis. Tercia ibi. Quā pulchre sūt mame tue. Quātū ergo ad p̄mū ē aduertēdū q̄ liban⁹ inf̄ptaf candid⁹ et alb⁹: eo q̄ semp candet et albet niuib⁹ a quo undiq̄s fluūt aq̄ vīue: maxie ex latere meridionali: a quo fluit iordanis. q̄ quidē monē significat xp̄s totū candidū/et imūnē ab oī macula i p̄sona et in nasa. iō ex ei⁹ latere exit fluius sacorū q̄ oīa mūdificat a pctō/et albificat albedine virtutū. Et sic mūdauit a t̄plici pctō. s. originali/actuali/et veniali. Et iō

sponsus albificans sponsam suam et mūdificans ab isto triplici pctō: dicit. Veni de libano sponsa mea: veni de libano: v̄ei i. veni de libano candidata per baptisimū et mūdā a culpa originali i adā p̄petrata. Et veni de libano a c̄p̄a actuali et mortali p̄ p̄nias expurgata et dealbata. et veni de libano ab omni veniali p̄ extremā vnctionem mūdificata et candidata.

Itē q̄ in baptisimo dantur nob̄ tres theologales virtutes. s. fides/spes/caritas p̄ quas aīa reddif mūdā et cādida. iō ter vocat spōsam dicens. Veni de libano sponsa mea. s. cādida p̄ fidē. Et veni de libano p̄ caritates. et veni p̄ spem. Itē q̄ per ecclēstica sacramēta consequimur tria bona. s. fidem articulorū: et gr̄as sacramētōrū: et merita ex obfūatā p̄ceptorum. Scōdo vocat ter spōsam ad recipiendū ista tria bona dicens. Veni de libano sponsa mea. s. p̄ fides articulorū. et veni p̄ gr̄am sacramētōrū. et veni p̄ obseruantā p̄ceptorū. que quidē tria bona pueniunt ecclie ex libano. s. xp̄o capite et spōso suo emanātia ex latere ei⁹ put dicitur est. Sc̄ q̄ ecclia spōsa xpī veniēs de libano/nō solū venit dealbata et mūdā ab omni labe pcti: s̄ etiaz venit armata fide et spe et caritate. quas accepit i baptisimo. et septē donis sp̄s sc̄i que recepit in cōfirmatōe. Et roboze et augmēto virtutū q̄ accepit in eucharistia: et ceteris sacramētis. quib⁹ adepta est coronā victorie. Et triumphauit de mundo et carne et diabolo. Sc̄o subdit spōsus dicens. Veni et coronaberis. Ad cui⁹ itellecū est aduertēdū q̄ corona dabaf agonizantib⁹ et certantib⁹ i ludis magarētib⁹ et olipiadib⁹. ut ait aristo. s. ethicoz. et sic dicit ap̄l̄s. p̄. ad thi. q̄ nō coronabit nisi qui legitie certauerit. et sic corona dabaf

in signū victorie et sūphi. et sic ponit hic coronari p̄ triumphare. Sed q̄ ecclia tali b̄ armis et virtutib̄ de mundo et carne et diabolo triumphavit. **3̄do** dicit veni et coronaberis. i. triumphabis. Et ponunt hic quinq̄ mōtes significātes metaphorice quinq̄ potestates cōtra quas pugnavit et de quib̄ triumphavit ecclia. Ad cui⁹ intellectū est advertēdū sicut sup̄ dictū est. q̄ sicut terra p̄missiōis claudis et obsidet ab oriente quinq̄ mōtib̄. s. amana et sanir et hermon. et galaad. in quo sunt cubilia leonū. Et versus meridiem claudis desitō saram in quo sunt mōtes pardoz. Ita ergo ecclia p̄ terrā illas figurata fuit i principio et ortu suo infestata et obsessa quinq̄ p̄fatib̄ et inimicis. **1̄as** p̄ amana q̄ interpretat̄ angustias: fuit figurata potestas scribarū et phariseoz et principum sacerdotū: qui in principio infestavit eccliam. ut p̄ in actib̄ ap̄loz. Et p̄ sanir q̄ interpretat̄ lucerna siue scia figurabat̄ p̄fas phariseoz oīuz infidelium gētilium. quib̄ fuit puncta et impugnata ecclia i principio. **3̄te** p̄ hermon q̄ interpretat̄ anathema fuit figurata potestas et iniquitas hereticoz qui fuerunt excommunicati et separati ab ecclia: quā infestavit et afflixerūt t̄pore arrianoz et alioz hereticoz. Et p̄ leones intelligūtur reges et impatores. qui ecclias infestavit t̄pore martiz. **3̄te** p̄ mōtes pardoz qui sunt i arabia: intelligitur p̄fas sarracenzū. q̄ habuit ortū ex arabia. que sup̄ modū infestavit et infestat ecclias p̄ totū orbē. **5̄s** q̄ de sup̄dictis quattuor. s. iudeis et phariseis et impatorib̄ et hereticis iā triumphavit ecclia. ut p̄ intuēti et debet triumphare finaliter de p̄diciōe et sarracenis s̄ scripturas p̄phetarū. **3̄do** dicit x̄ps. Veni de libano sponsa mea. veni et coronaberis.

ria. i. triumphabis de capite amana. i. de culmine potestatis sacerdotū et scribarū et phariseorum. Et de vertice sanir. i. de culmine p̄tatis et vep̄b̄ phariseoz. Et de hermon. i. de hereticis anathematizatis Et de cubilib̄ leonū. i. de impatorib̄: Et etiā de cubilib̄ leonū. i. de templis ydolorū que erant cubilia in quib̄ habitabant leones et diacones. ysa. xxxv. Et coronaberis. i. triumphabis finalit̄ de montibus et regib̄ p̄diciōis. i. agarenoz. qui dñt p̄ di eo q̄ illa heresis ē conficta ex diversis colorib̄ heresuz sicut dicit̄ ē in expōitiōe ps. lxxxij. Triumphavit et ecclia de capite amana. s. de p̄tō originali: q̄ est caput et p̄ncipiū p̄mū. Et de vertice sanir. i. de vep̄ib̄ p̄cupiscētie latētis in carne. q̄ causat omne p̄tīm in volūtate p̄sensuz Et de hermon. i. de p̄tō actuali: q̄ separat hoīes a deo. Et cubilib̄ leonū. i. de p̄secutorib̄ mūdais. Et de mōtib̄ pardoz. i. de hereticis pictis varietate mēdatiz

3̄ti ergo quinq̄ mōtes. i. quinq̄ p̄t̄es infestavit et impugnavit eccliam successivē. **1̄mo** iudei. **2̄do** pharisei mūdi. **3̄do** heretici. **4̄to** imperatores et reges. **5̄to** sarraceni. De quibus triumphavit et finalit̄ triumphabit ecclia.

peccati originale est in seipsum peccatum:

Vulnerasti cor meū soror mea sponsa. In hac parte explicat sponsus cām q̄re mot⁹ ē ad amorē spōse. Ad cui⁹ intellectū ē notandū q̄ quatuor sunt q̄ reddūt mulierē pulchrā et amabilem et movēt spōsum ad amorē sui. **1̄o** optima dispositio mēbrozū. **2̄do** suavitas eloquētie et x̄borū. **3̄do** ornat⁹ et decore vestimentozum. **4̄to** suavitas odoramentozum. Que quidem quattuor p̄ quādam excellentiam habet sponsa x̄pi ecclia. que movēt x̄pm ad amorē ei⁹. vñ

optima dispositio membrorum ecclesie est optimus ordo statuum et graduum. et dignitatum et officiorum. sicut sunt patriarche / prophetae / apostoli / euangeliste / martires / doctores / prelati / sacerdotes / Reges / milites / cives populares / religiosi / virgines / continentes et coniugati / et singulariter unusquisque fidelis. Eloquia autem ecclesie sunt sacre scripture utriusque testamenti. et sacrorum doctorum. et predicatorum prelatorum et sacerdotum Vestimenta et ornamenta ecclesie sunt virtutes et dona gratiarum que dantur in sacramentis. Odoramenta vero hanc vestimenta sunt operum et orationum et officia canonica: que sunt in ecclesia. que quidem opera tam actiua quam contemplatiua procedunt ex virtutibus et donis gratie. Que ideo dicuntur odoramenta: quia ascendunt usque ad aures dei et delectant deum: et trahunt primum ad devotionem et imitationem.

Est ergo ecclesia sponsa christi pulchra in optima dispositione membrorum: et suavis in eloquio et decora in ornatu et apparatu et suavis in odore. Et ista quattuor mouerunt christum sponsum ad eius amorem. Et hoc intendit dicere in hac ultima parte huius quinti cantici. Dicit ergo. Vulnerasti cor meum foras mea in vno oculo tuorum. Ad cuius intellectum est notandum. quod natura humana a principio usque in finem mundi semper habet duos oculos. Primus dei oculus fidei. quo fideles vident celestia et spiritualia: et istum oculum habuerunt soli fideles veteris testamenti. scilicet patriarche et prophete: et ceteri fideles. quo oculo in spiritu videbant et credebant et expectabant et continue petebant christum futurum redemptorem. sicut dictum est in primo cantico. Et eodem oculo fidei prius ecclesia videt et credit christum venisse et mundum redemisse et expectat eum ad glorificandas eam in seculo aduentu. Iste ergo oculus fidei huius sponsa vulneravit deum. qui tactus dolore

cordis descendit de celo in terram sumens carnes ex virgine ut audiret gemitus copulatores: et solueret filios interceptorum psalmo. c. i. Et eodem oculo fidei apostolorum et discipulorum vulneravit cor christi ad patiens mortem. cum dixit. Quis vult hanc dilectionem nemo habet / ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Et iste ideo oculus fidei spe et caritate formate vulnerat et mouet continue christum ad subueniendum ecclesie sponse sue usque ad diem iudicii. quando veniet ad totaliter liberandum eam a tribulationibus huius mundi. Et hoc intendit dicere christus in hac parte. unde ait. O ecclesia foras mea tu vulnerasti cor meum in vno oculo tuorum. scilicet vno oculo fidei patriarcharum et prophetarum et fidelium veteris. quod clamore ego inclinavi celos et descendi in fram in uterum virginis. Et non solum vulnerasti cor meum isto oculo fidei tempore patriarcharum et prophetarum ut veniret in carne sed iterum vulnerasti pro fide apostolorum et ecclesie novo. te. ut pateret. et cotidie vulneras ut eam liberet a malis temporalibus et spiritualibus et venias finaliter ad glorificandum eam. Et non solum vulnerasti me in vno oculo fidei: sed et in vno crine colli tui. Nam sicut humana nasa habet duos oculos. scilicet oculum fidei ad contemplandum spiritualia / et oculos nasalem et carnalem ad videndum temporalia: ita prout habet duos crines. videlicet duos populos a deo dependentes. scilicet populum fidelium qui non solum dependet a deo pro creatione: sed etiam pro recreatione et habet populum hominum terrenorum qui solum dependet a deo pro creatione. Iste ergo crinis spiritualis et fidelis vulneravit christum ad descendendum de celo in carnem. et vulnerat cotidie ut veniat pro gratia. Et ideo notanter repetit / li / vulnerasti cor meum. Nam primus refert ad oculum et crinem fidei fidelium veteris testamenti. Et alterus ad oculum et crinem fidelium noui testamenti. Hoc etiam potest

referri ad virginē mariā. Nam h̄s oēs p̄ri-
 arche et p̄phete et doctores sint oculi xp̄i
 et ecclie ad vidēdū et p̄tēplādū spūalia et
 dīna: t̄n ocul⁹ d̄gīs colūbin⁹ fuit acutior
 et p̄spicatioz et rectioz et hūilioz. qz acu-
 ti⁹ vidit secreta dīa et cū maiore inocētia
 et hūilitate. Et iō x⁹ respiciēs hanc hūili-
 tatē sūmā in virgīne. hinc ē q̄ magis īcli-
 nauit eū vt veniret in ip̄as q̄ in aliā put
 dictus ē in cantico ei⁹ luce p̄mo. Et p̄ hāc
 rōez virgo maria fuit crinis tā pulcher et
 honestus: q̄ vulnerauit xp̄s et inclinauit
 ad amorē sui. ydeo notāter d̄r in vno cri-
 ne colli tui. Nam sicut xp̄s d̄r caput ec-
 clesie: ita virgo maria d̄r collū ecclie. naz
 sicut collum situatur īmediate sub capi-
 te. p̄ qd̄ descendit oīs sensus et virtus et
 mot⁹ ad alia mēbra hoīs: Ita virgo ma-
 ria ē īmediate post xp̄s p̄ quā descēdūt
 oēs gr̄e a xp̄o in oēs fideles eā inuocātes
 Ideo d̄r mediatrix iter nos et xp̄s. vt d̄ct⁹
 est ī expōe cātici virginis. In hebreo aut
 h̄etur. Vulnerasti me ī vno monili colli
 tui. Et tūc l̄ra esset magis plana refferē-
 do tā ad totā ecclias q̄ ad virginē mari-
 am. Nam mobilia spūalia sunt virtutes
 q̄ decorāt aīas: ymo totū hoīez. Sed inf-
 ceas virtutes q̄ reddūt m̄lierez p̄chras
 et amabiles est hūilitas cū caritate. et in
 hac virgo maria et tota ecclia fidelīū ve-
 te. vulnerauit filiū dei: et fecit ip̄m ī car-
 nem venire. Deinde cum dicit.

Quā pulchre sūt mamme
 tue etc. D̄ndit quomō nō solum vulnera-
 runt et mouerūt xp̄m ad amorē oculis et
 crinis spōse: Sed etiā mame et vbera co-
 pioza et dulcia. vñ d̄ctm ē q̄ vbera spōse
 sunt duo testamēta. vel fides articuloz et
 gr̄a sacramētoz. quib⁹ fideles nutriūtur
 Nam sapor ītelligentie sacre scripte delec-
 tat aīas fidelīū: et gr̄a sacramētoz nutrit

eos. Ita ergo duo vbera qz sunt delecta-
 bilia sup aurū. et dulciora sup mel et fa-
 uū. psalmo. xvij. Ideo delectant et vul-
 nerāt xp̄m et inclināt vt veniat ad nos.
 Dicit ergo spōsus. O ecclesia soroz mea
 et sponsa q̄ pulchre sunt mame tue quo
 ad dispositionem et figuraz et plenitudi-
 nez et copiam lactis doctne sacre scripte
 et gr̄e sacramētoz. pulchriora. i. sapidiora
 sūt vbera tua vino: Unde d̄nt mame
 quo ad officiū mamādi et sugendi et iqn-
 tum suguntur. sed d̄nt vbera quo ad co-
 piam et vberitatē lactis. qd̄ quidē lac doc-
 trine et sacramētoz est sapidius vino. et
 magis iebriatiuū. in tantū q̄ trāsformat
 amātem in amatum et extasim facit fm
 dionisium: Sed qz ista doctna et gr̄a sa-
 cramētoz sunt q̄dam vnguēta odorifera
 puta ad sanandus et p̄fortādum et delec-
 tandus fideles: ydeo s̄ d̄it. Odoz vnguē-
 toz tuoz ē suple et redolet et delectat su-
 per oīa aromata: Et nō solū ista tua vba
 sunt dulcia. et lac ē sapidū. eo q̄ et odoz
 vnguētoz ip̄oz delectabilis sup oīa aro-
 mata: Sed etiā eloquiū tuū / o sponsa est
 suauissimū et dulcissimū. qz labia tua sūt
 sicut fau⁹ distillās: et mel et lac ē et fluit
 p̄tinue sub lingua tua. Nam labia huius
 sponse sunt apli et euāgeliste et doctores
 qui distillarūt nobis mel et lac. vt ē doc-
 trina euangelica et aplica: et scriptura sa-
 croz doctorū et predicatorū quozū labia
 semp distillāt mel et lac. de quib⁹ d̄b̄ dī-
 cit psal. c. xvij. Quā dulcia faucib⁹ me-
 is eloquia tua sup mel ori meo. Dein-
 de cū dicit. Odoz vestimētoz tuozum.
 Ostendit q̄ nō solū mouēt xp̄m ad dili-
 gendā eccliam spōsas suas vbera doctrie
 sacre scripture et gracie sacramentozum:
 sed etiam odoz vestimētoz eius. vnde
 vestimēta ecclie / et cui⁹ cūqz aīe fidlis sūt

virtutes. vt iquit Cicero i libro officioꝝ
 qꝫ virtutes sunt ornatuꝝ animi. sꝫ qꝫ vir
 tutes nō cognoscuntur nec redolēt nisi p
 opationes que sunt fructus ⁊ effectꝝ vir
 tutū: iō opa mīe et opationes cuiuscūqꝫ
 virtutis dicunt odoramēta virtutū ⁊ ve
 stimētōꝝ ecclie ⁊ fructꝝ oīꝫ fidelīꝫ. sꝫ
 ista odoramēta et opationes virtutū sūt
 in duplici genēre. Hā quedā dñr opatio
 nes active. sicut sunt opa mīe corporales
 et etiā spūales. Alie autē dñr opationes
 pteplatiue: sicut meditationes ⁊ oꝛiones
 canonicē que fiūt i ecclia i officio tā diu
 no q̄ nocturno. Et etiā oꝛiones particu
 lares ⁊ priuate: que puatē fiunt a quocū
 qꝫ fidelī. vñ de bonis opibus ⁊ fama eo
 rū dicit aplūs. ij. ad cor. i. ij. bonus odor
 sumus. Et d odorē oꝛionū dñr apocal. v.
 Habētes singulas cytaras ⁊ fialas aure
 as plenas odoramētōꝝ: que sunt oꝛiōes
 scōꝝ. Et talia odoramēta vestimētōꝝ
 vñerāt deū i corde et inclināt eū ad nras
 petitiones ⁊ plendas: Dicit ergo spōsus
 O sponsa odor vestimētōꝝ tuōꝝ spirās
 ex vestimētis tuis que sunt opatiōes vir
 tutū ⁊ oꝛionis: sunt mihi sicut odor thu
 ris. Hā sicut odor thuris offerē soli deo
 ⁊ ascēdit sursum. ita oꝛiō ⁊ latría pētrat
 cor ⁊ aures dei. et sic oꝛiōes et bona opa
 sūt sic odor thuris. Deīde cū dicit hor
 tus cōclusus soror mea. Cōparat ecclias
 ad hortū ⁊ paradīꝫ deliciarum quo ad
 fructus odoriferos. Hā sicut deꝝ a pñci
 pio plātavit paradīꝫ deliciarū plenus
 diuersis arboribꝝ fructiferis ad comunē
 vitā hoīꝫ. Et plātavit i medio lignū vi
 te ad ppetuā vitā. Et fecit in eo oziri
 fontes. a quo emanāt q̄ttuor flumina q̄
 irrigāt totū paradīꝫ. ita pariter xp̄s
 deꝝ i carnatꝝ i suo aduētū plātavit ecclias
 suam ad instar illius paradīꝫ. Et sic ista

ecclia p xp̄m plantata dñr hortus vñdīqꝫ
 igne caritatis cōclusus que hēt arborē
 vite: qui est xp̄s i medio inter alias arbo
 res qui sunt fideles. Al cuius latere pce
 dit etiā flumꝝ fons signatus et lancea mi
 litis apertus. quiquidē fons totā ecclias
 p q̄ttuor flumina euāgelica influit ⁊ irri
 gat. et ceteris arboribꝝ refrigeriꝫ ⁊ nu
 trimētū et vitā prestat. Hēs emissiōes
 .i. virgulta et arbusa nascētia et germi
 nātia i hoc horto sunt sicut paradīꝫ. .i.
 hortus malōꝝ granatōꝝ cū oīꝫ pomō
 rū fructibꝝ. Et pparat fructus ecclie pa
 radīꝫ siue horto malōꝝ granatōꝝ rōe
 multitudis: et vnitatis ⁊ caritatis. Hās
 sicut in malo granato pgregat mltitudo
 granōꝝ rubeōꝝ sub vna pelle ordiatōꝝ:
 ita piter i ecclia xp̄i pgregat mltitudo fi
 delīꝫ caritate rutilātū sub vna fide ordi
 natoꝝ sꝫ gradꝝ diuersōꝝ statuū ⁊ digni
 tatū: sicut dñr i actibꝝ apōꝝ q̄ illiꝝ mltitu
 dīs erat cor vñū i dō. ⁊ erāt eis oīa coīa
 Hēs subdit q̄ emissiōes. .i. fructꝝ emissi
 nati in hoc orto ecclie: nō solū sunt sicut
 paradīꝫ malōꝝ granatōꝝ i multitudine
 cū vnitatis caritatis. et paradīꝫ cū malis
 granatis quo ad mltitudines et vnitatis:
 sed et cū oīꝫ alioꝝ pomōꝝ fructibꝝ quo
 ad sapōrē et odorē virtutū. Et ista ecclia
 spōsa xp̄i nō solū ē hortꝝ malōꝝ ⁊ pomō
 rū sicut dñm ē: sed et hortꝝ aromatū: ex
 quo et in quo emittunt et nascunt et ger
 miant septē aromata siue septē arbores
 siue septē plāte aromaticē. .i. cypri cū nar
 do/et nardꝝ et crocꝝ et fistula/ ⁊ cynamo
 mū cū oībꝝ lignis libani odoriferis et sa
 lutiferis/ et myrrha ⁊ aloē cū oībꝝ pmiis
 vnguentis. Hēs q̄ quidē septē aromata
 odorifera et salutifera intelligunt septē
 ecclias sacramenta q̄ sunt odorifera i
 q̄ntū cōferunt grām et virtutes in pñti

et gloriā i fuso. Et sunt salutifera inquantū purgant et liberant a morbo quocunq; et egritudine pcti. Et germinat nardus in ista septē aromata. eo q; ē duplex nardus quaz vna nō facit spicas: s; solū herbas. et est fememini generis. de qua dictus est in scdo cātico. Nardus mea dedit odore suauitatis. Alter autē dicit nardus spicatus proferēs spicas et grana: et est masculini generis. de quo dicit marchus. xiiij. Mulier hñs alabastrū unguēti nardi spicati preciosa. Et sic enumerat septē aromata in hoc cathalogo. Quorum primū dicit Ciprus que est quedā vitis aromatica ex cuius incisioe emanat balsamū put dictū est i scdo cātico. Potest etiā p Ciprū intelligi quedā radix aromatica que dicit ciperus hñs i radice multa grana quibusdā filiis ad modū racemi colligata. vñ ciperus ē species iunci: q; posita ad ignē suauē odore emit. et iō dicit ciperi in numero plurali ppter multitudines granorum. Et forsan vitio scriptorū ponit in hoc loco ciperi p ciperi. Scdus dicit nardus que ē quedā herba spicata: aut sine spicis. vt dicitur ē. Tercia herba aromatica dicit crocus i medio cuius floris fiunt quedā fila rubea: que valent ad confortandū et letificandū cor: et roborandas vires: et ad colorandū ferculus cibale. qd cōiter et vulgariter cafranū appellatur. Fistula autē ē cassia que ē medela suavis dulcis et lenitiua. Lynamomum vero species valde odorifera et sapida et penetratiua gustus et olfatus et confortatiua cerebri: quam vulgares canellā appellāt. Myrrha autē est quedā gūmi ex quadā arbore parua distillatū. sicut sup in scdo cātico dictū est. Et hoc idē est dicēdus de Aloe. Que quidē duo aromata licet sint amarissima: tñ sunt odorifera: et ad melam purgatiua: et ab omni corruptio

ne pseruatiua. Per sup ergo memorata septē aromata intelliguntur metabozice septem ecclīastica sacramēta. que quidem septē ecclīastica sacramēta: iō septē supra dictis aromatibus pparat. eo q; sunt odorifera. inquantū pferunt septem virtutes. scilicet tres theologales: et confortāt quattuor cardinales. aut q; cōferunt septem dona spūs sc̄ti. Et sunt salutifera inquantū purgāt ab omni morbo pcti. Et sunt etiā pseruatiua ab omni putredie vicioz. Bene ergo merito ecclīa spōsa xp̄i dicit hortus conclusus et bene septus et muratus caritate et diuina ptectioe. Et dicit etiā fons signatus signo vulnerū et plagaz xp̄i. a quo fluit iste fons vite irrigās istū hortū et secundās ipm et faciēs in eo crescere supdicta aromata. Et iō subdit q; ē fons hortorū i irrigās hortos et arbores huius hortū. Et ē puteus et receptaculū aquę viuētū: q; cū impetu fluūt dicit libano. i. dicit latere xp̄i. Vñ sicut aque q; cū impetu fluūt de libano nō sunt stagnales et immobiles nōc mortue nec putride et morbide: s; viue et fontales et mobiles et fructifere decurrētes p totā terrā pmissiois vtilis ad fructificandū. Et p qñs sicut terra pmissiois ē puteus et receptaculū oīus aquę fluētū de libano ex latere meridionali: Ita ergo p̄ ecclīa ē puteus et receptaculū oīus aquę viuētūz fluētū et decurrētū ex late et ceteris vulneribus xp̄i. Vñ iste aq; sacramētales fluentes ex late et passioe xp̄i qui ē verus libanus: dicunt viuētes inquantū viuificant et confortunt vitā grē in pnti: et vitas etnam in fuso. Et dicunt fluere et decurrere cū impetu dicit isto libano: quia cū impetu et violentia et dolore passiois et mortis et flagellorū et vulnerū emanarūt ille aq; ex corpore xp̄i. et cōtinue discurrūt p totā ecclīam ipam irrigādo et secundādo. Et etiā dicit

cū impetu de libano iste aque fluere rōe copie et sufficiētie. qz fluminis impet⁹ le-
tificat ciuitates dei: et sc̄ificauit taberna-
culum altissim⁹. psal⁹. xlv. Dñ ergo
ecclesia hortus maloz granatoz. q̄ntus ad
multitudinē fidelium in ea sub vna fide cō-
gregatoz. Et dñ hort⁹ alioz pomoz quo
ad fructus nutritiuos fidei articuloz. qz
doctrina sac̄e scrip̄e nutrit aīas. Et dñ hort⁹
t⁹ septē aromatu: rōe sep̄e ecclesiasticoz
sacramētoz. Et dñ fons cōclusus iq̄ntus
fruct⁹ et aromata ecclie nō exeūt ex ecclie
siā. nec nutriunt nec viuificant infideles:
qui sunt ex gremiū et murū fidei ecclie. s̄
solū nutriunt eos qui sunt intra eccliam.
Et p̄ eādē rationē dicitur fons signat⁹. i.
clausus. nam sicut aque jordanis et cete-
re aque defluētes de libano nō exeūt ex-
tra terrā p̄missionis ymo submergūtur
i mari mortuo iuxta jerico. nec ille aque
p̄ficiūt habitantib⁹ ex t̄ram p̄missionis.
Ita p̄ aq̄ sacramētoz nō exeūt nec p̄-
ficiunt infidelib⁹ et paganis ex eccliam.

Ex p̄dictis p̄ esse falsas et insufficiēte
et deceptorā expōez et itelligētiam rabi
Salomō in hoc cantico et ceteroz cecoz
modernoz iudeoz i hoc cātico: qui dñt
qz salon in hoc cantico in persona moysi
exñtis in monte abarim p̄mēdat t̄ram p̄-
missiōis d̄ pulchritudine situs et vberta-
te arborū et fructuū et aq̄rū et de copia
sup̄dictoz aromatu q̄ crescūt in t̄ra illa
ist̄i maīali qd̄ manifeste dep̄bēdit falsus
Hāc forsan in tota syria et assyria et me-
sopotania et media et p̄sya nō est p̄ ali-
q̄ t̄re ita mīsa et sterilis et sicca et iāquo-
sa sicut ē illa t̄ra canaan. nā nō h̄ nisi a-
q̄m iordanis q̄ solus p̄dest bitantib⁹ i ei⁹
ripa vsqz ad mare mortuū sodomoz vbi
demergit. In ceteris aut̄ ptib⁹ nō h̄ nisi a-
q̄s pluuiāles et cisternales. et quia raro

pluit in illa terra: ideo frequenter labo-
rant fame et inedia propter sterilitatem.
Et ideo frequēter fugiūt i egiptū et alias
terras finitimas p̄pter inediā et indigē-
tias panis et alioz ciboz. vt p̄ de abraā
et ysaac et jacob qui descēdit in egiptum
cū filiis et nepotib⁹ suis tpe famis. Itē
manifestus est qd̄ iste arbores aromaticę
que hic p̄memorātur nō crescūt nec ger-
minātur in tota illa terra canaā: s̄ in so-
la arabia et india et ethiopia. Misit ergo
et ceci iudei nō p̄cipiūt qualr de⁹ nō p̄o-
misit illam terram patribus vete. testa.
in p̄cisū p̄mīus: s̄ i figurā xp̄i. sicut dic-
tus ē frequēter in expositiōe psaloz. Et
in tractatu cōtra iudeos questiōe tertia
Quia illa terra nō fluit tāta copia mel-
lis et lactis et alioz bonoz. sicut dicitur
deut̄o. viij. ymo ē maxima penuria oīuz
istoz. s̄ tunc illa terra fluxit melle et lac-
te euāgelico q̄no xp̄s p̄dicauit et miracu-
la fecit et legem exposuit et dona sp̄s sc̄i
ap̄lis dedit. et passiōē et mortē passus ē
Et opatus est salutes n̄ram in illa terra.
Ex q̄ doctrina euāgelica et flumen lactis
et mellis ecclesiasticoz sacramētoz deriva-
tum defluxit p̄ totū orbem terraz et p̄
totam eccliam. Et hoc ē qd̄ deus p̄mit-
tebat p̄rib⁹ veteris testamēti obfuantib⁹
illam legem sub p̄testatiōe et fide xp̄i v̄-
turi. Et hanc terram benedicebat in spi-
ritu moyses de monte abarim ante mor-
tem suam sicut sup̄dictum est. vnde si
p̄cise deus promississet illas terrā moy-
si et ceteris patribus propter obseruan-
tiam legis: maximā iniuriam fecisset de⁹
moysi. qui p̄re ceteris seruauit legē et o-
bediuit deo. Et tamen de⁹ nō p̄misit euz
in eam intrare cum p̄miserit innumeros
alios prauos introire. Et ideo miseri iu-
dei non p̄cipiunt qualr oīa illa continge

bant illis in figura. Nam p hoc q moy
ses ante mores non potuit introducere
illū populū i terrā pmissionis. s; josue
successor introduxit eū post mortē moy
si figurabat q lex ⁊ pphete nō poterāt in
troducere hoies in terrā viuētium: s; so
lus xp̄s post mortē ⁊ passionē suam per
josue figurat⁹. Et p qñs sola lex xp̄i euā
gelica per ecclīastica sacramēta poterat
iustificare. q; oportebat sic xp̄m pati et
refgere a mortuis. et ita intrare in gl̄ias
suas luce. xxiii. Hanc ergo terrā spūalē
viuētū p xp̄s cōferēdā desiderabat moy
ses. et benedicebat ⁊ p̄mēdabat ante mor
tes suas de mōte abariz. Et hāc p̄mēdat
salon in p̄sona xp̄i in hoc quinto cantico
p methasora pulchre mulieris. et paradi
si ⁊ horti p̄clusi ⁊ fontis signati: eo mo
do quo dictū est. que quidē p̄mēdatio nō
fuit nisi quedā dotatio ⁊ decoratio qua
dotauit et decorauit xp̄s ecclīam sponsā
suā ante suam passionē. Hās tūc dispo
suit et decorauit eā pulchritudine et opti
ma dispositiōe membrorū qñs elegit. xij.
ap̄los et. lxxij. discipulos. et misit eos in
oēm ciuitatē ⁊ locū quo erat ip̄e v̄turus
dando eis potestātē calcādi sup̄ scorpio
nes. vt p; math. x. et luce. x. Et tūc de
corauit ⁊ ornauit eas ornatu virtutū: et
fecit eam hortū p̄clusum. et fontē signa
tum ⁊ puteū aquarū viuētium. qñs in die
cene lauit pedes discipulorū: et instituit
⁊ dedit eis sacramētū eucharistie p̄feren
do eis potestātē p̄ficiēdi illud. Et p lōgū
s̄mones exortatus est eos ad p̄ferendās
p̄secutiones p̄pter fidē. et reliquit eis su
am pacē et caritatē p̄t p; jo. xiiij. vsq;
ad. xvij. cap̄m. p longū s̄monem. Ex
dictis ergo in hoc cātico quinto p; qualē
xp̄s dotauit ⁊ ornauit ⁊ decorauit ecclīā
sponsā suā bonis spūalib⁹ ante passiōes

suā. Est autē notādū s̄m augustinus i
libro de sc̄ta virginitate. q; si vniuersa ec
clesia sit desponsata vni viro xp̄o. et cū
vniuersa ecclīa nihil aliud sit nisi p̄grega
tio oīus fidelium ⁊ tota religio xp̄iana. er
go vnaq; aīa xp̄iana ⁊ cuiuscūq; fr̄olis
et iusti dicif sponsa xp̄i. et p qñs de q̄lib;
aīa iusti verificabūtur ea que dicta sunt
in hoc cātico et ceteris. cū vniuscūq; fi
delis sit mēbrū xp̄i. Et ideo vnaqueq; aīa
iusti est pulchra p̄ baptismus. et oculi ei⁹
sunt columbini per fidei perspicacitates
et humilitatem in credendo absq; eo q
intrinsicus latet. s. cum recta intentione
latēte in p̄scia: cui⁹ capilli sunt virtutes
et dētes ei⁹ sunt assidua meditatio q̄ ru
miat itelligētiā sacre scripte die ac nocte
Labia ei⁹ ē sermo cū caritate p̄lat⁹. Elo
quiū dulce ē salubris doctrina uel oīo sc̄ta
cū deuotiōe q̄ maxie ē deo acceptabilis.
Bene vero viri iusti ē exēplū bone et re
ligiose vite. Collū ei⁹ ē fortitudo q̄ tētati
onib⁹ resistit. Ubera ei⁹ sunt opa mie tā
corporalia q̄ spūalia. S; q; aīa iusti oīa
ista offert deo in sacrificiū: iō d̄r ascēdere
in montē myrrhe/et collē thuris: S; q;
sup̄dicte virtutes sunt pulchritudo aīe ⁊
reddūt eā pulchrā et decorā. Et q; nulla
macula pcti pōt simul esse i aīa cū carita
te et ceteris virtutib⁹: iō d̄r tota pulchra
sine macula i tali statu. Et quia talis aīa
sic pulchra ⁊ sine macula est digna iungi
sponso suo xp̄o inclinans ip̄m amorem
suum. iō vocat eam dicens. Veni de liba
no. s. candida p puritatē ⁊ mūdiciā. S;
q; iste virtutes reddūt sponsam. s. aīam
mūdā ⁊ candidā non solum ab origi
nali: s; etiā actuali ⁊ veniali culpa. ideo
ter vocat eam. Et etiā q; p talem purita
tem ⁊ penitentiā fit immunis aīa: ⁊ libat
de carne/mūdo/ ⁊ diabolo. iō ter vocat

eam sponsus dicens. Veni de libano. i. veni candida de mundo et carne et diabolo aut de culpa originali et actuali et veni ali. Aut veni de libano candida per fidem et caritatem. Sed quia ex tali conflictu et victoria merebitur coronam et triumphum. id dicit sibi sponsus veni coronaberis. i. coronam triumphali accipies: quia triumphasti de capite humana. i. de angustia et infestatione diaboli et de vertice senis. i. de superbia intrinseca huius mundi. et de hermon. i. anathemate carnalis concupiscentie. Et de cubilibus leonum. i. de persecutionibus magnorum imperatorum. quos viciisti mala patienter tollerando. Et de montibus paradysorum. i. de insidijs hereticorum. Sed quia anima super omnia inclinatur christum in uno oculo caritatis et in uno crine humilitatis ideo dicit sponsus. vulnerasti cor meum foras mea sponsa in uno oculo tuorum: et in uno crine colli tui. Item quia verba misericordie ipsius iusti sugunt et nutriuntur pauperes christi. ideo dicit. Quam pulchre sunt mamme tue. Item quia orationes viri iusti sunt deo accepte magis quam odor aromatizatus: id subdit. Odor unguentorum super omnia aromata. Item quia ex ore viri iusti semper distillant orationes aut bona doctrina: id dicit. Favus distillans labia tua mel et lac sub lingua tua. Item quia opera misericordie et aliarum virtutum ipsius viri iusti sunt deo grata et accepta et delectabilia: ideo subdit. Odor vestimentorum tuorum. Item quia anima iusti sic virtutibus sulcata et decorata est similis horto copioso multorum fructuum et pomorum. que quidem anima semper germinat fructus et opera virtutum: id dicit. Hortus conclusus et fons signatus etc. Sed quia virgo maria est primum et perfectius membrum ecclesie post christum qui est caput ecclesie. Et id per amplius et perfectius verificatur omnia dicta in hoc cantico de virgine maria quam de aliqua creatura. eo quod in maiori gradu et per am-

plius et copiosius et perfectius fuit ornata et decorata superdictis virtutibus et perfectio nibus: quam alia pura creatura. Et per amplius et perfectius triumphavit de mundo et carne et diabolo. et omni genere vicio et inimicorum: quam alia pura creatura. put dictum fuit in expositione super magnificat. Et ideo est dignum quod explicet in expositione huius libri et maxime in hoc loco. Et explicet et exprimat quo modo omnia predicta verificentur de tota ecclesia. et quo modo de virgine maria. Ad cuius intellectum est advertendum quod tria dicta sunt in hoc quinto cantico: que sunt digna magna perscrutatione. Quorum primum est illud quod ait sponsus comedendo ecclesiam sponsam suam: quando ait. Tota pulchra es amica mea. et macula non est in te. Et id querit primo. quomodo ista verba possunt verificari de tota ecclesia sponsa christi. cum nos videamus multa eius membra immunda et sordida diversorum peccatorum deturpata et maculata. ergo non est tota pulchra sine macula. Ad hoc respondet beatus gregorius. quod quilibet anima post penitentiam remanet tota pulchra sine macula. et sic verificantur verba sponsi de qualibet anima iusti post penitentiam. Sed hoc contineat verum. cum non evadit difficultatem littere. quia sponsus christus literaliter loquitur de tota ecclesia sponsa sua: quam sufficienter ornavit et decoravit omni genere ornamentorum spiritualium. Et id dicunt alij quod quomodo aliquid verificat de aliquo ratione partem magis principalem. sicut mulier dicitur pulchra ratione vultus. sed beatus aliquas partes turpes latentes: Ita ergo tota ecclesia dicitur tota pulchra sine macula ratione virginis marie. que est principale membrum ecclesie post christum. qui est caput. quia ergo virgo maria est et fuit semper tota pulchra nunquam aliqui macule peccati obnoxia. nec deturpata. id verificat de tota ecclesia. quod sit tota pulchra

Ad questionem pulchritudinis:

M

sine macula. **S**ed h^o virgo maria fuerit sep-
 tota pulchra sine macula. put d^octm ē in
 sc^odo cantico. et dicit in seq^{ti} q^{si}to: Ta-
 men ista r^onsio nō euacuat difficultatem.
 Nam ap^lo sc^oda ad corⁱ. xj. de tota eccl^{ia}
 dicit. Despōdi enis vos vni viro virginē
 castā exhibere xp̄o. Itē ad ephe. v. dicit.
 q^o xp̄s exhibuit et reddidit eccl^{ia}z spōsas
 suas nō habētē rugā neq^z maculā. Et
 iō ad tollendā huiusmodi difficultatē est
 aduertēdū. q^o iste terminus tot^o. tota. to-
 tum. q^o nōq^z p^onotat i reb^o totalitatē for-
 me. q^o nōq^z totalitatē materie. vñ totali-
 tas forme domus est ip̄a pulchra et decōs
 figura ei^o. Sed totalitas materie d^ont lapi-
 des et cimētū et ligna et tegule. et sic do-
 mus poterit esse tota pulchra rōe optie
 et decētis forme. h^o hēat aliquā partē ma-
 terialem turpez puta aliquē lapidēz vel
 lignū. Itē ergo pariter in eccl^{ia} est cōsi-
 deranda totalitas forme: que cōsistit i fi-
 de articuloz et gr̄a sacramētoz et ob^ouā-
 tia p^oceptoz et varietate et sufficiētia gra-
 duū et officioz. Sc^odo est p^osiderāda tota-
 litas materie q^o cōsistit i multitudie et di-
 uersitate mēbroz tā infirmoz / q^o sanoz
 Primo ergo modo rōe forme eccl^{ia} spō-
 sa xp̄i est tota pulchra sine aliqua macula.
 q^o sufficiēter xp̄s decorauit eā virtutibus
 theologalib^o. s. fide. spe. et caritate. et sep-
 tes donis sp̄s sc̄i. et gr̄a septē sacramēto-
 rum. et optima lege euangelica. et suffici-
 enti copia ministroz et graduū et officio-
 rū. et sic nihil deficit ad pulchritudinem
 forme eius. Sed p^opter hoc non tollitur
 quī eccl^{ia} hēat aliqua mēbra materialia
 turpia p^o p^octm et infirma. nec tollit^o quī
 aliquis minister eccl^{ie} aut p^orelat^o possit
 male et indecēter vti officio suo. absq^z h^o
 q^o deturpet pulchritudinem forme ip̄ius
 eccl^{ie}. vñ eccl^{ia} p^opter hoc hēt copiā pul-

chritudie sacramētoz et officioz. vt pos-
 sit assidue mūdare et pulchrefacere mem-
 bra materialia que cotidie deturpan^o for-
 de p^octi. Et sic eccl^{ia} semp ē tota pulchra
 sine macula rōe forme. q^o fides eccl^{ie} nō
 patitur secū aliq^o falsuz aut mēdaciū. nē
 caritas aliq^o p^octm. nec spes aliq^o terre-
 nū: quin tēdat in altuz. et sic de singulis
 partib^o formalib^o eccl^{ie}. Est autē itez
 aduertēdū. q^o formarū quedā est tota in
 toto: et tota in qualibet parte: sicut aīa
 intellectiua. Et quedā ē tota in toto: sed
 nō i aliq^o pte. sicut forma circuli. Et q^odas
 est tota in toto: et in aliq^o parte: s^o non in
 qualib^o parte: sicut forma sensus tactus
 est i toto aīali: et etiā in aliq^o pte: s^o nō in
 ossib^o. Itā ergo ē dicēdū de forma eccl^{ie}
 q^o est tota in toto corpore eccl^{ie}: sed
 nō in qualib^o pte et mēbro materiali. s^o
 potuit repiri in virgīe maria tota forma
 eccl^{ie}. puta fides articuloz et tota gr̄a sa-
 cramentoz et ob^ouātia p^oceptoz. et tota
 varietas et copia graduū et dignitatū. q^o
 fuit virgo / et sponsa / et secūda / et euāgeli-
 sta / et martir. put fuit dictū sup magnifi-
 cat. et sic fuit tota pulchra quo ad formā
 eccl^{ie}. Sed diceret forsan aliquis. q^o virgo
 maria nō fuit sacerdos. et p^o p^octm nō po-
 tuit p^oficere eucharistias nec ministrare a-
 lia sacramēta. et p^o p^octm nō hūit totā pul-
 chritudinē eccl^{ie}. Ad hoc responde^o. q^o h^o
 virgo maria nō fuerit sacerdos ad p^oficiē-
 dam eucharistiā: tñ hūit aliquis equiva-
 lens et etiā supercedēs: q^o nunq^o hūit ali-
 quis sacerdos hui^o eccl^{ie}. Nam illud idēz
 corpus xp̄i. q^o conficit sacerdos p^o verba
 cōsecrationis. cōfecit virgo maria in suo
 vētre virgīali ex puris sanguinib^o suis o-
 pere sp̄s sc̄i. Itē sicut sacerdos p^o illa
 vba facit descēdere xp̄m in illud sacramē-
 tum vt iquit ambrosius: ita virgo maria

dicens. Ecce ancilla dñi fiat mihi fm verbum tuū. fecit filius dei descēdere de celo et sumere illā carnē ex ea: quā consecrat sacerdos. vt inquit aug^o. Itē sicut xp̄s sacerdos eternus sc̄ificat fideles p̄ sacerdotes t̄porales ministrātes ecclesiastica sacramēta: ita p̄ vocē et salutationes virḡis matris sue sc̄ificauit iohānē baptistā. et illustrauit elisabeth sp̄i p̄pheticō. prout dictū est in expositiōe sup̄ magnificat. et sic p̄ qualiter tota ista ecclesia est tota pulchra sine macula quo ad formā. licet habeat aliqua. ymo multa mēbra materialia infirma et sordē peccati deturpata. et p̄ etiā qualiter virgo maria ē tota pulchra sine macula nō solus quo ad formā tota ecclesie: s̄ etiā ē tota materialiter pulchra. q̄ nūq̄ in eius corpore: aut aīa locus potuit inueniri peccati. vt inquit aug^o. i. fm̄ōe sc̄do de natiuitate virḡis. et nūq̄ fuit in tēbris: s̄ semp̄ in luce. et nūq̄ i nocte s̄ semp̄ in die. vt inquit jeroni^o. sup̄ ps. lxxvij. Sc̄do autē dictū ē in hoc quinto cātico quō ecclesia fuit coronata. i. triūphauit de capite amana / et de vertice sanir. et hermon. et de cubilib⁹ leonū / et de mōtib⁹ pardoz. Et dictū est quō oīa dicta i hoc cātico. et q̄tuor p̄teritis principaliter d̄ficātur de virḡie maria. eo q̄ tūc erat principalius mēbrū ecclesie post xp̄m. Et iō est hic vidēdū quō virgo maria triumphauit de capite amana. et de vertice sanir et c. Ad cuius intellectū ē aduertēdus q̄ amana ē mons in fine terre p̄missiōis inter aquilonē et meridiē plenus sp̄ētib⁹. Et iō interpretat̄ iniquus aut coāgustis aut p̄p̄mēs / aut angēs: q̄d ē p̄p̄iū sp̄ētibus. vñ sp̄ēs dī anguis ab angēdo. eo q̄ tortuoso circulo angit boīem. et iniq̄ astucia insidiatur et iniquo et mortifero morsu mordet boīem. Et iō i hoc loco p̄

amana itelligit̄ diabolus sp̄ēs antiquus qui astu iniquo et mēdaci decepit primos parentes. Et momordit eos septuplici morsu. s. morsu peccati in aīa: et morsu venose concupiscētie in carne. Et morsu mortis et incineratiōis in corpore. et specialiter momordit mulierē morsu erūpnay i cōceptu et partu. et morsu subiectiōis et seruitutis. q̄ subiecit eaz sub potestate viri que ante erat cōsortia et equalis. Et hos septē morsus trāsmiserūt primi parētes ex sentētia dñi i oēs posteros. vt p̄s gen. iij. Et sic p̄ qualiter sp̄ēs antiquus triumphauit de primis parētib⁹ et de suis posteris p̄ hos septē morsus. S̄ si cū caritate et attētiōe volumus cōtemplari hoc mysteriū i sacra scriptura: videbim⁹ qualiter sp̄ēs antiquus nō potuit mordere virginē mariā matrem xp̄i aliquo morsu illoz septē. nec p̄ q̄ns triumphauit de ip̄a ymo virgo maria triumphauit de ip̄o diabolo antiquo sp̄ente: q̄d sic p̄bat̄ ex sua et decreto dei in ip̄a sacra scriptura. vñ legit̄ gen. iij. q̄ postq̄ ex suaso sp̄ētis eua comedit fructū et dedit ex eo adē viro suo ambo cognouerūt se esse nudos et confusos p̄ q̄d denotatur cōfusio et corruptio culpe tam in corpore q̄ in aīa. Et tūc de⁹ promulgauit sn̄iam cōtra oēs tres. s. p̄tra serpentem et oēs cōplices suos diabolos et p̄tra euā et p̄tra adam. que quidē sententia fuit data et promulgata fm̄ ordinem put peccatū fuerat p̄petratū. vñ q̄ serpens primo ex inuidia decepit mulierem. et ex inde mulier persuasit viro: vt comederet iō p̄ prius fuit lata sentētia et maledictio p̄tra serpentē. et exinde p̄tra mulierē et vltimo cōtra virū. et totā eoz posteritatem. S̄ ante q̄ de⁹ p̄ferret et promulgaret sentētiā cōtra euam et adam cū eoz posteritate simul in sentētia data contra

agustinus in sermone p̄
atinitatis / virḡis

heronimus p̄ m̄

expone: anguis
quarēdi //

diabolū fuit virgo maria exempta et pri-
uiliata a comuni snia humane nature
lata in primis parentibus. ymo in eadez
sententia lata cōtra diabolū de^o p̄nūci-
auit qualr virgo maria debebat triūpha-
re de diabolo. et nō subici nec cōprehēdi
in sententia lata p̄tra primos parētes et
eoz posteritatē. vñ dixit de^o sp̄enti. **Ma-**
ledictus eris iter oīa aīantia: inimicicias
ponam inter te/et mulierē. et semē tuūz
et semen illius. ip̄a cōteret caput tuū. Et
insidiaberis calcaneo eius. Deinde deus
p̄nūciāuit et p̄mulgāuit sniam contra
mulierē dicēs. **Multiplicabo erumpnas**
tuas et p̄ceptus tuos. i. dolore paries fi-
lios et sub potestate viri eris: et ip̄e dñs
bitur tibi. Deinde vltio p̄mulgāuit sniaz
cōtra virū: que fuit cōis p̄tra oēs poste-
ros vtriusqz sexus dicēs. **Maledicta ter-**
ra i ope tuo. In laborib⁹ comedes ex ea
cūctis dieb⁹ vite tue. Spinas et tribulos
germinabit tibi. et comedes herbas tre.
In sudore vultus tui vesceris pane tuo
donec reuertaris in terrā de q̄ assumpt⁹
es: qz puluis es/ et in puluerē reuerteris
Ex hac triplici snia p̄ q̄ septē mala p̄tra-
xerūt primi parētes ex p̄cto et snia dei.
Primo fuit iflicta eis corruptio et mor-
bis cōcupiscētie in carne et sensualitate.
ex cui⁹ cōsortio aīa cōtrahit culpā origia-
les p̄ hoc qd̄ dixit de^o sp̄enti. Tu insidiabe-
ris calcaneo eius. i. inficies eius carnem
et sensualitatē: q̄ est calcaneū aīe. Et eti-
as per hoc qd̄ dixit deus ip̄i ade. Maled-
dicta terra. i. maledicta caro et sensuali-
tas in ope tuo. i. ex p̄cto et inbedientia et
esu tibi p̄hibiti: qz spinas p̄cti originalis
et tribulos p̄cti actualis germinabit tibi
et. Hoc autē dixit. qz caro infecta p̄ so-
lum cōsortiū in aīatione infligit p̄ctz ori-
ginale in aīa. Et postea sensualitas cor-

rupta causat et infligit p̄ctm actuale i aīa
et voluntate p̄ solū cōsensum et opatiōez
Itē ex snia data mulieri p̄z qualr tripli-
cem penā incurrit mulier ex p̄cto. **Primo**
penā erūpnarū et misie quā quelibz mu-
liez patif omni mense ex menstruo. Se-
cūdo dolorē in pariēdo. Tercio subiectio-
nez sub potate viri. Per sniaz autē datā
cōtra adas incurrit totū genus hūanūz
nō solūz laborē corporales: s; etiā male-
dictionē et corruptionē carnis et sensua-
litatis: que cōtinue germinat spinas et tri-
bulos p̄ctoz in aīa. Et vltio incurrit re-
solutionē et putrefactionē et incineratio-
nem in morte. Ex sup̄dictis sequit^r p̄rio
q̄ septē mala incurrit totū genus hūanū
ex p̄cto primoz parētū ex snia dei: quoz
quattuor sūt comūia oīb⁹ hōib⁹ vtriusqz
sexus descēdentib⁹ a primis parētib⁹ per
naturales generationes. i. corruptionem
carnis siue morbū cōcupiscētie. Secūdo pec-
catū originale in aīa. Tercio actuale i vo-
luntate p̄ cōsensu. Quarto resolutionē
in terrā et putrefactionē et incineratiōez
per mortē. Sole autē mulieres incurre-
rūt penā erūpnarū in mēstruo et i cōcep-
tu. et dolorē in partu et subiectionez viro
Et sic p̄z qualr diabolus sp̄ēs antiquus
sup̄dictis septē morib⁹ momordit totūz
genus hūanūz. et p̄ p̄ns triumphauit de
primis parētib⁹ et de tota eoz posterita-
te p̄ hos septē morsus. Secūdo sequitur ex
sentētia et decreto dei. q̄ virgo maria nō
fuit cōprehēsa i sup̄dicta dei snia lata cō-
tra primos parētes et eoz posteritates.
ymo ex dei decreto fuit p̄cepta et ex-
cepta a tali snia. et p̄ p̄ns sp̄ens antiqu⁹
nō triumphauit de ea. qd̄ p̄bas. nā anteq̄
ferret de^o sniam cōtra primos parentes
dixit diabolo. inimicicias ponas inter te
et mulierē. s; ip̄a conteret caput tuū: tūc

corola: abignale.

scr. corola: de hūm.

manifestum ē. q̄ ista q̄ erat cōtrita caput serpentis nō fuit eua. q̄ ip̄a iā erat victa et cōtrita p̄ sp̄tē: ymo sibi data fuit sententia p̄ oib⁹ suis posteris. Ergo sequit̄ q̄ illa mulier q̄ erat cōtritura caput sp̄tē: erat sola virgo maria. put indifferēter tenēt cōcorditer oēs catholici doctores. ergo sequit̄ q̄ ille sp̄s antiqu⁹ nunq̄ potēat mordere virginē mariā: postq̄ per eam caput eius erat cōterēdum. Ex quo p̄ q̄ virgo maria nullo illoꝝ septē morsuū fuit p̄ sp̄tē moisa nec vulnerata. q̄ aliter nō cōtriuisset caput sp̄tē. Et sic etiā p̄ q̄ cū antiquus sp̄s triūphasset de oib⁹ alijs: tñ nō valuit triumphare de virgīe mariā: postq̄ nullo morsu potuit ip̄am mordere. ymo ip̄a virgo maria triūphauit de antiquo sp̄tē: postq̄ cōtriuuit caput eius. Et sic p̄ qualr̄ ex sn̄a et decreto dei fuit promulgatus triūphus virginis marie cōtra diabolū. et fuit p̄nūciata exceptio eiusdē a cōi sn̄a alioꝝ: anteq̄ cōis sn̄a pmulgaret. cuius effectus patuit postea p̄ xp̄ientia. Has oēs doctores concordant q̄ virgo maria fuit exempta a triplici pena inflicta oib⁹ mulierib⁹. q̄ nō ex mēstruo nec coitu. s̄ ex purissimis sanguinib⁹ ope sp̄s sc̄i xp̄s cōcepit. vt p̄ luce p̄io. et sine dolore peperit et nō fuit viro subiecta. q̄ solū datus ē sibi in obsequiū et custodiam: et vt testis sue virginitatis. Itē oēs cōcordāt q̄ fomes carnis in ea a principio fuit extinctus vel ligatus. et oēs cōcordāt q̄ nō poterat peccare mortalr̄ nec venialr̄. eo q̄ a principio fuit in gr̄a confirmata. Et iam tota eccl̄ia cōiter tenet cū augustinō q̄ corpus ei⁹ nō fuit in sepulchro incineratū: s̄ q̄ aīa in tertia die recupauit corpus gl̄iosus. Ex quib⁹ p̄ q̄ in his sex virgo maria nō fuit cōprehensa n̄c subiecta

comuni sentētie date et late primis parētib⁹. S̄ tota eccl̄ia nō hēt aliūde vñ hoc possit excusare: nisi q̄ virgo maria ante fuit exēpta: q̄ pmulgaret comunis sn̄a eo q̄ erat cōtritura caput sp̄tē. ne morderet eam. ergo p̄ eādēz rationē et locū autoritatis cogimur dicere. q̄ virgo maria fuit exēpta a morsu pcti et culpe originalis: q̄ aliter nō cōtriuisset caput serpentis. et p̄ q̄ns sicut p̄cedit q̄ virgo maria triumphauit de serpente quo ad sex morsus. ita triumphauit de illo. quo ad septimū morsum: q̄ est pctm originale. qui est primus morsus quo sp̄s mordet et sauciat boiē in aīa. Et sic p̄ qualiter virgo maria perfecte cōtriuuit caput serpentis et triūphauit de ip̄o. Et hoc est q̄d intēdebat dicere salōn in persona xp̄i dirigēs verba cātici ad virginē mariā dicens. Tota pulchra es amica mea: et macula nō est in te. q̄i dicat nulla macula peccati nec aliqua illaz septē penaz est in te que fuerūt inflite in adā ex pctō eius et sn̄a dei. iō veni de libano puritatis et coronaberis. i. triumphabis de capite amana. i. de capite antiqui sp̄tē: q̄d cōtriuisti. q̄d quidē caput cōtritū et calcatum sub pede et calcaneo tuo non potuit te mordere aliquo illoꝝ septem morsuum. Quomodo autē virgo maria fuit obligata i adā quo ad naturā: s̄ illa obligatio nō potuit trāsire ad p̄sonā p̄pter p̄uēlā sc̄ificationem sc̄am in primo instāti sui esse. eo q̄ aīa illa simul fuit creata et sc̄ificata et infusa: et sic simul fuit sc̄ificata caro cū aīa. et etiāz caro potuit sc̄ificari ante aīationē p̄ virtutē sc̄i sp̄s. Et sic p̄sona virginis nō fuit obnoxia alicui pctō s̄ semp fuit templū et tabernaculū sp̄s sc̄i a principio sue creatōis. Et quō oēs autoritates sacri canonis et sacrozū doc

scripsi pena mulieris

seformite. ligato. sicut extendo. p̄ virg. glo.

augustinus. de asu. tione virginis //

de p̄seruatione virg. a pctō originali. s̄. Enid. b. a. p̄. 45. et sup. ser. cantico. 10. l. h. p̄ magnificat.

toꝝ inducte cōtra B ppositū nō pcedūt nisi de pctō nature: iam ostēsuz et decla/ ratū fuit largo modo i expositiōe psali. xlv. et sup magnificat ⁊ partiz supi? i cā tico. ij. Et iō hic nō oportet imorari: sed sufficit ostendere/ quō virgo maria triū/ pbauit de capite amana. i. de pctō origia li et actuali et veniali. et quō triūpbauit de corruptiōe ⁊ fomite carnis. et de tri/ plici maledictiōe et misia inflicta ceteris mulierib?. Alitio triūpbauit de morte qz nō potuit eam incinerare. ymo refrexit in corpus glōsum. Et sic pꝫ qualr triū/ pbauit de capite amana. i. de capite spen tis antiqui qd cōtriuuit. Et sic non solum fuit benedicta inter oēs mulieres: sꝫ etiā inter oēs hoies vt riusqꝫ sexus. qz ab oī maledictiōe fuit imunis. ymo maledictio eue. et oīuz hōīuz fuit cōuersa in benēdic/ tionē marie. vt inquit augustin?. Scdo ē vidēdum quō virgo maria triūpbauit de vertice sanir. Ad cuius intellectū est no/ tāduꝫ: qꝫ vltra amana qttuor mōtes pu/ gnarūt cōtra virginē mariā de quib? ipa finalr triūpbauit. s. sanir et hermon. et mōtes ⁊ cubilia leonū. et mōtes pardo/ rum. p quos quattuor mōtes intelligun tur qttuor potestates ⁊ pditiones hoīuz qui conati sunt ipugnare virginē mariā et eius virginitatē ⁊ dignitatē. Primus mons dī sanir qd interpretat de? lucernū siue sciētie. Et sic vertex sanir idē est qꝫ al titudo siue tumor/ aut elatio ⁊ faust? scie philosophie mūdane. per qd intelligitur faustus ⁊ elatio philosophoꝝ hui? mūdī Hermon autē interpretat anathema. i. maledictio ⁊ sepatio p quē mōtē intelli/ gif iste mundus et sollicitudo ei?. qꝫ sepat hoies a deo. vel itelligūt oēs iudei ⁊ oēs infideles qui sunt a deo separati ⁊ male/ dicti. Per mōtes vero ⁊ cubilia leonum

intelligūtur reges ⁊ pncipes hui? mū/ di maxime populi gētilis ⁊ infidelis. Et etiā p cubilia leonū intelligūtur templa ydoloꝝ vt patebit. Per montes hō par doꝝ in scriptura cōiter intelligūt oēs be retici. eo qz multis ⁊ falsis ⁊ fictis colo/ rib? concinarūt ⁊ palliarūt sectas suas. ⁊ inter se varias buerūt opiniones. Oēs ergo isti pugnarūt cōtra virginē mariā sꝫ ipa finalr de eis triumphauit. Primo ergo oēs philosophi volētes oīa pꝫprehē/ dere sub natura ⁊ de oib? volentes red/ dere ratiōes conati sunt impugnare mi/ steriū incarnatiōis dicētes. i. possibile esse mulierē concipe sine viro ⁊ concipe ⁊ pa rere cū virginitate: et esse matrem dei. et deū fieri hoīem psonalr. sꝫ finalr virgo maria de philosophia triūpbauit. Nam dionisius ariopagita qui apicē ⁊ vertices ⁊ pncipatū philosophie athenis obtine bat. credidit misteriū icarnatiōis ⁊ par/ tum virgiale m ipius marie. Et scus est fidelis ad pꝫicationem pauli cū multis alijs philosophis: vt pꝫ act. xviii. Item gregorius nazarenus/ et basilius/ ⁊ eusebi? et augustinus/ et clemēs/ et dionisius ale/ xandrinus. ⁊ alij inumeri ex philosophis sc̄ti sunt catholici et doctores ecclie. qui oēs inumeros libros et tractatus et ser/ mones loculētos ediderūt de virginitate et dignitate virgīs marie. Ex quo pꝫ qꝫ virgo maria triūpbauit de vertice sanir. i. de altitudine ⁊ faustu ⁊ elatione philoso/ phoꝝ. Itē scdo triūpbauit de vertice her/ mon. i. de sollicitudie hui? mūdī. Nam i tercio anno rēnuuit huic mūdō. ⁊ fuit pre sentata in templo. et dedicata ad suiciuz dei vsqꝫ ad ei? desponsationē: quō simul cū voto virginitatis fuit desponsata ipi ioseph viro sc̄to ⁊ iusto ⁊ virgini. Et sic ambo cū virginitate ⁊ paupate duxerūt

vitam hūilem ⁊ paupem xpm ministrā/
 tes. Et sic p̄s qualr virgo maria triūpha
 uit de faustu et pōpa hui⁹ mūdi. Et triū/
 phauit etiā de hermon. i. de anathemate
 ⁊ maledictione iudeoz: qui sibi ⁊ sue di/
 gnitati contradixerūt. Nam. xliij. anno
 post passionē xpi p̄ti fuerūt fame ꝑsump
 ti/et p̄ti trucidati/ et p̄tim in captiuitatē
 redacti/et ꝑ mundū dispersi/ ⁊ ciuitas eoz
 simul cū regno fuit destructa et incensa.
 Et quia reliquie illoz adhuc hodie cōtra
 virginē marias blaffemare nō cessant. iō
 cōtinue patiunt opprobria et frequētes ce
 des ⁊ clades et vastatiōes et expoliatiōes
 Et sic p̄s qlif virgo maria triumphauit de
 hermon. i. d̄ anathematizatiōis et maledic
 tiōis iudeis: et cōtinue triumphat de ip̄is.
 Itē virgo maria triumphauit de montib⁹ ⁊
 cubilib⁹ leonū. i. de regib⁹ et impatorib⁹
 qui ꝑ trecētos annos ⁊ vltra ꝑsecuti sūt
 xpianā religionē: que xpm adorant ⁊ vir/
 ginē matrē suā venerantur. Nam ip̄i qui
 ante ꝑpter ydola ꝑsequebātur xpianos
 et virginem marias: postea ad fidē ꝑuer/
 si deleuerūt ydola: ⁊ tēpla ydoloꝝ cōse/
 crauerūt in ecclias xpi et virginis marie.
 Et sic illa tēpla que erāt cubilia leonum
 sc̄fa sunt ecclie xpi ⁊ virginis marie ⁊ cubi
 lia sc̄toꝝ. Et in cubilib⁹ vbi prius habita
 bāt dracones: hortus fuit viros calami ⁊
 iūci ⁊ fuit sc̄fa semita sc̄ta. n̄c fuit ibi am
 plius leo nec mala bestia. vt dicit ysaye.
 xxxv. Et sic p̄s qualr virgo maria trium
 phauit de cubilib⁹ leonū. i. d̄ ipatoribus
 et tyrānis infidelib⁹. qz finalr oēs subie
 cit iugo xpi: ⁊ venerātur ip̄am cū deuoci
 one. Et cubilia leonū. i. tēpla ydoloꝝ cō
 secrarūt in ecclias xpi et virginis marie: et
 alioꝝ sc̄toꝝ. vñ principales ecclie cōiter
 sunt dedicate ip̄i virginī marie ꝑ maiori
 pte vbiqz terraz. Itē vltio triumphauit

de mōtibus pardoꝝ. i. de omni turba et
 prauitate hereticoꝝ. Nam in ꝑmitiua ec/
 clia prexerūt ꝑ virgines mariā ebyon/et
 berintus dicētes virginē mariā non esse
 matrē dei: s; ꝑuri hoīs: et iesum xpm to
 taliter ab ip̄a incepisse. tñ hos cōuicit be
 atus iohānes euāgelista ostēdēs xpm esse
 ab eterno fm diuinitatez: et ex maria ex
 tpe fm verā hūanitatē dicēs. In ꝑinci
 pio erat v̄bū ⁊ c. Et v̄buz caro sc̄m est.
 Item postea prexerūt nestorite dicentes
 duas esse ꝑsonas in xpo. s. diuinā ⁊ hūa
 nā: et ꝑ oēs virgines maria nō esse matrē
 dei: s; soli⁹ hoīs. S; oēs isti fuerūt ꝑdēp
 nati ꝑ eccliam i ꝑcilio Ephesino. vbi fuit
 ostēsum et determinatū ꝑ sacras scriptu
 ras i xpo esse duas naturas i vna ꝑsona
 tātū ⁊ supposito. et ꝑ oēs virginē mari/
 am esse verā matrem dei et hoīs. Item
 manichei pugnarūt cōtra virginē mariā
 dicētes ip̄am nō esse matrē dei. eo qd xps
 nō erat verus homo nisi in apparetia. s;
 erat solus de⁹. quem cū tota sua secta cō
 uicit aug⁹. ꝑ multos libros et tractatus
 ostēdēs xpm accepisse verā carnē ex vir
 gine maria. Et ꝑ oēs ip̄am esse verā ma
 trē xpi dei et hoīs. Postea prexit helym
 dius blaffemās ꝑtra ꝑpetuā virginitatē
 marie ⁊ dicēs qd lz virgo maria concepit
 et pepit xpm cuz iūtegra virginitate. tñ
 postea genuerat alios filios ex ioseph.
 quem helym diū b̄tus jeronim⁹ ⁊ aug⁹.
 cōuicerūt ꝑ singulas inuectiuas cōtra eū
 Et sic p̄s qualr virgo maria triumphauit
 finalr de mōtibus pardoꝝ. i. de oib⁹ sec/
 tis hereticoꝝ. iō deo de ip̄a cātat ecclia.
 Gaude maria virgo cunctas hereses in/
 teremisti in vniuerso mūdo. Ex sup̄dic/
 tis p̄s quō virgo maria triumphauit de su
 pradictis quinqz mōtib⁹ ꝑ quos intelli/
 guntur quinqz ꝑtates: quas ip̄a supauit

Et p̄ p̄ns virgo maria nunq̄ habitauit i mōte amana. i. in mōte sp̄entū ymo ip̄a cōtriuuit caput antiqui sp̄entis. et p̄ p̄ns nō potuit ip̄am aliquo morſu morderes nec bitauit in vertice sanir. i. in faustu et tumore mūdane pbilosophie. ymo p̄ suā hūilitatem et fides meruit trāscēdere dēs mūdānā sciam et pbilosophias. q̄no fuit obūbrata p̄ sp̄m sc̄m in sua annūtiatiōe et rapta vsq̄ ad terciū celus. vbi vidit archana et misteria incarnatiōis et n̄re re / dēptionis p̄fectius q̄ paulus. put dictus est sup psal̄o. lxxvij. et super magnificat. Itē virgo maria nunq̄ bitauit i bermō .i. in anathemate et obstinatione iudeoz nec in pompa bui? mūdi. q̄ rēnuēs hūc mūdū sc̄a ē specialis ministra xp̄i. et ip̄s secuta ē sēp cū virgitate et sc̄itate et hūi litate vsq̄ ad passiones et refrectiones et ascēsiōe. put dictum ē sup magnificat. Itē nō bitauit in cubilib? leonū. nec mō tib? pardoz. q̄ oēs impatores et tyran / nos supauit et oēs hereses exterminauit et interemit vt dictū est. S̄s semp bitauit in mōte libano. i. in mōte candido. et in mōte puritatis et sc̄itatis in quo nullus serpēs nec bestia nocēs: nec aīal veneno / sum potest bitare put sup̄dictū est i sc̄do cātico. Vñ sicut mons libanus eminet sup oēs illos quinq̄ mōtes sup̄dictos i altitudie. q̄ ē altior et excelsior illis. et su perat eos in vbertate et fertilitate. q̄ cū oēs illi sint steriles. iste x̄o fecūdos ger / minās arbores fructiferas et dignissimas puta cedros et huiusmōi. Itē supat illos mōtes in puritate. nā cū illi mōtes sint pleni serpētib? et diacōibus et leonib? et pardis et ceteris aīalib? nociuis et vene / nosis. solus libanus ē liber et mūdus ab omni bestia venenosa. iō secure pascūtur in eo greges ouīū et armetā bouū. ita ergo

a simili virgo maria p̄ libanū figurata su perauit oēs sup̄dictas quinq̄ potestates p̄rio in altitudie dignitatis. Sc̄do i se / cūditate virtutū. Tercio i puritate et mū dicia ab omni malo et vicio et pctō. Et sic virgo maria dē bitasse i libano et supasse et triūpasse de illis quinq̄ potestatibus per illos quinq̄ mōtes intellectas. ideo dicit xp̄s ad virginē matrē suā in die sue assumptiōis. Q̄ pulchra es amica mea macula nō ē in te. Veni de libano i quo semp bitasti p̄ excellentiam dignitatis q̄ mater dei. et p̄ secūditatē sc̄itatis et oīus virtutū et gr̄az. Et p̄ puritatē et mūdiciā et imunitatē ab oī vicio et pctō et morſu et veneno antiqui sp̄entis. Et iō coronaberis et coronaz accipies: et triūpabis de capite amana. i. de antiquo sp̄ete qui te morderes non valuit. Et triūpabis de vertice sanir. i. de oī pbilosophia et sc̄ia mūdāna. et bermō. i. de pōpa mūdi et a / nathemate et obstiatiōe iudeoz. et de cu / bilib? leonū. i. impatoz et tyranoz. et de mōtib? pardoz. i. de temera p̄sumptiōe hereticoz. q̄i dicat. Veni de libano gr̄e i montes aromatū sup̄ne gl̄ie et coronaberis et coronā gl̄ie obtinebis p̄ sup̄dictis triūpabis. Et sic p̄s quō oēs illi triumphū virginis marie possunt applicari ad duo decim dignitates eiusdē. q̄ fuerūt assignate in expositiōe sup Magnificat: Et iteo p̄udēs et deuot? lector non dedignē hic et ibi cōtemplari. Et hoc de sc̄do quesito Tercio dubitat p̄pter id qd̄ dicit sp̄o / sus i hoc quinto cātico. i. Vulnerasti cor meuz soroz mea sp̄osa i vno ocl̄oz tuoz. et in vno crine colli tui. Et iō vidēdū est quis ē iste oculus et crinis quo virgo ma ria vulnerauit xp̄s. et quō potuit ip̄s vul nerare: vt descēderet d̄ celo. Ad qd̄ ē dicē dus q̄ oculus dī q̄i lumen occultū. Et iō

G. iiii.

prius dicitur de oculo mentali interiori. s. de recta et occulta intentione. quas de oculo corporali et exteriori. de quo quidem oculo interiori ait saluator mathei. vij. lucerna corporis tui est oculus tuus. si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. si autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum tenebrosus erit. Ex dictis saluatoris patet quod simplex et recta intentio est unus cōis oculus totius hominis. quod quidem recta intentio fundatur in humilitate et simplicitate cordis. Et sic dicit augustinus. quod simplicitas et humilitas est fundamentus et origo omnium virtutum. et quasi lucerna et oculus dirigens omnes virtutes. quod quidem humilitas nascitur et provenit ex cognitione sui ipsius in homine. Nam homo cognoscens se ipsum et naturam suam miseram et fragilem et vicariam ex inobedientia et peccato primo parentum. tunc humiliatur incipit a contemptu sui usque ad amorem dei. Et videns se ita fragiles et penitus ad peccatum non despiciet proximum. immo miserabitur fragilitati ipsius proximi. Et in hoc consistit vera humilitas. s. incipiendo a contemptu sui usque ad amorem dei et proximi. Que quidem humilitas nascitur in homine ex cognitione sui ipsius. sicut superbia per oppositum nascitur ex incōsideratione sui ipsius. Quia si quis consideraret et cognosceret se ipsum non esset superbus: sed humilis. Et ideo dicit iuvenalis et omnes philosophi et poete quod hoc superbum. Lognosce te ipsum. descendit de celo in lamina aurea scriptum in templo apollinis. Et sic dicit etiam augustinus. quod sic superbia que est inicium omnis peccati: est prima suggestio diaboli. ita humilitas que est inicium omnis virtutis est primum donum dei. Et sic patet qualiter humilitas in homine est quidam cōis oculus dirigens omnes virtutes. quod castitas sine humilitate nihil potest. ut inquit gregorius. Potest etiam dici quod duplex est oculus interior hominis. s. oculus rectus et simplex et humilis. et iste dicitur oculus

dexter: quo homo iustus omnia recte respicit. Alter autem dicitur oculus sinister: quo homo nequam omnia superbe et ficte et fraudulenter videt. Et ideo virgo maria non vulneravit christus oculo sinistro: sed oculo dextero. s. humilitatis et simplicitatis: ut faceret ipsum de celo in terram descendere. Item etiam est advertendum quod quilibet virtus dicitur quidam oculus anime. nam iusticia est quidam oculus quo anima omnia recte iudicat et videt et operatur omnia iusta. Et fortitudo est oculus: quo omnia fortia videt et aggreditur. Et temperantia est oculus quo anima omnes delectationes temperate videt: et omnia caste videt. Sed humilitas est illa virtus et oculus: qui omnes virtutes dirigit et retrahit a superbia. Et ideo humilitas est tante perfectionis. quod non solum est amabilis et acceptabilis deo: sed etiam omnibus hominibus. Sed quia iste oculus humilitatis perfectus fuit in virgine maria. quam in aliqua alia creatura. ideo oculus humilitatis virginis marie intantum vulneravit filium dei. quod fecit ipsum descendere de celo in uterum eius et sumere carnem ex ea quando dixit. Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Et ideo dixit maria in suo cantico. Quia respexit humilitatem ancille sue. Ecce enim ex hoc beatas meretur omnes generationes. ut patet luce primo. Et sic patet quod inter alios oculos virtutum virginis marie oculus humilitatis fuit ille qui vulneravit cor ipsius filii dei: ut descenderet de celo in uterum eius. Sed est iterum advertendum secundum augustinus: quod sicut humilitas est origo et radix et oculus omnium virtutum ita pariter caritas est forma et ultima perfectio earumdem. quod nulla virtus theologalis aut moralis est meritoria: nisi fuerit informata caritate. Et sic omnis vera virtus incipit ab humilitate: et finit in caritate. Et ideo ostendit augustinus. v. de civitate dei quod apud romanos et universalem omnem gentes nulla fuit vera virtus moralis. eo quod in eis nulla

fuit vera hūilitas: nec caritas. s; honoriſ
ambicio: et gl'ie cupiditas. Sed q; virtu
tes sunt ornat' animi. vt inquit Cicero.
vñ sicut crines ornāt collū pulchre muli
eris: ita virtutes ornāt animū. Et iō sa
lomon i hoc loco p crinē colli spōse itelli
git virtutes: q; ornabāt virginē mariā.
Et p collū itelligit ip̄as virgīes mariā: q;
dē collū toti' corporis ecclesiastici. Hās si
cut i corpore hūano imediate post caput
et s; capite collocat collū: p qd a capite i
oīa mēbra inferiora descēdit oīs sensus et
mot' et vita: ita piter i corpore ecclesiasti
co xgo maria collocat imediate post xp̄s
p quā a xp̄o descēdunt ad nos oīa dona
grāz intercessiue. put ē mediatrix inter
nos et xp̄s filiū suū et caput n̄m. Sicut
fuit declaratū i expositione sup magnifi
cat. Et iō q; iter crines virtutū q; descen
dūt a capite n̄o xp̄o: et ornāt collū virgi
nis. caritas dē pncipalis et forma oīum.
Ideo dicit sponsus. q; sicut spōsa vulne
rauit cor ei' in vno oculo. s. hūilitatis: ita
vulnerauit cor ei' in vno crine colli ei' q;
fuit crinis caritatis. Et sic asserit x' q; hūi
litas et caritas virgīs marie vulneraue
rūt cor ei'. et fecerūt ip̄m descēdere de ce
lo i terrā et i vter' ei'. q; excelsus dñs: et
hūilia respicit. et alta a longe cognoscit.
psal. c. xxxvj. S; tūc ifgit maior dif
ficultas et maior dubiū. Hās si hūilitas
dat a solo deo: et caritas cū ceteris virtu
tib' descēdūt a solo xp̄o capite n̄o. et or
narūt virginē mariā. sicut crines descen
dētes a capite ornāt collū. ergo quō iste
virtutes potuerūt vulnerare et mouere
filiū dei ad veniēdū in carnē. si virgo ma
ria nō habuit hās virtutes a se nec ex na
tura sui: s; fuerūt sibi largite ex grā xp̄i.
Ad hoc rñdes sicut dētm ē super ma
gnificat. q; fili' dei non respexit hūilitatē

cū ceteris virtutib' in maria tanq; formas
efficientē: sed tanq; formā disponentē. vt
a deo diligeret: et vt ei' mater efficeret.
sicut aurifex facit anullū: et celat gēmas
p̄ciosas i eo. Et sic diligit anulū et magnū
pedit ip̄s ppter lapidē p̄ciosus: q; in ip̄o
relauit. ita pariter de' creauit virginem
mariā et in creādo omni genere virtutū
ornauit et decorauit: et suffiēter disposuit.
vt esset digna fieri mater dei: vt ex ipsa
carnē assumeret. Et sic xp̄s respexit i vir
gine matre sua: et dilexit hūilitatē et car
tatē. et cetera bona spūalia: que a p̄mo
instāti sue creatiois in ea plātavit. Et sic
ista hūilitas casta siue humilis virginitas
fuit vn' oclus: et caritas vn' crinis. quib'
bus virgo maria vulnerauit cor xp̄i spō
si sui. vt descēdet i vter' ei'. Ex quo p; q;
virgo maria prius fuit sponsa xp̄i: q; ma
ter. Hā a pncipio sui esse fuit spōsa orna
ta monilib' sup̄dictis. s; postea i decimo
tercio anno sc̄a ē mater ei' p misterium
incarnatiōis. Et hoc de tercio quesito: et
toto quinto cantico.

Incipit sextū canticū.

**Urge aquilo et ve
ni auster. Perfla
bortum meum.**

**Et fluent aromata illius.
Veniat dilectus meus in
bortum suū. Ut comedat
fructum pomorum suorū.
Veni in hortū meū soror
mea sponsa. Messui myr
rhā meā cū arōatib' meis
Comedi fauum cum melle**

meo Et bibi vinuz meum
cum lacte meo.

Comedite amici et bibite
Et inebriamini carissimi.

Ego dormio et cor meum
vigilat.

Vox dilecti mei pulsantis.
Aperi mibi soror mea.

Amica mea colūba mea
Immaculata mea Quia

caput meū plenuz est rore
Et cicini mei guttis noctiū.

Expoliaui me tunica mea
Quomodo induar illa.

Lavi pedes meos

Quomodo inquinabo eos.

Dilectus meus misit ma
num suam per foramen

Et venter meus intremuit
ad tactum eius.

Surrexi vt aperirez dilec
to meo.

Manus mee stillauerunt
myrrham Et digiti mei

pleni myrrha probatissima.

Uessulum hostij mei ape
rui dilecto meo At ille de
clinauerat atqz trāsierat.

Anima mea liquefacta ē
Et dilectus locutus ē.

Quesiui et nō inueni illuz
Vocaui et nō rēspōdit mibi.

Inuenerūt me custodes
Qui circuierunt ciuitatē.

Perusserunt me

Et vulnerauerunt me

Tulerunt pallium meū

Custodes murorum.

Verge aquilo et ve

ni auster. Hoc est canticū sex
tum in quo salon cātat et ex
plicat mortē et passionē xpī.

unde habent virtutē et efficaciam et originē
oīa ecclesiastica sacramēta et oīa ornāmēta
et bona spūalia: quib⁹ xp̄s ornamit et do
tauit et decorauit ecclīā sponsas suā put
salon prouidit in spū p mortem moysi.

Ad cuius intellectū est notādū put le
gitur deuter. xxxiiij. et xxxiiij. q postq̄
moyses cominatus fuerat maledictionē
et punitionē obstinatis filijs isrl̄ fm car
nē. qui xp̄m erāt crucifixuri: et i eadē pfi
dia pmāsurū. Ascēdit in mōtē abarim et
cōsiderādo illaz terrā prouidit i spū totam
futurā dispositionē et multiplicationem
ecclīe et filioꝝ isrl̄ fm sp̄m et pmissiones
p xp̄m ex duodecis aplis regenerandoꝝ.
Et sic beñdixit filijs isrl̄ fm sp̄m et pmi
sionē. Et postea mortu⁹ est moyses i illo
mōte. et sepelluit eū dñs p angelū suum
michaelē. vt dī in canoīca. iude. n̄c ampli
us inuētū ē corp⁹ ei⁹. n̄c aliquis nouit ip̄s
vsqz i presentē diē. Et iō fleuerūt eū filij
isrl̄. xxx. dieb⁹. per qd̄ misteriū prouidit sa
lomō in spū: qualr xp̄s p moysen figura
tus. primo debebat p̄nūtiare et comitari
iudeis crucifixionib⁹ suis et obstinatis su

turā dānationē et punitiones. put fecit mathei. xxiij. et. xxiiij. et. xxiiij. Et postea benedicere ecclie sue. s. aploꝝ et discipuloꝝ et oīus fidelīū futuroꝝ. put fecit. jo. xiiij caplo. vsq; ad. xvij. inclusīue. Postea de bebat ascēdere in mōtes crucis: et ibi pro oib⁹ nob⁹ realit̄ mori. et in sepulchro sepe liri. cui⁹ corp⁹ de cetero nemo mortale et passibile poterat videre. q; postq; f'rexit amplius nō moritur. n̄c moris sibi vltra dñabit. Item p̄uidit i spū qualit̄ tota ecclia aploꝝ et mulierū debebat facere magnū plāctū sup mortē xp̄i. et querere eū in sepulchro: s; nō amplius ip̄m mortale repire sicut sc̄s ē. put referūt oēs euāgeliste. Oīa ergo ista p̄uidēs salōn in spū fecit hoc sextū cāticū. in quo introducitur xp̄m cātātem et explicātes misterius sue passiōis et mortis. Duo ergo facit salōmō in hoc cātico. Nā primo introducitur xp̄m explicāte suā passiōē. Sc̄do introducitur eccliam discipuloꝝ et mulierū deflētē passiōē sp̄sī sui xp̄i. et querētē ip̄m in sepulchro. ibi. Surrexi: ut aperirē dilecto meo. Quātū ad primū ē valde notādū q; salōn p̄siderat xp̄m redēptōrē tanq; vnū corpus aromaticū. siue tanq; vnā apotecā siue tanq; vnū hortū pleni arborib⁹ et plantis aromaticis. qui q̄des hortus p̄trarijs ventis passiōis agitatus emittit diuersos odores preciosissimos ex quib⁹ fuerūt p̄fecta preciosissima vnguēta ad sanāda vulnera pctōꝝ. S; q; odor est valde diffusiuus et multiplicatiu⁹ put dicit comētator in sc̄do de aīa. q; vultures vltra mille miliaria venerūt ad corpora mortuoz i bello troyano sentiētes de longinquo odorem eoz. iō tāte virtutis fuit odor xp̄i: q; p̄ q̄ttuoz mille ānos ante eius aduētū oēs p̄es ve. te. sentierūt eius odore. Et sic adā et abel et noe

et oēs posteri fideles iā currebāt ad xp̄s p̄ odore fidei ip̄i. put dictū est i p̄mo cātico. Item sc̄do ē etiā cū fide et caritate aduertēdus fm̄ augustinum sup. jo. et sup. gen. q; sicut tota eua erat virtualit̄ in illa costa ade infra ip̄m adā anteq; formaret et exiret de latere ei⁹ in mulierē: ita pariter tota ecclia erat virtualit̄ in corpore et v̄tre xp̄i ante passiōē. que postea exiuit de latere xp̄i: quando miles aperuit ip̄m et exiuit sanguis et aqua vñ hñt virtutes et efficacias oīa eccliaistica sacramēta. Et sic asserit aug⁹. q; tota ecclia erat virtualit̄ in corpore xp̄i: et exiuit realit̄ de latere eius p̄ mortē et passiōē. S; cū ista ecclia sponsa xp̄i dicat̄ hortus cōclusus et fons signat⁹. et hort⁹ i quo crescūt et gemianf̄ poma et aromata eccliaistica. Est ergo dictū q; tot⁹ iste hort⁹ aromatū virtualit̄ ē i corpore xp̄i ante mortē et passiōē: s; p̄ talē mortē et passiōē iste hort⁹ emisit et expirauit odores. et aromata fructuū et eccliaisticoꝝ sacramentoꝝ a dextera. Ex quib⁹ aromatib⁹ p̄stat formalit̄ ecclia put dcfm̄ ē. S; sicut arbores aromaticae nō emittūt odore nisi q̄no cōtrarijs ventis agitant̄: Ita p̄f̄ corp⁹ xp̄i in quo virtualit̄ cōtinebant̄ aromata eccliaistica noluit illa emittēre nisi valde agitatū i c̄tib⁹ et vulnerib⁹ p̄cussū. Unde arbor myrrhe duob⁹ modis distillat liquorem suū. vno mō in mēse martij et aplis q̄no agitat̄ v̄tis p̄ijs. et illa d̄r myrrha p̄ma sed pauca. Sed postea agricole faciūt incisurā in cortice lat̄is illi⁹ arboris: et tūc emanat myrrha copiosa. Ita p̄f̄ fuit in passiōe xp̄i. nā p̄mo iudei et gētiles tanq; venti p̄ijs agitarūt et p̄cusserūt et flagellarunt corp⁹ xp̄i. et tunc ille sanguis flagelloꝝ et etiā clauoꝝ fuit q̄si myrrha p̄ma. sed postea miles apuit lancea lat̄is

xpi. et tunc exiit copiose sanguis et aqua
 quasi myrrha secunda in medellaz et salutes
 oium peccatorum. Et ideo in hoc libro semper per
 myrrhas intelligitur sanguis et passio christi.
 Et sic etiam per omnia alia aromata hic memo-
 rata. Hec autem est aduertendum secundum augu-
 stinum et magistrum primi sententiarum distinctio-
 nem. Quod quattuor voluntates concurrerunt in
 morte et passionem christi. scilicet voluntas bona dei
 patris. qui propter nimiam caritatem qua dile-
 xit nos. misit filium in similitudinem carnis
 peccati. ut donaret peccatum nostrum in carne ad. ro.
 viij. Secunda fuit mala voluntas iudeorum. qui
 ex inuidia et malicia occiderunt eum. ne re-
 gnaret super eos: et ne perderet locum et gentes
 jo. xj. Tercia fuit bona voluntas patriarcha-
 rum et prophetarum et omnium fidelium veteris te-
 stamenti petentium christum: ut veniret in carnes
 ad liberandum genus humanum. ut patet per totum
 discursum legis et prophetarum. et patuit in
 primo cantico. Quarta fuit bona voluntas
 christi qui sponte tradidit semetipsum pro nobis.
 primo ut placeret et obediret deo patri. ut
 patet mat. xxvj. et luce. xxij. cum dixit pater. Fi-
 at voluntas tua. secundo ut toti generi humano
 subueniret: et ipse liberaret. ut ipse dicit. jo.
 x. Animam meam pono pro ouibus meis. Et sic
 dicit augustinus. Quod bona voluntas patris et filij. et
 et omnium fidelium fuit completa per malam volunta-
 tem iudeorum. Sed mala voluntas iudeorum dicitur
 contraria voluntati patris et filij et fidelium quan-
 tum ad intentionem et finem. ideo iste voluntates. scilicet
 dei patris et iudeorum designantur per duos ven-
 tos contrarios. scilicet per aquilonem et austrum.
 Quattuor ergo venti. id est quattuor voluntates
 designate per quattuor ventos plantaverunt et agi-
 tauerunt hortum christi ut fluerent et expirarent
 aromata passionis eius ad nostras salutem. quod quod
 quattuor voluntates designantur per quattuor
 ventos. Has per aquilonem designatur mala
 et frigida et atrox et inuida voluntas iude-

orum. Et per austrum designatur voluntas patris
 Et per orientalem ventum designatur voluntas filij
 Et per occidentalem designatur voluntas omnium fi-
 delium. Et has quattuor voluntates percur-
 rentes ad passionem christi explicat salomon per
 christum in hac prima parte. unde ait. O aquilo. id est
 aspa et frigida voluntas iudeorum per defectum
 caritatis surge cum impetu: et violentia con-
 tra me. Et o tu auister. id est benigna et cari-
 tatiua voluntas patris veni et simul cum aqua
 lone perfla et agita hortum meum. id est corpus
 meum per mortem et passionem. Et fluant et ex-
 pient et emanent aromata illius per vul-
 nera flagellorum et clauorum et lancee
 in virtutem et efficaciam sacramentorum.
 Et nota quod in hac locutione explicatur spon-
 tanea voluntas christi filij patris quae excitat vo-
 luntatem patris et iudeorum ut surgant et veniant
 ad plantandum hortum eius. unde christus voluntarie et
 sponte se obtulit iudeis quando dixit apostolus
 Ecce ascendo in hierosolimam et filius hominis
 tradetur. Hec quando dixit iudeis. quem queritis:
 ego sum: si ergo me queritis finite hos ab-
 ire. Hec tunc se sponte obtulit patri quando di-
 xit. Fiat voluntas tua. Et sic patet triplex
 voluntas. Sed quarta. scilicet voluntas omnium fi-
 delium veteris testamenti. explicatur cum subdit in persona
 sponsae. Veniat dilectus meus in hortum suum
 Unde sponsa. id est tota ecclesia fidelium veteris testamenti.
 usque ad zachariam et symeonem et ioseph et
 virginem mariam inclusive cum magno desi-
 derio vocat christum ut veniat in hortum passi-
 onis et colligat et comedat et gustet fruc-
 tum sue passionis ad fideles reficiendos et vi-
 uificandos et nutriendos. Dicit ergo spon-
 sa. Veniat dilectus meus in hortum suum. id est sue
 passionis. ut comedat fructum pomorum suo-
 rum. scilicet recipiat alapas et flagella et vulne-
 ra. quasi dicat. sicut adam comedit pomum
 ligni prohibiti in horto paradisi in principium
 totius generis humani. Ita veniat dilectus

me^o in hortu passiois. et comedit fructu pomoy sue passiois in salute oiyz creden-
 tiu. Deinde cu dicit. Veni i hortu meu
 soroz mea sponsa. Hic ponit gratiosa
 sponsi rnsio annuentis votis et petitiõ
 b^o sponse. Unde e aduertendu q tota
 passio xpi fuit act^o iustitie et punitiois p
 pctõ pmoꝝ pentus et raptu cibi phibiti
 quem rapuerunt in hortu paradisi cõtra
 voluntate dei: qui quide fruct^o l^o eis vi-
 sus fuerit pulcher et dulcis. tñ nob fuit
 fetidus et amarus: inqñtũ corrupit totũ
 genus hũanũ. Et iõ xps qui voluit supa-
 re diabolũ: nõ sola potetia: s^o vera iusti-
 cia: voluit i se p nb luere et pati pena il-
 li^o pcti. et qd nõ rapuit voluit exsoluere
 Un sicut adas in hortu paradisi comisit
 crimen: ita xps expiator illi^o sceleris vo-
 luit intrare hortu getsemani. et ibi ora-
 uit p adã et oib^o suis posteris. et ibi vo-
 luit capi: et ligari: et trahi: et pcuti per mi-
 nistros potificũ. It qz adã extẽdit man^o
 ad arborẽ et rapuit fructus phibitus. ita
 xps extẽdit manus et brachia i arborẽ
 crucis. et ibi fuit manib^o et pedib^o cõcla-
 uatus et lancea pcutus. Itẽz adã come-
 dit pomũ dulce ad vescẽdu. s^o xps bibit
 acetũ myrrhatũ et amarissimum i cruce
 Sed l^o illa passio fuerit xpo amarissima
 sicut myrrha. tñ fuit nb dulcissima sicut
 mel quo ad effectũ. et fuit odorifera: sicut
 oia aromata confortatiua: et iebriatiua: si-
 cut vinũ et nutritiua: sicut lac. Et iõ po-
 nuntur hic et memorantur sex liquores qui
 b^o passio xpi cõparat quo ad effectũ: quẽ
 facit in nb. s. myrrha. et cetera aromata
 et fauus cũ melle: et vinũ cũ lacte. Un l^o
 myrrha sit amara. tñ e maloy humoruz
 purgatiua. et a corruptioe pfluatiua: ita
 passio xpi l^o fuerit sibi amara et dolorosa
 tñ fuit maloy hũoy nri pcti purgatiua:

et a fusa corruptioe pfluatiua. et B p xtu
 tẽ qz ptulit baptismo ad purgãdu pctõ
 originale et penie ad purgãdu actuale et
 veiale. Et e pfluatiua a corruptioe p sac-
 metũ pfirmatiois. et sic paio xpi fuit sic
 myrrha q distillat ex latere illi^o arboris.
 Itẽ sicut oia aromata licet semel sint ex
 arborẽ collecta: tñ semp expirant et rã-
 lèt odorẽ suauissimũ. Itã pit paio xpi l^o
 semel fuerit scia et collecta ex arborẽ cru-
 cis: tñ semp rãolet et emittit suauissimũ
 odorẽ aromaticũ et distillat suuz saporẽ
 dulcissimũ sicut fau^o et sic mel. Est ergo
 nobis paio xpi p xtu quã ptulit sacra-
 mentis purgatiua sicut myrrha odorife-
 ra sicut oia aromata: et distillatiua vir-
 tutis sicut fau^o: et dulcissima sicut mel: et
 cõfortatiua et inebriatiua sicut vinuz: et
 nutritiua sicut lac: maxie p sacramentum
 eucharistie. Hos autẽ fruct^o dicit xps se
 colligisse ex hortu psonis et comedis et
 gustasse in arborẽ crucis. Dicit ergo x^o
 o ecclia soroz mea p assumptionẽ hũani-
 tatis. et sponsa mea p misticã vnionẽ et i
 fide despõsationẽ. Iã veni in hortu meus
 bui^o pegrinatõis et passiois. et in hortuz
 orõis vt añuerẽ votis et clamorib^o tuis
 quib^o ab inicio mundi me vocasti p patri-
 archas et pphetas et fideles ve. te. Et iã
 mellei myrrhã mee passiois cũ aromati-
 b^o meis. i. cũ odoriferis effectib^o et xtu-
 b^o mee passionis. et iã comedi fauũ cum
 melle meo oib^o fidelibus dulcissimo. Et
 iam bibi vinum vobis confortatiuũ cum
 lacte meo ad urãz nutritioẽ et refectionẽ.
 Comedite ergo amici hunc fauũ mellis: et
 qd p vob parau. Et bibite et iebriamini
 hoc vino caritatis et virtutis inebriatiue
 et nutritiue: qz hũc cibũ et potũ desidera-
 runt oēs pziarche et pphete et oēs fideles
 veteris testamẽti. quez cibuz et potuz nõ

potuit dare moyses: nec lex p̄ ip̄m data. quē cibis nō poteratis recipere nisi p̄ mortem et passionē meā. Quā ergo est tēp̄ recipiēdi istus cibū et potū ex mea passione manātes. q̄ ego dormio somno mortis. tñ cor meū vigilat in v̄ia redēptiōe. vñ h̄ videatis me vere mortuū in cruce et i se- pulchro: tñ cor meū. i. aīa mea vigilat. q̄ descēdit ad inferos ad p̄dēnandū diabolum: et libandos sc̄tos p̄res et fideles. Unde nota. q̄ h̄ x̄ps p̄deret mortuus i cruce et iaceret i sepulchro. tñ semp vigilabat in exercēdo opa n̄re redēptiōis. nā aīa ei⁹ vnita cū x̄bo iudicabat diabolū in inferno discutiēdo et examinādo causam n̄ram. Et corp⁹ eius vnitū eidē x̄bo semp distillabat virtutē. et merita illi⁹ passionis ad n̄ram salutē. Et distillabat virtutē sacramētōy. nā post emissionē sp̄us miles lancea aperuit latus ei⁹: vñ exiuit sanguis et aqua i remissionē et p̄ciū pctōrū et virtutem sacramētōy. Et sic h̄ x̄ps esset vere mortuus. tñ cor eius semp vigilabat exercēdo opa n̄re redēptiōis. vnde mors ei⁹ dicta est dormitio p̄pter facilitatē refrectiōis et euigilationis. H̄te x̄ps dicebat se i illa morte dormire p̄pter firmā sp̄es refrectiōis. Et dicebat se vigilare p̄pter cōtinuū exercitiū et vnicū actū n̄re redēptiōis. q̄ dū eēt iā mortu⁹ fuit i latere vulneratus. vñ exiuit p̄ciū n̄re redēptiōis. Et sic vigilabat i n̄ra redēptiōe nō solū quo ad aīas: s̄ et iā quo ad corp⁹.

Unde notandū q̄ totā istā cantilenā cantauit et oīa ista verba dixit x̄s in cruce et oīa ista x̄ba audierunt virgo maria et iohannes euangelista qui erant ibi iuxta crucez tanq̄ p̄curatores p̄ totā eccl̄ia et et magdalena et alie mulieres q̄ erant nō longe a cruce. H̄a cū x̄s dixit. citio: vocabat oēs fideles cum magno desiderio ad

gustandū fructus sue passionis ut inquit aug⁹: Ideo sp̄osa audiēs vocē x̄pi vocantis eam de cruce ad gustandū fructū sue passionis dicit. Vox dilecti mei pulsātis. i. audita ē mihi vox dilecti mei pulsantis ad hostiū meū. Ad cui⁹ intellectum ē notandū q̄ salōn cōpat i hac pte sollicitudinē x̄pi in n̄ra redēptiōe ad sollicitudinē sp̄osi et amantis tēporalis erga suā sponsam siue amasiā. H̄a p̄suetudo ē amatiū in nocte dū ceteri dormiūt venire ad hostiū sp̄ose. et ibi cātare et exponere amorem suū et laborē et dolorē quē patitur et sustinet amore ei⁹. ymo ponit manū p̄ se nestrā pulsando et faciēdo signū ifra domū vt ip̄m audiat sp̄osa. Et si sp̄osa diligit eū p̄paties sibi surgit a lecto. vt aperiat sibi. et p̄fabulens adinucē et reddat sibi vicē amoris. ita ergo pariter fecit x̄ps sponsus noster i n̄ra redēptiōe. H̄a dñs nos essem⁹ in lecto tenebrarū et pctōy et ignorantie et in nocte ceremonialium et sup̄stitiōis gētilitatis: venit de celo i trās et p̄ tres annos pulsauit ad hostiū n̄m cantando doctrinā euangelicā. Et tandem venit ad hostiū crucis p̄ qd̄ itram⁹ i istay eccl̄iā p̄ grām et ibi posuit manū suam p̄ foramen quando ibi fuit conclauatus et lancea percussus. et ibi vocando nos ad fidem et gratiam et fructū sue passionis cātavit istā cātilenā: quā salōn explicat in hoc loco. i quo cātico x̄ps explicat labores et dolores quos p̄ nob̄ sustinuit et passus est. Et explicauit amorē quē gerebat erga eccl̄iam sp̄osam suā. Et h̄ explicauit p̄ septē x̄bas: que dixit p̄dēdo i cruce. Hely hely. lamatzabatani. i. de⁹ de⁹ me⁹ vt quid dereliquisti me. i. q̄re dereliquisti mēbra mea. et totū genus hūanū p̄ tot t̄pora i p̄tate diaboli p̄pter pct̄s ip̄i⁹ adā

Et quere me dereliquisti in parte iudeorum. et ego patiar pro peccato omnium hominum. Secundum verbum dixit ad patrem pro omnibus peccatoribus dicens. pater ignosce his qui nesciunt quod faciunt. Tercium verbum dixit ad latronem pedem et veniam petentem dicens. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Quod quidem verbum dirigitur omnibus penitentibus. Quartum verbum dixit ad matrem dicens. Mulier ecce filius tuus. et ad discipulum ecce mater tua. ubi non appellavit eam matrem: sed mulierem ad ostendendum quod Christus patiebatur ibi tanquam persona communis et caput ecclesie. Et sic virgo maria erat membrum Christi. Et propter quod ita patiebatur pro ea sicut pro ceteris. Nam illa gratia qua virgo maria fuit sanctificata in primo instanti sui esse pro qua fuit prefigurata ab originali peccato: traxit virtutem ex passione Christi. Ideo virgo maria fuit vere redempta et perfectius quam ceteri sicut dictum fuit in expositione psalmi. xlv. Et super magnificat. Et ideo Christus in cruce non appellavit eam matrem: sed mulierem tanquam membrum ecclesie cum ceteris redemptum. Quintum verbum fuit. Sitio. Per quod verbum ostendit Christus desiderium salutis et redemptionis omnium nostrum. Et sic pro tale verbum vocabat omnes ad participandum suam passionem ut inquit augustinus. Et sic in hoc verbo includitur totum istud canticum ut videbitur. Sextum verbum quod dixit: fuit. Cossu matum est. Per quod ostendit Christus quod omnia misteria et premissa patriarcharum. et dicta omnium prophetarum erant in eo completa et verificata. Et propter quod iam fecerat debitum suum quo ad passionem et nostram redemptionem animarum. quia non restabat nisi resurrectio quo ad redemptiones corporum. Septimum et ultimum verbum fuit quoniam dixit. In manus tuas commendo spiritum meum. Ubi commendavit etiam patri animas omnium fidelium et credentium. Sed cum postea subdit Redemisti me domine deus veritatis. loquitur in persona membrorum. quia Christus in capite non fuit re-

deptus: sed redemptor suorum membrorum. Sed appellat patrem redemptorem in quantum acceptavit passionem filii in precium nostre redemptionis. ut dictum est psalmo. xvij. et. xxx. Et sic Christus dictis suspensis verbis expiravit et emisit spiritum ubi fuit ostensa vera mors eius. Hec ergo septem verba fuerunt illud canticum quod Christus cantavit in cruce ad hostium spem: Quod quidem canticum audivit beata virgo maria et iohannes stantes iuxta crucem in persona totius ecclesie. Que quidem verba intraverunt per foramen et fenestram anime virginis marie. et pulsaverunt animam eius et pertransierunt et vulneraverunt eam tanquam gladius et commoverunt omnia viscera eius sicut predictat sibi symeon. Hoc ergo misterium explicat salomon in psalmo. xpi in hoc canticum. Unde ait. quod dum Christus sponsus diceret verba suspensa pulsando in cruce ad hostium humane nature vocando eam. tunc sponsa iacens in lecto doloris et meroris. dixit intra se. Audita est mihi vox dilecti mei ad hostium pulsantis. Sed dum ipsa surgebat ad apertendum: tunc ipse sponsus semper continuabat suum canticum et verba dicens de cruce. Spiritus mihi sororum mea: amica mea: columba mea. Et appellat humanam naturam sororem. in quantum ex ea assumpsit carnem in unitate suppositi. et appellat amicam. quia maiorem amicitiam et caritatem non potuit sibi ostendere quam pati pro ea. Et appellat eam columbam: in quantum pro sua passione reddidit eam pulchram non habentem rugam neque maculam ut dictum est in canticum precedenti. Dicit ergo spiritus mihi portas infidelitatis et tenebrarum et recipe me pro fide et efficieris amica et columba: quia propter te descendi de celo et peregrinatus sum et pambulavi terram cum fame et siti et multis laboribus: ut queream ovem perditam. et finaliter in fine peregrinationis sue captus in hortu et ligatus: et per tres tractus et per totam istam noctem afflictus amore tui. et

ductus ad domus anne ubi recepi alapā
 et multa opprobria et cōiūcia. Et exinde
 ad domū cayphe. ubi fui percussus in facie
 et sputus et contumelijs affectus. Et deinde
 fui ductus ad domū pilati: et ibi flagellatus
 Et sic dedi corp⁹ meū percussorib⁹ et genas
 meas vellentib⁹. Et amore tui faciē meā
 nō auerti ab increpantib⁹ et sputantib⁹ i me
 Et ideo apī mibi: qz caput meū plenum est
 rore sudoris et sanguinis ex ictib⁹ et percus-
 sionib⁹. Et cincini. i. capilli mei pleni sunt
 guttis noctū. q̄i dicat sicut amasi⁹ et spō-
 sus patitur rorem et pluias vigilando ad
 hostiū et fores spōse: ita ego querendo spō-
 sam meā p totā illā noctē passus suz plu-
 uiā alapaz et ictuū et percussionū et sputo-
 rū et flagelloz. Et sic caput meū plenum ē
 rore. i. sudore. et capilli mī guttis noctū
 que solent cadere in nocte sup capillos
 amatiū. Et appellat xp̄s oīa illa flagella
 et iūcia guttas noctū. eo qz tā iudei q̄
 milites pilati affligētes xp̄m erāt in noc-
 te tenebray. Ideo dixit eis. Hec est hora
 v̄ra et potestas tenebrarū. Nā iudei erāt
 obtenebrati p inuidias et maliciā. gētiles
 x̄o p ignorantiā negatiōis. Et sic oēs am-
 bulabāt i nocte tēbray. Et sic nō solus
 affligebāt xp̄m i illa nocte t̄poris: s; etias
 i nocte p̄foz et tenebray. s; qz xp̄s post
 tot afflictiones q̄ passus fuerat i nocte
 fuit i meridie crucifixus / et i latere percus-
 sus / et vere mortuus: qz aīa fuit corpore
 expoliata. Ideo subdit. Expoliaui tunica
 mea. i. tunica corporis: qz corp⁹ x̄e fuit
 ab aīa i cruce separatū / et destitutum. et
 aīa descendit ad inferos ad sc̄os p̄ies et fi-
 deles oēs libandos. S; qz tale corp⁹ ex-
 poliauit: ut n̄ram mortē destrueret. iō i
 resurrectione recupauit corp⁹ imortale et
 impassibile. et sic nō recupauit mortalita-
 tes. nec alios defectus corporales et hūa-

nos. qz oīa illa māserūt in sepulchro cū
 oībus cerimonialib⁹ incinerata. Et sic x̄⁹
 in cruce nō solus exiit et expoliauit cor-
 pus ab aīa: s; p ampli⁹ tunicā mortalita-
 tis et passibilitas et tunicā grauē oīus ce-
 rimonialiu et legaliu: qz oīa ista fuerunt
 mortua et crucifixa cū xp̄o. ut iquit ap̄s
 ad colos. ij. De hac ergo tunica legali. et
 de tunica mortalitatis et passibilitatis vi-
 cit. Quō induar illa: q̄i dicat. nullo mo-
 do. qz nunq̄ apli⁹ induar tunica morta-
 litatis. qz x̄⁹ apli⁹ nō morit⁹: n̄c moris illi
 ultra dñabit. Nec ampli⁹ induar tunica
 cerimonialiū et legaliu. qz iam ē rupta et
 putrefacta: et mansit incinerata in sepul-
 chro. qz pascha iudeoz fuit mortuū cum
 oīb⁹ legalib⁹. et crucifixū in cruce cū xp̄o
 et sepultū cum eo. et sabbatū fuit signatū
 et inclusum in sepulchro cū xp̄o. Sed in
 die dñica non surrexit pascha nec sabbatū
 cū xp̄o: sed sola dies dñica: pascha et sa-
 bato cum oīb⁹ legalib⁹ manētib⁹ i sepul-
 chro incineratis. sicut d̄ctm fuit i tractatu
 p̄ iudeos. q̄e. p̄. et fa. Et de hac tunica
 putrefacta et incinerata dixit xp̄s: Quō
 induar illa: q̄i dicat nullo modo. qz t̄cu-
 pauit et reinduit corp⁹. sed non cum tali
 tunica mortali et legali. Itē qz x̄⁹ i cruce
 lauit pedes et man⁹ suas sanguīe effuso:
 p vulnera in ablutiōz pctoz. qui quides
 pedes nō ampli⁹ fuerūt coinquinati san-
 guine mortali. Ideo subdit. laui pedes
 meos: quō coinquinabo illos. q̄i dicat n̄-
 lo modo coinquinabo illos sanguīe mor-
 tali postq̄ semel passus sum. et surrexi i
 corp⁹ imortale et gl̄osum. Et nota qz
 x̄⁹ madefaciendo pedes / et man⁹ et corp⁹
 suū illo sanguīe lauit et mundauit ma-
 nus et pedes et totum corpus eccl̄ie sue
 ab omni sordē peccati. que quidē eccl̄esia
 nūq̄ amplius coinquinabitur quantum

ab formā: s; cotidie possint coinquinari
 quedā materialia mēbra. sicut dictū est ī
 cātico p̄cedēti. In hebreo at̄ b̄etur. Laui
 manus meas: quō coinquinabo illas. s;
 totū potest esse: q; xp̄s ī passiōe nō solus
 lauit manus spōse: s; etiā pedes et totus
 corpus. ut dictū est. q; lauit pctā et affec/
 tiones et p̄sciētias oīus fidelīū. Et sic re/
 liquit ecclias suā nō hēntē rugā neq; ma/
 culā eo modo quo dictū ē. S; dū spōsus
 cātaret v̄ba sua ī cruce misit manū suā
 p̄ foramen lateris. qñō miles lancea ape/
 ruit ip̄m. Et introiuit vox ei⁹ pulsando
 vsq; ad interiora spōse. iō dicit spōsa. *Di/
 lect⁹ me⁹* xp̄s misit manū suā p̄ foramen
 .i. fenestrā hostij mei. .i. p̄ lat⁹ suus. p̄ qd̄
 exiuit tota ecclia. et p̄ qd̄ ingredif et egre/
 dif in cubile ecclie. Et sic p̄ illud foramen
 misit xp̄s manū: et tetigit manū et p̄sciē/
 tiā spōse. q; ī corpe xp̄i erat virtualit̄ to/
 ta ecclia. ut sup̄dictū ē. q; tūc aptū ē bo/
 stū ī celo: et visa ē archa testamēti. apoc.
 xj. q; oīa misteria legis veteris fuerunt
 manifesta et cōsumata in corpe xp̄i: et in
 aptiōe lat̄is eius. Et iō dicit sponsa. *Di/
 lect⁹ me⁹* misit manū p̄ foramen: et vent⁹
 me⁹ intremuit ad tactū ei⁹. Hoc dicit q;
 tota virt⁹ sacramētorū q̄ ē in v̄to ecclie ex/
 iuit ex latere xp̄i: ex quo v̄tero cotidie et
 assidue x⁹ regenerat fīdles p̄ baptismū et
 alia sacramēta. Itē x⁹ cantando ī cruce
 misit manū sue virtutis et sue passionis
 p̄ foramen et fenestrā cōscie aīe virginis
 marie et totius ecclie. q; intantus virgo
 maria fuit tacta dolore cordis q; illa pas/
 sio p̄transiuit et penetravit tanq; gladi⁹
 aīas ei⁹. Et sic et ē dicēdū q; tota ecclia q̄s
 passio xp̄i et eius v̄t⁹ penetravit vsq; ad
 interiora. iō dicit sponsa. Surrexi ut api/
 rē dilecto meo: et man⁹ mee distillauerunt
 myrrham: et digiti mei plēi fuerūt myr/

tha p̄batissimā. Hoc dicit quā passio xp̄i
 tantas imp̄ssionē fecit in aīa virginis: q;
 aīa virginis erat tanq; fons myrrhe pas/
 siōis xp̄i. qd̄ sic ē intelligendū. Itē qñō
 quis ponit manū in melle: tunc manus
 et digiti eius distillant mel. Itā p̄t aīa
 virginis et man⁹ et digiti ecclie p̄ qñdas
 contactū distillant mel: qd̄ ex passiōe xp̄i
 emanat. Itā qñō xp̄s posuit manus per
 latus suū et tetigit eccliam: q; virtualit̄ e/
 rat in corpe suo: impleuit eas myrrha sue
 passiōis. Et sic manus et digiti spōse q̄ ē
 p̄tas et virtus sibi collata: dñr distillare
 myrrhas. quia cōtinue dispētant merita
 passiōis xp̄i p̄ eccliastra sacramēta. et sic
 dicim⁹ q; p̄ qñdā redundantia manus ec/
 clie sunt plene myrrha et distillant myr/
 rhā passiōis xp̄i fidelibus distribuēdo et
 dispētando. Itē man⁹ et digiti aīe v̄gis
 marie et ap̄loꝝ et m̄lieꝝ fuerūt plēi myr/
 rha p̄ amaritudie et dolore passiōis xp̄i.
 Deinde cū dicit. *Pessulū hostij mei ape/
 rui dilecto meo:* Est aduertēdū q; pessulū
 est qd̄dā instrumētū et sera ferrea: et dī a/
 pendēdo. eo q; ī die p̄det ex vna portaz
 s; ī nocte p̄ transuersus conligat ambas
 portas et fores: et sic claudit totā domū
 Itā pariter p̄ totū tēp⁹ et noctē legis an/
 te aduētum xp̄i ecclia erat clausa pessulo
 ceremoniarū. s; qñō xp̄s posuit manus p̄
 fenestrā et vocauit spōsas: tūc illa *Frexit*
a lecto legis: et remouit pessulus cerimo/
 niarū. et sic apte sunt fores legis. et pate/
 facta ē ecclia xp̄i. que infra ceremonialia
 latebat. Spōsa enī apuit et remouit pes/
 sulū portaz aīe sue: qñō magdalena et ce/
 tere mulieres: et multi alij vidētes xp̄m
 mortuū ī cruce crediderūt ip̄m esse filius
 dei vidētes ecclipsim solis et lune et tene/
 bras sup̄ vniuersas terrā: et monumēta
 aperta: et velus tēpli scisus. iō dixit c̄ru/

rio. Vere filius dei erat iste. Et multi reuerſi ſunt in ciuitatē percutiētes pectora ſua. luce. xxiiij. Et iō dicit ſpōſa: q̄ frexit vt apiret dilecto. et apuit peſſulus: vt loqueret/et recipet ſponſus ſuū ad hoſtius canētē ⁊ vocantē. at p̄ ſeo ille declinauerat: q̄ iā emiſerat ſp̄m. et mortuus erat atq; trāſierat de hoc mūdo p̄ mortē. Itē ſponſa aperuit peſſulus dilecto ſuo: q̄nō maria magdalena cū altera maria eme/runt aromata: vt irēt ad monumētus et vngerēt ieſus. angelus autē dñi deſcendit de celo: et accedēs reuoluit lapidem: qui erat tanq̄ peſſulū claudēs ſepulchruſ. ſ; q̄nō mulieres venerūt ad ſepulchruſ vide/rūt lapidē remotū ⁊ ſepulchruſ aptū. ſed nō inuenerūt ieſus. q̄ iā frexerat ⁊ declinauerat ⁊ reſeſſerat ⁊ trāſierat de morte ad vitā immortalē. Hāc primo declinauerat in cruce de vita ad mortē: et declinauerat ad infernū ad liberādos p̄res. ſ; ex ſepulchro q̄nō reſurrexit tranſiuit de morte ad vitā glorioſas. Et iō aīa virgīs ⁊ alioꝝ fidelis p̄mo liquefacta ē dolore et amaritudīe cordis: q̄nō vidit ip̄s mortuū i cruce: ſ; liquefacta ē imēſo gaudio q̄nō certificata ē p̄ multas viſiones ip̄s reſrexiſſe. Et iō dicit. Anima mea liquefacta ē dolore cordis. vt p̄ poſtq̄ ⁊ q̄nō dilectus meus xp̄s locut⁹ ē illa ſeptē v̄ba i cruce. Sed magis fuit liquefacta gaudio q̄nō locutus eſt poſt reſurrectionē. Et iō ſubdit. Queſiui illuſ: et nō inueni. vocaui illum et nō reſpōdit mibi. q̄ dū erat mortuus nō poterat mibi reſpōdere in cruce nec i ſepulchro. Deinde cuſ dicit. Inuenerunt me cuſtodes. eſt aduertēdus: q̄ in illo tri-duo tota ecclia ap̄loꝝ erat abſcōſa in cenaculo p̄pter metū iudeoꝝ nō audēs cōfiteri xp̄m nec aparere publice. Ideo dī prōdiſſe fidē nō i corde: ſ; in ore. q̄ i ſola

virgīe maria māſit fides. vt cōiter teneſ Ex quo p̄ q̄ metus mortis p̄cuſſit ſponſam xp̄i i ap̄lis et expoliāuit palliū fidei eius. Et iō dicit ſpōſa i p̄ſona ap̄loꝝ. Inuenerūt me cuſtodes. i. principes ſacerdotus et ſcribe ⁊ phariſei qui erāt cuſtodes muroꝝ ſinagoge: et cuſtodiūt ciuitatem tanq̄ iudices et rectores. qui p̄cuſſerūt me. et vulnerauerūt me vulnere timoris ⁊ minaz. Et ſic iſti cuſtodes muroꝝ tulerūt palliū fidei mee. i. fortitudinē fidei mee: quo aīe opiebar/et tegebar. Et nota q̄ cuſtodes ciuitatis. ſ. ſacerdotes ⁊ ſcribe et phariſei et ap̄lices eoꝝ dupl̄t p̄cuſſerūt ⁊ vulnerauerūt ſponſam. ⁊ tulerūt palliū ei⁹. Primo modo i capite. q̄ p̄cuſſerūt ⁊ vulnerauerūt xp̄m: et tulerunt ⁊ expoliāuerūt palliū corporis ⁊ carnis ab aīa. et tulerūt palliū mortali-tatis ⁊ paſſibilitatis. Secūdo modo vulnerauerūt ſponſas i mēbris vulnere timoris ⁊ minaz: et tulerūt palliū fortitudis fidei eius: quando tulerunt petro palliū fidei: quando ex timore negauit xp̄m. Et tulerūt ceteris ap̄lis et diſcipulis palliū fidei: q̄nō relicto eo om̄s fugerunt. Et p̄ totum tri-duū erant abſconſi in cenaculo p̄pter metū iudeoꝝ. Et eī hoc ad l̄ram fuit ipletū de pallio maſiali q̄nō fugientibus ap̄lis in captione xp̄i adoleſcēs quidam amict⁹ ſindōe ſup nudo corpe relicto ſindone nud⁹ fugit. p̄ q̄d fuit figuratus ql̄it oēs fugiētes prōderūt ſpūale palliū fidei. et tulerunt eī palliū ceremoniaz q̄d tegebat eccliam ſub legalib⁹. Ex ſup̄dictis p̄ intelligētia h⁹ cantici. Sed ex dictis in hoc cantico emergunt tres dubitatiōes: q̄ p̄ma ē. Utz neceſſe fuerit xp̄m pati ⁊ mori p̄pter p̄ciū n̄re redēptiōis: et vt eccliaſtica ſacramēta haberēt efficaciam ad tollendū pctm ⁊ conferendā grām ex eo

q̄ dicit. q̄ x̄^o messuit myrrhā sacramēto
 rū ex sua passiōe. Sc̄do q̄rif vtz x̄p̄s
 dormiēdo in cruce et in sepulchro potat
 vigilare in ope n̄re redēptiōis et mereri
 p̄ vulnus lateris factū post mortē. Ter
 cio querit vtrū apli p̄iderit palliū fidei
 in triduo: et p̄ q̄ns si fuerūt heretici: et p̄
 q̄ns si ecclia sp̄osa x̄pi māsit sine mēbris
 in illo triduo. p̄pte: b̄ q̄ dicit. Tulerūt
 palliū meū custodes muroꝝ. Ad q̄d ē
 dicēduꝝ q̄ doctores eccliaſtici taz sacri q̄
 scolastici altissimo et subtilissimo modo
 disputāt et p̄tractāt has tres difficulta
 tes. S; in hoc loco sūt p̄tractāde modo
 hūano et p̄ceptibili. vt oēs simplices sa
 cerdotes et fideles valeāt cape intelligen
 tiam hui⁹ cātici. Et iō ad primū est ad
 uertēduꝝ fm̄ augustinū. xj. de tri. caplo.
 xiiij. q̄ lz deo nō defuerit alius mod⁹ nos
 redimēdi sibi possibilis. tñ iste mod⁹ pas
 sionis x̄pi fuit magis iusticie q̄gruus: et
 n̄b magis utilis. q̄ diabolus amator po
 tētie impugnatōꝝ iusticie nō erat sup̄a
 dus potētia: s; iusticia. vñ cū ip̄e sit ama
 tor potētie: et impugnatōꝝ iusticie nō de
 buit supari potētia quā amat: s; iusticia
 quā impugnat. Ex v̄bis ergo augustinū
 colliḡ q̄ mod⁹ passiōis x̄pi nō fuit necē
 respectu oīpotētie dei. q̄ aliter poterat
 mūdi p̄ca remittere. s; fuit necessari⁹ ne
 cessitate q̄gruētie respectu diuine iusticie
 et obstinatiois diaboli. et respectu n̄re uti
 litatis. Ad quoz declarationē est aduer
 tēduꝝ q̄ cū x̄p̄s venerit in mūduꝝ tanq̄
 metruꝝ et mēsurā oīuz bonoz. et regula
 oīuz actuū hūanoꝝ: Ad q̄ttuoz hūit res
 pectū in suo aduētū et passiōe. Primo
 habuit respectū ad p̄em cui⁹ volūtatē
 venit adimplendā. Sc̄do ad sacrā scrip
 turā legis et p̄phetaz quā venit v̄ifican
 dam/ et p̄firmādas. Tercio ad genus hu

manū: ad q̄d venit redimēduꝝ et releuan
 dū: et restaurādū. Quarto hūit respectū
 ad diabolū ad quē venit vincēduꝝ/ et ex
 pugnādū. Ad satisfaciēduꝝ ergo q̄ttuoz
 sup̄dictis respectib⁹ necesse fuit x̄pm̄ pati
 tale genus mortis. vt patebit p̄ singla
 Tō ponūtur decē p̄clusiones. Quaz
 prima ē ista. Quod necesse fuit x̄pm̄ pati
 ad complendam voluntatē patri⁹. et
 ad adequādas iusticias cum misericordia.
 Ad cuius intellectū ē notandū q̄ duo
 sunt cōsideranda in voluntate dei in regi
 mine mūdi. s. iusticia et m̄ia. vñ p̄ iusticiā
 vult nullū malū impunitū. et p̄ m̄ias vult
 oēs hoīes saluos fieri cū integritate iusti
 cie. Sed si p̄funde volum⁹ attēdere: vide
 bim⁹ q̄ impossibile ē q̄ talis voluntas dei
 s. iusticia di cū summa m̄ia possit cōpleri
 et fuari circa eundē hoīes: nisi intueniat
 paio x̄pi adēq̄ns m̄ias cū iusticia. eo quia
 ista duo p̄cipiūt et efficiunt q̄ria. nā sum
 ma iusticia dicit q̄ nullū p̄ctm̄ transeat i
 punitū: ymo q̄ soluat oē debitū ab inte
 gro ab ipso p̄ctore. Sed summa dei m̄ia
 dicit q̄ p̄ca p̄ctōri penitēti et dimittatur
 sibi omne debitū. vt p̄ in p̄bola de decē
 milib⁹ talētoꝝ. Mat. xvij. Sed hoc ē im
 possibile respectu p̄ctōis. nā si oē p̄ctm̄
 puniat in peccatore fm̄ q̄ntitatē suā: tūc
 pena p̄ctōis erit infinita in q̄ntitate du
 ratōis. eo q̄ omne p̄ct⁹ mortale ē ifinitū
 inq̄ntū cōmittit cōtra obiectū ifinitū
 qui est de⁹. a quo p̄ctōꝝ auertit et sepatuz
 p̄ quā auersionē meret ad minus penam
 damni in ifinitū. put cōiter tenent oēs
 doctores: et p̄ auersionē ad bonū cōmu
 tabile meret penā sensus eternā. Et p̄ cō
 sequēs impossibile ē. vt cum tali iusticia
 dei possit stare m̄ia q̄ dimittit omne de
 bitū. Et iō fuit necessaria passio x̄pi que
 adequaret iusticiā dei cū m̄ia: et ecouer
 b. ij.

so. qz p passionē fuit in eo sufficiēter pu-
 nitū omne pctm suorū mēbroꝝ. Et p eā/
 dē paionē fuit nob̄ dimissus omne debi-
 tus: et pena eterna. Et sic ibi fuit cōpleta
 et obfuaata iusticia simul cū mīa. Et ideo
 inq̄ntus xp̄s passus ē et punitus p pctis
 oīus n̄m. d̄ ysaye. liij. q̄ oēs nos quasi
 oues errauimus. s̄ d̄ns posuit in eo ini-
 quitates oīus n̄m. Et vulnerat⁹ ē ppter
 iniquitates n̄as. et attritus ē ppter sce-
 ra n̄a: cui⁹ liuore sanati sumus. Et sic p̄
 qualr oēs fuimus in xp̄o vere puniti. Et
 iusticia dei fuit in eo cōpleta. S̄ inq̄ntus
 in eo fuit n̄b̄ dimissus omne debitū eter-
 num: et nobiscus sc̄ta mīa. d̄ psal̄o. c. ij.
 q̄ misator et misericors d̄ns longaminis
 et multū misericors. Nō impetū irasce-
 tur: neqz in eternū cōmīabit. nō fm pec-
 cata n̄a fecit nobis: nec secundum pec-
 cata n̄a retribuit nob̄. Quoniā fm alti-
 tudinē celi a terra corroborauit mīas su-
 as sup timētes se. Ex quib⁹ p̄ q̄ oēs nos
 iuste merebamur eternā penam p pctis
 n̄is et primoz parētū. Et fm q̄ntitatem
 et exigētā eoz. S̄ ex mīa dei p passioez
 filij ei⁹ dimisit oēs iniquitates n̄as. Et sic
 in xp̄o et p xp̄s sc̄ta ē simul iusticia et mīa
 erga nos. Et iō d̄ psal̄o. lxxiij. q̄ i xp̄o
 mīa et d̄itas obuiauerunt sibi: iusticia et
 pax osculate sunt. Et sic patet qualr sola
 passio xp̄i potuit adquare iusticiā dei cū
 mīa. et ecōuerso erga genus hūanū. Sed
 hic occurrūt duo dubia. quoz p̄mū est
 quō passio un⁹ hoīs xp̄i potuit sufficiēter
 satisfacē p pctis oīus hoīus: qui merebā-
 tur penā eternā. Sc̄do dato q̄ xp̄s hoc
 potuerit facere. dubitat quō nos potui-
 mus illā passionē participare. Et quō il-
 la passio potuit nob̄ pdesse. Ad p̄mū
 respōdet fm augustinū libro. cur de⁹ ho-
 mo. cap̄o. ix. q̄ ppter q̄ttuoz passio xp̄i

fuit tāte virtutis et valoris: ut p oib⁹ pec-
 catis posset satisfacere in infinitū. P̄rio
 qz xp̄s erat de⁹ et homo. et p q̄ns infinite
 virtutis. Sc̄do qz filius dei vnigenit⁹ et
 dilectissimus. Tercio qz innocēs et iustif-
 simus. Quarto qz cū sūma et extēsa cari-
 tate et obediētia et hūilitate illam passio-
 nē p nob̄ suscepit. Propter primū ergo
 fuit eius p̄cius infiniti valoris itēsiue ad
 tollendā penā infinitā. Propter secūdū
 x̄o fuit d̄o acceptabile sacrificiū. Prop̄
 terciū potuit p ceteris patiz et satisfacere.
 postq̄ ip̄e erat immunis ab omni pec-
 cato. Propter q̄rtum x̄o fuit simul deo
 acceptabile et oibus vtile et infinitū extē-
 siue. Et iō dicit aug⁹. in loco p̄allegato.
 D̄ns igit̄ oīpotēti deo agimus: qz sicut
 grauiter cecidimus. ita mirabiliter et mi-
 ficorditer sumus reuati. et mīas omne
 debitū trāscēdentes p mediatoris morte
 repimus. Nempe quid misericordius itel-
 ligi potest: q̄ cū pctori eternis tormētis
 damnato. vñ se redimat omnino nō hēn-
 ti. Mater dicit. Accipe vnigenitū meū et
 da p te. Et ip̄e filius dicit. Tolle me: et
 redime te. Quid ergo iustius: q̄ cui dat
 p̄ciū mai⁹ omni debito. ut pctz dimittat
 illi: qui pro debito offert hoc p̄cium.
 Ex dictis aug⁹tini p̄ q̄ xp̄i paio iō ē p̄ciū
 infinitū mai⁹ oī debito. eo q̄ x̄ ē de⁹ et fi-
 lius d̄i vnigenit⁹: et illa passio fuit deo p
 oib⁹ acceptabilis qz facta fuit cū summa
 caritate inq̄ntū x̄ p oib⁹ nobis se obtu-
 lit. Et fuit et deo acceptabilis et p oibus
 valida et vtilis inq̄ntū agnus pur⁹ et in-
 stus et innocens p oib⁹ pctozib⁹ mortu⁹
 ē. iō d̄ ysaye. liij. q̄ tanq̄ agnus ad occisio-
 nē et onis corā tondēte duct⁹ ē: qui pctm
 nō fecit: nec inuētus ē dolus in ore eius.
 Et iō liuore eius sanati sumus. Itēz. p̄-
 petri. ij. xp̄s passus ē p nob̄: qui pctz nō

fecit: nec inuictus ē dolus i ore eius: qui
 pctā ipse ptulit in corpore suo sup lignū.
 Itē idē xp̄s p pctis nris passus est iustus
 p iniustis. Et sic p̄ q̄liter passio xp̄i fuit
 infiniti precij et potuit satisfacere p infi
 nitis pctis. Itē hoc idē fuit declaratum
 sup psalō. xvij. S; nūc restat sc̄do videre
 quō passio xp̄i potuit transire ad nos et
 p̄desse n̄b. Ad hoc respondet p̄t dictus
 ē sup psalō. xvij. et xxi. q̄ septē modis x̄
 potuit assumere causas n̄ras tanq̄ suam
 et sufficienter pati p nob̄. Primo modo
 tanq̄ aduocatus. Sc̄do tanq̄ pcurator.
 Tertio tanq̄ fidejussor potuit p nob̄ sol
 uere p̄ciū. Quarto tanq̄ dñs p suo assu
 mit bellū. Quinto tanq̄ pater p filio aut
 sp̄sus p sp̄sa. Sexto tanq̄ pastor p gae
 ge. Septimo tanq̄ caput p mēbris patif
 et dolet. Un̄ qz xp̄s sc̄s ē caput ecclie. et
 assumpsit eā i sp̄sas. et corp̄ suū misit
 cū i vnitate fidei p baptismū. Itē a xp̄o
 capite descēdūt ad mēbra oēs virtutes et
 dona gr̄a et merita sue passionis. Et qz
 quocūqz quis baptizat i xp̄o efficit mē
 b̄ri. i. iō illico participat merita sue pas
 sionis. et virt̄ paionis ei trāsīt ad ip̄s tā
 q̄ a capite ad mēbris. Et sic dicit ap̄tus
 ad. ro. vj. q̄ sicut oēs fuim̄ baptizati in
 xp̄o: ita oēs fuimus i eo crucifixi et mor
 tui et consepulti. Et p̄ p̄ns resuscitati a
 pctō. qz sicut pct̄ ip̄i adas trāsīuit i oēs
 suos naturales filios. ita gr̄a et paio xp̄i
 trāsīuit i oia mēbra sua. qui sūt fideles i
 xp̄o baptizati. vñ sicut p̄cm adē trāsīuit
 in oēs filios suos p gen̄ratiōs naturales
 ita gr̄a et virt̄ passionis xp̄i trāsīuit i oēs
 fideles p regenerationē baptismalē: et alia
 sacramēta. Ex sup̄dictis oib̄ p̄ q̄l̄t paio
 xp̄i fuit necessaria ad adequandam iustici
 am dei cum m̄a erga genus humanū.
 Nā summa iustitia fuaē circa pctōrē pe

nitentē inq̄ntū sua peccata sufficient p̄u
 unt in xp̄o capite suo: qui offert seip̄m et
 passionē suā p pctis penitētis. et summa
 m̄a fuaē erga eundē pctōrē: inq̄ntum p
 merita passionis xp̄i remittit sibi pena et
 na/et oē debitū: et dat sibi gr̄a etna quas
 non meret. Et sic paio xp̄i i pleuit et cōti
 nue adplet diuinas p̄ris voluntatē adeq̄n
 do m̄as cū iustitia et ecōuerso. Sc̄da
 conclusio q̄ necesse fuit xp̄s pati ut p̄firma
 ret testamētū vet̄. Ad cui⁹ intellectus
 ē notandū q̄ testamētū d̄r de testor test
 aris qd̄ idē ē q̄ cōfirmare et ratificare. et
 iō iurisperiti dispositiōs bonor̄ cōfirma
 tā p ultimā voluntatē testatoris appellāt
 testamētū dicētes q̄ testamētū ē vltia volū
 tas testatoris. i. dispositio bonor̄ p̄p̄or
 p ultimā voluntatē testatoris p̄firmata
 vltia aut voluntas testatoris d̄r illa q̄ p
 mortē eius ēminat. et sic sola testatoris
 mors ē illa q̄ cōfirmat testamētū: quia p
 totā vitā suā potat testator mutare volū
 tatē. et iō nunq̄ d̄r verū testamētū nisi p
 mortē p̄firmatū: et hec ē cā q̄re heres nō
 accipit hereditatē nisi post mortē testato
 toris: qz ante nō erat p̄p̄e testamētū nisi
 q̄dam dispositio testamenti: sed intantū
 d̄r testamētū inq̄ntū expectat p̄firmari
 p mortē testatoris. Ex quib̄ p̄ q̄ duo
 sunt nec̄ia ad p̄fectus et v̄x testamētū.
 p̄mo dispositio bonorū siue hereditatis
 facta p testatorē. Sc̄do confirmatio facta
 p mortē eiusdē: qz necesse ē ut mors testa
 toris int̄cedat. vt inquit ap̄tus ad hebre.
 viiij. qz aliū testamētū nō esset validū nec
 cōfirmatū. Et iō cū tota scripta legis et
 p̄phetar̄ dicat testamētū dei: sequitur q̄
 nō potat dici v̄x testamētū dei: nisi inq̄
 ntū de⁹ erat mortur⁹ et cōfirmatur⁹ illō
 suū testamētū p mortē suā. et p̄ p̄ns ne
 cesse erat deus mori ut cōfirmaret suū
 b. iij.

no/et testam

testamentum morte intercedere. alias suum te-
 stamentum fuisset irritum et non validum. Sed quod
 deus est immortalis et impassibilis secundum suam essen-
 tiam: ideo erat necesse ut assumeret humanam
 carnes in qua posset mori et pati ad confir-
 mandum testamentum. ut postquam non poterat
 mori nec pati in natura: posset pati in persona.
 Et sic per quem quilibet deus erat de necessitate incar-
 nando et moriturus: ut confirmaret suum an-
 tiquum testamentum. et sic per multas figuras
 patriarcharum et vaticinia prophetarum promissat
 in suo testamento venire in carnem: et se
 moriturum ut confirmaret suum testamentum.
 Et non solum promissit se moriturum et confirma-
 turum testamentum quicumque moriturus: sed per suum
 sanguinem debebat ipsum confirmare. Unde
 legitur exo. xxiii. quod moyses accepit volu-
 men legis: et congregatis filiis israel legit
 eis omnes sermones domini: qui responderunt et dixerunt.
 Omnia que locutus est dominus faciemus: et erimus
 obediētes. Moyses vero occidit. xij. vitu-
 los. et assumpto sanguine in crateribus effudit
 medietatem super altare. Et alteram medietatem
 super populum dicens. Hic est sanguis fe-
 deris: quod pepigit dominus vobiscum super cunctis
 sermonibus his. Ex quibus verbis ostenditur quod il-
 lud testamentum dei non poterat nisi per sangui-
 nem confirmari. Hoc idem per psalmum 3a. ix. ubi dicit
 propheta. Letare filia syon: ecce rex tuus
 venit iustus et salvator: ipse pauper sedens super
 asinam et cetera. Et peruersus propheta ad christum fu-
 turum salvatorem dicit. Tu quoque in sangui-
 ne testamenti tui eduxisti vinctos de lacu:
 ubi non erat aqua. Ex quibus patet quod christus deus
 factus homo per mortem et sanguinem debebat
 confirmare suum testamentum. Et ideo dicit apostolus
 ad hebreos. ix. quod christus novi testamenti media-
 tor est. ut morte intercedente redemptionem iu-
 sta re-promissiones accipiant qui vocati sunt
 eterne hereditatis. Et sic probat apostolus quod
 illud testamentum nunquam fuit ratum et confirma-

tum: nisi per mortem christi testatoris. Et ideo fide-
 les veteris testamenti non potuerunt accipere
 re-promissiones nisi nobiscum. Ex quibus
 omnibus patet quod passio christi fuit necessaria: ut ve-
 tus testamentum dei confirmaretur. Tercia
 conclusio quod necesse fuit christus tale genus mor-
 tis pati. ut verificaret totam scripturam le-
 gis et prophetarum. Pro declaratione autem
 et probatione huius conclusionis est advertendum.
 sicut dictum fuit super psalmum xxxix. Et in trac-
 tatu contra Iudeos questione prima. et ii. et
 iii. quod tota lex moysi data fuit in signum et
 figuram futurorum. Et totum residuum scriptu-
 re veteris testamenti sunt quedam promissio-
 nes et vaticinia futurorum bonorum de christo
 et ecclesia. ut ibi probatum fuit per sacras scrip-
 turas. Hanc circuncisio data fuit in signum
 federis. et sabbata et sacrificia in fedus si-
 gnificum perpetuum. Sed tamen signum quod figura est re-
 lativum. Nam signum alicuius signati signum et
 figura alicuius figurati figura. Item promissio
 alicuius promissi boni promissio. Et propheta
 alicuius rei future propheta propheta.
 Et sic tota lex vetus et prophete erant signa
 futurorum. Et per quos non poterant verificari
 nisi per adventum illorum bonorum. que per illa si-
 gna fuerant figurata et significata/ac pro-
 missa/aut vaticinata. Aliter omnia signa et
 figure et promissiones et vaticinia mane-
 rent falsa et irrita et vana. unde quod omnia sacri-
 ficia veteris legis non erant nec fiebant gratia sui nisi
 in quantum figurabant et significabant partem christi.
 Et non fiebant nisi in signum et figuram eius.
 ideo erat necesse ut per veram et realem partem
 christi verificarentur. aliter omnia fuissent signa
 falsa et vana. Unde sicut testamentum veteris
 fuisset irritum et vanum nisi fuisset confirma-
 tum per mortem christi testatoris ut super dictum est:
 Ita per totam scripturam legis et prophetarum
 quo ad signa et promissiones et vaticinia
 mansisset falsa et mendax: nisi fuisset per-

morte xpi verificata et impleta p xps et lege
 euangelicā. Ideo sicut nouū testamētū
 nihil aliud ē nisi cōfirmatio et ratificatio
 ve. tes. ita parit̄ nihil aliud ē nisi veritas
 legis et pphetarū. unde sicut tota scriptura
 legis et pphetarū dicebat̄ testamētū dei. in
 q̄ntū erat cōfirmādū p mortē xpi testato
 ris. ita eadē scriptura dicebat̄ signū fede
 ris inq̄ntū erat verificāda p eādē xpi passio
 nes. Et iō dī jo. pmo. q̄ lex p moysen da
 ta est: gratia autē et veritas per xps fac
 ta ē. iō dixit etiā saluator mat. v. Nō ve
 ni soluere leges: s; adimplere. jota vnus
 aut vn apex nō p̄teribit a lege. donec oīa
 fiāt. Itē mat. xxvj. Fili' hoīs vadit sicut
 scriptū ē de illo. Itē jo. xix. Oīa hec facta
 sunt: vt adimplerent̄ scripturę pphetarū
 Hoc idē dicit saluator jo. v. Scrutamini
 scripturas: q; ip̄e testimoniū p̄hibent de
 me. Si crederetis moysi: crederetis for
 sitan et mihi. moyses enī de me scripsit.
 Ideo etiā dī luce vltio. q̄ xps incipiēs a
 moysē et pphetis interpretabat̄ illis duo
 bus discipulis oīa que de eo scripta erāt
 Et postea dixit oīb' discipulis in cenaclo
 cōgregatis. q̄ oportebat̄ impleri q̄ scrip
 ta erāt in lege et pphetis et psalmis de
 me. Ex quib' p̄ q̄ necesse fuit xpm pati
 vt verificaret̄ tota scriptura legis et pphē
 tarū. eo q; xps erat terminus et finis: et
 veritas eorū. Ex oīb' sup̄dictis sequitur q̄
 oēs scribe et pharisei et iudei moderni. q̄
 eos sequūt̄ falsificarūt et falsificāt scrip
 turā legis et pphetarū negādo xps esse dū
 messia i lege pmissū: et negādo et p̄tēpnē
 do legē euāglicā cū x' fuerit ei' verificator
 Et lex euangelica sit veritas totius scrip
 ture legis et prophetarum. et xps fuerit
 p̄firmator veteris testamēti p suā mortē
 et passiones. et sic et negando xpm faciūt
 mendacē deū et totā legē et pphetas. de

quib' ait dñs jere. 31. Irritus fecerūt te
 stamentū meū. Itē sequit̄ q̄ oēs iudei a
 passione xpi vsq; ad p̄ns tēp' obstinati et
 xpm negantes sunt heretici in scripta le
 gis et pphetarū. Hoc p̄bat̄. nam oēs illi
 qui cū p̄tinacia deuiant a veritate sacre
 scripture. et negant ei' verā intelligētias
 et asserunt aliquid qd̄ est p̄ legē dei: sunt
 heretici. sed oēs iudei moderni sunt hui'
 modi: siq; sunt heretici. maior ē nota: mi
 nor p̄bat̄. nā x' ē veritas et finis legis et
 pphetarū. ergo negando xpm et legē euā
 gelicā: negant verā intelligētia legis et p
 pphetarū. et asserūt p̄tinacit̄ oppositū veri
 tatis: expectando messia tēporalē futurū
 qui tēporalit̄ liberet eos. Et sic cōtēpnunt
 bona vera spūalia p̄p̄ falsa tēporalia. et
 sic irrisores sunt legis et contēptores dei
 et bonorū suorū in lege pmissorū. Et sunt
 mendaces et falsificatores sacre scrip̄e. et
 blasfemi faciētes deū mendaces in dictis
 et pmissis et reuelatiōib' suis factis p̄i
 archis et pphetis. prout plenius fuit de
 claratum in tractatu p̄ iudeos in fine.

Quarta conclusio q̄ necesse fuit xpm
 pati: vt p nob solueret omne debitū. s.
 p oīb' p̄ntib' p̄teritis et futuris. Ad cui'
 intellectū est aduertēdū p̄t dictū fuit su
 per psal. xxxix. Et p̄tra iudeos q̄stioe p̄
 ma. q̄ cū totū genus hūanū fuisset obli
 gatū in adā ad eternā fuitutes sub p̄ate
 diaboli p nullū p̄ciū tēporale et terrenū
 et finitū poterat redimī et liberari a tali
 debito et seruitute. Et hec fuit causa: q̄re
 nec sacramēta/nec sacrificia/nec oblatio
 nes poterāt de se libare hoīes a p̄co nec
 soluere sufficiēs p̄ciū p debito. vñ ibi fuit
 p̄batū qualr circūcisio nō poterat libare
 ab originali culpa. et ratio ē ista. Nā i cir
 cūcisioe solū dabat̄ ille modicus sāguis
 effusus et illa pellicula abscisa: que erat
 b. iij.

vilio: pars toti? corporis. s; nunq; pars
 pōt redimere totū: nec pars corporalio
 poterat redimere aīaz cum in se nō cōti
 neret p̄cium equale q; omne qd redimi/
 tur: equali vel majori precio redimif. Et
 sic nunq; corp? nec pars ei? poterit redi/
 mere aīaz: nec totū hominē. Itē tot? ille
 puer qui circūcidebat erat imūdus quo
 ad corp? et aīaz. ergo illa particula sāgui
 nis et pellicule ita erat imūda et pctō et
 fuituti subiecta sicut tot? homo. et p qñs
 nō erat deo acceptabile p̄cius ad mundā
 dus et liberāndus totū hoīez. Et iō oppo/
 tebat offeri aliquē hoīez mūdus et liberū
 ab omni pctō. et nō obnoxīū pctō p̄moꝝ
 parētū: nec i natura: nec i p̄sona. qui qui
 dē homo cōtineret i se p̄cius mūdus et in
 finitus. qui nō solū offerret partē sui: sed
 se totū. ut totū hoīez redimeret et libera
 ret a fuitute et morte pcti. ymo ab vtra/
 q; morte. s. corporis et aīe. Et talis fuit
 solus xp̄s deus et homo iustus et inocēs
 nō obligat? in adā put sepūs dictū ē. Et
 iō illa circūcisio et modic? sanguis et pel/
 licula carnis nō dabat in p̄ciū sufficiēs p
 illo puero: s; in signū p̄cij futuri p xp̄s
 in cruce soluendi. Sicut qñs quis emit
 domum aut agrum: et nō soluit p̄cium.
 s; solum dat denariū in signū p̄cij p̄mit/
 tens soluere p̄ciū post annū: ita pariter
 faciebāt fideles veteris testamēti i illa cir/
 cuncisioe q; nō illū modicū sanguines in
 solidū p̄ciū p illo puero: s; in signū p̄cij
 futuri soluendi p xp̄m inq̄ntū p̄mittebāt
 deo p̄i soluere p̄ciū sufficiēs p paionem
 xp̄i. et sic libabat ille puer a fuitute pcti.
 et iō ille puer nō libabat a pctō p̄cise per
 illā circūcisionē. s; p fidem xp̄i futuri sub
 qua fide dabat et fiebat illa circūcisio: q;
 illa circūcisio nō erat nisi signaculū fidei
 et probat ap̄tus p totam eplaz ad ro. et

gala. et heb. Itē adhuc dat aliud exēplū
 magis acomodatū huic casui. vñ p̄suetu/
 do ē int viros belligeros: q; si quis cap/
 tus in bello sub fide p̄mittit dño suo sol
 uere infra certū tēpus p̄ciū redēptionis
 in cui? fidei signū et arrā dat anulū suus
 q; ille fuus dimittat sub tali fide et signo
 vsq; ad tēp? solutiōis p̄taxatū. tūc mani
 festū ē q; ille fuus capt? nō dimissus est.
 nec libatus a fuitute p̄pter anulū: s; p̄p
 ter fidē p̄missaz. Nec ille anulū fuit da
 tus in p̄ciū: s; i signū p̄cij soluēdi. Nec il
 le libat? est p̄pter anulū: s; p̄pter p̄cium
 sub fide p̄missus. ita ergo pariter fideles
 ve. te. in illa circūcisioe dabāt illā pellicu
 lā p̄p̄cij circularē sc̄tam ad modū anuli
 quā nō dabāt in p̄ciū solidū: s; in arram
 et signū p̄cij futuri soluēdi p xp̄m. Et sic
 dabāt etiā illū modicū sanguinē in signū
 et arrā sanguinis xp̄i effundēdi in cruce.
 Et sic fiebat illa circūcisio sub fide et p̄te
 statione soluendi p xp̄m. Et sic p tūc sub
 tali fide libabatur fideles veteris testamē
 ti a fuitute pcti et pena inferni. Ex quib?
 p; q; sicut nec illa pellicula circularis et
 anulata nec ille modicus sanguis erat p̄/
 cius redēptiōis illius circūcisi: s; signū
 fidei et arrā futuri p̄cij et sanguis xp̄i i p̄
 cium effundēdi. ita ille circūcisus nō liba
 batur tunc p illam circūcisionē: s; p fidē
 xp̄i futuri sub qua fiebat illa circūcisio.
 cuius fidei illa circūcisio erat signaculū.
 ut p̄bat ap̄tus ad. ro. iiii. et ad gala. p to
 tum. vbi p̄bat ap̄tus q; sacramēta et ope
 ra veteris legis nō iustificabāt nec libera
 bant p se hoīez a fuitute pcti. sed p fides
 xp̄i futuri. cui? erāt signaculū et sub qua
 fide fiebat. Et sic est dicēdū de oib? sacri/
 ficijs et holocaustis q; offerebant p pctō
 actuali: q; nō offerebantur i p̄cius: s; in si/
 gnum futuri p̄cij: inq̄ntū erāt figura et

signus passionis xpi. qz de se non poterat liberare homines: cum in se non contineret sufficientes precium: sed intantum liberabat de peccatis in quantum dabatur in signum precij futuri cum fide et preestatiōe soluendi sufficientes et perfectum precium pro passione xpi. Et sic tamen circumcisio et sacrificia fiebant in signum federis. ymo fuerunt data in signum federis. ut patet per ge. xvij. et per totum leuiticum. Secus autem est de sacramentis noue legis que realiter continent de presenti virtutem passionis xpi: quod est precium sufficientes. id est de peccatis illico iustificat et liberant a peccato et deficiunt quod significant. Et ideo fuit necesse christum venire in carnem et pati tale genus mortis. Et solueret precium solidum et sufficientes pro omnibus fidelibus veteris testamenti qui dederat signum precij per circumcisiones et sacrificia et oblationes: quia non solum circumcisio et sacrificia: sed etiam oblationes que fiebant a fidelibus in ps. l. etate erant signacula fidei xpi futuri: et dabatur in signum precij futuri soluendi pro christo in cruce. et ideo fuit necesse ut christus solueret illud precium pro omnibus illis in cruce. Et non solum pro illis: sed pro omnibus presentibus et futuris. ut patet per totam epistolam ad romanos. ymo per totam doctrinam apostolicam. quia illud precium fuit et est maius omni debito. ut super dictum est per augustinum. id est dicit augustinus super psalmo. xxi. sermone. ij. Ecce christus passus est. Ecce mercator ostendit merces suas. Ecce precium quod dedit. Ecce sanguis eius fusus est. in sacco ferebat precium percussus est lancea: scissus est saccus et emanauit precium orbis terrarum. Ex quibus omnibus patet quod necessaria fuit passio christi ad soluendum omne debitum. et ad liberandum totum genus humanum a fuitute peccati. et ideo quia iam solutum est in cruce precium pro peccatis et collatum sacramentis noue legis pro futuris: dicit christus in hoc cantico. Jam messui myrrham meam et comedite fauam. comedite et faciamini. bibite et

ebriamini: qui dicat. quia iam solutus est precium et iam sacramenta continent ipsum in se virtualiter et realiter. Quinta conclusio. quod necessaria fuit passio christi ad purgandum et mundandum hominem a macula et sordibus peccati. Ad cuius intellectum est notandum. quod totum genus humanum ex peccato primo parentum non solum fuit debitum in fuitute sub potestate diaboli: sed etiam fuit infectum in carne: et anima macula peccati. Et ideo non solum indigebat redimi ab illa fuitute et soluere precium pro debito pro peccatis christi. prout dictus est. sed etiam indigebat mundari et purgari a macula omnis peccati: ut posset deo reconciliari. Et ideo ex latere christi non solum exiit sanguis in precium nostre redemptionis: sed etiam aqua in ablutionem peccatorum. ut patet per jo. xix. Et sic ex passione christi collata fuit virtus baptismi et penitentiae et extreme unctionis et ceteris sacramentis non solum ad conferendam gratiam: sed etiam ad abluendam peccata. que quidem ablutio fit per ecclesiastica sacramenta. Ex quibus patet qualiter necessaria fuit passio christi ad purganda et abluenda peccata per sanguinem eius. ut demonstrat apostolus ad hebraeos. viij. et ix. et x. ymo dicit apocalypsis primo. quod christus dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Sexta conclusio. quod necesse fuit christus pati tale genus mortis. ut passio eius esset metrum et mensura omnium virtutum et exemplum patientie in omnibus aduersitatibus. Ad cuius intellectum est notandum secundum eusebium et augustinum quod ante mortem et passionem christi et cognitionem euangelij pauci audebant aggredi mortem et tormenta pro veritate et iustitia defendenda. et multi deficiebant in tollerandis et proferendis aduersitatibus et tribulationibus. ymo multi reges et principes et imperatores procurarunt sibi mortes et occiderunt se ipsos: non valentes miseria huius mundi patienter tollerare. ut patet de nero / et domiciano / et cathone / et anibale / et

Lucrecia / et cleopatra / et multis alijs qui
 se ipsos occiderunt. ymo ipse Cesar desp̄s
 de victoria se ipsum voluit interimere p̄pe
 yllerdā vt inquit lucanus. et B̄ accidebat
 q̄ nō hēbant speculū nec exēplum paciē
 cie de aliquo iusto et sumo viro. n̄c expec
 tabāt futurā felicē vitā. S̄ postq̄ p̄inci
 pes mūdi venerūt ad fidē xp̄i et cognitio
 nē legis euāgelice nō legimus aliquē re
 gem nec p̄ncipē fidelē sibi p̄sciuisse nec in
 tulisse mortem: nisi quosdā maniacos et
 freneticos. cui⁹ ratio ē. nā q̄no aliquis fi
 delis cuiuscūq; p̄ditiōis et dignitatis sit
 laborat ī aliqua aduersitate aut p̄secutio
 ne et infirmitate: illico recurrit ad passio
 nem xp̄i / et legē euāgelicā. et imputās il
 las p̄secutiones et aduersitates p̄uenire
 ex p̄ctis suis paciēter tollerat illas. Et in
 spiciēs ī paione xp̄i qui plura p̄ nob̄ pas
 sus ē. iā ampliori patientia p̄fert eas. Et
 sic ex passioe xp̄i hēnt rei et p̄ctores vñ a
 gāt p̄nias: et nisi vñ habeāt paciētias: et
 iusti vñ p̄ferāt martirius p̄ x̄itate fidei.
 vñ nullum gen⁹ aduersitatis quis potest
 pati. quin xp̄s illō fuerit passus. et sic ex
 speculo paiois xp̄i habet vnusquisq; vñ
 paciēter p̄solef. vñ ait aug⁹. sup̄ io. expo
 nens illud. dabāt ei alapas. sic implebat
 qd̄ de se dixerat xp̄s. Sic martires infoz
 mabant ad oīa: q̄ p̄secutores libuisset fa
 cere p̄ferēda. sic regnū qd̄ de h̄ mūdo nō
 erat sup̄bū mūdū nō atrocitate pugnādi
 s̄ paciēdi hūilitate vincebāt. Sic illō gra
 num multiplicāduz seminabat horribili
 cōtumelia: vt mirabilr̄ pullularet ī gl̄ia.
 Itē idē aug⁹ de x̄bis apl̄i f̄mone. xv. Si
 in te fuerit caritas comunicabis passioi
 bus xp̄i: et verus martir eris. traditus ē
 ille excelsus p̄ quē oīa sc̄ta sunt. ī oppro
 briū hoīuz et abicetōz plebis et contume
 lia et flagella ī mortē. et docuit nos exē

plo passiois cū quāta paciētia ī ip̄o abui
 lemus. firmavit nos exemplo sue resur
 rectiois: quid ab illo patienter sperare
 debeamus. Itē idem augustinus
 sup̄ p̄o. lxj. Eya fr̄es op⁹ erat sanguie iu
 sti ad delēda p̄ctā et cyrographū p̄ctozuz
 n̄roz. Opus erat exēplo patientie et hūi
 litatis. op⁹ erat signo crucis ad diaboluz
 et angelos ei⁹ debellādos. op⁹ ēt paione
 dñi: q̄ redēpt⁹ ē orbis. Quāta bona egit
 paio xp̄i: et tñ paio iusti hui⁹ nō eēt: nisi ī
 iqui deū occidissent. Ex sup̄dictis oibus
 p̄s q̄t̄ talis paio xp̄i fuit ncc̄ia p̄ audacia
 et fortitudie martyz / et ad exēplū paciē
 tie misoz. et ut eēt mēsurā oīuz virtutū.
 vt iusti seq̄rēt agnū quocūq; ierit p̄ ymi
 tationē. Septia p̄clusio q̄ paio xp̄i fu
 it ncc̄ia nō solū ad redimēduz totū hoīez
 s̄ et ad recupandū regnū celoꝝ p̄ mem
 b̄ris xp̄i. Prima p̄s ē p̄bata p̄ sup̄dicta.
 Sc̄da x̄o p̄bat nā p̄t̄ trāsgressioz p̄mo
 rū pentū non solū fuim⁹ p̄uati illa habi
 tatōe t̄restrijs paradisi de q̄ illi fuerūt eiecti
 et exules. s̄ et fuim⁹ p̄uati fusa felicitate
 et possessioe regni celoꝝ: ad quam ip̄i et
 posterī sui fuissent translati post lōgum
 tēpus si in illa iustitia originali stetitissent
 qd̄ regnū celoꝝ nō potuit recupari p̄ no
 bis nisi infinito p̄cio paionis et resurrec
 tiois xp̄i. vt inquit augustinus. Ideo dixit
 saluator ante passionem suam. Vado
 vobis parare locum ut edatis et bibatis
 super mensam meam in regno meo. Lu
 ce. xxij. Itē. xxiiij. q̄ sic oportebat xp̄s
 pati: et resurgere a mortuis tertia die et
 ita intrare in gl̄iam suam. Itē. io. xiiij.
 Nō turbet cor v̄uz neq; formidet. q̄ va
 do parare vob̄ locū. et si abiero et p̄para
 uero vob̄ locū: itez venio et accipiā vos
 ad me ip̄s: vt vbi suz ego: et vos sitis. Ex
 quib⁹ p̄s q̄ necessaria fuit paio xp̄i: vt p̄

eam xps emeret celū. et nos ibi locū pre-
pararet. Octava conclusio q̄ necesse fuit
xpm pati tale genus mortis et passionis
vt nō solum potētia: s; iusticia diabolus
vinceret. Ad cui⁹ intellectū ē notāduz. q̄
diabolus nō tenebat n̄c possidebat hoīez
sub sua p̄tate tanq̄ dñs aut iudex n̄c tāq̄
creditor: s; tanq̄ carcellarius et tortor ⁊
licitor ⁊ executor dñe iusticie. Et iō p̄cium
redēptionis nō erat soluēdū diabolo. sed
deo p̄ri cui sc̄a fuerat iniuria ⁊ inobediē-
tia. Et sic diabolus executor diuine iusticie
qui semp fuit amator ⁊ cupid⁹ dñij et po-
tētie tenebat hoīez incarcerationum sub sua
potestate q̄i tyrānice dñe solueretur et
redderet p̄ciū redēptionis deo p̄ri: et fie-
ret iusta et sufficiens punitio et iusticia de
hoīe ne summa iusticia dei maneret lesa
nec violata: s; integra et satisfacta. Et iō
venit xps ī carnē. et pater posuit ī eo ini-
quitates oīuz n̄m. ⁊ xps passus ē et vul-
nerat⁹ p̄pter pctā n̄a: et attritus p̄pter
scelera n̄a: ⁊ p̄cussus p̄pter scelus poplī
dei. et languores n̄ros ip̄e tulit: et dolores
n̄ros ip̄e portauit. intātū q̄ liuore ei⁹ sa-
nati sumus ⁊ liberati. vt p̄ ysai. liij. Et
sic in xpo capite n̄o punita sunt oīa pec-
cata n̄a. et satisfacta iniuria dei: et rein-
tegrata iusticia. ⁊ xps soluit sufficiens p̄e-
cium deo p̄ri p̄ toto genere hūano. put
sup̄dictū est. Et p̄ q̄n̄s xps iuste abstulit
⁊ repetiuit p̄dā a diabolo: qui eā torque-
bat ⁊ tyrānice possidebat. S; q̄i diabo-
lus tēptādo hoīez et p̄cipitādo ip̄m ī pec-
catū dñi victor: et tanq̄ victor et triūpha-
tor possidet ip̄m. iō q̄n̄o p̄pter passiones
xpi fuit sibi homo ablat⁹. tūc diabolus
dictus fuit victus ⁊ debellat⁹. q̄i sibi fuit
ablata p̄dā quā diu possidebat sub fuitu-
te. S; postea magis fuit victus ⁊ debel-
latus. q̄n̄o ī virtute passionis iesu fuit de

poplo gētili eiectus ⁊ ppulsatus. Et sic
etiā cotidie diabolus vincit q̄n̄o p̄ penitē-
tias a p̄torib⁹ quos sub fuitute pcti pos-
sidebat eiicit. S; q̄i totū hoc sc̄s ē. et fit
ī virtute passiōis xpi. p̄ quā sc̄a fuit n̄a
iusticia. ergo sequit⁹ q̄ p̄ iusticiā ⁊ ex iusti-
cia tūc fuit victus ⁊ debellatus diabolus
⁊ p̄ eādē iusticiā cotidie vincit ⁊ debella-
tur. Ex quo patz q̄ necessaria fuit passio
xpi: vt diabolus amator potētie vinceret
iusticia. quā semp impugnavit put dicit
aug⁹. S; ē aduertēduz fm̄ augustinus
in entbiridion q̄ q̄i oīa pctā fuerūt anne-
xa pctō p̄moꝝ parētuz. nā ibi fuit furtus
q̄ rapuit fructū p̄hibitū ab arbore. sc̄o
ibi fuit sacrilegius ⁊ blaffemia. q̄i voluit
vsurpare deitatē credēdo sp̄ētiz: qui dixit
Eritis sicut dii. et p̄ eandē rationē cōmi-
sit crimē lese maiestatis adā. Itē cōmisit
homicidiū: q̄ se ip̄m ⁊ totū gen⁹ hūanū
ī mortē p̄cipitauit. Et iō xps vt sufficiē-
ter totū pctm̄ p̄moꝝ parētuz expiaret et
oīa pctā futurorū in se punirētur: et pro
oībus satisfaceret: fuit flagellatus: vt la-
tro p̄ oīb⁹ latronib⁹. Et cōsputus ⁊ ala-
pis cesus p̄ oīb⁹ sacrilegis et blaffemis.
et spinis coronatus p̄ oībus superbis et
vsurpatorib⁹ regie maiestatis. Et fuit sus-
pensus ⁊ mortuus ī cruce p̄ oīb⁹ homi-
cidis penitētib⁹. Et sic p̄s quat⁹ xps suffi-
ciēter satisfecit p̄ pctis oīuz p̄teritorū ⁊
futuroꝝ. iō iuste potuit eos liberare de
potestate diaboli. qui p̄ talē iusticias mā-
sit victus ⁊ debellatus. et xps māsit vic-
tor ⁊ triumphator. Nonā conclusio. q̄
ordo nostre redēptionis fuit necessarius
necessitate cōgruētie ad vincēdam astuci-
am diaboli. Ad cui⁹ itellectū ē aduer-
tēdum fm̄ augustinū in quodā p̄mōe de
paione et cruce dñi. q̄ xps eūdē ordines
suauit in n̄a redemptione: quem tenuit

diabolus p̄tra primos parētes et poste /
ros suos. Et sic xp̄s nō solus vicit diabo /
li potētiā: s; etiā ei⁹ astuciā. vñ diabolus
tenuit hāc astuciā ad temptādum p̄mos
parētes. Nā primo cepit formā serpētis
sub qua forma latebat venenū satanicus
Et venenoso sibilo insufflauit in fructus
p̄hibitū: et infecit eū. Et tūc ostēdit muli
eri pomus exterius pulchrius et suauē ad
vescendus. s; int⁹ mortifero veneno infec
tum p̄suadēdo: vt comederet cū viro suo
Et iō illico cū comederēt fuerūt infecti
et sauciati in carne vulnere inordinate cō
cupiscentie. et in aīa vulnere pcti. quam
quidem corruptionē carnis p̄ libidinosa
generationē trāsmiserūt in oēs posteros
Ex cuius carnis libidinosē p̄tactu sine cō
sorcio vnaqueq; aīa trahit culpā origiale
Et ex consensu p̄cupiscentie voluntas con
trahit pctm actuale. Et sic diabolus sub
tali astuciā infecit et sibi subiugauit totū
genus hūanū. vt inquit aug⁹. Et iō filius
dei totius generis hūani p̄uidēs et suffici
ens reparator: et restaurator: et contra
diabolus triūphator: eūdem ordinē fuauit
in n̄ra redēptiōe. nam sicut diabolus ac
cepit formā spētis sub qua latebat vene
nū satanicū et hamus fraudulēt⁹ q̄i sub
esca ad decipiēdū et vincēdū hoies. ita x⁹
p̄ oppositū assumpsit formas hoīs sub q̄
latebat antidotus salutis: et hamus dei
tatis ad decipiēdū et vincēdū diabolū.
Et sicut diabolus serpens antiqu⁹ insuffla
uit in illū fructū suus venenus. et infecit
ip̄s. Ita spūs sc̄s insufflauit i illā hūanita
tē assumptā spū sapie et intellect⁹. et sc̄i
ficauit illam hūanitatē et gratificauit. vt
esset ille hō plenus oīs gr̄e. de cui⁹ pleni
tudine oēs accipem⁹. Et sic sicut p̄mi pen
tes comedendo de illo fructu p̄hibito et
venenato illico fuerūt corrupti et saucia

ti i corpe et aīa incurrētes sn̄as duplicis
mortis: Ita p̄ oppositū comedētes istus
fructum salutiferū. qui ē xp̄s oēs ab illo
morbo sanātur: et ab illa morte ibi ppe
trata viuificātur. It̄ sicut p̄mi pentes q̄
p̄ceptū et voluntatē di extēderunt manu
ad lignū: et rapuerunt fructū et gustan
tes fuerunt infecti et p̄ generationē infe
cerunt oēs posteros. Ita p̄ x⁹ vt expia
ret scelus eorū extēdit manus et brachia
sua ad arborē et lignū crucis et inde col
legit et gustauit amarus fruct⁹ paionis.
qui quidē fruct⁹ licet sibi fuerint amari:
tñ nobis fuerunt dulcissimi. Et iō oēs
fideles comedētes d̄ fructu paionis quē
nobis porrexit xp̄s sanant a morbo cibi
p̄hibiti: quē diabolus ponēxit p̄mis pen
tib⁹: et ex q̄nti oib⁹ suis posteris. It̄ sic
diabol⁹ i sufflādo sup cibū p̄hibitū itulit
et inflixit i eo illud venenū mortiferū ad
inficiēdum p̄mos pentes et ex cōsequēti
totū genus hūanū: ita pariter xp̄s insuf
flauit in septē ecclesiastica sacramēta ifun
dēdo virtutē sue passiōis tanq̄ medelam
et antidotū salutiferū ad sanādos oēs fi
deles a morbo et veneno illi⁹ cibi p̄hibiti
It̄ sicut adas trāsmisit venenū et pctm
suū i oēs posteros filios suos p̄ libidino
sam et carnalē generationē. ita pariter
xp̄s trāsmisit virtutē et merita sue passio
nis i oēs fideles filios adoptiuos p̄ bap
tismalē et sc̄ificatē r̄generationē. Ex qui
bus oib⁹ p̄ q̄ xp̄s i ordine n̄re redēptio
nis nō solus vicit potētiā diaboli p̄ iusti
ciā: s; etiam vicit eius astuciā p̄ p̄trarias
dispositionē: Nūc ergo ordinē et disposi
tionē vult explicare i p̄sona xp̄i salon in
hoc sexto cātico: cū dicit. Surge aquilo
et veni auster et p̄fla hortus meus. i. veni
p̄secutio iudeorū et tormēta ministroꝝ p̄
lati. Et veni tu auster. i. voluntas patrie

et p̄fla et agita corp⁹ meum p̄ passionē ⁊
 mortē ut fluant aromata et merita per
 vulnera sigelloꝝ et clauoꝝ et lancee ad
 p̄plendam oēm iustitias et sanandā vulne
 ra pctōꝝ. Et sicut sp̄s ātiquus insuffla
 uit in fructū p̄hibitū vñ fluxit venenum
 ad inficiendū totū genus hūanū. ita tu a
 quilo et auster insufflate hortū corporis
 mei. ut fluant ex eo aromata xp̄i redēp
 tionis ⁊ salutis ad fugandū illud venenū
 pctōꝝ. Et subdit jā veni i hortū meū. s.
 in hortū passiois ⁊ crucis. Et ias messui
 myrrhas sacramētoꝝ ex arbore crucis.
 Et iam gustavi et comedi fauū passionis
 cum melle. Et bibi vinū cū lacte passiois
 quā myrrbā ⁊ fauū cū melle et vinū cū
 lacte imisi ⁊ trāstuli in ecclīastica sacra
 mēta ad sanādos et reficiēdos et alēdos
 fideles. ideo vos amici fideles venite ad
 me p̄ fides ⁊ comedite et saturamini ista
 myrrba ⁊ fauo cū melle sacramētoꝝ. et
 bibite ⁊ inebriamini isto vino cū lacte et
 satiamini et sanabimini ab omni infirmi
 tate ⁊ recuperabitis vitā p̄ gr̄as. qz h̄ ego
 dormiā in cruce: tñ cor meū vigilat i vīa
 redēptioe. Et sic p̄z qualr paio xp̄i vicit
 astuciā diaboli. H̄bo dicit aug. i f̄mone
 vni⁹ martiris. q̄ fortitudo draconis p̄tra
 mortē dñi qui sp̄tē suspēdit i ligno. Tri
 umphauit enī de morte quam diabolus
 p̄pinquauerat p̄ astucias suas homini.
 Et cū exaltaret moyses sp̄tēz i heremo
 in ligno: poplūs qui mordebatur a sp̄te
 attēdebat sp̄tēz ⁊ sanabaf. Sic ⁊ modo
 quēcūqz momorderit astucia sathane in
 tueatur xp̄m i ligno p̄dētē. ibi enī mors
 occisa ē. dñs semp̄ viuī. S̄z ut occideret
 mortē vestit⁹ ē morte. Ex sup̄dictis ergo
 p̄z qualr necesse fuit xp̄m pati tale gen⁹
 mortis: ut vinceret astuciā diaboli et ma
 liciā ei⁹. **Decima cōclusio** qz paio xp̄i

fuit necessaria ad roborādos et adēquan
 dos ⁊ cōdignificādos oēs actus hūanos
 erga deus: ut eēt fructiferi ⁊ digni gr̄a i
 p̄senti ⁊ gl̄ia i futuro. Et etiā ad adēquā
 dum oēs actus hūanos inter se siue erga
 p̄ximus. Ad cui⁹ intellectū est notādū f̄m
 ap̄lm ad ro. viij. qz passioes. i. opationes
 huius sc̄i nō sunt cōdigne nec sufficiētes
 nec p̄parabiles ad futurā gl̄iam: que re
 uelabit i nob: qd̄ dupliciter accidit. vno
 modo ratioe imp̄fectiois. qz nulla opatio
 hūana potest esse de se ita p̄fecta quin pa
 tiatur aliquē defectus i aliqua circūstātia
 p̄ quē defectus illa opatio nō ē digna cō
 parari premio celesti. vñ ieiuniū n̄rū nō
 potest ita p̄fecte fieri quin i aliquo deficiat
 mus. H̄as ieiuniū debet fieri cū patiētia
 et puritate mentis et cū orōne ⁊ elemosi
 na. s̄z impossibile ē ex parte n̄ri quin defi
 ciamus i aliqua circūstātia. Et ita ē dicē
 dū de orōne: qz nō fit cū sufficiēti seruoze
 s̄z cū aliq̄ vaga et deuia cogitatioe admix
 taret nō cū tota attētionē. Et ita etiā ele
 mosine nostre nō fiunt semper cum in
 tentione et largitate et deuotione. Et
 sic de omnib⁹ opationib⁹ q̄ semp̄ patiunt
 aliquē defectū. H̄deo d̄r ysa. lxiiij. qz oēs
 nos et iustitie n̄re q̄si pann⁹ menstruate
 pp̄t qd̄ non sunt de se digne p̄mio et̄no.
 nec sufficiēnt satisfaciūt p̄ pctis cōmissis
 Et sic pp̄t tales defect⁹ non sunt p̄digne
 H̄t sc̄do non sunt cōdigne rōe valoris: qz
 quātūcūqz sit p̄fecta bona opatio nostra
 semp̄ ē finita et breuis. ergo de se non est
 tanti valoris ut posset satisfacere p̄ debi
 to infinito in ipso penitente ad delendam
 penam peccati infinitā. Et sic nulla p̄nā
 iniuncta posset satisfacere p̄ debito pcti
 nec min⁹ posset sufficere bona opatio ad
 p̄miū et̄num cōsequendū. quia sibi nō pōt
 cōparari in valore. s̄ quo d̄r p̄ ysa. lxiiij.

et ap[osto]l[us] p[er] ad cor[inthios]. ij. Quod nec oculus vidit
 nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit
 quod p[ro]p[ri]avit de[us] diligētib[us] se. ergo nulla op[er]atio
 humana de se est sufficiens ad satisfaciē
 dū p[ro] debito p[er]iti: nec ad p[ro]sequēdā futurā
 gl[ori]am cōdigna. Et iō ad p[ro]ficiēdas op[er]a/
 tiones n[ost]ras et ad supplēdū defectū eaz[um]
 et ad faciēdas ip[s]as p[ro]dignas p[re]mio eterno
 et futura gl[ori]a: fuit necessaria p[ar]tio xp[risti]: q[ui]
 adequat et condignificat o[mn]es op[er]ationes
 n[ost]ras. vñ applicata passio xp[risti] ieiunio n[ost]ro
 suppl[et] oib[us] defectib[us] ei[us] et p[ro]ficit ip[s]e et red
 dit ip[s]um validū et p[ro]dignū p[re]mio eterno:
 quō sumus i[n] statu gr[ati]e. Et sic ē dicēdū de
 elemosina que de se parvi valoris ē. s[ed] ad
 dita sibi p[ar]tio facit illas validā et dignam
 p[re]mio eterno. et datur exēplū de anulo
 aureo vni[us] vncie. qui de se vix valet sex
 ducatos: s[ed] si addat[ur] et celest[is] in eo carbun
 culus reddit ip[s]e magni p[re]cij et valoris ad
 emendandā vnam civitatem. Sic ergo o[mn]io
 vel elemosina n[ost]ra de se parvi valoris est
 s[ed] si applicētur sibi merita passionis xp[risti]:
 faciūt ip[s]as p[ro]dignā et validas ad emēdū
 regnū celo[rum]. Vñ est itē aduertēdū. q[uo]d iei
 unium et o[mn]io et p[er]igratio et labores et o[mn]ia
 op[er]a que xp[ristus] fecit p[ro]putātur in passio[n]e ei[us]
 q[ui] tota vita xp[risti] fuit vnus actus passio[n]is
 et penitētie p[ro] nob[is] p[er]tinu[er]unt et nō interpol
 latus p[ro]ut dictus fuit sup[er] psal[terio]. xxix. Et
 dices in sequēti q[uest]io[n]e. que quidē op[er]a xp[risti]
 nō solū fuerūt sc[ilicet] ad delēda n[ost]ra p[er]tina: s[ed]
 etiā ad p[ro]ficiēdas op[er]atōes n[ost]ras: et ad sup
 plēdū defectū eaz[um]. Nam xp[ristus] ieiunavit
 ut p[ro]ficeret et cōsecraret ieiunium n[ost]rum. Et
 p[er]igrinat[us] ē ut p[ro]ficeret n[ost]ras p[er]igrinatio
 nes: et fecit elemosinas et op[er]a m[er]ite ut p[ro]fi
 ceret op[er]a m[er]ite n[ost]ra. et supplēt defectui
 eoz[um]. et faceret ea valida et cōdigna p[re]mio
 eterno. Ex quib[us] p[er] q[uo]s p[ar]tio xp[risti] p[ro]di
 gnificat et adequat o[mn]es n[ost]ras op[er]ationes

erga deū. Et si queratur quō p[ar]tio xp[risti]
 applicet op[er]atōib[us] n[ost]ris: et reddat eas va
 lidas. Respōdet q[uo]d quocūq[ue] homo fidelis
 efficit mēbrū xp[risti] p[er] fidē caritate formatas
 tūc in oib[us] op[er]atōib[us] suis participat pas
 sio[n]e xp[risti]: q[ui] diligētib[us] deū o[mn]ia coopant[ur] i[n]
 bonū ad ro. ix. Et sic p[ro]pter participatio
 nē p[ar]tio[n]is o[mn]ia op[er]a iustoz[um] reddūt valida
 et p[ro]digna. et iō q[ui] penitēs aut iust[us] i[n] oib[us]
 op[er]atōib[us] suis sep[er] debet iuocare p[ar]tione[m]
 xp[risti. vñ quō dicim[us]. Mater de celis miserere
 nobis. nil aliud intēdim[us] dicere nisi.
 o p[ater] rogam[us] ut accipias p[ar]tione[m] filij tui i[n]
 p[re]ciū p[ro] p[er]t[is] et delictis et defectib[us] n[ost]ris.
 Et quō oramus filiū dicentes. x[riste] fili d[omi]ni
 viui miserere nobis. nil aliud intēdim[us] di
 cere: nisi. O x[riste] fili dei redēptor mundi
 rogam[us]: ut velis offerre passionē tuā p[ro]
 peccatis n[ost]ris et velis applicare pas
 sio[n]e[m] tuam in oib[us] op[er]ationib[us] n[ost]ris
 ut sint digne p[re]mia in hoc seculo et vita et
 na in futuro. Et sic p[er] q[ui]lib[et] sola p[ar]tio xp[risti]
 p[ot]est adēq[ue]re op[er]ationes n[ost]ras erga deū.
 Sed ē vlt[er]i[us] aduertēdū q[uo]d p[ar]tio xp[risti] nō so
 lū adēq[ue]t op[er]atōes n[ost]ras erga deū sed et
 erga p[ro]ximū. vñ quō quis lesit et offēdit
 p[ro]ximū in persona vel in bonis vel in fa
 ma et non valens satisfacere dicit passo i[n]
 iuriā. O frater rogo amore passio[n]is xp[risti]
 ut parcas mibi. nil aliud intēdit dicere.
 nisi rogo te frater postq[uam] tibi nō possum
 satisfacere: ut acceptes passionē xp[risti] i[n] re
 cōpensationē iniurie tibi facte. postq[uam] x[ristus]
 p[ro] n[ost]ris delictis passus ē et p[ro] oib[us] exoravit
 tūc manifestū ē. q[uo]d si passus iniuriā parcat
 reo q[uo]d acceptavit passio[n]e[m] xp[risti] i[n] p[re]ciū et re
 cōpensationē sue iniurie. Et sic p[ar]tio xp[risti]
 fuit illa q[ui] adēquavit recōpensationē siue
 op[er]ationē inter duos p[ro]ximos. Ex quo
 sequit[ur] p[ri]mo q[uo]d si passus iniuriā non vult
 remittere nō parcare p[ro]p[ri]ati veniā amore

passionis christi. videtur contemnere passionem christi ymo videtur pluris existimare iniuriam suam quam passiones christi. quod est absurdum et sacrilegum. Item sequitur secundo quod talis obduratus in sua malicia non est dignus ut sibi subveniat passio christi. postquam eam contemnit non parcendo proximo nec remittendo propriam iniuriam. prout satis explicat salvator in parabola de decem milibus talibus. mat. xviii. Ex quibus patet qualiter passio christi non solum dignificat et perficit et adequat operationes nostras erga deum: sed etiam erga proximum. Ex omnibus ergo supradictis per decem conclusiones patuit qualiter fuit necessaria passio christi. et quando necesse fuit christus pati tale genus mortis et passionis: non necessitate coactionis ex parte dei: quia non defuit sibi alius modus possibilis. sed ille modus fuit necessarius necessitate congruentie ex parte nostre salutis. Et hoc decem rationibus. Primo ad adequandam dei iusticiam cum misericordia erga nos. Secundo ad confirmandum testamentum per mortem testatoris. Tertio ad verificandam scripturam legis et prophetarum. Quarto ad solvendum omne debitum nostrum. Quinto ad purgandum et mundandum omne peccatum. Sexto ad dirigendos omnes actus humanos et ut esset exemplum patientie et speculum miserorum in omni adversitate. Septimo ad emendandum et recuperandum celum et omne depositum in adam. Octavo ad vincendam potentiam diaboli per iusticiam. Nonno ad destruendam astuciam diaboli per prudentiam. Decimo ad condignificandas et adequandas nostras operationes erga deum et proximum. Et hoc de primo quesito.

Secundo queritur circa illud quod dicit christus in hoc cantico. scilicet ego dormio et cor meum vigilat. ubi dictum est in expositione. quomodo christus non solum pro nobis meruit per ea que facta sunt in vita: sed etiam post mortem circa eum. Et quomodo hoc dormiret in cruce et in sepulchro tamen

semper vigilabat operando nostras redemptiones: et recipiendo vulnus in latere. Et videtur quod christus non potuit mereri per vulnus lateris nec per sepulturam. Hanc spacium merendi vel demerendi conceditur hominibus tantum in hac vita usque ad mortem terminative: ut inquit augustinus in enchiridion. quia post mortem non est tempus merendi: sed premium recipiendi. cum ergo christus iam esset mortuus quomodo lateris eius fuit lancea perforatum. ut patet per iohannem. xix. ergo post mortem non potuit per illud vulnus mereri: nec in nostra redemptione vigilare. In oppositum autem est textus huius cantici. Ad cuius declarationem est notandum. quod sicut in domificatore consideratur triplex actus. scilicet primus et secundus et tertius. ita pariter in christo. Hanc primus actus domificatoris est ipse habitus artis: quem non solum habet in vigilia: sed etiam in somno. Actus autem secundus est considerare secundum artem circa domum faciendam: et circa formas et figuram et partes eius. quod non potest fieri nisi in vigilia. Actus vero tertius est quomodo manuales operantur successive circa partes domus: fabricando partem post partem. Ita ergo pariter in christo considerabatur triplex actus. scilicet primus / secundus / et tertius. Actus primus fuit gratia uniois et omnium habitus gratiarum et donorum quos a primo instanti creationis anime habuit. Actus autem secundus fuit consideratio nostre redemptionis: et propositum firmum et immobile operandi nostras redemptiones. iste actus fuit unicus et continuus et non intermissus: nec interpollatus in tota vita sua quia semper fuit sibi presens jejuniis et laboribus / et conuiciis / et opprobriis / et iniuriis et captio / et flagella / et vulnera clavorum et lancee. Et omnia que erat passurus fuerunt sibi presentia: et semper sine intervallo erat in firmo et immobili proposito sponte patienti illa. Et in hoc actu secundo fuit semper in somno et in vigilia: quia hoc pars sensitiva quomodoque

dormiret: tñ pars intellectiua ⁊ rationalis
 semp fruebat in x̄bo. et semp in actu
 sc̄do p̄siderabat ⁊ sp̄ote p̄ponebat pati
 Sed q̄ p̄pter tale immobile p̄positū me-
 rebat p̄ oibus opatiōibus suis nō soluz
 in vita. s̄ etiā p̄ mortē. ergo a p̄mo instā-
 ti p̄ceptōis iā meruit p̄pter vuln̄ lateris
 et sepul̄am et cetera opa: Et ita ē dicēdum
 de martirib̄. Nam b̄s vincēcius nō so-
 lum merebat p̄pter martyriuz. q̄ patiē-
 ter p̄pter x̄pm tollerabat. s̄ etiā iam me-
 ruit i vita p̄pter oīa q̄ sibi fecerūt p̄ mor-
 tem puta. q̄ fuit cadauer ei⁹ p̄iectū ca-
 nibus comedēdus postea fuit p̄iectum in
 mare ⁊c. Et ita ē dicēdum de ceteris sc̄tis.
 eo q̄ in vita meruerūt p̄pter firmū pro-
 posituz vt oīa illa p̄desent. Act⁹ aut̄ ter-
 eius ip̄i x̄pi fuit q̄no real̄ opabatur opa
 n̄re redēptiōis ad extra puta p̄ quadragi-
 ta dies ieiunādo: ⁊ p̄dicādo/et miracula
 faciēdo/⁊ mortē patiēdo/⁊ vulnus late-
 ris recipiēdo. qui quidē act⁹ s̄ essent suc-
 cessiui ⁊ distincti circa nos: tñ q̄ erāt de
 essentia passiōis et redēptiōis. iō oēs illi
 actus simul dicti sunt vnus actus redēp-
 tionis q̄i vnitate aggregationis respectu
 vni⁹ finis. q̄ oēs illi act⁹ fuerunt vna via
 ad vnicū finē. Et etiā fuerūt vnus actus
 ratiōe vnus firmi ⁊ cōtinui p̄positi x̄pi
 iō oēs illi actus p̄ntabātur in n̄ra re-
 dēptiōe/⁊ in x̄pi passiōe. Et sic x̄ps ab in-
 stanti conceptiōis semp fuit in isto actu
 tercio. nā illico incepit opa n̄re redēptio-
 nis. q̄ statim incepit orare p̄rem p̄ tota
 ecclia: et in tali orōne semp sine intermis-
 sione p̄seueravit. Itē statim mouit vir-
 ginē matrē suā: vt iret ad visitādas Elisa-
 beth: vt ip̄e sc̄tificaret jobānē bap̄am. Et
 sic in utero virgineo semp p̄ nob̄ orabat
 Et post natiuitatē iā incepit flere ⁊ frig⁹
 et alios dolores pati: que oīa p̄tinebant

ad n̄ram redēptionez. Et sic erat subiect⁹
 parentib⁹. et obf̄uabat opa legis vsq̄ ad
 baptismū. Et postea incepit opari in le-
 ge euāgelica: et sic p̄secut⁹ est opa redēp-
 tionis vsq̄ ad mortē. et etiā post mortez
 vsq̄ ad sepulturā et resurrexiones. Et sic
 p̄ q̄ x̄ps semp fuit simul in actu sc̄do. ⁊
 successiue i actu tercio. circa n̄ras redēp-
 tionē. Et iō a p̄mo instanti meruit plene
 et p̄fecte respectu sui p̄ oib⁹ opib⁹ succes-
 siuis futuris tā post mortē: sicut ante. et
 hoc accidebat p̄pter vnicū actū et firmū
 p̄posituz n̄re redēptiōis: eo modo quo
 dictū est. vñ sicut sol semp est i actu p̄mo
 et sc̄do respectu sui: q̄ semp illuminat ⁊
 in se h̄t totū suū lumē tā in auroa q̄ in
 meridie. s̄ illud lumen non attingit oēs
 partes m̄di simul: s̄ successiue. ita pari-
 ter x̄ps sicut in se h̄bat totū suuz p̄posi-
 tū ⁊ totā virtutē sue passiōis simul tā in
 primo instanti q̄ i tota vita. ita habebat
 totū meritū. s̄ postea illud p̄positū suc-
 cessiue exiuit in actū respectu n̄ri. Et iō
 respectu sui semp simul meruit p̄ nobis
 p̄pter oēs actus. S̄ illd̄ q̄ facit ma-
 iorem difficultatem in hac materia est. q̄
 fm comunē opinionē x̄ps post mortē in
 triduo nō fuit homo: et si nō erat homo
 ergo nō erat caput ecclie. q̄ x̄ps inq̄ntū
 de⁹ et homo est caput ecclie. et si nō fuit
 homo: nec erat caput ecclie. ergo virtus
 sacramētoꝝ nō potuit emanare ex late-
 re ei⁹. q̄ x̄ps vt caput ecclie influxit vir-
 tutē in sacramēta. nec sac̄mēta h̄nt effica-
 ciaz nisi a x̄po. vt ē caput ecclie. ergo si x̄ps
 nō fuit homo in triduo nec caput ecclie.
 sequeretur q̄ ecclia nō exiuit ex latere x̄pi.
 q̄ est directe p̄tra augustinuz. Et seque-
 retur etiā q̄ ille sanguis cū aqua qui exi-
 uit ex latere x̄pi nō fuisset effusus i remis-
 sionē et redēptionē p̄foꝝ. q̄ esset cōtra

clemētina de sūma trinitate ⁊ fide catho-
lica. Ad hoc respōdet q̄ si vellem⁹ seq̄
opinioēs ⁊ positionē magistri: quā sequi-
tur augustin⁹ de roma: et quidā alij ma-
gni viri nulla esset difficultas. Dicūt enī
q̄ xp̄s fuit ⁊ erat homo ī triduo isto mo-
do. s. q̄ l̄ fuerit mortuus et aīa x̄e a cor-
pore separata. tñ q̄ ista duo erāt iuncta
et vnita p̄sonalr in x̄bo. iō x̄bū poterat
dici homo postq̄ hēbat ista duo sibi p̄so-
nalr vnita. l̄ inter se essent separata. Et
sic cōcedūt. q̄ l̄ ista duo inter se nō erāt
vnus homo: tñ in vno tercio. s. ī x̄bo p̄-
sonalr vnita poterāt dici homo. Itē cō-
cedunt q̄ l̄ in illo triduo ex aīa nō resul-
tabat hūanitas in corpore: eo q̄ erat ab
eo separata. tñ ex corpore ⁊ aīa resultabat
hūanitas ī x̄bo l̄ non iter se. Et isto mo-
do intelligūt illud q̄ ait damacenus. s.
q̄ x̄bū semel assūpsit nunq̄ dimisit. Et
sic isti cōcedūt q̄ xp̄s fuit homo et caput
ecclie. et p̄ q̄nō ex late xp̄i capitis ecclie
exiuit sanguis ⁊ aqua ī remissioēs pctōz
⁊ ad efficacīā ⁊ virtutē sacramētōz. ⁊ sic
ratio ducta sup̄ in oppositū nullā affert
difficultatē p̄m eos. Et si arguēt q̄tra istos
a sup̄iori negato. nā si xp̄s ī triduo nō fu-
it corp⁹ aīatū nec viuū. ergo nō erat hō.

Ad hoc rñdent q̄ hec illatio dyaletica
non habet locū in hoc singulari misterio
sup̄naturali vbi ptes essenciales hui⁹ hoīs
non hñt ppriā p̄sonalitātē. sed post mor-
tē manserunt sub eadē p̄sonalitate verbi
vnita. et iō nō sequit nisi q̄ x⁹ ī illo t̄uo
non erat hō viu⁹ in se sed hō mortu⁹: cui⁹
ptes essenciales licet eēt sepate int̄ se: tñ
nulla eaz fuit corrupta nec amisit p̄sona-
litātē. et iō ex eis potat resultare hūani-
tas ī x̄bo: cui p̄sonalit̄ erant vnite. Sed
q̄ ista positio cōit̄ non tenet. nec placet
vniuersitati p̄siciēsi/ nec maiorī turbe doc/

toz. Ideo ē dicēdū salua semp fide ca-
tholica et meliori iudicio. q̄ l̄ x⁹ nō fue-
rit naturalis hō in triduo eo q̄ erat vere
mortu⁹/ et ptes hūanitatis erant realit̄
separate: tñ adhuc x⁹ erat vere caput ec-
clie. Ad cui⁹ intellectū ē aduertendū
q̄ licet x⁹ de⁹ et hō sit caput ecclie: tñ p̄n-
cipalitas huius p̄sone cōsistit in x̄bo. eo
q̄ x̄bū hē rōez p̄ncipalis agētis et hūani-
tas hē rōez instrumētī. q̄ x̄bū nō assum-
psit hūanitates nisi ut eēt instrumētū n̄re
redēptiois. ut ait damacenus: et cōit̄ tenet
Assumpsit eis corp⁹ ut eēt instrumentus
patiēdi/ et aīaz ut eēt instrumētū merēdi.
Et iō x̄bū erat agēs p̄ncipale/ et corp⁹ et
aīa respectu x̄bi mouebant̄ tanq̄ instru-
mētū in oī ope n̄re redēptiois. Et iō x̄bū
ad h̄ q̄ esset caput ecclie sufficiebat p̄ illo
tūc q̄ hēret corp⁹ ⁊ aīaz sibi p̄sonalit̄ vni-
ta l̄ int̄ se eēt p̄ tūc sepata. quia x̄bum
cū aīa poterat opari in inferno educēdo
aīas fideiū veteris testamētī. et corpus
poterat instrumētāl̄ opari in cruce vul-
nus lateris recipiēdo: et cetera misteria
ad corp⁹ p̄tinētia tā in sepulcro q̄ ī cru-
ce patiēdo. Et hoc sufficiebat ad h̄ q̄ xp̄s
tanq̄ caput ecclie p̄ficeret opa n̄re redēp-
tiois. Et iō fuit necesse q̄ sicut aīa nō fuit
corrupta in tali separatiōe et morte. ita
nec corp⁹ corrūpetur/ nec incineraretur
nec sumeret alias formā substātialem. s.
maneret idē numero. q̄ aliter fuisset va-
riata n̄re redēptionis opatio mutando
instrumētū. si nō māsisset idē corp⁹. q̄
xp̄s ex puris sanguinib⁹ virgīs assūpsit/
rat ad instrumētū n̄re redēptiois. Et iō ē
dicēdū q̄ ille homo x̄e fuit mortu⁹. et
dato q̄ nō fuerit homo in illo triduo. tñ
idē xp̄s ⁊ idē caput ecclie māsit cū eisdez
instrumētis n̄re redēptiois. Et iō illud
corpus mortuū dicebat̄ corp⁹ xp̄i. Et sic

ex ei⁹ latere exiuit sanguis et aqua in remissionē et redēptionē peccatorum. ut dicit clemēna. Et ex illo latere exiuit tota ecclesia et efficacia et virt⁹ sacramentorum. ut inquit aug⁹. Et iam hoc semp̄ meruit xp̄s a principio sue conceptionis propter immobile et firmū propositū patiendi et continuū actū operandi put sup̄dictus ē. Et ita pariter illa aīa dicebat aīa xp̄i postq̄ sibi erat personaliter unita et p̄ ip̄as operabat in limbo. Et sic p̄ qualiter xp̄s semp̄ fuit caput ecclesie in triduo: et quō opera ei⁹ fuerūt efficacia ad proficiendū n̄ras redēptiones. Quod oportuit ut corp⁹ aīam recuperaret: et aīa recuperet corp⁹ gloriosus ad suā exaltationem ex merito t̄te passionis et ad ultimā perfectionē n̄re redēptionis. ut patebit in sequenti cāntico. Quod nūc restat dubiū utrum corpus xp̄i mortuū in illo triduo fuerit et mansit substantialiter idē numero cū uiuo. Et videt⁹ q̄ nō. q̄ sicut homo mortuus d̄ equiuoce. ita corpus hoīs mortui d̄ equiuoce. ij. de aīa et vij. metaphisice. et sic nō mansit idem substantialiter postq̄ amisit formā substantiāle. s̄ mansit solus idē cū quada^m equiuoca similitudine et figura. Quod in oppositū arguit⁹ quia sequit⁹ q̄ x⁹ variass̄ opera n̄re redēptionis: variādo instrumentū. qd̄ ē incōueniēs. Ad hoc dicūt quidam q̄ idē corp⁹ numero mansit postq̄ mansit eadē forma corporeitatis. sed hoc ē superflue d̄ctm̄ nec euacuat difficultatē nā superflue pōit in homine et quolibet alio aīali forma corporeitatis substantialis. cum homo sufficiēter sit corp⁹ p̄ solas quantitates. et est sufficiēter substantia et ens actu p̄ solam aīam. ut p̄. iij. de aīa. vñ homo intantum est corp⁹: inquantū aīa informat et perficit materiā extēsam et figuratā p̄ quantitatē et dispositā p̄ phisicas qualitates: et sic aīa d̄ actus et forma substantialis cor-

poris organici phisici potētia vitas hēntis ut p̄. ij. de aīa. Et sic quantitas dat esse corporeū et extensū et dimensionatū illi materie. et figura et qualitates prime disponēt ip̄am materiā extēsam et corpoream dāt sibi esse organicū. Et sic ex materia sic p̄ quantitatem dimensionata et p̄ qualitates disposita et organica resultat corp⁹ organicū aptū. ut sit instrumentū aīe ad opādū. Et tale corp⁹ sic organicū actuat et informat et perficit ip̄a aīa dando sibi esse aīatū et esse substantiale et entitatiū q̄ aīa intellectiua ē forma substantialis et qd̄ x̄e est. ut ait aristo. iij. de aīa. et d̄ in clemēna de sc̄a trinitate et fide catholica. Et idē corp⁹ xp̄i mansit idē corp⁹ organicū postq̄ mansit eadē quantitas siue eadē materia extēsa per eadē quantitatē. et disposita et organica per eadē qualitates nō corruptas. Quod ē vidēdū quō mansit eadē substantialitas et entitas in illo corpore organico. cū nō mansit eadē aīa q̄ dabat sibi esse substantiale et entitatiū. Ad hoc dicūt quidam. q̄ sicut sol influit lumē et diaphanū et actuat ip̄s. ita aīa influit esse substantiale et entitatiū i corp⁹ organicū siue i illā materiā organica et sic actuat eā. Ex quo p̄ q̄ esse sb̄ale qd̄ aīa dat matie et copori organico ē effect⁹ ip̄i aīe et non ip̄a aīa. et p̄ q̄ illud esse sb̄ale et entitatiū collatū matie distinguit⁹ ab aīa sicut effect⁹ a cā. q̄ aīa non solū habet rōes forme: sed et cause efficiētis. sed de⁹ pōt cōferre effectū in aliquo semel collatū a cā: absq̄ illa cā. ergo x̄bū qd̄ erat personalit⁹ unitū illi corpore organico mortuo potuit cōferre in illo corpore esse sb̄ale et actualit⁹ entitatiū semel sibi ab aīa collatū licet aīa eēt separata i illo t̄uo. vñ sicut x̄bū cōferabat illas qualitates cū quantitate i illa matia: ne corrūperēt et putrefierēt

absq; aia: ita potuit cōseruare esse sbale ab aia. Et sic dñt doctores q; l; x^o nō surrexisset: tñ illud corp^o nunq; fuisset putrefactū nec icineratū: postq; erat xbo personalit vnitū. vñ sicut cōseruabat qlitates sine aia: ita potat cōseruare esse sbale sin ipa eo q; erat ei^o effect^o. Sed q; b possit de^o facere p; nā transbata sba panis in corpus xpi manēt eadē oia accidētia sine subiecto cū oib^o effectib^o sbe panis cōseruatis cū illis accidētib^o ex diuina virtute nā illa accidētia efficiūt oia que faciebat substācia panis et ipm vinū. nā illa accidētia nutriunt et faciāt comedētes: si sumātur in magna qñtitate. Et accidētia vini inebriāt si sumātur in magna qñtitate. ymo ex illis accidētibus generātur vermes. et ex accidētib^o vini generantur parue musce siue musquiliōes. Ex quib^o p; q; de^o p;uat oia illa accidētia cū effectib^o panis et vini. l; sint separata a corpe xpi. ergo multo magis verbū potuit cōseruare esse substāciale absq; aia in illo corpore sibi psonalr vnito. Et sic p; qlit illud corp^o xpi mortuū erat sbalr idē numero cū oib^o suis accidentib^o. l; aia esset separata. eo q; a xbo hēbat esse psonale et numerale. vñ l; ab aia hūisset pmo esse substāciale illud corp^o. tñ māsit p;uatus illud esse i eo ppter vnionē ad xbus. Et sic illud corp^o mortuū potuit esse instrumētū xbi nō variatū p illo tūc i ope nre redēptiōis. put dictus est. Et p; hec patet responsio ad instantiam. Ex sup̄dicta questiōe et difficultate sc̄da. et etiā ex hoc qd dē in textu hui^o sexti cātici. s. q; virgo maria cū tota ecclia quesuit xps et vocauit eū. Et nō respōdit. eo q; iā trāsierat de hoc mūdo ad p̄es p mortē corporales qñō iclinato capite emisit sp̄m. Xbo isurgit icia difficultas. s. vt x^o i illo tōu

o fuit filius xgis marie: et maria fuerit mater xpi. Ad qd arguūt quidā magni viri: q; nō. vñ arguūt sic. filius et mater siue pater sunt relatiua p̄mi ordinis. et p; p̄ns sunt simul natura fm aristo. i. simul ortu et occasu fm augustinum. et p; p̄ns pempto vno correlatiuoz pimitur et reliquū quo ad mutuā relatiōē et mortuo ergo xpo fuit pempta relatio siue filiaō qua refebatur ad matrē et ecōuerso. ergo p; tūc nec xps fuit fili^o virgis nec virgo maria fuit mater xpi. Xtes virgo maria erat mater xpi ratiōe hūanitatē assumptē. et p; p̄ns erat mater dei inq̄ntus illa hūanitas siue ille homo erat psonalr de^o. et sic virgo maria dicebat mater dei et hois. X; in illo tridno xps nō fuit homo. put coiter tenetur. ergo xgo maria non fuit mater illius hominis. et per cōsequens nec mater dei: nec mater xpi.

Xn oppositū aut arguit. nā x^o p; totū tōuū semp fuit caput ecclie nec d̄sinit esse caput ecclie. nec p̄pta fuit relatio ei^o ad eccliaz corp^o suū. put dictū ē. ergo sequit p; eandē rōē q; ei^o r̄o ad matrē suam nō fuit p̄pta p; talē mortē. nec desinit esse fili^o xginis. nec maria xgo d̄sinit esse mat xpi et dei. X;o cui^o declaratiōe ē notā dus q; sicut cōceptio et generatio hūana xpi fuit singularis sine pari. q; nō ex coitu nec ope alicui^o viri. sed solo ope sp̄s sc̄i fuit corp^o xpi formatū et organizatū nō ex mēstruo nec ex sanguine corrupto sicut ceti sed ex puris sanguinib^o virginis et simul aia fuit ibi creata a tota trinitate Et simul illa hūanitas p̄dicionata fuit in athomo psonalit assumpta p; xbu. q; qui dē conceptio et generatio nec habuit nec hēbit aliā parē. Ita mors xpi fuit singularis sine pari. Nā; ibi fuit vera mors. q; realr aia fuit separata a corpore. Et sic
i. ii.

xps vere fuit mortuus. s; illa mors fuit sine corruptiōe ⁊ noua generatiōe. ⁊ sic fuit singularis iter oēs alias mortes oīus aīaliū ⁊ oīus alioꝝ hoīus. Nā in morte cuiuslibet hoīs non solum separaf aīa a corpore: s; etiā corrupit corp⁹ et ex hoīe generaf cadauer. q; illa materia recipit nouā ⁊ aliā formā substantialē. q̄ dī forma cadaueris que dī forma rei corrupte cōsistēs i esse corrupto tendit actualr et naturalr ⁊ successiue in putrefactionem ⁊ resolutionē. Sed h̄ nō accidit i morte xpi. q; idē corp⁹ xpi substācialr numero. qd̄ sp̄s sc̄s formauit ex puris sāguinib⁹ virginis māsit vnitū psonalr ⁊ supposita/ liter xbo i cruce ⁊ sepulcro post separatiōē aīe: vt sup̄dictū ē. et p̄ q̄ns nō fuit ibi sc̄a corruptio n̄c generatio noue forme sbalis. q; tūc xbu de nouo assump/ sisset aliā speciē. ⁊ p̄ q̄ns fuisset variatus subiectū n̄re redēptiōis: qd̄ fuit corp⁹ xpi ex puris sāguinib⁹ virginis formatū. qd̄ fuisset absurdū ⁊ maximū incōueniens. Et idō dī q; sicut hūana generatio xpi fuit singularr exquisita absq; aliq̄ p̄cedenti corruptiōe. ita ei⁹ mors fuit singularis ⁊ exquisita inter oēs mortes absq; corruptiōe ⁊ noua generatione alteri⁹ forme. Et idō dixit d̄s psal̄o. xv. i p̄sona xpi ad pat̄rē. Nō dabis sc̄s tuū videre corruptiōnē: quoniā a dextris es mihi ne cōmouear. q̄i dicat. s; realr fueris mortu⁹. et aīa fuerit separata a corpore. tñ q; corp⁹ nū q̄ fuit derelictū: nec psonalr separatū a xbo: s; semp i illo triduo fuit supposita tū ⁊ psonatus p̄ xbu ⁊ p̄suatū. Nō potuit videre corruptiōnē nec p̄ q̄ns putrefactionē nec incinerationē. Ex sup̄dictis correlariē inferf conclusio p̄ncipalr intēta. s. q; xps semp in triduo fuit filius virginis qd̄ p̄bat. Nā illud corp⁹ ex pu/

ris sanguinib⁹ formatū ⁊ nutritū ratiōe cui⁹ ip̄a dicebat mater xpi. nūq̄ fuit corruptū p̄ mortē nec p̄didit eādē psonalita tem siue supposita/ litatē. p̄ quas supposita/ tabat a xbo. s; semp fuit idē corp⁹ numero sbalr ⁊ psonalr. put sup̄dictū ē. ergo nūq̄ fuit corrupta filiatio nec relatio xpi ad virginē mariā. que quidē r̄lo fundabat in xpo rōe illi⁹ corporis assūpti. Et p̄ q̄ns semp xps fuit filius virginis: et virgo semp fuit mater xpi et mater dei.

S; si dī p̄tra. q; ip̄a in triduo nō fuit mater hoīs. eo q; xps nō fuit homo i triduo. ergo nec fuit mater xpi: nec mater dei. Ad hoc respōdet q; tenēdo cū magistro nulla eēt difficultas. tñ tenēdo cū cōi scola theologoꝝ adhuc nō sequit xps in triduo nō fuit homo. ergo nō fuit x⁹. nā xbu assūpsit hūanitatē. vt p̄ corp⁹ eēt instrumētū patiēdi. et p̄ aīas instrumētū merēdi. Et ista duo hūit in triduo psonalit vnitā ad sufficiētā n̄re redēptiōis s; it se eēt separata. nā xbu bēbat in cruce psonalit corp⁹ vnitū: ut instrumētalit vulneret i latere ut ex eo exiret sanguis et aqua in redēptionē pctōꝝ et efficacā sac̄mētōꝝ. ⁊ ut corp⁹ exanime tanq̄ pauper curaret ⁊ sepeliret in sepulchro alieno: q; oīa erant nccia ad n̄ram iustificatiōē et n̄re redēptiōis p̄fectionē. ut sup̄ dcm̄ ē. Nō idē xbu erat vnitū cū aīa in inferno examinando cām generis hūani: et cōdē nādo dyabolū ⁊ libando hoīes p̄ iustitiā. Et sic p̄ q; s; xbu desierit esse hō nafalis p̄ separatiōē aīe a corpore tenēdo cōmpositionē. tñ nō desijt esse x⁹ q; sufficiēt hūit ptes hoīs sibi psonalit vnitās ad instrumētū cōsummationis n̄re redēptionis quia sufficiēt exercebat et cōsummabat n̄ram redēptionē p̄ corp⁹ et aīas fm̄ exhibētiam iustitiē. quia istū modū exhibebat

nra iustitia. s. ut ille hō assumpt⁹ realiter
moreret. et aīa separaret a corpe. et cor-
pus mortuū pēderet i cruce i satisfactio-
nē oīus nrm. et sepeliret in alieno sepul-
cro. Et q̄ aīa descēderet ad inferos ne sua
mēbra descēderēt. nā sicut xp̄s ascēdit in
celū. vt sua mēbra post eū ascēderent. ita
aīa eius descēdit ad inferos: ne sua mem-
bra illuc descēderēt. s; ibi nras causas exa-
minaret: et ostēderet qualr p̄ nō erat suf-
ficiēter satisfactū. Ex quib⁹ etiaz oib⁹ p̄
q̄ sicut x̄bū nō desijt esse xp̄s: ita nō de-
sijt esse caput ecclie: nec ecclia desijt esse
corp⁹: nec spōsa xp̄i. vt magis in sequēti
q̄stioe patebit. Et sequit etia p̄ eādē ratio-
nez q̄ nō desijt esse filius virgīs. nec vir-
go desijt esse mater xp̄i nec mater dei. Et
p̄ hec p̄ respōsio ad rationes in p̄ncipio
īductas. Et hec d̄ tertia q̄stioe hui⁹ cātici.

Tercio etiā querit circa istud sextum
cāticū vtrū petrus et ceteri apli p̄viderit
totalr fidē i triduo: et potuerit dici here-
tici. eo q̄ dicit spōsa. Percusserūt me: et
tulerūt palliū meū. i. vestē fidei custodes
muroꝝ. Et videt q̄ petr⁹ fuerit heretic⁹.
eo qz incepit anathematizare et iurare q̄
nō nouisset hoīez. mar. xiiij. et sic cū iura-
mento negauit xp̄m. Itē videt q̄ oēs
apli fuerint heretici in articulo refrectio-
nis. qz q̄no mulieres nūciarūt eis xp̄s re-
surrexisset. visa sunt eis quedā deliramē-
ta. luce. xxiiij. Itē duo discipuli despā-
tes de refrectioe recesserūt a societate a-
lioz dicētes. nos expectabam⁹ q̄ esset re-
dēpturus isrl. Itē thomas qui d̄ di-
dim⁹. i. dubi⁹ tanq̄ incredulus dixit. nisi
miserō digitū meū i fixurā clauoz: non
credā. Itē recubētib⁹ oib⁹ aplis iesus
exprobrauit incredulitatē illoꝝ et duriciā
cordis. ergo oēs fuerūt duri et increduli
et p̄ p̄ns heretici i illo triduo. In op

positū est. nā i illo triduo sicut ecclia nō
fuit sine capite: ita nec caput fuit sine cor-
pore eccliaſtico p̄tinēte plura mēbra. qui
fuerunt discipuli et apli. et tota illa socie-
tas. c. xx. vt p̄ act. p̄mo. Et sic apli non
simplicit̄ p̄viderūt fidē n̄c fuerūt heretici

Ad cui⁹ intellectū ē notandū q̄ fides i
actu ē firma īhesio catholice v̄itatis sine
formidine alii⁹ ptis. Et heresis ē obstina-
ta impugnatio fidei alicui⁹ articuli cū p̄ti-
naci assertioe p̄ue falsitatis. Et sic de rōe
actualis fidei est firma īhesio sine formi-
dine. Sed d̄ rōe heresis ē obstinatio p̄ ve-
ritatē catholicā simul cū p̄tinacia. Et sic
nō d̄ actualis fidelis nisi fortis et firmis
inheret oib⁹ articulis fidei absqz hesita-
tioe et formidine. Ita q̄ nil credat esse ve-
ri⁹ articulis fidei in v̄itate. nec falsi⁹ eoz
oppōitio in falsitate. vt inquit ar. p̄mo
posterior̄ de p̄ncipijs scie. Sed ad hoc q̄
aliquis sit heretic⁹ sufficit q̄ cū obstinati-
ōe ipugnet v̄itatē vni⁹ articuli: et cū p̄ti-
nacia asserat oppōitū ei⁹. Et iō ille qui ē te-
pid⁹ uel dubi⁹ uel titubat in fide: nec fir-
mis inherēs: nec obstinate ipugnans v̄i-
tatē fidei: nec p̄tinacit̄ asserēs oppositam
falsitatē: et timore aut formidie pene nō
audet cōfiteri fidei v̄itatē: nō d̄ p̄pe fidē
lis nec heretic⁹: sed d̄ medi⁹ int̄ fidelē et
hereticū. qz d̄ infirm⁹ in fide. Et ita ē di-
cēdus de petro et thoma et ceteris aplis in
triduo. et et vsqz ad ascēsiōez. qz nec per-
fecte fuerūt fideles nec heretici. s; infirmi
in fide. Et sic nō fuerūt totalit̄ ex eccliaz:
quia nō corde obstinato ipugnabāt fides
refrectiois. s; titubabāt et formidabāt.
vñ petrus nō fuit hereticus q̄no negauit
xp̄m: qz nō obstinato corde: s; formidie
et timore negauit ore. nec negauit corde
xp̄m esse deū et messiā in lege p̄missus. s;
solus negauit ore se nouisse homines: nec
i. iij.

no p̄set fides

XX

p̄didit fidem in habitu. s̄ solo actu i ore.
 Et iō illico fleuit amare gallo cātate. Ex
 quo p̄ q̄ nō fuit hereticus nec p̄didit ha-
 bitū fidei: s̄ fuit infirmus in actu. Et ita
 est dicēdū de oib⁹ aplis: q̄no relicto xp̄o
 oēs fugerūt. q̄ nō p̄diderūt totalr̄ fidē
 i bitu: q̄ nō reuerſi ſunt ad ſua. s̄ adhuc
 p̄gregati in cenaclo expectarūt refrectio-
 nē p̄ totū triduū ad quos iḡreſſus ē xp̄s
 in die refrectiois abſente thoma. ut p̄
 jo. xx. Ex quo p̄ q̄ non obſtinato corde
 ipugnabāt veritatē refrectiois: s̄ tanq̄
 infirmi titubabāt. Et ita etiā thomas nō
 dictus eſt hereticus: s̄ infirmus et dur⁹
 et tardus ad credēdū querēdo exp̄imētū
 Et ita ē dicēdū de illis diſcipulis duobus
 qui illa die ibant i emaus. quos increpās
 xp̄s non dixit hereticos: s̄ ſultos ⁊ tar-
 dos ad credēdū. Et ſic eſt etiā dicēdus de
 oib⁹ vndecim recūbentib⁹. quoz iēſus in-
 crepauit ⁊ exprobrauit incredulitates et
 duriciā. q̄ nō increpauit heresi: s̄ du-
 riciā ⁊ infirmitatē eoz et tarditatē ad fir-
 miter ⁊ ſine formidie inherēdus ⁊ credē-
 dū. Ex quib⁹ p̄. q̄ iſ illa ſocietas aliquō
 p̄diderit fidē in actu ex infirmitate: tñ nō
 in bitu: nec corde obſtinato cū pertinaci
 aſſerctioe alteri⁹ partis. Et iō nunq̄ fuit
 heretica. Et ſic ſemp fuit ecclia xp̄i: iſ in-
 firma. ſicut homo infirm⁹ ex oib⁹ mem-
 bris nō deſinit eſſe homo. Itē dubitatio
 vel negatio vel aſſertio nunq̄ dī heretica
 niſi ſit de directo cōtra id qd eſt p̄ ecclias
 determinatū ⁊ p̄mulgatū. Et iō papias
 et hyrene⁹ et lactāti⁹ qui aſſeruerūt fide/
 les victuros p̄ mille ānos i hoc ſc̄o poſt
 ſc̄s aduētū xp̄i. non reputātur heretici
 ab ecclia. eo q̄ tūc nōdū p̄rius erat deter-
 minatū. Itē b̄s ciprianus qui dixit here-
 ticos et ab eis baptizatos eſſe rebaptizā-
 dos. nō fuit cēſend⁹ hereticus. eo q̄ nō

dū p̄trariū erat determinatū. S̄ modo
 vnusquisq̄ talia aſſerēs reputareſ here-
 ticus poſtq̄ ecclia p̄trariū d̄terminauit.
 ita ergo pariter ē dicēdū de aplis et diſci-
 pulis dubitatib⁹ ⁊ titubantib⁹ in paſſioe
 xp̄i de ei⁹ refrectioe. eo q̄ ſp̄s ſc̄s nōdū
 p̄firmauerat in aplis ecclias vsq̄ ad dies
 p̄tecoſtes. nec dū euāgelium fuerat p̄mul-
 gatū. s̄ poſt aduētū ſp̄s ſc̄i ⁊ p̄mulga-
 tionē euāgelij non potuit eſſe dubitatio
 de aliquo articulo fidei et negatio abſq̄
 heresi prauitate. put magis declarabit
 in expoſitioe euāgelioz deo concedente.
 Nec ē dicēdum q̄ tota illa ecclia quo ad
 oia mēbra fuerit infirma i illo triduo. q̄
 inter cetera vnū mēbrus hūit ſaniffimus
 .i. virginē mariā: in qua fuit p̄ſeruata in-
 tēgra fides ecclie ſpe et caritate formata
 Et ideo non ceſſauit: nec deſinit ecclia in
 illo triduo. nec in toto tempore vsq̄ ad
 aſcenſionem ⁊ miſſionē ſp̄itus ſancti.
 Itē licet tota p̄fectio forme ecclie nō fu-
 erit cōſeruata in quolib⁹ mēbro infirmo: tñ
 fuit p̄ſeruata in virgine maria tanq̄ in vno
 mēbro ſano et p̄ncipali poſt xp̄s qui erat
 caput ecclie. put ſup̄dictū fuit in quinto
 cantico. Et iō p̄ totū illud triduū et etiā
 vsq̄ ad penthecoſten ſicut ecclia nō fuit
 ſine capite xp̄o: ita nec caput fuit ſine ec-
 clia in illa ſocietate nec illa ſocietas deſi-
 nit eſſe ecclia. iſ p̄ maiorī pte membrorū
 erat infirma. qd p̄ nā ſemp fuit in vnus
 cōgregata p̄ totū triduū in cenaculo ex-
 pectando refrectioē. poſtea p̄ q̄dragita
 dies expectando aſcenſionē. Et poſtea per
 decē dies expectando ſp̄m ſc̄m. ut patet
 act. p̄mo. et ſic ſemp fuit congregata ſub
 aliq̄ ſpe et fide xp̄i. et p̄ q̄ nō nūq̄ deſinit
 eſſe ecclia. Ex ſup̄dictis ergo p̄ q̄ iſ cuſto-
 des muroz. .i. p̄ncipes ſacerdotū et ſcri-
 be ⁊ phariſei ⁊ pilat⁹ cū ſuis miniſtris p̄

cusserint et vulnerauerint ecclesias aploꝝ
 et discipuloꝝ vulnere terroꝝ et timoꝝ,
 et tulerit et abstulerint sibi vestē et palliū
 fidei actualis: tñ non fidei habitualis. Et
 iō non totalit̄ destruxerūt nec anihilaue-
 rūt ecclesias, quia adhuc mansit in ea aliq̄
 cintilla vite. s. fidei ⁊ spei: s; vulnerata ⁊
 infirma. Et sic apli nō fuerūt heretici sed
 infirmi in fide. Aliud ē eis esse infirmū ī
 fide: et aliud hereticū. nā aliquis pōt ti-
 tubare et esse infirm⁹ in fide ex timoꝝ ⁊
 hoc absq; īpugnatiōe obstinata vitatis
 fidei et ptinaci assertiōe alteri⁹ partis. et
 sic nō erit hereticus ille talis. Et nota
 q̄ notāter dī in textu. Inuenerūt me cu-
 stodes qui circuunt ciuitatem ⁊c. Quia
 scribe ⁊ pharisei et principes sacerdotū
 qui erāt positi ad custodia ciuitatis non
 itroibāt ciuitatē sacre scripture: s; tanq̄
 ceci ⁊ canes circuibāt ciuitatē nō attingē-
 tes verā intelligētiā scripture. Et sic am-
 bulabāt in cecitate ⁊ mēdaci traditiōe ex-
 tra oēm veritatē. q; in circuitu impij am-
 bulāt. Et iō sicut ipi erāt vulnerati ⁊ sau-
 ciati pestifero ⁊ heretico veneno infideli-
 tatis p̄tra xp̄m. ita conati sunt pcutere
 aplos vulnere terroꝝ et timoꝝ ⁊ expo-
 liare eos pallio fidei. S; nō potuerūt to-
 talit̄ obtinere obtētū suū. nā xp̄s refrexit
 tertia die ⁊ aplos visitauit ostēdēs eis ve-
 ritatē sue refrectiōis. Et p̄ quadraginta
 dies increpauit incredulitatē eoꝝ. Et fi-
 naliter ī die p̄thecostes īduit eos pallio
 sapie et intellect⁹ et cōsilij et fortitudinis
 et oīus donoꝝ ⁊ gr̄ay. Et sic manēt iudei
 in sua cecitate obstinati tanq̄ canes cir-
 cūdātes ciuitatē vsq; ad finē ⁊ vespā mū-
 di. Et fideles successores aploꝝ manēt in
 fide xp̄i confirmati vsq; ad scōm aduētū
 xp̄i. Et hoc de sexto canticō.

Incipit septimū canticū.

Diuro vos filie ierusalem
 Si inueneritis dilectū meum

Et nūcietis ei quia amore
 languo.

Qualis est dilectus tuus
 ex dilecto O pulcherrima
 mulierum.

Qualis ē dilect⁹ tuus ex di-
 lecto quia sic adiurasti nos.

Dilectus meus cādidus et
 rubicūdus Elect⁹ ex milib⁹

Caput eius aurū optimuz
 Come eius sicut elate pal-

marū Nigre quasi coruus
 Oculi eius sicut columbe

Super riuulos aquarū que
 lacte sunt lote Et resident

iuxta fluentia plenissima.
 Gene illius sic areole aro-

matū cōsite a pigmētarijs.
 Labia eius lilia distillantia

myrrham primam.
 Manus illius tornatiles

auree plene iacynthis.
 Venter eius eburneus

Distinctus saphiris.
 Crura illius colonne mar-

moree Que fundate sunt
 i. iij.

super bases aureas.
 Species eius vt libani
 Electus vt cedri.
 Guttur illius suauissimū
 Et totus desiderabilis.
 Talis est dilectus meus
 Et ipse est amicus meus
 O filie hierusalem

De est canticus septimus in quo salom cātat excellētiā et potētīā et dignitatē xp̄i: quā ecclia ap̄loꝝ cantauit et euāgelizauit in hierl̄m post receptiōz sp̄s sc̄ti Et p̄ p̄ns salom cātat p̄dicatiōnē et publicatiōez euāgelij sc̄tas p̄ ap̄los p̄ r̄ceptiōez sp̄s sc̄ti. p̄mo in hierl̄m et poplo iudayco. et p̄ ea i poplo gētili. vt patebit p̄ cātica. seq̄ntia Ad cui⁹ intellectū est notādū. p̄ut dictū fuit i supiori cātico. q̄ ista sp̄s sa. s. cōgregatio ap̄loꝝ et disciploꝝ timore percussa et terrore vulnerata. et pallio fortitudiōis fidei expoliata p̄ totū tridui⁹ latuit in cenaclo vsqz ad refrectiōnē. Et adhuc latuit ibi vsqz ad dies octauus. vbi itez aparuit iesus presente thoma. vt p̄ jo. xx. Et iō tūc ista sp̄s magis certificata de refrectiōe sp̄si sui abiit a hierl̄m in galileā. vt p̄ mat. ultimo. Et ibi itez se manifestauit iesus petro et jobāni et thome et ceteris ap̄lis et discipulis ad mare tyberiadis et comedit cū eis. vt patz. jo. xxi. Et sic magis certi de xp̄i refrectiōe venerūt ad mōtē oliueti. et ibi locut⁹ est eis iesus de regno dei p̄cipiēs ne discederent ab hyerosolimis donec recipēt sp̄m sc̄m. Et sic vidētib⁹ illis eleuat⁹ est i celū post cui⁹ ascēsiōnē vndecim ap̄li cūz tota turba disciploꝝ et muliez numero. c. xx.

reuerſi in hierl̄m latuerūt decē dieb⁹ in cenaclo vsqz ad dies p̄tbecostes i quo receperūt sp̄m sc̄s. Ex quib⁹ oib⁹ p̄ q̄ ista sp̄s sa. s. societas ap̄loꝝ et disciploꝝ p̄ q̄n quagintatres dies. s. a captiōe xp̄i vsqz ad p̄tbecostē latuit p̄ fuga et timore p̄territa et percussa et vulnerata et pallio fortitudinis fidei expoliata. i quib⁹ quināgin tatrib⁹ dieb⁹ nō ausa est corā poplo xp̄s noīare. n̄c x̄itātē euāgelicā et refrectiōnez xp̄i p̄dicare. Sed postq̄ recepit sp̄m sc̄m ab oī vulnere t̄rois sanata et virtute sp̄s sc̄i ex alto induta. et pallio duoz sp̄s sc̄i vestita. et armata omni formidine reiecta: rep̄te exiuit d̄ cenaclo. et cū audatia corā p̄ncipib⁹ sacerdotuz et scribis et phariseis et omni poplo icēpit xp̄m p̄dicare et euāgelizare et eius refrectiōnē et ascēsiōnē manifestare. et ip̄m esse deū et hoīez et messiā i lege et p̄phetis p̄missuz publice p̄fiteri: et p̄ sacras scripturas probare et demōstrare. vt p̄z act. ij. Et p̄ totū discursus illius libri in quo die iter ceta duo magna mirabilia opa sp̄s sc̄i manifestata sunt. quoz p̄mus fuit qz petrus qui in captiōe xp̄i ad vocē vnius ancille timore p̄territ⁹ xp̄m negauerat. Et oēs alij ap̄li et discipuli relicto xp̄o auſugerūt. et p̄ quināgin tates dies timore p̄culsi et pallio fortitudiōis fidei expoliati latuerant. tunc autē recepto spiritu sc̄o cum tanta fiducia et audatia audebant cristum predicare aduersus p̄ncipes sacerdotum et scribas et phariseos. quos ante miserabiliter formidabant dicentes. Obedire oportet magis deo q̄ hoibus. Et ibant om̄s gaudētes a cōspectu cōsiliij p̄ noīe iesu cōtumeliā pati. vt p̄z act. v. Sc̄dm op⁹ mirabile fuit qz petr⁹ cū ceteris qui nūq̄ l̄ras didicerant in solis t̄b⁹ rusticis et piscatiōe enutriti: in illa die p̄

scribas et phariseos et legispositos sedentes in cathedra moysi: cum grandi sapia et audacia inceperunt disputare / et eis christus fuisse rex messias in lege promissum per sacras scripturas demonstrare. quorum rationibus et autoritatibus scribae et pharisei resistere non valentes: confusi et convicti recesserunt iterum: quod videtes turba phariseos et scribas per apostolos esse convictos: facta milia de turba crederunt et baptismum receperunt. ut per actum. ij. Et sic per predicationem apostolorum: et miracula que fiebant per eos in virtute nominis iesu crevit numerus et ecclesia fidelium. Quia ergo ista praevidens salomon in spiritu fecit istud septimum canticum in quo introducit ecclesiam apostolorum et discipulorum publice predicantem christum in hierusalem post receptionem spiritus sancti. Et introducit plebem simplicem et devotam apostolos devote audientem et de qualitate sponsi querentem. Et ideo tria sunt in hoc cantico. Primum ecclesia apostolorum et etiam mulierum quaerit sponsum suum christum in hierusalem ubi ante nec querere nec predicare audebat. Secundo plebs fidelium iudeorum qui conversi sunt querit de qualitate et dignitate huius sponsi. Tercio ipsa sponsa publice predicat et euangelizat deitatem et maiestatem et potentiam et sapiam et ceteras perfectiones christi sponsi sui. scilicet exiit ibi. Qualis est dilectus tuus. tertia ibi. Dilectus meus cadidus. Quam tunc ergo ad primum est advertendum secundum omnes euangelistas. quod postquam christus fuit depositus de cruce / et positus in sepulchro: dum apostoli laterent in cenaculo propter metum iudeorum per totum triduum. primum mulieres emerunt aromata: et die dominica mane diluculo venerunt ad monumentum / ut vincerent iesum. Sed cum invenissent lapidem revolutum ab ostio monumenti: et fuisset eis nuntiatum per angelos christum resurrexisse: tunc sola magdalena mansit iuxta sepulchrum: ceteris recedentibus / ad annuntiandum apostolis christi resurrectionem. Sed iterum christus apparuit

magdalene sub specie hortolani. ipsa autem putans christum esse hortolanum dixit. Si sustulisti ipsum / dicito mihi. Istez in eodem spacio temporis christus apparuit mulieribus euntibus ad apostolos. Et apostoli. scilicet petrus et iohannes ex relatu mulierum venerunt ad sepulchrum / ad querendum christum. quibus apparuit christus in via dum reverteretur. Ex quibus patet. quod tota ecclesia tam virorum quam mulierum querebat christum in illa die cum grati affectu et amore. Et eodem modo de tota ecclesia sponsa christi per illo statu possunt verificari verba posita in principio huius septimi cantici. Unde ait sponsa ad filias et mulieres hierusalem et maxime ad devotas in quibus quaerebat christum dicens. o filie hierusalem. Adiuro vos. id est sub sacro iuramento civitatis legis et prophetarum vos obligo et exhortor ut nunciatis mihi si inueneritis dilectum meum qui fuit sepultus in monumento. quia tulerunt dominum meum et nescio ubi posuerunt eum. ideo amore languero

Sed est iterum advertendum quod ecclesia apostolorum et discipulorum non solum quaesivit et expectavit sponsum suum per illud tempus et totum spaciis usque ad missionem spiritus sancti. sed et eius maiori affectu illico post receptionem spiritus sancti: quaesivit eum in cordibus hominum publice christum predicando. primum in hierusalem / et exinde per totam terram promissionis / et per totam syriam / et arabiam / et greciam / et per totum orbem. ut patet per totum librum actuum apostolorum. et in ecclesiastica historia. Et sic ista adiuratio posita in principio huius septimi cantici magis proprie verificatur de predicatione apostolorum facta primum in hierusalem / et exinde per totum orbem. unde recepto spiritu sancto dixit petrus cum tota ecclesia apostolorum ad totum populum hierusalem. O filie hierusalem adiuro vos per sacram scripturam legis et prophetarum: ut nunciatis mihi: si inueneritis dilectum meum. id est si creditis eum in cordibus vestris. qui dicat. quia ex dictis sacre scripture

potestis videre spm esse deum et hoies et
messia in lege pmissus. que vos ignoran/
tes crucifixis. qui mortuus e p pctis
oius. et refrexit a mortuis. put oes pro/
phete testimoniū phibēt d ipō. Itō p eas/
de sacras scripturas vos adiuro/et mo/
neo. ut recipiatis ipm in vey messiam: et
redēptorē. et si inueneritis ipm/et credide
ritis i cordibus vris: rogo/ut annūciatis
mibi: qz amore lāgueo. vñ hoc dicebat ec
clia apłorū. qz intātū fuit accēsa i amorē
et caritatem xpī p receptionē sps sc̄i. q
nō timēs minas scribarū et phariseorū
nec regū/nec p̄ncipū cū fiducia predica
bat xp̄m: desiderās oēs poplos adduce
re ad fidē eius. Deinde cū dicit. Qualis ē
dilect⁹ tuus. ponit deuotā interrogatio/
nez audiētū p̄dicationē apłorū in hierl̄m
in die p̄tecostes et dieb⁹ sequētib⁹. Ad
cuius intellectū ē notādū. ut legif̄ act. ij.
et. iij. qz cū petr⁹ et ceteri apłi publice pre
dicarēt corā poplo xp̄m esse filius dei: et
post mortē refrexisse in corpus gl̄iosus:
et sedisse a dextris dei p̄is tanq̄ heres:
et accepisse potestātē sup totū vniuersū:
tūc oēs admirabātur. Et iō admiraban/
tes querebāt de qualitate/et dignitate/et
maiestate xpī refgētis dicētes. Qualis ē
dilect⁹ tuus ex dilecto o pulcherrima mu
liez. q̄i dicerēt. tu dicis: qz iste dilect⁹ sp̄s
suo tuus ē fili⁹ dei dilect⁹ a deo p̄iet itā
tuus dilectus qz suscitauit a mortuis tercia
die. Et tradidit sibi regnū mūdi. ergo dic
mibi. qualis ē iste dilect⁹ tuus i natura et
maiestate. et quō p̄cedit ex p̄ie dilecto.
Et dic etiā nob: q̄re q̄ris eū cū tāta solici
tudine: qz sic adiurasti nos. Ad cui⁹ in/
tellectū est aduertēdū. qz filie hierl̄m tria
dicūt in p̄nti questioē. Primo qz bis di/
cunt. Qualis ē dilect⁹ ex dilecto. p qd ex
plicāt duplicē p̄cessionē filij ex p̄ie. Qua

rus prima ē ab eterno fm diuinitatē. Se
cūda est p̄cessio tēporalis fm hūanitatē.
Et iō querūt de qualitate xpī nō solū fm
diuinitatē: s; etiā fm hūanitatē. Itē sc̄do
iste filie hierl̄m vocāt istā sp̄saz pulcher/
rimā muliez: p qd notificāt pulchritudi
nē et plenitudiez donoz et gr̄az et bonoz
sp̄ualiz. quā adeptā ē ecclia in die p̄te/
costes p̄ reſeptionē sp̄s sc̄i. Itē tercio
dicūt. qz sic adiurasti nos. p qd denotat
magna sollicitudo et caritas: quā hēbant
apłi et discip̄li in publicatiōe euāgelij ad
uertēdos fideles: ostēdēdo et p̄bādo p̄
sacras scripturas xp̄m esse verū deum et
hoies et messias in lege p̄missus. Et iō fi/
lie hierl̄m eos interrogabāt. Deinde cū di
cit. Dilect⁹ me⁹ cādidos et rubicūd⁹ et.
ponit prompta responsio sp̄se ad filias
hierl̄m/explicādo maiestātē et potētiaz et
sapiam et oēs dignitates xpī sp̄si sui/de
scribēdo ipm p oia mēbra sua. Ad cu
ius intellectum est notandum. qz decem
membra xpī enumerat et memorat sp̄o/
sa: per que denotat/et notificat decem
dignitates et p̄fectiōes xpī sponfi sui sup
oia creata. s. caput/comas/oclos/genas/
labia/man⁹/vētrez/crura/spēm/et gutf.
Unde p caput intelligit xpī diuinitates.
et ait apłs p̄mo ad cor. xj. Caput ecclesie
x⁹: et caput xpī de⁹. Et iō qz x⁹ nō ē de⁹ p
p̄ticipatiōē. sed p essentiā fm diuinitatē
Itē nō dicit. caput ei⁹ aureū. sed caput
eius aurū optimū. Itē p comas nigras
intelligit xpī fortitudinē et victoriā quas
hūit de diabolo et mundo et morte: eo qz
nigredo et crispitudo capillorū denotāt
fortitudinē in hoie. Itē dicit come ei⁹
sicut elate. i. folia palmarū erecta sursum
et rigida ad vincendū et triūphādū. Itē
p oclos colūbinos. intelligit xpī p̄spica/
tatem in discernēdo. et rectitudines in

judicando. Et p genas odoriferas et aromaticas intelligit eius honestā vitā et cōversationē i hac peregriatōe. Et p labia intelligit eius p̄dicationē. Et p man⁹ tonatiles ⁊ aureas intelligit ei⁹ mirā potētīā ⁊ opa miraculosa. Et p vētrē plenus saphiris intelligit ip̄m fuisse capsas et armariū oīuz virtutū. Et p crura et bases aureas intelligit fidei articulos ⁊ grās sacramētorū: sup quas fundavit ecclias. Et p spēm et staturā intelligit ei⁹ pulchritudinē ⁊ magnitudinē ⁊ excellētīā ⁊ impiū. Et p guttur intelligit suavitātē sermonū eius. Fuit ergo et ē xp̄s caput ⁊ principium p̄mo oīuz rez p creationē. qz oīa per ip̄m facta sunt. s̄o. p̄mo. Et ē caput ecclie et hoīuz ⁊ angeloz. qz de⁹ posuit euz sup oēm ecclias ⁊ principatus ⁊ potestates. Et istud caput ē de⁹ nō p participationē: s̄ p essentiā. Et iō caput ei⁹ nō dī aureus s̄ ip̄m aurū/ad denotādus qd xp̄s non est de⁹ p participationē sicut ceteri sc̄i. s̄ ē deus p eēntiā. qz xp̄s est v̄bū filius p̄ris sibi coessentialis. Itē oculi eius sūt mūdi et recti et p̄spicaces volantes sup totam scripturā: sicut colūbe sup riuos aquarū q̄ sunt lacte lote. i. lacteo colore dealbate que residēt iuxta fluentia. Ita ergo xp̄s est mūdus et rectus nō accipiēs p̄sonam hoīuz in iudicādo. Et p̄spicax in discernendo ⁊ penetrādo secreta dei p̄ris ⁊ sacre scripture. qz quecūqz audiuit ⁊ hausit ex puteo sapie p̄ris: nota fecit nobis. Habet xp̄s comas nigras et tortuosas ⁊ rigidas et elatas et eleuatas p fortitudinē. qz fuit fortis in p̄ferēdis iniurijs et laborib⁹ et tormētis ⁊ ferendo mortē et passionē. Bene eius sunt odorifere sicut areole aromātū cōsite a pigmētarijs et aromatarijs. qz vita ⁊ cōuersatio honesta fuit oib⁹ exēplaris ⁊ odorifera. Itē oēs

currebāt in odorē et famā unguētōz ei⁹. Itē labia eius fuerūt distillātia myrrhā primā in p̄dicādo. qz p̄dicabāt penitentiā: ⁊ extirpabāt vicia inserēdo virtutes. Et manus eius p quas designat potētīā ⁊ opatio: fuerūt tonatiles. i. munite et armillis aureis circūdate ⁊ plene iacitis qz opa miraculosa q̄ faciebant man⁹ potēntie xp̄i erāt aurea et iacintina sup oēs facultatē hūanā in suscitādo mortuos ⁊ egros sanādo ⁊ opa mie exercēdo. Itē venter eius fuit eburne⁹ distinct⁹ saphiris. i. fuit capsula ⁊ archa plena lapidib⁹ p̄ciosis. s. virtutib⁹ ⁊ bonis ⁊ thesauris spūalib⁹. vñ in hebreo hētur vēter eius capsula eburnea plena saphiris. qz xp̄s fuit archa et armariū omniū virtutū ⁊ thesaurorū sapientie et scientie dei et grarū et omniū virtutū ⁊ bonoz spūalium. s̄ cuius plenitudine oēs accepim⁹. Itē crura eius sup q̄ fundavit eccliam sunt sicut colūne marmoree. s. fortissime ⁊ mundissime ad modū marmoris. q̄ quidē colūne ecclie sunt fundate sup bases aureas. s. sup fidem ⁊ caritates et grām sacramētorū. Itē spēs ⁊ pulchritudo xp̄i q̄ cōsistit i abundantia bonoz et magnitudine et altitudine ip̄i et supereminētie ⁊ dignitatis ē sicut libani. nā sicut mons libani sup̄cedit om̄s alios mōtes syrie in altitudine et pinguedine pascuarū et fructuū ⁊ aq̄z: Ita xp̄s qui ē mons dei/mons pinguis sup̄exclit et excedit oēs mōtes. s. īges et oēs creaturas i altitudine perfectionū et copia fructuū virtutū et bonoz spūalium. Et sicut ced⁹ ē arbor electa et incorruptibilis ⁊ altissima super oēs alias arbores: Ita xp̄s immortalis p̄ resurrectionē excedit oēs creaturas in dominio ⁊ īperio: quia sedet a dextris. i. in potiorib⁹ bonis p̄ris. Et data est illi potestas in celo ⁊ in terra

et in oib⁹ abissis. iō dī elect⁹. i. eleuat⁹. vt
cedi. Itē guttur eius est suauissimuz. s.
doctrina euāgelica que ex gutture ⁊ ore
ei⁹ pcessit / et nob⁹ reliquit: ē suauissima ⁊
dulcissima audiētib⁹. Ex quib⁹ ps. q⁹ tot⁹
xp̄s est desiderabilis et bon⁹ q̄ntū ad oīa
sup̄dicta. s. quo ad caput ⁊ comas / et o /
culos: q⁹ oīa sunt bona et desiderabilia ⁊
nil fuit in eo quin fuerit bonū et deside /
rabile sp̄se sue ecclīe. Et iō pcludit spon /
sa cāticū suū dicēs. O filie hierl^m talis est
dilect⁹ me⁹ xp̄s / qualē vob⁹ descripsi et p̄ /
dicavi. Et ip̄e est amicus et sp̄sus meus
quē vidi ⁊ audiuī. quē amauī. quē credi /
di. quē dilexi. et tanq̄ deū colui. ⁊ i verū
messiā in lege pmissuz suscepi. Ex sup̄dic /
tis omnibus patet. quō ecclīa ap̄loꝝ ⁊
discipuloꝝ vulnerata vulnere timoris ⁊
expoliata pallio firmitatis fidei non au /
sa fuerat publice p̄ quinq̄gintatres dies
fidē xp̄i p̄fiteri. S³ recepto sp̄i sc̄to i die
p̄tecostes induta pallio fortitudis fidei
⁊ alioꝝ donoꝝ ⁊ gr̄aꝝ: publice ⁊ cū fidu /
cia ausa ē cātare cāticū sup̄dictū: cōfitem /
do ⁊ pbādo xp̄m esse deū et hoīez ⁊ mes /
siaz in lege pmissuz. Et h̄ pbādo p̄ scrip /
turas legis ⁊ p̄phetaz. et cōvincēdos iu /
deos. vt ps per totum discursuz actuum
ap̄loꝝ. Et hec dicta sūt de septio cātico.

Incipit octauum canticum.

**Uo abiit dilectus
tuus O pulcher
rima mulierum
Quo declinauit dilectus tu⁹
Et queremus eum tecum.
Dilectus meus descēdit in
hortum suuz Ad areolam
aromatū Et ibi pascatur**

**in hortis Et lilia colligat.
Ego dilecto meo et dilectus
meus mihi Qui pascitur
inter lilia.**

**Dulchra es amica mea et
suavis Et decora sicut hie
rusalem Terribilis vt ca
strorū acies ordinata.**

**Auerte oculos tuos a me
Quia ipsi me auolare fece
rūt. Capilli tui sicut grex
caprarum Que apparue
runt de galaad.**

**Dētes tui sic greges ouiuꝝ
Que ascēderūt de lauacro
Omnes gemellis fetibus
Et sterilis nō est in eis.**

**Sicut cortex malipunici
Sic gene tue absq³ occultis
tuis.**

Uo abiit dilect⁹ tu⁹

⁊c. Hoc est cāticum octauum
in quo salon cantat descēsum
ecclīe ap̄loꝝ ad p̄dicāduꝝ populo gētili.
et p̄ p̄ns cātat p̄uersiōꝝ populi gentilis.
In quo cātico sp̄sus satisfacit petitiōi
plebis gētilis cupiētis sociari cum plebe
iudayca: et dealbari a nigredine ydolafe
et recipi et introduci in cubiculuz regis /
et pasci i horto eius / et quiescere sub um /
bra ei⁹ put dcm fuit: et ip̄a petiuit i can /
tico p̄mo. Et iō x⁹ in hoc cātico recipit
plebē gētilē et pulchrafacit et decorat eaz

sociando eā sibi simul cum quersis de populo iudayco. In quo cātico duo pncipalr facit. nā in prima pte introducit spōsus vocatē et decoratē spōsas de populo gētili. In scda xō introducit poplū laudatē et beatificatē eādes spōsas. ibi .lx. sunt regine et c. Quātū ad p̄mū ē notādū put legit act. xiiij. q̄ postq̄ ecclia et cet' aploꝝ predicauit et annūciauit publice et cū fiducia x̄bū dei populo iudayco pbando et cōfiteōdo x̄pm esse x̄us messia in lege p̄missus. In qua p̄dicatiōe ecclia cantauit precedēs cāticū put dictū ē. cōmēdando virtutes et p̄fectiones x̄pi. tūc l3 multi iudeoꝝ fuissent quersis ad x̄p̄s p̄ p̄dicatiōes aploꝝ. tū maior pars illius poplū p̄dixit p̄dicatiōi aploꝝ et negauit x̄pm: et p̄secuta ē eccliaz. tūc paulus et barnabas vidētes ingratitudinē illi' poplū dixerūt. Vobis oportebat p̄mū loqui x̄bū dei. sed quoniā repellistis illud et indignos vos iudicastis eterne vite. ecce quertimur ad gētes. Sic enī p̄cepit nob̄ dñs. Cōstituite in lucē gētiū: ut sis salus mea vsq; ad extremū terre. Audiētes autē gētes gauise sunt et c. Ex quib' p̄s qualr reprobatif iudeis inceperūt gētiles querti. ut p̄s act. xiiij. et p̄ totū discursus illi' libri. Et sic x̄p̄s spōsus ecclie dñ declinasse et descendisse a populo iudayco ad populū gētilē. i quo fecit et plātauit hortū suū. Ex quo collegit plures fructus. i. plures fideles q̄ de plebe iudayca. Hoc autē p̄uidēs salon i spū sumēdo parabolā et figuras ex ioseph qui ordinatis et p̄stitutis. xij. p̄ncipib' et capitaneis adeptus ē totā terrā p̄missionis. quā gētiles et ydolatre possidebant. Ita pariter x̄p̄s p̄stituit illos. xij. aploꝝ p̄ quos adept' est totū populū gētilē. Et iō salon in hac p̄ma parte hui' cānici cantādo cōuersionē populi gētilis introducit

tres p̄dicatiōes p̄sonarū ad loquēdus. Nas p̄mo introducit filias hierl'm de spōso interrogātes p̄ quas intelligūtur minores iudei p̄ aplos conuersi. Scdo introducit spōsam ad q̄situs respōdētē. Tercio itro ducit spōsus plebē gētilē ad fidē vocatē et eam decoratē et sibi sociatē. scda ibi. Dilect' me' descendit. tertia ibi. Pulchra es amica mea. Quātus ad p̄mū. qz i superiori cātico spōsa cōmēdauerat spōsus et explicauerat ei' virtutes et p̄fectiones in gētes. iō filie hierl'm. i. aīe deuote et fideles querūt et interrogāt spōsam dicentes. O pulcherrima mulier/quo abist dilect' tuus: quo declinauit dilect' tuus: et queremus eū tecū. Isti xō interrogātes erāt nouiter cōuersi de iudayismo/et minores qui interrogabāt cetus aploꝝ. Qui tria dicūt. s. quo abist. i. q̄re recessit a iudeis. Et quo declinauit: qz recedere a populo iudayco/et ire ad populum gentilem. declinare est tanq̄ a maiori et digniori ad minore. Item subdunt. Queremus ip̄m tecum: quia multi conuersi ex iudeis p̄dicabāt et populo gētili cū aplis

Deinde cū dicit. Dilect' me' descendit in hortū. et c. pōif rñsio spōse iuxta q̄sitū

Ad cui' intellectus ē notādū q̄ delubra et tēpla gētiliū in quib' p̄ habitabāt et adorabant ydola: dicebant cubilia draconū et demonū. sed postea facte sunt ecclie x̄pi et scōꝝ. in quib' colit et adoratur ver' de' tn' et vn' et offert ver' sacrificiū eucaristie/et vere oñones et oblatiōes. et celebrant diuina officia deo acceptabilia: quib' de' dñ pasci et delectari. Et sic gētilitas p̄ fidē et baptismū sc̄ta ē areola aromatu spūaliū quib' x̄p̄s dñ pasci. nam sicut x̄p̄s pascit nos cibis spūalib' sacramentorū et doctrina. Ita dñ a nobis pasci lilis et rosis et aromatib' bonorū opū et oionū. et

vniuersalr cultu latric. inq̄ntuz delectaf
 in nr̄is bonis opib⁹ ⁊ acceptat illa ad vi-
 tam eternā. Respōdēs ergo spōsa ad q̄si-
 tus adoleſcētulaz ⁊ filiaz hirm: q̄no di-
 xerūt. Quo abiit ⁊ declinavit dilect⁹ tu⁹
 Dicit dilect⁹ me⁹ xp̄s reprobatis iudeis
 incredulis. quib⁹ primū oportebat loq̄
 x̄bū dei. qz indignos se fecerūt. ideo cō-
 uersus ad gētes descēdit in hortū suū ad
 areolā aromatū. Hāz ex poplo gētili et
 ex tēplis et delubris eius fecit sibi areo-
 lam aromatus et hortuz fructifex/eiecta
 spurcicia ydoloꝝ: vt pascatur in hortis
 populi gētilis ⁊ colligat ex eo lilia. s. virgi-
 nes ⁊ martires ⁊ p̄fessores ⁊ doctores
 et iustos vtriusqz sexus. Et pascat ibi pa-
 stu latric. s. sacrificiorū et oblationum et
 oionū. Et dī xp̄s descēdere a pplo iuday-
 co ad gētilē tanq̄ a digniori. qui ante deū
 colebat ad minus dignū qui ydola vene-
 rabat. S; qz p talē descēsus xp̄i ad plebē
 gentiles/sicut plebs gētilis p̄uersa pascit
 xp̄m p latric cultū. ita xp̄s pascit eas pa-
 bulo ecclīasticorū sacramentorū. et p q̄nis
 sit mutuos pastus. iō subdit. Ego dilec-
 to meo. et dilect⁹ me⁹ mibi. qz pascif iter
 lilia. q̄i dicat. Ego exhibeo cultū ⁊ fuitu-
 tē latric dilecto ⁊ spōso meo xp̄o. Et exhi-
 beo sibi fideles p regenerationē. qz cōti-
 nue regenerat ex me filios ⁊ martires ⁊
 virgines ⁊ p̄fessores ⁊ iustos vtriusqz se-
 xus p baptismū ⁊ alia sacramēta. S; ip̄e
 largif ⁊ exhibet mibi pastū et pabulū spi-
 rituale. s. dona sp̄s sc̄ti: et gr̄as sacramen-
 torū in p̄nti: et gl̄ias i futuro. Et sic adin-
 nicē correspōdem⁹ nob: et exhibemus et
 reddim⁹ vices amoris. Itē ego exhibeo
 dilecto cultū latric: cui obligor ex debito
 s; ip̄e gratis et libe largif mibi localia et
 bona spōsalia ⁊ sp̄uali in dotem. qz tanq̄
 spōsas decorauit me corona ⁊ copia bo-

noꝝ sp̄ualiū mibi familiariter loquēdo.
 ymo iam satisfacit mibi et correspondet
 mee petitioni ⁊ desiderio. Hā ego cū in
 gēti affectu et desiderio in primo cantico
 petiui dealbari et mūdari a nigredine y-
 dolatrie ⁊ spurcicia gētilitatis. ⁊ sociari
 cū filiab⁹ hirm in eadez ecclīa et pasci in
 vno ⁊ eodē horto ⁊ quiescere sub vmbra
 spōsi in meridie. spōsus autēz sas audiuit
 vocē meas et annuit votis et petitiōibus
 meis. qz jā familiariter loquitur mibi p
 ap̄los suos. Et ego loquor sibi cātando
 salmodias et diuina officia. qz iam misit
 ap̄los suos ad p̄dicāduz euāgelius omni
 creature p vniuersuz mūdū. Et sic jā lo-
 quitur mibi spōsus ⁊ audio vocē ei⁹ euā-
 gelicā. Et ego iā loquor illi: et respōdeo
 sibi p̄fitēdo ip̄m esse verū deū ⁊ hoiez: et
 x̄uz messia i lege p̄missū. Et sic respōdeo
 sibi p fidē spes ⁊ caritatē ⁊ cultuz latric.
 Et sic spōsus me⁹ pascif in lilia martyꝝ
 ⁊ virginū ⁊ oīuz iustorū eoz bona opa ⁊
 cultū latric delectabilif acceptādo. De
 inde enz dicit. Pulchra es amica mea et
 suavis. ⁊c. Introducif spōsus ad loquē-
 dū et ornandū et dotandū ecclīas spōsas
 suā de populo gētili bonis sp̄ualib⁹ sicut
 ante dotauerat ecclīam de cōuersis ex sy-
 nagoga. Ad cui⁹ intellectū ē aduertēti-
 dū sicut fuit dictū i p̄mo cantico. q̄ sicut
 de⁹ est creator vniuersalis ab initio. Ita
 fact⁹ ē ex t̄pe et in t̄pe cōstituto redēptor
 vniuersalis tam populi gētilis q̄ israeli-
 tici. Et iō sicut p̄iarche et p̄phete in p̄so-
 na toti⁹ populi israelitici petebant xp̄m
 messiam in lege p̄missum: vt veniret ad
 osculandū nos osculo oris sui. et ut tra-
 heret eos post se. et introduceret in cubi-
 culuz suū. Ita p̄t̄ tota plebs gētilis hoc
 idē petebat et petijt p thamar et raab et
 ruth: tanq̄ p p̄curatrices. quia om̄s ille

petierunt xpm in psona totius populi gētilis. inq̄ntū desiderarūt sociari in populo dei. et venerūt ad fidē ⁊ cultū vni⁹ dei et sic desiderarūt xp̄s v̄tūꝝ simul cū successoribus eorū. vt dictū fuit ibi. Et d̄siderarūt dealbari a spurcicia et nigredine ⁊ sorde ydolatrie dicēdo. Nigra suꝝ: sꝫ forma ⁊ c̄. Et iō sicut sp̄sūꝝ satisfecit plebi iudayce ⁊ synagoge fidelīū p sex cantica. qꝫ iā venit in carne: et osculat⁹ est eas per incarnatiōes. vt patuit ī sc̄do cantico et osculat⁹ ē eā osculo oris sui psonalit⁹ p euāgelicā p̄dicatiōes. vt patuit cātico tercio. Et iā traxit eā p familiare doctrinas et cōuersatiōes ⁊ miraculoꝝ opationes. vt patuit cātico q̄rto. Et iāꝝ introduxit eas in thalamū suū. et ornavit vestib⁹ sp̄sūꝝ lib⁹. vt patuit cātico quinto. Et iāꝝ pavit et refecit eā pabulo sacramētoꝝ emanantiū ex passione xp̄i. vt patuit cātico sexto. Et iā eccl̄ia congregata ex pueris de iudayismo et ex poplo isrl̄itico: recepit xp̄s in sp̄sūꝝ cōmēdādo ⁊ cōfitēdo eius virtutes ⁊ p̄fectiones ⁊ oīpotētiā ⁊ magnificētiā. vt patuit in cātico septio. s. ī cātico p̄cedēti. Ita ergo pariter ī hoc octauo cātico ⁊ duob⁹ sequētib⁹ sp̄sūꝝ satisfacit ⁊ vult satisfacere votis ⁊ petitiōib⁹ plebis gētilis petētis dealbari a nigredine ydolatrie: ⁊ sociari cum plebe isrl̄itica ⁊ pasci eꝫ ea et simul quiescere sub vmbra sp̄si. quā petitiones xp̄s adimpleuit eꝫ misit ap̄los ad vocādū ⁊ p̄uertēdū populoꝝ gētilē ad fidē euāgelicā. Et sic xp̄s p ap̄los suos et discipulos vocauit plebē gētilē in eādē eccl̄iaz: ⁊ dealbauit eā ⁊ ornavit ⁊ decorauit ⁊ dotauit eā eisdē ornamentis ⁊ monilib⁹ sp̄salibus. quibus ante ornaverat eccl̄iaz ex synagoga puerisam. Et sic ex vtroqꝫ populo sc̄ta ē vnica eccl̄ia ⁊ sp̄sa xp̄i. Et sic in his trib⁹ vlti-

mis cāticis maxie loquit⁹ salon de eccl̄ia populi gētilis iam sc̄ta vna et sociata eꝫ iudayca siue isrl̄itica. vt patebit. Dicit ergo xp̄s sp̄sūꝝ. O amica mea de populo gētili tu in principio petisti a nigredine ydolatrie dealbari: et cū filiab⁹ bir̄lm sociari ⁊ simul pasci ⁊ quiescere. Et iō p̄pleto iam misterio redēptionis ī poplo isrl̄itico: et postq̄ illi satisfeci p incarnatiōne ⁊ familiarem p̄dicatiōne ⁊ mortem ⁊ passiōne: et refrectiōne ⁊ c̄. tandem volui descēdere ad te. vt satisfaceres votis ⁊ petitiōib⁹ tuis mittēdo tibi ap̄los et discipulos ad p̄dicādū. vt in psona mei te dealbent et mundent a nigredine ydolatrie ⁊ pulchrā faciāt p baptismū ⁊ alia sacramēta. Et nota q̄ h̄ xp̄s vocauerit plebem gētilē ⁊ baptizauerit p ap̄los tanq̄ p ministros. tñ qꝫ p se ip̄s dat gr̄as et bona sp̄ualia. ideo loquitur ī psona pp̄ria. Itē dicere xp̄s et cōmēdare pulchritudines plebis gentilis: idē est q̄ facere. qꝫ cōmēdādo ip̄am de pulchritudine: idē est q̄ facere ip̄am pulchrā ⁊ ip̄am decorare ornamentis sp̄salib⁹ hic memoratis. Itē ē aduertēdus q̄ h̄ sp̄sūꝝ repetat ⁊ iteret ī hoc cātico octauo bona sp̄ualia et ornamenta que p̄memorauit et explicauit in quinto cātico. tñ talis repetitio et iteratio non est supflua nec ociosa. sꝫ denotat duos pp̄los ī diuersis t̄porib⁹ successiue ad fidē p̄uersos. quos xp̄s sub eādē eccl̄ia p̄nexit: ⁊ eisdē ornamentis sp̄salib⁹ decorauit. Dicit ergo xp̄s. O amica mea conuersa de plebe gentili ego dico tibi. q̄ tu es pulchra. i. pulchrā te facio simul cum plebe isrl̄itica. Et tu es decora facta sicut bir̄lm. nā tu in primo cantico petisti dealbari ⁊ decorari et sociari filiab⁹ bir̄lm. Et ego dico tibi. q̄ tu es sc̄ta decora sicut bir̄lm ⁊ sibi consociata in vnā eccl̄iam et

eisdē ornamentiis spōsalib⁹ dcorata: postq̄
recepisti eadē ecclīastica sacramēta: q̄ ea
dē septē dona sp̄s sc̄ti recepisti. Et ad pu
gnādū p̄tra mūdū ⁊ carnē ⁊ diabolum
eisdē armis armata fuisti. Et iō tu es fac
ta terribilis: ad pugnādū: sicut vna acies
castroz bellicoz ad bellādū et pugnādū
ordiata p̄ fide euāgelica defendēda. ⁊ itez
pulchritudo tua sūme delectat me. Auerte
ergo oculos tuos a me ⁊ c. Et loquit̄
yronicē: modo amātū: sicut spōsus car
nalis q̄noq̄ dicit spōse. Auerte oculos tu
os a me: q̄ tātū sūt pulchri: q̄ penetrāt
cor meū et interficiūt me. Ita ergo pari
ter methasorice dicit hic xp̄s. O sponsa
mea auerte oculos tuos. s. fidei ⁊ caritatis
et hūilitatis. q̄ tātū mibi placent ⁊ sunt
grati: q̄ me auolare fecerūt. i. vt relicto
et reprobato populo iudayco incredulo
me cōpulerūt: vt repēte descēderē ⁊ veni
rem ad te. Ad cuius intellectū est ad
uertēdū sicut dictū ē in cātico quinto. q̄
xp̄s nō respexit in nob̄ istos oculos ⁊ ista
bona tanq̄ formā efficientē: s̄ tanq̄ for
mā disponētē quā ip̄e in nob̄ imp̄ssit. ut
nos sibi gratos faceret. Tū tria genera
oculoz vulnerauerūt xp̄s: ⁊ fecerūt ip̄m
aduolare. vt venirēt ad nos redimēdum
Primo oculi ymaginis naturalis inq̄n
tū solū hoīez creauit ī hoc mūdo inferio
ri ad ymaginē suā aptū et capacē ad suaz
bēitudinē pticipādā ⁊ capacēdā. et iō ad
uolādo descēdit ad redimēdā suā ymagi
nē q̄z ī vtroq̄z pp̄lo rep̄st. Sc̄do vulne
rauerūt ⁊ mouerunt xp̄m oculi p̄destia
tiōis. nā quos pat̄ ab et̄no p̄destinauit:
hos fili⁹ fact⁹ hō ex t̄p̄e vocauit: et hos
iustificauit ī p̄ntizet magnificauit et gl̄ifi
cauit in futuro. ad ro. ix. Tertio at̄ sunt
oculi gr̄e pp̄t quos sum⁹ deo grati et ac
cepti ad vitā et̄nā: et hos dōit nob̄is gra

tis x⁹. ip̄e eis x⁹ dedit nob̄is oculos fidei
cū caritate quib⁹ eū cognoscim⁹ et diligi
m⁹ ⁊ meremur et sum⁹ apti ad vitā et̄nā
Et isti oculi penetrant cor xp̄i et faciunt
eū aduolare ad p̄miū nob̄is cōferendū.
et sic x⁹ amat q̄d in nob̄is plantauit. Et
sic p̄s q̄ x⁹ ante dilexit nos q̄ nos ip̄s. q̄
ante mundi cōstitutionē dilexit et elegit
nos: ut essem⁹ sc̄ti. et postea gratificauit
nos in xp̄o filio suo. ad phi. i. Et sic p̄s q̄
x⁹ dotauit ⁊ ornauit ecclīam spōsam suā
ornamentiis spōsalib⁹: ut sibi placeret et
amplius eam diligeret. q̄ quidē ornamē
ta sunt fides articuloz et gr̄a sacramēto
rū et robur ad obfuantīā p̄ceptoz et va
rietas statuū et officioz et dignitatū. Et
iō p̄ oculos p̄nt et̄ intelligi doctores. s. aug⁹.
hiero⁹. et ceti qui fuerunt de pp̄lo
gētili multo plures q̄ de pp̄lo iudayco.
p̄ quos doctores tanq̄ p̄ oculos uidet ec
clīa. qui quidē oculi doctoz eo quia erāt
cū fide et caritate. iō xp̄m aduolare fece
rūt. Et sic et̄ subdit. Capilli tui. i. populi
ex gētib⁹ cōuersi facti sunt copiosi et al
bissimi et multiplicati p̄ regenerationes
baptismalē. sicut greges caprū q̄ appue
rūt de galaad in magno numero. Et dē
tes tui qui sunt idē doctores inq̄ntū rū
nant et masticant et digerunt sacrā scrip
turam facti sunt albi et mūdi sicut grex
ouium que ascenderunt de lauacro pro
ut dictū est ī cātico quinto: q̄ oēs doc
tores sunt gemellis fetib⁹ et sterilis nō ē
ī eis. inq̄ntū ex vtroq̄z testamēto cotidie
pariūt sacrā scripturā et p̄bēt eā popl̄is
fidelibus. Et sic et̄ias gene tue q̄ sunt bone
⁊ honeste opatiōes corā popl̄o apparen
tes sunt rubee p̄ caritatē. sicut cortex ma
li punici absq̄z occultis. Nā sicut malum
punicū sub vna pelle rubea cōtinet mul
ta grana rubea ⁊ pulchra. ita ecclīa spō

sa xpi sub vna pelle et tegimie fidei et caritatis continet copia fidelium rubore et ardore caritatis ardentiū: cui lux lucet coram hoib⁹. nō vt videatur ab hoib⁹ ad propria laudē: s; vt glificet dñs qui in celis est. Et ideo subdit. absq; occultis: q̄i dicat. q̄ talia opa sunt eius interiori gaudio et recta intentione latēte: testimoniū reddēdo scia eorū. Et sic ecclia ⁊ quilibet iust⁹ ē pulcher ⁊ rubet caritate int⁹ et extra. q; nō ad ostentationē propria opat et exercet opa virtutū: s; ad laudē dei ⁊ proximi bonus exēplū ⁊ utilitatē. Hoc etiā dicit. q; i ecclia multi sunt martires latēter in corde: s; non martiriū receperūt publicum in carne.

Secūda pars octauī cātici
Exagita sūt regine
Octogita cōcubine
Et adolefcētularū
non est numerus.

Vna ē colūba mea perfecta mea
Vna ē matri sue
Electa genitrici sue.

Viderunt eam filie syon
Beatissimaz predicauerūt
Regine et concubine et laudauerunt eam.

Que est ista que progreditur quasi aurora cōsurgens
Dulcra vt luna Electa vt sol
Terribilis vt castrorum acies ordinata.

Descendi in hortum nucuz
Et viderē poma cōualliu

Et inspicerē si floruiſſ; vicia
Et germiaſſēt mala pūica.
Reſcui. Anima mea conturbauit me propter quod irigas aminadab.
Reuertere reuertere sunamitis
Reuertere reuerte re vt intueamur te.

Et inde cū dicit: Sexaginta sunt regine ⁊c. Hoc ē scda ps huius octauī cātici. Ad cui⁹ intellectum est aduertēdu. q; oēs reges terre et principes mūdi gerūt vices dei in regēdo q; oīs potestas a dño deo ē. Vñ dicit diuina sapia p me reges regnant: p me principes impant ⁊ decernūt iusticias. puer. viij. Et ē dicēdu. q; oīs hūana p̄as est a deo aut p̄ceptiue. aut pmissiue. vñ reges regnant ex dei voluntate p̄ceptiua. eo q; ex electiōe incepūt regnare et optimis legibus regūt et discernūt iudicia. Et ideo ppter tales honestū ordinē dñandi regie potestates ⁊ regna: metaphorice dñi vxores dei ⁊ regie. tyrānides autem p̄ates eo q; violēter regūt ⁊ regunt. iō dñr cōcubine quasi adulterine. q; non legitime possident nec regunt. Et sic salōn hic regna et regias potestates mundi appellat reginas. et tyrānides appellat cōcubinas. et ciuitates et oppida appellat adoleſcentulas q̄si ancillas regū et p̄ncipuz. Et q; plures sunt tyranni q̄ reges legitimi in mundo: iō ponit cōcubinas in maiori numero. Et quia ciuitates et oppida sunt i mltō maiori numero q̄ reges siue regna et tyrannides: iō ponit eas sub numero q̄si infinito. Sed q; h; oīa ista regna mundi et p̄ncipat⁹ et tyrannides et ciuitates

R

sint plures in numero et sint diuerse lin-
gue et diuersi mores. et licet sub diuersis
hūanis legib⁹ regātur: et uiuāt tēporalr.
tñ ex omnib⁹ his et i oib⁹ his sc̄ta ē vnica
ecclesia sub vno capite xp̄o et p̄ncipe cōgre-
gata. Et vnico baptismo regenerata uiuēs
sub vnica lege euāgelica. Et vnica gr̄a sa-
cramētōr. Et vnica fide articuloꝝ. quia
vbiquz terraz vnica ē ecclesia sponsa xp̄i: si-
cut vnicus ē sp̄s̄us. Et h̄ ē qd̄ itēdit dice-
re salon i hoc cātico et loco i p̄sona xp̄i.
vñ ait. Sexagita sunt regie. i. regie p̄ta-
tes. Et octogita ꝓcubie. i. tyrannides in
mūdo. Et adolescētulaz. i. ciuitatū et op-
pidoꝝ et alioꝝ populoꝝ nō est numer⁹: qz
sunt q̄i infiniti in mūdo. S; in oib⁹ his
vna ē columba mea. i. vnica ē ecclesia sp̄o-
sa mea simplex et innocēs et pura sicut co-
lumba. Et vnica et p̄fecta ē matri suē: et
electa genitrici suē. Ad cui⁹ intellectū
est notādū. qd̄ xp̄s̄ d̄i sp̄s̄us ecclesie inq̄n-
tū eā sibi vniuit p̄ gr̄as et fides. et d̄i filia
xp̄i inq̄ntū ip̄as regenerauit: s; qz xp̄s̄ re-
generauit totā ecclesiaz et regenerat conti-
nue fidelē ex aqua et sp̄u sc̄to. iō sp̄s̄ sc̄s̄
d̄i mater ecclesie sp̄ose xp̄i. Et iō d̄i colūba
et colūbina: qz ex sp̄u sc̄to regenerata. Et
d̄i p̄fecta matri suē: qz nō ex volūate car-
nis: nec viri: sed ex solo sp̄u sc̄to est rege-
nerata et renata. Et ita etiā d̄i electa ma-
tri suē. i. sp̄u sc̄to. ex cui⁹ virtute et gr̄a
dei regenerata d̄i et renata. Et nō est mi-
rādū. qd̄ salon apellet sp̄m sc̄m matres
ecclesie: qz h̄ nomen sp̄s̄ i caldeo et hebreo
est feminini generis: sicut i latio ē mascu-
lini generis: et i greco neutri gneris. ut
inquit byerōi. in s̄mone de assumptiōe
virgīs. Antēdit ergo dicere sp̄s̄us. qd̄ h̄
multa et diuersa sint regna et p̄ncipatus
et potestates in mūdo uiuētes sub diuer-
sis legib⁹ hūanis. tñ ex oib⁹ his et i oib⁹

his vnica ē ecclesia sp̄osa xp̄i uiuēs sub vni-
co p̄ncipe et vnica fide et caritate et vnica
lege euāgelica. Deinde cū dicit. Uiderūt
eam etc. Est aduertendū qd̄ postq̄ ecclesia
ap̄toꝝ et discipuloꝝ recepit sp̄m sc̄m illi-
co non post multos dies fuerunt ap̄li et
discipuli p̄ diuersas ꝓuicias et regna mū-
di ad p̄dicandū euangeliū omni creature
disp̄si ꝓut eis x⁹ p̄cepit in die ascētionis.
Et sic mathe⁹ ꝓuect⁹ ē in ethiopiā. et bar-
tholome⁹ et thomas ad regna indoꝝ et
andreas apud s̄ibos et symon et iudas
p̄dicarunt p̄ egiptū et caldeā et petr⁹ et
paulus p̄ greciā vsqz ad ytaliā. Et sic sin-
guli p̄ gr̄as s̄monū et virtutē sp̄is sc̄i et
ꝓꝓt̄ signa q̄ faciebāt suscitādo mortuos
et sanādo infirmos et eiciēdo demōias
cōuertebant multos ad fidem xp̄i. Et sic
vnusquisqz ap̄tus faciebat sibi societates
et exercitū fidelium cōuersoꝝ ex gētilitate.
Tunc ergo filie syon. i. aīe deuote et fide-
les nouit cōuerse. et reges et p̄ncipes et
tyranni et ciuitates et ꝓꝓi gētilium viden-
tes ecclesiam in ap̄lis et discipulis tanq̄ acie
ordinatā: ita p̄ mundū cū signis et virtu-
tib⁹ ꝓgredi et ꝓficisci semp̄ augēdo et ho-
mines ad fidē cōuertēdo: tūc oēs iste po-
testates p̄dicauerunt ecclesiam et xp̄ianas
religionē b̄tissimā. quia in tam magnum
numerū augebat et qz tot et tātis signis
et virtutib⁹ coruscabat. et sic p̄dicabāt eā
b̄tissimā ꝓꝓt̄ magnitudinē et excellētiā
sp̄osi: qui eam b̄tificabat et tantū et tales
gradū exaltabat et dignificabat et tā ma-
gnis donis et muneribus decorabat. Et
sic non solum filie syon scilicet fideles
s̄m ꝓuersi: s; etiā regine et ꝓcubine. i. re-
gie potestates et p̄ncipat⁹ et tyrannides
laudauerūt eā videntes et admirātes si-
gna que faciebat cōtra demones i curan-
do infirmis. Et iō sic admirātes et eam

Sp̄us sc̄s̄
in caldeo est fomen
i ḡij s̄j

hūssimā predicātes et laudātes dicebant
 Que ē ista que p̄gredif q̄i auroa cōf̄gēs
 pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis
 vt castroz acies ordiata. Ad cui⁹ itel/
 lectū est notādū. q̄ ecclia xp̄i ī principio
 fuit q̄i auroa p̄f̄gēs. Nam sicut auroa
 cōsurgēs de nocte et tenebris nondū hēt
 totū lumē: s; aliq̄ntulū rutilat et splēdet
 hīs partē de tenebris. eo q; adhuc ē iter
 tenebras: ita pariter ecclesia in p̄ncipio.
 q; consurgebat ex nocte et tenebris legis
 et ex nocte et tenebris ydolatrie. Ideo
 conuersi de iudaysmo licet splenderet ra
 dijs luminis euangelici. tñ quia ex toto
 nō valebāt reliquere cerimonialia. vt p; y
 ad ro. et gala. p totū. iō ecclia ī p̄ncipio
 erat q̄i auroa cōf̄genō inq̄ntū illi pauci
 cōuersi habitabāt inter infideles. S; postea
 qñō ecclia iam fuit magis multiplicata:
 tūc fuit pulchra vt luna. qñō est plena ex
 radijs solis: q; tūc fideles abominantes
 cerimonialia et sup̄stitiones ydolorū. iam
 erāt magis purificati et firmi in lege euā
 gelica. S; postea t̄p̄e decij. et maximiani
 et diocleciani iā ecclia fuit electa et excel
 lens sicut sol. Nam sicut sol ī meridie nō
 solus nō patit tenebrā admixtā: s; etiam
 oīa illuminat. Ita pariter ecclia ias t̄p̄e
 illoz impatorū multiplicata nō solū pel
 lebat oēs tenebram tā legalē q̄ ydolatri
 cā: s; etiā splēdebat p totū orbē: q; iam
 habebat doctores illuminātes totū orbē
 suis p̄dicatiōib⁹ et doctriis. et tūc ēt frequē
 tia martirū: qui rigarūt et auxerūt ecclias
 sanguie suo: Et sic ecclia p tūc nō solum
 fuit electa vt sol radiōe splendoris doctri
 ne euāgelice: s; etiā fuit terribilis vt ca
 stroz acies et falāx ordiata ad pugnan
 dus cōtra tyrānos et infideles: ymo fuit
 acies ad pugnādū p doctores cōtra infi
 deles. Et fuit terribilis acies ordiata per

martires ad pugnādū p̄tra tyrānos. Et
 notāter dī. Que est ista que p̄gredif. nā
 ecclia ap̄loz egressa ē vltra limites. s. ex
 poplo isrlitico et p̄gressa ī popl; alienuz
 et gentilem. quasi dicat. que est ista que
 cum tanta audacia et fiducia ex populo
 infimo et humili audet p̄gredi armata p
 pplm gētilē p̄ reges et p̄ncipes et deos et
 leges impatorū et regū. Deinde cū dīc
 Descēdi in hortū nucis. Spōsa explicat
 et dat rōes sui aduent⁹ explicando resistē
 tiam quā repijt in poplo gētili: p̄p̄t qd in
 cedit armata. Ad cui⁹ intellectū ē no
 tandū q; post obitū ap̄loz crenit aliq̄ntu
 lus ecclia p̄ vniuersum orbē fm q; aliqui
 impatores p̄mittebant viuere xp̄ianos.
 et sic fuerūt nouē p̄secutiōes in ecclia inf
 q̄e p̄secutiōes fuerūt qñōq; paces et hoc
 a nerone vsq; ad dyoclecianū: sed tunc ī
 surrexit qdā p̄secutio p̄ eccliam maior ce
 teris. In q̄ p̄secutiōe infecta fuerūt infi
 nita milia martyū vbi valde fuit ecclia p
 turbata. et sic ecclia vniūq; vexabat a t̄b⁹
 inimicis. s. ab impatorib⁹ et regib⁹ ydola
 tris et ab hereticis et hoib⁹ carnalibus et
 mundanis. Et hanc turbationē et p̄secu
 tionē ecclie memorat spōsa in hac pte dī
 cēs. Nō miremini si sic p̄gredior arma
 ta sicut terribilis castroz acies ordiata.
 Quia descēdi in hortū nucū. s. in popl̄m
 gētilē mihi ab etno p̄destinatū et p̄ p̄riar
 chas et p̄phetas ad fidē p̄nunciatū. Des
 cēdi eis vt viderē poma cōualliū. s. vt col
 ligerē iustos p̄ baptismū et fidē. Et ut in
 spicerē si floruisset et fructificasset vinea
 populi gētilis germinādo fideles et si ger
 minassent mala punica. s. martires et vir
 gines et ceteri iusti et fideles. Et nota
 q; nux est genus ad oēs fructū hētē nu
 cleū sub dura testa: et sic etiā amigdalus
 et auellana dī nux. Et iō in hebreo hētur
 k. ij.

descēdi in hortū amigdali. p̄ q̄d intelligit̄
 populus gentilis qui sub testa ydolatrie
 cōtinebat ymaginē dei ⁊ magnā partem
 p̄destinatorū. Et iō ille hort⁹ dedit fructū
 suū p̄ baptismū t̄p̄e gr̄e. Nā baptismus
 maturauit fructū illi⁹ horti: et uas illi⁹
 vinee quē fructū ap̄li et eccl̄ia collegerūt
 q̄i dicat. ego ueni ad colligēdos fructus
 sup̄dictos: s̄ in tali expeditōe rep̄ij ma/
 ximā resistētā. Et iō nesciui. i. dubitauiz
 et timui: ⁊ aīa mea turbata ē p̄pter q̄d̄i/
 gas bellicas et acies p̄trarias ip̄i⁹ amina
 dab. i. p̄pter exercit⁹ populi gētilis ⁊ p̄n/
 cipus ⁊ regū: qui p̄sequebātur me et tor/
 mētis affligebāt. intātum q̄ xp̄iani fugie/
 bāt p̄ mōtes ⁊ latibula spelūcarū. vñ itā/
 tū ingruit illa p̄secutio q̄ b̄tus marcelli/
 nus ex timore adoleuit ydolis incēsus de
 quo scelere cū martirio postea fuit pur/
 gat⁹. Est autē aduertēdum. q̄ ubi n̄ra
 trāslatio hēt aīa mea turbata ē p̄pter qua/
 drigas aminadab. i. popl̄i mei: in hebreo
 hētur p̄pter q̄drigas aminadib. i. popl̄i p̄n/
 cipātis. q̄ q̄dē l̄ra ē magis p̄sona x̄itati q̄
 populus gētilis tūc dñabaf et p̄ncipabaf
 in mūdo. Et iō credid̄ q̄ l̄ra n̄ra ē corrup/
 ta uicio scriptorū. Et iō dicit eccl̄ia. q̄ aīa
 mea turbata ē p̄pter quadrigas aminadib
 .i. p̄pter exercit⁹ ⁊ p̄secutiōes ⁊ tormen/
 ta populi gētilis p̄ncipātis et dñantis in
 mūdo. quā quidē p̄secutionē inter cetos
 seuius et atrocius exercebat maximian⁹
 ⁊ dioclecian⁹. Et iō uidēs eccl̄ia plebē gē/
 tiles resistētē predicationi euāgelice dicit
 sibi. Reuertere reuertere sunamitis. Ad
 cuius intellectū ē notādū. q̄ popl̄us gen/
 tilis descēdebat ex noe: qui fuit uerus dei
 cultor. s̄ recesserat a uero cultu dei p̄ fili/
 os cham/et iafeth maxime in p̄fusiōe lin/
 guarū in fabricatione turris babel. Et sic
 populus gētilis hītabat ⁊ laborabat tri/

plici infirmitate. Primo in ydolatria p̄
 falsum cultū deorū. Secūdo ī falsitate doc/
 trine p̄ falsam sup̄stitiones p̄tificū tem/
 ploꝝ. Tercio hītabat et erat inuolut⁹ in
 spurcicia et seuitate carnis et aliorū pctō/
 rū. Et iō sp̄sa uocat ter illuz popl̄us: ut
 egrediat̄ ab illo triplici ergastulo et infir/
 mitate. Et reuertatur ad dominum deū
 suuz a quo per infidelitatem ante recess/
 serat. Iterum est aduertēdum. q̄ ubi
 trāslatio nostra dicit. reuertere sunami/
 tis. In hebreo d̄i reuertere sulamit. vñ
 sunamitis interpretat̄ captiua seu lapide/
 a. Et sic ueniebat tūc plebi gētili q̄ erat
 lapidea inq̄ntū corō duro adorabat ydo/
 la lapidea et erat uere captiua in p̄tate di/
 aboli. Sulamit autē inf̄ptat̄ integra et p̄/
 secta. Et sic illa plebs ante baptismū nō
 potuit dici itēgra n̄c p̄fecta. sed h̄ cōuenit
 sibi p̄ bap̄m. Dic̄ ergo sp̄sa ad plebē gē/
 tilē sibi resistētē. o sunamitis. i. captiua
 et lapidea: reuertere a falso cultu deorū/
 et a falsitate doc̄ne sacerdotū gentiliuz/
 et a lasciuia carnali/et sup̄bia/ ⁊ auaricia
 q̄ maxie regnat in te. et reuertere ad dñs
 deū tuū: ut itueamur te/ et baptizem⁹ et
 uera et sana doc̄na instruam⁹ te. Item
 reuertere a falso cultu et p̄ua doc̄na et
 inuēdicia carnis ad p̄fectionē et integri/
 tatē fidei euangelice. Itē reuertē a sp̄lici
 pctō. i. ab originali/ ⁊ mortali/ et ueniali ī
 quib⁹ laboras. q̄ quidē pct̄a nulla lex po/
 test delere nec sanare nisi sola euangelica
 Et sic ex sunamite efficietis sulamit. i. ex
 lapidea ⁊ captiua efficietis integra et p̄/
 secta p̄ baptismū: qui quidēz baptismus
 maturauit fruct⁹ horti et uas vinee po/
 puli gētilis: et p̄fregit durā testā nucis.
 Et extraxit inde ymaginē dei et numerū
 p̄destinatorū qui latebat sub testa cerimo/
 nialiū ī plebe isrl̄itica ⁊ sub testa lapidea

et ydolatrica in plebe gentili. Qui quidem etiam baptisimus sicut ante fecerat pulchras et decorauerat plebes iudaycam: ita postea decorauit plebem gentile. Sed circa fundamentum huius cantici octauo dubitatur. Nam dictum est in tercio et quarto cantico quod Christus per se et personaliter soli plebi israelitice predicauit. et ultra terminos israel ad predicandum et miracula faciendum non exiit. Et solas terras israel predicando et miracula faciendo peragravit. ut patet per totum discursus euangelicum. Et in hoc cantico octauo dictum est quod Christus per se non descendit personaliter ad populum gentile: sed per apostolos. Et ideo quaeritur quare Christus non precessit illico ad populum gentile ad predicandum et miracula faciendum: quia forsitan fuisset magis acceptus.

Ad hoc respondetur. quod hoc fecit Christus triplici ex causa et ratione. Primo ad maiorem confusionem populi iudayci et ostendendam et manifestandam eis duram et ingratiudinem. Secundo ad maiorem laudem populi gentilis et ostendendam eis obedientiam. Tertio ad utilitatem totius generis humani. et necessitatem nostre redemptionis. Primum probatur. nam si Christus prius predicasset et miracula fecisset in populo gentili. tunc scribae et pharisaei habuissent causam ipsam repellendi et excusationem ipsam retinendi: et non recipiendi eum quia non erant obligati ad recipiendum aliquem extraneum. nec uenientem ad populum gentile in messias: sed solum uenientem ad eos: et hoc fuerunt leges et prophetas. Sed uoluit personaliter uenire ad eos. prout permissus fuerat in lege et prophetis. Et sic manifestata fuit eorum recitas et ingratiudo et malicia. ideo ait saluator. jo. xv. Si non uenisset et eis non locutus fuisset: et opera in eis non fecisset quae nemo alius fecit: peccatis non haberent. Nunc autem non habent excusationem de peccato suo. Secundum probatur. nam maxima laus et meritum peruenit populo gentili: qui non uidit Christum in carne predicantem nec miracula facientem. tamen ad solam predicacionem

onem apostolorum recepit Christus: quod fuit reputatum ad magnam confusionem iudeorum. prout prophetauerat deus per salo. xvij. Populus quem non cognoui fuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. filij alieni inueterati sunt etc. Hoc ideo ait saluator mat. viij. Amen dico uobis quod non inueni tantam fidem in israel. multi enim ueniunt ab oriente et occidente et recubent cum abraam ysaac et iacob in regno celorum. Filij autem regni mittentur in tenebras exteriores. Hoc ideo dicit saluator luce. is. Tertium autem probatur nam mos et inclinatio naturalis inerat gentilibus deificare homines uirtuosos. Si eis uidebant in aliquo aliquod diuinum ultra consuetudinem naturae: illico faciebant sibi statua et adorabant eum tanquam deum. Et isto modo deificauerunt herculem et marcem et saturnum et mercurium et iouem et plumbum et esculapium. unde legitur actu. xiiij. quod cum paulus predicaret litteris cum barnaba: et paulus sanasset claudum ex uero matris suae. tunc turba clamauerunt dicentes. Dij similes facti hominibus descenderunt ad nos. et uocabant barnabam iouem paulum uero mercurium. quoniam ipse erat dux nobis. Sacerdos quoque iouis qui erat ante ciuitates: tauros et coronas ante ianuas afferens cum populis uolebat sacrificare etc. Ex quibus patet quod si paulum et barnabam propter sanacionem unius claudi uoluerunt turba adorare et eis tanquam dijs tauros sacrificare Ergo multo magis populi gentiles deificassent et adorassent Christum cecos illuminantem et mortuos suscitantem et uentis impantem etc. Et sic nostra redemptio fuisset impedita. Et ideo Christus noluit uenire ad populum gentile qui facilius ipsum recepisset. sed uenit ad populum dure cervicis in auaricia et malicia obduratum: qui uidentem Christum suis moribus indicentem et sua scelera detestantem facilius ipsum oderunt et crucifixerunt. Et sic nostra redemptio habuit locum et opportunitatem. Et haec fuit causa quare Christus non

R. iij.

vēit ad p̄dicandū p se pp̄lo gētili: s̄ misit ap̄los suos put p̄d̄r in h̄ canticō octavo et seq̄nti. Et hec de octavo canticō.

Incipit nonum canticum.

Vid videbis i suna
 mite nisi choros ca
 strorū Quaz pul
 chri sunt gressus tui in calci
 amentis filia principis.
 Juncture femurū tuorum
 sicut monilia Que fabrica
 ta sunt manu artificis.
 Umbilicus tuus crater tor
 natilis nūquā idigēs poculis
 Venter tuus sicut aceruus
 tritici Vallatus lilijs.
 Duo vbera tua sicut duo bi
 nuli gemelli capree.
 Collū tuū sicut turris ebur
 nea Oculi tui sicut piscine
 in esebon Que sūt in porta
 filie multitudinis.
 Nasus tuus sicut turris li
 bani Que respicit contra
 damascum.
 Caput tuū vt carmelus Et
 come capitis tui sicut pur
 pura regis iūcta canalib⁹.
 Quā pulchra es Et quaz
 decora carissima i delitijs.
 Statura tua assimilata est

palme et vbera tua botris.

Vid videbis in sunamite: nisi
 choros castroz. Hoc ē nonus
 canticū in quo salom cātat p̄fec
 tus ecclie p̄verse de pp̄lo gētili. Ad cu
 ius itellctū ē notādū put iā dictū ē. q̄ ec
 clia de pop̄lo gētili successiue hūit q̄tuor
 stat⁹. Nā p̄mo. s. in p̄ncipio tpe ap̄loruz
 fuit q̄i auroza p̄fgēs: eo q̄ pauci fuerunt
 p̄uersi. et sic ecclia h̄itabat int̄ ydolatrās
 ⁊ ifideles: ⁊ int̄ tēnbras ml̄toz ifideliū.
 S̄ postea tpe trajani et comodij sc̄ta est
 pulchra: vt luna. q̄ p̄ oēs p̄tes mūdī cre
 uit i maiorē numerū. S̄ tpe philipi im
 peratoris iā sc̄ta ē electa: vt sol. q̄ iā ip̄e
 philip⁹ ip̄ator sc̄s ē xp̄ian⁹ cuz alexādia
 matre sua p̄ origēne. Et iā tūc incepit ma
 gna copia xp̄ianoz. Et iā incepit h̄ere ec
 clia copiam magnoz doctoz. q̄ tūc fuit
 Origenes ⁊ clemēs alexādius ⁊ dioni
 sius alexandrin⁹ ⁊ plures alij: qui tanq̄
 sol incepāt sua doctria ⁊ scriptis mūdū
 illustrare. S̄ tpe diocleciani et p̄stātini
 sc̄ta ē ecclia terribilis vt castroz acies or
 dinata. q̄ tūc ecclia iā i xp̄o roborata in
 cepit pugnare p̄tra sehicā impatoz ⁊ re
 gū ⁊ p̄ncipuz ifideliuz. in q̄ p̄secutiōe int̄
 secta sunt multa milia martiz. vt p̄s i ec
 cliaistica ystoria. Postea aut̄ ecclia pugna
 uit p̄tra carnē ⁊ mūdū ⁊ diabolū p̄ vir
 gines et anachoras et viros perfectos
 ⁊ monachos. Postea pugnavit p̄tra he
 reticos p̄ doctores. Et sic in ecclia appa
 ruerūt multi exercit⁹ pugnātes p̄tra ini
 micos ecclie. Nā primo frexit exercitus
 ⁊ chorus martiz: ad pugnādū p̄tra tyrā
 nos ⁊ impatores. Sec̄do frexit exercitus
 virginū ⁊ monachoz i egipto ⁊ mesopo
 tania ad pugnādū p̄tra carnē ⁊ mūdū
 ⁊ diabolū. Tercio frexit exercit⁹ docto

rū ad pugnandū p̄tra hereticos. Et oēs isti exercit⁹ finalit̄ triūpharūt de inimicis ecclie. Et sic ecclia de oib⁹ inimicis finalit̄ triūphauit. Nā p̄ martires triūphauit de regib⁹ et ipatorib⁹ et p̄ uirgines d̄ carnezet p̄ monachos et heremitas de mundo et diabolo. Et p̄ doctores triūphauit de hereticis. Sp̄s ergo vidēs eccliam sp̄sas suā sic pficerē et pugnare p̄tra inimicos p̄ diuersos exercit⁹ bellatorū dicit Quid videbis in sumamite. i. in ecclia ex gētib⁹ cōuersa: nisi choros. i. salanges et exercit⁹ castrorū bellicorū paratos ad pugnandū p̄tra inimicos. q̄i dicat. tota ecclia est in pugna p̄ inimicos fidei. et de oibus triūphat. Deinde cū dicit. Quā pulchri sūt gressus etc. Explicat et explicādo cōmendat choros et exercitus pugnatorū ecclie.

Quatuor ergo facit. Nā p̄mo cōmendat totā eccliam sp̄sas suā in vniuersali. Secūdo specialit̄ cōmendat chorū et exercitū martirū. Tercio exercitū religiosorū et monachorū. Quarto exercitū et chorū doctorū. sc̄da ibi. Dixi ascēdā in palmā. tertia ibi. Ego dilecto meo. q̄ta ibi. Quis mihi det te fratrem meū. Vñ salon sequit̄ ordinē tēporis ecclie. fm̄ q̄ ecclia p̄cessit in pficiēdo. Nā p̄mo p̄fecit i pp̄lo. Secūdo in martirib⁹ seu in copia martirū. Tercio in copia uirginū et monachorū. Quarto i copia doctorū: de quib⁹ oibus tractat̄ in hoc nono cātico. Quinto autē p̄fecit in copia impatorū et regū et p̄tiffi cū. et sic fuit in sua p̄spitate: de quo tractabit̄ in sequēti et vltio cātico. Quantum ergo ad primā partē hui⁹ noni cātici est aduertēdū. q̄ tota pulchritudo ecclie p̄sistit in ornatu virtutū et donorū et grā sacramētorū: et pulchra dispositiōe membrorū. i. in varietate statuum et graduū et officiorū. Et iō salon ter descripsit pulchri-

tudinē ecclie fm̄ q̄ xp̄s successiue ter ip̄as dotauit et decorauit p̄ discursus tēporis. Nā p̄mo descripsit pulchritudines ecclie in statu ap̄lorū fm̄ q̄ eā dotauit et decorauit sponsus ante suā passionē. q̄no misit ap̄los ad p̄dicandū in oēs ciuitatē et locus quo erat ip̄e v̄etur⁹. vt ps. mat. x. et luce x. Et etiā fm̄ q̄ eā decorauit xp̄s i nocte passiōis p̄ longis fm̄ones. vt ps. jo. xiiij. vsqz ad. xvij. capl̄s. quā pulchritudinem cātavit salon i quinto cātico. Secūdo decorauit xp̄s eccliam suā in pp̄lo gētili p̄ p̄uicationē ap̄lorū i p̄ncipio. q̄no fuit q̄i aurora p̄fges: cui cōmunicauit eadē ornāmēta sp̄ualia et dona grā: q̄ dederat ecclie cōuerse d̄ pop̄lo iudayco. quā pulchritudinē cātavit salon i cātico p̄cedēti. Nūc autē in hoc nono cātico cātavit pulchritudinē quā xp̄s dedit sp̄se sue in suo p̄fectu tpe pugne. q̄ quidē pl̄chritudo cōsistit in copia et varietate diuersorū statuum et graduū et dignitatū et mēbroz et officiorū ecclie. qui quidē status et officia itelligunt̄ p̄ mēbra officialia et ornāmēta pulchre mulieris. q̄ quidē ecclia magis p̄fecit in copia et distinctiōe graduū et mēbroz et officiorū i plebe gētili q̄ in plebe iudayca. Et salon describit dispositionem mēbroz hui⁹ sp̄se modo opposito. nam in quinto cātico incepit describere membra sp̄se a capite p̄cedēdo ad alia membra. Sic autē incipit a pedib⁹ seriatim p̄cedēdo vsqz ad caput. cui⁹ ratio ē. Nam ecclia de pop̄lo isrl̄itico incepit crescere a maiorib⁹ vsqz ad minores. nā p̄mo fuit vocata et electa virgo maria: que erat de stirpe regia. et ex̄de jobānes baptista et ap̄li qui erāt de eadē stirpe p̄ maiori pte. Et oēs isti fuerūt p̄ncipes et maiores et capita ecclie. Ex p̄nti autē vocati sūt minores. i. discip̄li. postea multi deuoti qui

R. iiii.

secuti sunt xpm. In ecclesia autem de populo gentili primo vocati sunt minores et poplares et infirmi. sed postea venerunt martyres postea virgines et confessores / postea doctores et propterea venerunt imperatores et reges et magni pontifices qui fuerunt capita ecclesie et totius mundi. Et ideo salomon describens pulchritudinem ecclesie conuerse de populo gentili: incipit a pedibus sponse qui sunt plebei et populares. Unde est aduertendum sicut super dictum est: quod sicut mulier habet diuersa membra quibus exercet operationes suas. Ideo salomon ponit hic decem membra huius sponse per que intelliguntur decem membra siue status et gradus officiales ecclesie: que sunt pedes / femora / umbilicus / venter / vbera / collum / oculi / nasus / caput / come. Unde per pedes huius sponse intelliguntur poplares: quibus ambulat ista sponsa. Item crura et femora huius sponse sunt duo populi ad fidem conuersi. scilicet iudei et gentili: in quibus tota ecclesia consistit. Bases autem auree quibus sustentatur tota ecclesia sunt fides et caritas. Item duo populi conuersi sunt connexi sub vna iunctura fide et cathena caritatis. umbilicus autem huius sponse est mater ecclesie: ubi concipiuntur et regenerantur fideles per baptismum. venter vero est ipsa ciuitas diuina triplici muro septa. scilicet fide. spe. et caritate. in quo ventre et ambitu continentur omnes fideles: sicut triticum in aceruo et orreo. Duo vbera huius sponse sunt duo testamenta. quorum lac sugunt fideles. vel sunt duo status. scilicet sacerdotum: qui prebent fidelibus lac gratie sacramentorum. et status doctorum et predicantium qui exhibent lac doctrine sacre scripture et participant fideles doctrina et exemplo. Collum autem huius sponse sunt prelati: qui tanquam spectatores ponuntur in ecclesia ad prouidendum gladius venientem contra ecclesias: ut clamet clangens buccina. eze. xxxiii. Oculi etiam sunt doctores et prelati: quibus videt ecclesia credenda

et agenda. scilicet que sunt necessaria ad vitam actiuam et contemplatiuam. Nasus etiam sunt prelati ecclesie: qui nasus discretiois discernunt iter lepra et lepra. et sint etiam iudices qui discernunt inter iustum et iniustum tribuentes vni cuiusque quod suum est. Caput autem ecclesie est duplex vnum principale a quo derivatur omnis virtus et potestas in ecclesiis et iste est christus. Et alterum de caput vicarium exercens et gerens vice christi. et iste est summus pontifex in tota ecclesia: et quilibet episcopus in sua diocesi. et quilibet rex in suo regno quo ad temporalia. Come autem huius capitis sunt omnes populi fidelium dependentes a capite christo. vel sunt omnes virtutes et potestates ex christo derivate. Per super dicta ergo decem membra pulchre mulieris designat salomon que omnia officia et gradus et dignitates et status ecclesie in comuni. Que quidem officia et gradus et dignitates maxime viguerunt in ecclesia conuersa de populo gentili. Et ideo dicitur terribilis ut castrorum acies ordinata. nam quot dignitates et officia continet: tot choros et exercitus castrorum dicuntur habere ad pugnandum contra inimicos infideles. x. ergo volens explicare et commendare pulchritudinem ecclesie sponse sue in optima dispositione membrorum incipit a pedibus dicens. O ecclesia sponsa mea filia principis in populi gentilis principatus in mundo. Item dicit quia solus populus gentilis vni per maiorem parte ecclesia est egressa principabat et dominabat per imperatores et reges et principes. cum populus israeliticus ubique fuisset. et ideo appellat eam filiam principis. Dicit ergo. Quas pulchre sunt gressus. id est pedes tui in calciamentis in populi tui bene instructi et morigerati. nam sicut calciamenta reddunt pedes honestos ita boni mores decorant populum. vni per gressus pedum calciatorum intelliguntur affectioes et operationes per bonos mores directe et ordinate: quod primum querit et aspiciunt in po

pulo et ecclesia christi. Item per calciamenta intelligit constantiam fidei et caritatis: quibus calciati fideles absque metu calcabant super serpentes et scorpiones non timentes minas principum. Sed quia isti populi fideles sunt duo ex iudeis et gentilibus conuersi et sub vna cathedra et iunctura et nexu fidei et caritatis connexti et colligati. id subdit. Iuncture femorum tuorum. id est duorum fidelium populorum ad vnam fidem conuersorum: sunt sicut monilia que fabricata sunt manu artificis. id est ista fides et caritas que coniungunt istos populos sunt sicut cathedra aurea fabricata manu christi artificis: que tanquam lapis angularis ex duobus parietibus fecit vnum. et ex vtraque plebe fecit vnam ecclesiam fabricatam et colligatam talibus monilibus et aureis copeis et vinculis caritatis et fidei. Deinde cum dicit. umbilicus. id est. Comendat christus ecclesias sponsas suas in fecunditate matricis ad recipiendam copiam plenis. Et comparat umbilicum. id est matricem eius ad craterem sive bacinum plenum vino: in quo nunquam deficit poculum. ita in umbilico ecclesie que est illa piscina aque baptismalis in qua regenerantur fideles nunquam deficit aqua ad baptizandum. quia continue emanat gratia sacramentorum ex late christi. et recipitur in umbilico ecclesie. Deinde cum dicit. Venter tuus. Comparat ventrem ecclesie ad orreum continens aceruum tritici in quo continentur infinita grana tritici. ita in utero ecclesie continentur infinita multitudo fidelium. id dicit. O sponsa venter tuus est sicut aceruum tritici in orreo. id est sicut orreum continens aceruum tritici. id est copiosus et fecundus in multitudine plenis et filiorum. Et iste venter tuus non est vallatus adulterino commercio: sed castissimo conuubio: quia est vallatus liliis et septus rosas castitatis et fidei. quia isti filii ecclesie non ex voluntate carnis. nec ex voluntate viri: sed ex aqua et spiritu sancto sunt regenerati: et ex deo nati sunt. Item duo vbera tua sicut duo hynnuli

gemelli capree. id est duo statim. id est sacerdotum et predicatores ex quibus filii sugunt lac sacramentorum et doctrine scripturarum sunt pulchra et plena sicut vbera capree: que duo hynnuli gemelli sugunt: quasi dicat. Quasi sic duo hynnuli gemelli sugunt vbera matris et nutriuntur: ita duo populi gemelli ex iudeis et gentilibus conuersi sugunt vbera matris ecclesie: que sunt plena lacte sacramentorum doctrine et intelligentie sacre scripture. quasi dicat. sic duo vbera capree copiose nutriunt duos gemellos ita vbera ecclesie copiosissime nutriunt duos istos populos ad vnam fidem conuersos: et hoc ex copia lactis sacramentorum et fidei articulo et duorum testamentorum. que dispensat per sacerdotes et predicatores. Deinde cum dicit. Collum tuum. id est. comparat collum ecclesie ad turris eburneam fortissimam et candidam. Et isti sunt milites et imperatores et reges et principes christianorum qui eleuati super corpus ecclesie defendunt eam armis temporalibus. Item collum ecclesie sunt prelati qui ponunt tanquam speculatores super turris ut prouideant inimicos venientes contra ecclesiam. vnde sicut super collum bovis que est frons eius ponunt tres speculatores. id est. oculi ad videndum et nasus ad discernendum et voluntas tanquam caput ad eligendum et eligendum operaciones et impandam. Ita pariter super turri ecclesie ponunt prelati tanquam speculatores. ut per scias sacre scripture videant tanquam per oculos et per dona gratiarum discernant tanquam per nasum et per prelatem ecclesiasticam eligant et imperent tanquam per caput. ymo tanquam capita ecclesie. Ideo dicit sponsus. o sponsa: collum tuum est prelati et principes est rectum et altum et albissimum et fortissimum sicut turris eburnea. id est. rectum per iustitiam/altum in dignitate et ad prouidendum/album in puritate/fortissimum ad defendendum fideles. Item oculi tui qui sunt prelati per scias sacre scripture et obligantur iugulare super populum et prouidere ne veniat gloria

dius inimicorum non solum peccatorum sed et infidelium et hereticorum: sunt clari sicut due piscine fontales que sunt in esebon in terra basan ultra iordanem. que sunt in porta filie multitudinis. Non est aduertendum ad litteras que in porta esebon erant due piscine fontales plene aqua clarissima et transparenti propter eius multitudinem. ad que piscinas conueniebat continue multitudo mulierum ex partibus et populis circumstantibus ad hauriendam aquam propter eius salubritatem et claritatem. et ideo esebon dicebatur filia multitudinis: non solum propter copiam populi quam in se continebat. sed etiam propter multitudinem mulierum: que ad hauriendam aquam ex circumstantibus concurrebant. Et ideo dicit. que duo oculi ecclesie sunt clari: et transparentes ad penetranda misteria sacre scripture: et ad penetranda mala futura: sicut sunt ille due piscine esebon. Item esebon dicitur etiam filia multitudinis in quantum ex ea veniebat multitudo ciborum et arietum. et victualium in terra promissionis ut dicitur deuteronomio xxxij. s. ut suggeret mel de petra: oleumque de saxo durissimo. butyrum de armamento: et lac de ouibus. et adipem de armamento arietum filiorum basan etc. Sufficit que per oculos intelligit doctores qui penetrant et speculantur misteria sacre scripture et platonos qui vigilat super gregem christi. Item subdit. Nasus tuus sicut turris libani. Ad cuius intellectum est notandum. que sicut doctores et platonos et sacerdotes dominus oculi in quantum per eos videt ecclesia. Ita etiam dominus nasus in quantum per eos discernit: nam sicut nasus. id est olfactus discernit inter odores venientes et discoueniens et bonos et malos. ita platonos et sacerdotes et scribe docti tenentur discernere inter lepra et lepra peccati: ut possint conuenienter medelam adhibere. Tenentur discernere inter veram et falsas doctrinas: ne heretici inficiant ecclesias. ideo platonos et sacerdotes ponunt speculatores super gregem ecclesie ad

precauendum mala futura. non est aduertendum que inter montem libani et bermo est introitus a terra promissionis in Emach et caput damascenum. ubi rex tyri concessit saloni partem terre. ubi edificauit altam turrim salon. ubi posuit continuos speculatores. que quidem turris respicit contra damascum. Et similiter salon edificauit complures alias turres prominentes eminens terre promissionis. et ideo speculatores qui erant positi in turri que respicit contra damascum: videntes gentes armorum venientes ex damasco. et intrantes per introitum emach: illico faciebant signum cui respondebant per ordinem omnes alie turres. Et sic in paruo spacio temporis aduertitur inimicorum sciebat in hircis et per totam terram promissionis. Et sic omnes se preparabant ad cauendam insidiam inimicorum et ad resistendum eis. ita ergo parit ecclesia que est quodam alta turris que respicit contra damascum. id est contra hostes sanguinosos et terrenos et peccatores posuit super se prelatos et sacerdotes tanquam speculatores: ut discernant inter catholicos et infideles et hereticos et inter lepra et lepra peccati: et auisent simplices ut caueant peccata et hereses et scismata. Et ita augustinus episcopus proponens tanquam bonum speculatores existens super turrim que respicit contra damascum. id est super culmen et apicem episcopalis dignitatis: quando presensit julianus miscere venenum et fermentum pellagianum inter bonam massam ecclesie: illico congregauit concilium omnium episcoporum numidie: et declarauit doctrinam pellagianorum esse hereticam et pestiferam. Et super hoc scripsit epistolas ad innocentium papam ut inuigilaret super gregem suum et auisaret totam europam. Et ita parit scripsit omnibus episcopis africanis et orientalibus. Et ut magis eradicaret et eliminaret illud pestiferum venenum. scripsit libros de baptismo puulorum. et de natura et gratia. et yponostico. et libros contra julianum et complura alia volumina.

3 illas sectas. Et ita pariter fecit h[ic] h[ic] hiero[onymus]
 et athanasi[us] et ylarinus et ceteri sacri doc
 tores et plati contra sectam arrianam et alias
 pestiferas sectas. Et ideo dicitur quod nasus ecclesie
 est sicut turris libani que respicit 3 damas
 cum. Nam sicut liban[us] que est candidus et mundus
 respicit 3 damascum quod interpretatur
 sanguineus. ita pariter turris ecclesie respicit
 et inuigilat 3 sanguineos et hereticos et pec
 catores ut eos arceat ab ecclesia. Deinde
 cum dicit. Caput tuum ut carmelus. Compa
 rat caput. id est prelatos ecclesie ad montem car
 meli qui est altior mons in terra promissionis
 post libanum. unde sicut per libanum intelligitur
 x[ristus] qui est caput principale ipsius ecclesie. ita per
 carmelum intelligitur papa qui est caput vica
 rium gerens vices ipsius x[risti]. unde carmel[us] inter
 pretatur cognoscens siue scia circumcisio
 per quod designat papa et omnes plati: qui non
 solum debent cognoscere et distinguere inter
 lepra[m] et lepra[m] peccati et hereticam prauitatis.
 Sed etiam debent circumcidere et eliminare om
 ne peccatum ab omnibus suis et omnes hereticam prauitatem
 ab ecclesia. Et ideo dicit. Caput tuum. id est.
 papa et omnes plati qui capita ecclesie sunt al
 ti. et eminentes et prospicientes ut carmelus
 et scindentes omne peccatum: et omnes hereses et
 falsas doctrinas ab ecclesia. Et etiam per caput
 ecclesie primo et principaliter intelligitur x[ristus] a quo
 derivantur omnia bona spiritualia et omnis virtus et
 gratia et preces in ecclesia. ideo sequitur. Come capi
 tis tui sicut purpura regis. Nam sicut co
 me descendunt a capite supra totum corpus. ita
 omnes prelates platorum et imperatorum et regum descen
 dunt et procedunt et derivantur a x[risto] supra ecclesiam.
 Et sic omnes plati et imperatores duntur co
 me capitis ecclesie qui est x[ristus]. Et duntur etiam
 purpura regis x[risti]. quia potestatem et aucto
 ritatem x[risti] induuntur plati et reges ad regem
 dant ecclesiam et christianam religionem. Et dicit ista
 purpura regis iuncta siue vincita. id est. tincta

canalibus. Nam sicut purpura tingitur et ru
 bricat tinctura et colore coccineo in cana
 lib[us] fictilib[us]. ita vestis humanitatis x[risti] pri
 mo fuit tincta sanguine passionis. deinde ex
 illa veste humanitatis per vulnera tanquam per ca
 nales decurrit et fuit derivatus sanguis
 x[risti] in totam ecclesiam. unde virtus sacramentorum
 rubricata sanguine x[risti] derivata fuit per vul
 nera tanquam per canales in ecclesias. Item per
 eandem rationem derivata fuit ecclesiastica preces in
 apostolos: et per apostolos tanquam per canales deri
 uata est eadem preces in omnes successores. Et ista
 est illa vestis purpurea sanguine x[risti] rubrica
 ta: que vestit et ornat et decorat totam ecclesiam
 Et sic ergo omnes prelati et reges duntur come
 capitis x[risti] induti veste purpurea regie po
 testatis x[risti]. Item est advertendum quod capil
 li et come idem sunt: sed solum differunt in respec
 tu. duntur enim capilli in quantum derivantur et pro
 cedunt et dependent a capite. Sed duntur come
 in quantum ornant et decorant caput et faciem et
 totum corpus mulieris. Et ideo reputatur decus
 et honestum ut mulier nutriat comam. per. ad
 corinthios. xj. Et ideo in quantum capilli procedunt et de
 pendent a capite non solum plati: sed etiam totus
 populus christianus duntur capilli et coma x[risti]. quia
 omnes dependent et trahuntur origines spirituales
 a x[risto] tanquam a capite. Et sic omnes dicimur
 christiani. per eandem rationem omnes christiani duntur come
 capitis x[risti] rubricate suo sanguine per ecclesia
 stica sacramenta: sed quia martires magis ru
 bent sanguine x[risti] quam ceteri. ideo magis mere
 tur dici come et purpura x[risti] tincta cana
 lib[us]. Nam non solum rubent sanguine x[risti] per ec
 clesiastica sacramenta: sicut ceteri omnes christia
 ni. sed speciali modo rubent sanguine x[risti]: quia
 ipsi realiter secuti sunt per martiri[um]: et laue
 runt stolas suas in sanguine suo. ut inquit
 augustinus. supra apocalipsin. Et ideo martires te
 nentur superius locum in ecclesia. Quinque ergo
 genera capillorum dependent a nostro capite x[risto]

et deriuatur in ecclesias spōsas suā: et deco-
rāt eam. nam p̄mo deriuat̄ oīs grā et vir-
tutes sacramētorū et deriuantur oīa dona
grā et meritō. Sc̄do deriuant̄ oēs fide-
les p̄ grām sacramētorū regenerati. Ter-
cio deriuat̄ oīs ecclesiastica p̄tas ī oēs pla-
tos et sacerdotes ad dispēsandā grām sa-
cramētorū et oēs iurisdictiones. et ex p̄nti-
a xp̄o deriuatur oēs p̄lati hñtes talem
potestatem. Quarto p̄ eādēz rōez a xp̄o
deriuat̄ oēs p̄ncipes seculares p̄ seclares
p̄tates: q̄z oīs p̄tas a dño deo est. Et oīs
p̄tas fuit tradita xp̄o a p̄te ī celo et in t̄ra
mat̄. xxviii. Quinto autē et speciali modo
deriuatur martires et virgines. eo q̄ imi-
tati sūt xp̄s ī morte sua: et sequuntur agnū
quocūq̄z ierit. Oīa ergo ista quinq̄z gene-
ra capilloz faciūt vnā comā sanguīe xp̄i
rubricatā et purpuratā a xp̄o capite p̄ce-
dētes: et in totā ecclesiam spōsas ei⁹ deriua-
tā ip̄as ornātes et decorātes: q̄ nō solū dē
coma: s̄ et purpura regis iuncta canalib⁹
vulnez xp̄i: a quib⁹ tingit̄ et purpurat̄. q̄
quidē purpura totā ecclesiam ornat et de-
corat: de q̄ dē psal̄o. xliiij. *Institit regia a
dextris tuis ī vestitu deamato circūdata
varietate.* Postq̄ ergo xp̄s lauit ecclesiam
spōsas suā ī canalib⁹ sue passiōis: et orna-
uit eā et decorauit purpura regia suo san-
guīe rubricata. et p̄ p̄ns rōdidit ip̄as pul-
chriā nō bēntē rugā neq̄ maculā: s̄z oib⁹
sup̄dictis bonis ornātā: et optimo ordie
mēbroz et officioz dispositā volēs eā cō-
mēdare dicit. *O carissima spōsa quā ego
caro p̄cio mei sanguinis redemi et laui et
ornaui: q̄ pulchra es ī dispositiōe mēbro-
rū et graduū varietate et dignitatuz: et q̄
decora es in ornatu virtutū et grā. et p̄
p̄ns q̄ b̄ta es in delicijs spūalib⁹ quibus
gaudeo et letaris cū tuo spōso.* S̄z q̄z ista
ecclesia spōsa xp̄i p̄ talia bona sibi a spōso

collata fuit eleuata et exaltata sup̄ oēs hu-
manā facultates. et eminent sup̄ oēs alias
natiōes: sicut palma sup̄ oēs alias arbo-
res. Nam sicut palma superat omnes
alias arbores in rectitudine et altitudine
et fructu. ideo p̄pter eius altitudinem
et eminentiam quia v̄ celus attingere: dat
victorib⁹ ī signū triūphi. Ita ergo ecclesia
siue xp̄iana religio excedit et supat oēs ali-
as religiōes ī rectitudine veritatis. quia
sola ip̄a cōtinet veritatē colēdo vnū v̄z
deū trīnū et vnūz incarnatū in filio et̄. Et
sic cōtinet rectā veritatē in cultu latrīe et
ip̄a supat alias natiōes in altitudie digni-
tatis quia celū attingit. nam licet p̄gri-
namur in hoc seculo: t̄m cōuersatio n̄ra ī
celis ē. q̄z nō sum⁹ hospites et aduene. si-
cut hoīes tr̄i et cetera natiōes. sed sum⁹
ias ciues scōz et domestici dei nūc p̄ grās
et in futuro p̄ gl̄iam. Et sic ecclesia in alti-
tudine dignitatis et cōuersatiōis iā attin-
git celū. It̄ ecclesia ē similis palme et nobi-
lior̄ cet̄is religiōib⁹ in dulcedine et p̄fecti-
one fruct⁹. nā nulla alia r̄ligio facit fruc-
t⁹ meritorios nisi sola xp̄iana nec colligit
fruct⁹ gr̄e et gl̄ie nisi sola ista. nec ex alia
religione de⁹ colligit fruct⁹ sibi acceptos
nisi ex sola ista. nā ex ista collegit p̄mo il-
lū fructū sibi sapidū et suauē sup̄ oēs fru-
ctus. s. virginē mariam matrē suā. et ex
ista arboze collegit iohannē baptistam et
oēs ap̄los et discipulos et p̄ ea martires
et virgines et doctores et cōfessores. Et
iō dicit spōsus. *O sponsa carissima q̄ pul-
chra es et q̄ decora in delicijs et fructib⁹
spūalib⁹. nā statura tua et altitudo digni-
tatis assimilata ē palme q̄ supeminet oēs
alias arbores in rectitudine et altitudine
et dulcedine et p̄fectiōe fruct⁹.* Sicut sta-
tura ē assimilata palme: Ita v̄ba tua sūt
assimilata botris siue vuis et racemis ip̄

si palme. nā sicut fructus palme qui sunt datili excedunt omnes alios fructus in suavi dulcedine: ita verba ecclesie siue dulcedo et sapor lactis verba ecclesie excedit omnes alios saporibus quod quidem lac verba ecclesie est lac gratie sacramentorum et fidei articuloꝝ et obsequioꝝ preceptoꝝ. Et dicit etiam lac duorum testamentorum. quod superat omnes alios liquores et saporibus. Sed est ulterius valde advertendum quod ista omnia hec supradicta sint bene et catholice dicta quo ad expositionem ultioꝝ et suum in saltem maius sacramentum vult etiam nobis detegere. Ad cuius intellectum est notandum. quod apud omnes nationes et religiones palma denotat et designat victoriam. et ideo palma dicitur victoribus in signum triumphi: et sic arbor palme dicitur arbor victoriae: ut dictum est. Sed quia in nulla alia arbore adeptus fuit tantus triumphus. nec tanta victoria quantum et quale adeptus est Christus in cruce contra mundum et diabolum: quia ibi triumphavit de diabolo et morte: et recuperavit potestatem de potestate diaboli. ideo bene merito coniter in sacra scriptura per palmam intelligitur arbor crucis: que est arbor summe victoriae. Et non solum dicitur arbor triumphalis ratione potestatis victoriae: sed dicitur arbor fructifera assimilata palme ratione copie fructuum diversorum. Nam omnia bona in toto isto cantico super memorata et omnes fructus spirituales supradicti fuerunt germiati et collecti ex arbore crucis. Et sic crux fuit illa arbor que cum Christo supradictos fructus genuerunt. ideo Christus ut deducat sponsas suas ad amorem sue passionis et ad devotionem et contemplationem et venerationem crucis: ex qua Christus collegit omnia bona illa et contulit ecclesie dicit. O sponsa mea per unionem: et carissima per redemptionem et precium meum sanguis quo te redemi multum mihi obligaris: quia tota tua preclaritudo et copia bonorum quibus te ditavi et decoravi procedit ex mea passione. Et ideo statim et al-

titudo tua assimilata est palme. id est arbori crucis fructifera: ex qua collegi omnia bona que tibi concessi. et et te feci altam et fructiferam sicut arbor palme. id est sicut arbor crucis. Nam sicut tunc genuerunt omnes fructus redemptionis et salutis per passionem meam. Ita tu assidue gemas eisdem fructibus per ecclesiastica sacramenta et communias omnibus fidelibus. quasi dicat eisdem fructibus quos ego ex mea passione in cruce collegi: eosdem tu dispensas per ecclesiastica sacramenta. Ideo statura tua et dignitas assimilata est palme. Ex ista ergo arbore palme o sponsa carissima dedi tibi pedes rectos ad recte per hunc mundum ambulandum: et bene calciatos: ne spine et verpes tibi nocerent in tua peregrinatione. Et dedi tibi femora fortissima ad totum corpus ecclesie sustinendum. Et dedi tibi umbilicum secundum ad fideles concipiendos et regenerandos. Et dedi tibi ventrem plenum tritico sacramentorum ad eos nutriendos. Et dedi tibi duo verba gratie sacramentorum: et fidei articuloꝝ et duorum sacramentorum ad eos potandos. Et dedi tibi collum super omnes alias nationes sursum elevatum ad celum attingendum. Et dedi tibi oculos ad misteria profunda penetranda: et nasum ad inter bona et mala discernendum: et caput ad iudicandum. Et dedi tibi comas sanguine meo rubricatas ad tui decorum et ornatum. que bona omnia adeptus sum et collegi ex arbore crucis in mea passione: et contulit tibi. Ex quo patet. quod statura tua assimilata est palme et arbori crucis. quia omnia bona que habes inde collegisti.

Secunda pars huius noni cantici.

**Tris Ascendat in
palmas Et apprehendat
fructus eius.
Et erunt verba tua sicut bo**

tti vinee Et odor oris tui si
 cut odor malorum Guttur
 tuū sicut vinum optimum.
 Dignum dilecto meo ad po
 tandū Labijsqz et dentibus
 illius ad ruminandum.
 Ego dilecto meo et ad me
 conuersio eius.
 Veni dilecte mi Egredia
 mur in agrum Commore
 mur in villis.
 Mane surgam⁹ ad uineas
 Videamus si floruit uinea
 Si floꝛs fructus perturiūt
 Si floruerūt mala punica.
 Ibi dabo tibi ubera mea.
 Mandragore dederūt odo
 rem in portis nostris.
 Omnia poma noua et ue
 tera seruaui tibi dilecte mi.

Eiusdē cui dicit. Dixi: ascēdā in
 palmā etc. Exequit saloñ scōas
 partē hui⁹ cātici: in quo introdu
 cit ecclias spōsas xp̄i ad loquēdū et reddē
 dus vices amoris sponso suo. Ad cui⁹
 intellectū ē notātū. q̄ postq̄ spōsa audi
 uit a spōso oīa sup̄dicta et cognouit amo
 rez suū erga eā. qz disposuerat ip̄as ī taz
 optia dispositiōe mēbroꝝ: et decorauerat
 et ornauerat ip̄as tot et tātis ornāmētis
 et ditauerat eas taz magnis et p̄ciosis bo
 nis: et armauerat eā tā fortib⁹ armis ad
 pugnādū p̄tra oēs inimīp̄os: et dixerat vl

timo. q̄ oīa bona collegerat ex arbore
 crucis. iō assimilauerat eā arbori palme
 ī rectitudīe et altitudīe et vtilitate fruct⁹
 Et iō spōsa nō ingrata: s; auida ad reddē
 dū vices amoris p̄ tātis bonis receptis
 respōdēdo spōso ait. O spōse tu dicis. q̄
 statura mea assimilata ē palmez et q̄ oīa
 bona descēderūt ab arbore palme. s. cru
 cis triūphalis. Ideo volēs te imitari se
 quēdo te p̄ crucem et martiriū. ego dixi.
 Ascēdā in palmā. i. deliberādo dixi et p̄
 posui ascēdere in palmā martirij. i. tolle
 re crucē et sequi te. et hoc dixi et p̄posui
 in crucē ascēdere: et ap̄p̄hēdas fruct⁹ ei⁹.
 Unde postq̄ tu dedisti mihi arma ad pu
 gnādū. s. fidē et caritates et dona sp̄s sc̄i
 volo illa exercere p̄tra diabolū et tyran
 nos et hereticos. Itē ē notādū. q̄ p̄
 palmā ad quā ascēdit ecclia spōsa xp̄i in
 telligif cāpus pugne et victorie. vñ sicut
 xp̄s ascendit in crucē ad pugnādū p̄ nō
 p̄tra diabolū ex qua arbore collegit fruc
 tus n̄re redēptiōis et salutis. ita ecclia as
 cēdit in palmā. i. in cāpus victorie et pu
 gne ad pugnādū p̄tra tyrānos et infide
 les p̄ fide xp̄i. et p̄tra carnē et mūdū et h̄
 hereticos. Et idō sc̄i sunt q̄tuor exercit⁹
 qui ascēderūt ī palmā ad pugnādū. Nā
 p̄mo ascēdit chorus siue exercit⁹ martir̄
 ad pugnādū p̄ p̄ncipes et tyrānos et infi
 deles. Sc̄do ascēdit exercit⁹ virginū et cō
 tinētū ad pugnādū p̄tra carnes. Tercio
 ascēdit ī cāpū pugne et palme exercit⁹ cō
 tēplatiuoꝝ et monachoꝝ ad pugnādū p̄
 mūdū et pōpā ei⁹. Quarto ascēdit exer
 citus doctoꝝ ad pugnādū p̄ hereticos.
 Isti ergo q̄tuor exercit⁹ ascēderūt ī arbo
 rem palme siue ī cāpus pugne ad pugnā
 dū. Et iō ecclia sup̄ dicta ē terribilis et
 castroꝝ acies ordinata. Et dictū est etias
 sup̄. Quid videbis ī sunamite nisi choꝝ

ros. i. exercit⁹ castror⁹. Qu³ q² oēs isti exercitus finalit^r triūpharūt de inimiciis suis. Ado dñr collegisse fructus victoriae ex arbore palme: siue ex arbore crucis. q² idē est q² arbor siue camp⁹ pugne et victoriae. Un̄ sicut q̄tuor genera pugnatoy⁹ ascēderūt in palmā ad pugnādū. ita ecclia q̄tuor genera fructuū collegit et apprehēdit ex arbore palme. Nā p̄mo collegit martires siue fructū et victoriā martirij. Secūdo collegit virgines et cōtinētes. Tercio cōfessores et monachos. Quarto doctores cū suis scriptis et doctrinis. Dēs isti quatuor exercit⁹ dicūtur pugnatoyes. q² vita xp̄iani si fm euangeliū uiuat pugna et martiriū et crux ē. et inquit aug⁹. sup̄ jo. Et de quocūq³ istorū dicit saluator. mat. xvi. Si quis uult post me uenire abneget semetip̄m et tollat crucē suā et seq̄tur me. Et sic etiā fm augustinū oēs p̄iugati uiuētes fm euāgelijū tollūt crucē suam: et sequūt xp̄m suo modo. De oibus ergo istis sup̄dictis dicit sp̄sa. Ascēdas i palmā et apprehēdas fruct⁹ eius. q² oēs istos fruct⁹ collegit ecclia ex arbore palme: et ex oib⁹ his collegit fruct⁹ meritoy⁹ quos fructus reposuit in suo orreo siue cellario. Et isti sunt thesauri quos ecclia dispēsat filiis suis simul cū meritis passionis xp̄i: q̄no p̄cedit indulgētias: et fundit orationes dicēs. p̄ merita passionis xp̄i et sc̄oy⁹ suoy⁹. Dicit ergo sp̄sa. Ascēdā i palmā. i. in arborez pugne et crucis et victoriae et apprehēdā fructus ei⁹. Et tūc uera tua o sponse erūt mihi sicut botri vinee martires p̄ferēdo: q² exide colligā martires effundētes sanguinē p̄ xp̄o qui erūt tanq̄ uindemia in torculari. Itē odores tui qui sunt uiri sc̄i et uirgines et cōtinētes et religiosi et p̄fessores et p̄teplati ui effundētes odorē sc̄itatis et bōe fame

erūt sicut odor pomoy⁹. Nā sicut poma p̄ciosa beñ matura expirāt ex se bonū odorē. ita uiri sc̄i et honesti emittūt odorē bone fame uita et exemplo: de quib⁹ ait ap̄tus. ij. ad cor. ij. Bon⁹ odor sum⁹ uob⁹. q̄i dicat sp̄sa. Ego ap̄p̄hendā et colligā ex ista palma uirgines et cōtinētes et p̄fessores et uiros sc̄os expliātes bonos odores siue bōe fame et sc̄itatis. sicut fuit b̄tus paulus p̄mus beremita/et antoninus/et benedictus/et fr̄ciscus/et b̄tus dñicus/et aug⁹. quoy⁹ odores duxerūt alios ad bene uiuēduz. Itē guttur tuū erit mihi sicut uinū optimū. q̄i dicat. q² doctores qui sunt guttur tuū emittūt uinum optimū siue doctrine et suoy⁹ scriptoy⁹. q̄ quidē uinū erit dignū et bonū et acceptū dilecto meo xp̄o ad potādū et labijs et dentib⁹ illius ad ruminādū. Ad cui⁹ itellectū est notādū. q² uinū sapie et itelligētie q̄ sc̄i doctores exp̄sserūt ex uinea sacre scripture intātū fuit de se optimū et continens ueritatē. q² fuit dignū acceptari a xp̄o et ecclia sp̄sa sua. et tēo dicit q² fuit dignū ad potādū. i. acceptandū ip̄i xp̄o et ecclie. Et fuit dignū et dulce labijs et dentibus xp̄i et ecclie ad ruminādū. Nā ecclia p̄ suos p̄dicatores p̄tinue ruminat scripta et doctrinas augustinū/et hierōnimi et basilij et alioy⁹ doctoy⁹. Itē doctores scolastici posteriores continue rumināt dicta sacroy⁹ doctoy⁹ priorū ea declarādo et in suis q̄stioib⁹ disputādo. Et sic uinū illooy⁹ sacroy⁹ doctoy⁹ q̄ ecclia collegit ex uinea et arbore palme semp̄ ruminatur nob⁹ et a nob⁹ ad fidē n̄ram p̄firmādas et p̄tra hereticos p̄fundēdos et ad uitam et cōuersionē n̄ram dirigēdam. Dēs ergo istos fructus sup̄dictos collegit ecclia ex arbore palme. Qu³ q² in tali collectione fructuū causat quedā mutua et recipio/

ca et conuersa collatio et exhibitio. Ideo subdit. Ego dilecto meo et ad me conuersio eius. Ad cuius intellectum est notandum secundum Augustinum de verbis apostoli. quod tota nostra laetitia et fuitus erga dominum non est nisi quedam mutua et reciproca retributio. Nam primo deus est donator et largitor bonorum. et ex consequenti per gratiarum actione retribuimus sibi laetitia fuitus. Nam quod primo ipse ex nichilo creauit nos. ideo retribuimus sibi adoratio nem cum posteratione ratione summe maiestatis et potestatis. Et quod gubernat nos et prouidet de bonis temporalibus: ideo retribuimus sibi uices per oblationem. Sed quod redemit nos ideo retribuimus sibi per laudes continuas et patimur martirium et persecuciones propter iusticiam fidei eius. Et sic semper deus est primus largitor: et per gratias laetitia et bone operationes nostre non sunt nisi quedam retributiones gratiarum. et ideo dicit Augustinus. quod martirium martiris non fuit nisi quedam retributio in signum laetitia: quod prius pro nobis obtulit se ipsum et pro nobis mortuus est. Et uirginitas uirginum et continentia et labor et afflictio carnis sanctorum fuit etiam quedam retributio. Item si martires mortui sunt pro christo: prius christus dedit eis gratiam et fortitudinem ad tolleranda tormeta: et ad resistendum tyrannis. et prius dedit apostolis orem et sapientiam et dona spiritus sancti ad loquendum ante reges et principes: et ad pugnandum cum eis. Et ita dedit gratiam et uirtutem uirginibus et continentibus ad pugnandum contra carnem: et dedit gratias confessoribus ad pugnandum contra mundum et antiquum serpentes. Et dedit sapientiam et uerba intelligentiam doctoribus ad intelligendas sacras scripturas. Et sic ediderunt multa scripta et pugnarunt et triumpharunt de hereticis. Ex quibus patet quod martiria martiris et continentia uirginum et bona opera confessorum et omnium iustorum et omnis doctrina doctorum non fuerunt nisi quedam retributiones: quod retribuebat deo

per effectus quod ab eo prius acceptat per gratiam. Et sic quicquid offert ecclesia christo sponso suo non est nisi quedam retributio et gratiarum actiones per beneficiis prius receptis. et sic est quedam mutua et reciproca et conuersa retributio. Ideo dicit sponsa. ego offero dilecto meo omnia ista bona. et ad me conuersio eius quia econuerso ipse primo mihi tribuit omnia bona: quod ex arboze palme crucis prius ista bona collegi. Item ipse mihi gratis omnia ista bona gratie tribuit: sed ego retribuui sibi bona laetitia: sed ad me econuerso retribuuit mihi bona gratie. quod sic ipse est primus et ultimus in largiendo: ideo semper est ad me conuersio et retributio eius. Et ideo subdit. Ueni dilecte mi egrediamur in agrum etc. Ad cuius intellectum est notandum quod cum hoc carmen sit nuptiale: saltem potest casus qui accidunt inter amantes et sponsores carnales applicando ad christum et ecclesiam qui sunt sponsi spirituales. unde accidit quodammodo quod puella eligit sibi sponsum ultra scitum ymo per uoluntatem parentum et sic clam diligit sponsum et ostendit sibi amorem cum magna difficultate in absconso: sed cum hoc puenit ad notitiam parentum affligunt sponsum ne loquat nec iungat sponso tali: sed abiciat ipsum et iungat alteri ad nutum parentum et consanguineorum. Sed cum illa summe diligit sponsum cui primo promisit fide nullo pacto uult acquiescere parentibus. cum autem parentes atrociter affligant ipsam non consentientes ymo repugnantes ministerio per ipsam contracto habentes odio sponsum quem ipsa eligerat: tunc illa uehementer sollicitat sponsum ut educat eam de domo parentum et ducat extra ciuitatem. ubi libere reddat sibi uices amoris: et stent et morientur ibi usquequo ira parentum sit placata et consentiat parentes in matrimonio et reducant eos in ciuitatem et in domum suam. Et hoc frequenter accidit in sponsalibus carnalibus et mundanis. que dicitur clandestina sponsalia: que

postea approbatur p parētes ⁊ eccliam.
 Ita ergo accidit ecclie spōse xpi tpe pse/
 cutionū impatorū: ⁊ maxime ī psecutiōe
 diocleciani ⁊ maximiani. Hā tunc tēpo
 ris multe puelle ptepnētes nuptias car/
 nales detestātes ritū et supstitionē gētili/
 tatis pmittebāt xpo vīrginitatē ⁊ despō/
 sabātur xpo p fidē ⁊ baptismū vltra vo/
 lūtātē parētū. vt p3 de bīa xpīna ⁊ mar/
 garita ⁊ barbara: quas parētes ifideles
 affligebāt vt xp3 spōsus denegarēt. Hoc
 idē fecit magna multitudo vtriusq3 sex⁹
 in illa tēpestate: qui cōtra volūtātē nō so/
 lus parētū: s3 ptra decreta impatorū ⁊ re/
 gū et toti⁹ gētilitatis xpo p baptismum
 detestātes ydolatriā adheserūt in qua tē/
 pestate fuit mota tam grādis psecutio q̄
 xpianos ⁊ ecclias spōsas xpī: q̄ ī decē an/
 nis fuerūt occisa infinita milia martirū
 p totū orbē ne xpm negarēt. vñ psone eo/
 rū capitali sentētia ⁊ varijs ⁊ atrocibus
 tormētis puniebant ⁊ bōa tporalia fisco
 adiudicabātur. Et sic tota ecclia vndiq3
 affligebat ⁊ vexabat intollerabilr itātū
 q̄ multi xpiani vidētes intollerabilia tor/
 mēta aliorū et arbitrātes se illa nō posse
 pati: poti⁹ elegerūt fugere ad montes et
 spelūcas et ibi deo fuire q̄ xpm negare
 Et ita fecit paulus pm⁹ heremita qui vi/
 dēs tormēta q̄ patiebant martires ī ale/
 xandria se nō posse tollerare fugit ī des/
 tū: quē postea secuti sūt multi alij xpiani
 Et sic īcepit ordo heremitarū ⁊ monacho/
 rū in egipto in illa psecutiōe. qui quide3
 monachi et heremite postea cre^{uerūt} in
 magnū numerū p totū orbē. Et nō solū
 fugerūt ad mōtes ī illa psecutiōe hoīes
 simplices: s3 etiā papa ⁊ epī ⁊ sacerdotes
 qui p totā illā psecutionē latebāt in spe/
 lūcis. Et sic illa ecclia fugit de domo pa/
 retū suorū. s. de pplo gētili cui⁹ erat filia

et latebat et morabat in villis et spelūcis
 fuiedo xpo spōso suo. Et hoc ē qd̄ itēdit
 pphetice expmēre salon ī hac parte. Vñ
 q3 supi⁹ dixit spōsa. Ego dilecto meo. et
 ad me conuersio eius. i. sicut sponsus di/
 lectus meus dat mibi bona gracie: ego
 dilecto meo tribuo latriam seruitutem.
 Et sic ego tribuo et exhibeo dilecto meo
 latriā fuitutē. ita cōuersio ei⁹ ē ad me. i.
 ecōuerso ipse dabit mibi et expecto bona
 glie ab eo. S3 quia īpedior ⁊ phibeor ab
 impatorib⁹ ⁊ tyrannis exhibere libere
 latriā fuitutē xpo spōso meo. quia volūt
 me cogere xpm negare. iō poti⁹ volo fu/
 gere ad montes. Et sic ecclia cōuersa ad
 xpm spōsum dicit. O dilecte mi: s3 impa/
 tores et tyranni atrocit psequāt et diris/
 tormētis affligant me: ut deserā te: et ad
 orē ydola nefanda: tñ nunq̄ deseram te
 cui semel voui fidē. sed scq̄ndo psiliū tuū
 qui dixisti. mat. x. Si psecuti uos fuerint
 in vna ciuitate: fugite in aliā. Sic ego uo/
 lo fugere furiā tyrannorū. Ideo veni di/
 lecte mi fugiam⁹ ad tēp⁹ furiā psecutorū.
 et egrediamur in agrū ex ciuitates: et cō/
 moremur in uillis et rurib⁹ ⁊ heremito/
 rijs et spelūcis: et ibi in heremo fuia tibi
 ī hymnis et orōnib⁹ et sacrificijs. Et ma/
 ne surgam⁹ ad vineas excolēdas: ibi cele/
 brando diuina officia in absco3o pp̄t me/
 tū tyrannorū ne īpediant ⁊ phibeāt nos
 Et ibi expectabim⁹ et videbim⁹ si floue/
 runt vinee. Et si flores vinearū et aliarū
 arborū pturiunt fruct⁹. i. ibi expectabim⁹
 vsq3quo sit placata ira ipatorū ⁊ pncipū
 ⁊ tyrānorū q̄ xpianos. i. vsq3quo tu illūi/
 nes eos et rōdas bēiuolos erga ecclias ⁊
 quertātur ad fidē. put fuit cōpletū p cō/
 uersionem magni constātini. vt patebit.
 Hoc autē dicit. q3 vinea popli gētilis s3 ī
 pncipio esset orrida ⁊ iculta. tñ paulatim

vidēs miracula et signa q̄ p̄ martires et vi-
ros sc̄os fiebāt incepit florere. Et sic cū
labore parturivit fruct⁹ fidei. et parturi-
ebat vsq; ad cōstātinū. q; multi interis cō-
uertebātur ad fidē. vt p̄ i istozis marti-
rū. vñ dū b̄s vrbān⁹ papa latebat i rure
et p̄edio b̄e cicilie: ip̄a cicilia semp flore-
bat et fruct⁹ salubres parturiebat in cini-
tate. et sic p̄uertit sp̄sū suū valerianus
et almāchiū frēm ei⁹. et misit eos ad vrbā-
nū: qui cū ceteris sacerdotib⁹ latebat in
spelūcis et i illo rure. iō vrbānus gr̄as a
gens dicebat. Dñe iesu christe seminator
casti p̄siliij suscipe fruct⁹ quos in cicilia se-
minasti. q; cicilia famula tua q̄i ap̄is tibi
argumētosa defuit. Et sic in illa p̄secutio-
ne passa sunt multa milia martirū et vir-
ginū vtriusq; sex⁹ et etatis. Et sic illa vi-
nea semp florebat et parturiebat fructus
martirū dū ecclia latebat et morabā i vil-
lis et in agris. Et iō dicit. Videamus si
floreerūt mala punica. s. flores virginū
et martirū. Et dum mala punica. i. marti-
res floret et parturiunt in ciuitatib⁹: ego
dabo tibi in agro vbera mea. s. vbera la-
trie: q; nūq̄ cessabo a diuīo cultu i hym-
nis et orōnib⁹ et sacrificijs et ieiunijs orā-
do p̄ ecclia. vt tu p̄mas et humilēs cor-
da impatorū et infidelīū gentiliū ad fides
ne amplius p̄sequantur ecclias. Et iō man-
dragoze p̄ quas intelligit fecūditas ecclie
iam dederunt odorē suū in portis nr̄is.

Ad cui⁹ itellectū ē notādū q̄ mādrago-
za ē q̄dā pomū genitū i radice cuiusdā
berbe faciētis folia ad modū parue lac-
tuce. Et sic mādragoze sunt tanq̄ tubera
terre valde odorifera habētia similitudi-
nē hūani vultus. Et hēnt hanc pprietatē
vt dicūt herbolarij. q̄ si quis defert secus
mandragoras attrahit ceteros ad amorē
et nutū sui. Itē hēnt aliā pprietatē. q̄ si

mulieres māducāt mādragozas disponū-
tur facilitate ad fecūditatē et p̄ceptus pl̄is.
Et iō ruben attulit mandragoras matri
sue lye: vt disponeret ad cōcipiēdū. que
dixit iacob viro suo dormias mecum hac
nocte p̄ mādragozis. gen. xxx. Itē salo-
mon p̄ quādā methaforā diuinas et iter-
nas spiratiōes et illuminatiōes appellat
mādragozas in b̄ loco: eo q̄ q̄no deo pla-
cuit in illa p̄secutiōe de⁹ inspirauit m̄tra
corda hoīū. que quidē ispiratiōes tanq̄
mādragoze generabāt fruct⁹ fidei in mē-
tib⁹ gētiliū et trahēbātur ad fidē xp̄i. Et
sic pro fide xp̄i se mortī offerebāt. Itē
post illā p̄secutiōes ymo i eadē p̄secutiōe
ex nutu dei et p̄pter orridā egritudinem
dioclecian⁹ cessauit a p̄secutiōe. et postea
de⁹ inspirauit in cōstātinū mādragozas
sp̄aliū inspirationū qui tract⁹ et cōuer-
sus ad xp̄m reuocauit exiliū xp̄ianoꝝ et
magnificauit ecclias vt patebit. Itē di-
cit sp̄sa q̄ mādragoze. s. virt⁹ sp̄s sc̄i et
inspiratiōes dederūt odorē suū i portis
nr̄is. s. i p̄ncipib⁹ et ipatorib⁹ q̄ sūt porte
pp̄i gētilis. vñ in portis ecclie p̄ quē odo-
rē fuit fecūdata et multiplicata ecclia q̄si
dicat q̄ fecūditas et augmētū ecclie iā ap-
paret in portis nr̄is. Et hoc dicit sponsa
q; dū ip̄a orabat in agro latent et in here-
mo: multi ad fidē cōuersi cōuertebant et
martirio coronabant in pp̄lo in ciuitati-
b⁹. Et q; ex oī sexu et etate. s. iuuenes et
senes et virgines inupteq; puella ad fidē
xp̄i cōtinue cōuertebant et martirio co-
ronabant. Itē subdit. Omnia poma
noua et vetera dilecte mi suauī tibi. i. obtu-
li tibi martires ex omni sexu et etate. nā
ego suauī et obtuli tibi poma noua sicut
fuerunt cicilia et agnes et agatha et lucia
et katherina q̄ i puerili etate passe sunt.
Et obtuli tibi poma vetera: sicut fuerūt

altib⁹ riu

Mandragora herba

marcellinus et urbanus et multi alij qui in senectute passi sunt in illa persecutione. Hoc etiā dicit: quod in illa etate multi puer-
tebatur ad xpm in puericia. Alij in adolescē-
cia. Alij in senectute. Tūc quedam puella
dedicabat et consecrabat deo virginitatem
suā. Et quā vidue suabāt continētiam. Et
quidam senes segregabatur ad montes ad
fuiendū dō. Et sic spōsa p̄tinue offerebat
xpo spōso suo poma noua et vetera. hoc
etiā potest intelligi de doctorib⁹: qui cōti-
nue offerebāt xpo poma noua et vetera
p̄dicādo et p̄bando ip̄m esse verū deus et
hōiem et messias in lege p̄missus p̄ autori-
tates et scripturas noui ac veteris testa-
mēti iuxta illō. mat. xiiij. oīs scriba doct⁹
profert de thesauro suo noua et vetera.

Tercia ps̄ hui⁹ noni cānici.

Vis mibi det te fra-
trē meū Sugentem
ubera m̄ris mee ut inuēiā
te solum foris Et deosculer
Etiam me nemo despiciat.
Apprehēdam te et ducam
in domū matris mee Et in
cubiculū genitricis mee.
Ibi me docebis Et dabo ti-
bi poculum ex uino condito
Et mustum malorū grana-
torum meorum.
Leua ei⁹ sub capite meo Et
dextera illi⁹ āplexab̄r me.
Adiuuro uos filie hierusalē
Ne suscitētis Neqz euigi-
lare faciatis dilectam

Donec ipsa uelit.

Ec est tertia ps̄ hui⁹ noni cānici
in qua rex salōn explicat deside-
rium ecclie redeūdi ab heremo
ad ciuitates mitigata rabie tyrānoꝝ ex-
pectādo pacē et tranq̄llitatē ecclie p̄ p̄uer-
sionē totius poplī gētilis. Ad cui⁹ in-
tellectum est notādum sicut dictū est. q̄
ista spōsa erat filia poplī gētilis fm car-
nē q̄ ad fidē xpi nouiter erat cōuersa con-
tra volūtātē sue matris. s. gētilitatis. Et
dictū ē qualr gētilitas affligebat filiā suā
s. ecclias eo q̄ ultra volūtātē ymo q̄ vo-
lūtātē suā despōsauerat sibi xpm in spōsū
Et iō ista spōsa fugit in heremus cus xpo
sponso suo nō p̄ semp: sed ad temp⁹ vsqz
quo mitigaret ira p̄ncipū et toti⁹ gētilita-
tis matris sue. ut mitigata ira conuente-
retur ad deū gētilitas et cōsentiret xpo
spōso ecclie. Et iō sicut spōsa carnalis q̄
fugit a domo matris et parētū cū ip̄o si-
bi clandestine desponsato dux est in illo
exilio semper desiderat redire ad domū
matris et deducere matrē et parētes ad
amorē sponsi et cōsensum sui cōiugij: Ita
parit ecclia sacerdotū dū erat in heremo
q̄si relegata p̄p̄t metuz et crudelitātē ty-
rannoꝝ semp et cōtinue orabat deum ut
cōuerteret corda p̄ncipū et tyrannoꝝ et
cōuerteret et mollificaret irā et seui-
ciem gētilitatis m̄ris sue ut xpm recipet. et ip̄a
ecclia posset libere et publice xpm spōsus
suū colere et eius nomen p̄dicare: et legē
euangelicam p̄mulgare p̄ oīa regna mū-
di. qd̄ cōpletū ē p̄ cōuersionē magni con-
stantini. nā cū b̄tus Siluester metu dire-
p̄secutionis p̄ magna tēpora lateret cum
suo clero et sacerdotib⁹ in mōtib⁹ sarapi-
nis semp orādo p̄ pace ecclie. Ex moni-
tu ap̄loꝝ petri et pauli fuit vocat⁹ et que
l. ij.

fit' p magnū p̄stātīnū impatorē. qui pu-
tans ad montes vocari: obnixē exortabat
totū clerū suū ad martiriū p̄ferēdū p̄o-
fide xp̄i. Quā multe ⁊ longe aliter fuit fa-
uorabilis toti ecclīe impator: q̄ siluester
putabat. q̄ fuit ip̄e impator baptizatus
⁊ ad fidē xp̄i p̄uersus. Et intātū fuit toti
ecclīe benignus effect'. q̄ ip̄e suū palaciū
lateranēse i ecclīā saluatoris fecit p̄secre-
ri. Et generalē licētiā ⁊ facultatē cōcessit
vt ecclīe i honore xp̄i possent p̄ totū orbē
nouiter fabricari: et tēpla ydolorū in ec-
clīas cōsecrari. et lex euāgelica p̄ totū or-
bē publice p̄dicari. Et sic ad exēplū impa-
toris oēs reges ⁊ p̄ncipes mūdi fuerunt
baptizati: qui de thesauris suis ecclesias
fabricarūt ⁊ dītarūt. Et sic ecclīa per vni-
uersus orbē fuit magnificata. Et sp̄s
suū xp̄m sine timore publice fuit p̄dicā-
do cōfessa. Et tunc frexit maxima copia
doctoz. s. athanasius / basilius / gregori'
nazāzenus / crisostom' / aug' / hiero' / am-
brosius ⁊ ceteri qui publicis p̄dicationi-
b' oēs pp̄os i struxerūt. et suis scriptis
sacras scriptas exposuerūt ⁊ suis dispu-
tatiōib' oēs hereticos deuicerūt et ab ec-
clīa eliminauerūt. Et sic p̄ q̄l' ecclīa de
oib' inimicis finalit' triumphauit. et hoc in-
tēdit explicare i hac pte. Dicit ergo sp̄s
sa existēs in illo exilio ad sponsus. Quis
det te frēm meū. i. quis dabit tibi te fra-
trē meū sugentē vbera matris mee. i. ad
sugēdū vbera matris mee. q̄i dicit. o xp̄e
frater meus p̄ carnis assumptionem. q̄
sumus filij eiusdē hūanitatē. vñ nota q̄
xp̄s dupliciter dī frater ecclīe sponse sue
vno modo p̄ carnis assumptionē inq̄ntū
est homo. q̄ omnes participamus eādē
humanitatē et sumus filij adas. Alio mo-
do dicitur xp̄s frater ecclīe inquantus
est eius sponsus. quia sunt duo in carne

vna. Ideo sponsa appellat christū fratrem
q̄terū ē aduertēdū p̄p̄t id qd ait sugē-
tē vbera matris mee. q̄ ecclīa illa cōuersa de
pp̄lo gētili habebat duplicē matrē. s. vnā
carnalē ex q̄ descēdebat fm carnē / et illa
erat gētilitas siue generatio gētilis. Ha-
bebat at̄ altā matrē sp̄ualē q̄ ē vgo maria
nā postq̄ x' ē fr̄ adoptiu' ⁊ sp̄sus ecclīe
et virgo maria ē m̄r xp̄i naturalis: ergo
ē m̄r adoptiua ip̄ius ecclīe. Pōt ergo esse
duplex sensus in hoc versu. p̄mo q̄ dicat
sp̄sa ad xp̄m. Quis det te fratrem meum
sugentē. i. qui sugisti vbera matris mee
ut inueniā te foras. Alio mō pōt itelligi
referēdo li matrē ad gētilitatē matrē car-
nalē ip̄i ecclīe. Et tunc sensus ē ver' et cō-
formis lre. q̄si dicat sp̄sa. Quis erit ille
de' et ille ip̄ator illūinat' p̄ deus: qui det
et cōcedat te xp̄m fratrem et sp̄sum meū
vt sugas vbera gētilitatis matris mee accep-
tādo ab ea fuitutē late. s. ut tota gētilitas
cōuertat' ad fidē et exhibeat tibi vbera late
sicut ego facio et p̄ q̄nō sicut sugis vbera
mea: Ita sugas vbera totū gētilitatis matris
mee. q̄si dicat. vtinā de' p̄r et tota fñitas
illūinet impatores et reges et totā gētili-
tatē ut ego que sum in hoc exilio possim
reuerti ad ciuitates et pp̄os et ad gētili-
tatē matrē meā et possis eā baptizare vt
sp̄sus me' sugat vbera matris mee accep-
tando ei' latē. In hebreo habet. quis da-
ret tibi ut tu tanq̄ frater meus sugeres
vbera matris mee. Et tūc lra ē magis cla-
ra ⁊ p̄formis huic expositiōi. Et iō sequi-
tur. inueniā te solū foras et deosculer te.
et me nemo iā despiciat. Ad cui' intel-
lectū ē aduertēdū. q̄ hic loquit' ad modū
eoz qui p̄mo p̄traxerūt sp̄salia clādesti-
na: qui p̄mo se obsculatur i ascōdito. sed
postq̄ parētes p̄sentīūt i matrimonio et
matrimoniū est notū toti pp̄lo: tūc sp̄s

si se osculantur in publico absque erubescētia. ita ergo pariter fecit primitiua ecclesia de populo gentili. Hanc primo fuerat clandestine christo despōsata contra voluntatē et scitus parentū eo modo quo supradictū est. postea metu parētū fugit ad montes et erat ibi in agro per totā persecutionē diocleciani. et sic ibi osculabatur spōsus in abscondito et secreto. Sed postquam beatus silvester cum suo clero reuersus ē in ciuitatē et baptizauit constantinū et concessa est facultas christianis publice predicandi euāgelium: et edificandi ecclesiam et diuina officia celebrandi: tūc ecclesia osculabatur spōsus suū in publico et in itinere et in plateis ubi publice confitebatur christum et eius legē euāgelicā. Et hoc itēdit dicere spōsa eius ait. Quis mihi det et cedat te christum frater meū: ut sugas uera toti gentilitatis matris mee eius patriā acceptādo: ut publice inueniā te foris. scilicet in itinere et in platea. et ibi solus osculer te publice coram omnibus tuū nomē confitēdo et predicādo: ut in tali predicatiōe et cultu nemo iam ampli⁹ me despiciat nec persecutur: sicut factus ē usque ad presentē diē. quia per decem impatores fui afflictus et infestatus fugiēdo per nemora. In bereo habetur. Quis mihi det: ut tu tanquam frater sugas uera matris mee: ut inuenirem te in uico et oscularer te: et nemo me despiceret. et tūc lra ē magis clara. Et itō sequitur. Apprehēda te in domus matris mee Et hoc dicit. quia illa spōsa introduxit christum in domū matris sue. scilicet ad populū gentiles quō in populo gentili publice nomē christi predicauit et ecclesias construxit. vñ sic in principio apostoli puerterunt illā paruas ecclesias ex populo gentili. Ita postea illa parua ecclesia multis tribulatiōib⁹ afflictā puenit totū residuū gentilitatis. et per quōs conuertit matrem suā. et introduxit spōsus in domū gentilitatis matris sue. Et itō sequitur. Et ibi

me docebis. quia dicat. et postquam introduce ro te in domū matris mee. et publice poterō nomē tuū predicare: tūc ibi me docebis. id est dabis mihi doctores: quibus reuelabis secreta sacre scripture: et refabunt et declarabunt scripturas utriusque testamēti et defendēt ecclesiam contra hereticos. hoc autē dicit quia illico post conuersiones constantini fuit in ecclesia copia magnorum. sicut fuit Athanasius / Basilius / Gregorius nazāsenus / Ambrosius / Hieronymus / Iulianus / Augustinus / et ceteri qui spiritu sancto illustrati: glosarunt scripturas et instruxerunt fideles et debellarunt et exterminarunt hereticos. Sed quia scia eorum non fuit ab alio nisi a christo qui eos per spiritum sanctum edocuit. itō dicit ibi. me docebis. Sed quia ecclesia est ingrata recipiēdo tot beneficia a sponso: nisi redderet uices amoris per exhibitionē patrie. itō subdit spōsa. Et dabo tibi poculū ex uino condito. id est sicut tu me docebis secreta sacre scripture apertēdo. Ita ego dabo et offerā tibi poculū predicatiōis ex uino condito. scilicet ex intelligentia sacre scripture: quā est dulcius omni uino. vñ dictū ē quālibet intelligentia et ueritas euāgelica ē quōdam uinū conditū et expressum ex uinea sacre scripture ueritas testamēti. Et hoc uinū conditum expresserunt doctores ex sacra scripture et obtulerunt christo. quō quidē uinū fuit dignū et sapidū dilecto christo ad potandū: et dētib⁹ id est populo suo ad ruminandū prout dictū ē sup. Itē spōsa non solū obtulit spōso poculū sacre scripture: sed et poculū sacramēti altaris ex uino condito et consecrato. Et ita parit offerit poculū aliorum sacramentorum et fidei articulozum et poculus obsequiē preceptorum et operum misericordie quod poculū est spōso ualde sapidū et acceptū Sed quia ecclesia non solū offert christo merita sue passiōis siue uinū sue passiōis in sacramētis: sed etiā offert uinū meritoꝝ scitoꝝ

l. iij.

martirū et virginū et p̄fessorū. Iō subdit
 Et dabo tibi mustum malorū granatorū
 meorū. vñ per mala granata intelligūtur
 p̄ncipal̄t̄ martires qui p̄ xp̄o sanguines
 fuderūt. et ex p̄nti intelligūtur oēs cōfes
 sores et sc̄ti et iusti qui oēs cōtinētur sub
 vna pelle et tegimine fidei et caritatis sic
 in malo granato cōtinētur multa grana
 rubea sub vna pelle. ita oēs fideles rubri
 cati sanguine xp̄i cōtinētur sub gremio ec
 clie: mustū ergo istorū malorū granatorū
 .i. sc̄torū martirū sunt merita eorū expressa
 ex martirio et laborib⁹ quos p̄ xp̄o sustu
 lerūt. vñ hoc mustū malorū granatorū of
 fert ecclia xp̄o sponso suo in festiuitatib⁹
 quas celebrat in memoriā sc̄torū. Itē hec
 merita sc̄torū offert cotidie ecclia simul
 cū passiōe xp̄i i sacramēto altaris. vt p̄
 cū dicit i canone. Cōmunicātes et memo
 riā venerātes in p̄mis gl̄iose virḡis ma
 rie/et b̄torū ap̄torū/ et martirū. Et hoc est
 mustū malorū granatorū et poculū qd̄ ec
 clia offert cotidie xp̄o sp̄oso suo. Ex sup̄
 dictis ergo p̄. qual̄t̄ ista ecclia sp̄osa xp̄i
 exiit in cāpū pugne terribilis vt castro
 rū acies ordiata cū multis choris et exer
 citib⁹ castroꝝ bellicorū. Et pugnavit diu
 p̄tra inimicos suos. s; tādē devicit eos et
 triūphavit de oib⁹. Nā p̄ martires devi
 cit oēs tyrānos. et p̄ virgines et p̄tinētes
 triūphavit de carne. et per monachos et
 heremitas et religiosos triūphavit d̄ mū
 do et diabolo/ et p̄p̄is eius. Et p̄ docto
 res triūphavit de hereticis. Et sic postq̄
 tpe p̄stātini devicerat oēs sup̄dictos. et
 fuerat tota gētilitas conuersa: tūc sp̄osa
 absq; timore/ et erubescētia osculabatur
 sp̄osus in publico: et erat in ei⁹ amplexu
 et fauore ei⁹ legē euāgelicā p̄dicādo et pu
 blice diuina officia celebrādo. Et ip̄e spon
 sus sam publice fauebat sp̄ose tenēs eas

in suo amplexu fauorabili: qñō cōstātini⁹
 dotavit eas magnis munerib⁹ et diuicijs
 et dñio tēporali et amplo p̄imonio. vi
 dens se ergo sp̄osa i tāto honore et p̄spi
 tate et fauore sp̄osi p̄stitutā p̄cludit dicēs
 Leua ei⁹ sub capite meo: et dextera illi⁹
 amplexabit me. .i. s̄a xp̄s sp̄osus me⁹ ho
 norificavit me intātū: q̄ leua ei⁹. .i. dñius
 tēporale et copia bonorū tēporaliū ē sub
 capite meo ad sustentādū statū honorificū
 in hoc mūdo. et dextera illi⁹. .i. potestas
 eius sp̄ualis quā mibi p̄cessit ad regendā
 ecclias amplexabitur me. q̄i dicat. q̄ xp̄s
 sponsus me⁹ amplexabit me totā. .i. bra
 chio sinistro. .i. copia bonorū t̄poraliū sub
 capite meo: et dextera. .i. potestas ei⁹ sp̄u
 alis erit supra me. Et sic vtroq; brachio
 āplexabit me. .i. tēporali et sp̄uali. Et sic
 s̄a sum in suo amplexu p̄spo et fauorabi
 li tanq̄ victrix et triumphatrix et dñā to
 tius mūdi fauorata. S; q; sp̄osa agēs
 gr̄as gl̄ificata fuerat in xp̄o eo q; āplex⁹
 fuerat eā supponēdo leuā copie bonorū
 t̄poraliū sub capite ad sustentādū ei⁹ honori
 ficū statū et ponēdo dextas bonorū sp̄uali
 us sup̄ eā. et p̄ qñō sp̄osa s̄a q̄escebat: q̄i
 dormiēs i āplexu sp̄osi libata a p̄secutiōi
 bus et laborib⁹. iō sponsus ei⁹ exortat et
 adiurat filias hierl̄m. .i. oēs deuotos fid̄
 les ne excitēt et ip̄ediant eam ab illa qui
 ete et p̄sp̄itate in q̄ manet: et ne separet
 eam ab amore et fide sp̄osi. nec impediāt
 ip̄as a cultu lat̄ie. iō ait sponsus. O filie
 hierl̄m adiuro et admono vob̄ ne susci
 tetis. .i. ne ip̄ediat̄is nec euigilare faciatis
 dilectā a somno cōtēplatiōis et lat̄ie do
 nec. .i. dū ip̄a velit. Ad maiorē intelli
 gētiā hui⁹ ē valde notandū q; salōn i hoc
 libello enumerat et memorat tres am
 plex⁹ hui⁹ sp̄osi ad sponsam. Et post quē
 libet amplexus facit adiurationes et adiu

rationē et adiurat filias hierl'm ne susci-
tent sponsam. qui quidē tres amplexus
cū suis adiuratiōib' referunt ad diuersa
mysteria. vñ p'm' amplex' fuit incarnati-
onis et hūanitatē susceptiōis. qñō x̄p̄m
etnū fili' dei assumpsit et vniuit sibi illas
hūanitatē p'sonalit' in vnitāte suppositali
Hūc autē amplexū incarnatiōis memo-
rauit in cātico sc̄do. cū dixit. Dū eēt rex
in accubitu suo ⁊c. Et hoc magis explica-
uit in fine cātici. cui dixit. Leua eius sub
capite meo ⁊c. s; illico subdit sp̄sū dī-
cens. Adiuro vos filie hierl'm p' capreas
ceruosq; campoꝝ. i. p' p̄iarchas ⁊ p̄p̄he-
tas ne suscitatis nec euigilare faciatis di-
lectam. s. hūanitatē assumptā ab vnitāte
p'sonali qua est verbo vnita. doñc ip̄a ve-
lit. Et adiurat p' p̄iarchas ⁊ p̄p̄etas eo
q' eis fuit sub iurejurādo p'missus myste-
riū incarnatiōis/et aduētus x̄p̄i i carnē.
Hoc autē dicit. q' qd̄ semel x̄p̄s assump-
sit: nunq̄ dimisit. vñ l; in triduo aīa fue-
rit a corpore separata p' mortē: tñ verbū
neutrū dimisit. Sc̄ds autē amplexus
fuit filij dei ad eccliam de poplo isrl̄itico
tēp̄e sue ostensiōis ⁊ p̄dicatiōis. q' tūc
x̄p̄s recepit in suo amplexu eccliam con-
gregatā de poplo isrl̄itico qñō vocauit a-
postolos ⁊ discipulos/ ⁊ alios fideles d' il-
lo poplo ad fidē. et hoc p' p̄dicatiōē ⁊ mi-
raculoꝝ opationē. quē amplexū memora-
uit sp̄sa in fine terci' cātici cū dixit. In-
ueni quē diligit aīa mea: tenui eū nec di-
mittā donec intromittā illū i domū ma-
tris mee. s. synagoge. et in cubiculus ge-
nitricis mee. i. plebis isrl̄itice que genuit
me fm carnē: qd̄ fuit impletus: qñō x̄p̄s
misit ap̄los ad p̄dicandus in oēm ciuita-
tem ⁊ locū quo erat ip̄e v̄tur': in qua p̄-
dicatiōe multos cōuerterūt et baptizauē-
rūt vt p; luce. xj. Et sic illa ecclia ap̄loꝝ

introduxit sp̄sus in domū matris eorū
p' fidē. Hoc idē fecerūt post receptionem
sp̄s sc̄ti. q' i illa die baptizati sunt triami-
lia de illo poplo/et multo plures in dieb'
sequētib'. vt p; in actib' ap̄loꝝ. Et sic p; q̄
illa sp̄sa introduxit x̄p̄m in domū
matris sue: vt amplecteret eā sp̄sus. et
sic māsit illa ecclia in amplexu sp̄si. S; q'
illa sp̄sa semel cōuersa nunq̄ recessit
ab amplexu sp̄si. iō ibidem illico subdit
sp̄sus adiurādo filias hierl'm dicens. Ad-
iuro vos filie hierl'm p' capreas ceruosq;
campoꝝ ⁊c. Tercius amplexus fuit
qñō x̄p̄s amplexus est eccliam de poplo
gētili. qñō x̄p̄s amplexus ē eā cuius multo
fauore put dictū est in hoc cātico nono.
Ad quē amplexū sequit' terciā adiuratio
ad filias hierl'm. s; ista adiuratio nō sc̄ta ē
cū cōditiōib' sup̄dictaꝝ duarū adiuratio-
nū. Nā illa adiuratio sc̄ta ē per capreas
ceruosq; cāpoꝝ. Ista autē terciā nō put
p; i l̄ra. cā cui' pōt esse ista. Nā l; ista ec-
clia nūq̄ erit sepata ab āplexu sp̄si sc̄ta
vna cū ecclia quersa de plebe isrl̄itica. eo
q' l; fluctuet p̄tinue. tñ nūq̄ submerget
navicula petri. tñ q' p̄iarche et p̄p̄ete
nō p̄fixerūt nec limitarūt tēp' b' ecclie a
cōstantino et a tēp̄e sue p̄spitatis vsq; ad
fm aduētū x̄p̄i. Ideo sp̄sus nō adiura-
uit filias hierl'm p' capreas ceruosq; cāpoꝝ
in hac t̄tia adiuratiōe. Alia eā pōt esse eo
q' p̄plus gētilis nō hūit p̄iarchas nec p̄-
p̄etas qui p̄p̄etarēt amplexū b' sp̄se
ad x̄p̄m. nec aduētū x̄p̄i ad p̄plus gētilem
sicut hūit p̄plus et plebs isrl̄itica. Ideo
hec terciā adiuratio non fit p' capreas cer-
uosq; campoꝝ. Et hoc de nono cantico.

Sequitur decimū canticū.

l. iiii.

He est ista que as-
 cendit de deserto
 Delitijs affluens
 Innixa super dilectū suū.
 Sub arbore malo suscitavi
 te. Ibi corrupta ē mī tua
 Ibi uiolata ē genitrix tua.
 Donec me ut signaculum
 super cor tuū Et signaculū
 super brachium tuū Quia
 fortis est ut mors dilectio
 Dura sic ifern⁹ emulatio.
 Lampades eius ut lāpades
 ignis atqz flammaram.
 Aque multe nō potuerunt
 extinguere caritatem
 Nec flūina obruent illā.
 Si dederit hō oēs substātiā
 domus sue pro dilectione
 Quasi nihil despiciet eaz.

He est decimū et ultimū can-
 ticum in quo salomon can-
 tat prosperitates et pacē ecclie
 spōse xpī sibi datas et pcessas
 post conersionē constantini. in quo quatuor
 facit. Pr̄mo describit quādam admira-
 tionē de felici statu hui⁹ spōse. Sc̄do de-
 scribit quādam exortationē spōsi ad spōsā
 ne ipm obliuiscat allegādo beneficia sibi
 collata. Tercio memorat pgressus et cō-
 tinuū exercitiū spōse. ut satisficiat spōso
 et reddat vices amoris. Quarto explicat
 finale p̄miū desideratus et ultimatus ter-
 minū b̄itudis spōse: v̄l ponit vocationē

spōse ad supiorē felicitatē et altiorē statū.
 sc̄da ibi. Sub arbore malo suscitavi te.
 tertia ibi. Vox mea paruula ē. quāta ibi
 Dille tui pacifici. Quātū ad primū
 ergo salomon introducit choz adolescentula
 rū admiratiū subitā p̄spitates hui⁹ spon-
 se. Ad cui⁹ intellectus est aduertēdum
 put sup̄ visus est. q̄ ista sponsa a p̄ncipio
 sui. s. post xpī ascēsiōne semp fuit afflicta
 et abiecta: et pugnauit i cāpo cū inimicis
 q̄ obtēta victoria et triūpho de omnib⁹
 fuit magnificata p̄ magnus cōstantinum
 intātū: q̄ impator largitus ē sibi urbē ro-
 manā cū toto patrimōio sibi adiacētis: et
 dedit sibi septuagintaduas ciuitates / et
 duo milia opida: ut fertur in ytalīa et in
 sulis adiacētib⁹. Et sic cōstātin⁹ relicta yta-
 līa in potestate siluestri vicarij xpī elegit
 sibi sedē apud bisarum tracie: que postea
 cōstātinopolis. i. ciuitas cōstātini nūcu-
 pata est. Et sic exide oēs reges terre et i-
 peratores et p̄ncipatus subiecerūt colla
 iugo xpī et ecclie sponse sue. Et sic ecclia
 māsit dñā mūdi delicijs spūalibus et etiā
 t̄p̄alib⁹ affluēs: et māsit innixa et r̄clina-
 ta in fauorabili amplexu xpī spōsi sui. vi-
 dētes ergo adolescentule et filie b̄rlm. i.
 minores ciuitates et opida ad xp̄m p̄uerse
 et simplices fideles tā subitā mutationē
 spōse d̄ aduersitate i p̄spitatē et de p̄secu-
 tōe et afflictōe i copiā delitiarū admirātes
 dicunt. Que mulier ē ista q̄ ascēdit de de-
 serto etc. In quib⁹ v̄bis tria bona expli-
 cat q̄ faciunt ad felicē et p̄sperē statū hui⁹
 spōse. p̄mo quia ascēdit d̄ deserto. i. quia
 exit de campo pugne et p̄secutiōis et ascē-
 dit ad status pacis et felicitatis. Sc̄do q̄
 ascēdit delicijs affluens: p̄ qd̄ explicat co-
 pia et sufficiētia bonorū spūaliū: et tēpora-
 lia et plenaria potestas sup̄ totū orbē tra-
 dita sibi a xpō spōso suo. Tercio dicit. q̄

erat innixa et reclinata supra dilectum suum .i. xpm spousum suum. qz tenebat ipam amplexam utroq; brachio .i. temporalis et spiritualis p qd denotat eius securitas et quies et fauor. Et io filie hierlm quas spousus adiuuauerat ne excitarent spousam dormientes i ei' amplexu: videtes ta subita mutatione ab aduersitate i prosperitate dicunt. Que e ista q ascendit de deserto delitijs et diuitijs affluens innixa sup dilectum suum. Ad cuius maiore euidentia e notadu q ista spousa ter exiuit ad ostensionem poploz et diuersimode. et io filie hierlm tribus vicib' admirantes interrogauerunt de statu huius spouse. Nam pmo ascendit p desertum israheliticum: sicut virgula fumi ex arboribus mirre et thuris et vniuersi pulueris pigmetarij. vt dictum est in quarto cantico. qd fuit qno ecclia aploz pegrinata e cu xpo spouo suo p tota terras pmissionis cu signis et virtutib' et miraculis vt ibi dictum est. vt p3 p totus discursus euangelicum. Et io filie hierlm et a dolescetule .i. oes ppli terre pmissionis admirantes opa xpi mirabilia et opa discipuloz qui etia i nocte iesu xpi sanabant infirmos et eiiciebant demonia. vt p3 luce. xi. et mat. x. io dicebat. Que e ista q ascendit p desertum etc. Et dicebat illa spousa ascendere eo qz xps ascendeat hierosolimam ad caput passionis ad crucifigendum. Secdo ista spousa exiit et pgressa e p desertum popli gentilis et hoc qi auroz pfgens pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castroz acies ordinata ad pugnam pata. vt dictum e cantico octauo. Et io videtes ea filie syon et regie et cubine laudauerunt ea de fortitudine et mirabilib' actib' ei'. et admirantes dicebat. Que e ista q pgradi q auroz pfgens etc. put ibi dictum e. Et dicebat spousa pgradi p desertum. eo qz pcedebat et pseuerabat in sua continua pugna contra ini-

micos. Tercio autem quia ista sponsa post conuersionem constantini exiit de deserto pugne et persecutionis: et delitijs affluens innixa sup dilectum suum sponsum ascendit in tam altum culmen dignitatis et prosperitatis. Ideo filie hierlm admirantes dicentes. Que e ista q ascendit de deserto etc. Filie ergo hierlm de poplo iudayco mirabant i quarto cantico virtutes et mirabilia opa huius spouse q fiebant in nocte xpi spouo sui. Sed in octauo cantico filie hierlm .i. conuersi de poplo gentili mirabant fortitudinem et multiplicem pugnam et victoriam huius spouse contra inimicos. In principio autem huius decimi cantici admirantur eius prosperum et felicem statum. eo modo quo dicitur e. Fuit ergo ista spousa illico post xpi ascensionem et spuis scii missionem quasi auroz consurgens a nocte legis et tenebris ydolatrie. postea crescendo fuit pulchra ut luna postea magis lucida incipiens habere doctores facta e electa ut sol. postea tempore impatorum persequantium facta e terribilis ut castroz acies ordinata ad pugnam contra eos et oes alios inimicos. sed hinc victoria de omnibus facta e p conuersionem constantini diuitijs et delitijs affluens innixa et reclinata supra dilectum suum tanquam domina mundi. Et ista sponsa fuit quasi auroz consurgens in lege nature et pulchra ut luna in lege veteri. sed fuit electa ut sol in xpi aduentu. sed fuit terribilis ut castroz acies ordinata in tempore persecutionum. sed fuit delitijs affluens et innixa supra dilectum post conuersionem constantini. Et hoc e quod intendit dicere salon i hac prima parte. Deinde cum dicit. Sub arbore malo suscitavi te etc. Introducit spousam ad exortandam spousam ne ingrata obliuiscatur amoris spouo et beneficiorum receptorum. Ad cuius intellectum e aduertendum sicut frequenter dictum e. qd oia bona q possidet

ecclesia emanat ex passione christi. Et hoc tam bona temporalia quam spiritualia: nam manifestus est quod omnis virtus et gratia sacramentorum traxerunt virtutem ex passione christi. Et omnia dona spiritus sancti que dantur in confirmatione dantur per merita passionis christi. Et omnia merita christi: que dispensat ecclesia per indulgentiarum largitionem emanant ex passione christi. Et sic est dicendum de omnibus bonis spiritualibus. Et non solum bona spiritualia: sed etiam bona temporalia data sunt ecclesie propter merita passionis christi. Nam constantinus ut infra patebit donavit ecclesiam magna copia bonorum temporalium ut fieret particeps et consequeretur merita passionis christi. Et sic omnes reges et principes christianorum edificaverunt ecclesias et dixerunt eas. multi milites et ciues instituerunt beneficia in ecclesia ut participaret merita passionis christi. Et sic est dicendum de omnibus elemosinis et oblationibus et decimis et primitiis que dantur ecclesie. Sed quia talia bona adeptus est noster christus in arbore crucis. ideo dicit christus ad sponsas: quod sub arbore malo suscitavit eas a morte eterna. et in arbore crucis suscepit pro ea mortem et passionem. et adeptus est copiam et sufficientiam meritorum et bonorum spiritualium et temporalium ad vitam eternam et magnificandum imperium. ideo ex copia tantorum bonorum non debet superbiere: nec extolli nec posita in tanta felicitate debet spiritum oblivisci: nec ab eius amore recedere. quia in arbore crucis caro precioso sui sanguinis redemit eam et a morte eterna suscitavit. et innumeris bonis ditavit. Et per omnes sponsa semper memor tantorum beneficiorum debet vicem amoris rependere. quia amor non nisi equali amore comparatur et persolvitur. Sed maiores dilectionem non potuit christus ostendere sponse quam mori et pati pro ea: et facere eam partem et participem et consortem suorum meritorum et fructuum eorum. ergo sponsa non potest recopescere nec rependere vicem tantae dilectionis: nisi quod

moriat pro christo vel eius precepta et voluntates obseruet. Dicit ergo spiritus: o sponsa non superbiae nec te extollas in superbia et fastu eo quia posita es in tam alto culmine dignitatis: et copia bonorum et deliciarum et in tam proprio statu. quia hoc non habes ex natura tuo nec genere tuo. quia ex adam et natura corrupta: non habes nisi malum puta mortem temporales: quam eternam. Et ab eis non traxisti nisi omnes miseria et infirmitatem. a me autem habes omnes gratias et salutem. quia sub arbore malo suscitavi te a morte peccati et omni miseria. unde malus est quedam arbor fructifera excellens in fructu super omnes arbores sicut dixit sponsa in cantico secundo. Sicut malus in ligna silvarum: sic dilectus meus in filiis. In hebreo autem habetur. Sub pomo suscitavi te. Et ideo pro malo siue pomum intelligitur arbor crucis. que protulit nobis fructus incomparabiles meritorum sub qua arbore crucis christus suscitavit totum genus humanum a morte eterna. non sicut adam comedendo fructum prohibitum sub arbore scie boni et mali precipitavit totum genus humanum in mortem. ubi corrupta et sauciata fuit tota humana natura matris nostre unde trahimus originem. Ita pro oppositum christus suando obedientiam patris gustando in cruce amaritudinem passionis: suscitavit genus humanum a morte eterna: et sanavit ab omni infirmitate et miseria. Ideo dicit christus sub arbore malo. id est sub arbore crucis suscitavi te: quia supple ibi. id est sub arbore prohibita corrupta est tota natura matris tue. Et ibi. id est in paradiso terrestri sub eadem arbore violata est natura matris tue. nam voluntas que ante erat libera facta violata pro carne et sensualitate corrupta: quasi violata et cogit violentia concupiscentie ad peccandum et omnes neptas perpetrandum. quia manet propria ad malum et cum violentia et difficultate facit bonum. quia regnum celorum vim patitur propter corruptos

nature et violenti rapiunt illud. Et ideo quia ista litera est transposita debet sic ordinari in constructione. scilicet quod ibi. scilicet in paradiso terrestri et horto deliciarum sub arbore prohibita tota natura mater tua fuit corrupta. quoniam primi parentes comederunt fructum prohibitum. et ibi fuit violata. id est violenter expoliata genitrix tua omnibus bonis gratuitis quoniam ad adam volens descendere ab hierosolymis in heryco incidit in latrones qui ipsum expoliaverunt et sauciauerunt et semiviuo relicto abierunt. Ideo ego sumens te super humerum meum suscitavi te sub arbore crucis. quod ibi in arbore crucis germinavi fructum merito ad sanandum vulnera tua et ad suscitandum te a peccato per baptismum et cetera sacramenta. Item aliter potest intelligi ista littera referendo licet mater tua ad synagogam et legem veterem et gentilitatem: et licet genitrix tua ad presentem ecclesiam. quasi dicat. O sponsa ego te suscitavi sub arbore crucis. et ibi in cruce corrupta et mortua et extincta est mater tua synagoga simul cum lege moysi. quod mecum fuit crucifixa et mortua et sepulta. et etiam genitrix tua. scilicet gentilitas ibi fuit violata cum suis superstitionibus. quod ibidem fuit diabolus percussus et de populo gentili violenter eiectus et fugatus. Alia autem translatio secundum beata habet sic. scilicet ibi corrupta est mater tua ibi violenter parturivit te genitrix tua. et tunc explicat maius sacramentum. Nam sub arbore crucis christus suscitavit nos a morte eterna: quam incurrimus in adam propter esum ligni prohibiti. Et ibi. scilicet in cruce christi corrupta et mortua est mater nostra tam gentilitas quam synagoga. sed ibidem crux que est mater nostra cum magna violentia et dolore christi peperit et parturivit totam ecclesiam sponsam ex latere christi. Crux ergo siue caritas christi que est mater nostra parturivit nos cum violentia et dolore per latorem christi. Et sic utraq; expositio est satis confor-

mis littere et catholice fidei et veritati. Et ideo subdit sponsus dicens. Pone me ut signaculum super cor tuum: quod dicit. Si ita est quod ego te suscitavi sub arbore crucis a duplici morte quam incurristi in adam. et fui clavus in manibus clavatus: et lancea perforatus in latere. et ex latere meo parturivi te cum immenso dolore et violentia. et pro te fui vulneratus et ferro et flagellis signatus in toto corpore. ergo pone me ut signaculum super cor tuum per fidem et caritatem. et ut signaculum super brachium tuum per operationem et effectum: sic ego te dilexi per affectum et effectum. quod dicit quod si deus precipit filiis israel ut portarent signa legis in fronte et digito et manu. eo quod liberaverat eos de egiptiaca servitute et de manu pharaonis in mari rubro. ergo maiorem causam habes tu portandi signaculum mee passionis in corde per affectum et in brachio per effectum. unde hoc dicit quod non sufficit portare nomen christi in solo corde: sed etiam in ore et opere ipsum publice profiteri et predicando: sicut ipse publice pro nobis in cruce passus. Et ideo corde credis ad iusticiam: confessio autem oris fit ad salutem. Et reddit causas que tenemur ipsum corde diligere: et ore et opere profiteri dicere. Quia fortis est ut mors dilectio. quod dicit quod tantum fuit fortis dilectio et caritas quam in corde erga vos gessi et opere ostendi quod usque ad mortem crucis me sponte exhibuit. Et emulatio fuit dura ut infernus. id est tantum fuit dura emulatio. id est stimulus amoris erga vos quod me fecit in infernum descendere: ut exinde antiquam peccata repeterem: et fideles veteris testamenti liberarem. Fuit ergo illa emulatio dura et laboriosa. Et non solum liberaui illos prescitos de inferno. sed omnes iustos futuros peripui ne in illum locum descenderent. Ergo maior fuit ista liberatio totius generis humani ab eterna morte et servitute spirituali: quam fuit liberatio israel de egipto

et fuit tēpālī. in hebreo at̄ bēf. Dura
 ut infernus iuidia. Et tūc cēt sensus q̄ in
 iuidia qua iudei occiderūt xpm̄ p̄ nō fuit
 dura ⁊ crudelis: sicut pena inferni: siue
 q̄ pene quas xps̄ p̄ nō passus ē ex iuidia
 iudeoz̄ fuerūt dure ⁊ crudeles: sicut do
 lores inferni. s; forsan magis est p̄formis
 trāslatio nra cū supiori expositōe. est xū
 q̄ sicut hoc nomē stimulus siue emulatio
 apud nos ē equiuocū ad amorē ⁊ ad inui
 diam siue odiū. Ita p̄f̄ vocabulū positus
 in hebreo. sed iudei moderni accipiūt et
 p̄nūciant alterā significatiōez. Sed signi
 ficatio quā accipit supior expositio videt̄
 magis p̄formis ut dētm̄ ē. quia illa dilec
 tio ⁊ caritas q̄s x̄ gessit erga nos d̄duxit
 ip̄m usq; ad mortē crucis. Et ille stimu
 lus amoris fecit ip̄m descendere usq; ad
 infernū ad p̄dam antiquā repetēdā et in
 fernū expoliandū. Et iō subdit. q̄ lāpa
 des ei⁹. i. dilectiōis et stimuli amoris q̄s
 erga nos gessit: fuerūt sicut lampades et
 faces et ardores ignis atq; flāmarū. q̄si
 dicat: q̄ sicut ardores ignis ⁊ flāme totalit̄
 cōburunt et cōsumūt facē et lignū et car
 bonē. Ita ignis ⁊ ardores caritatis totalit̄
 cremavit xpm̄ tanq̄ verū holocaustus in
 ara crucis p̄ nobis. quia tantū fuit copi
 osa apud eū redēptio: q̄ totū sanguinem
 p̄ nobis effudit et exhausit. Et iō subdit
 q̄ tantus fuit fortis ille ignis et ardores et
 flāma caritatis: q̄ aque multe nō potue
 runt extinguere caritatē. i. q̄ nulle mine
 nec p̄secutiōes/nec tormēta/ nec flagella
 nec mors potuerunt extinguere caritatē
 et amorē quin p̄ nobis x̄ moreret. et per
 p̄ns ille ignis et ardores caritatis fuit ma
 ior et fortior quocūq; igne materialī. quia
 nō ē ignis nec flāma tam gradis quin ex
 tinguat̄ p̄ multā aquā. Itē nec flūina ire
 ⁊ p̄secutionū obauerūt illā caritatē. Cū

ē aduertēdū q̄ p̄ aq̄s multas intelligit p̄
 secutiōes q̄s x̄ passus ē in sua p̄grinati
 one ante mortē et passiōez. q̄ multas iuu
 rias et obp̄ria et laboēs passus ē. ut p̄s
 p̄ totū discursum euangelicū. q̄ quidē p̄
 secutiōes ⁊ labores nūq̄ potuerūt extin
 guere caritatē ei⁹ nec retraxerūt eum ab
 incepto ope redēptiōis. Itē p̄ flūmina
 intelligit iras scribarū ⁊ phariseoz̄ ⁊ po
 testatē pilati gerētis vices impatoris. s;
 nunc ista flūmina potuerunt obruere et
 p̄sternere illas caritatē. ergo fuit fortior
 et firmior ⁊ immobilior illa caritas xpi
 quā q̄s tris vel dom⁹ sita iuxta flūmia.
 q̄ nō ē turris tā fortis sita in flūmina
 quin corruat si illa flūmia excessiue inun
 dāt. s; caritas xpi nūq̄ potuit corruere
 nec obrui p̄ violētā ⁊ inundationē p̄se
 cutionū scribarū ⁊ sacerdotū nec ip̄atorie
 p̄tatis quā pilatus exercebat. q̄ mors ⁊
 passio xpi ministrata p̄ eos nō potuit re
 trahere xpm̄ ab ardore caritatis. Et iō
 p̄cludit xps̄ q̄ maiorē caritatē nemo po
 terat ostēdere p̄ amico: q̄ ip̄e ostēdit pro
 nobis. nā nō dedit p̄ nobis bona tēp̄ralia ⁊ bo
 na fortune: s; dedit p̄ nobis seip̄m ad mor
 tes. q̄ maiorē hāc dilectiōis nemo hēt: ut
 aīas suā ponat quis p̄ amicis suis. jo. xv
 Et iō subdit q̄ si dedit homo oēs substā
 tiā suā p̄ dilectiōez: q̄i nihil despiciet illas
 q̄i dicat. q̄ nō sunt p̄parāda bona tēpo
 ralia ad vitā hoīs. Itē si homo dederit oēs
 substātiā suā. i. oēs diuicias ⁊ bona tēpo
 ralia p̄ dilectiōe vni⁹ amici. q̄i nihil despi
 ciet eas substātiā ⁊ bona tēporalia respec
 tu illius qui dat seip̄m ⁊ vitas p̄ amico.
 q̄ multi dāt ⁊ offerūt bona tēporalia p̄
 amico: s; nolunt dare vitā suā: nec mori
 p̄ eos ⁊ sic magis diligūt seip̄os q̄ bona
 tēporalia nec amicus. q̄ pelle p̄ pelle et
 cuncta q̄ homo hēt dabit p̄ aīa sua. ut p̄s

Job pmo. S3x^o oia bona t^{er}ralia dedit p nob q² paup venit i huc mudus ⁊ paup voluit viuere : vt nos diuites faceret in suo regno. Itē magis dilexit nos: q̄ vitā suā. q² se ipm ⁊ vitā suā obtulit ad mortē p nob: vt nos viuificaret : et a morte liberaret. Ex quib⁹ p³ qualr caritas xp̄i excessit oia bona mūdāna ⁊ oēs dilectiōz alioz. Et iō dicit. q̄ ponamus hāc suā caritatē ⁊ mortē ⁊ passionē et eius nomen ⁊ legē euāgelicā in corde nro p affectū et in brachio nro tanq̄ signaculū p opatiōz ⁊ effectū. hāc autē caritatē ipartiuuit xp̄s martirib⁹ suis: qui pro eo reddēdo vices amoris passi sūt carceres ⁊ tormēta vsqz ad mortē. Et iō sicut cōmēdat suā caritatē erga nos: ita cōmēdat caritatē martirū ⁊ alioz sc̄toz erga ipm. S3 forsan etiam impropat i hoc loco i gratitudinē malis p̄latis et xp̄ianis. qui saginati p̄guedine ⁊ copia bonoz t^{er}raliū: q̄ ex meritis xp̄i crucifixi possidēt elati i supbiā p̄tenuunt xp̄m ⁊ bona sp̄ualia. ⁊ quertūtur ad tēporalia. q̄ forsan jam tūc p̄uidēs salōn i sp̄u p̄phetico say i p̄sona xp̄i ipropat in / gratitudinē malis xp̄ianis ⁊ p̄latis et etiā regib⁹ et p̄ncipib⁹. q² ois p̄fas deriuatur a xp̄o crucifixo. cui data fuit a patre in celo et in terra. mathei. xxviii.

**Oror nra paruula
Et ubera nō habet.
Quid faciem⁹ soro
ri nre In die quando allo
quenda est
Si mur⁹ ē edificem⁹ super
eū propugnacula argētea.
Si hostiūz est cōpingamus
illud tabulis cedrinis.**

**Ego murus et vbera mea
sicut turris Ex quo facta
sum coram eo quasi pacem
reperiens.**

Via supius i p̄ma parte hui⁹ cōtici xp̄s explicādo beneficia que nob p̄tulit: ⁊ caritatē quā nob ostendit exortat⁹ est sp̄sāz: vt redderet sibi vices amoris dicens. Pone me vt signaculū sup cor tuū ⁊c. Hūc autē i hac sc̄da pte explicat quib⁹ modis debet sp̄sāz reddere sibi vices amoris. Ad cui⁹ intellectū est aduertēdū q̄ oia p̄cepta caritatis reducūtur ad duo. s. declinare a malo ⁊ facere bonū. vñ de⁹ i lege veteri ⁊ noua nil aliō querit a nob. Ideo ait p os dō psalō. xxxij. Declina a malo: ⁊ fac bonū. Et nil aliud xp̄s querit a nob: nisi vt reddamus sibi vices amoris. S3 q² nemo potest declinare a malo: nisi viritr resistat tēptationib⁹ mūdi / et carnis / et diaboli. Et nemo potest opari siue facere bonū: nisi exercēdo opa mie erga p̄ximū: et opa latrie erga deū. iō sp̄sāz duo facit i hac pte. Hā pmo exortat sp̄sāz: vt declinet a malo cōtinue pugnādo ⁊ resistēdo mundo ⁊ carni / ⁊ diabolo. Et hoc ostēdit ⁊ precipit metabozice inq̄ntū ecclia est quoddā opidū et p̄sidiū siue ciuitas bene munita in qua fideles semp pugnāt p̄tra inimicos obsidētes ⁊ infestantes eam. Sc̄do exortatur sp̄sāz ad bene opandū ⁊ exercēdū opa mie erga p̄ximū ⁊ opa latrie erga deū. inq̄ntū ecclia est q̄ dā vinea i qua oēs diuersimode laborāt p̄ vltimo p̄mio adipiscendo ⁊ fructū passionis consequēdo ⁊ lucrādo. sc̄da pars erit ibi. Vineā fuit pacifico. Quātuz ad p̄mū est aduertēdū. q̄ ecclia nouiter

cōuersa de poplo gētili tēpore cōstātini dic-
ta ē paruula. eo q̄ tūc erat nouicia ī fide
Et iō dicebat nō hēre mamillas sapientie
et itelligētie sacre scripturē: q̄ veniēs no-
uiter ex superstitione gētiliū et curiositate
philosophorū nōdū nouerat scripturas
sacras vtriusq̄ testamētis: nec ascenderat
ad arcē euāgelicā vere sapie p̄ xpm̄ edifi-
catam. vñ sicut dictus ē in quarto cātico
sacra scriptura vtriusq̄ testamētis et itel-
ligētia ei⁹ dñi duo vba ecclie q̄ p̄tinue p̄-
pināt lac doctrine et gratie sacramētorū.
Itē ibidē altitudo et sublimitas euāgelice
intelligētie dī collū ecclie et turris dō
edificata euz ppugnaculis ex qua pendēt
mille clipei et oīs armatura fortium. Ecclia
ergo dī hēre vba inq̄ntū hēt sapias euan-
gelicā et grām sacramētorū ad nutriēdos
filios. Et dī turris munita inq̄ntū ē ele-
uata: et attigit ardua et p̄funda et hēt ar-
ma sapie ad repellēdos incursum inimico-
rū. quā quidē turrim xps̄ qui ē sapia pa-
tris in ecclia edificauit. Vñ dī puer. ix.
q̄ sapia edificauit sibi domū. i. eccliam et
excidit colūnas septes. i. septē sacramen-
ta sup̄ q̄ sustentat ecclia et septes dona sp̄s
sc̄ti ad defendēdū eā. Et misit ancillas su-
as. i. ap̄los et doctores et p̄dicatores: vt
simplices et infimos vocarēt ad arces et
ad menia ciuitatis. et subdit. Si quis est
paruulus: veniat ad me. Ex sup̄dictis p̄
q̄ ecclia nouiter p̄uersa de poplo gentili
tēpore cōstātini paruula erat. q̄ nōdum
attigerat arcem sapie q̄ nouiter erat vo-
cata ad arces p̄ siluestriū et alios p̄dicato-
res. Et sic nō dū ip̄a hēbat mamillas ad
ppinādū lac ceteris. ymo b̄tus silvester
et ceteri p̄lati ecclesie p̄opinabant sibi
mamillas ad sugēdū. Cuz ergo ista sp̄sa
soror xpi tunc nouiter conuersa eēt par-
uula et inermis et infirma et nouicia non

habens mamillas lactis euangelici ad
p̄bēdū ceteris: tunc sp̄sus ei⁹ x⁹ illico post
cōuersionē cōstātini p̄buit sibi copiā doc-
torū ex nouit cōuersis. sicut fuerūt criso-
stomus et eusebi⁹ et athanasi⁹ et basilius
apud grecos. et ambrosi⁹ et hieronim⁹ et
augustin⁹ apud latinos. in quib⁹ abunda-
uit copia lactis vñ oēs accepim⁹. Et tunc
illa sp̄sa iam facta ē p̄ucta hñs mamil-
las sapie. Itē ip̄e x⁹ qui ē sapia p̄ eosdem
doctores edificauit arduā et munitissimā
arcē in ecclia ad tuēdos fideles et r̄pellē-
dos ifideliū et oīuz inimicorū incursum. nā
oēs libri quos aug⁹ et ceteri doctores scrip-
serunt non sunt nisi q̄dam arma defēsiua
ad tuēdos fideles contra inimicorū incur-
sum et sunt q̄dam vbera ad eosdem nutriē-
dos. Sed quia isti doctores tanq̄ an-
cille diuine sapie cōtinue clamitant et vo-
cant paruulos ut veniant ad arces vt ibi
tueant et comedant panē et bibant vinū
q̄ diuina sapia miscuit in mēsa. Itē op-
portet q̄ ista turris munita et ciuitas al-
tis menib⁹ munita habeat hostiū p̄ quod
introducatur puulos ad arcē et ciuitatē. Et
sic ecclesia dī arx et turris ardua et altis-
sima hñs lac ad nutriēdū et ppugnacula
ad defēdēdū et ostiū ad introducēdū fide-
les et paruulos ad arcē. q̄ oīa data sūt ec-
clie p̄ xpm̄ sp̄sum suū. Et hoc ē q̄d intē-
dit dicere salon in hac pte. vñ ait sp̄sus
ad angelos sorores suos: soror n̄ra ecclia
nouit cōuersa de poplo gētili quā nouit
nobis in coniugium sociauim⁹: paruula
ē et nouicia ī fide. Itē mamillas lactis
intelligētie noui ac ve. tes. nōdum hēt. q̄
nō fuit nutrita et lactata nisi curiositate
philosophorū et sup̄stitiōe ydolorū. Quis
ergo faciem⁹ sorori n̄re ī die q̄no alloquē-
da ē. i. q̄no erit de fide et itelligētia sacre
scripture interrogāda et ad disputādum

Hereticos vocanda et ad expugnandos et extirpandos et eliminandos eos ab ecclesia concitanda. qui dicat: oportet ut sibi prebeamus auxiliu. et ex paruula et inermi faciamus eam magna et forte et alta. Et muniamus eam altis muris et menibus et turribus et propugnaculis. et ideo si per quod murus est. id est quod eam muris et menibus munuimus et sepsimus: edificemus super eum propugnacula argentea. id est impatores et principes ad defendendum ecclesiam armis secularibus contra incursus infidelium. ut illi qui ante erant ecclesie persecutores et impugnatores sint eius defensores et fautores. ut impatores et reges terre: qui propter ydola persequebantur ante christianos: nunc ad fidei uersi deleant ydola propter christum et fabricent nouiter ecclesias in honorem christi et templa ydolorum in ecclesias christi faciant consecrari. Item si per quod hostium est. id est feci eam hostium: vel feci hostium in ea ad introducendos fideles ad arces ecclesie et menia ciuitatis. ideo propingamus et propinquamus. et claudamus illis tabulis. id est portis cedrinis. id est faciamus sibi portas cedrinas: qui sunt doctores et prelati et ministri ecclesie: qui introducunt paruulos et simplices in ecclesiam per ecclesiastica sacramenta. Unde doctores et predicatores vocant paruulos ad arces suis scriptis et predicationibus. sed prelati et ministri et sacerdotes introducunt eos per ostium ministrando eis ecclesiastica sacramenta. Et nota quod prelati et doctores et ministri ecclesie dominice porte ecclesie in quantum introducunt bonos in ecclesiam et excludunt malos per ecclesiasticam potestate. sed dominice porte cedrine quo ad quatuor proprietates et conditiones quas debet habere omnis bonus prelati et minister ecclesie. sicut habet cedrus. Has quatuor proprietates habet cedrus. Primo enim est arbor altissima super omnes alias. Secundo quod est odorifera. Tercio incorruptibilis et immunis ab omni tinea.

Quarto quod fugat et interficit serpentes et omne animal venenosum fugat. Has ergo quatuor proprietates debet habere omnis bonus prelati et minister ecclesie. Primo quod sit altus in scia sacre scripture: ut sciat inuigilare super gregem et vocare paruulos ad ecclesiam per sacras doctrinas. Secundo quod redoleat fragrantia et odorem virtutum et bone fame et vite ut non solum verbo sed potius exemplo vite discant et sequantur ipsum simplices et minores. Tercio quod sit incorruptus et mundus ab omni vicio ne alios inficiat. Quarto quod habeat ecclesiasticam potestate ut per ecclesiastica sacramenta omnes venenosos peccatorum extinguat. et hereticos et obstinatos et incorrigibiles mucrone excoicationis excludat. Tales ergo prelati et ecclesie ministri dominice porte cedrine ipsius ecclesie. Sed omnia munilia et bona spiritualia super dicta recepit ecclesia a christo sposo suo post conuersionem magni constantini. quod tunc facta fuit turris altissima et munita et inexpugnabilis et secura. ideo dicit sponsa. Ego murus. id est facta sum murus et ciuitas et turris bene murata. et uerba mea sancta sunt sicut turris. quia prelati non solum nutriunt fideles lacte sacramentorum et doctrine sacre scripture: sed et defendunt fideles et ecclesias contra hereticos. et sic non solum sunt uerba ad lactandum: sed turris ad defendendum. quod per eandem doctrinam nutriunt et defendunt fideles et pueros contra magnos hereticos et infideles. Et omnia ista habui repiens quasi pacem coram eo. id est sposo meo christo per conuersionem constantini et aliorum imperatorum et regum. quod ex quo facta sum libera coram eo quasi pacem et quietem repiens liberata ex preteritis persecutionibus et afflictionibus. Ego iam sum murus. id est ciuitas bene murata et munita. et uerba mea sancta sunt turris altissima et fortis et presidium munitissimum. Et nota quod notanter dicit. quasi pacem repiens. quod ista sponsa

reperit pacē quiescēdo a psecutione ydo-
latraz et gētiliuz: tñ nō quieuit simplicitē
et absolute ab omni pugna et psecutione
qz paulo post cōstātinū incidit ī psecutio-
nez hereticorū maxime arrianorū q̄ psecu-
tio fuit seuisima et atrocissima p vuāda-
los ī africa: et p gotos ī europa. s. yta-
lia et yspania et p cāstatiū impatorū et
justinā ī ytaliam et grecia. ut p̄ ī ecclesiastica
yistoria. Sed postea frexit secta machome-
tica q̄ atroci et vehemēti vexauit et p̄ti-
me infestat ecclesias. et sic ecclesia tanq̄ tur-
ris munitissima semp pugnat cōtra ini-
micos. Alterius est aduertēdū. q̄ to-
ta ista particula pōt ītelligi et exponi mo-
raliter et mystice referēdo ad naturā cor-
ruptā. Vñ sup̄ dixit sp̄sus q̄ tota natu-
ra mater nra fuerat corrupta quo ad sen-
sualitatē et potētiās naturales sub arborē
rephibita. et q̄ ibi fuit violata. i. ab om-
nib⁹ bonis gratuitis et habitib⁹ originali-
b⁹ violēter expoliata. Et sic māsit prona
ad omne malū/et inepta ad bonū facien-
dū. Et sic māsit paruula et infima nō ha-
bēs mamillas ad eliciēdū ex se lac alicu-
ius boni opis. Et māsit ī bellis qz diabo-
lus et aper de silua destruxerat sepem et
murū ei⁹. Et iō ista resistere non poterat
diabolo nec mūdo nec carni: nisi p̄ grām
xp̄i et ei⁹ sacramēta muniret et armaret.
Et iō xp̄s repiēs eā sicut paruulas et ex-
poliatā et inermes et ibelles muniuit eā
muro sacramētorū: et armis virtutū. Et
hoc ē q̄ dicit. vñ ait sp̄sus de sponsa. q̄
sponsa et soror nostra. s. tota hūana na-
tura: et quelibet aīa paruula est de se ī
fortitudine et non habet de se mamillas
nec aliquod bonum spirituale. eo q̄ ī
nāsa fuit corrupta ex oib⁹ bonis expolia-
ta. Quid ergo faciemus sorori nre ī die
qñō alloquēda et impugnanda ē ab limi-

nis. s. carne et mūdo et diabolo. q̄si dicat
oppoiet q̄ muniam⁹ et roborē eaz p
grās: postq̄ nil boni hz p nāsam. Ideo si
mur⁹ ē: muniam⁹ eā muro fidei et spei et
caritatis. Et postq̄ sic fuerit murat⁹: edi-
ficem⁹ sup̄ murū eius ppugnacula argē-
tea donorū sp̄s sc̄i/ et oīuz moralīū vir-
tutū. Et si ē hostiū. i. quia fecim⁹ hostiū
ī ea p̄ qd̄ intram⁹ ad eā p̄ baptismū: tūc
īpingam⁹ et claudam⁹ eā tabulis. i. por-
tis redinīs hūilitatis et deuotiōis et bo-
ne vite et sc̄te cōuersatiōis. tunc aīa deuo-
ta sic muro virtutū mūta dicit. Ego sum
mur⁹. i. beñ murata et roborata. Ex quo
facta sum pacē repiēs. i. postq̄ p̄ xp̄m et
ecclesiastica sacramēta: sum deo pacificata
et reconciliata.

**Inea fuit pacifico
in ea q̄ hz populos
Tradidit eā custo-
dibus Vir affert pro fruc-
tu eius mille argenteos.
Vinea mea coram me est.
Mille tui pacifici et ducēti-
bis qui custodiūt fruct⁹ ei⁹.**

Ec ē sc̄da pticula sc̄ie ptis hui⁹
decimi cantici ī qua rex salom
ostēdit q̄ sp̄sa nō solū obligat
ad resistēdū malo et declinandū a malo
pugnando contra mundus et carnem et
diabolum et membra eius qui sunt here-
tici et prauī homines et infideles. sed
ad hoc obligat facere bonū erga deū et p̄-
ximū ut reddat sponso vices amoris. Et
iō sicut ī supiori pticula p̄bauit siue mon-
nuit sponsus qualr sp̄sa semp h̄ hostes
debet pugnare. et h̄ īq̄ntū ecclesia ē que-
dā ciuitas menib⁹ et muris munita ī qua

ptinue pugnāt fideles. Ita i hac pticula monet: vt spōsa semp laboret opando ⁊ faciēdo bonū inq̄ntū ecclia est q̄dā vinea in qua fideles ptinue laborāt diuersimo de vnusquisq̄ i ordie suo. Et dicit. q̄ ista vinea nō ē sita in loco arto: s; est toto orbe diffusa in ea parte et regione q̄ hēt populos. i. vbicūq; sunt populi ⁊ in omni pte mūdi habitabili ibi ē ista vinea xp̄i regis pacifici. Et dicit. q̄ istā vineā toto orbe diffusā tradidit custodib⁹ custodiēdā et cultorib⁹ excolēdā. Hāz p̄mo ip̄e xp̄s rex pacificus plantauit istā vineā i terra pmissionis in illo collegio ap̄loꝝ et discipuloꝝ ⁊ iustoz vtriusq; sexus: vt dictus est cātico tercio ⁊ quinto. Et postea rigauit eā sanguie suo: vt dictū ē cātico sexto. Postea tradidit eā ap̄lis qui ip̄as vineas p totū orbē suis p̄dicatiōib⁹ ampliārūt ⁊ suo sanguie rigarūt. Et sic ista vinea produxit suos palmites ab hierl̄m vsq; ad fines terre ⁊ a mari vsq; ad mare: ⁊ a flumine vsq; ad terminos orbis frāz psal̄o lxxj. et lxxix. Quia in oēs terrā exiuit sonus eoz ⁊ p̄dicatio ap̄loꝝ: et in fines orbis terre verba eoz. psal̄o. xviiij. et ad vicissimū. Et sic istam vineā cōtinue ampliārūt ⁊ roborarūt p̄lati qui fuerūt successores ap̄loꝝ: ⁊ roborarūt eā martires ⁊ ceteri fideles multo labore. S; s̄a fuit p̄fecte ampliata et p̄firmata ⁊ pacificata per conuersionem constātini. et tūc xp̄s non solum tradidit eas p̄relatis ad custodiendum spiritualiter: sed etiam imperatoribus et regib⁹ ⁊ principib⁹ xp̄ianis ad regēdū et custodiēdū t̄p̄ralit̄ et cetis fidelib⁹ excolēdā ut vnusquisq; i suo ordine laboraret in hac vinea. Et sic nō solū posuit custodes: sed et cultores vt excolerēt et laborarēt in ea dū dies ē anteq̄ veniat nox in qua nemo poterit operari. so. ix.

Et sic oēs laborāt i hac vinea vsq; ad sero et vespas mūdi. mat. xx. vt vn⁹ quisq; col ligat fructū ⁊ recipiat denariū in fine laboris. vt ps̄ ibidē. Et iō dicit. q̄ vinea fuit pacifico. i. ip̄i xp̄o: qui oīa pacificauit i sanguie suo: et attulit pacē mūdo in cui⁹ natiuitate cātarūt angeli. B̄tia in excelsis deo. luce. ij. Isti ergo pacifico fuit q̄dam vinea quā ip̄e plātavit i ea regione et parte mūdi que hēt pp̄los. i. vbicūq; sunt pp̄li. Et tradidit ⁊ cōmisit eā custodib⁹. i. p̄latis ⁊ regib⁹ custodiēdā: et cultorib⁹. i. omnib⁹ fidelib⁹ xp̄iani excolēdā vñ sicut oēs p̄lati ⁊ principes mūdi ad custodiēdā ⁊ regēdam hāc vineam vnusquisq; i suo ordine sunt p xp̄s p̄stituti. ita oēs fideles sunt ad laborādū vnusquisq; in sua hora ⁊ etate vocati et deputati. et sic tradita ē cultorib⁹ ⁊ custodib⁹. Vñ nota q̄ pp̄ tria x⁹ d̄r pacificus. p̄mo qz duo testamēta nouus. i. ⁊ vetus p seipm̄ adunauit ⁊ p̄cordauit ⁊ tanq̄ terminus cōis vtriusq; testamēti fuit. i. finis vni⁹ et p̄ncipiū alti⁹. Secūdo qz p sanguinē suū nos deo p̄ri reconciliauit et pacificauit. Tertio quia duos pp̄los. i. iudaycū et gētilē sub vna fide ⁊ ecclia cōgregauit ⁊ pacificauit. et iō dicit. Vineam fuit pacifico i ea. i. ecclia q̄ hz pp̄los. i. duos pp̄los sub vna fide cōiunctos. i. iudaycū cū gentili. iō d̄r p̄nceps pacis ysaye. ix. S; qz sic ap̄li ampliārūt istā vineā p totū orbē et ditauerūt eā bonis sp̄ualib⁹. ita postea cōstituerūt ⁊ reges ⁊ principes xp̄ianoz dotarūt ⁊ ditarūt eā bonis t̄p̄oralib⁹. Hāz p̄mo constantin⁹ illico p̄ quersioēs p̄secrauit palatiū suū in eccliaz saluatoris iuxta portas lafanas ⁊ postea edificauit duas basilicas i honore ap̄loꝝ petri ⁊ pauli ⁊ donauit ecclie urbē romā cū toto patrimonio adiacēti. et lxxij. ciuitates i ytaliam

cus multis alijs opibus. Et relicta ytaliam elegit sibi sedē apud cōstantinopolim in grecia et sic exemplo eius multi reges et principes facti xpiani: aut templo ydolorum in ecclesiis consecrarunt aut nouas ecclesias in honore xpī edificarunt et eas amplissimis donis et muneribus dotarunt et ornarunt. Totus hoc fecerunt putantes per bona temporalia merita passionis xpī adipisci et participare. et quā emere fructus huius vinee. idō dicit xp̄s quod vir. i. constantinus et quilibet alius rex aut princeps catholicus et deuotus xpianus afferet xp̄o mille argenteos pro fructu huius vinee emendo et adipiscendo. Et ponitur numerus determinatus pro indeterminato magno numero: quia multa milia numerorum et talentorum et ponderum argenti obtulit et exposuit cōstantinus et alij reges pro fructu huius vinee adquirendo. quia inextimabile fuit pretium quod cōstantinus largitus est ecclesie. cui sibi tradidit urbem romam quae erat caput mundi et hoc cum suo adiacenti patrimonio. Et sic est dicendum de ceteris regibus et principibus xpianorum. sed ne quod putaret quod postquam xp̄s tradidit istam vineam supradictis custodibus tuendam et regendam in absentia sua post ascensionem: quod propter hoc cessauerit ab eius cura et custodia ne amplius intenderet in eius tutela. idō subdit. quod vinea mea coram me est. i. semper est ante oculos meos et in uigilo super eam. quia principaliter custodio eam rogando preces ne deficiat fides petri. luce. xxiij. quia nisi dominus custodierit ciuitatem frustra uigilat qui custodiat eam. quia semper mitto angelos meos ad docendos plebes et populos eos docendo et auisando ut precauant futura pericula. et etiam ad exterminandos inimicos et sarracenos. ut superius comparatum est. et per legem in hystoria ispanie et in hystoria hierosolimitana. Ex quibus per haec uinea semper est coram xp̄o ad

custodiam. Deinde cum dicit. Dille tui pacifici etc. Explicat diuersitatem meritorum et premiorum laborantium in hac uinea. Ad cuius intellectum est aduertendum. quod prius ecclesia respectu future quoniam in sacra scriptura dicitur ager in quo seminamus. sed futura ecclesia dicitur ortus in quo reponimus fructus glorie quos hic seminamus per gratias. quia hic seminamus temporalia: ut colligamus spiritualia. Et idō dicit apostolus secunda ad corinthios. ix. quod qui parce seminat in hoc agro huius ecclesie parce metet per alio seculo. et qui seminat in benedictionibus. i. in abundantia: de benedictionibus. i. abundanter metet in alio seculo. Item presentis ecclesie quoniam in sacra scriptura dicitur uinea in qua omnes laboramus per gratias plantando et colligendo ut colligamus fructus glorie in alio seculo. idō dicit apostolus prima ad corinthios. iij. quod qui plantat et qui rigat in hac uinea unum sunt: unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum laborem suum. hoc idem per. math. xx. de illis qui per totam diem laborarunt in hac uinea: in sero autem acceperunt denarium pro mercede. Ex quibus per. quod totum tempus huius uite et vinee est tempus laborandi et colligendi et lucrandi et merendi. Et tempus ecclesie future est tempus metendi et colligendi et premiandi et fruendi. Hic ergo laboramus: ut ibi colligamus et metamus et premiamur et fruamur: et hic negociamur. ut ibi ociemur et faciemur et quiescamus. Est uerum. quod secundum mensuram et quantitates meritorum laboris huius vinee erit ibi quantitas et mensura fructus et premiorum. quia unusquisque propriam mercedem accipiet secundum proprium laborem ut inquit apostolus. Et idō dicit saluator. mat. xiiij. quod ex illo agro quidam collegerunt fructum trigessimum: quidam sexagesimum. quidam autem centesimum. put quis magis aut minus laborauit. sed quia xp̄s uerus saluator et pacificus plus laborauit in hac uinea quam omnes ceteri

Ideo absq; pportōe maioris pmiū et ma
 iorē numerus fructuū et pmiōꝝ collegit
 et meruit colligere ex hac vinea. q; eam
 pmo plantauit et excoluit. et tandē ppo
 sanguie rigauit et augmētauit. Post xp̄s
 autē magis laborarunt in hac vinea apli
 et martires: q̄ doctores: et magis docto
 res q̄ heremite et ceti cōfessores. et ma
 gis religiosi q̄ coniugati. ergo si fideles cō
 iugati merent fructū trigessimū: tunc re
 ligiosi boni merent sexagesimū: et docto
 res cetesimū: et apli et martires ducete
 simū. Et p̄ q̄m̄ x̄ qui pmo vineas plāta
 uit et sanguine suo rigauit: meret millesi
 mū ymo infinitū. et iō sedet a dextris. i.
 in potiorib; bonis p̄ris. et iō de; p̄ tanq̄
 iust; et principalis iudex dispēsator p̄mi
 oꝝ dicit ad xp̄s inq̄ntū bō. Dille tui pa
 cifici: et ducēti bis qui custodiūt fructus
 eius. vñ li. tui pacifici. ē genitiui casus b;
 pnois tu. i. mille fruct; meritor; et p̄mi
 oꝝ erunt tui xp̄i pacifici. In hebreo autē
 habet. mille tibi saſoni. i. pacifico. et tūc
 ē lra magis plana. q̄ si dicat. de; p̄ mille
 fruct; meritor; dabunt tibi pacifico qui
 plantasti hanc vineā et rigasti eā sanguie
 tuo. Et p̄ q̄m̄ q; plus laborasti: s; ducēti
 fruct; meritor; in p̄miū dabūt bis. i. pla
 tis et p̄ncipib; qui custodiūt fructū eius
 et ponit utrobq; numer; determinatus
 p̄ indeterminato. Nā xp̄s i plātatione et
 rigatōe hui; vinee ifinitū numer; merito
 rū adeptus ē: nō solū p̄ se: s; etiā ut pos
 set mēbris suis dispēsare q; semp successi
 ue dispēsaret merita sue passiōis q; collegit
 ex hac vinea. tñ nunq̄ explētur eius me
 rita. nec deficiūt. merita autē que dātur
 custodib; ex vinea sunt finita. S; cā q̄re
 sunt sub numero ducētenario ista meri
 ta mēsurata: est ista. Nam dicit saluator
 mat. xiiij. q; ex illo agro p̄ xp̄m seminato

quidā collegerūt fructū trigessimus sicut
 fuerūt et sūt oēs iusti coniugati. et q̄das tri
 gesimū: sicut sunt virgēs et cōtinētes et
 religiosi: et quidā cetesimū sicut sūt mar
 tires. S; q; plati et pastores hñt dupli
 cē laborē in hac vinea: q; simul sunt cul
 tores: sicut ceteri. Et ultra hoc sunt cu
 stodes in vigilando sup gregē ip̄m p̄oica
 tiōib; et sacramētis ecclīasticis pascedo et
 nutriendo. iō colligūt duplicē fructum ex
 hac vinea. nā si ceteris dātur cetū fruct;
 meritor;. ergo custodib; et platis i duplo
 laborātib; dabūtur ducēti. Et hoc ē q̄ i
 tendit dicere. S; adhuc restat magnū
 dubius. nam si xp̄s tūc collegit mille. i.
 innumerabiles fructus meritorum ex
 hac vinea. quando pro nobis passus est.
 et eā plantauit. sed postea custodes et cul
 tores colligūt p̄tinue hos fruct; fm q̄n
 titatē labor;. q̄ritur an xp̄s p̄ passiōis et a
 scensiōis suā colligat fruct; h; vinee siml
 cū custodib; et cultorib;. Ad h; rñdes
 q; semp et p̄tinue xp̄s colligit fruct; hui;
 vinee. et ista vinea pit sibi fruct; nouos.
 Ad cui; intellectū ē notand; q; oia bōa
 q; fiūt in hac vinea tam p̄ cultores q̄ per
 custodes piunt t̄plices fructū: Et h; t̄plici
 et diuerso respectu. eo q; ois bona opa
 tio iusti cedit in t̄plex bonū: et triplicem
 fructū. Nā elemosina quā facit vn; q;sq;
 iustus amore xp̄i. cedit i fructū laſe respe
 ctu xp̄i. q; offert sibi in laſas/et cedit et p̄
 it fructū mie respectu pximi. inq̄ntū s; b
 uenit sibi: et releuat ip̄s a misia. Et parit
 fructū meritor; respectu largiētis et faci
 entis elemosinā: Item bona q; faciūt p̄
 lati et sacerdotes i ecclīa exercēdo et mi
 nistrādo sacmēta et celebrādo diuina of
 ficia et oīones. Primo piunt xp̄o fructū
 laſe inq̄ntū illa acceptat i fuitutē et laſas
 sibi gratā. Secōdo pariūt toti pp̄lo fructū
 m. ij.

g're. Tercio pariunt plato fructu merito/
 ru qz duplicē fructū colligit ppter duplicē
 laborē. Itē bonus prelatus et predicator
 et religiosus triplicē fructū parit in bene
 viuēdo et opādo. Nam primo parit xpo
 fructū patrie. Scdo parit sibi fructū me
 ritoꝝ. Tercio parit cuilibz pximo et toti
 pplo fructū boni exēpli. qz ppter exēplū
 eoꝝ oēs vidētes: deū glificāt. iō dixit sal
 uator oibz platis et religiosis. mat. v. sic
 luceat lux v'ia corā hoibz: vt videant opa
 v'ia bona et glificēt p'ez v'īm qui i celis ē.
 Per oppositū autē mali plati et sacerdo
 tes et religiosi male viuēdo. Prio offen
 dūt deus. Scdo occidūt aīaz suā. Tercio
 scādalizant populū. Ex quo pz qualr nō
 solū cultores. s. p'p'us et plati custodes:
 s; etiā xps semp et cōtinue colligit fructū
 ex hac vinea. qz cōtinue colligit patriā q
 cōsistit in tribz bonis. s. in adoracione / et
 o'ione / et oblatione. et p'tinue colligit nu
 merū electoꝝ ex hac vinea. Et iō multo
 plures fructū colligit xps ex hac vinea q
 oēs plati simul et custodes. et iō dī p'mus
 arbiter et iudex. dicit mille fructū dabunt
 tibi pacifico ex hac vinea. et ducēti bis q
 custodiunt fructū ei: tacet autē de cultori
 bus: qz si custodibus dātur ducēti signū
 ē. q. cultoribz dimidio labore laborātibz
 dabuntur cētū fructū aut sexagita / aut tri
 gita vnicuiqz fm qntitatē sui laboris. vt
 pz mat. xiiij. Et sic pz qualr cultoribz de
 betur cētēsimus fructus huius vinee. et
 custodibz ducētesimus: s; xpo plātatori
 debet millesimus. Itē cuilibz cultori hu
 ius vinee debet cētēsimus fructus. s. pre
 miū eēntiale p diuīaz visionē: s; martiri
 bus et doctoribz et platis qui fuerūt am
 pliatores et custodes huius vinee debet
 fructus duplex. s. ducētesimus. qz ultra
 premiū eēntiale debet sibi aureola tanq̄

premiū accidētale. xpo autē plātatori de
 bet fructus millesimus. i. plētudo oīuz
 meritoꝝ et p'mioꝝ ad dispēsandus. Et sic
 sedet a dextis. i. i potioribus bōis p'ris.

ue habitas in hortis

Amici auscultāt te.

Fac me audire uocē tuam.

**Fuge dilecte mi Et assimi
 lare capree hīnuloq; ceruo
 rū super mōtes aromātū.**

b Ec ē q̄rta et vltima pars huius
 decimi cātici in q̄ spōsus uocat
 et appellat sponsam ad recipiē/
 dū p'miū vltimatū sui laboris et pegrina
 tiōis qd ē p'miū gl'ie. Vñ postq̄ sup' uo
 cauit eā ad laborādū in vinea ex qua col
 legit fructū meritoꝝ. nunc aut finalit uo
 cat eam ad quietē in patriā celestē: vt ibi
 recipiat vltimatū finē et p'miū b'itudinis
 et colligat fructū gl'ie. Ad cui' intel
 lectū ē p'mo notandū q̄ ista spōsa tria pe
 tiuit in p'mo cātico dū erat in statu vetis
 testamēti. Nā p'mo petiuit osculari a spō
 so. scdo trahi. scio introduci in thalamū
 siue celaria sua. Sed plebs gētilis ydola
 tria demigrata: petiuit alia tria. s. cū spō
 sa isrlitica sociari et pasci et sub vmbra
 spōsi quiescere simul cū illa q̄ oīa cōple
 nit spōsus. Nā p'mo iaz osculatus ē spō
 sam isrliticā p incarnationē ex ea carnes
 sumendo. Scdo iam traxit eā et uocauit
 p p'icationē. et iam introduxit eā in ce
 lariū g're p mortē et passionē et ecclesiastica
 sacramēta. vt patuit a cantico scdo vsq;
 ad sextū et septimū inclusiue. Itē iam cō
 pleuit petitionē plebis gētilis: qz iā uoca
 uit eā p ap'los et dealbauit eā a nigredie
 ydolatrie et sociauit eā cum plebe israeli
 sub vna eccl'ia et p'auit eaz eodem pabulo

gŕe ſacramētoꝝ ⁊ doctrine. Et fecit eā qui eſcere ſub vmbra ſue p̄tectiōis ⁊ quietis et introduxit eā in celā vinariā ⁊ i vineā ecclie. vt p̄ ab octauo cātico vſq; ad decimūꝝ incluſiue. Poſtq̄ ſpōſus cōpleuit petitionē ſpōſe quo ad oīa q̄ p̄tinebāt ad gr̄as. Nūc autē in calce totius libri et in fine cātici vocat eā ad celariū gr̄ie. ſ. i patriā celeſtē vt introducat eaz ad vltimas nuptias ⁊ ad thalamū ⁊ amplexū gr̄ie ⁊ paſſū vltime ⁊ eterne fructiōis ſup montes aromatū: qđ p̄plebitur in die iudicij quo ad vniuerſas ecclias et p̄plef p̄ticulariter in fine cuiuſq; iuſti. Vocabit ergo ſpōſus ſpōſam i nouiſſimo die ad recipiendū fructus gr̄ie dicēs. Que hītas i hortis amici aſcultāt te fac me audire voces tuā. Ad cuius intellectū ē notādū. qđ dū xp̄s fuit p̄griatus i carne mortali in hac via ip̄e loquebat̄ familiarit̄ cū ſpōſa p̄dicādo ⁊ miracula faciēdo. Et ip̄a loq̄batur cū ſpōſo petēdo neceſſaria: qz magdalena familiariter loquēdo ab ip̄o petiuit vineā ſuoꝝ p̄ctōꝝ. et ſic oēs infirmi familiariter loquēdo petebant ſanari ab eo. Et oēs ap̄li ⁊ diſcip̄li familiariter loquendo cū xp̄o ⁊ ecōuerſo. Et iō dicebat ſpōſa i cātico tercio. Dilectus meus loquitur mihi ⁊ ego illi. S; poſt aſcēſionē ſā ſpōſus nō locutus ē ſpōſe familiariter ⁊ p̄ſonalr niſi p̄ amicos angelos mediātes. et hoc durabit vſq; ad ſcōm aduētū in nouiſſimo die qño nob̄ loquetur poſt qđ iudiciū. Et tūc introducet ſpōſam ad vltimas nuptias. ſ. gr̄ie. et ibi ſpōſa p̄ſonalr loquet̄ ſpōſo verba laudis. Et ſponſus gaudebit ſup ſpōſam: ⁊ abſq; medio p̄ſonalr audiet vocē ſponſe. vñ ecclia per tria genera amicoꝝ loquit̄ ſpōſo p̄ ſtatu iſto. Hāz p̄mo loquit̄ ſibi p̄ angelos qui reuelāt ſc̄tis hoīb⁹ ⁊ p̄fectis volūtate dī

p̄ viſibiles aparitiones auſando ecclias de piculis futuris: vel reuelando nob̄ ſecreta miſteria. vñ angelus dñi extraxit petrum de carcere. Et angeli reuelarūt ap̄lis p̄p̄inquā ruinā hīr̄z monētes eos vt recederēt inde. vt p̄ in eccliaſtica yſtoria. Et ſic angeli ſūt mediatores iter ſpōſam ⁊ ſpōſus. Prout fuit figuratū i viſione iacob qui videbat angelos deſcēdentes de celo ⁊ aſcēdētes p̄ ſcalā gen̄. xxviii Et ſic dicit hyero⁹. ſup matheū. qđ angeli deferūt orōnes n̄ras ap̄o deū. Et ita etiā dī i canone miſſe. Duplices te p̄camur ōp̄s de⁹ iube hec p̄ferri p̄ angelū tuū i ſublime altare tuuz. Et ſic p̄z quātr angeli ſunt mediatores inter ſpōſam ⁊ ſpōſum ſc̄do ſunt mediatores ſc̄ti qui in p̄ria ſūt. Hā qz nos ſumus indigni exaudiri. iō interponim⁹ virginē matrē xp̄i. et oēs alios ſc̄fos vt intercedāt inter nos et xp̄z ſpōſum. iō dicimus. Sc̄fa maria ora p̄o nob̄. et ſc̄te petre ora p̄ nob̄. Tercio ſūt mediatores ip̄ſi ſacerdotes: qui audiunt p̄ctā n̄ra p̄ ſacramētū p̄feſſiōis. Ex quib⁹ p̄z qđ p̄ ſtatu iſto ſpōſus nō audit ſpōſaz familiariter niſi p̄ amicos ſuos. ſ. angelos ⁊ ſc̄fos ⁊ ſacerdotes tanq̄ p̄ mediatores. S; poſt diē iudicij qz nulla erit miſeria nulla neceſſitas. iō nō erit op⁹ interceſſione nec aliquo mediatoꝝ. S; libata a miſeria hui⁹ mūdi ſpōſa deū facialr videbit/et facialr eū i ſc̄la ſc̄foꝝ abſq; aliquo medio laudabi et eo fruetur. Et hoc idēz p̄ſtabitur vnicuiq; iuſto quonias ab hac mortali vita ad aliā vitā imortalē trāſſetur. Et h̄ ē qđ dicit ſpōſus i fine h⁹ cātici vñ ait o ſpōſa q̄ hītas i hortis ecclie militātis offerēdo mihi fructus late: ⁊ laborādo in vinea/ amici mei. ſ. angli ⁊ ſc̄ti ⁊ ſacerdotes aſcultāt te: et audiūt vocē tuam tanq̄ mediatoꝝ p̄ me deputati. Et

m. iij.

ipsi deferunt mihi vota tua tanquam interces-
 sores. ergo veni ad patriam celestem et reci-
 pe fructum ultime beatitudinis: et fac me in pa-
 tria audire personalem vocem tuam. scilicet simul cum
 angelis me in secula seculorum laudando. hoc
 autem dicit sponsus: quia ibi in patria cessabunt
 oblationes et sacrificia. et cessabit omnis la-
 bor sed solum vocabitur dei laudibus. ut inquit
 augustinus. xxij. de ci. dei. capitulo ultimo. quia beati
 qui habitant in domo tua domine in secula seculo-
 rum laudabunt te. psalmo. lxxxiij. Alterum
 est notandum quod duplices nuptias celebravit
 christus cum ecclesia sponsa sua. Prime fuerunt
 nuptie redemptionis et incarnationis et misti-
 ce unionis. et ad has vocavit sponsus spon-
 sam in primo adventu. Secunde nuptie dicuntur
 nuptie glorificationis ad quas vocabitur christus
 sponsam suam in secundo adventu de quibus dicitur
 apocalypsis. xix. Gaudeamus et exultemus. quo-
 niam venerunt nuptie agni et vxor preparavit
 se. et hoc ostendit salomon in calce et fine totius
 libri. Nam postquam christus per supra dicta decem can-
 tica vocavit sponsam ad primas nuptias
 dicens veni de libano sponsa mea. Et cele-
 brauit cum ea nuptias redemptionis dicens.
 Venite amici et comedite et bibite. Et ornavit
 eam ornamentis gratie. ut patuit cantico quinto
 et nono. id est in fine huius libelli vocat eam in se-
 cundo adventu ad nuptias glorificationis di-
 cens. Que habitas in hortis et cetera. Deinde spon-
 sa prebet sponso spontaneum assensum cum dicit.
 Fuge dilecte mihi assimilare capree hinnu-
 loque cervorum super montes aromatatum. Ad
 cuius intellectum est advertendum. quod ista spon-
 sa in statu vestitus. petebat trahi a christo et
 currere in odorem unguentorum eius: sed quoniam ve-
 nit christus in carnes effudit sua unguenta gratie.
 ad quorum odorem currit sponsa. ut patet per
 omnia cantica supra dicta. Tertio postquam experta
 est odorem unguentorum gratie in presenti. hic est quod in
 fine huius peregrinationis petit trahi a sponso

in celestem patriam. et currere in odorem unguen-
 torum gratie eius. id est dicit fuge dilecte mihi et cetera. qui
 dicat ascende in celum et trahere me post te.
 et curram in odorem unguentorum tue gratie. Et
 sic patet qualiter salomon siue ista sponsa concludit
 finem sui tractatus in hoc libro cum principio. nam
 in principio petebat currere post christum in o-
 dorem unguentorum gratie. in fine autem petit et de-
 siderat trahi et currere in odorem unguentorum
 eius gratie. Etiam iterum est notandum. quod caprea
 dicitur capra silvestris. que quidem caprea habet
 quatuor proprietates. quarum prima est. quia valde fu-
 git consortia hominum. Secunda quia in currendo et
 fugiendo est velocior et levis cunctis ceteris ani-
 malibus. Tercia quia semper petit ardua
 et cacumina montium inaccessibilia. Quarta
 quia cum cetera animalia tam volatilia quam quadrupedia
 cum vulneratur aut insequitur a venatoribus
 dimittit filios et fugiat: caprea tamen
 vexata a venatoribus nunquam dimittit nec
 deserit filium: sed inruit sibi dicens fuge.
 Et trahit semper filium secum prius vel ad
 latrunculum et animando et excitando filium ad fugam
 trahit et ducit ipsum secum ad ardua et pre-
 rupta cacumina montium inaccessibilia ho-
 minibus. et sic salvat se et filium. Et has eas-
 dem quatuor proprietates habet cervus. Et idem fi-
 lius cervi dicitur hinnulus. eo quia annuit et pa-
 rit nutui et signo matris fugiendo consortia
 hominum et velociter sequendo matrem usque
 ad cacumina montium. ut salvetur cum matre
 vel hinnulus dicitur ab iniuncto et est quoddam animal si-
 mile cervo quod vulgariter dicitur capriolus. quod
 quidem animalia maxime abundant in corsica: que sunt
 velocissima cursu similia capreis supra dic-
 tis quo ad proprietatem. christus ergo per has quatuor
 proprietates fuit similis capree hinnuloque
 cervorum in die ascensionis. Nam primo ipse fugit
 consortia et miseras hominum mortalium. Secundo
 fugit et ascendit velociter. quia in parvo spa-
 tio ascendit usque ad celum empireum. Tertio

petiuit ardua et altiora. qz ascēdit super
om̄s celos ⁊ ierarchias angeloz. Quarto
nō dimisit fideles filios suos: ymo e/
duxit eos de ergastulo et piculo inferni:
et collocauit eos simul secum in celo. qz
qño xp̄s ascēdit ī altū/captiuā secū duxit
captiuitates. psal̄o. lxxij. Et ita faciet in
nouissimo die: qz ī corpe gl̄ificato ab ista
mūdana mis̄ia libatā sp̄sam suā vnuer/
salez eccl̄iaz collocabit sup mōtes aroma/
tū celestis b̄itudinis. Et hoc idē facit cōti/
nue de qualz aīa iusti post trāsītū ab hac
vita mortali. Et hoc ē qd̄ vult explicare
sp̄sa ī fine hui⁹ cātici ⁊ toti⁹ libelli nup/
tialis ⁊ pastoralis. vñ ait. O sp̄se tu di/
cis q̄ faciā te audire p̄ntialr̄ in celo vocē
meā ⁊ nō loquar tibi amplius p̄ amicos
⁊ intercessores: s̄z p̄sonalr̄ loquar tibi. et
ego dico tibi: q̄ iāz cupio dissolui ab hoc
corpore ⁊ vita mortali ⁊ mis̄ia et piculo/
sa: et cupio esse tecū ī celo. Tercio fuge di/
lecte mi ab hac mortali vitā: et non sis si/
milis lupo ⁊ ceteris aīalib⁹ q̄ deserūt fi/
lios ⁊ fugiūt vt solū saluēt se ip̄a. S̄z assi/
milare ⁊ esto similis capre ynnuloqz cer/
uoz: qui nō deserūt filios: s̄z secū fugien/
do ducūt ⁊ trabūt filios ad ardua mōtiū
Et sic liberāt ⁊ saluāt eos. Fuge ergo tu
sup mōtes aromatū. i. sup mōtes altissi/
mos ⁊ arduos celoz ⁊ ierarchias ange/
loz vbi semp spirant aromatica gl̄ie. Et
fugiēdo ad tales arduos mōtes/ duc me
tecū: sicut capree ⁊ cerui ducunt secū yn/
nulos suos. q̄i dicat. fuge tu: qz ego seq̄r
te: sicut ynnulus sequit̄ matrē. vñ ynnu/
lus d̄. qz ānuīt et obedit nutui matris:
⁊ sequit̄ eā. Ita ergo sequar te ī mōtes
aromatū: et currā ī odorē celestis gl̄ie et
fruitiōis. ī quib⁹ mōtib⁹ xp̄s pascit oues
suas herbis virētib⁹. de qb⁹ d̄ eze. xxxiiij
Ego ip̄e requiray oues meas et visitabo

eas: ⁊ libabo eas de oib⁹ locis: in quib⁹
disperse fuerāt in die nubis et caliginis: et
educā eas de populis et congregabo eas
de terris. Et inducam eas in terram su/
am. Et pascam eas ī pascuis vberimis.
Et in mōtib⁹ excelsis isrl̄ erunt pascua
eoz. Vbi requiescēt in herbis virētib⁹ et
in pascuis pinguib⁹. Itē ps̄. lxxij. Mōs
dei mōs pinguis. mōs in quo deo bene
placitū ē habitare in eo. etenī dñs habita/
bit in finē. Et sic p̄z q̄l̄r sponsa petit fuge
re cū sp̄so de fetorib⁹ h⁹ mūdi: et h̄itare
sup mōtes aromatū celestis b̄itudinis ⁊
fruitiōis: ut ibi sp̄sus audiat uocē laudis
ei⁹. Ex oib⁹ ergo sup̄dictis ī sup̄dictis
decē canticis p̄z q̄l̄r x⁹ sp̄sus eccl̄ie vtri/
usqz testamēti cōpleuit desiderius et oēs
petitiōes q̄s sua sp̄sa faciebat in vefi te/
stamēto. quas petitiōes cantauit in p̄mo
cantico. Nā p̄mo petebat osculari oscu/
lo incarnatiōis. Secūdo petebat ut x⁹ icar/
nat⁹ effūderet sua unguēta odorifera: ad
repandā naturā hūanā et traheret ip̄as.
ut ip̄a posset ip̄m sequi ⁊ post ip̄m curre
re in odorē unguētoz suoz. Tertio pete/
bat ut ip̄as introduceret in celaria sua ut
ibi posset satiari talib⁹ unguētis et quies/
cere cū sp̄so. Quarto plebs gētilis per/
egrina sorde ydolatrie dnigrata petebat
dealbari. Quinto cū plebe isrl̄itica socia/
ri. Sexto cuz ea pasci bonis sp̄ualibus.
Septimo sub vmbra sp̄si quiescere ⁊ tu/
tari. Has quidez petitiōes x⁹ adimpleuit.
nā p̄mo venit in carnē et p̄ p̄ns osculat⁹
ē sp̄sas vnēdo sibi nasam nr̄as in vnita/
te suppositi. et postea vnēdo sibi totam
eccl̄iam in vnitate m̄stica. vt patuit in se/
cūdo cātico. Secūdo adimpleuit sc̄daz peti/
tionē: qz effudit decē genera unguētoz a/
romaticoz quib⁹ ad se traxit oēs fideles
⁊ oēs cucurrerūt et currunt post euz in
m. iiii.

odoro vnguentorum suorum ut patuit in tercio et quarto cantico. Item tercio adimpleuit terciam petitionem: quia sponsas introduxit in thalamum suum: et ipsam dotaui et ornaui bonis et ornamentis spiritualibus: ut patuit in quarto cantico. Item quarto impleuit sextam petitionem. quia de cruce omnes vocauit ad comedendum et bibendum salutiferum cibum et potum sue passionis: ut patuit in sexto cantico. Item adimpleuit quartam et quintam petitionem: quia plebes gentilem per apostolos suos a nigredine ydolatrie dealbauit et ornamentis spiritualibus deco- ruit. et cum sponsa de populo israelitico in vna ecclesia sociauit: ut patuit in cantico octauo et nono. Item septimo adimpleuit septimam petitionem: quia sponsas suas ex utroque populo congregatas sub proprio favore suo amplexus est et sub umbra et amplexu suo protegit. Et copia bonorum spiritualium et temporalium distri- buit et locupletauit. quia diuicijs spiritualibus et temporalibus affluens innixa super dilectum suum tempore constantini et suorum successorum in mundo apparuit. quam dilectus suus sub arbore malo. id est sub umbra crucis suscitauit: et in ciuitate ecclesie muro inexpugnabili et propugnaculis munita ad pugnandum contra hereticos et infideles introduxit. Et exinde in vinea huius ecclesie per gratiam ad laborandum et lucranda mercedem collocauit. Tandem autem ad supernos montes atomatum ad fruendum per gratiam appellauit. ut patuit in isto decimo et vltimo cantico. Ex quibus omnibus patet qualiter christus sponsus ecclesie in suo aduentu compleuit totum desiderium sponse sue. et satisfecit omnibus septem petitionibus quas exposuerat in primo cantico. Aliter est etiam aduertendum sicut dictum fuit in principio et etiam in cantico secundo. quod salomon in hoc libello voluit cantare et describere mutuam amorem christi ad ecclesias sponsam suam et e converso. Et quomodo christus voluit ostendere omnia signa et effectus amoris erga

sponsas suas. id est ecclesias quos potest ostendere amicus ad amicum. vnde dictum fuit in secundo cantico. quod viginti sunt effectus veri amoris et caritatis. Primo quia zelat non patiens malum in amato. Secundo quia non patitur moras absentie. Tertio quia cum diligentia querit amatum. Quarto quia trahit amantem ad amatum. Quinto quia languefacit amantem. Sexto quia liqufacit cor eius ab omni duritia. Septimo quia vulnerat cor eius. Octauo quia inebriat amantem. Nonno quia inflammat. Decimo quia urit. Undecimo quia vnit amantem cum amato. Duodecimo quia fortiter iheret. Decimo tertio quia fortiter tenet postquam reperit amatum. Decimo quarto quia ordinat voluntates et omnes actus amantis erga amatum. Decimo quinto quia non querit que sua sunt sed que amati. Decimo sexto quia ad mortem se exponit pro amato. Decimo septimo quia magis est in amato quam in seipso. Decimo octauo quia transformat amantes in amato. Decimo nonno quia in eo extasim et sopores facit. Vicesimo quia in amato statuit in eternum quiescere. Et ideo christus tanquam uerus sponsus et amator humane nature et ecclesie sponse sue omnes supradictos viginti effectus ostendit erga ecclesias sponsam suam. nam primo non patiens malum culpe nec maculas peccati nec iugum fuitutis in sponsa sua. nec patiens moras eius absentie de celo in terra descendit: et uenit in similitudinem carnis peccati ut peccatum nostrum damnaret in carne: et tolleretur culpa nostram: et nos a fuitute peccati liberaret. et sic ostendit primum et secundum effectum amoris ut patuit in secundo cantico. Item cum diligentia et labore cum sua predicacione et doctrina et operacione miraculorum nos quasi uisit et ad se traxit ut patuit in tercio et quarto cantico. Et sic ostendit tertium et quartum effectum amoris. Item querendo nos amore languit. et totus liquefactus fuit: et amor noster vulnerauit cor eius. ut patuit in cantico quinto. Et sic

ostēdit quītū ⁊ sextū ⁊ septimū effectū a
 moris. Itē caritas inebriauit ip̄m i cru/
 ce: et inflamauit ⁊ v̄ssit ⁊ trāsformauit
 ip̄m i amorē sue sp̄sē intantus ⁊ extasis
 mortis fecit in cruce. q̄ dū ibi dormiuit
 cor ei⁹ vigilabat in n̄ra redēptione. vt pa/
 tuit i cātico sexto. i qua cruce ostēdit oēs
 viginti effectus amoris. vt potest patere
 intuēti ⁊ deuote contemplāti oīa q̄ dicta
 sunt in illo sexto cātico. Et etiā i decimo
 cātico. vbi dicit xp̄s. sub arbore malo su/
 scitauit te ⁊c. Itē ibidē. pone me vt signa/
 culū sup cor tuū: q̄ fortis ē vt mors disc/
 tio: ⁊ dura vt infernus emulatio. lampa/
 des eius lāpades ignis atq; flāmay ⁊c.
 S; vltimū effectus amoris qd̄ ē in eternus
 velle quiescere in amato ostēdit xp̄s erga
 sp̄sāz in fine toti⁹ libelli cū vocauit eam
 ad eternaſ nuptias gl̄ie dicēs. Que habi/
 tas i hortis: fac me audire voces tuā ⁊c.
 S; oēs hos sup̄dictos viginti effect⁹ amo/
 ris ostendit ecclesia erga xp̄m sponsum
 suū volēs repēdere et reddere vices amo/
 ris quo ad suā possibilitatē: querēdo sp̄s
 sus et currēdo post ip̄m: et tenendo ip̄m
 fortiter. vt patuit i cātico tercio ⁊ sexto.
 Et patiēdo p̄secutiones ⁊ tormenta vsq; ad
 mortē p̄ fide sp̄si. vt patuit in nono
 cātico. Et iugiter laborādo i vinea sp̄si
 vt patuit i decio cātico. Et tandē vocata
 ad vltimas nuptias gl̄ie fugiendo picula
 ⁊ misias hui⁹ secl̄i secuta ē sp̄sus. vt p̄
 in calce ⁊ fine toti⁹ hui⁹ libelli. Ex quib⁹
 p̄s quātr̄ salōn i hoc libello p̄phetice cā/
 tauit mutuū amorē xp̄i ad eccl̄iaz et eccl̄o/
 uerſo. quē xp̄s oñdit i suo aduētū opan/
 do n̄raz redēptionē ⁊ reparatiōes. S; q̄
 qd̄ dicit ap̄tus de tota eccl̄ia. s. q̄ ē desp̄
 lata vni viro xp̄o. verificat̄ etiā de qual; aīa
 fideli. vt inquit aug⁹. libro de sc̄a vir/
 ginitate. Hinc est q̄ p̄ maiori parte oēs

sc̄i exponētes hūc librū nō multū cura/
 rūt de sensu p̄pheticozq; iam p̄suppone/
 bāt fides. S; oēs insudauerunt circa sensum
 morales inq̄ntū aīa cuiusq; fidelis debet
 laborare reddere vices amoris sp̄so su/
 o xp̄o. ⁊ querere eū p̄ bona opa: ⁊ relic/
 tis rebus mūdānis iungi et inherere sibi
 p̄ bona opa ⁊ p̄ gr̄am ⁊ fidē ⁊ caritatem
 vt post hāc vitā mortalē iungatur sibi p̄
 gl̄iaz. Et hec fuit sc̄a sollicitudo omniuz
 sanctorū antiquoz circa expositionē hui⁹
 libri. Sed q̄ nouim⁹ n̄ris tēporib⁹ fidem
 minui et tepescere: et ex diminutiōe fidei
 caritatē frigesce. qd̄ forte accidit ex igna/
 uia et diminutiōe studij sacraz l̄raz. q̄ a
 maxio usq; ad minimū oēs studēt avari/
 cie et honorib⁹ hui⁹ secl̄i. ut inquit ap̄s. ⁊
 q̄ et nouimus n̄ris t̄p̄ib⁹ cōplures reci/
 diuantes a vera fide et intelligentia sacre
 scrip̄te apostataſse et ad vomitū cerimōi/
 az legis mosayce aīmū diabolica fraude
 deceptus reuocasse: et forsan in mortife/
 ro ritu p̄seuerasse. Ideo mihi uisum fuit
 in libro psalmoz dauid ⁊ i hoc libro can/
 ticoz salomōis cū diuino auxilio sensus
 p̄phetici p̄scrutari et inuestigare. vt mi/
 steria vere fidei euangelica: q̄ maxime in
 his duob⁹ libris p̄pheticē latebant: i lucē
 simplicib⁹ sacerdotib⁹ ⁊ cetis fidelib⁹ ma/
 nifestent. ne iudei obstinati et ceci cū suis
 mēdātib⁹ ⁊ calidiſ figmētis possint veri/
 tatē fidei in scrip̄ta vetis testamēti latētē
 simplicib⁹ xp̄ianis occultare: et ad falsuz
 sensum p̄uerrere atq; retrahere. Et iō cū
 caritate et hūilitate rogo oēs fideles xp̄i
 anos: ut cū caritate velint legere hunc li/
 belluz salomōis cum p̄senti expositiōe.
 Quia nil aliud oñdit nisi ql̄it x⁹ de⁹ ⁊ hō
 x̄bū incarnatum: ē metrū et mensura et
 p̄ncipiū et fons ⁊ largitor oīuz bonoz ⁊
 reparator hūane nase lapse p̄ p̄ctm̄ p̄mo

rū parētū. quā quidē nafaz sanauit ⁊ re/
parauit p̄ decē vnguēta q̄ effudit p̄ totus
mundū. put dictū ē in p̄mo cantico. sine
quo nihil ē bonū/nihil sc̄m/nihil p̄fectū
nihil sanū/nihil validum et firmū. Qua
quidē expositiōe habita faciliē vn̄ quisq̄
mediocriē erudit⁹ poterit ad expositionē
moralē puenire applicando ea q̄ dicunt̄ d̄
tota ecclesia vn̄ cuiq̄ aīe fideli ⁊ deuote.

Ed quia dictus fuit in p̄mo can/
tico q̄lit̄ tota hūana nafa expec/
tabat et petebat xp̄s ut sanaret
eā p̄ effusiōez vnguentoz suoz ut ī odorē
eoz oēs possent currere p̄ xp̄s. et dictū ē
et p̄ oīa cantica seq̄ntia q̄lit̄ x̄ effudit vn/
guēta aromatica sue p̄dicatiōis ⁊ mortis
⁊ passionis quib⁹ reparauit ruinā hūane
nafae et sanauit ifirmitates oīuz n̄m. Et
sic cōclusum est in fine huius libelli xp̄m
fuisse metrū et mēsurā et p̄ncipiū et fōtē
oīuz bonoz et repatores hūane ruine. Et
iō ad maiorē declarationē eoz q̄ dicta sūt

Queritur utrū solus xp̄s sit metr⁹
et mēsurā ⁊ largitor oīuz bonoz ⁊ repa/
rator hūane nature. itaq̄ q̄ a nullo alio
ruina humane nature potuerit reparari
S̄ q̄ oporteat oēs currere ī odorē vn/
guētoz eius ad q̄d̄ bonū cōsequēdū. Et
arguitur p̄mo q̄ nō. nā ante aduētū xp̄i
fuerūt multi viri sc̄i ⁊ virtuosī i. ve. te.
qui p̄ter xp̄m p̄secuti sunt virtutes. q̄
xp̄s nōdū venerat. ergo xp̄s nō ē p̄ncipi/
us et largitor oīuz bonoz. Itē sc̄do non
solū ī pp̄lo hebreoz: s̄ etiā in pp̄lo gētili
fuerunt multi philosophi virtuosī: sicut
fuit socrates et plato ⁊ pictagoas ⁊ ce/
teri. Et ap̄d romanos fuerūt multi viri
famosi qui gesserūt ⁊ fecerūt opa memo/
ratu dignissima: sicut fuit brutus ⁊ fabri/
tius et cato ⁊ sc̄piōes et marchus regu/
lus ⁊ ceteri quos romana cōmēdat ysto

ria. Et tñ illi nunq̄ habuerūt noticiā de
xp̄o. Itē hoc idē p̄ apud sarracenos
inter quos repituz magna iusticia ⁊ mul/
ti viri elemosinarij ⁊ misericordes: s̄ sar/
raceni nō colūt nec sequūt xp̄m nec legē
ei⁹. ergo sequit̄ q̄ p̄ter xp̄m sunt boni.

It̄n oppositus autē est illud iohannis
p̄mo. Dīa p̄ ip̄m facta sunt: et vidim⁹ eū
plenū gr̄e ⁊ veritatis. de cui⁹ plenitudie
oēs accepim⁹. Itē cap̄lo. xv. Sine me ni/
hil potestis facere. Itē act. iiii. nō ē aliud
nomē sub celo: ī quo nos oporteat sal/
uos fieri ⁊c. Respōdes. q̄ veritas hu/
ius questiōis cōphēdit q̄si totā theologiā
viatoris. iō vt ab oīb⁹ simplicib⁹ fidelib⁹
intelligatur et capiat̄ oportet q̄ hūano
et simplici mō p̄tractet: q̄ hic nō mouet̄
nisi ad simpliciē intelligētiaz simpliciū sa/
cerdotū ⁊ religiosoz ⁊ ceteroz fideliz.
It̄deo p̄ ei⁹ decisiōe erūt q̄tuor articuli.
It̄ā ī p̄mo declarabūtuz quidā t̄mini cū
quibusdā distictiōib⁹ ne laborem⁹ ī equi/
uoco. It̄n sc̄do autē videbit̄ qualr̄ hūana
natura bona p̄ deū creata: fuit per p̄ctm
p̄moz parētū dissipata. Tercio h̄o vide/
bit̄ qualr̄ p̄ xp̄m fuit sufficienter p̄ gr̄am
et gl̄iaz reparata. It̄n q̄rto autē articulo
mouebūtuz ⁊ soluetuz quedā dubitatio/
nes multū vtilēs ⁊ necessarie.

Quantum ergo ad p̄mū articulum
est primo aduertendum q̄ ista tria
nomina scilicet perfectio siue perfectum
et optimū et bonū: idē substantialiter si/
gnificāt: s̄ differūt penes modos signifi/
cādi. nā p̄fectio d̄ īq̄ntū p̄ficit rem: et
sic p̄fectus d̄ q̄d̄ p̄ aliquā p̄fectionē p̄fici/
tur. Optimū autē d̄ īq̄ntū est optabile
et appetibile p̄pter talē p̄fectionē. Bo/
nū h̄o d̄ īq̄ntū beat. i. p̄tentat ⁊ sufficiē/
ter faciat appetitū. Et sic omne p̄fectum
est appetibile. et omne appetibile dū pos

si detur beat et cōtētat et faciat et quietat appetitū hūitīs. nec ē curandū de cōsue/ tudie gramaticoz qui hoc nomē optimū p supplementū assignant in cōpatiōe sum mi grad⁹ respectu h⁹ noīs bonū: dicēdo bonū meli⁹ optimū. His ergo hūitīs pōit p̄ma distinctio. s. q̄ bona sunt in triplici genere. nā q̄dā dñr bona nafē/q̄dā bona grē/et q̄dā bona glie. nec ē necesse poni q̄rtū gen⁹. nā bona moralia et bona for/ tune sunt p se bona nafē. sed p̄pt̄ p̄ctm̄ p̄mi hoīs amifunt nomē post lapsum. p ut patebit. Cū bona nafē hoīs sunt illa q̄ nafalit̄ pficiūt ei⁹ nafam ad suas nafa/ les opationes sibi p̄porcionatas. Bona aī grē sunt ille p̄fectiōes p̄t̄ nafam a solo deo gratis date: et nafē sup̄adite ad sub limandū eā sup̄ ei⁹ facultatē/ uel ad sup/ plēdū defectū ei⁹. p̄ut patebit in sc̄io et ī q̄rto articulo. Bona vero glie sunt illa q̄ sup̄nafalit̄ et p̄fecte b̄tificant hoīs ī alēo sc̄lo. Sc̄da distinctio. bona nafē sunt in q̄duplici genere. nam q̄dā dñr bona sp̄i. et q̄dā bona modi. et q̄dā bona ordi nis. et q̄dā bona finis nafē hoīs p̄porcio nati. Bona quippe sp̄i sunt illa q̄ īmedi ate pficiūt sp̄m ab intrinseco. sicut sunt potētie aīe q̄ oriūt̄ ab aīa: et p̄ q̄n̄s fluūt ex p̄ncipijs speciei et sunt accidētia p̄ntia formas et p̄ncipia opandi et viuēdi. sicut sunt potētie et vires vegetatiue et sensiti/ ue/ et appetitiue/ et intellectiue. Ista enī dñr bona nafē sp̄i q̄ īmediate ab intri/ seco pficiūt nafam specificā et sunt īme/ diata p̄ncipia operandi. Sed ē aliud bo/ nū pficiēs sp̄m ab extrinseco q̄d est esse actualis ex̄ntie in fluxū a p̄mo ente pfici ens et actuans et suppositans naturam et cōstituēs eā in esse actualis existētie. Et iō aristotilē p̄mo posteriorū gen⁹ et dñas pōit in p̄mo modo dicēdi p se. eo q̄ sunt

p̄ncipia eēntialia ipsi⁹ sp̄i. Sed accidētia p̄p̄a cōseq̄ntia formā pōit in sc̄do modo eo q̄ fluūt ex p̄ncipijs sp̄i et ex forma. sed esse actualis ex̄ntie pōit in sc̄tio mō eo q̄ actuat et pficit totā sp̄m cū suis potē tijs et cōtrahit ip̄as ad actū indiuiduales et p̄sonalē: et sic cōpetit p̄me s̄be. Est ve/ rū q̄ boeci⁹ in libello d̄ ebdomatib⁹ pōit esse ex̄ntie in sc̄do mō dicēdi p se tanq̄ p̄/ mū bonus nafale q̄d oīa appetūt. Et sic p̄y q̄lif potētie aīe et esse actualis existētie dñr bona naturalia ip̄ius sp̄i īmediata.

Bona aut̄ nafalia modi dñr hūitīs et dispositiones potētiarū aīe eo q̄ nafalit̄ modificant et pficiūt eas et abilitant ad suas naturales opationes: sine quib⁹ po tētie nō possent exercere opationes suas nec exire ī actū sentiēdi. nā sic potētie sen sitie nō exirēt ī actū sentiēdi nisi actuarēt et disponerētur p sp̄es suoꝝ obiectoꝝ. Ista pariter potētia intellectiua nō itelli geret nisi disponeretur p sp̄es itelligibi/ les aut hūit⁹ obiectoꝝ. Et sic hūit⁹ et dispo sitiones dñr p̄fectiōes potētiarū. Bo/ nus autē ordīs nature hoīs ē q̄ partes ī/ feriores subiciātur et obediāt sup̄iorib⁹ .s. q̄ caro et sensualitas obediāt rōi: et voluntati rōali. et voluntas obediāt deo et sit p̄formis per oīa diuīe volūtati: ista ergo se h̄nt per ordinē. s. aīa/potētie/ba/ bit⁹ siue dispositiōes. et ordo operationū siue ordo ī operādo. Bonū tādē na/ turalis finis ip̄ius hoīs sue nature p̄por tionati erat ante lapsum vt perpetuaret vitā felicē in illa terrestri paradiso cū do minio et īperio super oīa aīalia et plātas et mineralia vtēdo eis libe ad sui faculta/ tes. Et hoc erat sibi p̄miū meritū et p̄mis sus p suis laborib⁹. et sic patēt q̄tuor bo/ na nature bōini debita et p̄porcionata.

Tercia distinctio. q̄ h̄ oēs grē cōueni/

ant in hoc. qz oēs sunt a solo deo gratis date et nature superaddite: tñ aliq̄ ē gr̄a que nō solū est a deo gratis data: s; etias est gratū faciēs hñtes. Et ista ē gr̄a bitua/ lis q̄ datur i baptismo et p̄firmatiōe et pe nitētia q̄ perficit totā essentiā aie: et facit hominē deo gratū et acceptū ex solis me ritis xp̄i cui⁹ homo per talē gr̄am ymagi nē gerit et xp̄o p̄figuratur. oēs autez alie gr̄e perficiūt potētias aie: et nō semp gra tificāt hñtē apud deū: sicut ē gr̄a potesta/ tiua ordinis et gr̄a sanitatus et p̄phetie et gr̄a fimonū etc. q̄ quidē dona gr̄arū dātur ad utilitatem totius ecclie. put ait ap̄tus p̄ma ad cori. xij. Quarta distinctio q̄ p̄ter gr̄as bituales sup̄dictas repitur et memoratur in sacra scriptura q̄dā gr̄a q̄ dī motiua et auxiliatiua liberi arbitrij si ne qua homo post lapsus nō pōt resistere tēptatiōib⁹ interiorib⁹ nec exteriorib⁹ nē vitare p̄ca nec implere diuina p̄cepta. ut infra patebit. quā quidez gr̄am defendit aug⁹. p̄tra pellagianos: et diuidit eā i p̄e ueniētē et icipiētē et opātes et pficiētē etc. Et maḡ sn̄ay l. ij. distictiōe. xxvj. diui/ dit eā i p̄uēiētē et subseq̄ntē. i q̄s p̄tes nō potest diuidi gr̄a bitualis gratifica. que h̄ beat grad⁹ tñ introducitur i instāti p̄ sa/ crāmēta. ista autē datur p̄ter sacramēta ut infra patebit. Quinta distinctio. q̄ bonorū gl̄ie q̄dā sunt bona corporis sicut i mortalitas siue i passibilitas et claritas et subtilitas et agilitas. et quedā p̄tinent ad aias: sicut visio diuine essentie. et quedā p̄tinent ad utrūq; sicut visio hūanitatē cristi et fruiciō et secura possessio. qz ho mo gl̄ificat⁹ post resurrectionē p̄ sensus ex teriores videbit hūanitates xp̄i. et p̄ ocu/ los mētis videbit hūanitatē cū diuinita/ tē. Et sic tot⁹ homo videbit totū xp̄m. et sic tot⁹ homo in corpe et aia bñficabit et

fruet bonis gl̄ie. Secūdo ē valde adue/ tēdū et notādū. q̄ tres p̄plexus fuerunt apud philosophos ante aduētū xp̄i quos ip̄i nunq̄ potuerūt soluere nē ad eorū cau se cognitionē puenire. Quorū p̄mus ē qz omnib⁹ ē insitus naturalr. quidā appeti tus cuiusdā stat⁹ vite felicitis absq; omni defectu et miseria. puta qz oēs naturalr desiderāt vitā imortalē qz omne ens ap petit permanere i hoc seclō. et desiderāt hāc imortalē vitā sine omni defectu et miseria cū sufficiētia oīuz bonorū ad facietā tē appetit⁹. quā vitā oēs putāt esse bñam s; qz videbāt philosophi. q̄ talis status nō potest hēri i hac vita: nec vnq̄ aliquis habuit ip̄s statū. iō mirabant philosophi vn̄ inerat oib⁹ talis appetit⁹ et vn̄ p̄ua/ tio talis stat⁹ cū appetit⁹ naturalis nō sit frustra: qz vidētur ista duo p̄radici. s. q̄ sit naturalis appetit⁹ oib⁹ insit⁹. et q̄ sit frustra. Et sic erāt philosophi i hoc p̄ple xu ante aduētū xp̄i. Secūdo p̄plexus philosophorū fuit. qz oēs expimur i nob̄ quādā p̄uersas inclinationē i carne et sen sualitate totalr p̄rias et repugnātē supra dicto naturali appetitu: et tollētē et ipedi entē totalr effectū et finē ei⁹. ymo inducē tem ad totū oppositū. Et hoc videmus manifeste: nā iclinatio p̄ua: et appetit⁹ carnis ducit hoīes in varias et pessimas infirmitates abreuiātes vitas hoīs vsq; ad interitū. ut p̄ de gula et luxuria. Itē luxuria nō solū inducit varias egritudi/ nes. s; etiā causauit in mūdo varia bella et seditiones et homicidia. ut p̄ de bello troyano p̄pter raptū helene. et de bello fraterno tebanorū iter atreū et thiesē. et de bello tarquinorū p̄p̄ stuprū lucrecie etc. Itē p̄p̄ cupiditatē dñandi et diuicias adquirendi multi perierūt. ut nō solū sc̄a ris: s; etias sacra testat ystoria. q̄ oīa ipe/

diunt et auferunt vitam hoīs et inuocūt infinitas misērias p̄tra oēs felicitatē: quas naturalr vnusquisq; desiderat et appetit Et iste fuit secundus perplexus quē pbilosophi nunq̄ potuerunt absoluere.

Tertio pplexus apud philosophos fuit q; oēs philosophi cognouerūt istus inordinatū appetitū sensitīuū esse puerisus in hoīe q̄ totū ordinē nate et toti vniuersi. nā in ordine nature oīa inferiora subordinant et obediūt superiorib; . ut elementa obediunt corporib; celestib; . et celi obediunt intelligentijs mouētib; . et oēs intelligentie obediunt p̄me et mouēt p̄p̄t̄ deū amatū et desideratū ut p̄ 3. xij. methaphisice et p̄mo celi. et p̄mo metheororū. In solo aut hoīe repit iste puerisus ordo q; sensualitas et caro q̄ est pars inferior et uilior. semp pugnat aduersus sp̄m et aīas. i. aduersus rōes: q̄ est superior et nobilior: et semper resistit sibi. et vt plurimū trahit uolūtātē rōales: vt sibi p̄sentiat i suo prauo appetitu. Et sic h; vnusquisq; cognoscat talē prauā icliationē esse q̄ rōes et cōtra virtutes morales et q̄ legē dei: tñ oēs p̄ maiori parte t̄p̄ris sequūtur sensualitatem q̄ p̄scias et diuina p̄cepta. Et tñ ante aduentū xp̄i nullus philosophorū potuit reddere rōes vñ pueniat talis puerisitas in solo hoīe et tale monstrū in hūana natura. ymo volētes philosophi inquirere de hac puerisitate inciderūt i diuersos errores. vñ anaxagoras dixit h; monstrū accidisse i principio mūdi qñ oīa erāt p̄fusa i illo chaos. q; qñ ille intellectus separādo discordia et p̄binādo p̄cordia creauit oīa recta et ordiata i sua natura. tñ nō recte cōpaginauit hoīes. q; p̄paginauit carnes sic male dispositā et discordē cū aīa rōali Et iō sicut tūc i illo chaos ista duo erant discordia: ita et nūc. iō semp discordant

et pugnat int̄ se adinuicē i hoīe p̄tra totū ordinē vniuersi. Alij autē pbilosophi dixerūt hoc euenire ex celestib; cōstillatiōibus sub quib; hoīes generant et nascunt Aristotiles autē nō ausus ē clare soluere hāc difficultatē: ymo qñ oq; videt sibi cōtradicere. nā qñ oq; dicit sensualitatē esse naturalr inclinātā ad malū: s; cū grandi difficultate p̄ virtutes morales posse dominari. et qñ oq; dicit q; felicitas q̄ p̄ morales virtutes adq̄rit ē donū deorū. Et p̄ qñs et ip̄e morales virtutes: in q̄rū opatiōe cōsistit et adq̄rit felicitas esset donū dei et nō nature. Et sic aristotiles nō potuit reddere h; cām. Manichei aut uolentes reddere cām h; puerisus ordinis et monstrū dixerūt in hoīe esse duas aīas vnā bonas factā ex s̄ba p̄ncipis lucis / aliam malam factā ex s̄ba p̄ncipis tenebrarū. iō in hoīe erat cōtinua pugna. Origeniani autē sibi falsum nomen iponētes dixerūt ante h; mundi cōstitutōes oēs aīas fuisse in celo cōuersatas et peccasse q̄ deū: iō fuerūt p̄ ea posite in corpora male cōplexionata Et iō ē cōtinua pugna int̄ carnē et aīam. Quas quidē detestabiles opiniōes imp̄bat aug; . contra manicheos in libro de duab; aīab; / et in libro de natura boni. Ex quib; p̄ q; nec pbilosophi nec beſtici potuerūt soluere tres sup̄dictos pplexus: eo q; nō nouerūt sacras scripturas i quib; fuit nob̄ reuelatū q̄ ista mala fuerūt hūane nate inflictā i penā p̄cc̄i p̄moꝝ parentum. vt in sequēti articulo patebit.

Et nūc restat q̄rtus pplexus qui scāda lizat et facit titubare simplices xp̄ianos in hoc t̄p̄re. nā nos videmus hoīes sciēficos et sacris litteris eruditos: qui ex sacra scriptura sciūt reddere cās sup̄dictorū malorū / et soluere pplexus sup̄dictos et sciūt et p̄dicāt q̄r̄ nō pōt euadere pe-

nas eterna: nec cōsequi vitā eternā nisi p obfuātiā legis euāgelice. Et sciūt. q supbis deus resistit: hūilibus aut dat gra tias. Et tñ plures eoz videmus inflatos timore supbie. Itē sacra scriptura quas pōicamus nil aliud clamat nisi bona tpo rali esse trāsitoria et falsa. et p qñs pten nendazet bona futura querenda. tñ nos videmus plures eoz esse sauciātos aua ricia et luxuria et ambitione honoz et di gnitatū. et sic faciūt totū oppositū eoz que sciūt et pōicāt. Itē videm⁹ oēs pñci pes et reges tē et p̄latos ecclie sciētes se reddīturos rōez d̄ suis oibus subditis a maximo vsqz ad minimū. et hoc sub co minatiōe pene eterne. Et tñ plures eoz extorquētes bona tpo ralia cū sollicitudīe ita p̄tēnant salutē et utilitatē poplī: ac si nūq̄ eēt morturi nec rōez deo redditu ri. iō iste pplexus scādālizat simplices si deos et facit eos titubare. S; inferius sol uet iste pplexus vbi videbit̄ qlit̄ p̄ter sci entia et fidē est necessaria grā auxiliatiua liberi arbitrij ad vitandū omne malū et adimplenda diuina p̄cepta. Et hoc de primo articulo.

nātū autē ad scōz articulū ponunt octo cōclusiōes de mente augustini ptra pelagianos. Quaz p̄ma est ista. s. q adā fuit creatus cū oib⁹ q̄tuoz bonis na ture. Ista cōclusiō sic p̄bat ex sacra scrip tura gen. p̄mo. Quā oīa q̄ fecit deus erāt valde bona. i. itēgre et p̄fecte bona et non diminute fm integritatē et sufficiētia sue nature. ut dicit glosa. qz oīa fecit deus in numero pōdere et mēsurā. sapie. xi. aut sub spē et mō et ordīe. et p qñs p̄p̄ aliqz finem. ut inquit aug⁹. iiii. sup gen. ergo sequit̄ q de⁹ creauit hoīez cū oibus bōis p̄portio natiōe sue nature et sufficiētib⁹ ad integritatē et necessitatē ei⁹. S; q̄tuoz sūt

bona necessaria ad integritatē et sufficien tiā hūane nature. s. spēs mod⁹ et ordo et finis hōi sufficiēs et p̄portio natiōe. ut dictū est. ergo cū oib⁹ istis bonis fuit creatus homo. vñ bona spēs hōis sunt potētie et p̄prietates et vires et esse quibus homo opat. S; qz homo oib⁹ iferiorib⁹ debebat p̄sistere. s. mineralib⁹ et plātis et aīalib⁹ iō fuit creat⁹ cū oib⁹ viribus eoz: ut cū oibus pueniret. iō hēt esse cū mineralib⁹ Et hēt oēs vires aīe vegetatiue cū plātis et oēs potētiās sensitīuas cū aīalibus. et hēt appetitiuā potētiā cū eis dē: s; vlt ra istas inferiores potētiās hēt vires ipius aīe intellectiue. s. intellectus et memorias et voluntatem: que pertinent ad partes ratiōalē i qua cōuenit homo cū angelis. Habz ergo oēs vires sensitīuas ut cogno scat oīa sensibilia. Et hēt intellectū ut co gnoscat oīa intelligibilia. et sic aīa intel lectiua hōis cōtinet virtualit̄ oēs vires i ferioz. et oēs alie cōtinet̄ in ea sicut trigo nū in tetrangolo. ut ait aristotiles secūdo de aīa. Quē at̄ iste vires dñr bona speciei hūane. eo q̄ imēdiatē sequūt̄ formam et sunt imēdiata p̄ncipia opandi. Sed quia oīa fecit de⁹ cū suo mō et dispōe ad expe dite opandū: iō creauit istas vires i hōie cū suis hītib⁹ ut absqz ipedimēto et mora posset facilē opari. An̄ sicut creauit oēs arbores in illo paradiso cū fructib⁹ suis Ita creauit intellectū et volūtātē et appe titū sensitīuū hōis cū hītib⁹ suis. quia aīa hōis fuisset valde et itēgre bona. Et sic creauit intellectū cū oib⁹ hītib⁹ itel lec tualibus. s. cū hitu intellectus quo ime diatē adhesit p̄mis p̄ncipijs et cū hitu sa piētīe quo imēdiatē incepit cōtēplari pri mas et supiores cās altissimas. s. deus et intelligētias. et cū hītib⁹ oīuz sciētiarū rez natiū et mathematicaliū quo illico

speculabat oia naturalia: qz illico imposuit nomina oibus rebus creatis fm naturas suas. vt ps gen. ij. Iterum habuit adā bitū prudētie de oibus agibilibus et hitus artis de oibus factibilibus. Itē nō solū intellectus: s; etiā appetitus sensitivus et sensualitas fuit creata bituata cū oib' habitibus virtutū moralium puta cum habitu temperantie qua modificabat concupiscibiles circa oia delectabilia et utilia. Et cū bitu fortitudinis circa oia tribilia. et cū ceteris habitibus modificatis sensualitates circa bona utilia et circa honores etc. quos quidē hitus habebat sine impedimento alicuius passionis. Itē sicut creavit intellectū et sensualitatem cū suis hitibus: nō creavit voluntatem sine proprio bitu naturali q̄ ē iusticia modificans ipsam voluntatem ad recte volendum et eligendum et imperandum. vñ iusticia dicitur perpetua voluntas tribuens unicuique qd suū ē. i. ē perpetua. i. integer hitus voluntatis. quo voluntas tribuit unicuique qd suus ē. per quē hitū ipse adā regulabat oēs suas operationes erga deū et homines et erga seipsum. nā tribuebat deo verā patriā sibi debitam. et hominibus mutuū obsequiū. Et recte voluntas impabat sensualitati et ceteris animalibus et plantis et mineralibus utebatur in facultate sui. Nō enim voluntas fuit creata minus integra et perfecta cū suo proprio habitu iusticie. q̄ intellectus cū suis hitibus scientificis et intellectivis. Et q̄ irascibilis et concupiscibilis cū suis hitibus et virtutibus moralibus. Et ista dicebatur originalis iusticia in adam. Dicebatur enim originalis inquantū ab origine creatiois cū ceteris hitibus traxit ipsam. et etiā inquantū oibus suis posteris per generationē comunicasset ipsam. vnde oēs isti hitus supradicti dicebantur etiā originales et naturales. primo inquantū ab origine fuerunt creati ad modificandas vires na-

tales in suis operationibus. scdo inquantū erant proportionati et necessarii ipsi nature ad suas naturales operationes exercendas absque impedimento aliquo. Et sic pertinebant ad integritatem nature. Et ideo computabatur inter bona nature. Sed ultra hec bona modificata et habitata vires naturales hominis fuit necessarium bonū ordinis in potentijs supradictis. q̄ quidē ordo consistit in debita proportione virium et partium inferiorum ad superiores. Et ideo fantasia erat subdita intellectui. et sensualitas erat subdita et obediens voluntati rationali. Et uniuersaliter tota caro et corpus erat subditum spiritui. Et voluntas hominis cū oibus viribus erat subdita et obediens et tota interea diuine voluntati. Et in hoc consistebat tota originalis iusticia ipsius adam et debitus ordo eius. Et iste ordo dicebatur naturalis in adam. Nam sicut oia elementa naturaliter subduntur celis. et celi pariter intelligentijs mouentibus. et intelligentie parent diuine voluntati. qz mouent propter deū amatum et desideratum. xij. methaphisice. ergo fm ordinē nature sensualitas debet parere voluntati rationali. et voluntas debet parere deo. Et ideo species/modus et ordo et oia predicta computantur inter bona nature hominis. Sed qz species et modus et ordo tendunt in aliquē finē nature proportionatum. Itē naturalis finis et primum hominis erat habitare et viuere in emisipio australi: qui dicitur paradysus voluptatis eo qz ibi duxisset vitam beatam cū oibus bonis naturalibus absque defectu aliquo bonorum naturalium sine morte/et liber ab omni infirmitate et dolore et tristitia. q̄ quidē bona pueniebant tribus ex causis primo ex aspectu celi. nā fm ptholomeū: et aristotile scdo celi. Emisipius australe ē vertex et caput et superior pars mundi. ideo ille stelle sunt fauorabiliores mittentes vberes et fauorabiles et salubres

influentias. Et ideo propter favore celi in illa parte
 nulla causa non accidit pestilentia non stilitas
 non vetustas non calor excessus nec tenebra
 sed aura placida et salubris et temperatissima
 in lumine et calore et uniformis prout dicitur
 tunc fuit. ps. lxxi. Et sic conservabat omnes plan-
 tias successive cum fructibus suis. et sic etiam
 conservasset adam cum suis posteris in esse sa-
 lubri. Et sic prima causa erat aspectus celi. secunda
 vero locus ille qui est sub tali aspectu. tertia causa
 vite perpetua sine infirmitate et morte
 erat lignum vite. Et sic primi parentes afflu-
 bant omnibus bonis naturalibus absque aliquo de-
 fectu. Et in his consistebat tota eorum natu-
 ralis felicitas et beatitudo tam corporis quam
 anime. Nam per intellectum contemplabatur omnia cre-
 ata et increata sed non videretur deum per essentiam
 Et per voluntatem habebat quicquid boni na-
 turalis volebat: et nihil mali volebat et in
 corpore nullum patiebatur defectum. Et ideo
 erat adams felix et beatus naturali beatitudine.
 quia felicitas nil aliud est nisi tranquillitas
 animi omni tristitia et defectu vacantis.
 et bonum sufficiens delectationem beatam. Ex qui-
 bus patet quod primi parentes fuerunt creati cum
 omnibus bonis nature in sua integritate. Que
 quidem bona sunt species. modus. et ordo. et
 ille finis et possessio illius loci cum suis bo-
 nis. in quo helyas et enoch ducunt vitam
 felicem usque ad finem adventum christi. Que quidem
 felicitas intentum dei naturalis in quantum est pro-
 portionata humane nature. Ex quibus patet quod
 omnes habitus quos modo morales appella-
 mus tunc poterant dici naturales qua-
 drupliciter. Primo quia a principio erant
 inveniuntur nature. Secundo in quantum erant nature
 proportionati non excedentes naturam. Ter-
 cio quia pertinebant ad integritatem nature.
 Quarto quia omnes posteris traxissent illos
 habitus ab origine et natiuitate. sed post
 lapsus iam non possunt huiusmodi habitus

dici naturales: sed morales. eo quod per longas
 moram et frequentes actus noviter adqui-
 runtur. unde tunc in adam habitus precesserunt passi-
 ones et actus: sed modo post lapsus in nobis
 passionibus et actus precedunt habitus: qui contra
 passionibus refrenandas ex actibus genera-
 tur. Item illa beatitudo paradisi erat boni na-
 turalis. eo quod erat super omnia astantia nature
 bonis proportionata et collata. Secunda con-
 clusio. quod propter illa quatuor bona naturalia
 supradicta primi parentes fuerunt creati in gratia
 supernaturali gratum faciente. quod probatur ex au-
 toritate augustini super geneseos dicens. quod primi
 parentes post longam vitam sine morte et do-
 lore fuissent translati in vitam meliorem ad ce-
 leste regnum: sed talem vitam non potuissent conse-
 qui naturaliter per bona nature. quia sicut per
 habitus intellectuales naturales non potuissent
 videre divinam essentiam. ita nec per solus
 habitus naturalis originalis iusticie meruis-
 sent illud supernaturalis premium: nec frui divina
 essentia. Et ideo est dicendum. quod habuerunt gratiam
 gratificam supernaturalis sublimitatem eos
 ultra et super humanam facultatem ad meren-
 dum illam vitam supernaturaliter beatam:
 quia per solam originale iusticiam non poterant
 mereri nisi illam presentem beatitudinem humane
 nature proportionatam in qua erant: que non
 ponebat eos extra nec ultra humanam fa-
 cultatem. Et ideo dicunt quidam quod illa originalis
 iusticia vel erat radicata in gracia gratifi-
 ca cum fide et spe et caritate. vel erat
 iuncta cum ipsa: ut ultra presentem be-
 atitudinem possent mereri futuram.
 Et ideo est dicendum quod ultra habitus naturales intel-
 lectus et voluntatis habuit adam habitus theolo-
 gales. scilicet fidei spei et caritatis de christo futuro
 salvatore. que in spiritu prophetico prout in-
 carnandum quomodo fuit in illo sopore. que quidem
 virtutes non fuerunt sine gratia. Ex hoc patet quod
 adam non solum habuit gratiam gratificam per illo sta-

tu sed et gratias et donum prophetie. quia in illo
 sopore preuidit misterium incarnationis et
 et ecclesie figentis ex latere christi per formatio-
 nem eue ex eius costa. ut inquit augustinus super iohannem
 et super genesim. Quod quidem misterium explica-
 uit prophetice aduam quando figens a sopore dixit.
 nunc os ex ossibus meis etc. Tercia con-
 clusio quod primi parentes per peccatum hunc non prouide-
 rint bona spei que sunt vires naturales
 ipsius anime et corporis: tamen prouiderunt modum
 et ordinem et fines. quia fuerunt expoliati omnibus
 bonis et habitibus omnium potentiarum quibus expe-
 dite et recte et ordinate operabatur. et per quos
 fuerunt expoliati illa originali iusticia cum
 suo premio. quod probat augustinus yponosticon re-
 sponsione prima. Nam illico post esum ligni pro-
 hibiti nouerunt se nudos. id est omnibus bonis
 gratuitis et gratificis expoliatos. Et ideo
 absconderunt se et fugerunt a facie domini. genesim.
 iij. Hoc ideo ait saluator luce. x. per parabola-
 lam illius hominis qui descendens ab hierusalem in
 hierico incidit in latrones: qui expoliauerunt
 et percusserunt eum: et semiuivo relicto ab-
 ierunt etc. ubi dicit augustinus. quod bene merito
 primus homo fuit omnibus bonis expoliatus
 Nam sicut ipse fuit auersus a deo per dedito
 originale iusticiam. Ita deus fuit auersus ab
 eo auferendo bona que sibi contulerat. Nam
 per dedito originale iusticiam: prouidit omnia bona
 naturalia que per illam iusticiam possidebat.
 Et per dedito iusticiam originale: prouidit etiam
 gratiam per quam expectabat et potuisset consequi
 futuram beatitudinem. Item prouidit bonum or-
 dinis: quia prouidit liberum imperium quod volun-
 tatis rationalis habebat super sensualitatem quia sicut
 voluntas rationalis impabat: ita sensualitas
 et caro obediebat et parebat: sed post lap-
 sum non parat: sed potius imperat. ut pate-
 bit. Et sicut prouidit bonum modum et ordinem
 ita etiam bonum finem. quia fuit expulsus ab il-
 lo paradiso deliciarum et perpetua felicitate sibi

naturaliter proportionata. et sic fuit expul-
 sus ab illo emispherio australi in hoc emis-
 perio aquilonare ubi tanquam exules omnes
 posterius viuimus cum iugi miseria expo-
 liati omnibus illis bonis. Ex supradictis tribus
 conclusionibus soluitur primus plexus philo-
 sophorum. scilicet unde inest nobis appetitus vite
 immortalis et impassibilis et felixis quas
 nemo in hac vita potest habere: quia talis ap-
 petitus est naturalis nec est frustra postquam
 aliquis in hoc seculo potuit possidere. prout
 primi parentes ante lapsum. Et ideo ex prouatio-
 ne illius status manet nobis insitum talis ap-
 petitus: quia prouatio est causa appetitus.

Quarta conclusio quod homo per peccatum non solum
 fuit expoliatus omnibus bonis modi et ordinis
 et finis naturalis. sed et fuit percussus et sauciatus
 in omnibus potentijs et in tota persona et
 in quatuor vulnere propter quod non potest libere
 nec facillime operari. prima pars per tres
 conclusiones. Secunda autem pars per singula
 ad experientiam et prout experiri in nobis.
 Unum primo homo fuit sauciatus in complexione vul-
 nere infirmitatum et egritudinum et morborum
 quia non est aliquid pars in homine que non sit subie-
 cta alicui egritudini ymo multis. puta quia
 accidit obtalmia in oculis. et tigo in cerebro.
 pleuresis in pleura. et colicapaasio in co-
 lon etc. prout tradidit auicenna in quarto et
 quinto canone. que quidem mala inducunt
 finaliter mortem. Ex quo patet quod mors
 et febris et omnes iste infirmitates iam
 non possunt dici mala naturalia sed pe-
 nalia quia in penam peccati inflictas. Item
 seculo fuit homo vulneratus et sauciatus
 vulnere improbi laboris in toto corpore quia
 ille que absque labore potest viuere: cui terra
 sponte dabat omnem fructum et omnia animalia: et
 plante et mineralia erant sibi ad libitum
 subiecta. nunc autem non potest acquirere
 victum et vestitum absque intollerabili labore

q̄ vnusquisq̄ cū sudore ⁊ labore ⁊ dolo
 re vescit pane suo ex sn̄a dñi. gen̄. iij. Et
 iō oīa ista bona t̄poralia que de sui natu-
 ra sunt bona naturalē ⁊ ad necessitatem
 hoīs creata ⁊ i principio liberaē collata.
 nūc at̄ p̄uerso noīe dñr bona fortune rōe
 modi adquirendi ⁊ possidēdi: q̄ tūc natu-
 ralē erāt oīa coīa. sed nūc cū labore et
 fraude vt plurimū adquirūtur ⁊ ab indi-
 gnis possidēt. Et iō mutato noīe dñr bo-
 na fortune. Itē t̄cio fuit hō vulnerat⁹ in
 sensualitate vulnere p̄ue cōcupiscētie. nā
 sensualitas q̄ erat subordinata rōi ⁊ bitua-
 ta temperantia et fortitudine et p̄tinētia
 et parsimonia ⁊c. expoliata hui⁹ virtuti-
 bus modalib⁹ et sibi naturaliter inditis
 fuit percussa et sauciata vulnere inordinata
 p̄cupiscētie: que ē fomes ⁊ cā oīus malo-
 rū in qua sensualitate sic expoliata ⁊ sau-
 ciata successerūt oēs animi passiōes. que
 dñr egritudine animi. puta gaudium ⁊
 tristitia ⁊ ira ⁊ odiū ⁊ inuidia ⁊c. que nō
 possūt refrenari nisi p̄ morales virtutes
 nouiter adquisitas. Et sic isti hōi virtuo-
 si qui ante erāt bona naturalia et indita
 iā nō possunt dici bona naturalia: s̄ mo-
 ralia: q̄ cū longa mora ⁊ labore sunt no-
 uiter adquisiti ex frequētatis actib⁹. nec
 morib⁹ cōcupiscētie nec passiōes possunt
 dici mala naturalia: s̄ penalia. i. in penā
 pcti inflicta. Nā hōi naturales p̄cesserūt
 passiōes ⁊ p̄cupiscētia i sensualitate. Et
 passiōes ⁊ p̄cupiscētia modo p̄cedūt vir-
 tutes morales. Et sic neutra dicūtur ias
 naturalia. Ex quo p̄. q̄ sensualitas fuit
 vulnerata morbo p̄cupiscētie p̄ quā iclia-
 tur ad omne malū: et est segnis ad omne
 bonū: ⁊ rebellis semp ⁊ repugnās rōi ⁊
 infgēs ⁊ colluctās aduersus sp̄m. Item
 q̄to tota pars rōalis fuit sauciata mul-
 ticiplici vulnere. Nā intellectus qui p̄ hōi

intellectuales p̄creatos poterat p̄tēplari
 nō solum naturalia: s̄ etiā supnaturalia
 p̄ hitus intellectus ⁊ sapie et hitū scie con-
 create et hoc absq̄ fantasmatib⁹ q̄ pote-
 rat ad libitū intelligere p̄ fantasmata v̄
 sine fantasmatib⁹: nūc autē oib⁹ illis hōi-
 bus expoliatus nō potest intelligere sine
 fantasia: q̄ necesse ē intelligētē fantas-
 ma speculari. vt p̄. t̄cio de aīa. Et sic ne-
 cesse est vt intellect⁹ p̄uertatur ad fantasi-
 am si vult intelligere. et ita pariter volū-
 tas q̄ fuit expoliata originali iusticia qua
 oīa recte volebat et diuine volūtati erat
 cōformis. fuit p̄uersa i suis opatiōib⁹ ad
 sensualitatē corruptā ⁊ appetitus sensiti-
 uū corruptū ⁊ deprauatus. Et ista pena
 rationaliter fuit homini inflicta. vt iquit
 augustinus. Nam postq̄ voluit auerti
 a deo et ab eius volūtate et cōuersus ad
 mulierē ut sibi cōplacere: iō intellectus
 expoliat⁹ bonis naturalib⁹ fuit cōuersus
 ad fantasiam de necessitate in sua opatiōe
 et volūtas ad sensualitatē et superiora ad
 inferiora. i. sp̄s ad carnē ⁊c. vñ eueniūt
 hōi oīa mala. nam intellectus frequē
 decipit p̄ fantasiā in suo iudicio et volū-
 tas dep̄uat p̄ sensualitates in sua opatiōe
 Et iō q̄ intellect⁹ nō pōt hēre scias d̄ r̄b⁹ ni-
 si p̄ fantasiā: inde ē q̄ frequē decipit circa
 cognitionē rer̄. Et iō philosophi p̄mi uo-
 lētes ex p̄p̄ijs virib⁹ inquirere causas et
 cās rer̄: decepti inciderūt in varios erro-
 res. ut p̄. p̄mo et. ij. metaphisice. et p̄mo
 phisicor̄. et p̄mo de generatiōe. et p̄mo d̄
 aīa. Itē nō solū fuerūt decepti in intelle-
 ctu speculatiuo circa causas rer̄: sed et in
 intellectu p̄ctico circa cognitiones boni
 honesti et vtilis et delectabilis. ex cui⁹ er-
 rore accidit p̄ua electio in voluntate. Ex
 quib⁹ oib⁹ p̄ infirmitas n̄ri intellect⁹ et
 oīus aliar̄ potētiaz: et p̄. et p̄uersus oī

do in eas. qz itellect^o decipit a fantasia / et
 uoluntas ab intellectu p^rctico decepto / et
 allicif a sensualitate corrupta. vñ modū
 b^o puerfi ordinis et deceptiōis ponit ari
 stoteles scio de aia. et. iij. et. vij. ethicoz.
 Cū ē aduertēdū qd in hoīe sunt cōsiderā
 de due partes p^rincipales. s. pars rōalis
 et sensualitas p^rut cōphēdit sensus extio
 res et inferiores. s. fantasiam et appetitus
 sensitiuus. vñ fantasia sequitur sensus. et
 appetitus sequit^r fantasiā. Fantasia autē
 iudicat de sensatis p^rueniētib^o vel discōue
 niētibus / siue delectabilibus / et tristabili
 bus. Et sic omne delectabile aut utile dicit
 bonū. et omne tristabile aut inutile dicit
 malum. Et sic appetitus qui diuiditur in
 irascibilē / et p^rcupiscibilē sequit^r omne delect
 abile aut utile tanq̄ bonus. et fugit om
 ne tristabile tanq̄ malū. Et sic sequit^r
 honores et dignitates et oīa ardua sibi
 apparētia bona. et p^rcupiscibilis optat et
 sequitur voluptates carnis et pecunias
 et cetera sibi p^rcupiscibilia tanq̄ bona. Et
 vtraqz. s. irascibil^{is} et cōcupiscibilis fugit
 oīa tristabilia tanq̄ mala. Itē in parte
 rationali sunt due potētie disticte. s. itel
 lectus / et uolūtas. vñ sicut appetit^o sequit^r
 fantasiā / et sensus. ita uolūtas i p^rmo actu
 sequit^r intellectū. Sed iste intellect^o habet
 duas portiones. s. supiorē qui dicit^r itel
 lectus speculatiuus. et inferiorē qui dicit^r itel
 lect^o p^ractic^o. vñ sicut itellect^o speculatiu^o
 speculatur speculabilia. ita intellect^o p^rac
 ticus cognoscit / et ratiōat de agilibus
 sed iste itellectus p^racticus adhuc habet
 duplicē portōez. s. vnā supiorē p^r quā co
 gnoscit et iudicat de agilib^o i vñ p^rut si
 bi offerūtur p^r legē diuinā vel hūanā. Et
 hēt aliam portionē inferiorē p^r quā iudicat
 de p^rctarib^o p^rut sibi offerūt^r p^r fantasiā.
 Et tūc itellect^o p^rcticus iungit^r fantasie et

fit vnū cū ea in itelligēdo. Et sic iudicat d
 bonis delectabilib^o / et utilib^o p^rm appetias
 et iudiciū fantasie. Et sic p^ruertit i suo iu
 dicio. nā sicut ante p^r supiorē portōz iudi
 cabat legē dei esse bonā. et p^r q̄nō obfua
 dam / et omne malū esse vitādū / et omne ad
 ulteriu aut furtū / et hōicidiū esse malū. et
 p^r q̄nō vitādū. Et sic tūc nō decipiebat i
 suo iudicio. Et tūc uolūtas seq̄ns tale iu
 diciū intellect^o in p^r. sui opatōe volebat
 legē dei obfuarē. / et oē hōicidiū / et furtū et
 adulteriu tanq̄ malū vitare. Et sic volun
 tas dicebat recta / et bona. Sed postea cū
 fantasia offert itellectui p^rctico aliquod bo
 nū delectabile aut utile p^riculare p^r apeti
 tus sensitiuū optatū. Et itellect^o iunct^o
 fantasie et deceptus iudicat illud esse bo
 num / et seq̄ndū. tūc uolūtas in scōo actu
 seq̄ns intellectū deceptū / et p^ruersa ad ap
 petitū prauū fit siml^{is} vnū cū eo. Et sic de
 p^ruata uoluntas sequit^r desideriu sensuali
 tatis appetēdo illō bonus aparēs. s. utile
 aut delectabile / s^{ed} sit nociuū / et malus / et q̄
 legē diuinā / et hūanā / et q̄ bonos mores.
 Et sic causat p^rctm i uolūate i tali electōe
 et executiōe. Et sic p^r qual^{is} vterqz deci
 pitur tā intellectus q̄ uoluntas p^r p^ruer
 sionem ad sensualitatē. Et iō dicit aristo
 tiles. iij. ethicoz. qd oīs malus ignorās
 .i. deceptus: qz h^{ic} cognoscat i vniuersali
 tñ decipit in particulari p^r p^ruersiones ad
 fantasiā et sensualitatē. ut p^r d^{icitur} i p^rtinente
 vij. ethicoz. cuius deceptio causatur ex
 falso discursu argumētationis: qz arguit
 in quatuor terminis ideo poti^{us} videt^r ha
 bere oppinionē q̄ sciam de particularib^o
 Nā p^rmo i maiori p^rpositiōe dicit omne
 adulteriu tanq̄ malū esse vitādū. eo qz ē
 p^rtra legē: s^{ed} q̄nō offert sibi ista mulier si
 cut i minori p^rpositiōe deberet dicere. s^{ed}
 est adulteriu. ergo vitādū. tñ alterādo
 n. ij.

terminū dicit. Hoc esse bonū delectabile
 Et sic pcludit. ergo sequēdū. et sic peccat
 in forma arguēdo in quatuor terminis. Et
 p pñs causas peccatū et ignorātia i itelle/
 tu practico et error et prauitas i volūate
 sequēdo itellectū et sensualitatē. et ex p se
 quēti causas culpa i aīa. Et iō dicit aristo/
 tiles. iij. de aīa. qd volūtas q̄ ponit q̄i me/
 diū iter itellectū et appetitū sensitīus.
 si sequit itellectū put iudicauit i vniuer/
 sali: tūc ip̄a d̄i recta et iusta. qz itellectus
 vt sic d̄i rect⁹. S; si volūtas sequit sensu/
 alitatē siue appetitū inferiorē et itellectus
 practicu deceptū et deprauatū p fantasiā
 tūc volūtas rōalis d̄i praua et iniqua: et
 sc̄ta bestialis simul cū sensualitate. qz tūc
 volūtas jā nō ē recta nec rōalis: s; p̄ua et
 bestialis et mōstruosa effecta p p̄ortium
 sensualitatis: qz agit p̄tra naturā. Nam
 sicut rota primi mobilis naturalr trahit
 oēs orbes inferiores motu recto ab oriē/
 te in occidētē: ita itellect⁹ et tota pars ra/
 tionalis naturalr deberet ad se et secum
 trahere fantasiā et totā sensualitatem et
 nō ecōuerso. Et iō qño sensualitas trahit
 ad se volūtatē et partē rōalē. tūc talis mo/
 tus et actus est p̄uersus et mōstruosus et
 nō naturalis. Et iō sicut p motū p̄mi mo/
 bilis rectū nunq̄ causas malū nec pecca/
 tū nec mōstrū i natura nec aliquis defec/
 tus: s; solus causas eclipsis aut causatur
 sterilitates aut pestilētie aut tēpestates p
 orbes inferiores qui mouētur in circulo
 obliquo cōtra motū p̄mi mobilis: ita pa/
 riter p p̄mā opatiōes partis rōalis nūq̄
 causatur deceptio i itellectu practico nec
 peccatū i volūate. s; qño sensualitas tra/
 hit ad se partē rōales ad suū libitū: tunc
 causas pct̄s et mōstrū i aīa. qz tūc itellec/
 tus fit q̄i fantasia et volūtas fit sensuali/
 tas. qz nec itellectus p se nec sensualitas

p se ē sufficiēs p̄ncipius ad mouēdus siue
 ad p̄sequēdū. s; ex his fit vnū p̄ncipius
 sufficiēs ad p̄sequēdū bonū vtile vel de/
 lectabile. Ex quib⁹ p̄s. qd tot⁹ iste discurs/
 sus p aristotilē explicatus ē p̄tra naturā
 nō solū ip̄ius aīe: s; etiā p̄ ordinē ip̄i vni/
 uersi. i quo semp inferiora obediūt sup̄/
 orib⁹. Et hūc eūdem p̄uersus ordinē n̄raz
 potentiarum memorat apostolus ad ro/
 manos. vij. vt infra patebit. Et sic aristo/
 tiles et oēs philosphi bene p̄cedūt tales
 motū et modū esse p̄uersus et prauum et
 mōstruosus et p̄tra naturā et ordinē vni/
 uersi. tñ nunq̄ potuerunt puenire ad co/
 gnitiōē cause. vñ tale monstrū pueniat
 in hoīe. Et hoc accidebat eis: qz nō noue/
 rāt sacrā scripturā in qua nob̄ ē reuela/
 tus qualr hec mōstruositas et p̄uersitas
 fuit inflicta toti geueri hūano i penā pec/
 cati p̄moy parētū. eo qz oēs potētie fue/
 rūt expoliatae oib⁹ bonis h̄itib⁹ p̄ creatis
 Et fuerūt vulnerate quintuplici vulnere
 .i. vulnere multiplicis egritudis i p̄plexi/
 one. et vulnere laboris et doloris i toto
 corpore p victu et vestitu adquiredo. Et
 vulnere et morbo p̄cupiscētie i carne. Et
 vulnere prauē p̄uersiōis et electiōis i par/
 te rōali. Ex quo infligitur vulnus culpe
 et pct̄i in aīa. Si autē vulnus p̄cupiscētie
 dicat aliquā formā positīuā sup̄additam
 sensualitati vel dicat solam p̄uationē mo/
 di et ordīs: lōgū esset hic disputare. For/
 san dices i expositiōe euāgelice veritatis
 sup̄ illud luce. x. de illo hoīe qui descēdēs
 ab hierl̄m i hierico: quem latrones nō so/
 lum expoliauerūt: s; etiā p̄cusserūt et sau/
 ciarūt et plagis ip̄positis et semiuino relic/
 to abierūt etc. S; sufficit ad p̄ns scire. qd
 sic sensualitas siue appetit⁹ sensitīu⁹ fuit
 sauciatus vulnere prauē p̄cupiscētie et i/
 clinatiōis ad voluptuosa et delectabilia et

utilia q̄ sunt falsa bona. Ita volūtas rationalis fuit vulnerata quodas vulnera ceci et inordinati amoris et cōplacētie. ut ceteris omissis velit sensualitati cōplacere. Et iō dicit aug^o. libro de p̄fectiōe iusticie hoīs. q̄ ex tali vulnera manet n̄m libez arbitriū claudicatū. Et sic oportet q̄ sanet p̄ grām ad hoc q̄ recte velit et operef. Ex p̄dictis p̄ solutio secūdi et terciij p̄plexus quos philosophi nunq̄ potuerunt persolvere.

Quinta conclusio. q̄ oīa mala tā culpe q̄ pene. s. oīa quīq̄ vulnera sup̄dicta traxerūt oēs posteri a p̄mis parētib^o p̄ carnes corruptā. Hāc conclusiōe p̄bat aug^o. cōtra manicheos/et sup̄ 10. omelia sc̄da. isto modo. Hāc oēs posteri vel trahunt ista mala cū carne/ vel cū aīa. nō cū aīa q̄ aīa nō ē ex traduce ab adā p̄ generatiōne: s; a solo deo per creatiōne. et sic non potest creati nisi bona. q̄ de^o actor mali nō ē. nisi solius boni. ergo sequit^r: q̄ trahimus huiusmōi mala p̄ solā carnes q̄ est ex traduce a p̄mis parētib^o. hoc cōfirmatur. Hāc p̄mi parētes talē carnē cōmunicarūt posteris suis. qualē ip̄i hēbāt tēpore generatiōis. s; tēpore generatiōis post lapsus s̄a habuerūt carnē et sensualitatē corruptā et fauciātā p̄ vicium cōcupiscētie que ē fomes oīs mali. ergo tales carnē sic corruptā et viciātā cū suo onere trāstulerūt successiue i oēs posteros. Ex quib^o p̄. q̄ p̄mi parētes oīa mala tā culpe q̄ pene trāsmiserūt i oēs posteros p̄ carnē sic corruptā et viciātā et libidinosas. Ex quib^o sequit^r s̄m augustinū. q̄ tria mala siue tria genera maloz latēt seminalit̄ et potētiāl̄ in carne a parētib^o traducta anteq̄ aīetur. Que quidē mala exeunt a potentia in actū post aīationē successiue. Hāc ibi p̄mo in cōplexiōe corporali latēt

oīa genera infirmitatū et egritudinū corporalium. Sc̄do in ip̄a sensualitate latet morib^o cōcupiscētie et latēt oēs passiones animi. que quidē cōcupiscētia est fomes oīuz maloz culpe tā originalis q̄ actualis. Omnia enī ista mala exeūt ex carne a potētia i actū p̄ aīationē successiue. nā illico aīa p̄ solū p̄sortiū talis carnis sic corrupte trahit p̄ctm et culpā originalē: et trahit debitū originalis iusticie p̄dite i adas. eo q̄ aīa fit vna p̄sona cū tali carne traducta ex p̄mis parētib^o. Itē sc̄do p̄ tale p̄sortiū illico exeūt i actū mala pene i ip̄o corpore. s. dolor et tristitia. et successiue succedūt egritudines et infirmitates varie. Tercio q̄no homo puenit ad maiorē etatē et usum rōis: exeūt oīa mala actualis culpe ab ip̄a sensualitate i aīas. Hāc sicut caro corrupta p̄ solū p̄sortiū causat culpā originale i aīa. ita cōcupiscētia q̄ ē fomes oīs p̄cti latēs i carne et sensualitate causat culpā actualē tā venialē q̄ mortalem i volūate p̄ p̄sensuz. Et sic p̄ qual̄t oīa ista mala latebāt seminalit̄ i carne ante aīatiōes. Et qual̄t exeūt i actū post aīationē. Et p̄ etiaz qual̄t aīa oīa mala culpe trahit a carne et sensualitate corrupta et fauciata. Ex quib^o et sequit^r q̄ oīa mala tā culpe q̄ pene traxim^o a p̄mis parētib^o. eo q̄ ab eis traximus solā carnē sic corruptam et fauciata in qua latent seminalit̄ omnia mala culpe et pene.

Ex sup̄dictis sequūtur sex doct̄ne s̄m mentē augustinī. Quarū p̄ma ē q̄ malū culpe nō ē in carne formalit̄ sed solū materialit̄ et seialit̄. sed p̄bis formalit̄ in aīa aut p̄ solum cōsortiū. sicut ē p̄ctm originale. aut p̄ cōsensum deliberatū. et sic ē p̄ctm mortale. aut p̄ cōsensum indeliberatum. et sic ē p̄ctm veniale. Et p̄oif̄ exēplū d̄ arsenico et silice. nāz in arsenico nō ē mors n. iij.

formalit̄ s; seminalit̄. sed transit forma-
 i hoies si gustat ab eo. Itē ignis nō ē for-
 ma- in silice: s; trāsit forma- in stupas
 p̄ ictū ⁊ p̄fricationē ferri. Ita pariter pec-
 catū latēs materialit̄ ⁊ seminalit̄ in carne
 ⁊ concupiscētia sensualitatis trāsit actualit̄
 ⁊ forma- in aīas p̄ p̄fortiū aut cōsensu
 prout dictum est. Scda doctrina. q̄
 h; in eodē instāti tēporis aīa creat ⁊ infun-
 datur in corpore ⁊ inficiat ab eo p̄ culpā
 originalē. eo q̄ i creādo infundit̄: ⁊ infun-
 dēdo inficit̄. tñ in tali ordine sunt p̄sideran-
 da successiue q̄tuor instātia nature. Has
 in p̄mo instāti aīa p̄siderat̄ put a deo cre-
 atur. in scdo put creat bona naturalit̄ cū
 suis virib; ⁊ potētis. s. cū intellectu et me-
 moria ⁊ volūtate p̄ q̄ dī sc̄ta ad similitu-
 dinē ⁊ ymaginē dei. Et sic dicit̄ naturalit̄
 bona. In tercio autē instāti cōsideratur
 put infundit̄ corpore corrupto. In q̄to
 autē put inficit̄ ab eo et est infecta ⁊ ma-
 la malo culpe. Ex quo p̄ q̄ prius intelli-
 gitur bona p̄ naturā q̄ mala p̄ culpā. q̄
 in vno instāti tēporis possūt intelligi mul-
 ta instātia nature. Tercia doctrina q̄ du-
 plex ymago repit̄ i quolib; hoīe. Prima
 est ymago trinitatis i aīa p̄ creationes a
 deo imp̄ssa p̄ quā dī bona naturalit̄. Se-
 cūda dī ymago ip̄ius adā p̄mo ip̄ressa i
 carne seminalit̄. et exinde trāslata i aīam
 forma- p̄ quā ymaginē natura hominū
 dī corrupta et mala p̄ culpam et penam
 vnde dicit augustinus contra faustum et
 xij. sup gen. q̄ hāc ymaginē reliq̄rūt p̄mi
 parētes in nobis imp̄ssas ex uestigio ⁊ si-
 militudine sui pcti. nā sicut ad illud pct̄
 cōcurrerūt tres p̄sone. s. serpēs offerens
 pomus p̄hibitū. et eua acceptans ip̄m et
 offerēs uiro. et adā comedēs ip̄s ut p̄pla-
 ceret uxori. Ita p̄ maiori parte ad omne
 pctm cōcurrūt tres p̄tes hoīs. s. sensus

offerēs rē delectabilē ul' utilē. et appetit̄
 sensitiv; ⁊ sensualitas appetēs et allicēs
 uolūtātē ut cōsentiat. et ip̄a uoluntas cō-
 delectans ⁊ seq̄ns sensualitatē. Nā sicut
 sp̄s oñdit fructus p̄suadēdo mulieri. et
 mulier p̄suasit uiro ut comederet: ita sen-
 sus offert rē p̄hibitam ip̄i sensualitati: et
 sensualitas offert et p̄suadet uolūtati: et
 sic cōsummat̄ pctm p̄ cōsensu uolūtatis
 Et sic p̄ q̄l̄t p̄mi parētes reliq̄runt nob̄
 imp̄ssa ymaginē ⁊ uestigiū sui pcti. Et sic
 et p̄ q̄l̄t in quolibet hoīe repit̄ duplex y-
 mago. s. ymago trinitatis per quā dicitur
 bon; naturalit̄. et ymago p̄mo; parētis p̄
 quā dicitur malus penalit̄ et culpabilis.
 S; i xp̄iano ultra duas ymagine; supra
 dictas repit̄ alia ymago p̄ quā cōfigurat̄
 xp̄o p̄ baptismus et eccl̄astica sacramēta
 que quidē ymago xp̄i h; ad p̄ns nō tollat
 ymaginē ip̄i adā de carne tñ tollit ip̄am
 ab aīa n̄ra. vñ ait ap̄lus p̄. ad cori. xv. q̄
 postq̄ oēs vsq; ad xp̄m portauim; yma-
 ginē ip̄i adā terreni: portem; ergo yma-
 ginē ip̄i adā celestis: qui ē xp̄s. Et sic p̄
 quat̄ repit̄ur triplex ymago i xp̄iano. s.
 ymago trinitatis in aīa quā accepit p̄ cre-
 ationē p̄ quā dī bonus naturalit̄. Scda ē
 ymago ip̄ius adā terreni i carne p̄ quas
 natura n̄ra dicit̄ corrupta et sauciata fo-
 mite ⁊ morbo concupiscētie. vñ eueniūt
 oīa mala culpe. quā ymaginē accepim; per
 libidinōsam generationē. Tercia est
 ymago xp̄i in aīa quā accepim; per gr̄as
 baptismi et regenerationē. Ex sup̄dic-
 tis etiā sequit̄ q̄ta doctrina. s. q̄ q̄no au-
 gustinus dicit q̄ n̄ra natura fuit corrup-
 ta in adā ⁊ c. ibi nō sumit̄ natura p̄ natu-
 ra specifica: s; p̄ carne siue p̄ generatiōe
 vnde est aduertendū. q̄ natura humana
 tripliciter sumitur in sacra scriptura.
 p̄mo. n. modo sumit̄ p̄ ip̄a essentia et

natura specifica resultante ex corpore organico et aia reali significata per diffinitionem. et isto modo dicitur bona naturaliter. et sic humanitas et species et humana natura reperiuntur in christo. Secundo modo humana natura sumitur per tota generationem et collectionem omnium descendentiu ab adam per naturalem generationem. sicut dicitur natura. id est generatio scipionu et claudiorum aut tarquinoz aut filioz israel. Et isto modo dicitur ad romanos. quod omnes in adam peccaverunt. id est tota humana natura fuit obligata in adam: quia omnes suos posteros ad penam sui peccati obligavit in sua natura. Et sic etiam dicitur. quod tota humana natura fuit corrupta in adam. tercio modo sumitur humana natura per carne quam unusquisque traducit ex adam per naturalis generationem. Et sic dicit augustinus. quod unusquisque habet naturam. id est carnem et sensualitatem corruptam ex adam: quia nil habemus ab adam nisi carnem corruptam per ymaginem eius. quia aiam habet a solo deo per creationem. unde caro dicitur natura in nobis. eo quia est nata et traducta ex adam. aia autem non dicitur nata nec genita: sed ex nihilo creata. Et sic tota linea successiva ab adam usque ad unumquemque per generationem dicitur eius natura: et ista dicitur natura corrupta. Et isto modo solus christus dicitur liber in natura a tali corruptione. eo quia non descendit ab adam per naturalis generationem. Et sic virgo maria non dicitur libera in natura: sed liberata in persona per primam sanctificationem. Et sic peccatum et corruptio nature non potuit transire ad personam virginis. prout dictum est in expositione psalmi. xlv. et super magnificat. Ex supra dictis sequitur etiam quinta doctrina. scilicet quod non est mixtum si aristoteles et ceteri philosophi non potuerunt ex puris naturalibus pervenire ad cognitionem istius monstruosi et perversi ordinis et morbi reperi in nostra sensualitate et natura quod non accidebat: nisi quia non nove-

rat sacram scripturam per quam nobis revelatur qualiter ista corruptio pervenit ex peccato primo parentum. Unde beatus augustinus. nectare sacre scripture imbutus et divio lumine illustratus yponostico responsione scda et quarta reddit huiusmodi causas dicens. Quod primi parentes sibilo venenosi spiritus sunt infecti: et callidis eius blandimentis sunt decepti. Et ideo hanc inquietam et mortiferam pestem eorum corpora conceperunt et per legitimum usum postea quam de paradiso sunt peccati in posterum transmiserunt tanquam peccati sui testimonium hereditario iure dimittentes nobis. ut ex his parricidiorum filios nos cognoscentes non gliemur de natura nostra peccatrice in conspectu iusti iudicij dei. sed eius misericordie que nostris meritis non dat: semper colla nostra flectamur. etc. In quibus verbis explicat augustinus. unde perveniat humane nature iste morbus et corruptio et istud monstrum in natura. Nam prout dicitur adam voluit sequi suasus bestie et uxoris magis quam divinum preceptum: ideo perversus ad sensualitatem paratus est iumentis in suis operationibus: et similis factus est illis. Ex supra dictis doctrinis sequitur sexta doctrina catholica. quod infirmitates corporales et mors et omnia mala tanta culpe quam pene non dicitur nec sunt in nobis mala naturalia: sed penalia quia non insunt nobis ex natura specifica: quia homo valde bonus fuit creatus cum supra dictis quatuor bonis nature: liber ab omni miseria: sed omnia ista mala in penam peccati primo parentum sunt nobis relicta et inflictis. prout contra pelagianos fuit determinatum in concilio africano. cui interfuit augustinus. ut patet de pse. di. iiii. placuit. Et in concilio romano cui presuit innocencius papa. Et in concilio lugdunensi cui interfuit presertim defensor doctrine augustini contra pelagianos. Ex hoc patet unde eveniant humane nature omnia mala tanta culpe quam pene. Item ex supra dictis sequitur etiam

septima doctrina. s. q. aia nra in principio ex consortio corporis et carnis corrupte traducte ex adas nō solū p̄trabit p̄uatio/ nē modi ⁊ ordinis: puta p̄uatiōē oīuz bituus partis sensitivae et partis rōalis: s; etiā traxit debitū illoꝝ bituū i quo cō/ sistit p̄ctm originale: p̄ qd̄ illico aia obli/ gatur ad penā dāni eternā. vñ aia p̄ tale cōsortiū nō soluz p̄uatur bitib⁹ moralib⁹ in irascibili et p̄cupiscibili. Et bitib⁹ itel/ lectus ⁊ bitu originalis iusticie ip̄ius vo/ lūtatis et p̄uaf̄ gr̄a gratifica et bitu fidei et spei ⁊ caritatis quos adā p̄didit p̄ pec/ catū. s; aia p̄trabit debitū oīuz sup̄dicto rū bituū annexū cū tali p̄uatiōe q; ob/ ligat̄ ad bñdum oēs bitus sup̄dictos ad opandū p̄ eos et fuiēdū creatori reddē/ do cultū patrie qui ē fruct⁹ illoꝝ. Et talis p̄uatiō cū tali debito annexo dē p̄ctm ori/ ginale: qd̄ p̄bit oīs aia a principio p̄ soluz p̄sortiū corporis. ut dictū ē. Ex quib⁹ sequit̄ q; oīa quīq; vulnera quib⁹ p̄mi parētes fuerūt sauciati p̄ suū p̄ctm: traxim⁹ nos ab eis p̄ generationē carnalē. s. ignorātiā ⁊ p̄uersus iudiciū ⁊ electionē i mēte: ⁊ cō/ cupiscētiā p̄uā i sensualitate/ et ifirmi/ tatē i p̄plexiōe ⁊ labore i toto hoīe. s. mē/ tis ⁊ corporis et culpam in aia.

Sexta cōclusio. q; licet volūtās hoīs trahat̄ a sensualitate ad peccādū. tñ volū/ tas nō trahit̄ nec p̄currit coacta n̄c neces/ sitata: s; p̄suasiōe allecta ⁊ sp̄ōtanea quo dā amore nō solū naturali inq̄ntū ambo radicātur in aia: s; etiā amore inordiato p̄ut dictū ē. qd̄ p̄batur. Nā sensualitas nō violenter cogit nec necessitat volūta/ tē i tali actu. s; p̄suadet ⁊ allicit ad sequē/ dū falsus bonū. cui volūtās nō coacta ali/ qua necessitate: s; allecta ex amore sp̄ōte p̄sentit. Et sic trahit sua quēq; voluptas ut inquit virgilius. Et vnusquisq; tentat̄

a cōcupiscētia sua abstractus et illect⁹. Et sic concupiscētia parit p̄ctm. ut p̄s jacobī p̄mo. Et sic p̄s qualr libez arbitriū non tollitur nec cogitur s; allicit. Et sic volū/ tas semp manet libera in sua p̄ma actiōe ad volēdū vel nō volēdum. s; nō manet libera ad recte volēdū. eo q; p̄didit origi/ nalē iusticiā p̄ quā recte volebat. Et licet sit qñoq; libera ad recte volēdū i affectu cognoscēdo adulteriū vel aliud viciū esse p̄ctm. ⁊ p̄ p̄ns vitādū fm legē dei ⁊ volū/ tas velit vitare p̄ctm: et facere bonus. tñ hoc nō potest facere in executiōe effectiue Quis ratio ē. nā ad hoc q; affect⁹ volūta/ tis veniat i effectum oportet q; maneat corp⁹ tanq̄ organuz: s; volūtās p̄ se non potest mouere corp⁹ p̄p̄t p̄trariā disposi/ tionē ⁊ corruptionē. eo q; p̄didit impius sup̄ ip̄m p̄ut dictū est. ergo sequitur q; s; volūtās sit liba i suo p̄p̄o actu p̄mo/ et i affectu: tñ nō in effectu. q; nō potest mo/ uere organū corruptū et indispositum ⁊ ineptū corporis ⁊ sensualitatis. Et poit aug⁹. exempluz i libro de p̄fectiōe iusticie hoīs/ de hoīe claudo. vñ accidit. q; quis rectus a natura efficit̄ claudus ex aliquo casu: s; cum est claudus licet velitambu/ lare recte: tñ nō potest p̄pter organū in/ eptum: nisi p̄fecte sanetur. ita pariter li/ bez arbitriuz claudicatū p̄ sup̄dicta de p̄ se nō potest recte velle: nisi p̄ gr̄am sanet̄ Et s; velit recte vitare maluz ⁊ agere ali/ quod bonū. tñ nō potest exsequi in effec/ tu nisi p̄ gr̄as adiuuef. ut patebit. Ex qui/ bus p̄s. q; in tali ordie ⁊ discursu peccādi nō tollitur libez arbitriū voluntatis. q; ip̄a volūtās nō cogit̄: s; allicit. nec coag/ ta p̄sentit: s; allecta sp̄ōte p̄sentit sensua/ litati: et sequit̄ eius appetitū. q; p̄ctm in/ tātum est p̄ctm inq̄ntū volūtariū: fm au/ gustinū. q; volūtās potest impelli: s; nō

cōpelli. **Ite** anselmus libro de libero arbitrio. Volūtas pōt ipugnari: s; non expugnari. q; nō aliena: s; sua vicif potestate. **Ite** bernardus de libero arbitrio dicit. q; volūtas ex ingenua nobilitate non cogitur necessitate. Et iō sibi ad pctm imputat q; spōte finalē p̄sentit sensualitati

Septima cōclusio. q; licet sensualitas non valeat cogere volūtate ad peccandū s; allicere et psuadere. tñ ad vitādū peccatū et agēdū bonū oportet q; volūtas cogat et subijciat et i fuitutē redigat sensualitatē et carnē. p̄ma pars p; p̄cedētē cōclusionē. Scōba p̄bat. nam sensualitas sic deprauata et morbida et viciata semp inclinatur ad malū et ad id qd lex p̄hibet et ratio dicit. et p̄tra id qd lex iubet: ergo oportet q; violēter et coacte ducatur et flectat ad aliā partē. s. ad vitādū pctm et faciēdū bonū et implēdū diuinū p̄ceptū vñ sicut lignus tortuosus nō potest flecti ad partē oppositā: nisi cū magna violentia a fortiori virtute. ita pariter sensualitas viciata et iepta nō potest flecti ad bonū: nisi violēter p; volūtate que est p̄mū mouēs i hoīe. hoc autē p̄bat p̄. ad cor. ix. vbi ait ap̄tus. Ego autē castigo corpus meū et in fuitutē redigo et c. **Ite** gregō sup illud saluatoris. Qui nō odit aīas suam nō pōt me^o esse discipulus et c. **Alit.** q; tūc aīam n̄ram odimus: cū ei^o carnalib^o desiderijs nō adquiescimus: cū ei^o appetitū frāgimus: cū eius voluptatib^o reluctamur et c. **Ite** sup illud. Qui vult post me venire: abneget semetipsū et tollat crucē suā et c. **Alit.** q; forsā laboriosus nō est relinquere suā: s; valde laboriosum ē relinquere seipm. min^o quippe laboriosus est abnegare qd hēt: s; valde multū est abnegare qd est. vñ si luxuriosus quisq; ad cōtinētiā venerit: et vitā mutauēit: abne

gat qd fuit. vñ i; idē sit p; naturā: tñ non p; maliciā et c. Ex quibus p; q; opposito modo se hñt sensualitas et volūtas i bene et male agēdo. nā i peccādo volūtas nō coacta: s; allecta p̄placet carnī: s; inuitādo pctm et bene agēdo ip̄a volūtas p̄pellit et cogit sensualitatē et carnē. Et sic volūtas semp ē libera.

Octava cōclusio. q; nemo ex p̄p̄ijs virib^o pōt vitare pctm nec implere diuina p̄cepta: nisi grā dei et auxilio superiori adiuuetur. istā cōclusionē p̄bat aug^o. ex fundamento superioris et p̄cedētis cōclusionis. **Quā** si homo nō potest vitare pctm: nec agere bonū: nisi volūtas subijciat et cogat sensualitatē viciatā: et frāgat et odiat ei^o p̄uersum et p̄trariū appetitū et inclinatio nē. **S; hoc** volūtas i; velit. tñ hoc nō potest ex p̄p̄ijs virib^o efficere. eo q; perdidit impiū et facultatē sup corp^o et sensualitatē p̄cedo originalē iusticiā. ut dictū est in .iij. et .iiij. cōclusionē. ergo sequit. q; homo nō pōt pctm vitare nec bonū agere: nisi auxilio superiori adiuuetur. **Ite** nemo potest vitare pctm nec bonū agere: nisi moueat corp^o tanq; instrumentum. s; tale instrumentū est ineptū et corruptū p; p̄trariā indispositionē. ergo nō poterit carnē volūtas p; se mouere: nisi superiori auxilio adiuta. **Ite** sicut vñ homo nō pōt mouere saxū nimis p̄derosus: nisi adiuuet ab alio fortiori. ita volūtas nō pōt mouere nec supare carnē viciatā et p̄derosā p̄dere p̄trarie dispositiōis: nisi roborē auxiliō superiori. **Ite** homo nō potest vitare pctm nisi volūtas odiat carnē et frangat ei^o appetitū ut sup̄dictū est. s; volūtas diligit sensualitatē et carnē amore naturali et etiā inordinato. ut dictū ē in q̄ta cōclusionē. ergo p; talē amorē naturalē volūtas nō potest odire sensualitatē nec sibi disp̄li

tere: nisi p amore supnaturalē. ergo op/
portet q volūtas magis diligit deus qui
phibet peccm et iubet nō peccare. q̄ sensu
alitatē que semp suadet peccare. Et sic p̄
qualr volūtas ex se nō pōt odire sensua/
litate q̄ naturaliter et iordinate diligit et
amat: nisi ferat et q̄ vincat amore supio
ri. Et sic p̄ qualr homo ex pprijs v̄rib⁹
nō poterit peccā vitare: n̄c aliquod bonū
agere: nisi adiuet supiori auxilio. vt ma/
gis infra videbit. Et hoc de sc̄do articlo.

uantū ad terciū articulū ponit pri
ma conclusio. s. q̄ solus iesus x̄ que
tolit xp̄iana religio potuit reparare hūanā
naturā p̄ gr̄am et gl̄iam: quā adā dissipa
uit p̄ culpā et penā. Sc̄da pars huius cō
clusiōis ē pbata in sc̄do articlo. Prima
autē pars probatur p̄ oēs euāgelistas et
maxime p̄ b̄n̄z jobānē p̄ totū discursum
sui euāgelij. vñ arguit sic. Ille solus po
tuit hūanā naturā reparare p̄ gr̄as et gl̄i
am qui ip̄am creauit bonā p̄ naturā: sed
xp̄s ē illud verbū eternū filius dei patris
p̄ q̄d verbū sc̄ta sunt oīa bona p̄ naturā
ergo ip̄e xp̄s filius dei potuit ymo de fac
to reparavit hūanā naturā p̄ gr̄as et gl̄i
am. maior ē nota. q̄ cui⁹ ē naturā p̄dere
bonā: eiusdē est eā lapsas reparare. ergo
sicut solius dei ē naturā p̄dere: ita solius
dei ē ip̄am lapsas reparare p̄ gr̄as et gl̄ias
qui solus est creator et dator gr̄e et gl̄ie
psal̄o. lxxxiiij. Gratia et gl̄iam dabit dñs
q̄d q̄ iesus xp̄s sit de⁹ et filius dei et illō
verbis p̄ q̄d sc̄ta sunt oīa. Probat b̄n̄z
jobānes effectiue et expimētalr p̄ opa su
pra totā naturā que xp̄s fecit in suo ad
uētū: que nō poterat facere nisi solus de⁹
et filius dei. Ad cui⁹ intellectū ē aduer
tēdū. q̄ ista decē noīa. s. verbū dei. filius
dei. v̄itas dei eterna. sapia dei. lux et̄na:
siue lumē: ars patris. eterna v̄tas: et lex et̄

na: et xp̄s: et reparato: hūane nature: et
iesus vnā et eādē p̄sonā diuinā significāt
realr: s; differūt quo ad modos significā
di et fm effect⁹. vñ iesus xp̄s dī v̄bū patris
inq̄ntū ab eterno ē dictū a patre et ē p̄cept⁹
diffinitiuus quo pater diffinit et p̄phēdit
seip̄s p̄t dictū fuit sup psal̄o. viij. Et dī
etiā verbū patris: p̄ q̄d pater ex t̄p̄e dixit
et creauit oīa creata ad extra. Itē xp̄s dī
filius eternus dei patris inq̄ntū ab eterno
est p̄ductus a patre p̄ modū nature. Itē dī
veritas dei patris inq̄ntū est ymago patris
equalis et sibi p̄ oīa similis. Itē dī sapia
patris inq̄ntū ē genit⁹ et p̄duct⁹ de tota sci
entia et memoria secūda patris et p̄ ip̄m
oīa sapiēter dispōit. Itē dī lumē inq̄ntū
est coeternus patri: sicut lumē ip̄i solis: et p̄
cedit a patre eternalr sicut lumen a sole: q̄
sicut nunq̄ fuit sol sine lumē nec ecōuer
so: ita nunq̄ pater fuit sine filio: nec ecō/
uerso. Et sicut lumē p̄cedēs a sole illumi
nat et viuificat oīa. ita fili⁹ p̄cedēs a patre
illuminat et viuificat oīa: et maxime oēm
hoīem veniētem i hūc mūdū. Itē xp̄s dī
ars patris inq̄ntū in eo ab eterno p̄tinētur
yocē et rōes oīus rez creatay. ad quoru⁹
instar ex t̄p̄e sc̄ta sunt oīa. Itē dī v̄ita p̄
essentiā. Et q̄ oib⁹ influit esse et dat vitā
naturalr: et specialr hoīb⁹ dat vitā gr̄e et
gl̄ie: et dī lex eterna inq̄ntū ab et̄no oīa
p̄uidit et ex t̄p̄e oīa regit et rite dispo
nit. Itē dī xp̄s inq̄ntū ex t̄p̄e verbū ca
ro sc̄m ē. et est de⁹ et homo: per q̄d ver
bū incarnatū de⁹ pater nob̄ locut⁹ ē. Itē
dī nomē dī: per q̄d de⁹ pater notificauit
nob̄ suā volūtatē. Itē dī iesus inq̄ntū ē
saluator et reparato: hūane nature. Si
ergo iesus xp̄s ē verbū incarnatū per q̄d
de⁹ pater locut⁹ est mūdō. ergo quicquid
nob̄ dixit: erat de mēte et volūtatē patris.
Et sic etiā si ē filius dei incarnat⁹: ergo ē

beres patris et dñs vniuersi. Et sic etias est sapia incarnata: ergo sapienter et sine defectu disposuit nram redēptionē et reparauit nos. Et sic est vitas incarnata, ergo nō potuit falli nec mētiri in sua euāgelica doctrina. Et si ē lux incarnata: ergo nulla admixtio tenebre nec ignorātie potuit esse i sua doctrina. et si fuit ars diuina incarnata: artificialr et rite vicit diabolu: et reparauit nos. vt dictū est i cāti co sexto. Et qz fuit vita incarnata: ergo moriēdo in carne occidit mortē nram: et vitā nraz refgēdo reparauit. Et sic vtrāqz mortem destruxit. scilicet corporis et aie: et nos p grāz et gliaz viuificauit. Et qz fuit lex diuina incarnata. Et iō quicquid dixit ore et fecit ope fuit nob lex irrefragabilis qz nō solus locutio: sed oīs xpī actio nra fuit instructio. vt inquit gregori⁹. Et sic p3 qualr sicut xp̄s ē illud vbu3 p qd sc̄ta sunt oīa et illa vita p quā oīa sunt viuificata. et i quo oīa mouētr et sunt. et est de⁹ et filius dei. et sapia: et veritas: et ars: et lex p̄ris. et ē de⁹ qui creauit oīa bona per naturā: ita recreauit et regenerauit et reparauit hūanā naturā p grām et glīam.

S3 nūc restat pbādū quō iesus x⁹ ē de⁹ et filius dei et illud vbu3 patris p qd sc̄ta sunt oīa. Et qd sit sapia et veritas patris et c. Hāc autē cōclusionē siue ppositiones pbat jobānes euangelista p exp̄tiā et effectū sic. Ille erat et est deus et vbu3 dei qui fecit opa que nemo potat facere: nisi solus de⁹ et vbu3 dei: s3 xp̄s ex solo vbo et p̄cepto et i noīe dei patris resuscitauit lazari quatuoruanū sas fetētē in sepulcro et suscitauit plures alios a mortuis. Et iherabat v̄tis et mari et demonib⁹ et ifirmitatib⁹: qz solo vbo sanabat oēs. q̄ oīa nō potest facere nisi solus de⁹: qui ē op̄s et salus et vita p essentias: ergo xp̄s ē de⁹

et vbu3 dei patris et vita p essentiā p quē pater oīa ista faciebat. Et ita pbat jobānes p singula qualr xp̄s est verbū coeter nū patri et fili⁹ dei patris: p quē sc̄ta sūt oīa dicēs. In p̄ncipio erat verbū et c. et oīa p ip̄m sc̄ta sunt. Et quō omne qd factū est: erat i eo vita. et quō xp̄s fuit vita et lux hoīus. et quō vbu3 caro sc̄m est et bitauit i nob. Et quō vidimus ip̄m vbu3 et deū incarnatū. Et vidimus glīam eius q̄i. i. tanq̄ gliaz vnigeniti a patre. qz nullus poterat illa facere: nisi solus vnigenitus filius dei. et sicut vidim⁹ ip̄m plenus grē et vitatis: ita de plenitudine ei⁹ oēs accepimus. qz p grām et glīam et doctrinas veritatis nos reparauit. Et sic jobānes euāgelista explicatis miraculis ex quib⁹ pbat xp̄m esse deū et filius dei: cōcludit i fine libri dicēs. Hec autē sc̄ta sūt: vt credatis qm̄ iesus ē filius dei. et credētes: vitā bēatis in noīe ei⁹. Et iō hic non oportet nos imorari ad pbādās istā cōclusiones. qz in expositiōe euāgelice veritatis lōge lateqz pbabit p oēs euāgelistas deo p̄cente. Nunc autē sufficit dicere generalr quib⁹ remedijs xp̄s hoīes lapsus reparauit. Ad cui⁹ intellectū ē aduertēdus. qd sic homo multiplici vulnere fuit sauciatus. ita xp̄s multiplici grā ip̄m reparauit: et sanauit. vñ dictū est. qd grā est donū a solo deo gratis datū ad sublimādas hūanā naturas siue creaturā racionales sup̄ se. vel ad supplēdus et reparādū defectū ei⁹ iō sic homo multipliciter cecidit et multiplicē defectū incurrit p p̄ctm. iō xp̄s reparatoz hūane nature mltiplici grā: ip̄as hūanā naturā sanauit et reparauit. vnde qz adā p̄mo perdidit illā grām gratificas que ip̄m sublimabat sup̄ facultatē sue nature qua post longū temp⁹ absqz morte fuisset trāslatus i vitas meliorē eternas.

et incurrit ultra hoc irā et odiū dei desti-
natus cū tota posteritate ad penā eternā
Et dictū est etiā qualr sui posteri oēs tra-
hūt originale peccm ex utero matris: quo
dñr filij ire etc. Ideo xp̄s instituit sacra-
mētū baptismi in quo ex meritis sue pas-
sionis datur grā gratū faciēs qua bap-
tatus absoluit ab omni debito culpe et
penes et reducitur i grāz dei. Itē qz talis
grā gratū faciēs datur per baptismū aut
per cōfirmationē aut per sacramētū pñie
aut per eucharistiam. iō xp̄s instituit sacra-
mētū ordiō i quo datur grā potestatiua
sacerdotib⁹ p quā possunt et hñt potesta-
tem administrādi ecclīastica sacramenta
Itē qz homo fuit vulnerat⁹ in potētia in-
tellectiua vulnere ignorātie. iō xp̄s quib⁹
das hōib⁹ puidit et dedit speciales grām
pphetie ad puidēdū futura: et quibusdā
dedit grāz fimonū et quibusdā grāz inter-
pretationū et linguaz et quibusdā grām
sanitātū. q̄ quidē genera grāz diuidit vi⁹
et idē sp̄s sc̄s ex meritis passiōis xp̄i sin-
gulis put vult ad utilitates ecclīe et toti⁹
corporis mistici. vt iquit ap̄lō. p̄. ad cor.
xij. S̄z qz adhuc post baptismū et alia
sacramēta relinquit hōi morib⁹ cupiscē-
tie i carne ppter quē moribū caro corrup-
ta semp militat et pugnat aduersus sp̄m.
exquo nemo ex pprijs virib⁹ potest vita-
re peccatū nec implere diuina p̄cepta. vt
dictū est. et inferi⁹ dicef. iō xp̄s inspirat
preter sacramēta grām actualē ad robo-
rāduz libez arbitriū claudicatū. vt vale-
at resistere sensualitati et carni/ et ip̄am
opprimere et in seruitutē redigere. Et nō
solum valeat resistere tētatiōib⁹ interio-
rib⁹: s̄z etiā exteriōrib⁹. vt possit p̄cepta
dei firmare et adimplere. Itē qz p sup̄dicta
genera grāz solus liberat aīa in pñti ab
omni debito et peccato. et manet corpus

subiectū multis miserijs. s. morti et fir-
mitatib⁹ et passiōib⁹. iō in virtute sue re-
surrectionis xp̄s suscitabit oēs fideles in
nouissimo die i corpus gl̄iosus p quā gl̄i-
osaz resurrectionē oēs libabimur ab omni
mifia corporis. et erimus p̄fecte bñi i cor-
pore et aīa. Ex quib⁹ p̄z qualr xp̄s repa-
rauit p grām et gl̄iaz hūanā naturā quaz
adā dissipauit p culpā. Et p̄z etiā qualr
solus xp̄s est metrus et mēsurā et fons et
largitor oīuz bonoz nature et grē et gl̄ie
qz ip̄e xp̄s est fili⁹ dei/ et illd verbū etnū:
p qd̄ sc̄ta sunt oīa bona p naturas. S̄z ex
t̄p̄e sc̄s ē homo vt hoīez lapsus repara-
ret p grām et gl̄iam. Et iō xp̄s p tales re-
partitionē recupauit oīa que p̄didit adam
nam p̄cio sanguinis sui et passiōis nō so-
lum redemit hoīem de potestate diaboli
s̄z etiā emit regnū celoz p nob̄: et recu-
perauit etiā paradīsus terrestrē. iō post
suā resurrectionē habitauit i paradīso ter-
restrī per. xl. dies vsqz ad ascensionē: et
sic rediit adā cū patriarchis et pphetis
in pristina possessionē illi⁹ loci quē p̄vide-
rat. Deinde introduxit eos i regnū celoz
Secūda conclusio qz patriarche et pphete
et fideles veteris testamēti nō opaban-
tur nec saluabātur nisi cū grā et fide xp̄i
futuri. Ad cuius intellectū est aduertēdū
qz sicut agēs naturale intēdēs introduce-
re formā substātiālē p p̄us disponit et p̄-
parat materiā fm exigentiā forme intro-
ducēde. ita pariter de⁹ postq̄ ab initio in-
tēdit et p̄posuit redimere et reparare ho-
minē p mortē et passiōē suam et p grām
legis euāgelice. iō ab initio voluit ip̄s p̄-
parare et disponere p fidē xp̄i futuri et p
legē oblationū et sacrificioz et ceteroz le-
galiū figuratiū et significatiū mortem et
passiōē eius. Et ideo q̄no expulit p̄mos
parētes de paradīso illico p̄misit eis se i

carnem vēturus et p̄ eis et posteris suis mortē passurū. Et sic dedit eis legē oblationū ⁊ sacrificiorū in figurā sacrificij futuri ī cruce offerēdi et sub tali fide adam et abel ⁊ seth ⁊ oēs posteri offerēbāt illa sacrificia. Quia ista lex semp̄ p̄cessit sumendo incrementū p̄ p̄cessus et discursus t̄pis. Nā de⁹ s̄a in sc̄da etate dedit aliquas ceremonias ip̄i noe. Et ī t̄rcia etate dedit circūcisionē ip̄i abrae. Et exīde dedit legē scriptā ip̄i moȳsi cū. dc. xiiij. p̄ceptis quorū maior pars erāt ceremonialia significātia xp̄m et eccl̄ias. Et sub tali lege p̄cessit ille ppl̄us vsq; ad xp̄m. que quidē lex nil aliud fuit nisi q̄dā dispositio et p̄paratio et via ad xp̄m et legem euāgelicā. q̄ oīa illa opa legis nō fiebāt nisi cū p̄testatione et fide xp̄i inq̄ntū erāt signacula fidei xp̄i. ut fuit dictū ī p̄logo libri psal̄orū ⁊ in tractatu p̄tra iudeos. Et ut explicat ap̄tus ad heb̄. xj. dicēs q̄ abel et enos et enoch et noe et abraas et dauid et ceteri sc̄ti veteris testamēti p̄ fidē xp̄i opati sunt iusticiā p̄ totū illō tēp̄: s; nō adepti sunt rep̄missionēs nisi nobiscū p̄ xp̄m: qui p̄ suā passionē ⁊ refectionē reparauit naturā hūanā p̄ grām ⁊ grām quā p̄mi parentes dissipauerāt p̄ culpā. Ex quib⁹ p̄ q̄ oēs fideles veteris testamēti nō opati sunt aliq̄d bonū sine fide et grā xp̄i qui ē metrū et mēsurā oīus bonorū ⁊ caput totius eccl̄ie ab adā vsq; ad iudiciū: cuius oēs fideles vtriusq; testamēti fuerūt mēbra. vñ ī xp̄o nōdū eēt incarnatus ī p̄mo testamēto. tñ iam erat p̄iarchis ⁊ p̄phetis ⁊ ceteris fidelib⁹ ve. te. credit⁹ et expectat⁹. et p̄ q̄nō iam tūc p̄ fidē oēs currebant ī odorē vnguētōrū xp̄i. ut sanarētur p̄ ip̄m. ut oñsus ē in p̄mo cātico discurrendo p̄ totā sacra scripturā: q̄ oēs petebāt osculari osculo incarnationis: et trahi in

odorē sc̄tatis et ī odorē vnguētōrū sacramētōrū eccl̄iasticorū et doctrine euāgelice. put postea in nob̄ impletū est. ut patuit supra. vñ sicut corpus aromaticus putamus muscus aut cinnamomū emittit odores ante ⁊ post et ad oēm differētias loci: in tantū q̄ vndiq; odor ei⁹ sentit̄ anteq̄ videatur. Ita pariter xp̄s iam p̄mittebat odorē suarū virtutū ante aduētū suū: et s̄a p̄ fidē sentiebāt ei⁹ odorē p̄es ve. te. Vñ q̄nō ysaach osculat⁹ ē filiū suū iacob: iam sensit odorē vestimētōrū humanitatis xp̄i p̄ odorē vestimēti ip̄ius iacob. ideo dixit. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni: quē ben̄dixit dñs. gen. xxvij. ⁊c. Ex quibus p̄ q̄ p̄es ve. te. s̄a sentiebāt odorē virtutis et sc̄tatis xp̄i p̄ fidē ⁊ grām xp̄i p̄ quā fidē s̄a opabātur bonū ⁊ nō solus p̄ virtutes theologicas: s; etiā morales: que p̄ theologicas p̄ficiunt̄. ut oñdit ambrosius in libro de officiis.

Tercia conclusio. q̄ ī philosophi gētiū et famosi romani nō oparētur p̄m veras virtutes morales nec theologales: tñ nō cohibebāt vicia: nec vitabāt enormia peccata nec faciebant opa insignia absq; grā xp̄i. Prima pars hui⁹ conclusionis p̄. nāz illi nō hēbāt virtutes theologales nec cognitionē de xp̄o. ergo nō opabātur p̄ tales virtutes. Itē si nō habuerūt virtutes theologales: ergo nō habuerūt veras et perfectas virtutes morales. Hāc conclusiōne p̄bat lactāti⁹. iij. et. vj. libro suarū institutionū. vñ ait q̄ nulla virtus p̄t esse vera ⁊ perfecta sine vera sapia. eo q̄ virtus moralis ē h̄t⁹ electiu⁹ imedietate cōsistēs. put sapiēs determinaret. ut p̄. ij. ethicoz. Et per q̄nō nō p̄t esse virtuosus: nisi sit vere sapiēs. Quia nullus illoz fuit vere sapiēs nec h̄uit verā sapiam. q̄ vera sapia ē vera cognitio veri et summi

boni qui ē deus. Sed nullus illoꝝ potuit
peruenire ad verā cognitionē summi bo
ni nec veri dei nec vere bñitudis ⁊ veri fi
nis. vt p̄ in diuersitate suarū opinionū.
ergo sequit̄ q̄ nullus eorū fuit vere sapiēs
nec per q̄n̄s habuit veras virtutes. Itē
nulla vera virtus ē sine vera religiōe. s̄
illi nō habuerūt verā religionē / ymo fal
sam. Et iō sicut hūerūt falsam sapiētiam
falsoꝝ doctoꝝ: ita exercebāt falsam reli
gionē et falsam et detestabilem patriā per
detestabiles superstitiōes et sacrificia. vt
p̄ de bachanalib⁹ bachi / et enormibus et
execrabilib⁹ honoribus deē vesteret vene
ris ⁊ p̄p̄i ⁊c. Ex quib⁹ oib⁹ p̄ q̄ nō ha
buerunt veras morales nec theologales
virtutes nec opabātur fm̄ eas. Itē aug⁹
v. de ciuitate cap̄o. xvij. et. xix. specialit̄
p̄bat de romanis q̄ nō habuerūt veras
virtutes nec opabant̄ fm̄ eas. vbi dicit.
q̄ vera virtus ē que dirigit in optimū fi
nē. s̄ finis actūū romanoꝝ famosoꝝ nō
erat optimus nec bonus: ergo actus illo
rus nō erāt officia vere virtutis. q̄ non
opabātur nec fecerūt opa famosa gr̄a bo
ni finis. s̄ sola cupiditate dñandi: sicut ce
sar et p̄p̄eus. aut cupiditate libtatis. vt
fugerēt fuitutē ⁊ verecundiā. sicut catho
qui occidit seipm̄: ne viueret sub cesare
victore. Aut cupiditate imēse ⁊ perpetue
laudis. vt March⁹ regulus et marchus
curi⁹. vñ hac triplici cupiditate. s̄. imperij
et libtatis ⁊ p̄petue laudis ap̄d posteros
brutus interfecit filios sub colore liberta
tis patrie. vñ ait virgilius in sexto eney
dos. Uis et tarquinos reges aīamq̄ su
perbas Altoꝝis bruti: facesq̄ videre re
ceptos. Cōsulis impiū hic p̄mus seuasq̄
secures Accipiet. natosq̄ pater noua bel
la mouētes Ad penā pulchra p̄ libertate
vocat. Infelix vt cunq̄ ferent ea fata

minores. vincet amor patrie laudūq̄ im
mensa cupido. Ex quib⁹ versib⁹ p̄ qualr
iꝑe virgili⁹ p̄fitef. q̄ brutus nō fecit illoꝝ
actū p̄pter aliquē bonū finē: nisi ex p̄pa
passiōe et supbia. s̄. cupiditate imperij et
laudis ⁊ libertatis. Et p̄ q̄n̄s nec iꝑe nec
ceteri fuerūt vere virtuosī nec habuerūt
veras virtutes. q̄d nō accidit. nisi q̄ nō
hūerunt verā cognitionē nec fidē de xp̄o
qui fuit et ē metrū et mēsurā oīū virtū
tū ⁊ regulā oīū actūū hūanoꝝ. Et p̄ se
quē. q̄ nō currebāt ī odorē vnguentoꝝ
xp̄i iō errabāt in via ⁊ ī termino. Et iō
dicit aug⁹. de x̄bis apli. q̄ vbi deest agni
tio v̄itatis incōmutabilis qui ē de⁹ p̄ fidē
falsa ē virtus etiā ī optimis morib⁹. que
quidē virtutes nō sunt x̄e virtutes. s̄ si
militudines virtutū. Sc̄da pars huius
vñdecime conclusiōis p̄bat. s̄. q̄ philoso
phi gētīū et famosi romani nō vitarunt
vicia et scelera innoxia nec fecerūt bōa
opa sine gr̄a xp̄i. s̄ nō habuerūt cognitiō
nes de ip̄o. vñ p̄supposita sn̄ia augustini
explicata in. iij. et. iij. et. v. et. vij. et. vij.
et. viij. conclusiōib⁹. manifestū est q̄ socra
tes et pictagoꝝas qui fuerūt castissimi. ⁊
bias cōteptoꝝ diuiciaꝝ. et ceteri famosi phi
losophi ex p̄p̄is naturalib⁹ nō potuissent
cobibere sensualitatē a vicijs: nec subijce
re eā rationi. nisi ex aliquo supiori auxi
lio fuisset eorū libez arbitriū roboratum
q̄d quidē auxiliū nō pōt dari nisi p̄ gr̄am
xp̄i vt dictū est. S̄ q̄ talis gr̄a ⁊ auxiliū
esset necessariū hūane nature in illo statu
p̄pli gētīlis. p̄bat. Nam si vnusquisq̄ il
loꝝ gētīlis fuisset derelict⁹ absq̄ aliquo
auxilio in sua natura corrupta inclinata
ad omne malū: et ifirma ad omne bonū
et inepta. put dictū ē. tūc manifestū ē. q̄
vnusquisq̄ corruisset in p̄cepto in oīa sce
l̄era detestabilia et innoxia ⁊ ī adulteria

. **Questio finalis.**

et homicidia. Intātus q̄ nulla respublica potuisset p̄manere: nec ciuitates ⁊ opida nec societates hoīuz potuissent stare/ nec p̄seuerare/ nec durare. Et sic totū genus p̄isset hūanū. Et p̄ q̄ nō nullus illoz nec nepotes eoz puenissent ad fidē xp̄i. et sic fuisset frustra n̄ra redēptio. Et idō h̄ illi nō cognoscerēt nec h̄erēt fidē xp̄i: tñ vt ciuitates eoz p̄manerēt vsq; ad xp̄m: fuit necesse: vt xp̄s ante suū aduētū i carnem daret gr̄am sp̄alē auxiliatiuā liberi arbitrii aliqb̄ philosophis ⁊ p̄ncipib̄ de illo pp̄lo. q̄ cobiberēt passiōes suas: ⁊ vicerēt ⁊ uitaret vicia ⁊ facerēt bōa m̄lta: vt posset alios docere exēplo vite/ ⁊ istructiōe doct̄ne. ⁊ similit̄ vt p̄ncipes p̄dēt optias leges: vt eaz metu hūana cobiberēt audacia: tutaq; eēt inf̄ ip̄obos inocētia. vt inquit aug⁹ et ysidor⁹. Et oīa ista fiebāt: vt ille pp̄lus duraret et p̄seueraret vsq; ad xp̄m: vt ip̄i aut nepotes at p̄nepotes eoz puenirēt ad fidē xp̄i. put videm⁹ fuisset sc̄m. S; q̄ hoc fundamētū poss; aliq̄ instare dicēs. q̄ gr̄a xp̄i nō pōt esse simul cū pctō: ergo nō potest esse i aliquo pctōre nec infideli. Ad b̄ r̄ndēf sicut dictū est in p̄mo articulo. q̄ gr̄a xp̄i ē dupl̄x. naz q̄ daz dī bitualis et gratificāō aiāz ad merē dū vitā eternā. Et ista nō potest esse cū pctōre nec i aliquo infideli nec pctōre. eo qz nō ē sine fide ⁊ spe et caritate. S; est alia que dī gr̄a actualis et motiua: quā diuidit aug⁹ i p̄ueniētē ⁊ disponētē ⁊ opantē ⁊ coopantē. Et iō ista gr̄a actualis ⁊ auxiliatiua liberi arbitrii nō solū ē necessaria pctōrib⁹. s; etiaz iustis: ne in tēptationib⁹ p̄dāt gr̄as bitualē ⁊ gratificā. Et nō solū est necessaria oib⁹ fidelib⁹: s; oib⁹ infidelib⁹: ne derelicti i sua natura corrupta p̄cipit̄tur in scelera detestabilia. et ne destruat̄ur genus hūanū. vt dictū ē. Et ita

datur talis gr̄a etiā sarracenis ad cobibē dū iniquū appetitū eoz: ne destruat̄ xp̄i anā religionē: s; faciāt aliq̄ bona. et fuerit iustitia inter eos: et p̄seuerēt vsq; oēs p̄uertāt̄ur ad xp̄m. put expectat ⁊ continue orat eccl̄ia. Et sic p̄ q̄o talis gr̄a est necessaria etiaz infidelib⁹. S; q̄ talē gr̄am actualē p̄ueniētē ⁊ auxiliātē hūerint specialit̄ aliqui de pp̄lo gētili ante aduētum xp̄i. p̄batur ex sacra scriptura: vñ legitur exō. iiii. q̄ de⁹ dixit moȳsi. Ego indurabo cor pharaonis: et nō dimittet ppl̄m ⁊c. vbi dicit glosa. q̄ deus nō indurauit cor pharaonis effectiue malicia conferendo: sed defectiue gratiam subtrahendo et ipsum deberēdo. qz si de⁹ p̄tulisset sibi gr̄as fuisset cor eius mollificatus et dimisisset ppl̄m/ sicut fecit cyrus. qui dimisit captiuitatē babiloniez: et dedit licētias: vt possent reedificare tēplū et ciuitatē: et dedit multa donaria ⁊c. S; oppositus accidit etiā ip̄i nabucodonosor qui ex oīone danielis obtinuit a deo gr̄am et m̄iam: ⁊ fecit p̄nias de pct̄is suis. et redemit pct̄a sua a oīonib⁹ et elemosinis. vt p̄ dāñ. iiii. de quo misterio dicit aug⁹. et b̄f. xxiiij. dist. q̄stioē. iiii. cap̄lo nabucodonosor. vbi dicit aug⁹. q̄ nabucodonosor p̄nias meruit fructuosam. eo qz post innumeras impietates flagellat⁹ penituit. et idō regnū qd̄ p̄diderat rursus accepit. s; farao in ip̄is flagellis durior ē effect⁹. et iō submersus ē i mari rubro. que diuersitas nō accidit vt inquit aug⁹. nisi qz xp̄i bon⁹ odor alijs est odor vite i vitā. et alijs odor mortis i mortē. Quia quātum ad naturā ambo erāt hoīes. Et quātū ad dignitatē ambo erāt reges. Et quātū ad causam captiuū dei ppl̄m possidebant. Et quātū ad penas ambo flagellis clemēter amoniti. Quid eoz fines fecit diuersos: nisi qz vnus ma
o. ij.

nū dei sentiēs i recordatiōe ppe iniquita
tio igemuit. Alē libo 3 di misericordissimā
veritatē pugnauit arbitrio. Ex quib⁹ ver
bis augustini sequit. q̄ isti ambo senserūt
odoroē grē xp̄i: vn⁹ p̄ amonitiōez danielis
Et alter p̄ amonitiōē moysi. s; ille ami
sit et r̄cepit grām monētem ⁊ disponētes
p̄ quā egit p̄nias. iste autē ex iniquo libe
ro arbitrio resistit grē xp̄i sibi oblate. Ex
quib⁹ p̄s. q̄ ip̄i nabucodonosor data fuit
grā p̄ueniēs p̄ quā egit p̄niā. Itē hoc idē
p̄s de inimiciō: quoz p̄nias cōmendat sal
uator mathei. xij. q̄ ad p̄dicatiōez sone
ppbete egerūt p̄nias p̄uersi ex via sua ma
la. Et iō ex dei mīa p̄ quā dab̄ grā euase
rūt subuersionē ciuitatis cōminatā. vt i
quit grego⁹. et hēf de pe. di. iij. Minuite
quoq; . Ex quo p̄s. q̄ illi licet p̄ illā grām
nō euadebāt penā eternā inferni. tñ eua
debāt penā t̄p̄ales i hoc sc̄lo. ⁊ p̄ bona q̄
faciebāt p̄ illā grām: merebātur bona tē
poralia hui⁹ mūdi. Ex quib⁹ p̄s q̄ infide
les et idolatre nō opabātur bonū nec vi
tabāt malū sine grā p̄ueniēte ⁊ roborāte
eoz libez arbitriū nec opabātur malum
nisi inq̄ntum erāt derelicti in sua natura
corrupta: que quidē grā dicebat̄ grā xp̄i i
q̄ntū nō dabat nisi p̄ xp̄s et ordinabatur
ad xp̄m. vt illi vel nepotes eoz p̄uenirēt
ad fidē xp̄i. vñ licet illa grā nō ordinabat̄
imediate ad xp̄m nisi ad cōsruationē rei
publice ⁊ hūani generis. tñ finalr̄ ordiā
bat̄ ad xp̄m. eo modo quo dictū ē. iō dice
bat̄ grā xp̄i. Ex quib⁹ p̄s q̄ etiā illi s; non
hērent fidē xp̄i. tñ p̄ illā grāz adhuc cur
rebāt in odoroē vnguentoz xp̄i: vt ip̄i vel
nepotes eoz p̄uenirēt ad fidē xp̄i.

Quarta conclusio. q̄ s; xp̄s fuerit virtu
aliter generalis ⁊ sufficiens redēptor ⁊ re
parator toti⁹ generis hūani p̄ suā passio
nē ⁊ refectionē. tñ nō oēs fuerūt redēp

ti actualr̄ nec participarūt suā redēptiōz
nisi soli regenerati p̄ baptismus. Prima
pars p̄bat. Itā paio xp̄i fuit infinite vir
tutis et meriti trāscēdētis oēm culpaz et
malum: ergo oēs hoīes potuit redimere
volētes sua merita participare et ad xp̄s
accedere: sicut sol oīa pōt calefacere que
ad suā p̄sentiā accedūt. Sc̄da p̄s p̄s. naz
sicut adā dissipator generis hūani nō po
tuit trāsserre in oēs posteros reatū ⁊ pe
nā sui pcti: nisi p̄ generationē carnalē et
libidinofam. ita xp̄s repator hūanē gene
ris: vt p̄ iustitiā vinceret astutiā antiqui
serpētis: noluit trāsserre merita sue pas
sionis i oēs hoīes nisi p̄ baptismalē ⁊ sa
crā regenerationē. Et sic nō possūt par
ticipare redēptionē nec merita passionis
xp̄i: nisi regenerati p̄ baptismū: p̄ quem
baptismū trāsserēt in nos grā xp̄i et imp̄
mitur i nob̄ ymago ei⁹. Et iō dicit ap̄tus
p̄ma ad cori. xv. q̄ sicut oēs portauimus
ymaginē p̄mi adā terreni: portemus oēs
ymaginē sc̄di adā celestis: qui est xp̄s. Ex
quib⁹ p̄s q̄ si infideles nō sunt redēpti nec
repat̄ i actu. hoc nō ē ex defectu passiois
xp̄i q̄ ē infinite virtutis in virtute: s; hoc
accidit ex defectu et obstinatiōe infidelium
nolētium accedere ad baptismus p̄ quē oēs
regenerant̄ ⁊ participāt grām xp̄i. vñ sic
de p̄cedētib⁹ aduētū xp̄i nō fuerūt redēp
ti nec participarūt passionē xp̄i. nisi illi q̄
sc̄ti sunt mēbra eius p̄ fidē et spem xp̄i fu
turi ⁊ accepunt signaculū fidei p̄ circūci
sionē ac oblationē ⁊c. Ita postea nō sunt
redēpti nec participant passionē xp̄i nisi
baptizati baptismō xp̄i: et renouati per
sacramenta. vñ sicut medicina nō sanat
nisi recipientes eā: nec sol vel ignis cale
facit nisi accedentes ad ip̄m: ita paio xp̄i
ac baptismus nō iustificat nisi cū fide ip̄s
suscipiētes.

Quinta conclusio. qd is regeneratio bap-
tismalis sufficenter mudet aiam et tollat
oem culpā ab aia et libet eā ab omni pe-
na eterna. ⁊ ab omni debito: tñ nō tollit
ꝑcupias nec fomitē nec cetās penalitates
ex carne: qz adhuc post baptismū oīa ista
manēt in carne. Prima p̄ pbaf mathei
vltio. et marchi vltio. vbi dicit saluator.
qd qui crediderit et baptizat⁹ fuerit salu⁹
erit. Itē jobānis. iij. nisi quis regenerat⁹
fuerit ex aq̄ ⁊ spū sc̄to: nō pōt itroyre re-
gnū dei ⁊c. Sc̄da p̄ p̄ expiētā: qz ad-
huc manēt in nob̄ morbi corporales per
quos egrotam⁹ et morimur/et miserias
patimur. et manet sensualitas corrupta
et sauciata p̄ ꝑcupias: ex cui⁹ cōsensu aia
frequēter maculat⁹ mortali pctō post bap-
tismū. vñ aplūs paulus jas regenerat⁹ p̄
baptismū adhuc ꝑquerit dicens. Dat⁹ est
mibi stimulus carnis sp̄s sathane: q̄ me
colafizet. ij. ad cori. xj. Itē ad ro. vij. i p̄
sona cuius is xp̄iani et hoīs jā reparatī p̄
baptismū dicit. Scimus enis: qz lex spūa
lis ē. Ego autē carnalis sum venūdat⁹ sub
pctō. Quod enis opoz nō itelligo. nō qd
volo bonū hoc ago: s; qd odio malū illō
facio. Si autē qd nolo illō facio: ꝑsentio
legi quoniā bona ē. Hūc autē jas nō ego
opoz illō: s; qd hītat i me pctm. Scio eis
qz jā nō hītat i me. hoc ē i carne mea bo-
nū. Hā velle adjacet mibi. ꝑficere autez
bonū nō inuenio. nō enis qd volo bonus
hoc facio: s; qd nolo malum hoc ago. Si
autē qd nolo illō facio: jā nō ego opoz il-
lud: s; qd hītat i me pctm. Inuenio igif
legē volēti mibi facere bonū. quoniā mi-
bi malū adjacet. Condelectoz enī dei fm̄
interiore hoīs. video autez aliā legē i mē-
bris meis repugnātem legi mētis mee et
captiuantē me i lege pcti. que ē i mēbris
meis. infelix ego homo: quis me libabit

de morte corporis hui⁹: grā dei p̄ iesum
xp̄m dñs nrm. igif ego ip̄e mēte fuio legi
dei. carne autem legi pcti ⁊c. hec aplūs.
Ex vbiis ergo apli ꝑcordādo cū aristoti-
le p̄ tot⁹ discursus opatiōis ⁊ dispositio-
nis hoīs nō solū post lapsus: s; etiā post
baptismū et repationē. puta qlif adhuc
post baptismū hītat malū ⁊ corruptio ⁊
lex mēbroz in eo p̄ quā fuit legi pcti. Et
quō p̄ legē dei quā hēt in mēte cognoscit
omne pctm esse malū et p̄ qñs vitādū: s;
sibi repugnat lex mēbroz et carnis: per
quā agit ꝑtra id qd i ꝑscia cognoscit esse
malum. Et quō talis pestis et corruptio
carnis et sensualitatis inest sibi ex pctō
quo fuit venūdat⁹ i p̄mis parētibus. Et
quō de tali peste nemo potest libari/ nec
eā vicere nisi p̄ grā xp̄i. Ex quib⁹ p̄ esse
verā ⁊ firmā positionē augustini ꝑ pella-
gianos ⁊ oēs temerarios. s. qd nemo po-
test vitare pctm/ nec implere diuina ꝑcep-
ta ex ꝑꝑrijs virib⁹ naturalib⁹: nisi fuerit
adiutus grā xp̄i auxiliatiua ⁊ roboratiua
liberi arbitrij ad refrenādū inordinatus
appetitus et refrenādas passiones. Et idē
semp̄ ē orādū p̄ ista grā et currēdū i odo-
rem vnguetoz xp̄i: vt sanemur a sup̄dic-
ta peste. vt qd impossibile est fieri ex nris
virib⁹ fiat nob̄ possibile p̄ auxiliū grē xp̄i
cui oīa possibilis sunt. math. xix. Ex qui-
bus oib⁹ p̄ qualr solus xp̄s ē generalis
redēptoz ⁊ hūane nature perfect⁹ ⁊ suffi-
ciēs reparatoz. et metrū ⁊ mēsurā: et ꝑn-
cipiū oīus bonoz. Et hoc de t̄cio articlo
uantum ad quartū articulū mouē-
tur q̄tuoz dubia q̄ infigūt ex dictis
in primo ⁊ sc̄do ⁊ tercio articlo. vñ dic-
tū est i tercio articulo. qd xp̄s fuit verus
redēptoz et reparatoz hūane nature lap-
se ⁊ tot⁹ ei⁹ ruyne. postea dictū ē. qd is p̄
baptismū tollatur pctm ab aia: tñ adhuc
o. iij.

manēt pēalitates ī carne. puta egritudi-
nes ⁊ corruptio ⁊ concupia ⁊ mors ⁊c.
put manifeste expimur ī nob. Ex quibus
p3 qd xp̄s nō fuit pfect⁹ ⁊ sufficiens redēp-
tor ⁊ repator toti⁹ ruine et misie hūane
nature: q2 nō sanauit nos a quib⁹ vulne-
rib⁹: quib⁹ fuim⁹ sauciati ī adā. Ex quo
arguūt iudei moderni. qd xp̄s nō fuit ve-
rus messias ī lege pmissus. eo q2 ille de-
bebat sufficiēter ⁊ totalr libare hūanam
naturā ab omni ifirmitate ⁊ morte ⁊ mi-
seria corporis ⁊ aie. vt p3 ysay. xxv. vbi
dī. qd ip̄e p̄cipitabit mortē ī sempiternū.
⁊ auferet dñs de⁹ lacrimā ab omni facie
Et opprobriū ppli sui auferet de vniuer-
sa tra: q2 dñs locut⁹ est. et dicēt ī die illa
Ecce de⁹ noster iste. expectabimus eū: et
saluabit nos iste dñs. sustinuumus eū. et
exultabim⁹ et letabimur ī saluari ei⁹: q2
requiescet manus dñi ī mōte isto ⁊c. Ex
sup̄dictis ī hac p̄phetia arguūt iudei. qd
xp̄s non fuit ver⁹ repator nec messias: q2
nō p̄cipitauit mōtē nec abstulit oēs lacri-
mā a facie terre: q2 ad huc manem⁹ mor-
tales ⁊ ifirmi ⁊ misī ⁊c. Ad qd r̄ndetur
qd si p̄funde volum⁹ cōtēplari ordinē nre
redēptionis. xp̄s de ⁊ sufficiēter ⁊ pfecte
redemit gen⁹ hūanū. nā p mortē ⁊ paio-
nē redemit nos ⁊ repauit quo ad aias. ⁊
p refrectionē nos repauit quo ad corp⁹.
S3 illa redēptio fuit virtualis et potesta-
tūa inq̄ntū p oib⁹ satisfecit ⁊ hūit p̄tātē
⁊ virtutē ad libandū oēs volētes p̄cipa-
re suā mortē ⁊ passiōes p baptismū ⁊ ec-
clīastica sacramēta: quib⁹ pbauit virtutē
⁊ efficaciam sue passionis: sicut dictum ē
ī q̄rta p̄clusiōe terciij articuli. Et iō sicut
xp̄s p suā mortē ⁊ passiōes meruit a mor-
tuis refgere ī corp⁹ gl̄iosus et ascēdere ī
celū. ymo emere regnū celoꝝ p oib⁹ mē-
bris suis. ita quib⁹ baptizat⁹ ī xp̄o ex me-

ritis sue passiōis meret nō solus libari et
mūdari a pctō ī aia: s3 etiā refgere ī cor-
pus gl̄iosus et possidere regnū celoꝝ cum
xp̄o. S3 istō meritū datur baptizato sub
quodā ordie. nā p talē gr̄as xp̄i collatam
ī baptismo meret illico libari ⁊ de pctō
liberat⁹ ab omni pctō ⁊ culpa aie de p̄sen-
ti. et p eādē gr̄as meret euolare illico aia
post mortē ī celū ad futurā b̄itudinē ca-
pescēdā. Et p eādē gr̄as baptismalē mere-
tur refgere ī nouissimo die ī corp⁹ gl̄iosū
⁊ īmortale ⁊ absolui ab omni lacrima ⁊
misia corporali. Et p oēs p gr̄am ⁊ rege-
nerationē baptismalē merent oēs fideles
sc̄dam regenerationē. s. gl̄iosas refrectio-
nē ī nouissimo die. Et sic baptism⁹ s3 p p̄-
senti nō ordinetur nisi ad regenerationē
aie: tñ ordinat⁹ ī merito ad r̄generationē
corporis de futuro. Et iō xp̄s duas rege-
nerationes p̄misit fidelib⁹ suis. s. vnā de
p̄nti quo ad aiam. de qua dicit. jobā. iij.
Nisi quis renat⁹ fuerit ex aq̄ et sp̄u sc̄to
nō potest itroyre regnū dei. Sc̄das vero
regeñationē p̄misit ī nouissimo die quo
ad corp⁹. de qua dicit. mat. xix. Vos qui
secuti estis me ī regeneratione cū sederit
fili⁹ hoīs ī sede maiestatis sue. sedebitis
et vos sup̄ sedes. xij. iudicātes. xij. tribus
isrl̄ ⁊c. Itē jo. v. Qui bona egerūt ī re-
surrectione vite ⁊c. Itē jo. vj. Ego resu-
scitabo eū ī nouissimo die. Itē apoca.
xxj. Et absterget de⁹ oēs lacrimā ab ocu-
lis eoꝝ. et mors vltra nō erit. neq3 luct⁹
neq3 clamor neq3 dolor erit vltra ⁊c. Ex
quib⁹ p3 qd duas regeñationes p̄misit nō
xp̄s p suā passionē ⁊ baptismū. s. rege-
nerationē aie ⁊ corporis: s3 regenerationes
p̄mā. s. aie recipim⁹ illico ī baptismo: s3
p illā regenerationem baptismalē mere-
mur sc̄das. s. regenerationē gl̄iosas corpo-
ris ī nouissimo die. Et iō dicit aug⁹. ī ser-

mone martirꝝ qui legiſ tꝑre reſurrectionis
 quicquidẽ ſimo attribuit etiaſ b̄o ambroſio
 qꝫ iſ martires oẽs nõ duſ ſreſerũt in
 corpore. et tñ ſam ſurrexerunt in merito
 qꝫ ſicut fuerũt ſocij paſſiõis xꝑi: ita erũt
 ſocij reſurrectionis et nos cuſ ipſis. Et ita
 etiã dicit apłus ad ro. vj. qꝫ ſicut oẽs fui
 mus baptizati i xꝑo. ita fuimus i eo ꝑſe
 pulti ⁊ ſreſimꝰ cũ eo. ſ. in merito. qꝫ ſic
 xꝑs reſreſcit ita ⁊ nos reſgemꝰ. Ex qui
 bus ꝑſ qꝫ q̄tuor facit baptiſmꝰ. nã ꝑrimo
 tollit omne ꝑc̄m ab aia. ſc̄do tollit ꝑcu
 piſcetiã nõ vt nõ iſit i carne: ſꝫ vt nõ iꝑu
 tetur. vt inquit augꝰ. in libro de nuptiſ
 Tercio facit ipm baptizatũ meritoriuũ vi
 te eterne illico poſt mortẽ. Quarto facit
 ipm meritoriuũ vt reſgat i corpꝰ glorioſum
 i nouiſſimo die. Ex quo ꝑſ. qꝫ grã baptiſ
 malis ꝑtinet i ſe iſta q̄tuor merita q̄ tra
 hit ex paſſiõẽ xꝑi ꝑ que quidẽ q̄tuor meri
 ta ſiue ꝑ q̄tuor effectꝰ meritoꝝ huiꝰ grẽ
 ſucceſſiue abſoluĩt homo ab omni miſia
 corporis ⁊ aie ⁊ ꝑſequĩt ꝑfectã b̄itudĩez
 Ex quibꝰ ſequĩt qꝫ xꝑs fuit ꝑfectꝰ et ſuffi
 ciens redẽptor generis hũani et repator
 hũane nature lapſe. Et ꝑ hoc ꝑſ reſpõſio
 ad autoritatẽ inductã. qꝫ xꝑs de ꝑcipita
 uit mortẽ inſempiternũ: et abſtulit oẽm
 lacrimã miſie corpis ⁊ aie. ꝑut ꝑꝑbeta
 uerat yſayaſ. Sc̄do auteſ dubitaſ. nã
 ſic ꝑ baptiſmũ dat nõb meritũ vt reſga
 mus i nouiſſimo die ab omni miſia. q̄re
 xꝑs nõ abſoluit nõs illico a tali miſia cor
 poris: ſicut illico nõs abſoluit a ꝑc̄o. Et
 q̄re voluit xꝑs vt tales penalitates relin
 querẽtur nõb poſt baptiſmus: poſtqꝫ ita
 poterat ab eis nõs libare de ꝑnti ſicut il
 lico libat aiaſ a ꝑc̄o. poſtqꝫ cõtulit bap
 tiſmo virtutẽ ſue paſſiõis. Ad hoc rñdet
 augꝰ. xiiij. de ciuitate dei. caplo. iiii. qꝫ b̄
 fecit deꝰ ad maius bonũ n̄m. vñ dicit qꝫ

ꝑmo relictũ ẽ nõb expimẽtũ mortis ⁊ ce
 teraz penalitatũ i carne ad ꝑtinuũ exerci
 cium ⁊ pugna: vt ꝑ victoriã talis pugne
 meream̄ coronã glie i futura b̄itudine.
 qꝫ nõ corõabĩt niſi qui legitie certauerit.
 qꝫ ſi tolleret talis pugna: tolleret meri
 tũ ⁊ corona martirꝝ ⁊ oĩus iuſtoꝝ. Et ſic
 talis ꝑcupia ⁊ tales penalitates ſunt bo
 nis bone/et malis male. qꝫ iſtis cedũt in
 gliaz: illis autẽ i penã eternã. Sc̄do ſunt
 nõb relicte iſte penalitates ꝑꝑter meritũ
 ſpei future reſurrectionis. qꝫ ſi oẽs bap
 tiſati illico ꝑ baptiſmũ liberarẽtur ab huius
 modi penalitatibꝰ ⁊ morte. tũc oẽs cur
 rerẽt ad baptiſmũ nõ virtutis amore: n̄c
 ſpe future reſurrectionis: ſꝫ vt illico libera
 rẽtur ab huiusmõĩ miſiſ. Et ſic oẽs con
 tẽnerẽt paſſiõẽs xꝑi: q̄ talẽ virtutẽ cõtulit
 baptiſmo: ⁊ nullus curaret/ nec appetet
 futurã gliam ex paſſiõẽ xꝑi ꝑmiſſas. nec
 etiã peteret grã auxiliatiuã ⁊ ꝑſuatiuã
 Et ꝑ q̄ntõs cotidie de nouo poſſet homo
 peccare ſicut fecit adã. Tercio hoc fac
 tũ ẽ ad cuſtodiẽdã et retinẽdã memoriaz
 beneficioꝝ ꝑ xꝑi paſſionẽ receptoꝝ. ã ſi
 ꝑ baptiſmũ tollerẽtur oĩa iſta penalita
 de ꝑnti. tũc oẽs libati ab huiusmõĩ malis ꝑ
 lögũ tꝑus obliuĩſcerẽtur deũ ⁊ beneficia
 recepta. Et ſic putãtes nunqꝫ amittere n̄c
 ꝑdere ꝑntes b̄itudines: nec cadere a tali
 ſtatu: nunqꝫ peterẽt a deo grã. nec exbi
 berẽt ſibi latrã: nec curarẽt facere aliqũ
 bonũ. Et ſic poſſent a diabolo ſupari: ſic
 adã. et ꝑ q̄ntõs poſſent itez cadere. vñ adã
 in tali felici ſtatu erat ante lapſus: ⁊ grã
 h̄itualẽ hēbat: vt cõiter teneſ. ſꝫ qꝫ nõ pu
 tabat cadere ab illo ſtatu. iõ forſan non
 curauit petere grã actualẽ et auxiliati
 uã: que ꝑſuat grã gratificã: vt dictũ ẽ.
 iõ nõ reſiſtit ꝑſuaſiõĩ diaboli. ⁊ ſic fuit ſu
 peratꝰ et cecidit. et ſic ꝑdidit nõ ſolũ grã
 o. iiii.

gratificā cū merito future beatitudinis: s; etiā perdidit bona modi et ordīs et finis sue nature. s. bñitudēs naturalē quā ī illo loco possidebat. Quarto relicte sunt nob̄ p̄dicte penalitates pp̄t ruynā anglo rū repādas: q; illa ruyna nō potat repa/ri nisi aliqui hoīes p̄ grāz et merita labo/ rū p̄cederēt ī gradus illoꝝ angeloꝝ: qui ceciderūt p̄ supbiā: s; s; nō pōt fieri/ nisi p̄ magnā pugnā et violētiā: q; regnū ce/ loꝝ vim patit et violēti rapit illō. mat. xj. Ergo oportet ut quidā hoīes p̄ violē/ tem pugnā et violētia vincāt carnē et mū dū et diabolū: ut mereant illoꝝ sedes pos/ siedere. q̄ quidē pugna et p̄ p̄is corona tol/ leret: si tales penalitates nob̄ post baptis/ mū nō relinq̄rēt. et sic maneret irrepata angelica ruyna. Et idō xp̄s voluit ut iste penalitates nob̄ post baptismū relinque/ rent ad p̄tinuā pugnā et coronā adipiscē dā et sedes ī angloꝝ: et ad repādas ange/ licā ruynā. Et ut nos cognoscām̄ p̄uari/ catoꝝ parētū filioꝝ: et nō p̄fidam̄ de nra natura peccatrice: s; semp̄ petam̄ istam grāz auxiliatiuā a xp̄o capite nro. Et sem/ p̄ curram̄ ī odore vnguetōꝝ suoꝝ. Q; ad huc terciō ex dictis ī quinta cōclutione terci j articuli et duob̄ dubijs p̄cedētibus īngit aliud dubiū satis arduū. Nā si ho/ mo jā baptizat̄ nō pōt ī adulta etate be/ ne opari nec vitare pctā nisi fuerit adiu/ tus noua grā actuali auxiliatiua liberi ar/ bitrij. Sequit̄ q; frustra dat̄ fides et spes et caritas ī baptismo: et dona sp̄s sc̄i ī cō/ firmatiōe ad vincēdas tētationes et bene opandū. Ad hoc rñdes. q; omni hōi post lapsus ē necessaria grā baptismi cuius trib̄ theologicis virtutib̄ h̄tualr̄ īfusio ad sa/ lutē ante annos discretiōis. et cū puene/ rit ad annos discretiōis sunt sibi necessa/ rij h̄t̄ adquisiti fidei spei et caritatis ad

credēdū et diligēdū deū et primū actualr̄ et sp̄dū bōa sūta. et ē nccia grā actualis auxiliatiua ad opandū et cōplēdū diuina p̄/ cepta. Ad cui⁹ itellectū saluo semp̄ melio/ ri iudicio et defmiatiōe sacroscte m̄ris ec/ clie ē aduertēdū. q; aīa nra p̄ p̄ortū cor/ poris corrupti ī suo p̄ncipio nō solū p̄bit p̄uationē et carētiā oīus bonoꝝ modi et ordīs et grē/ sicut dictū fuit ī quinta p̄clu/ siōe: s; etiā p̄trabit odiū et irā dei et debi/ tū oīus bonoꝝ p̄oitoꝝ ī adā cū suis opa/ tiōib̄. q; obligat̄ ad recupādū illū status cū oib̄ bōis nature īditis. s. cū illa origi/ nali iusticia ī volūtate et cū oib̄ h̄tib̄ tā intellectualib̄ q; moralib̄/ et cū illo debi/ to ordie et p̄formitate sensualitatis ad ra/ tionem/ et volūtatis ad deū. et cū illa grā gratifica qua fuisse post lōgā vitā trās la/ tus homo ī meliorē. Et sic de⁹ nō solū re/ quirat ab hoīe oēs illos h̄tus tūc īditos et p̄creatos: s; etiā requirit opatiōes illo rū. Et sic manet ille infans illico obliga/ tus ad debitū oīus illoꝝ. iō pct̄s origiale nō solū ē p̄uatio et carētia oīus illoꝝ: sed etiā cū debito eoꝝ. ymo ratio formalis origialis pcti ē debitū illoꝝ cū ira et in/ dignatiōe dei. Et iō nō ē dicēdū q; p̄ bap/ tismū tollat̄ p̄uatio sup̄dictoꝝ bonoꝝ/ et q; iusticia origialis cū ceteris h̄tib̄ et bōis recuperet: ne corruptio et sones auferat̄ s; solus absoluit̄ baptizat̄ ab oī debito: ne p̄uatio illoꝝ bonoꝝ et p̄cupia carnis ad culpā et penā īputet̄. iō dic̄ aug⁹ ī libro d̄ nuptijs. q; baptism⁹ nō tollit p̄cupias ut nō insit: s; ut nō īputet̄ et nō obsit. Ergo est dicēdū. q; grā gr̄tifica h̄tualis q̄ dat̄ ī baptismo reducit infantē ī grāz dei: et fa/ cit ip̄m meritorij vite etne ex solis meri/ tis passiōis xp̄i cui p̄figuratur p̄ talē gra/ tiā. et h̄tus īfusi fidei spei et caritatis nō reduciūt bona p̄oita ī adā. nec opationes

eorum: s; tollunt et absoluunt infantem ab omni debito eorum: ne talis puatio et carētia imputetur sibi ad peccatum vsq; ad annos discretiōis. Et iō mala q̄ facit puer ante annos discretiōis nō imputant sibi ad pctā. ymo excusat p̄pt illos hitus theologicos infusos cū ḡa. Et sic s; nō opef p tales hitus tñ excusat et meret ex solis meritis passiōis xp̄i. ex cui⁹ passiōis virtute ifūdunt. S; cū homo puenit ad annos discretiōis obligat opari actualr p tales hitus. s. credere articulis fidei. et diligere deū et pximū et p̄stituerē finē suū i bonis celestib⁹. S; hoc nō pōt facere p solos hitus infusos nisi sibi p doctrinā exponantur articuli fidei quib⁹ debet credere: p quā doctrinā adquirat hitus adquisitos fidei et spei et caritatis. vñ manifestū ē. q̄ si ifās baptizatus nutritat int̄ sarracenos et ifideles nūq̄ p hitus infusos pōit credere articulis fidei: nisi sibi nouiter et actualr exponantur: et faciat hitū adquisitū p̄uersādo inter xp̄ianos. et sic hitus infusi excitant p hitus adquisitos ex doctrina parētum aut magistri aut ex studio sacre scripture vtriusq; testamēti. Et ratio ē q; tales habit⁹ infusi nō reducūt hitus p̄ditos i adā quib⁹ homo pofat cognoscere in actu: s; tātū dātur ad absoluendū a debito illoꝝ vt dictū ē. et iō tales hitus sūt quodāmodo sopici: sicut in dormiēte q̄ nō possunt excitari nisi p habit⁹ adquisitos. S; ē iterū aduertēdus. q̄ si baptism⁹ totalr tolleret p̄cupias et fomitē ex carne et sanaret sensualitatē a tali morbo ne pugnaret aduersus sp̄m: s; sibi obediret. vt exposcit ordo nature. tunc baptizat⁹ libere posset bene opari et vitare oīa pctā: et p̄cepta dei adimplere p habit⁹ infusos et adquisitos theologicos. S; q; adhuc manet talis morb⁹ in carne. qui simul cū mūdo et

diabolo nunq̄ cessant pugnare. Quibus trib⁹ inimicis volūtas resistere nō valet iō de se nō pōt pctā vitare: nec p̄cepta adimplere nisi aliquo supiori actuali auxilio fuerit adiuta. Et hoc accidit rōe amoris naturalis: qui ē int̄ volūtatē rōales et sensualitatē corruptā: cui volūtas studet p̄placere. put dictū fuit in. vj. p̄clusionē. Et iō est necessaria ḡa actualis nouiter a deo inspirata ad excitādas virtutes theologicas infusas: et ad roboꝝdas adquisitas: et ad mouēdū et auxiliādū et roboꝝdū liberū arbitriū: vt nō solū resistat tētatiōib⁹ tā exteriorib⁹ q̄ interiorib⁹: s; et vt valeat restringere et cobibere passiōes et p̄fringere et in fuitutē redigere sensualitatē corruptā: et ad omne malū q̄ rōes inclinātā: vt possit vitare omne pctā: et adimplere diuina p̄cepta. Est ergo ista ḡa necessaria nō solū iustis s; etiā pctōribus vt p eā valeāt detestari pctā i quib⁹ jacēt et velint ip̄a dimittere et cupiāt agere penitētiā. Et ista dī ḡa pueniēs bonā volūtatē. Sc̄do ē necessaria ista ḡa eisde pctōrib⁹: vt incipiāt et exsequātur p̄niam. Et ista dī ḡa incipiēs et opās. Tercio ē necessaria iustis penitētib⁹ vt psequātur bene operari: et p̄uēt ḡas gratificā quā habēt et recuperauerūt p p̄nias. Et resistāt futuris tētatiōib⁹ ne iterū cadant. Et ista dī ḡa pficiens: in fine aut tot⁹ cursus vite hoīs dī ḡa p̄sumata et pficiēs. vñ de ḡa pueniēte dī psal. lviij. Difficordia eius pueniet me. Et de ḡa subsequēte dī ps. xxij. Et mīa ei⁹ subsequētur me oib⁹ dieb⁹ vite mee. Et iō magister diuidit istā ḡas i pueniētē et subsequētē. ij. sniaz. di. xxvj. Et hāc duplicē ḡam petit ecclia: cū dicit in collecta. Actiōes n̄ras quesumus dñe aspirādo pueniri et adiuuādo psequere. Itē in alia collecta ait ecclia. Gratia tua

dñe pñciat ⁊ seq̄tur ⁊c. Differt ergo ista gracia actualis auxiliatiua liberi arbitrij multipliciter a gr̄a bituali gratifica: q̄ daf̄ in baptisimo ⁊ sacramētis. Primo q̄ illa pficit totā essentiā aīe: s̄ ista pficit libez arbitriū et volūtātē. Sc̄da differētia q̄ illa p̄sistit ī bitu toti⁹ aīe. ista autē ī solo actu ⁊ motu liberi arbitrij cui⁹ ē auxiliatiua. Tercia q̄ illa gratificat semp habētes faciēdo ip̄m gratū ⁊ deo acceptū ad vitā etnā. ista autē nō semp facit gratū n̄c gratificat habētē: q̄ pōt etiā rep̄ri ī p̄torib⁹ disponēdo eos ad gr̄as gratificā. Itē q̄rto q̄ illa gr̄a bitualis gratifica vel ē ip̄a caritas vel nūq̄ sine caritate. ista autē q̄no q̄s rep̄it sine caritate puta ī aliquo p̄torē penitētiā desiderāte. Itē quinto. q̄ gr̄a gratifica coīter daf̄ p̄ sacramēta. ista x̄o et plurimū daf̄ p̄ter sacramēta. Itē sexto q̄ oēs opatiōes p̄cedētes a gr̄a gratifica sunt meritoze et deo accepte ad vitā etnā: s̄ nō semp oēs opatiōes sc̄te p̄ istas gr̄as actualē valēt ad vitā etnā p̄ illo statu: sicut elemosine et cetera bona sc̄ta p̄ homines p̄torēs. Septia differētia ē. n̄as ista gr̄a actualis q̄noq̄ p̄cedit t̄p̄e gr̄as gratificā. q̄ disponit p̄torē ad illā recipiēdā p̄ pñas remouēdo p̄hibēs. q̄ iuuat liberū arbitriū ad detestādū p̄tm ⁊ dimittēdū illō: et ad resistēdū sensualitati ⁊ ceteris t̄tatiōib⁹ extiorib⁹: et ad subiugādas carnē. Et sic recuperat p̄ pñas gr̄am gratificā: quā homo p̄diderat p̄ culpā. Quod quidē misterīū explicat saluator luce. xv. de filio p̄digo p̄ pñas ad gr̄as p̄is reducto: qui cū famelic⁹ custodiret porcos: ad se reuersus p̄ gr̄as p̄ueniētē et motiuā liberi arbitrij: dixit. Quānti mercenarij in domo p̄is mei abundant panib⁹: et ego hic fame pereō. S̄ rursus magis motus p̄ gr̄am incipiētē dixit. Vadā ad p̄es meū

et dicā: pater peccauī ī celū et corā te ⁊c. S̄ rursus p̄ gr̄as opātē p̄ciēs ad pedes p̄is dixit. Pater peccauī ⁊c. Et tūc pat̄ mia mor⁹ accurrens cecidit sup̄ collū eius et osculat⁹ ē eū. Et fecit ip̄m indui stolas p̄mā. p̄ quā designat gr̄a gratifica et caritas recuperata p̄ illā pñas. Ex quib⁹ p̄s. q̄ ille fili⁹ p̄dignus p̄ gr̄am p̄ueniētē cognoscedo se ip̄m detestat⁹ ē p̄c̄s. Et p̄ gr̄as incipiētē p̄posuit dimittere cū dixit. Surgā et ibo ad p̄es meū: s̄ p̄ gr̄am s̄a operātē p̄ciēs dixit. Pat̄ peccauī ⁊c. S̄ tūc recuperauit gr̄as gratificā: q̄no p̄ osculat⁹ ē eū ⁊ induit eū stolam p̄mā ⁊c. Ex oib⁹ sup̄dictis soluit̄ q̄r⁹ p̄plexus memorat⁹ in p̄mo articulo. nā q̄ntocūq̄ sit aliquis perit⁹ ī scriptura vtriusq̄ testamēti ⁊ habeat bitū fidei adquisitū: tñ si nō hēt istas gr̄as auxiliatiuā: nunq̄ de se potit resistere t̄tatiōib⁹ nec implere diuina p̄cepta. et s̄ p̄pter morib⁹ p̄cupie ī carne manente.

Quarto dubitat̄ p̄pter id qd̄ dictū est ī octaua p̄clusiōe sc̄di articuli. et ī quinta terciij articuli. s. q̄ talr̄ fuit natura corrupta ī adam: q̄ nemo ex p̄p̄is naturalib⁹ pōt vitare p̄tm: nec implere diuina p̄cepta nec agere aliqd̄ bonus absq̄ diuina gr̄a. Quia sequerē q̄ homo nō eēt dñs suoz actuū: nec cōpos sue voluntatis et liberi arbitrij: qd̄ esset s̄ illō eccl̄iastici. xv. De⁹ ab initio p̄stituit hoīez ⁊ reliquit eū ī manu p̄siliij sui. Itē ibidē ait dñs ab hoīem. Apposui tibi ignē ⁊ aquā ad qd̄ volueris porrigere manū. Itē ibidē. Ante hoīez vita ⁊ mors bonū ⁊ malū: qd̄ placuerit ei dabit̄ illi. Itē gen. iiii. sub te erit appetit⁹ ei⁹ et tu dñaberis illi⁹. Itē p̄uer. xvj. hominis ē aīus p̄parare. Itē aug⁹. nil tā in n̄ra p̄tate q̄ volūtas. Itē ex hoc sequerētur multa incōueniētia. Primo q̄ nemo ex frequētatis actib⁹ posset p̄sequi mora

les virtutes sine gr̃a qđ ē falsus. nā socra-
tes et plato et multi infideles non hñtes
talē gr̃a: p̃secuti sunt morales virtutes.
Itē scđo sequeret. qđ nullus posset culpa-
ri de aliquo malo: postqđ d̃ se illđ nō po-
test vitare. Et p̃ qđ nō deberet puniri
p̃ malefactis: postqđ talia nō pōt vitare.
Itē sequeret. qđ frustra ponent leges: vt
eaz metu hūana cobibeat audacia: et fru-
stra assignaretur pene i legib⁹ qđ trāsgres-
sores. Itē sequeret. qđ nemo obligaret ad
seruāda p̃cepta: qđ ad impossibie: nō obli-
gat. Ergo sequit. qđ ex pp̃is naturalibus
vnusquisqz pōt implere ip̃a. i oppositū est
illđ hyere. x. Nō ē hoīs via ei⁹: nec viri ē
vt ambulet et dirigat gressus suos. Itē
ad ro. vij. nec qđ volo hoc facio etc. put
i sup̃iorib⁹ p̃batū ē. Rñdet. qđ quibusdam
catholicis visa fuit nimis dura poitio au-
gustini p̃tra pellagianos. s. qđ nullus de se
pōt vitare malus nec implere diuina p̃cepta
pp̃t autoritates sup̃i⁹ i ductas: et pp̃t il-
la icōueniētia qđ vident sequi ex positione
augustini. Itē dixerūt qđ aug⁹. i p̃dictis
libris qđ pellagianos nō locut⁹ ē limitate
nec determinate de ista materia. ymo lo-
cut⁹ ē figuratiue et excessiue ad modū vo-
lētis rectificare lignū tortuosus: qui cur-
uat ip̃m ad aliā partē vltra modū. vt de-
ducat ip̃m ad mediū. Ita ergo vt dicūt fe-
cit aug⁹. nam vt reducēt pellagianos ad
rectitudines veritatis. eo qđ totalr nega-
bāt gr̃a. idō excedebat modū i loquēdo
Itē dicūt isti qđ ibi aug⁹ nō ē locut⁹ nisi de
gr̃a gratificante et meritoria. Et sic bene
cōcedūt qđ nemo pōt implere diuina p̃cepta
nec agere bonū meritorie sine gr̃a gratū
faciēte. s. cū hoc stat qđ quis ex solo influ-
xu generali diuio absqz aliqua gr̃a sp̃ali
possit vitare pct̃a et facere bona natural̃
et p̃sequi virtutes morales p̃ frequētas

actus is nō meritorie. Itē i vitate si bene
volum⁹ inspicere fundamēta augustini qđ
pellagianos et maxie i libro de p̃fectione
iusticie hoīs et de natura et de gr̃a et p̃tra
iulianū et i ceteris: videbim⁹ manifeste qđ
aug⁹. loquit limitate et seriose et nō excel-
siue: s. recte attētis fundamētis ei⁹. vt p̃ba-
tū ē in q̃arta et quinta conclusiōe et ex funda-
mēto apli ad ro. vij. cui valde concordat
positio aristotil. iij. d̃ aia. et. vij. ethicoz.
quō aliter opamur: qđ ratio et p̃sca vic-
tat vt i sup̃iorib⁹ visus ē. nec ē dicendū. qđ
aug⁹. loquitur p̃scise de sola gr̃a gratificāte
et meritoria ymo loquit etiaz de ista gr̃a
auxiliatiua volūtatis qđ fm ip̃m qñoqz p̃-
cedit et p̃uenit caritatē et gr̃am gratificāz
et qñoqz subsequit et comitat ip̃as. et nō
solū ē i viris iustis: s. etiā pct̃orib⁹. sine qđ
nō posset vitare alia pct̃a nec resistere ali-
cui tētationi: nec posset velle aliqđ bonū
pp̃t naturā corruptā. et hoc manifeste p̃-
bat aug⁹. iij. libro de libero arbitrio dicē
Itē ē enis pct̃i pena iustissima: vt amit-
tat quisqz qđ bene vti noluit p̃atē. Itē
ibidē. Homo igif cū potuiss̃ sine difficul-
tate oīa mādāta dei adimplere: nolēs bene
vti ista p̃ate p̃didit eā. vt etiā volēs non
possit mādāta dei adimplere. Itē ibidē.
Inflctū ē homini pp̃t pct̃m: vt nō vide-
at qđ recte sit faciēdū. Et si videt et vult
facere hoc nō possit implere. Itē ibidē.
Hec tibi iputatur ad culpā qđ vulnerata
mēbra nō colligis: s. qđ volētes sanare cō-
tenuis. Ex sup̃dictis vbi⁹ augustini p̃s.
qđ homo ante lapsus et i sua natura inte-
gra ex libera p̃ate poterat vitare omne
malū et facere bonū ex solis bonis natu-
ralib⁹ sibi inditis. s. ex modo et ordie et
libo ip̃io qđ hēbat sup̃ sensualitatē. Sed
post lapsus i natura corrupta et diminu-
ta et libero arbitrio claudicato: iā nō pōt

ex vivib⁹ nafē vitare p̄c̄m nec facere bo/
nū: nisi iuuef p̄ gr̄as sup̄additam nafē: eo
quia nafa. s. vires nafales fuerunt expo/
liate modo et ordine et bitib⁹ cōcreatiō:
tas in appetitu sensitivo q̄ intellectivo.
quib⁹ libe et expedite potāt opari absq³
obice iñfeco. vñ l³ aīa hoīs nō p̄derit
suas nafales potētias p̄ p̄c̄m: q̄ sunt po/
tētie uegitatiue ⁊ sensitīue ⁊ intellectīue.
nec p̄derit nafales opatiōes eaz: quia
sensitiue possunt sensitīue nafalit sua oīa
et appetit⁹ tā sensitīu⁹ q̄ intellectīu⁹ pōt
appete et nō appetere. et uoluntas de se
pōt uelle et nō uelle. sed quia iste potētie
p̄derūt modū ⁊ ordinē. quia tā irascibi
lis q̄ concupiscibilis p̄didit bit⁹ morales
cōcreatos quib⁹ recte et recta appetebat
Et uoluntas p̄didit originalē iustitiam q̄
recte et iuste uolebat aut non uolebat. et
p̄didit ordinē et īperiū qd̄ hēbat sup̄ sen/
sualitatē. iō l³ maneat liba in uolendo et
nō uolendo: tñ nō manet libera in recte
uolendo uel nō recte uolendo. Et l³ qñq³
recte uelit: tñ nō paret sibi sensualitas re
bellis et sauciata. ⁊ ipsa uolūtas nō solū
fuit expoliata illa originali iustitia q̄ recte
uolebat. et ordine quo diuine uoluntati
cōformabat et obediebat et sensualitati
impabat. sed et fuit totalit ad sensualita
tē cōuersa amore nafali et p̄ imoderatas
cōplacētā. Et iō uolūtas nō cōcurrit ad
peccandū coacta sed allecta p̄ sensualita
tē inq̄ntū sibi ex amore cōsentit et ei⁹ iō
dinato appetitui uult satisfacere. ⁊ sic li
berū arbitriū nō dī coactū: q² uolēs tra
bit⁹ put d̄c̄m ē in sexta cōclusiōe sc̄di arti
culi. Et p̄ h̄ p³ r̄nsio ad obiecta. nā uolū
tas sp̄ manet liba in sua actiōe nafali. s.
uolendo uel nolendo. sed nō manet recta i
recte uolendo: eo q² p̄didit modū et ordi
nē quē ante lapsus fuerat iōitū nafē sine

viab⁹ nafalib⁹. Et iō hō ē dñs suoz actū
p̄moz ipsi⁹ uolūtatis. s. nō actū rector
et iustoz p̄p̄ defectū modi et ordinis. ⁊
iō oēs autoritates p̄uō inducte. s. q̄ deus
ab initio cōstituit hoīez: et reliquit ip̄s in
manu cōsiliij sui ⁊c̄. Dēs ille autoritates
tenēt uerū et sunt intelligēde de hoīe āte
lapsum in sua integra nafa. S³ oēs anto
ritates ap̄li ⁊ augustini ducte in q̄ntū te
nēt uerū de nafa corrupta p̄ lapsus. in q̄
uoluntas n̄ra sic expoliata nō pōt vitare
p̄c̄m nec resistere malo nec p̄ qñs īplere
diuina p̄cepta nisi fuit sup̄no auxilio ad
iuta et roborata. Ad aliud at̄ qñ dī q̄
philosophi gētū consecuti sunt uirtutes
morales absq³ gr̄a x̄pi ⁊c̄. Jā r̄ndet aug⁹ q̄
illi philosophi et romani nūq̄ hūerūt ue
ras s³ fictas morales uirtutes. iq̄ntū vna
passio vincebat aliā i eis. nā cupido lau
dis et daminādi vicebat i eis qñq³ luxu
riā aut auariciā et cetera uicia aut passioēs
ut extimarent et honorarētur apud vul
g⁹. put dictū ē i vndecima cōclusiōe. Et
etiā bona q̄ faciebāt nō faciebāt sine gr̄a
di p̄p̄ cōsuatiōez rei publice. ut ille p̄p̄
duraret vsq³ ad aduētū x̄pi ut ibidē d̄c̄s
ē. Et leges ferunt et assignant pene i eis
ut vna passio uitat aliā. s. ut met⁹ penaz
vincat ⁊ p̄hibeat audaciā male agendi ⁊
cobibeat alias passioēs īpellētes ad ma
lū ut inquit aug⁹. ⁊ ysidor⁹. q² leges ideo
p̄dite sūt ut eaz metu hūana cobibeatur
audacia. Et sic hoīes nō uitant mala pu
blica uirtutis amore s³ formidie pene. ut
inquit oraci⁹ et aug⁹. Ad aliud qñ dī
q̄ nō obligaret ad seruāda diuina p̄cepta
eo q² ad īpossibile nō obligat ⁊c̄. R̄ndoz
aug⁹ p̄ julianū ⁊ ut d̄c̄m ē sup̄ p̄o. cxviii.
q̄ qñq³ quis obligat ad sibi īpossibile qñ
īpe vel sui p̄petrarūt malū. sicut homici
da obligat ad restituendūz quē occidit. ⁊

restituere furtū qđ sas dissipauit. Itē lz vitare pctm sit ipossibile hoī ex suis viribus. tñ ē possibile cū auxilio grē. Ideo petat grām cū pseuerantia. qz oz sp ozare. luce. xviii. sđo dicit aug' qđ donatū qđ de' nō solū dannat pctōre qz peccauit. sed qz nō cucurrit ad medicū. Itē libro de libo arbitrio. Nō tibi iputatur ad culpa: qđ vulnerata mēbra nō colligis: s; qz volētē sanare ptēnis. Sed qđ magis videtur militare qđ positiōes augustini est illa auctoritas gen. iiii. vbi dixit dñs ad cayn. Quare irat' es et cur' p'cidit facies tua. nōne si bene egeris recipies. sinautē male: statī i forib' pctm tuū aderit. S; sub tū erit appetit' ei': et tu dñaberis illi'. Ex sup'dictis verbis dñi videtur qđ ad huc p' lapsus voluntas hēt libez ipiū et dñius sup' appetitū et sup' sensualitatē et p' qñs per se pōt vitare pctm et facere bonū abs; alia grā. Ad hoc respōdetur qđ volūtate subijcere sensualitatē et sibi dñari: pōt itelligi duplicif. vno modo ex ppijs virib' sic expoliata hitu origiali iusticie et vulnerata. Alio modo put ē adiuta grā auxiliatiua libi arbitrij. pmo modo ē ipossibile fm augustinū p' corruptionē et rebellionē carnis et claudicationē liberi arbitrij. qz p'cidit libez ipiū ad recte volendū et fuit volūtas vulnerata amore iordiato erga sensualitatē. vt dēt; ē. S; scdo modo ipa volūtas adiuta p' grās pōt dñari sensualitati et cuil; tētationi. Et isto modo sunt itelligēda vba dñi ad cayn. qđ dicat. si tu vis pefe grās sicut fr' tu' abel: tūc adiut' tñ grā subijcies appetitū et dñaberis illi' qz si fuisses adiut' p' grām: vicisses irā et odiū qđ pcepisti ptra frēs tuū. Et hec videtur ē itētio augustini qđ pellagianos. Verūtm quicquid sit sp dicta i hac qñstioe et cetis locis p' me: volo subijciatur det;

minationi et correctioni ecclie catholice Itē dubitat' p' illud qđ freqnt' v' i hac qōne. s. qđ hō p' pctm p'cidit modū et ordinē et finē. Itāz idē aug' dicit qđ spēs mod' et ordo manēt i vnaq; creatura tāq; vestigiū creatricis tñitatis. ergo hō nō p'cidit modū et ordinem p' pctm. Ad hoc respōdetur qđ spēs mod' et ordo duplicif sumuntur i hoīe. vno mō p' respectū ad deū et vniuersū et ad modū sui eē. et sic idē ē qđ numer' / pōd' / et mēsurā. et sic oīa fecit deus sub certo numero et specie. qz spēs sunt sicut numeri. et sub certo pōdere et mō. qz i certo loco vniuersi collocant et sub certa mēsurā et ordine pcedūt a deo fm gradū pfectōis. Et isto mō spēs mod' et ordo respiciūt esse et eētiā rei. Scdo at' modo spēs mod' et ordo respiciūt opatiōes et finē: et isto mō sequūt formā. et sic vires et potētie aīe dñr bōa naturalia spēi quib' aīa imediate opaf. Et hī' et dispōes dñr modi potētiāz quib' potētie hñ et expedite opātur. Et subalternatio inferiorū potētiāz ad superiores i opando dñ rect' et debitus ordo. et ista dñr bona naturalia. Itā sicut vires dñr bōa aīe: ita hitus et dispōes dñr bona potētiāz. Et rectus ordo dñ bonū opationū et potētiāz et hitū. Et isto scdo mō dicim' qđ lz hō p' pctm nō p'cidit bona spēi. s. vires et potētiāz: tñ p'cidit bona modi et ordinis. qz vires fuerūt expoliatae et vulnerate. et volūtas p'cidit libez ipiū sup' sensualitatē nisi iuuetur p' grās eo modo quo dēt' ē. Et iō oz sp ozare et nō deficere et currere in odore vnguētōz xpī: ut sanem'. Ex solutiōe sup'dictōz qttuoz dubioz resultant qttuoz p'clusiōes. qru pma ē. qđ lz per baptismū nō tollātur penalitates nec misie corporales v' pñti: tñ baptismus confert meritū ipi baptizato

ut possit refgere in corpus gloriosus in no
uissimo die. Et sic lz baptizat^o nō refgat
et libet ab illis penalitatib⁹ i actu: tñ jaz
resurgit et liberaf in merito. Secūda
cōclusio q^o ppf maius bonū nrm relicte
sunt nobis penalitates i carne post bap
tismū. s. ad pugnā p maiori corona adi
piscēda et ne tollat meritū fidi et spei. et
ut reparetur ruyna angeloz per hoies.

Tercia cōclusio q^o lz baptizat^o recipiat
bitū fidei et spei et caritatis p baptismū
ad absoluēdū ab oī debito. tñ nō pōt p
illos bit⁹ opari nisi excites p bit⁹ adq^uisi
tos et adiuuet p grām auxiliatiuā libert
arbitrij tpre discretionis. Quarta cō
clusio lz hō ex ppis uirib⁹ nō possit i ple
re diuina pcepta nisi adiuuet p grām xpī.
tñ sp obligat ad obfnādus diuina pcepta.
Et sic obligat ad sibi impossibile. q^o de^o sp
exigit ab hoie bonos bit⁹ quos adā pōl
dit p culpā et exigit opatiōes eoz. Et iō
oportet sp orare et pete grām p quas hō
possit adiuuari ad ppleū diuina pcepta p
grām. q^o nō pōt iplere p nafas sauciatas.

Ex supdictis oib⁹ patet et māifestant^{ur}
nobis quiq³ diuersi stat⁹ hois successiue.
quoz p^o fuit status innocētie ante lap
sus in quo hō fuit in sua integra natura
pstitutus cū oib⁹ bonis hūane nature p
porcionatis. s. cū mō et ordine in sua na
tura. per q^o bona pofat ex ppis uirib⁹ sic
modificatis et ordinatis vitare oē p^otm
et iplere diuina pcepta. et sic merebat de
pnti illas naturalē bēitudinē possidere in
illa trestri paradiso. sub illo fauorabili
emisperio australi. et sic poterat nō mori
nec pati misriā. Sed ultra hoc p grās gra
tificas sibi sup facultatē nature largitam
merebat post longā vitas tēporalē absq³
morte trāfferri in vitā meliorē et celestē
et etnam felicitatē. Sec^o stat⁹ hois fu

it post lapsum. In quo statu postq^o hō p
didit locū et sitū illius paradisi et pōdit
lignū vite nō pōt nō mori nē infirmari
ymo hē necessitatē moriēdi/et infirmitates
et innumeras misrias patiēdi. Et q^o per
diderūt modū et ordinē vires naturales

ideo hō nō pōt vitare p^otm nec iplere
diuina pcepta absq³ supnaturali auxilio
diuine grē nature supaddito in supplemē
tū bonoz pōitoz. Et sic adā cū tota sua
posteritate mansit in ira et odio dei obli
gat⁹ ad penā etnā sensus uel dāni. et per
p^ons fuit p^ouat⁹ illa grā gratifica q^o pofat
transferrī in vitā meliorē. Sed hō in isto
fo statu p grās fidei xpī fusi pofat vitare
p^ota et implere diuina pcepta et merebatur
redimi p xpī in suo aduētū. ut p^o d^o adā
et abel et enos et noe et abrahā et cetis pa
triarchis et pphetis et fidelib⁹ uetis tes.
qui cū ptestatiōe fidei xpī futuri nō solū
expiabant p^ota: sed et merebant^{ur} redimi
p xpī in suo aduētū et participare passi
onē eius. Et iō qui sub tali ptestatiōe of
ferebant oblatōes et sacrificia et recipie
bant aliq³ sacramēta in signū federis et i
figura xpī. hinc ē q^o meruerunt p^oicipare
passionē xpī et recipere nobiscū repmissi
ones. Tertius stat⁹ hois ē post aduen
tū xpī in quo oēs hoies mudi pnt parti
cipare passioēs xpī p baptismū xpī et cetera
sacramēta. p que baptismū dat grā grati
fica in actu: et fides et spes et caritas in
bitū. q^o quidē grā baptismalis tollit oē de
bitū et oē p^otm ex aīa ut nō insit nec ipu
tes hōi ad penā etnā et tollit ex carne cō
cupias. nō ut nō insit. quia ibi manet in
bitū. sed ut nō iputet aīe ad p^otm p eius
pfortiū. vñ ille fomes et cōcupia q^o manz
in carne post baptismū nō iputat hōi nē
aīe ad p^otm p solum bitū. sed repetat ad
p^otm p actū cum cōsensu. s. qñ uolūtas

presentit actib' p'cuple. Itē g'ra baptisma/
lis ultra hoc q' tollit oē debitū et p'ctm:
p'fert duplex meritū: p'mo q' p' talē g'raz
hō meret vitā etnāz post istaz mortē cor/
poralē. sc'do meret gl'iosaz refectionē i
nouissimo die. Itē hō i isto sc'io statu p'sti/
tut' h' ex p'p'is vitib' nō possit vitare p'ctz
nec iplere diuina p'cepta p'p' corruptionē
et p'cupiaz manētē i carne et ipe diētē h'it'
theologicas i suis opatōib'. tñ p' g'raz au/
xiliatiuas et actualē postulatā et largitas
pōt vitare oē p'ctz ne admittat et p'seriat
volūtas tētatiōib': et si hō ē i p'cto pōt p'
talē g'raz dispōi ad p'niaz et g'raz gratificā

Quart' stat' hoīs ē p' mortē corpora/
lē i quo si discedit ab hoc sc'lo cuz g'ra et
caritate h' corp' resoluat i trā: tñ anima
fuit i celo v'isōe diuine eētie cū certa et
firma spe recupādi corp' gl'iosū i nouissi/
mo die. vt ait aug' .xij. sup gen. et mag' iij.
iniaz. di. vlt. Quint' et ultim' sta/
tus hoīs erit post f'as regeneratōes et re/
fectionē p' quā auferet ab hoīe oīs lacri/
ma et mis'ia corporalīs. Et sic erit hō in
vltia sui p'fectōe et sufficiēti rep'atōe et p'
fecta b'itudine corporis et aīe. q'z possib/
bit gl'iaz v'usqz. s. corporis et aīe. Et tot'
hō fruet toto xp'o. nā p' oculos gl'ificatos
corporis uidebit hūanitatē xp'i/ et p' p'tes
rōnales uidebit et fruetur tota trinitate
in vnitāte eētie. et sic erit p'fecte beat'.

Ex quo p' magna d'ria inter istā sc'dā
r'generationē sc'iaz p' refectionē: et p'mā
sc'iaz p' baptis'mū et p'niaz q' tñ purgabat
aīaz a p'cto et absoluebat ab oī debito p'
tracto h' nō p'trahēdo. et p'ferebat g'ram
gratificā meritoria v'ite et'ne et future re/
fectionis ut d'ctz ē. h' nō tollebat nec aufe/
rebat cās p'cti futi. q'z nō tollebat corrup/
tionē nec moribū p'cupie ex carne. nec re/
cuperabat iusticiā originalē cū c'ctis oib'

bonis p'ctis i adāz. Itē ista sc'da regene/
ratio et finalis refectione nō solū b'nfica/
bit aīaz h' etiā corp' et totū hoīem. nō solū
absoluet iustos ab oī debito h' etiā tol/
let et auferet oēm cās p'cti et mis'ie ex aīa
et corpore. et recuperabit oīa bona cor/
poris et aīe q' p'uidim' in adā ymo ad'p'is/
cemur oīa bona gl'ie corporis et aīe cum
securitate et satietate. Et tunc erim' per/
fecte b'ni in vltia p'fectōe. Ex quib' oib'
p'z q'lit' x' fuit p'fect' et sufficiēs redēptor
et rep'ator hūane nāse. et metrū et mēsu/
ra et fons oīus bonoz nāse et g'ie et gl'ie.

Sed nunc restat r'ndere ad argumēta
in p'ncipio toti' q'ois inducta. Ad p'mū
ergo p' r'nsio p' sc'daz p'clusionē positam
in sc'io articulo. quia oēs fideles v'el. t'el.
erant mēbra xp'i p' fidē: et iā p' legē sacri/
ficioz et oblationū et ceteroz cerimōialiuz
currebāt i odorē vnguētōz xp'i. et p' p'ns
iaz opabant p' g'raz xp'i. Ad s'm aut' p'
r'nsio p' sc'iaz p'clusionē sc'ij articuli. quia
h' philosophi gētius nō haberēt fidē xp'i:
tñ nō opabant aliq'd bonū nō cobibebāt
vicia sine g'ra xp'i p'hibitua maloz ne pi/
ret gen' humanū sed p'seueraret usqz ad
aduētū xp'i: et recipet fidē ei'. Et h' idē ē
dicēdus de sarracenis: ut ibi dictum est.

Ex dictis etiā in s'o articulo soluūtur
tres p'mi p'plex' positi in p'mo articulo.
Nam quia p'mi parētes fuerūt creati cū
q'ttuor bonis nāse imortales et liberi ab
oī mis'ia et cū copia oīus bonoz nāfaliū
i illa paradiso deliciarū. Itē q'z p'p' p'ctm
fuerunt p'uatī et expoliati illo felici statu
ideo oēs hoīes desiderant naturalit' illū
statū. q'z p'uatō ē causa ap'etit'. Itē q'z hō
nō solū fuit expoliat' bonis nāse modi et
ordis et finis. h' etiā fuit sauciat' in oib'
potētis. Ideo agit p' id q'd p'scia et sc'ia et
rō d'ctat. Et sic soluit sc'd' et sc'i' p'plex'.

Quart' autē pplex' puta quia scandali/
sanē et mirantē simplices xpiani qñ vidēt
boīes sciētificos et ī sacra scripta vtuq;
testamēti pitos: opātes ptra id qd dicūt
et pōicant. iste pplex' soluit p hoc q; grā
fmonū et scie adq̄site rē. nō sūt grē gra/
tifice s; gratis date aliquib' ad vtilitates
corporis mistici. s; tales gratie dantur
etiā malis. q̄ qdē grē q; nō tollūt moribū
et pcupias carnis Ideo ē sp necessaria grā
auxiliatiua liberi arbitrij ad vitāda pctā
et īplenda pcepta: quā grām ptenūt pte
vt plurimū īflati de sua scia et virib' p̄su
mētes. Et Ideo pfūdūt in opatiōib' suis.

Alij autē dicūt q; causa q̄re multi viri
periti et mali p̄lati ducūt vitā p̄uā: ē de/
fect' fidei. et p p̄ns caritatis. nā s; p̄dicēt
legē euangelicā. et subtilissimis disputa/
tionib' reddāt rationē de reb' diuinis et
nouerint canonica iura: tñ non firmitez
credūt articlis fidei. Ideo factis negāt qd
vbiis p̄fitemē. Et sic p̄mittūt multa enoz/
mia et illicita ptra legē dei et sacros cano/
nes ecclie. Ex quo p; q; nō hñt firmā fidē
s; solā opinionē de his q; dicūt. sicut dicit
aristotiles de īcōtinēte. Quicqd ergo sit
sp hoc accidit ex defectu grē motiue et au/
xiliatiue liberi arbitrij. per quā virtutes
theologales excitant et mouent ad opan/
dū. vt sup̄dictū ē. et magis explicabitur ī
euangelica veritate. oportet ergo p ista
grā sp orare. et nō deficere. et sp currere
ī odorē vnguētoꝝ xpī. q; ē p̄ncipiū et fons
et largitor oīum bonoꝝ nature et grē et
glie. Ad quā nos pducat ip̄e x' q; cū p̄re
et spū sc̄to viuit et regnat deus in secula
seculoꝝ Amen.

Explicit expositio ī cātica cānticoꝝ salo/
monis nouiter edita p. fr. D. Jacobus
de valentia p̄fessum ordinis fratru bere/
mitarū sc̄ti augustini nec nō ep̄m xp̄opo/
litanū. Im̄p̄ssa in eadē famosissima vbe
valentie: p lambertū palmart alemanū.
xix. die maij. anni dñi. M. cccc. lxxxvj.